Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
164
A
16
NAPOLI

DIVI PETRI CHRYSOLOGI ARCHIEPISCOPI RAVENNATIS SERMONES NVNC PRIMVM IN VVLGVS EDITI.

M. D. XXXIIII.

Cum priuilegio Clementis. VII.
Pont. Max. ad ſeptennium.

AMPLISSIMO. S. R. E. CARD.
D. D. HERCVLI GONZAGAE
Titulo Sanctæ Mariæ Nouæ,
Canonici ordinis Lateranẽſis
Patrono benemerẽtiſſimo,
Agapitus Vicentinus
eiuſdem ordinis
Rector
S. P. D.

IAM LAVDABILIS PROFEcto, atq; expetenda Beneficentiæ uirtus eſt clariſſime Antiſtes, quam cõtra turpe, atq; execrandum Auaritiæ crimen ueriſſime cẽſetur. Quod uel hinc facillime perſpici poteſt: quia quemadmodum eos, qui dum ſe ſe non tam ſibi, quam patriæ, quã cognatis, quam amicis in lucem editos animo reputant, non modo curam omnem, atq; induſtriam, uerũ etiam copias, ac facultates uniuerſas ad publicam bonorum utilitatem cõferunt, omni penitus laude dignos exiſtimamus: ita ii qui propter immoderatam quandã habẽdi cupiditatẽ, totius interim iuſtitiæ, atq; humanita-

tis immemores, conditis, defoſſiſq; theſauris, ſibi tantum ſtudent, ſuaſq; res tantũ agunt, ut inhumani, ut immanes, ut feri, et infamiæ notas ſubire, et in õium hominum ſermonẽ, ac uituperationẽ uenire merito ſolent: quippe qui uel partis diuitiis, uel inuentis opibus incubantes ita parcant, ut nec ſibi ipſis ſatis commodi ſint: nec cum iis quibus maxime prodeſſe debeant ea communicent. Quo fit, ut cum mihi quoque e Bononia Rauẽnam regreſſo non poſt multos hos dies, quam a beatiſſimo CLEMENTE. VII. Põt. Max. inuictiſſimus Imp. CAROLVS. V. inaudita quadam adhuc, ac pene diuina felicitate imperii ſui inſignia, ornamentaq; ſuſcepit, ſanctiſſimi pariter, ac eloquẽtiſſimi uiri PETRI CHRYSOLOGI Rauennatis Archiepi Sermones quamplurimi omni certe auro, gẽmiſq; pretioſiſſimis longe ꝑtioſiores in manus uenerint, non iniuria in idem auaritiæ crimen uocandus iudicarer, ſi aut diutius clariſſimis rebus tenebras obduci permitterem: aut noſtros homines tam excellentis ingenii monimenta nõ ſine magno eorũ incõmodo, detrimentoq; ſpoliatos, atq; orbatos æquo animo ſuſtinerem: cum præſertim, ut quidam inquit ſapiens, non plus utilitatis afferat hominum generi abſcõdita ſapientia, quam aut gemmæ reconditæ, aut inuiſus, defoſſuſq; theſaurus. Nã quis obſecro lucernæ eſſet uſus? quod commodum? quæ utilitas? ſi quemadmodum a CHRISTO Deo Opt. Max. proditum eſt, ſub modio, aut lecto, et nõ ſuper candelabrum collocaretur? ita enim natura comparatum eſt, uti res egregiæ quanto latius patent, tãto magnificentius naturæ ſuæ bonitatem mortalibus præ ſe ferant. Itaq; ne ab iis qui ſacris literis operam,

ac ſtudium dicarunt, aut illiberalis, aut inhumanus haberi iure poſſim, ſed potius ut quantum in me eſt, non ſolum mihi, ſed etiam aliis proſim, eos nunc demum Chryſologi Sermones in publicum proferre ſtatui: quandoquidem in his nihil non eruditum, nõ excellens, non abſolutum offendas. Tanta eſt enim huiuſce uiri diuinarum omnium, humanarũq; rerũ cognitio, tamq; incredibilis, ac propemodũ diuina dicendi uis, tantaq; copia, ut neminem ſatis admiraturum putem, cum eum uiderit aureũ illud eloquentiæ flumen effundentem: nam ſiue occulta, atq; abdita diuinorum oraculorum ſenſa conetur explicare: quis hoc homine ſubtilior? ſiue cæleſtis, ac ſalutaris diſciplinæ uelit rationes reddere: quis illo ſcientior? aut ad uirtutem cohortari cupiat: quis ardẽtior? aut a uitiis reuocare ſtudeat: quis acrior? deniq; uel claros uiros contendat in cælum laudibus efferre: quis grauior? uel in improbos inuehi: quis uehementior? unde non immerito CHRYSOLOGVS a noſtris et habitus eſt, & nominatus. Cuius tamen in perpugandis, ac potius inſtaurandis hiſce ſermonibus, incredibile dictu eſt, quãtum laboris ſuſceperim: propterea quod is codex quem principio nacti fuimus, proximorum ſæculorum inſcitia quadam quaſi rubigine ita cum fœdatus erat, tum mancus, ut nulla ferme in eo pars integra, atq; incorrupta reperiretur: uerũ nos quantũ ex antiquorũ exẽplarium collatione aſſequi potuimus, opem, auxiliumq; afferre conati ſumus. Qua re effectum eſt, niſi mea me fallit opinio, ut diſertiſſimi huiuſce uiri ſcripta in priſtinum iam fere nitorem, nõnullis tamen exceptis, reſtituta ſint. Atq; ea nos quidem multis de cauſis Antiſtes ornatiſſime

amplitudini tuæ iure optimo nũcupauimus : uel qđ iter Chriſtianæ Rei p. optimates humanitate,ac pru/dentia pares quidé paucos,ſuperiorem certe habeas neminem:uel ꝙ his Chriſtianæ philoſophiæ ſcripto ribus,qui ſapientiam cum eloquentia cõiunxerunt, potiſſimum oblectari ſoleas : ſiue etiam ut præclara huiuſce ſanctiſſimi Põtificis monimenta,ampliſſimi itidem Præſidis titulo commendata in lucem , atqꝫ in apertum emanarent:deinde ut hac quoqꝫ ratione meam erga te,uel ordinis potius noſtri , cuius tu pa/trocinium,ac defenſioné pro tua pietate ſuſcepiſti, obſeruãtiam,ac fidem perenni literarum memoria conſecrarem.Quam ob rem tuæ iam demum digni tatis partes erunt Antiſtes integerrime , atqꝫ huma/niſſime,has noſtras uigilias ea frontis hilaritate,qua me ipſum ſoles,excipere: atqꝫ æqui,boniqꝫ facere :ut cum laborẽ quem in tam eximii operis emiſſione cũ ad cõmune Chriſtianæ religionis emolumẽtũ , tum etiam ad tui nomini gloriam ſempiternam ſubiui/mus,non fruſtra a nobis ſuſceptum fuiſſe ſtudioſi ſa crarum rerũ,ac ueræ pietatis amatores intelligant. Vale : teqꝫ nobis , ac toti Chriſtianæ Reip . iuuandæ CHRISTVS Deus Opt.Max.diu ſeruet incolumem. VI . Non . Martii . M . D . XXXIIII . Rauennæ.

DIVI PETRI CHRYSOLOGI VITA EX CERTIS AVCTORIB. CON QVISITA, ET COLLECTA.

PETRVS CHRYSOLOGVS in foro Cornelii, quòd Imolam uocant, honeſtis parentibus natus, a Diuo Cornelio illius ciuitatis Epiſcopo nõ modo ſanctiſſimis moribus, ac diſciplinis optime inſtitutus, ſed etiam ſacris altaribus oblatus eſt, ac conſecratus: nec ita multo poſt beatiſſimo Sixto. I I I. Pont. Max. a Deo præmonſtratus Eccleſiæ Rauennatis. X X I I. Archiepiſcopus adlegitur. Hic uir omni genere laudis excellens duobus Conciliis, quorum alterum Rauennæ, Romæ alterũ Cælii Symmachi Pont. Max. itemq; Theodorici Oſtrogothorũ regis iuſſu indictum eſt, interfuit: ſubſcripſitq;. Ad Chalcedonenſem præterea ſynodum aduerſus Eutychen hæreticũ literas dedit, quæ adhuc extant. At uero quantũ aurea quadam ingenii, atq; eloquentiæ ubertate præſtiterit, unde et Chryſologi cognomen cõſecutus eſt, ex eius orationibus facillime exiſtimari licet: quæ et uerbis, et rebus illuſtribus refertæ amplius CLXXVI, quas quidem adhuc íuenerim, et legerim, feruntur. Is quum Pontificio munere annos circiter LX præſtãtiſſime perfunctus eſſet, apud Forocornelieſes. IIII. Non. Decemb. exceſſit e uita, anno fere. D. poſt natũ humanæ gentis Seruatorem IESVM CHRISTVM. Sepultus eſt autem iuxta corpus glorioſi martyris Caſſiani: atq; uno omniũ cõſenſu iter Diuos relatus: cui etiã anniuerſarii honores in teſtimoniũ uitæ pie, ſancteq; tranſactæ decreti ſunt.

IOHANNES TRITEMIVS LIBRO DE ECCLESIASTICIS SCRIPTORIB.

PETRVS Epiſcopus Rauennas uir eruditus, atq; ſanctiſſimus, i uita multis coruſcans miraculis, in declamandis Homiliis ad populum excellentis ingenii fuit: multoſq; tam uerbo, quam exemplo ad ueritatis tramitē conuertit. Multa ſcripſit pro ædificatione fidelium: de quibus feruntur.

Sermones, & Homiliæ plures. Lib.i.

Ad Eutychen Epiſtola quæ incipit.

Triſtis legi triſtes literas.

Scripſit etiam Epiſtolas alias.

Claruit ſub Martiano Auguſto: anno Dñi.ccccl.

INDEX

D.Petri Chryſologi Sermonum Index,eo ordine quo in uetuſtis codicibus habentur.

De duobus filiis prodigo,& frugi.	Sermo.	i.
De eiſdem.	Sermo.	ii.
De eiſdem.	Sermo.	iii.
De eiſdem.	Sermo.	iiii.
De eiſdem.	Sermo.	v.
In Pſalmum.xcix.	Sermo.	vi.
In illud Matthæi.Cũ ieiunatis nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes:etc.et de Hypocriſi.	Sermo,	vii.
De Ieiunio,et Eleemoſyna.	Sermo.	viii.
In illud Matthæi.Attẽdite ne iuſtitiã uĩam faciatis corã hoĩb.etc.et de Eleemoſyna.	Sermo.	ix.
In Pſalmum.xxviii.	Sermo.	x.
De ieiunio,et tentationibus CHRISTI.	Sermo.	xi.
De eiſdem.	Sermo.	xii.
De eiſdem.	Sermo.	xiii.
In Pſalmum.xl.	Sermo.	xiiii.
De Centurione.	Sermo.	xv.
De duobus Dæmoniacis.	Sermo.	xvi.
De Dæmoniaco.	Sermo.	xvii.
De ſocru Petri.	Sermo.	xviii.
De Scriba cui CHRISTVS ſeq ſe nõ pmiſit.	Sermo.	xix.
De ſedata maris tempeſtate.	Sermo.	xx.
De eadem.	Sermo.	xxi.
De terrenorum cura deſpicienda, deq; ſeruo uigili.	Sermo.	xxii.
De terrenorum cura deſpicienda.	Sermo.	xxiii.
De ſeruo uigili.	Sermo.	xxiiii.
De terrenorum cura deſpicienda.	Sermo.	xxv.
De fideli diſpenſatore.	Sermo.	xxvi.

De ſcandalo tollendo. Sermo. xxvii.
De Matthæo,et CHRISTO cum publicanis manducante. Sermo. xxviii.
De eiſdem. Sermo. xxix.
De eiſdem. Sermo. xxx.
De Phariſæorum,& diſcipulorum Iohannis ieiunio. Sermo. xxxi.
De eo qui habebat manum aridam. Sermo. xxxii.
De filia Archiſynagogi,deq; muliere ſanguinis profluuio laborante. Sermo. xxxiii.
De eiſdem. Sermo. xxxiiii.
De muliere profluuio ſanguinis obnoxia. Sermo. xxxv.
De Hæmorrhoiſſa,& filia Archiſynagogi. Sermo. xxxvi.
De Ionæ prophetæ ſigno. Sermo. xxxvii.
De iniuria æquo animo toleranda. Sermo. xxxviii.
De perſeuerantia orationis. Sermo. xxxix.
De bono Paſtore. Sermo. xl.
De Ieiunio,et Eleemoſyna. Sermo. xli.
De eiſdem. Sermo. xlii.
De Oratione,Ieiunio,et Eleemoſyna. Sermo. xliii.
In Pſalmum primum. Sermo. xliiii.
In Pſalmum.vi. Sermo. xlv.
In Pſalmum.xciiii. Sermo. xlvi.
De Parabolis inuentæ margaritæ,& ſagenæ miſſæ in mare. Sermo. xlvii.
In illud Matthæi.Venit IESVS in patriam ſuam:etc.et de Inuidia. Sermo. xlviii.
De eiſdem ſecundum Marcum. Sermo. xlix.
De Paralytico. Sermo. l.
D.Hieronymo,ac Chryſoſtomo falſo aſcriptus.
De Dæmoniaco ſurdo,et muto. Sermo. li.
De eodem. Sermo. lii.

De Pace. Sermo. liii.
De Zacchæo. Sermo. liiii.
In illud Lucæ. Quis ex uobis patrē petit pa-
nem:&c.deq; patrū in filios charitate. Sermo. lv.
De Symbolo Apoſtolorum. Sermo. lvi.
In Symbolum Apoſtolorum. Sermo. lvii.
In idem. Sermo. lviii.
Iu idem. Sermo. lix.
In idem. Sermo. lx.
In idem. Sermo. lxi.
In idem. Sermo. lxii.
De Lazaro a mortuis ſuſcitato. Sermo. lxiii.
De eodem. Sermo. lxiiii.
De eodem. Sermo. lxv.
De Diuite,& Lazaro. Sermo. lxvi.
In Orationem Dominicam. Sermo. lxvii.
In eandem. Sermo. lxviii.
In eandem. Sermo. lxix.
In eandem. Sermo. lxx.
In eandem. Sermo. lxxi.
In eandem. Sermo. lxxii.
De Paſchali ſolennitate. Sermo. lxxiii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxiiii.
De eadem. Sermo. lxxv.
De eadem, deq; ſecunda CHRISTI mani-
feſtatione facta mulieribus a monumen-
to regredientibus. Sermo. lxxvi.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxvii.
De ſeptima CHRISTI manifeſtatione fa-
cta diſcipulis ad mare Tiberiadis. Sermo. lxxviii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxix.
De Reſurrectione CHRISTI, et ſecūda mani

De ſcandalo tollendo. Sermo. xxvii.
De Matthæo, et CHRISTO cum publicanis manducante. Sermo. xxviii.
De eiſdem. Sermo. xxix.
De eiſdem. Sermo. xxx.
De Phariſæorum, & diſcipulorum Iohannis ieiunio. Sermo. xxxi.
De eo qui habebat manum aridam. Sermo. xxxii.
De filia Archiſynagogi, deq; muliere ſanguinis profluuio laborante. Sermo. xxxiii.
De eiſdem. Sermo. xxxiiii.
De muliere profluuio ſanguinis obnoxia. Sermo. xxxv.
De Hæmorrhoiſſa, & filia Archiſynagogi. Sermo. xxxvi.
De Ionæ prophetæ ſigno. Sermo. xxxvii.
De iniuria æquo animo toleranda. Sermo. xxxviii.
De perſeuerantia orationis. Sermo. xxxix.
De bono Paſtore. Sermo. xl.
De Ieiunio, et Eleemoſyna. Sermo. xli.
De eiſdem. Sermo. xlii.
De Oratione, Ieiunio, et Eleemoſyna. Sermo. xliii.
In Pſalmum primum. Sermo. xliiii.
In Pſalmum vi. Sermo. xlv.
In Pſalmum xciiii. Sermo. xlvi.
De Parabolis inuentæ margaritæ, & ſagenæ miſſæ in mare. Sermo. xlvii.
In illud Matthæi. Venit IESVS in patriam ſuam: etc. et de Inuidia. Sermo. xlviii.
De eiſdem ſecundum Marcum. Sermo. xlix.
De Paralytico. Sermo. l.
D. Hieronymo, ac Chryſoſtomo falſo aſcriptus.
De Dæmoniaco ſurdo, et muto. Sermo. li.
De eodem. Sermo. lii.

De Pace. Sermo. liii.
De Zacchæo. Sermo. liiii.
In illud Lucæ. Quis ex uobis patrē petit panem:&c.deq; patrũ in filios charitate. Sermo. lv.
De Symbolo Apoſtolorum. Sermo. lvi.
In Symbolum Apoſtolorum. Sermo. lvii.
In idem. Sermo. lviii.
Iu idem. Sermo. lix.
In idem. Sermo. lx.
In idem. Sermo. lxi.
In idem. Sermo. lxii.
De Lazaro a mortuis ſuſcitato. Sermo. lxiii.
De eodem. Sermo. lxiiii.
De eodem. Sermo. lxv.
De Diuite,& Lazaro. Sermo. lxvi.
In Orationem Dominicam. Sermo. lxvii.
In eandem. Sermo. lxviii.
In eandem. Sermo. lxix.
In eandem. Sermo. lxx.
In eandem. Sermo. lxxi.
In eandem. Sermo. lxxii.
De Paſchali ſolennitate. Sermo. lxxiii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxiiii.
De eadem. Sermo. lxxv.
De eadem, deq; ſecunda CHRISTI manifeſtatione facta mulieribus a monumento regredientibus. Sermo. lxxvi.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxvii.
De ſeptima CHRISTI manifeſtatione facta diſcipulis ad mare Tiberiadis. Sermo. lxxviii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxix,
De Reſurrectione CHRISTI, et ſecũda mani

ſeſtatione facta mulieribus a monumen/
to regredientibus. Sermo. lxxx.
De quinta CHRSTI manifeſtatione facta di
ſcipulis cum Thomas abeſſet. Sermo. lxxxi.
De CHRISTI reſurrectione, et quarta ma/
nifeſtatione facta duob.euntib.i caſtellũ. Sermo. lxxxii.
De nona CHRISTI manifeſtatione facta
recumbentibus undecim diſcipulis. Sermo. lxxxiii.
De qnta CHRISTI manifeſtatiõe facta diſci
pulis cũ abeſſet Tho.deq; ſexta cũ adeſſet. Sermo. lxxxiiii.
In illud Iohãnis.Iam die feſto mediãte:etc. Sermo. lxxxv.
De annũtiatione,&ꝯceptione D.Io.baptiſtæ. Sermo. lxxxvi.
De eiſdem. Sermo. lxxxvii.
De eiſdem. Sermo. lxxxviii.
De eiſdem. Sermo. lxxxix.
De eiſdem. Sermo. xc.
De eiſdem. Sermo. xci.
De eiſdem. Sermo. xcii.
De ea quæ unxit Dominum unguento. Sermo. xciii.
De eadem. Sermo. xciiii.
De eadem. Sermo. xcv.
De parabola zizaniorum. Sermo. xcvi.
De eadem. Sermo. xcvii.
De parabola grani ſinapis. Sermo. xcviii.
De parabola fermenti. Sermo. xcix.
De Syrophœniſſa,ſiue Cananæa. Sermo. c.
In illud Lucæ.Nolite timere eos qui occidũt
corpus:etc.deq; Morte contemnenda. Sermo. ci.
De Centurione. Sermo. cii.
De filio uiduæ excitato a mortuis,deq; cor/
porum reſurrectione. Sermo. ciii.
De diuite cuius ager ferax fuit. Sermo. ciiii.

De muliere quæ habebat ſpiritũ iſirmitatis. Sermo. cv.
De ficu quæ fructum non protulit. Sermo. cvi.
In Diuum Petrum Epiſcopum. Sermo. cvii.
In uerba Apoſtoli. Obſecro uos per miſe
ricordiam Dei:etc. Sermo. cviii.
In eadem. Sermo. cix.
In uerba eiuſdem. Non eſt autem ſcriptum
propter Abraham tantum:etc. Sermo. cx.
In uerba eiuſdẽ. Propterea ſicut p unũ homi
nẽ peccatũ in hunc mundũ intrauit:etc. Sermo. cxi.
In uerba eiuſdẽ. Si enim unius delicto mors
regnauit per unum:&c. Sermo. cxii.
In uerba eiuſdẽ. Quid ergo dicemus? perma/
nebimus in peccato, ut grã abundet? etc. Sermo, cxiii.
In uerba eiuſdem. Peccauimus, quia non ſu/
mus ſub lege, ſed ſub gratia? etc. Sermo. cxiiii.
In uerba eiuſdẽ. An ignoratis fratres, ſcien/
tibus enim legem loquor:etc. Sermo. cxv.
In uerba eiuſdem. Quid ergo dicemus? lex
peccatum eſt? abſit:etc. Sermo. cxvi.
In uerba eiuſdem. Factus eſt primus homo
Adam in animam uiuentem:etc. Sermo. cxvii.
In uerba eiuſdẽ. Notum aũt uobis facio fra/
tres Euangelium:etc. et de Morte. Sermo. cxviii.
In uerba eiuſdẽ. Neſcitis ꝙ hi qui in ſtadio
currunt:etc. Sermo. cxix.
In uerba eiuſdem. Nolite configurari huic
ſæculo:etc. Sermo. cxx.
De Diuite, & Lazaro. Sermo. cxxi.
De eiſdem. Sermo. cxxii.
De eiſdem. Sermo. cxxiii.
De eiſdem. Sermo. cxxiiii.

De Villico iniquo. Sermo. cxxv.
De eodem. Sermo. cxxvi.
De Decollatione Diui Iohannis Baptiſtæ. Sermo. cxxvii.
qui falſo.D.Chryſoſtomi titulo editus eſt.
In diuum Apollinarem ep̄m,et martyrem. Sermo. cxxviii.
In diuum Cyprianum martyrem. Sermo. cxxix.
In conſecratione Epiſcopi. Sermo. cxxx.
In illud Iohannis. Siquis ſermonem meum
ſeruauerit:etc. Sermo. cxxxi.
De unitate Fidelium. Sermo. cxxxii.
In diuum Andream Apoſtolum. Sermo. cxxxiii.
In diuam Felicitatem martyrem. Sermo. cxxxiiii.
In diuum Laurentium. Sermo. cxxxv.
In Adelphum Epiſcopum. Sermo. cxxxvi.
De prædicatione D.Io.Baptiſtæ. Sermo. cxxxvii.
De pace. Sermo. cxxxviii.
De remittendo fratri delicto. Sermo. cxxxix.
De Annũtiatione diuæ MARIAE uirginis. Sermo. cxl.
De Incarnatione CHRISTI. Sermo. cxli.
De Annũtiatione diuæ MARIAE uirginis. Sermo. cxlii.
De eadem. Sermo. cxliii.
De eadem. Sermo. cxliiii.
De generatione CHRISTI. Sermo. cxlv.
De eadem. Sermo. cxlvi.
De Incarnationis ſacramento. Sermo. cxlvii.
De eodem. Sermo. cxlviii.
De natiuitate CHRISTI. Sermo. cxlix.
quē qdā D.Seueriani ep̄i putant,ſed falſo.
De fuga CHRISTI in Aegyptum. Sermo. cl.
De eadem. Sermo. c.i.
De Infantium nece. Sermo. clii.
q nō recte tū D.Seuerini titulo circūſertur.

De eadem.	Sermo. cliii.
In diuum Stephanum Protomartyrem.	Sermo. cliiii.
De Kalendis Ianuariis, quæ uaria gentium ſuperſtitione polluebatur.	Sermo. clv.
De Epiphania, & Magis.	Sermo. clvi.
De eiſdem.	Sermo. clvii.
De eiſdem.	Sermo. clviii.
De eiſdem.	Sermo. clix.
De eiſdem.	Sermo. clx.
De parabola ſerui ab agro regreſſi, deq; hominis erga Deum gratitudine.	Sermo. clxi.
De eo qui uolebat diuidere hæreditatem.	Sermo. clxii.
De terrenorum cura deſpicienda.	Sermo. clxiii.
In illud Lucæ. Ignē ueni mittere ĩ terrã: etc.	Sermo. clxiiii.
In ꝯſecratiōe D. Proiecti epĩ Forocorneliẽſis.	Sermo. clxv.
De quadrageſimali ieiunio.	Sermo. clxvi.
De D. Iohanne Baptiſta prædicante, deque pœnitentia agenda.	Sermo. clxvii.
De parabola centum ouium.	Sermo. clxviii.
De parabola Drachmæ perditæ.	Sermo. clxix.
De eo ꝙ CHRISTVS miſit Apoſtolos curatum uarios morbos.	Sermo. clxx.
De diſcipulis illotis manibus prandentibus.	Sermo. clxxi.
De inuidia, et Hypocriſi.	Sermo. clxxii.
De Diuo Iohanne Baptiſta, & Herode.	Sermo. clxxiii.
De decollatione D. Iohannis Baptiſtæ.	Sermo. clxxiiii.
De Marcellino Epiſcopo Vicohauentino, et diuæ MARIAE uirginis partu.	Sermo. clxxv.
De Cæco.	Sermo. clxxvi.

DIVI PETRI CHRYSOLOGI ARCHI-EPISCOPI RAVENNATIS DE DVOB. FILIIS PRODIGO, ET FRVGI, SERMO PRIMVS.

HODIE nobis Dominus patrē
cum filiis duobus uocauit, et
produxit in mediũ:ut immē-
ſum ſuæ pietatis indicium,ſæ
uam Iudaicæ gentis inuidiã,
reditũ ſupplicem populi chri
ſtiani, pulchram pãderet per
„ figuram. Homo quidam ha Luc. 15.
„ buit duos filios:& dixit adole
„ ſcentior ex illis patri. Pater da mihi portionem ſub-
„ ſtãtiæ quæ me cõtingit.Et diuiſit,inquit,illis ſubſtan-
tiam. Quãtum pius pater, tantũ hæres impatiẽs:qui
patris fatigatur ad uitam:qui patris,quia tempus au-
dire nõ poteſt,nititur auferre ſubſtantiam:hic ipſam
prærogatiuã filii meruit non habere: qui ea quæ pa-
tris erant noluit poſſidere cum patre.Sed quæramus
quæ res filiũ rapuit hos ad auſus:ad petitionem tan-
tam fiducia quæ leuarit. Quæ res? illa ſcilicet, qua
cæleſtem patrem ſciebat nullo claudendum fine:cõ-
cludẽdum tẽpore nullo:nulla mortis poteſtate ſol
uendũ. Et ideo cupit uiuendi libertate gaudere: qui
ditari noluerat facultatibus decedẽtis. Deniq; illam
fuiſſe huius petitionis offenſam genitoris largitas cõ
„ probauit. Et diuiſit,inquit,illis ſubſtantiã. Petente
uno, ambobus totam ſubſtãtiam mox diuiſit:ut ſci-
rent filii, quod ante tenebat pater,nõ fuiſſe auaritiæ,

ſed amoris:prouidentia,nō inuidētia,nō dediſſe. Te-
nebat pater ſeruare uolens ſubſtantiā filiis,nō nega-
re:& manere ea pignoribus cupiens,nō perire. Beati
filii quorū tota eſt in patris charitate ſubſtātia. Beati
quibus manet tota in obſequio patris,ī patris cultura
poſſeſſio. Cæterum facultates unitatem ſcindunt:fra-
ternitatem ſeparant:cognationem ſpargunt: paren-
tum perdunt,& uiolant charitatem : ſicut ex ſequēti-
» bus eluceſcit. Pater da mihi portionem ſubſtantiæ
» quæ me contingit. Et diuiſit,inquit,illis ſubſtāriam.
» Et non poſt multos hos dies, congregatis omnibus
» adoleſcentior filius peregre profectus eſt in regio-
» nem longinquam:& ibi diſſipauit ſubſtantiā ſuam ui
» uēdo luxurioſe. Et poſteaquā cōſumpſiſſet oīa:facta
» eſt fames ualida in regione illa:& ipſe cœpit egere:&
» abiit:& adhæſit uni ciuium regiōis illius: & miſit illū
» in uillā ſuam ut paſceret porcos. Et cupiebat implere
» uentrem ſuum de ſiliquis quas porci manducabant:
» & nemo illi dabat. Ecce quid facit cupiditas ad cen
ſum præceps. Ecce quemadmodum ſine patre cēſus
nudauit filiū,non ditauit:cenſus filiū tulit e gremio
patris:eiecit de domo : exemit patria:ſpoliauit fama:
exuit caſtitate. Quod uitæ,quod morum,quod pieta-
tis,quod libertatis, quod eſt gloriæ, nil reliquit. Ci-
uem denique in peregrinū,filium in mercenarium,
in egenum locupletem,liberum mutauit in ſeruum:
iunxit porcis a patre piiſſimo quē ſeiūxit: ut ſeruiret
cœnoſo pecori, qui pietati ſanctæ parere cōtempſit.
» Congregatis,inquit,omnibus adoleſcentior. Ado
leſcentior iſte plane nō ætate, ſed ſenſu : qui congre
gauit bona patris, & abiit longe plus mente,quā lo-
co: ut dato,nō accepto pretio miſeræ ſe uēderet ſer-

c

uirtuti. Sic mercator ad talem cõtractum peruenit,
qui parenti debitum neſcit ſoluere; qui uicem neſcit
redhibere generáti. Eſt penes patrem dulcis condi-
tio: libera ſeruitús: abſoluta cuſtodia: timor lætus: blá
da ultio: paupertas diues: ſecura poſſeſſio. Náque ad
„ patrẽ labor reſpicit: fructus redundat in filios. Diſſi
„ pauit, inquit, ſubſtantiá ſuam. Quæ compoſita fue-
rant patre moderante, prodigente filio diſſipantur:
ut uel tarde ſapiat patrem cuſtodem, non incubato-
„ rem fuiſse ſubſtátiæ. Viuendo luxurioſe. Mortalis
eſt iſta uita: quia moritur uirtutibus, qui uitiis uiuit:
ſepelitur famæ, perit gloriæ, qui manet turpitudini:
„ creſcit infamiæ. Et poſteaquá cõſúmpſisset omnia:
„ facta eſt fames ualida in regione illa. Luxuriæ, uen-
tri, gulæ; fames tortor apponitur: ut ibi ultrix pœna
„ ſæuiat, ubi pœnalis reatus exarſerat. Facta eſt fames
„ ualida. Ad talem finem ſemper uoracitas tendit: ad
talem peruenit terminum fugienda uoluptatis effu-
„ ſio. Et ipſe cœpit egere. Filium data facit egere ſub
ſtantia, quæ diuitem negata ſeruabat: ut penes ſe de-
ficeret habendo, qui penes patrem abundauerat nõ
„ habẽdo. Et adhæſit uni ciuiú regionis illius: & miſit
„ illum in uillam ſuam ut páſceret porcos. Sic inuenit
qui ſe negat patri: qui ſe cómittit extraneo: ut ſentiat
ſeuerú iudicem, qui fugit indulgẽtiſsimú prouiſorẽ.
Affectionis deſertor, pietatis refuga, deputatur por-
cis: porcis addicitur: porcorú traditur ſeruituti: por-
corú paſcua lutulẽta percurrit: íquieti gregis teritur,
& maculatur excurſu: ut ſentiat quá miſerú ſit, ama
rú quá ſit, quietis paternæ beatitudinem perdidiſse.
„ Et cupiebat implere uentrem ſuum de ſiliquis quas
„ porci mãducabant: & nemo illi dabat. Quá crude-

le miniſteriū, quia neque cōuiuit porcis qui uiuit porcis. Miſer qui porcorum deficit,& eſurit in ſagi/nam. Miſer qui ſquallentis cibi cupit, nec impetrat qualitatem. His edocti,inſtructi talibus, maneamus in domo patris: matris in gremio perduremus: co/gnatorū conſtringamur amplexibus: uiſcera nos pa terna cōſtringant: ne nos ad ſupradicta mala pertra/hat adoleſcentiæ miſeranda libertas. Sepiat nos pa/terna reuerentia: matris cōponat affectio: cognato/rum cuſtodiamur affectibus. Inter propinquorū lu/mina non ualent delicta uerſari. Propinquorū quot oculi: tot lucernæ. Dies eſt aſpectus matris: ſol patris rutilat in uultu. Vnde uiuenti inter tot uirtutum du/ces criminum tenebræ propinquare nō poſſunt. Sed mēſa nos patris alit uirtutis cibo, ſalutis epulo, deli/ciis honeſtatis,& gloriæ. Et quia latius nos de hac pa rabola dicere cogit prolixa ſeries lectiōis, quis ſit pa/ter in donando facilis, facilior in recipiendo: quis ſit frater fratris triſtiſſimus in ſalute: quis ſit adoleſcen tior in abſceſſu inſipiens, ſapiētiſſimus ī regreſſu: ſe/quenti ſermone uotis cōmunibus inquiremus.

DE EISDEM. SERMO. II.

LVxurioſum filium, filiū patris piiſſimi deſertorem, quæ perculerint mala, in tantū ut fame tabidū porcorū dederit ſeruituti: ſuperiore, quo ualuimus, ſer/mone perſtrinximus. Nunc eius reditū, nunc eius pœnitētiam, meliore iam uoto, uerbis læ/
Lu. 15. „ tioribus proſequamur. In ſe, inquit, reuerſus dixit.
„ Quāti mercenarii patris mei abundant panibus: &c.

In ſe reuerſus eſt: in ſe ante redit, ut rediret ad patrē,
qui a ſe ante receſſerat, cum receſſit a patre. A ſe mi
grat, et ab homine totus tranſit in beſtiam paternæ
» pietatis immemor, gratiæ genitoris oblitus. Quāti
» mercenarii patris mei abundant panibus: ego autem
» hic fame pereo. Fames reuocat, quem ſaturitas exu
larat: fames illi patrem dedit ſapere, cui copia tulerat
ſentire genitorem. Et ſi tantum præſtitit uel inuita
fames: probate quid uoluntarium poſſit conferre ie/
iunium. Oneratus uenter ad uitia cor deponit: pre/
mit mentem ne ſupernam ualeat ſentire pietatem.
Corpus, inquit, quod corrumpitur aggrauat animā: Sap.9.
& deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogi/
tantem. Vnde et dominus, Attēdite ne grauētur cor Luc.21.
da ueſtra crapula, & ebrietate. Vacuādus eſt ergo uē/
ter moderatione ieiunii: ut exoneratus animus poſ/
ſit ad alta pertendere: conſcendere ad uirtutes: poſ/
ſit ad ipſum pietatis auctorem totus aliger peruola/
re. Hoc Elias probat: qui dominici continuatione ie/ 3.re.19.
iunii defæcatus a carnali pondere mortis uictor euo 4.reg.2.
» lauit ad cælum. Surgam: et ibo ad patrem meum.
Iacebat qui dixit ſurgam: Intellexit lapſum: ſenſit
ruinam: iacere ſe turpis luxuriæ reſpexit in lubrico:
» et ideo exclamat. Surgam: et ibo ad patrem meum.
Qua ſpe? qua fiducia? qua conſcientia? qua ſpe? Illa
qua pater eſt. Ego perdidi quod erat filii: Ille quod
patris eſt non amiſit. Apud patrem non intercedit
extraneus: intus eſt in patris pectore ipſe qui interue
nit, & exorat affectus. Vrgentur patris uiſcera iterum
filium genitura per ueniam. Ibo ad patrem reus: ſed

pater uiſo filio cooperit mox reatum:diſsimulat iu/
dicem,qui magis uult implere genitorem:& ſenten/
tiam cito uertit in ueniam, qui redire cupit filium ,
» non perire. Surgam:et ibo ad patrem meum:et di/
» cam illi:Pater peccaui in cælum,et coram te. Con/
feſsio patrem pandit:genitorem loquitur pœnitu/
» do. Peccaui in cælum:et coram te. Cui peccatur in
cælo,non terrenus pater eſt,ſed cæleſtis:et ideo adiē
cit. Coram te : Cui in cælo,et in terra, ante oculos
» ſunt omnia quæ geruntur. Peccaui in cælum:et co/
» ram te:et iam non ſum dignus uocari filius tuus.
Peregre profectus eſt iſte:et in regionem longinquā
fugit:ſed accuſatores ſuos,ſed teſtes ſuos, diuini pa/
tris oculos non refugit. Hoc Dauid clarius aperit ſic
Ps.138. dicendo.Quo ibo a ſpiritu tuo?et a facie tua quo fu/
giam?Si aſcēdero in cælum,tu illic es:ſi deſcendero
in infernum,ades: ſi ſumpſero pennas meas dilucu/
lo:et habitauero in poſtremo maris:Et enim illuc de
ducet me manus tua:et tenebit me dextera tua.Videt
iſte per totum mundum nuda Dei oculis delicta cō/
ſiſtere:non cælum,non terrā, non maria,non abyſ/
ſum, non ipſam noctem, deo uelare poſſe peccata.
Sentit quantum ſit ſceleris,mali quātum, in ipſo dei
Pſal.50. peccare conſpectu :et ideo clamat. Tibi ſoli pecca/
ui:et malum coram te feci. Vnde et iſte adoleſcen/
» tior ſimiliter uociferatur:et clamat. Peccaui in cæ/
» lū:et coram te : & iam non ſum dignus uocari filius
» tuus. Non dicit,non ſum dignus eſſe filius tuus:ſed
nō ſum dignus uocari filius tuus:quia uocari ad gra/
Gal.1. tiam pertinet,eſſe ad naturam.Audi Apoſtolum di/

centem. Ab eo qui uos uocauit in gratiam ſuam. Hic ergo adoleſcentior quia perdiderat quod erat naturæ, iudicat ſe quod eſt gratiæ non mereri.
» Fac me ſicut unum de mercenariis tuis. Ecce poteſtatis ſuæ filius quo deuenit? uoluptas luxuriæ, adoleſcentiæ libertas, ecce filium quo promouit? Fac me ſicut unum de mercenariis tuis. Vt locatione annua ſeruitus innouetur: ut labore iugi conditio conducta deteratur: ut die toto in opere ſuſpiret miſeræ uerna mercedis: ut ſit ſemper uenditor ſui: nec unquam negare ſuam ualeat ſeruitutem. Et hoc petit: quia qui penes extraneum ſeruam ſenſerat libertatem, penes patrem credit ſibi futuram liberam ſeruitutem. Iam nũc fratres uellem lectionis huius aperire myſterium: ſi non me reuocaret iſtius utilitatis intentio: quia uos uideo non quaſi noſtra audire debito cum dolore: ſed quaſi extranea intellectu tranſuolare feſtino. Noſtra, noſtra et omnibus profutura nobis ſemper loquitur CHRISTVS: et ob corrigẽdos nos myſtica frequentat exempla dominus: qui pater ſuorum uoluit eſse ſeruorum: qui magis amari uoluit, quã timeri: qui panem uitæ ſe dedit ipſum: qui ſanguinem ſuum in poculum ſalutis effudit. Præteritis comparationibus præſentes corrigit, et futuros: ne bonum patrem, ne genitorem pium deſerẽtes, ad mundi longinqua, et nimis peregrina tendamus: ibique uiuendo luxurioſe ſubſtãtiam totam ſalutis diſsipemus, et uitæ: omnibusque conſumptis famem ſpei grauiſsimã perferamus: et ſic nos primatio regionis illius, hoc eſt, deſperationis auctori

Diabolo iam tradamur: et ille nos mittat in uillam ſuam, hoc eſt, ad huius ſæculi illecebroſas cõualles: mittat ad paſcendos porcos, eos uidelicet qui proni ſemper in terram uiuunt uentri: et æſtus carnis in uolutabro luti temperant: in cœno premunt: refrigerãt ĩ gurgite uitiorum. Quod autem mercenarios ſuos mittat ad porcos: facit hoc inſatiata crudelitas: quæ contenta non eſt homines criminoſos fieri: niſi eos uitiorum duces, criminum faciat et magiſtros. Cum eos tales fecerit, nõ ſinit eos ex ipſo porcorum cibo, paſtuque ſaturari: ut eſurientes uitia plus delinquãt: luxurioſos ſatietas capere non poteſt: uoluptas neſcit expleri. Vnde nos cum bono patre ſimus: permaneamus apud genitorem piũ: ut et Diaboli laqueos poſſimus euitare: & bonis patris iugiter perfruamur. Profunda poſt ſcrutabimur: quia cõmunioni, et moribus plus debemus.

DE EISDEM. SERMO. III.

FIlii luxurioſi abſceſſũ, regreſſũ, culpã, pœnitentiã pcurrimus hactenus ſermone geminato: occurſum modo patris, bonitatem patris, patris ineffabilem miſericordiam proſequamur. Surgens,
Lu. 15. „ inquit, uenit ad patrem ſuum: cum au-
„ tem eſſet longe, uidit illum pater ſuus: & miſericor-
„ dia motus eſt: & accurrit: & cecidit ſuper collũ eius: &

» oſculatus eſt illum. Surgens uenit ad patrem ſuum.
Surrexit iſte mentis,& corporis de ruina:ſurrexit de
profundo inferni cæli alta cõtingens:apud cæleſtem
patrem filius ſurgit plus de uenia, quam corruit de
» reatu. Surgens uenit ad patrem ſuum. Venit non
greſſu pedum,ſed mentis inceſſu:longinquus terre/
ni itineris non indiguit: quia compendia uiæ ſaluta/
ris inuenit.Diuinũ patrem neſcit uiarum curſu quæ/
rere:qui fide quærens mox ſibi illũ inuenit eſſe præ/
» ſentem, Surgens uenit ad patrem ſuum:cum autem
» eſſet longe. Quomodo longe eſt is qui uenit? quia
nondum peruenit. Iſte qui uenit, uenit ad pœniten/
tiam:ſed nondum peruenit ad gratiam:uenit ad do/
mum patris:ſed nondum peruenit ad gloriam priſti
» ni uel habitus,uel honoris. Cum autem eſſet longe,
» uidit illum pater ſuus. Vidit pater ille, qui in altis ha Ps. 112.
bitat: & humilia reſpicit:& alta a longe agnoſcit.
» Vidit illum pater ſuus.Pater uidit illum:ut & ille pa/
trem poſſet attendere:patris uiſus illuſtrauit filii ue/
nientis aſpectum: ut tota fugaretur obſcuritas, quæ
circumfuſa fuerat de reatu. Non ſunt tales tenebræ
noctis, quales illæ ſunt quæ de confuſione ueniunt
peccatorum: Audi Prophetam dicentem. Compre/ Ps.39.
henderunt me iniquitates meæ: & non potui uidere.
Et alibi. Iniquitates meæ grauatæ ſunt ſuper me. Et Ps.37.
poſt.Et lumen oculorum meorum non eſt mecum.
Nox ſepelit heſternum lumen: peccata ſenſum, ani/
mum membra confundunt. Niſi ergo cæleſtis pater
redeuntis filii radiaſſet in uultu: & totam cõfuſionis
caliginem reſpectus ſui lumine ſuſtuliſſet: nũquã di/

» uini uultus uidiſset iſte filius claritatem. Vidit eum
» de longe:& miſericordia motus eſt. Mouetur miſe
ricordia:qui loco non poteſt dimoueri:accurrit non
» progreſſu corporis,ſed pietatis affectu. Cecidit ſu/
» per collum eius. Non lapſu uiſcerum,ſed compaſ/
» ſionis. Cecidit ſuper collum eius. Vt erigeret ſic ia
» centem. Cecidit ſuper collum eius. Vt amoris one
Mat.11. re,onus tolleret peccatorum. Venite ad me,inquit,
omnes q laboratis,et onerati eſtis:Tollite onus me/
um ſuper uos,quia leue eſt. Videtis quia filius iuua/
» tur iſtius patris onere,non grauatur. Cecidit ſuper
» collum eius:et oſculatus eſt eum. Sic pater iudicat:
ſic emendat:ſic peccanti filio dat oſcula,non flagel/
la.Delicta non uidet uis amoris:et ideo pater pecca/
ta filii redemit oſculo:clauſit amplexu:ne nudaret
pater filii crimina:pater filium ne fœdaret.Pater ſic
curat filii uulnera:ne filio cicatricem,ne uum filio ne
Pſal.31. relinquat. Beati,inquit,quorum remiſſæ ſunt iniqui
tates:et quorum tecta ſunt peccata. Si adoleſcentis
huius factum diſplicet:horret abſceſſus: nos a tali pa
tre nullatenus diſcedamus.Aſpectus patris fugat cri/
mina:expellit noxam:cunctam nequitiam,et tenta/
menta propellit.Certe ſi abſceſſimus:ſi ſubſtantiam
patris totam luxurioſe diſperſimus nos uiuendo:ſi
quicquid uſquam eſt commiſimus facinoris,et deli/
cti:ſi ad impietatis præruptum totum,totam ueni/
mus ad ruinam:ſurgamus aliquando:et ad talem pa
» trem tali inuitati redeamus exemplo. Cum autem
» uideret eũ,miſericordia motus eſt:et accurrit:et ce/
» cidit ſuper collum eius:et oſculatus eſt illum. Rogo

quis hic deſperationis locus? Quæ hic excuſationis
occaſio? hic ſimulatio quæ timoris? Niſi forte time-
tur occurſus: terret oſculum: turbat amplexus: et ca-
pere ad uindictam, nõ recipere ad ueniam pater cre-
ditur, cum filium trahit manibus: claudit gremio: li-
gat lacertis. Sed hanc cogitationem debellatricem
uitæ, ſalutis inimicam, expugnant nimis, nimis aufe-
„ runt quæ ſequuntur. Dixit autem Pater ad ſeruos
„ ſuos: cito proferte ſtolam primam: et induite illum:
„ et date anulum aureum in manu eius: et calciamen-
„ ta in pedibus eius: et adducite uitulum ſaginatum, &
„ occidite: et mãducemus: et epulemur: quia hic filius
„ meus mortuus fuerat, et reuixit: perierat, et inuentus
eſt. His auditis adhuc moramur? adhuc non redi-
mus ad patrem? Cito proferte ſtolam primam: et
induite illum. Suſtinuit filii crimina, qui non ſuſti-
nuit nuditatem: hinc eſt quod a ſeruis ante ueſtiri uo
luit filium, quam uideri: ut ſoli patri nota eſſet nudi-
tas: quia pater ſolus uidere filii non poterat nudita-
„ tem. Cito proferte ſtolam primam. Pater hic qui
in ſecundis eſſe non paſſus eſt peccatorem, plus de ue
„ nia, quam de iuſtitia gaudium uult habere. Cito pro
„ ferte ſtolam primam. Non dixit, unde uenis? fuiſti
ubi? ubi ſunt quæ tuliſti? quare tantam gloriam tan
ta turpitudine commutaſti? ſed, Cito proferte ſto-
lam primam: et induite illum. Videtis, quia delicta
non uidet uis amoris. Tardam miſericordiam pater
„ neſcit. Delicta qui diſcutit: prodit. Et date annulum
„ in manu eius. Paterna pietas cõtenta nõ eſt innocen
tiã reparare ſolã: niſi priſtinũ reſtituat et honorem.

,, Et date calciamenta in pedibus eius. Quam pauper
rediit qui ditatus abſceſſerat:& de tota ſubſtãtia cal/
,, ciamenta in pedibus non reportat. Date calciamen
,, ta in pedibus eius. Ne uel in pede remaneret defor/
mitas nuditatis: certe ut calciatus anterioris uitæ re/
,, diret ad curſum. Et adducite uitulum ſaginatum.
Cõmunis uitulus non ſufficit, niſi fuerit pinguis: niſi
fuerit ſaginatus: uitulus pinguis teſtatur paternæ pin
,, guedinem charitatis. Et adducite uitulum ſagina/
,, tum: et occidite: et manducemus: et epulemur: quia
,, hic filius meus mortuus fuerat, et reuixit: perierat, et
,, inuentus eſt. Hiſtoriam loquimur adhuc: et iam co
gitamus arcanum nudare myſterium. Mortuus fi/
lius uituli ſuſcitatur ex morte: et unus uitulus totius
familiæ funditur in ſaginam. Sed differendum eſt:
ut ſenioris dolorem uetuſtum, uetuſtiorem fratris i
uidiam proſequamur.

DE EISDEM. SERMO. IIII.

DE iunioris filii reditu, et ſalute gauden
tes, ſenioris flebiliter pãdimus, et dole
mus inuidiam: qui ſummum frugali/
tatis bonum extremo zeli malo perdi
Lu.15. ,, dit, et liuoris. Erat, inquit, filius eius
,, ſenior in agro: et cũ ueniret, et appro/
,, pĩquaret domui, audiuit ſymphoniã, et choros: et
,, uocauit unum de ſeruis: et iterrogauit q̃ hæc eſſent:

,, Iſque reſpōdit:frater tuus uenit:& occidit pater tuus
,, uitulum ſaginatum, quia ſaluū illū recepit. Indigna
,, tus eſt autem:& nolebat introire. Erat,inquit, filius
eius ſenior in agro. Erat in agro terrā percolens,ſe
deſertans: duritiam ſoluit ceſpitis, perdurat affectū:
ſentes eradicat,& gramina,ſtimulos inuidiæ nō euel
lit. Sic in ſegete cupiditatis fructum zeli colligit, et
,, liuoris. Et cum ueniret,iquit,et appropinquaret do
,, mui,audiuit ſymphoniā,et choros. Inuidum fugat
ſymphonia pietatis:chorus charitatis excludit:& quē
uenire ad fratrem,& appropinquare domui uocat ra
tio naturæ: hunc peruenire zelus non ſinit: liuor nō
patitur introire. Inuidia malum uetuſtum:prima la-
bes:antiquū uirus:ſæculorum uenenū: cauſa funeris.
Hæc in principio ipſum angelum eiecit, & deiecit de
cælo. Hæc de paradiſo hominem principem noſtræ
generationis excluſit. Ipſa hūc ſeniorem fratrem pa-
terna ſecluſit e domo. Hæc Abrahæ progeniem,po-
pulum ſanctitatis,ad auctoris ſui cædem,ad mortem
ſui Saluatoris armauit. Inuidia inteſtinus hoſtis non
carnis quatit muros:non elidit ſepta membrorū:ſed
in ipſam cordis arietat arcem: & antequā uiſcera ſen
tiant,ipſam dominā corporis animā prædo capit, &
adducit īcluſam. Si ergo uolumus cæleſtem mereri
gloriam:ſi paradiſi beatitudinem poſsidere:ſi æterni
patris īhabitare domum: ſi uolumus rei cæleſtis par
ricidii non teneri: peruigili fide,luce ſpiritus,tetras ī
uidiæ pellamus,& excludamus inſidias:inuidiam to-
tis armorum cæleſtium uiribus cōprimamus: quia ſi
cut nos deo iungit charitas:a deo inuidia ſic ſeiungit.
,, Pater ergo illius egreſsus cœpit rogare illum. Cor
patris anxiū uariis arctatur motibus filiorū: & inter

diuerſos pignorũ caſus genitoris pietas ſtupefacta di
ſcurrit:quia uidet fratrem fratris reditu mox fugari:
& ſalute alterius ſibi alterũ mox perire: ac mœrorẽ
longũ breui gaudio penſatũ inuidiæ liuore turbari.
O zeli tumor,duos non capit domus ampla germa-
nos.Et quid mirũ fratres?Fecit īuidia,fecit ut mundi
tota duobus eſſet anguſta fratribus latitudo: namq;
Gen.4. ipſa Cain iunioris erexit in mortem:ut eſſe ſolũ zeli
» liuor faceret, quẽ primũ fecerat lex naturæ. At ille
» reſpõdens dixit patri ſuo.Pater ecce tot annis ſeruio
» tibi. Sic ſapit qui patris audet iudicare pietatẽ. Ec-
» ce tot ãnis ſeruio tibi.En patri filius naſcẽdi beneficia
» quã ſeruitute compẽſat. Nũquã mãdatũ tuũ p̃teriui.
Hoc tibi nõ tua īnocentia,ſed patris uenia dedit:quia
multa charitate delicta filii maluit tegere, quã nuda
» re. Et nũquã mihi dediſti hædũ,ut cum amicis meis
» epularer. Fratri inuidus animus gratus eſſe non po-
teſt patri:& paternæ largitatis memor non eſt,qui eſt
fraternæ īmemor charitatis.Hædũ ſibi datum negat,
qui ſubſtantiæ partem totã tẽpore diuiſionis accepit.
Tunc enim cũ frater iunior dari ſibi ſubſtãtiæ peteret
portionẽ,pater ambobus totum fratribus mox diui-
ſit;Euãgeliſta dicẽte, & diuiſit illis ſubſtantiã.Sed in-
» uidus ſimulat ſemper: mentitur inuidus ſemper. Et
» nũquã mihi dediſti hædũ,ut cũ amicis meis epularer.
Amicos paternos ſuos eſſe non cõputat:hos non amī
cos,ſed extraneos credit:a quibus uidet in patris gra-
» tiam ſe amari. Sed poſteaquã filius tuus hic qui de-
» uorauit ſubſtantiã tuã cũ meretricibus uenit: occidi-
» ſti illi uitulũ ſaginatũ. Hic rediiſſe fratrem dolet,nõ
dolet periiſſe ſubſtãtiã:nec damni cauſa queritur,ſed
liuoris;qui fratrẽ redeuntem de ſuo decorare debuit:

nō debuit de perdito ſic fœdare. In filio eſt ſubſtantia
patris tota:& ideo nil pater perdidit, filiū cū recepit.
Frater credidit damnū, qui rediiſse conſpicit cohære
dem. Et quādo inuidus non auarus, quādo quicquid
,, habet alter, ſe cōputat pdidiſse. At ipſe dixit illi. fili
,, tu ſemper mecum es:& omnia mea tua ſunt:epulari
,, autem,& gaudere oportebat:qa frater tuus hic mor/
,, tuus fuerat,& reuixit:perierat,et inuētus eſt. O quid
facit uis amoris: quāuis malo filio nō eſse neſcit, non
eſse non poteſt pater: uidet filium degeneraſse ani/
mo:uidet paternæ pietatis,paterni generis nil habe/
re:& tamen nuncupat filium:ſuadet affectū:ad gra/
,, tiam,uel ſpē reuocat largitatis:dicendo. Tu ſemper
,, mecū es,& omnia mea tua ſunt. Hoc eſt dicere: pa/
tere filium rediiſse patri:permitte patri filium ſuſce/
piſse:nec ille aliud quam patrem quæſiuit:qui ueniēs
nō filii, ſed loco mercenarii uoluit collocari, dicens.
,, Pater peccaui in cælū,& coram te:& iam nō ſum di/
,, gnus uocari filius tuus:fac me ſicut unū de mercena/
,, riis tuis. Sint tibi omnia:illi ſufficit pater: et ne quid
tibi de præſentibus, de ueteribus exiſtimes īminutū:
illi noua,et futura perquirā. Certe ſi conſilium patris
ſequeris,& præceptū, participa præſentia cum fratre:
ut cum ipſo tibi cōmunia ſint futura. Gaude ergo,&
inuētum gaude:ut ille te gaudeat non periiſse. Sed
iam ſermonem hiſtoricum concludamus:ut poſtea
quæ ſunt myſtica,quæ profunda, CHRISTO reue/
lante pandamus.

DE EISDEM. SERMO. V.

CAllidi debitoris eſt,& inuerecundi,ſæpe pa/
cta non ſoluere:et patiētiſsimū creditorem
longa,& artifici cauillatione protelare. De

abſceſsu, de reditu luxurioſi filii Quintus eſt hic ſer/
mo nobis: qui hiſtoricum ſenſum, ſicut promiſimus,
ad myſticam, & ſingularem Deitatis intelligentiam
conabitur attollere. Vos orate: ut quia ĩ tãto creditó
ſum minus per me idoneus debitor: per deum uobis
Lu. 15. ,, idoneus ſolutor exiſtam. Homo quidam habuit, in
,, quit, duos filios. Poſteaquã CHRISTVS noſtræ car
nis ſuſcepit onus: & deus ĩduit exuuias humanas: ue/
raciter ſe deus hominem uocat: dominus patrem ue
re ſe duorũ nuncupat filiorum: quia humanitati per/
mixta deitas, deitati conſociata pietas, miſcuit homi
nem & deum: quæ dominũ uniuit ĩ patrem. Hic ergo
homo, Pater hic, duos filios habuit conditoris ponti
ficio, non neceſsitate generantis: duos filios habuit:
quos non emeruit eſse, ſed iuſsit: quia CHRISTVS
ſic in oculis noſtris fuit homo: ut Deus ſemper in ma/
,, ieſtatis ſuæ maneret arcano. Duos filios habuit. duos
ſcilicet populos, Iudaicũ, Gentilemq;: ſed Iudaicum
seniorem prudẽtia legis fecit: Gentilem paganitatis
ſtultitia reddidit iuniorem. Quia ſicut ſapientia dat
canos: ita quicqd uiri eſt tollit inſipientia. Hunc ergo
iuniorem mores præſtitere, nõ ætates: ſeniorem illũ
,, non tempora fecerunt esse, ſed ſensus. Et dixit, inqt,
,, adolescentior ex illis patri. Pater da mihi portionem
,, ſubſtãtiæ quæ me contingit. Cognitorem pectoris
nõ uoce petit iſte, ſed uoto: quia a deo bona, malaue
reportat prima uolũtas in nobis. Deniq; iſte cum pa/
tre poſsessor totius ſortis, ad partem propria uolun/
,, tate peruenit: dicendo. Da mihi portionem ſubſtan
,, tiæ quæ me ꝯtingit. Et quæ eſt iſta portio? quæ eſt?
Habitus, Sermo, Scientia, Ratio, Iudiciũ, quæ homi/
nem præ cæteris animãtibus ĩ terrena habitatiõe cõ/
tingunt.

tingũt.hæc eſt,iuxta Apoſtolum,lex naturæ. Et ideo Rom.2.
diuiſit illis ſubſtantiã,dando iuniori quinq; iſta,quæ
diximus, beneficia naturæ : ſeniori quinque legis li-
bros diuinitus inſcribendo :per quæ ſubſtãtia impar
merito,numero par eſſet:humanum teneret iſta or-
dinem:diuino illa ſubſiſteret inſtituto: utraq; tamen
lex filios utroſq; ad notitiam patris perduceret : ad
» reuerentiam ſui ſeruaret auctoris. Et non poſt mul
» tos dies,inquit, congregatis adoleſcentior omnibus
» peregre profectus eſt in regionem longinquã : et ibi
» diſſipauit ſubſtantiam ſuam uiuendo luxurioſe. Di-
ximus iuniorem nõ tẽpora feciſſe,ſed mores:et ideo
» dixit, Non poſt multos dies. Quia cũ principio ipſo
mundi feſtinauit gentilitas ad idolorũ patriam : ad
longinquã Diaboli regionẽ animo eſt peregrinata,
nõ loco:et per elementa uanis eſt peruagata cogita-
tionibus:nec nõ eſt corporeis motibus iactata ꝑ ter-
ras:namq; corã patre ſine patre erat:et cũ in ſe eſſet,
nõ erat ſecũ. Hinc eſt quod luxurioſus per deſideriũ
ſæcularis eloquentiæ,per ſcholarũ lupanaria, per tri
uia ſectarũ,diſſipauit dei patris dementi diſputatiõe
ſubſtãtiam. Et cũ cõſumpſiſſet coniecturis quicquid
erat ſermonis, ſcientiæ, rationis, iudicii, egeſtatem
ſũmam,famẽ magnã, cognoſcendæ ueritatis miſer
rimus ſuſtinebat: quia philoſophia quærẽdæ diuini-
tatis indixit laborem: ueritatis inueniendæ fructum
cõtulit nullum . Hinc eſt quod adhærebat primario
regionis illius,a quo mittebatur in iſtud ſæculũ,hoc
eſt in unã multarũ ſuperſtitionũ uillam: ut paſceret
porcos,id eſt Dæmones, qui dicũt dño.Si eiicis nos, Mat.8.
mitte nos in porcos. Ut paſceret Dæmones thure,ui
ctimis,ſanguine,falſarũ reſpõſionũ mercedem pro

tali labore relaturus. Occidebatur pecus: ut quod ui-
uum nil ſcierat, diuinaret occiſum: et loqueretur ex
fibris mortuũ, quod nunquã fuerat ore prolocutum.
Verũ cum nil diuinũ, nil ſalutare, profuturũ nil gen
tilis inueniret in talibus: deſperans de Deo, de proui-
dentia, de iudicio, de futuris, ab ſchola ad uentris ſe
deponebat ingluuiem, cupiens ſaturari de ſiliquis
quas porci manducabant. Hoc norunt Epicurei: qui „
cum Platonicas, & Ariſtotelicas percurreret ſcholas, „
nullãq; illic aut diuinitatis, aut ſcientiæ inuenirent di „
ſciplinam, Epicuro ſe tradunt ultimo deſperationis, „
& uoluptatis auctori. Et manducant ſiliquas, hoc eſt,
uoluptatibus corporis male dulcibus inhiant, et pa- „
ſcunt Dæmones qui ſemper corporũ uitiis ſaginan-
tur, et ſordibus: quia ſicut Dño qui ſe iũgit, unus ſpũs
Co.6. eſt: ita qui ſe iungit Diabolo, eſt Dæmon unus. Sed
hic iunior quamuis cuperet, non tamen ſaturabat de
ſiliquis iſtis uentrem ſuũ. Quare? quia nemo illi da-
bat. Diabolus quidem uolebat per famem ſcientiæ, p
uoluptatũ difficultatem, Gentilem reddere auidio-
rem ad illicita perquirenda, ad perpetranda delicta:
ſed Deus pater ideo permiſit uenire Gentilẽ, ut erro
ris occaſio ſalutis fieret argumentũ: namq; Diabolũ
Mat.6. ſic reliquit, ut perderet: et Gentilem ſuſtinere paſſus
eſt famẽ, ut rediret. Redit autem ad patrẽ, et clamat.
„ Pater peccaui in cælũ, et corã te. Rediiſſe iuniorem
ad domũ patris, et clamare deũ patrem uox eccleſiæ
cotidiana teſtatur: quæ dicit. Pater noſter qui es in
Mat.6. „ cælis. Peccaui in cælũ, et corã te. Peccauit i cælum,
dum in cælo Solem, Lunã, Sidera, Deos eſſe blaſphe-
„ mat: et hæc eadem profanat adorando. Et iam non

» ſum dignus uocari filius tuus: fac me ſicut unum de
» mercenariis tuis. Hoc eſt dicere, quia nõ mereor iã
filii gloriam, uel ueniæ conſequar pro mercenario
laborẽ mercedem. Et cui honor ſobolis perit, ſaltem
uitalis maneat in cotidiano panẽ ſubſtantia. Sed pa/
ter occurrit, et occurrit lõge. Cum adhuc impii eſſe/
mus, CHRISTVS pro nobis mortuus eſt. Occurrit
pater, occurrit in filio: cum per ipſum de cælo deſcẽ
dit, et peruenit ad terras. Pater, inquit, qui me miſit, Ioã.8.
» mecũ eſt. Cecidit ſuper collũ eius. Cecidit: cũ per
CHRISTVM diuinitas tota noſtra decumbit, et incũ
» bit in carne. Et oſculatus eſt eum. Quandoq̃ quãdo
Miſericordia, et ueritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia, et Pſal.84.
» pax oſculatæ ſunt ſe. Dedit ſtolam primam. Illam
quam Adam perdidit ĩmortalitatis gloriam ſempi/
» ternam. Poſuit annulũ in manu eius. Annulũ ho/
noris, titulum libertatis, inſigne pignus ſpiritus, ſi/
gnaculum fidei, arram cæleſtiũ nuptiarũ: audi Apo/
ſtolum. Deſponſaui uos uni uiro uirginem caſtam 2.Cor.ii
» exhibere CHRISTO. Et calciamẽta ĩ pedibus eius.
Vt eſſent calciati pedes in prædicatione Euãgelii: ut Ephe.6.
» eſſent beati pedes euangelizantium pacem. Et occi/ Ro.10.
» dit ei uitulum ſaginatum. Illum de quo Dauid can Pſal.68.
tabat, Et placebit Deo ſuper uitulum nouellum cor/
nua producentem, et ungulas. Occiditur patre uitu/
lus ſic iubente: quia CHRISTVS Deus Dei filius occi
di ſine patris uoluntate non poterat: audi Apoſto/
lũ. Qui proprio filio non pepercit: ſed pro omnibus Ro.8.
nobis tradidit illũ. Hic eſt uitulus qui ĩ epulũ noſtrũ
cotidie, ac iugiter ĩmolatur. Sed frater ſenior, ſed ſe
nior filius ueniẽs ex agro, populus legalis, meſſis q/ Luc.10.

dem multa,operarii autem pauci:audit in domo patris ſymphoniam:audit choros:et introire non uult. Hoc cotidie oculis noſtris intuemur:nam uenit Iudæus ad domũ patris,id eſt ad Eccleſiã:ſtat foris p inuidiam:audit Dauidicã citharã perſonare : audit ex concentu Prophetico ſymphoniam : ex populorum uario conuẽtu choros audit:et introire non uult per inuidiam ſtans foris.Dum gentilem fratrẽ priſtinis iudicat,et horret ex moribus, ipſe paternis bonis ſe eximit:ipſe ſe paternis excludit gaudiis. Quod autẽ dixit. Ecce tot annis ſeruio tibi:et nunquã mandatũ tuũ præteriui:et nunquã dediſti mihi hædum. Tacẽdum potius,quam loquendũ eſſe iam duximus:quia Iudæus loquitur:et nõ facientis uerba ſunt,ſed tumẽtis.Pater egreditur:et dicit filio. Fili tu ſemper mecum es. Quomodo?per Abel,per Henoch,per Sem, per Noe,per Abraham,per Iſaac,per Iacob, p Moyſem,,per oẽs ſanctos, per quos Iudaica generatio in

Mat.1. Euãgelio lecta deriuatur:cum dicit. Abrahã genuit Iſaac:Iſaac genuit Iacob. Et omnia mea tua ſunt. Quemadmodũ?quia tibi lex,tibi prophetia,tibi tẽplũ,tibi ſacerdotiũ,tibi ſacrificia,tibi regnũ,tibi munera,tibi (quod eſt ſuper oĩa) natus eſt CHRISTVS. Sed quia tu per inuidiam perdere uis fratrem,paternas epulas,patris gaudia dignus es non habere. Anguſto ſermone res latiſſimas non ut uoluimus,aperire potuimus:ſed ſcientiæ ueſtræ, intellectui ueſtro lata ſunt: quæ in ſermone noſtro uidentur anguſta. Non ſit hæc ingrata,ſimplex,et inculta collatio:quæ nos res myſticas,et excelſas,non narrare, non declarare:ſed aperire compulit,et explanare.

IN PSALMVM XCIX. SERMO.VI.

QVoniam redeunte filio iuniore fami-
lia tota choros egit: cæleſtem cecinit
ſymphoniam: conuenit et nos hodie
pſalmũ ſumere: dare tympanũ: pone-
re organũ: citharã tangere: et ad tantũ
dei patris gaudiũ melodiam Dauidicam perſonare.
„ Iubilate deo, inquit, omnis terra. Quid eſt, quod in-
telligentia huius exultationis ĩquirit? Quid eſt, quod
poſt tanta deitatis, tam terribilia, tam mirifica præ-
cepta terra nunc uocatur, et inuitatur ad iubilum?
„ Iubilate, inquit, deo omnis terra. Quid eſt, quod po-
ſteaquã terribilis Deus mitiſſimi paſtoris elegit offi
ciũ, perſonam paſtoris induit? Vt uagos populos, pa
lantes plebes, diſperſas longe, lateq́ꝫ gentes, uelut er-
rantes oues in unum paſtor miſericors congrega-
ret: immo ut nationes feras, prædam mortis, carnis
cibum, potum ſanguinis, beſtiarũ furorem ſitientes,
ad uſum lactis, ad cibum graminis, ad ouium totam
duceret, et redderet lenitatem: terræ omni paſtora-
„ lem mandat, et imperat diſciplinam: dicẽdo. Om-
„ nis terra iubilate Deo. Sicut militem tuba terribilis
producit ad bellum: ſic oues ad paſcua dulcedo iubi-
lationis inuitat. Bellãdi ergo fremitum paſtorali le-
nitate mitigare conuenit: ut gentes tam mitis gratia
ſaluaret, quas diu peremerat feritas naturalis. Quod
autem paſtoris bonus eſſet reditus, ad terras ueniret
CHRISTVS, clamauit ipſe hodie. Ego ſum paſtor Ioã. 10.
bonus: Paſtor bonus animam ſuam ponit pro oui-
bus ſuis. Hinc eſt quod adiutores, quod ſocios ad cu
ram totius orbis ipſe magiſter inquirit: dicendo.

» Iubilate Deo omnis terra. Hinc eſt quod oues ſuas
Petro uice ſua ut paſceret ad cælum remeaturus cō/
Ioā.21. mendat.Petre,inquit,amas me? paſce oues meas. Et
ut tenuia redditus primordia non cogeret poteſta/
te,ſed pietate portaret:repetit.Petre amas me? paſce
agnos meos.Cōmendat oues: ouium cōmendat ger
mina:quia fœcunditatem gregis ſui paſtor præſcius
nouerat iam futuram. Petre amas me? paſce agnos
meos. Iſtis agnis collega paſtoris Petri Paulus pio
i.Cor.3. paſtu plena lactis ubera porrigebat,dicendo.Lac uo
bis potum dedi,non eſcam.Senſit hoc Rex beatus:et
Pſal.22. ideo pro balatu clamat.Dominus paſcit me: et nihil
mihi deerit: i loco uiridi ibi me collocauit:ſup aquā
refectionis educauit me.Poſt iuges ergo bellorū ge
mitus,poſt triſtem ſanguinis uitam Euangelicæ pa/
cis ad paſcua iam redeunti uerſiculus ſequens lætitiā
annunciat ſeruituti. Erat homo peccati ſeruus: erat
captiuus mortis: erat mancipium Dæmonum: erat
idolorum uernula: erat uitiorum uerbero: erat cri/
minum compeditus. Sic malis dominis talibus, tan
tiſque exhibebat homo malam, & miſeram ſeruitu/
tem. Quando homo non ſub peccato triſtis? Quan/
do non ſub morte lugēs? Quando non ſub Dæmo/
nibus pallens? Quādo non ſub idolis tremens? Quā
do non ſub uitiis ſuſpectus? Quando non ſub crimi/
nibus deſperatus? Et ideo homo dabat extrema ſu/
ſpiria:quando tales tam crudeles dominos ſuſtine/
bat. Propheta ergo uidens nos a talibus liberatos,et
reuocatos ad obſequium creatoris, ad patris gratiā,
ad unius boni domini liberam ſeruitutem: merito
„ exclamat. Seruite domino in lætitia:intrate,inquit,
„ in conſpectu eius in exultatione. Intrate non loco,

» ſed corde. Intrate in conſpectu eius in exultatione:
Quia quos eiecerat reatus, quos expulerat conſcien- «
» tia,gratia reducit:intromittit innocentia. Intrate in «
» conſpectu eius in exultatione. Qui ingreditur in cõ
ſpectu eius in exultatione eſt a reatu liber:eſt de præ
mio perſecurus.Tamen quid eſt quod hortatur? qđ
» ſuadere nititur hic Propheta? Intrate in conſpectu
» eius in exultatione? Quis in conſpectu Dei liber? di
uinis in oculis quis mentitur? Quis exultans ante ter
rorem maieſtatis ſupernæ? Archangeli tremunt:pa
uent Angeli:poteſtates metuunt:in faciem cæli pro-
ruunt ſeniores: eleméta fugiunt:ſoluũtur ſaxa:mon-
tes defluunt:terra tremit:et homo terræ quam intre
pidus intrabit? et adhuc conſiſtet exultans? unde eſt
quod Propheta hoc nos debere facere ſic præſumit? «
» unde eſt? Ex eo quod ſequitur. Scitote,inquit,quod «
» Dominus ipſe eſt Deus. Quia Dominus ille Deus ẽ,
qui fuit in carne noſtra puſillus:hinc eſt quod ille do
minus Deus eſt, qui fuit in cunabulis noſtris capax:
dulcis in gremio:mitis in habitu:in noſtro contuber
» nio blandus. Et ideo, Intrate in conſpectu eius in
» exultatione. Quia totum pauorem diuinitatis,totũ
metum iudicis,in habitum noſtrum dedit,prouidẽ-
ti locauit aſpectu:ut ingreſſus non pœnas iudicis me
tuat: ſed parentis præſumat amplexum. Et quomo-
do nõ exultet,qui genitorem repperit,quem timue-
» rat cognitorem? Intrate in cõſpectu eius in exulta-
» tione:ſcitote quod Dominus ipſe eſt Deus. Ipſe fecit
» nos,et non ipſi nos. Inanis eſt patris,matriſꝗ labor,
niſi in germine affuerit opus,et auctoritas cõditoris.
Manus tuæ,inquit,fecerunt me, et plaſmauerũt me. Pſal.118.
Et alibi. Tu formaſti me,et poſuiſti ſuper me manũ Pſa.138

tuam. Ergo quod naſcimur, quod ſumus, non debemus ipſi nobis: quia totũ debemus auctori. Nos autem populus eius, et oues paſcuæ eius. Probatum eſt in prouerbiis ſæpiſſime: quia cælitus uenerit paſtor, qui errantes oues, et lethali gramine ſauciatas, ſuperno iubilo uitalia reuocaret ad paſcua. Intrate, iquit portas eius in confeſſione. Sola eſt confeſſio quæ nos fidei facit introire per ianuam. Atria eius in hymnis: confitemini illi: laudate nomen eius. Diximus, quod nobis eſſet iam poſitis intra domum patris aſſumenda cæleſtium canticorũ ſpiritualis ſymphonia: ut ſit nobis in ingreſſu confeſſio: ſint in atriis hymni: ſit laus in penetralibus: ubi tota deitatis inhabitat plenitudo. Confitemini illi: laudate nomen eius. Confitemini illi, quia Deus eſt. Laudate nomen eius. Per quod ſaluati ſumus: et ĩ quo cæleſtis, terreſtris, infernaq́, genuflectit, et diligit dominum deum creatura. Quia ſuauis eſt dominus. Vnde? quia. In æternum miſericordia eius. Vere ſuauis eſt per miſericordiam, per quam ſolam totius mundi amariſſimam dignatus eſt auferre ſententiam.

Ioã. I. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et uſque ĩ ſæculum ſæculi ueritas eius. Deus enim ſalua ueritate miſeretur: qui ſic dat peccatis ueniam: ut iuſtitiam in ipſa miſeratione, rationeq́ cuſtodiat: qui eſt benedictus in ſæcula ſæculorum. Amen.

IN ILLVD MATTHAEI, CVM IEIVNATIS NOLITE FIERI SICVT HYPOCRITAE TRISTES, ETC. ET DE HYPOCRISI. SERMO. VII.

VBI Deus Dominum mutauit in pa/
trem, uoluit charitate magis, quam
poteſtate regnare; et amari maluit, q̃
timeri: paterno monuit affectu, ne qd
nobis de labore iuſtiſſimo deperiret.
,, Euangeliſta ſic ait. Cum ieiunatis, nolite fieri ſicut Mat. 6.
,, hypocritæ triſtes: exterminant enim facies ſuas, ut ui
,, deantur hominibus ieiunãtes: Amen dico uobis per/
,, ceperunt mercedẽ ſuã. Hypocriſis ſubtile malũ: ſecre
tum uirus: uenenum latens: uirtutum fucus: tinea ſan
ctitatis. Aduerſa omnia nituntur uiribus ſuis: armis
ſuis pugnant: impugnant palam: unde et cauentur tã
facile, quam uidentur: Hypocriſis ſecura ſimulat: fal/
lit proſpera: curioſa mentitur: et crudeli arte uirtu/
tes truncat mucrone uirtutum: ieiunium ieiunio pe/
rimit: oratione orationem euacuat; miſericordiam
miſeratiõe proſternit. Hypocriſis cognata febris fri/
gido poculo propinat ardorem. Quod corporibus
eſt hydropis, hypocriſis animabus hoc eſt: hydropis
,, bibendo ſitit, hypocriſis inebriata ſitit. Exterminãt
,, enim facias ſuas: ut uideantur hominibus ieiunãtes.
Hypocriſis dũ cupit captiuare oculos, oculis fit ipſa
,, captiua. Exterminant enim facies ſuas. Et ſi facies
exterminatur, ornamentum corporis quod mane/
bit? Vere ſicut Dominus dixit, Si lumen quod in te
eſt tenebræ ſunt: ipſæ tenebræ quantæ erunt? Hypo/
crita ſit licet tibi facies inculta, neglecta cutis, triſtis
uultus, exterminatus aſpectus, nec ab hominibus in/
uenisti laudem: et apud deum fructum ieiunii perdi
diſti. Hypocrita elaboraſti ieiuniis: ut labor tibi ieiu
nii non prodeſſet. Hypocrita abſtinentiæ fluctus in/

traſti:continentiæ conſcendiſti undas: enataſti ieiu/
nii pelagus:et in ipſo portu ieiunii naufragaſti: quia
non comparaſti lucrum:ſed mercatus es uanitatem:
qui de Dei credito humanum negotium perfeciſti.
Hinc eſt quod Deo redditurus es rationem: qui ab
hominib.pcepiſti miſeræ fraudis uſurā.Fratres fugiē
dum eſt uirus:peſtilentia cauenda, quæ de remediis
creat morbos:conficit de medicina langorem: ſan/
ctitatem uertit in crimen:placationem facit reatum:
generat de propitiatione diſcrimen.Hypocriſim qui
fugerit,uincit:qui incurrerit, cadit. Fugiamus hypo/
criſim,fugiamus fratres: ſit noſtrum de ſimplicitate
ieiunium:de innocentia ſit ſanctum: de puritate pu/
rum:de ſynceritate ſyncerum: ſit hominibus occul/
tum:ignotum Diabolo:Deo notum.Theſaurum qui
non abſcondit,prodit: uirtutes proditæ non mane/
bunt.Virtutes ſicut proditores ſuos deſerunt:ſic ſuos
inſtant cuſtodire cuſtodes. Ergo ieiunium quod cō/
tra uitia prima uirtus eſt nobis:in arce pectoris col/
locetur:quia illo in interioribus præſidēte, uitia nos
quatere ī exterioribus nō ualebūt.Hoc CHRISTVS
ut Chriſtianus habere poſſit, hortatur cum dicit.
,, Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum: et faciem
,, tuam laua:ne uidearis hominibus ieiunans,ſed patri
,, tuo qui eſt in abſcondito: et pater tuus qui uidet in
,, abſcōdito reddet tibi. Cum dicit unge caput tuum,
et faciem tuam laua: nō ut coma capitis illecebroſo
redundet unguento,ſerius Magiſter iniungit:neque
faciem niteſcere ſolito uult lauacro:ſed habitu pran
dentis uult celari ieiunium Chriſtiano, quia Chri/
ſtianum uendicare nō uult artifici mœrore ieiuniū.

" Sed ad cœpta redeamus. Vnge caput tuum:et faciē
" tuam laua:ne uidearis hominibus ieiunans,ſed patri
" tuo qui eſt ī abſcōdito. Sic nō uoluptuoſos idulget
aſpectus:ſed uultus q ſimulātur excludit: facies mœ/
rore deiecta inuitat famam,non ieiuniū uoluntariū
profitetur.Si uult,quare triſtis? Si non uult, ieiunus
quare? Merito tali pœna uiuit,qui ſibi facit de uirtu/
te uitium,mendacium de ueritate:de mercede diſpē
dium:de remiſſione peccatum. Agricola ſi non im/
preſſerit cultrum:ſi ſulcum non defoderit:ſi non ex/
ciderit ſentes:ſi gramina non euulſerit: ſi in tuto ſe/
mina non locar it:ſibi mentitur,non terræ:nec terræ
facit damnum,ſed ſibi non facit fructum:et ita ſe ua/
cuat,ita decipit,impugnat ita,qui terræ manu fallaci
mentitur.Quid faciet? quid habebit?quid inueniet?
qui deo,eſuriente carne,hypocriſi luxuriante,menti
tur? quia agricolæ fecimus mentionem,ſciat ille ſu/
ſtinere ſe laborem incaſſum,ſe nil habiturum:qui p̄/
mens ieiunii aratrum, et abſcindens gulæ gramina,
atq; eradicans luxuriæ ſentes, miſericordiæ ſemina
nulla iactauerit.Hoc dominus aperire uoluit, qui de
" ieiunio docens,mox iſta ſubiecit. Nolite theſauriza
" re uobis theſauros ī terra,ubi ærugo et tinea demo/
" litur:et ubi fures effodiunt,et furantur.Sed theſauri/
" zate uobis theſauros in cælo:ubi neq; ærugo, neq; ti
" nea demolitur:et ubi fures non effodiunt, nec furan
tur. Quid tam paternū? quid ſic ueniēs de amore?
quod tam prouidum de charitate conſilium? nihil
tibi perire uult,qui tua ī theſauris cæleſtibus uult re/
poni.Quā ſecurus dormit,qui Deū ſuorū meruit ha/
bere cuſtodē:quā neſcit curas:quā deponit angores:
quam nō eſt anxius:quam ſeruorum caret faſtu: qui

ſua patri ſeruanda cōmittit. Quomodo paterna ſeruat affectio, timor nō poteſt ſic ſeruare ſeruilis: pater cum dat ſua filiis: non minuit cōmendata filiorum. Quid ſit pater neſcit: neſcit ſe filium: qui non credit patri. Tineam non excludunt clauſtra, ſed claudunt: et generant, non repellunt: rubiginem nutriunt ſeruata, non uitant: quia quod de re naſcitur, non uitatur. Vbi eſt neceſſitas, fures deeſſe non poſſunt. Qui ergo inter tineas, rubiginem, fures, ſua ponit: exponit quæ ſua ſunt, non reponit. Sicut de ueſtimento tinea, rubigo de metallo, de neceſſitate fures naſcunt: ita de diuitiis auaritia, cupiditas de quæſtu, de habēdo habendi ardor acquiritur. Qui ergo uult auaritiam uincere, diuitias prorogет, nō reponat. Præmittamus fratres theſauros noſtros in cælum: ſint uectores pauperes: qui poſſunt ſinu ſuo quæ noſtra ſunt ad ſuperna portare. Nemo de fraude dubitet baiulorū: tuta eſt iſta tranſuectio: per quam noſtra ad Deum Deo fideiuſſore portantur: cui eſt omnis honor, et gloria, uirtus, et imperium, et gratiarum actio in omnia ſæcula ſæculorum: Amen.

DE IEIVNIO, ET ELEEMOSYNA. SERMO. VIII.

Gubernator prudēs a littore cū nauim ſoluit, cum mare tranſiturus intrat fluctus, domus, patriæ, coniugis, pignorum, curas deponit: et ita totus mente, corpore, ſenſu, nauticis laboribus occupatur: ut et fluctuum poſſit ſuperare diſcrimina, et ſtationem lucroſi portus periculi uictor intrare.

Sic nos fratres ingreſſi iter abſtinentiæ, ieiunii pelagus, Quadrageſimæ uiam, nauim corporis noſtri ſoluamus a littore mundano: ſæcularis patriæ renunciemus curis: in crucis arbore tota mentis uela tendamus: uirtutũ funibus, ſapientiæ remis, gubernaculis diſciplinæ, nauigii noſtri muniamus inceſſum: et ſubducti terris ſpeculemur cælũ: ut ducatu ſignorũ cæleſtium inter liquidos calles latentis uiæ inoffenſum tramitem tenere poſſimus: ac ſic gubernãte CHRISTO, flãte Spiritu Sancto, euictis uoluptatũ ſpumis, ſuperatis uitiorũ fluctibus, decurſis criminũ procellis, tranſuectis ſcopulis peccatorũ, atq; omnium delictorũ naufragiis euitatis, Paſchæ portũ, lucrũ uitæ, gaudia reſurrectionis intremus. Verũ quia per cãpos nudos, per ſalſos uortices, per incertas ſolitudines, acturi ſumus uiam, nobis tota eſt eſcæ, & potus portãda ſubſtantia: imponamus abundantẽ miſericordiã noſtræ ſitarciæ profuturã. Fratres, eſurit ieiuniũ, ieiuniũ ſitit, quod non pietatis cibo paſcitur: quod potu miſericordiæ nõ rigatur. Alget ieiuniũ, ieiuniũ deficit, quod nõ eleemoſynæ uellus tegit: quod nõ miſerationis operit ueſtimentũ. Fratres, qđ eſt terris uer, hoc miſericordiã ſcimus eſſe ieiunio. Sicut uerni flatus tota facit germina florere cãporũ: ita miſericordia tota ieiunii ſemina producit in florẽ, & cæleſtem meſſem totã ieiunii facit fructificare uirtutẽ. Quod oleũ lucernæ eſt, hoc ieiunio pietas: ſicut lucernæ lumen olei pinguedo ſuccendit: et moderato paſtu facit illud ad totius noctis ſolatiũ perlucere: ſic pietas facit ſplendere ieiuniũ: et ad totã radiare continentiæ claritatẽ. Quod diei ſol eſt: hoc eleemoſyna noſcitur eſſe ieiunio. Sicut iubar ſolis clariorẽ perficit

diem:et totã nubiũ diſpergit obſcuritatẽ:ſic Eleemo-
ſyna ieiunii ſanctificat ſanctitatem: totamq́ cupidi-
tatis mortem lumine pietatis excludit. Ac ne multis
imorer, quod eſt anima corpori, ieiunio largitas hoc
habetur. Sicut.n.mortificat corpus a corpore anima
cum recedit: ita mors eſt ieiunii largitatis abſceſſus.
Eſt quidem ieiuniũ uitiorũ mors:uita uirtutũ. Eſt ie-
iuniũ pax corporis:membrorũ decus:ornamentum
uitæ. Eſt ieiuniũ robur mentiũ: uigor animarũ. Eſt
ieiuniũ caſtitatis murus: pudicitiæ propugnaculum:
ciuitas ſanctitatis. Eſt ieiuniũ ſchola meritorũ: ma-
giſterii magiſteriũ: diſciplinarum diſciplina. Eſt ieiu-
nium eccleſiaſticæ uiæ uiaticũ ſalutare. Eſt ieiuniũ
iuictus Chriſtianæ militiæ principatus. Sed ĩ his uir-
tutibus ieiuniũ tunc uiget, tunc uincit, tunc triũphat,
cum duce miſericordia pugnat. Miſericordia, et pie-
tas ieiunii ſunt alæ, per quas tollitur, et portatur ad
cælũ: ſine quibus iacet, et uolutatur in terra. Ieiuniũ
ſine miſericordia ſimulacrũ famis eſt, imago nulla
eſt ſanctitatis: ſine pietate ieiuuium occaſio eſt auari
tiæ, non eſt propoſitum parcitatis: quia parcitas iſta
quantũ ſiccatur in corpore, tantũ tumeſcit in ſaccu-
lo. Ieiuniũ ſine miſericordia nõ eſt ueritas, ſed figu-
ra: ubi autem miſericordia, ibi et ueritas: probante
Pſal.84. Propheta cũ dicit. Miſericordia, et ueritas obuiaue-
runt ſibi. Ieiuniũ ſine miſericordia nõ eſt uirtus, ſed
Mat.6. hypocriſis: dicente dño. Vos autem cũ ieiunatis noli
te fieri ſicut hypocritæ triſtes: exterminant.n.facies
ſuas, ut uideãtur ab hominibus ieiunãtes. Qui nõ ieiu
nat pauperi, deo fingit: qui ieiunans prandiũ ſuũ nõ
erogat, ſed reponit cupiditati probatur ieiunare, nõ
CHRISTO. Ieiunãtes ergo fratres prandiũ noſtrũ

reponamus ī manu pauperis:ut ſeruet nobis manus
pauperis, quod uenter nobis fuerat perditurus. Ma/
nus pauperis Abrahæ ſinus eſt; ubi quicquid pauper
acceperit, mox reponit. Theſaurus cæli ē manus pau
peris: quod ſuſcipit ne in terra pereat, reponit in cæ/
lū. Theſaurizate, inquit, uobis theſauros in cælo. Ma/ Mat.6.
nus pauperis eſt gazophylaciū CHRISTI: quia qcqd
pauper accipit, CRISTVS acceptat. Da ergo homo
pauperi terrā, ut accipias cælum. Da nūmum, ut acci
pias regnū. Da micā, ut accipias totū. Da pauperi, ut
des tibi: quia qcqd pauperi dederis, tu habebis: quod
pauperi nō dederis, habebit alter. Clamat Deus, Mi/ Oſee.6.
ſericordiam uolo. Qui quod uult deus deo negat: a
deo ſibi quod deſiderat, uult negari. Miſericordiam
uolo. Homo petit deus, ſed tibi, nō ſibi. Miſericordiā
uolo. Humanā miſericordiā petit, ut largiat diuinā.
Eſt in cælis miſericordia, ad quā per terrenas miſeri
cordias peruenitur. Dñe, īquit, in cælo miſicordia tua. Pſal.35.
Dicturus cauſam in iudicio dei patronā tibi miſicor
diā p quā liberari poſſis aſſume. Qui de patrocinio
miſicordiæ certus eſt, de uenia ſit ſecurus: de abſolu/
tione nō dubitet. Miſicordia nō ſolū cauſam præue/
nit, anticipat cognitorē, ſed etiā ſententiā reuocat: ab
ſoluit addictos: quod Niniuitæ probant: quos iā ſen/ Ionæ.3.
tentiæ ſubiectos, pœnæ traditos, ad uictimā ſtantes,
morti deditos, miſicordia ſic rapuit, ſic tenuit, ſic p̄/
uenit: ut maluerit deus deduci ſentētiā, ne miſericor
diæ quid negaret. Stabat quidē et tunc pro cauſa ie/
iuniū; aſpergebat cineres: ſternebat ciliciū: dabat ge/
mitus: fundebat lachrymas: & quod nō poterat excu/
ſare uerbis, luctibus tēperabat: ſed nō ualuit mutare
ſententiā: niſi perorans miſicordia ſubueniſſet. Miſe

ricordia et peccatores liberat:et reſtituit ſáctos:quia
2.R e.ii. niſi áffuiſſet miſicórdia:etiá Dauid cũ adulterat, amiſerat pphetiã : et Petrus cũ negat, apoſtolici ordinis
Mat.26. pdiderat principatũ: et Paulus cũ blaſphemat, remã/
1 Tim. 1. ſerat pſecutor: fatetur hoc Paulus cũ dicit. Qui prius blaſphemus fui, et pſecutor, et iniurioſus: ſed miſicordiam cõſecutus ſum. Fratres p miſicordias pauperũ miſicordiam cõparemus : ut poſſimus eſſe de pœna
Mat. 5. liberi: de ſalute ſecuri. Beati, inquit, miſicordes: quia ipſi miſicordiã cõſequẽtur. Gratis miſicordiã ſperat ibi, qui hic nõ fecerit miſicordiã. Qui facit miſericordiam, currit ad præmiũ; qui nõ facit miſericordiam, decurrit ad pœnam.

IN ILLVD MATTHAEI, ATTENDITE NE IVSTITIAM VESTRAM FACIATIS CORAM HOMINIBVS, ETC. ET DE ELEEMOSYNA. SERMO .IX.

AGit nobiſcũ Deus, agit in hoc ſæculo, ne quid nobis pereat ĩ futuro: ſicut ex
Mat. 6. ipſo lucet principio lectionis. „ Attendite, ĩquit, ne iuſtitiã ueſtram faciatis „ corã hominibus, ut uideamini ab eis: „ alioquin mercedẽ non habebitis apud patrem ueſtrũ „ qui in cælis eſt. Et quomodo quod fit ab hominibus corã hominibus nõ fit? patentis iuſtitiæ latet ſenſus: publici operis quod ſecretũ? Qui poteſt celare radios ſolis, iuſtitiæ poterit occultare fulgorẽ: Iuſtitia lux rerũ conſiliis non uelatur obſcuris: Iuſtitia cũ ſibi facto claret, oẽs illuſtrat exemplo. Et quid eſt quod eã Dñs corã hominibus fieri non uult, per quã ſtatũ capiunt res

piunt res humanæ? Et ubi eſt illud? Sic luceat lux ue Mat. 5.
ſtra corã hominibus: ut uideant opera ueſtra bona: et glorificent patrem ueſtrũ qui in cælis eſt. Quomodo iuſtitiã uult celare: cuius opera uult ſic elucere? Fratres hic præceptio cæleſtis uult iactantiã tollere: auferre pompã: uanitatem demere: ſummouere inanem gloriã: ſic iuſtitiã uult celare. Iuſtitia quæ per ſe ſibi abundat ad gloriã: ſpectaculũ populi, uulgi laudes, fauores hominũ, mundi gloriam non requirit: a deo genita cælũ expectat: in oculis agit diuinis: ſupernis uirtutibus mixta ſemper a deo ſolo ut glorificetur expectat. Sed hæc eſt iuſtitia, quæ ex deo eſt: illa uero iuſtitia quæ eſt hypocriſis, iuſtitia non eſt: mentitur oculis: fallit aſpectũ: uidentibus illudit: decipit *audientes: ſeducit turbas: trahit populos: famã uẽdit*: emit clamorẽ: fit ſeculo: deo non fit: mercedẽ rapit præſentem: præmiũ non quærit in futuro: cæcat oculos cæca ipſa: nõ uidens uult uideri: propter quã cæcitatẽ CHRISTVS præſenti ſic ĩchoat ĩ præcepto.
» Attendite. Hoc eſt, ne geſtiatis attẽdi. Ne iuſtitiam
» ueſtrã faciatis corã hominibus. Quare? Ne uidea/
» mini ab eis. Et ſi uiſi fueritis: quid? Mercedem nõ
» habetis apud patrem ueſtrum qui in cælis eſt. Fratres, hic dominus nõ iudicat, ſed exponit: pandit cogitationũ dolos: ſecreta mentiũ nudat: iniuſte iuſtitiã tractantibus modũ iuſtæ retributionis indicit. Iuſtitia quæ ſe humanis oculis locat: diuini patris non poteſt expectare mercedem: uoluit uideri, et uiſa eſt: uoluit hominibus placere, et placuit: habet mercedẽ quã uoluit: præmiũ quod habere noluit, nõ habebit. Qua uero de cauſa ſint hæc præmiſſa, ex ſequentibus
» audiamus. Cũ facis eleemoſynam noli tuba canere

» ante te:ſicut hypocritæ faciunt. Bene tuba:quia talis eleemoſyna hoſtilis eſt,nō ciuilis:non miſericordiæ dedita,ſed clamori: ſeditionis uernula, non alumna pietatis:oſtentationis nundinatio,nō cōmerciū cha/
» ritatis.Eleemoſynā quisquis oſtentat, inſultat. Tu,
» inquit,cū facis eleemoſynā:noli tuba canere ante te:
» ſicut hypocritæ faciūt i ſynagogis,et in uicis: ut glo/
» rificentur ab hominibus. Amen dico uobis recepe/
» runt mercedē ſuam. Audiſtis quemadmodū notat eleemoſynā in cōuentu,in plateis, in triuiis,nō impē ſam ad leuamen pauperū, ſed hominū propoſitā ad fauorē:ut probentur miſericordiā uendere,non do/ nare.Fugiēda eſt hypocriſis,fugienda fratres:quæ ca ptiua gloriæ uerecundiā pauperū nō releuat,ſed fati/ gat: quæ de gemitu inopis pompā ſuæ gloriationis inquirit:quæ ſuam laudem dilatat pauperis ex dolo re: quæ de miſeria petentis famam ſuæ oſtētationis expandit.Sed dicit aliquis.Ergo in conuentu,in pla/ teis,in triuiis,neganda eſt miſericordia?non præbē dus eſt uictus?Plane,et in omni loco,et ī omni tem/ pore facienda eſt miſericordia:præbēdus eſt uictus: nuditas eſt tegenda:ſed ſic quo modo docuit miſeri cordiæ auctor,ut miſericordia nō terræ ſit nota,ſed cælo:non hominibus inſinuata,ſed deo.In plateis,in triuiis, ſuū pietas habet ſecretum: e cōtra platea eſt, triuiū eſt,cū in ſecreto facit hypocrita nil ſecretum. Fratres deus monendo ſic uota culpat,non loca:ſen/ ſum,non opera:ſtudiū,non datorem:arguit largiē/ tem ad ſuam famā,non ad pauperis famem: iudicat non ubi facias,quādo facias,ſed qualiter facias: quia Deus de cordibus,non de manibus facta metitur: et de ſenſu,non de locis operū colligit qualitatem. Mi/

ſericordiam coram ſe ſolum uult fieri, qui ſolius eſt miſericordiæ et remunerator, et teſtis: et qui dicit, Eſuriui: et dediſtis mihi manducare. Vult in paupe/ re ſibi dari: et qui uult ſibi dari, uult quod datū eſt ſe debere: et qui uult ſe debere quod datū eſt, uult lar/ gientibus nil perire. Deus parua poſcit, maxima red diturus. Vnde homo ſi in paupere Deo fœneras, te/ ſtes homines non requiras: fides arbitros non requi rit. De accipientis fide diſputat: qui ſine mediatorib. nil dat: qui credita diffamat, urit uerecundia debito/ rem. Ergo homo daturus Deo, da ſecreto: ut quod dederis, non ſit oneris, ſed honoris. Ob hoc ad te ue nit tuus ditator ī paupere: ut eū non dubites accepta reddere: qui tibi gratis dedit habere qđ dares. Quā uero in paupere ſit uerecūda paupertas, quod largi/ Mat. 25.
„ tatis tuæ quærat ſecretū, aperit ipſe cū dicit. Te autē
„ faciente eleemoſynā, neſciat ſiniſtra tua quid faciat
„ dextera tua. Putas quam uult neſcire alterū: qui te
„ ipſum q facis uult aliqua tui parte neſcire? Neſciat
„ ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Sicut ſunt no/ bis in dextera parte uirtutes: ita nobis pars uitiorum in ſiniſtra. Ergo ut opus eſt dexteræ quod facit taci/ tus dator: quod facit dator garrulus hypocriſis eſt ſi niſtræ. Hypocriſis, dolus, ſimulatio, fraus, mēdaciū, elatio, tumor, iactantia, inſiſtunt nobis: et īminent a ſiniſtris. Quotiens ergo nobis cū bonitate, pietate, cū miſericordia cauſa eſt, neſciat hoc ſiniſtra. Siniſtra eſt quæ nobis animarū prælia ſemper indicit: et ne uirtutes in effectū ueniant elaborat. Ne ſit pietas, im pietas agit: ne eleemoſyna uincat, cupiditas pugnat: furit auaritia, ne miſericordia cōualeſcat: ne innocē tia, puritas, ſimplicitas, ſanctitas regnet, hypocriſis ſo

la confligit:quã CHRISTVS a nobis tali prædicatio
» ne ſecludit. Te autẽ faciente eleemoſynã neſciat ſi-
» niſtra tua,quid faciat dextera tua. Fratres,in hoc ſæ
culo fugiamus quæ a ſiniſtris ſunt:ſi in futurũ a dex-
Mat.25. tris deſideramus aſtare, et audire. Venite benedicti
patris mei percipite regnũ,quod uobis paratũ eſt ab
origine mundi.Homo da in terra pauperi, quæ tibi
manere uis ĩ cælo:Homo cõmilita hic pauperi, ſi uis
ibi regnare cum ipſo dño noſtro IESV CHRISTO:
qui eſt benedictus in ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

IN PSALMVM XXVIII. SERMO.X.

OMnes qui arduas operum ſubleuãt, et ſolantur anguſtias: probant ad ſolatium laboris datam nobis naturaliter cantilenam.Hinc nautæ cantu ſuperãt marina diſcrimina:hinc immẽſa pondera adducunt leuamine canticoꝝ:hinc uiantes colles arduos facit tranſcendere uox ſonora: hinc præliatores ipſos præcedens cantus ſubire concitat amara belloꝝ. Ac ne multis,omne quod duri eſt operis, quod laboris,dulcis uincit,et efficit cãtilena. Sic nos fratres Quadrageſimæ ieiunio cantica diuina iungamus:ut abſtinentiæ pondus cæleſtis temperet, et ſubleuet ſymphonia:prouocante nos ad hæc Dauid beato:qui dum fiſtula pecus carũ mulcet,et oblectat ĩ paſcuis, cantu dura didicit ſuperare bellorũ:cantu meruit ductare populos ad ſalutem: cantu ualuit uocare gẽtes:reducere Iudæos:fugare Dæmones: Dei filios ad ſuperni patris obſequiũ conuocare: ſicut be-
» ne inuitans eius cecinit melodia. Afferte domino,

» inquit,filii Dei.Putaſne cæleſtes taliter appellat iſte
uirtutes? aut homines Dei aptat in filios? et terrenã
» carnem cæleſtem ſubleuat ad naturã? Afferte dño
» filii dei. Homines fratres,homines nũcupat hic pro
pheta,quos Dei filios alibi ſic decantat. Ego dixi Dii Pſal.81.
eſtis, et filii excelſi omnes. Audiuimus fratres quo
nos tulit diuina dignatio: quo paternitas extulit nos
ſuperna:credamus nos Dei filios:reſpondeamus ge-
neri:uiuamus cælo:patrem ſimilitudine referamus:
ne perdamus uitiis quod ſumus per gratiam conſe-
» cuti. Afferte domino filii Dei. Videtis quia cæleſtis
pater ſentit amorem donis:datis affectũ: probat mu
neribus charitaté. Et re uera fratres,filium ſe neſcit:
uiſceribus caret:naturam negat:ĩgratus eſt patri:qui
auctorem uitæ ſuæ non obſequiis placat:non deuin-
» cit cultu:muneribus non honorat. Afferte domino
» filii Dei. Videamus quid ſit illud,quod nos tanto pa
» tri hic Propheta cõmonet,et hortatur afferre. Affer
» te domino filii Dei: afferte domino filios arietum.
Hoc eſt totum quod expetit:quod requirit:ouiũ fœ-
tus,uile terreni pecoris germen,ſtratos per uiã par-
tus,ſemina effuſa per campos,diuino patri ut diuina
ſoboles offerat admonetur. Aut forte Iudaicas uicti
mas, ſacrificia cruenta, balantes ſub cultris hoſtias,
creator omnium nũc requirit Deus? Et ubi eſt illud
quod dixit? Non accipiam de domo tua uitulos:neq; Pſal.49.
de gregibus tuis hircos: quoniam meæ ſunt omnes
feræ ſiluarum,iuměta in montibus,et boues.Cogno
ui omnia uolatilia cæli:et ſpecies agri mecum eſt. Si
eſuriero,non dicam tibi:meus eſt enim orbis terræ,
et plenitudo eius.Et ſi iſta reppulit: quos arietum fi-
lios ſibi depoſcit afferri? ad Abrahã loquitur. Accipe Geñ.22.

filium tuum dilectum: et offeres mihi in holocau-
ſtum. Aries Abraham maturus ad innocentiam, grã-
dæuus ad fidem, perfectus ad hoſtiã, paratus ad ho-
locauſtum, afferebat filium ſuum, filium arietis: imò
ſe immolabat in filio: ſanctificabat mẽtem ſuam: læ-
tificabat fidem ſuam: ut eſſet idem uictima, et Pontĩ-
fex: ſacerdos, et ſacrificiũ: patris, patris erat paſſio ibi
tota ubi filius ĩmolabatur: ignauus filius ſiſtebatur:
neſcius filius aptabatur uinctus: ut tolleret de patris
paſſione martyrium: præmiũ de pœna patris: de con
flictu patris raperet coronam. Deniq; patris ſuſpenſa
eſt dextera: patris gladius eſt remotus: quia non quæ
rebatur mors filii, ſed patris charitas ꝓbabatur: nec
expetebatur ſanguis filii, ubi tota uictima ĩ patris di-
Geñ. 22. lectione conſtabat, ſcriptura dicente. Nunc ſcio quia
diligis deum: quia non pepercisti unigenito filio tuo
propter me. Abrahã diximus arietem, ut Iſaac arie-
tis filium probaremus: ac ſic luceret, quos arietum fi
„ lios Propheta uult domino nos deferre. Afferte do
„ mino filios arietũ. Filios patrũ, Patriarcharũ, Pro-
phetarũ, Apoſtolorũ, Martyrũ, Confeſſorũ, Chriſtia
nus modo ut afferat admonetur: quãdo grex domi-
nicus fidei laxatur in paſtũ: quando agnos ſuos cæle
ſtis paſtor ad ouile dominicũ uult deferri: ne diſper
ſi per inculta gentiũ, luporũ deuorentur incurſibus.
Sed quid admoneat uox diuina planius iam loqua-
„ mur. Afferte domino filios arietum. Afferte dño
baptizandos: afferte quos fides concipiat, non caro:
afferte quos Dei gratia generet, non mundana natu-
ra: afferte quos agnos præſtet innocentia, nõ hebeat
pecoris hebetudo: afferte, afferte quos ſponte uenire
aut neceſſitas uetat: aut ætas impedit: aut ignorantia

retardat:aut tenent uitia:aut delicta remorátur: aut ſpectatio decipit:aut fallit cõfuſione paupertas:adducite uolentes:attrahite noléres:facite uobis de aliena neceſſitate mercedé:ſeruũ cathecuminũ ſi habet dñs adducat,ut habeat iã fidelem:filiũ pater offerat, non retardet:ut cui præſenté uitá præſtitit,cõferat et futurã.Vir cõiugé deducat ad fidé:ne quod unũ eſt i carne,ſpiritu ſit diuiſũ. Amicus amicũ attrahat ad ſalutẽ:ut de gra diuina humaná cõprobet charitaté. Peregrinũ ciuis, poſſeſſor hoſpité Dei ducat ad menſá: ut ſine ſuo ſumptu de diuinis copiis ſit humanus. Attrahite nolentes:nemo dicat,nõ uult:quia et Abrahã ut offerret filiũ colligauit: et Lot Angeli ut ſubtraherent flãmis, extractũ manibus ſuſtulerũt: et Petrum dñs ut iret ad martyriũ quo nolebat,auxilii ſui uirtute præcinxit:dicés.Præcinget te alius,et deducet quo tu non uis.Et pater cæleſtis nõ ſolum uolentes ſuſcipit:ſed attrahit et nolentes: dicente filio. Nemo poteſt uenire ad me, niſi pater qui miſit me, attraxerit illũ.Quomodo ſe Chriſtianũ credit,qui non CHRISTO annoſa, et uetera ducit? Aut quomodo domũ ſuam iudicat ouile Dei,ubi nõ paſcuale germen Dei pecus dat balatum? Obſecro,et obteſtor fratres chariſſimi per Dominum noſtrum, ut in hoc uigiletis omnes,quatenus his diebus nullus a Dei gratia, nullus a generatione diuina relinquatur extorris:quatenus quod aliis Deus eſt per ſuá gratiam collaturus, ueſtrum creſcat, et redundet in gaudium. Homines ſumus ſub incerto uiuentes: et neſcimus quid pariat ſuperuentura dies. Agamus ergo dilectiſſimi ne ſerui,ne filii,ne coniuges,ne parentes,præuenti morte, et præſenti uita careant,et nõ perueniát ad futurã.

Gen. 22. Gen. 19. Ioã. 21. Ioã. 6. Pro. 27.

SERMO
DE IEIVNIO, ET TENTATIONIBVS CHRISTI. SERMO.XI.

QVod curioſitas humana, quod ueterū labor, quod ſapientia mundana quæ/
rens, et diu quærens, non potuit inue/
nire: hoc ſcire, et neſcire facile præſti/
tit lex diuina. Vnde malum, culpa un/
de, uitiorum uis unde, unde criminum furor, unde
corporum bella, unde conflictus animæ, unde uitæ
tempeſtas tanta, unde mortis naufragium tam cru/
dele neſciret homo: niſi Dei lex diabolum prodidiſ/
ſet. Diabolus mali auctor, nequitiæ origo, rerum ho
ſtis, ſecundi hominis ſemper inimicus: ille laqueos
tendit: lapſus parat: foueas fodit: aptat ruinas: ſtimu/
lat corpora: pungit animas: cogitationes ſuggerit:
immittit iras: dat uirtutes odio: uitia dat amori: erro/
res ſerit: diſcordias nutrit: pacem turbat: affectus diſſi
pat: conſcindit unitatem: ſapit malum ſatis, bonum
nil: uiolat diuina: humana tētat. Hinc uſq; ad CHRI/
„ STVM tetēdiſſe tentator temerarius ſic refertur. Et
„ cū ieiunaſſet quadraginta diebus, et quadraginta no
Mat.4. „ ctibus poſtea eſuriit: et accedens tentator dixit ei. Si
„ filius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant. Audientes
iſta in Deum nō uadant: non criminentur naturā: nō
cōtumelientur auctori: nō accuſent carnē: de anima
non querantur: non impetant tempora: aſtris non
imputent: infamare deſinant innocentiam creaturæ:
malum ſentiant accidens, non creatum: et creatorē
boni Deum: diabolum inuentorem mali: ac ſic aſcri
bant Diabolo mala: bona Deo: declinent mala: faciāt
bona: habituri i bonis adiutorem Deū, qui dat poſſe

quod iubet:et quæ præcipit,facit ipſe: quia ſicut Dia/bolus impellit ad mala,ſic Deus deducit ad bona.Nemo ergo quaſi concreatis ſibi uitiis obſequatur: et quod eſt criminis, eſſe putet naturæ: ſed ſumat cum CHRITSO arma ieiunii:criminum propellat impetus:proſternat caſtra uitiorũ:et de ipſo auctore mali ſumat CHRISTO dimicante uictoriam.Diabolo uicto uitia nil ualebunt: quia extincto tyranno ſolutæ acies ſunt tyranni: audi Apoſtolum dicentem. Non Eph.6. eſt nobis colluctatio aduerſus carnem, et ſanguinẽ:
„ ſed aduerſus ſpiritalia nequitiæ i cæleſtibus. Tunc,
„ inquit,IESVS ductus eſt in deſertum a ſpiritu. Non a Diabolo:ut eſſet diuinus curſus,non humanus icurſus:ut eſſet ſpiritus præſcientiæ, inſcitia non eſſet hu/mana:et eſſet poteſtas Dei, poteſtas nõ eſſet inimici. Diabolus ſemper primordia boni pulſat:tentat rudimenta uirtutum: ſancta i ipſo ortu feſtinat extinguere:ſciens quod ea ſubuertere fundata nõ poſſit. Hoc non ignorans CHRISTVS Diabolo ſe quærenti pa/tienter indulſit: ut inimicus laqueo ſuo ipſe tenere/tur,et caperetur inde,unde capere ſe putabat: ſicq; a
„ CHRISTO uictus,cederet Chriſtianis. Et cum ieiu
„ naſſet,iquit,quadraginta diebus,et quadraginta no/
„ ctibus. Videtis fratres,quia quod Quadrageſimam ieiunamus:non eſt humana inuentio, auctoritas eſt diuina:et eſt myſticum,nõ præſumptum: nec eſt de terreno uſu,ſed de cæleſtibus eſt ſecretis.Quadrage/ſima quattuor decades quadratam fidei continet diſciplinam:quia ſemper eſt quadrata perfectio. Qua/ternarius numerus,et denarius quæ in cælo,et in terra teneant ſacramenta, quia aperire modo non ua/
„ cat,explicemus domini cœpta ieiunia. Et cum ieiu/

naſſet quadraginta diebus, et quadraginta noctibus. Homo, Deus in te ieiunat: in te eſurit: immo ieiunat tibi: tibi eſurit: qui ſibi ſicut neſcit manducare, ſic nõ poteſt eſurire. Ergo cum propter te ieiunat CHRISTVS, te eſurit. Et cum ieiunaſſet quadraginta diebus, et quadraginta noctibus, poſtea eſuriit. Hoc nõ eſt infirmitatis ſignum, ſed eſt inſigne uirtutis: quia cum dicit, poſtea eſuriit: quadraginta diebus, et quadraginta noctibus probat in illo eſuriem non fuiſſe: eſuriẽ ſentire, et uincere, eſt laboris humani: diuinæ uirtutis eſt eſuriẽ nõ habere. Ergo CHRISTVS nõ ieiunio laſſeſcit: non eſurit fame: ſed eſuriuit CHRISTVS, ut tentandi materiã Diabolus inueniret: quia ad ieiunum non audebat accedere, qui ſic ieiunantẽ, Deum non hominem ſentiebat. Tunc ſenſit hominem, tunc mortalem credidit: tunc eum putauit poſſe tentari: quãdo eum eſurire callidus explorator inſpexit. Et accedens tentator dixit. Acceſſit tentantis dolo, non obſequentis affectu. Acceſſit peius impudens, quam receſſit: ſed eſurienti quid obtulerit audiamus. Dic ut lapides iſti panes fiant. Lapides eſurienti offert: humanitas talis eſt ſemper inimici: ſic paſcit mortis auctor: ſic inuidus uitæ. Dic ut lapides iſti panes fiant. Diabole, fallit te prouiſio tua. Poteſt famem uertere in ſaturitatem, qui poteſt in panem lapides immutare. Quid illi cõſilium tuum, cui ſua ſufficit uirtus? Dic ut lapides iſti panes fiant. Diabole, et prodidiſti te, et tuum dominum non pauiſti. Dic ut lapides iſti panes fiant. Miſer, malus uis eſſe, ſed non potes: cupis tentare, ſed neſcis: eſurienti tenera offerre, non dura debuiſti: famem non aſperis palpare, ſed blandis: inediam non horridis

urgere debueras,ſed guloſis. Iſtis non modo Dei filium,ſed hominis filium tu laqueare non poſſes. Ad præſentiam CHRISTI deperire tibi artes tuas tentator intellige. „ Dic ut lapides iſti panes fiant. Poteſt de lapidibus panes facere,qui aquas conuertit in uinum. Sed ſigna fidei ſunt præſtanda, non dolis: credenti danda ſunt, non ſunt danda tentanti: et facienda ſunt ad petentis ſalutem,non ad facientis iniuriam. Diabole tibi ut quid ſigna, cui nil ſubuenit ad ſalutem? cui totum reſtat ad pœnam? cui et ſigna proficiunt ad ruinam? Sed accipe reſponſum: ut te intelligas, et ſubiiciaris auctori. „ Non in ſolo „ pane uiuit homo, ſed in omni uerbo quod procedit „ de ore Dei. Audi patris uerbũ uerba ſalutis noſtræ eſurire, non panem, et agere ut homo ſemper uiuat cæleſti uerbo,terreno pane nõ ſemper:ac ſic Deo uiuat,ut ſui neſcius ſit laboris:qa uere illa uita eſt, quæ ſudorẽ neſcit:dolores non habet:non habet finem.

DE EISDEM. SERMO. XII.

QVoniam ieiunii uernum,et tẽpus bellorum ſpiritualium cernimus adueniſſe:ſicut CHRISTI milites depoſito corporis,animæq; torpore,uirtutũ procedamus ad campum:ut membra quæ ſunt nobis hiemali otio mollita, exercitio cæleſtium roborentur armorum: dedimus corpori annum,demus animæ dies: impendimus nobis tempora,tempus deputemus auctori: uiuamus Deo paululum,qui ſæculo uiximus totũ: ſeponamus domeſticas curas: Eccleſiæ maneamus in caſtris: uigilemus

in acie CHRISTI: ſomnum cubilium non quæra/
mus:iungamur fortibus: ab amplexibus ſeparemur
mollibus:amor nos teneat triumphorum: paruulo/
rum non auocent blandimenta:auribus noſtris inſo
net uox diuina:familiaris ſtrepitus noſtrum non cō/
fundat auditum:cibus parcus de cæleſti ſumatur an/
nona:terreni luxus copiæ non quærantur: in poculis
ſobrietatis menſura ſeruetur:uires ebrietas nō ener/
uet.De ſtipēdiis quicquid exuberat cōmilito pauper
aſſumat: peſtilens effuſio nil perdat: in conflictu ha/
bebis auxilium: eſurientem ſaucium quem cibabis.
Sic muniti fratres, inſtituti ſic, indicamus bella pec/
catis:ſtatuamus criminibus pugnam: conflictum ui/
tiis nuntiemus ſecuri de uictoria:quia nec arma cæ/
leſtia hoſtes poterunt ſuperare terreni:nec diuino re
gi aduerſa poterunt contraire mundana:nec in pro/
cinctu fidei conſtitutos præuenire poterit inimica
ſubuerſio: neq; cautos, uigilantes, ſobrios, diabolus
perturbare ſuis ſuperuentionibus præualebit: certe
neq; nos taliter armatos publico conflictu prouoca/
re audebit:dolis appetere non præſumet. Animus in
cæleſti ſpecula perſeueret:diaboli fraudulētas, et oc/
cultas deprimat, et declinet inſidias. Eſt quidem dia
bolus per ſe nequam: fit tamen nequior prouocatus:
1. Pet. 5. audi Apoſtolum dicentem. Diabolus ſicut Leo ru/
giens circuit, quærens quem deuoret. Ieiunantibus
nobis Diabolus eſurit, qui noſtris ſemper ſaturatur
ex culpis. Ille cibum noſtrū deducit in crapulam: po
tum noſtrum in ebrietatem diffundit: ut mentem fa
ciat amentem: carnem luteam reddat: corpus animi
domicilium, animæ uas, murum ſpiritus, uirtutum
ſcholā, Dei tēplū, in ſcænā criminū, in uitiorū pōpā,

uoluptatũ redigat in theatrum. Capit ille ſatietatem: uoluptatem percipit: expletur epulis: quando nos luxus ſoluit: libido ſtimulat: pompa rapit: impellit ambitio: urget ira: furor implet: ſuccendit inuidia; cupiditas inflãmat: curæ ſollicitant: lites uexant: lucra capiunt: uſuræ uinciunt: chirographa ligant: premunt ſacculi: elidit aurum. Quãdo moriuntur uirtutes: uiuunt uitia: uoluptas effluit: honeſtas perit: miſericordia deficit: abundat auaritia: regnat confuſio; ſuccũbit ordo: proſternitur diſciplina. Iſta militant aduerſum militem CHRISTI: iſtæ ſunt ſatanæ cohortes; iſtæ diaboli legiones: iſta ſunt quæ mũdũ ſepulchris obſederunt: debellauerunt populos: uaſtarũt gentes: orbem totũ duxere captiuũ. Iſta ſunt quibus nullus per ſe potuit obuiare mortalis: et ideo ad uincenda iſta Deus uenit ipſe: cæli rex ipſe deſcẽdit: ipſe uictor ſingularis aduenit: ieiunium quadrageſimæ ſtatuẽs in procinctu: ut quattuordecade ieiunii quadraturã mundi totã muro ĩ expugnabili cõmuniret. Ieiuniũ fratres, ſcimus eſſe Dei arcem: CHRISTI caſtra: murum ſpiritus: uexillũ fidei: caſtitatis ſignũ: ſanctitatis trophæũ. Hoc Adam ſeruauit ĩ paradiſo: quem inde Geñ. 3.
detraxit gula. Hoc in arca cuſtodiuit Noe, mundum Geñ. 7
ebrietas cũ demerſit. Per hoc Lot ſodomiticũ reſtin Geñ. 19.
xit incendiũ: qui per ebrietatem incæſti eſt aduſtus incendio. Hoc Moyſem diuini feruoris fecit lumine Exo. 32.
perlucere, quando comeſſatio, et ebrietas Iſraeliticũ populũ ſimulacrorũ tenebrauit erroribus. Hoc Eliã 4. Re. 2
peruexit ad cælum: quãdo Achab impium ebrietas ad inferna deiecit. Hoc Iohannem in natis mulierũ Mar. 6.
fecit eſſe maiorẽ: quãdo temulentia Herodem principem imperio mulierũ reddidit homicidã. Quadra

geſimæ ieiunium fratres uetuſtas diaboli prodidit, et patefecit inſidias. Diabolus namq; qui manducantem cõtempſerat CHRISTVM, bibentem uelut hominẽ cõputarat: ubi ieiunantẽ uidit, ſuſpicatur Deũ:
Mat.4. „ Dei filiũ confitetur. Si filius Dei es, inquit, dic ut la-
„ pides iſti panes fiant. Sic dicendo Diabolus hominem uult monſtrare, non Deũ: non cibũ parare uult,
„ ſed uult amputare ieiuniũ. Si filius Dei es, dic ut la-
„ pides iſti panes fiant. Poſt ieiuniũ panem, nõ diuina uirtus, ſed infirmitas humana diſquirit: nec ſic laſſeſcit fame Deus, ut ad prouidendũ ſibi cibũ, quod eſt ſuæ poteſtatis addicat. Ex ſequentibus itaq; diabolus
„ aperit quid conetur. Si filius Dei es, mitte te deorſum. Satis hominem probare uult: cui non aſcenſum prouidit, ſed ruinã: humana conditio ad aſcen-
„ ſum difficilis, facilis inuenitur ad lapſum. Si filius
„ Dei es, mitte te deorſum. Erras diabole: nec tentare
„ noſti: cadere non poteſt Deus. Tunc oſtendit ei oĩa
„ regna mundi: et gloriam eorum: et dixit ei, Hæc oĩa
„ tibi dabo, ſi procidens adoraueris me. O auſus diaboli, Deo dicit, adora me: ſed ſenſit mox uirtutibus Deum, pœnis iudicem, ſupplicem præmiis quẽ quærebat; nam CHRISTI nomine, nomine ieiunantis cœpit ab obſeſſis corporib. effugari: et dare tremens illi gloriam, cui ſuperbus callide irrogarat iniurias, ieiuniis uicit, ut nobis uincendi uires, uincendi formam taliter largiretur. Hoc, ait, genus non eiicitur
Mat.17. niſi in ieiunio, et oratione. Ieiunemus ergo fratres ſi uolumus imitari CHRISTVM: ſi uolumus fraudulentas diaboli ſuperare uerſutias.

DE EISDEM. SERMO. XIII.

ECce tempus quo miles procedit ad cãpum: recurrit ad Dei ieiunia Chriſtianus. Ecce tempus quo carnis otia, quo mentis ignauia, quo uentris cura, et tota eſt familiaris obſequii deponenda torpedo. Ecce tempus quo in armorum cæleſtium meditatione, animæ, et corporis exercendæ ſunt uires. Ecce tempus quo reſidente CHRISTO, aſtantibus angelis, noſtra luctaminis exercenda eſt fortitudo. Nunc eſt tempus quo gula cum ieiunio, abſtinentia cum crapula, cum luxuria caſtitas, cum perfidia fides, pietas cũ ĩpietate, patientia cũ furore, cupiditas cum liberalitate, miſericordia cum auaritia, humilitas cum ſuperbia, ſanctitas cum reatu, CHRISTO *remunerante confligit*. *Si* quis ergo ſpectante Deo, cæleſti reſonãte iam tuba, Angelico inſiſtente occurſu, cubiculi irretitus illecebris, eneruatus mollicie plumarum, reſolutus in totum iugalibus blandimentis, ad exercitium uirtutis uenire neglexerit: perdit luctaminis præmium: uirtutis gloriam: certaminis palmam: iuſtitiæ coronam: deſertoris etiã crimine multabitur in futurum. Hodie fratres CHRISTVS Rex noſter commilitones ſuos de Euangelico allocutus eſt tribunali: indixit hoſtibus bella: promiſit præmia pugnaturis: rettulit bellorum cauſas: inimicorum dolos prodidit, et conatus: ubi, et quando, et quomodo, confligendum ſit nobis triumphali conſtitutione ſignauit. Et quamuis ſolus poſſit obtinere uictoriam: propter nos tamen, et noſtram formidinem, adeſſe tota iuſſit præſidia de ſupernis. Qui ergo iſta noluit audire: qui ſtatuta Regis noſtri talia, et tanta, ſcire contempſit; iudicate ſi non ipſe ſe exuit noſtræ

militiæ ſacramentis; et cæleſti cõtubernio reddidit, et fecit extorrẽ. At uos fratres qui ſequi uultis in hoc quadrageſimæ ieiunio ieiunii dominici formã: pugnaturos uos, ſicut prædiximus, cõtra uitiorum turmas, contra acies criminũ, contra informes concupiſcentiarũ formas, cõtra Dæmonũ totas aerias, totas diffuſas, et innumeras legiones, triũphaturos uos ex ipſis quæ dñicũ ieiuniũ ſubſequũtur tentationibus approbate. Vbi enim dominus quadrageſimæ ieiuniũ indefeſſo illo uirtutis ſuæ aggreſſus eſt documento: mox diabolus occurrit pugnaturus dolis: quia ieiunanti uiribus obſiſtere nõ ualebat. Quantũ enim crapulationi deditis dominatur, et ebriis, orantes timet tantũ: tantũ refugit ille ieiunos, dicente dño. Non eii/
Mat. 17. citur niſi in ieiunio: et oratione. Sed qua fraude Dia
Mat. 4. „ bolus tẽtare auſus ſit audiamus. Si filius Dei es: dic
„ ut lapides iſti panes fiant. Audiſtis, quid de ieiuniis
„ ipſe ſentiat, et iudicet inimicus. Si filius Dei es. Videtis quia iam nõ hominem, ſed Dei filiũ credit: quẽ liberũ a uentris conſpexerat ſeruitute. Senſit, ſenſit diabolus ieiuniũ cunctis uirtutibus anteferri. Iohannem uiderat urbiũ delicias ſquallentis eremi habitatione mutaſſe: molliciem carnis ueſtis aſperitate calcaſſe: agreſti cibo mundi totã frenaſſe luxuriã. Et qđ ſolũ Deitatis inſigne eſt, hominibus dimiſiſſe peccata. Et tamen nõ ei dixit. ſi filius Dei es. At ubi domi/
„ num uidit iugiter ieiunantem, proclamat. Si filius
„ Dei es. Errat diabolus: q cõtra dominũ aſtutiæ ſuæ
„ nequitias, et argumenta iaculatur. Si filius Dei es,
„ dic ut lapides iſti panes fiant. Quid eſt ꝙ ieiunante CHRISTO deitatis ſigna tota in ſola panis promiſſione perquirit? Et quem Dei filium continua ieiunii

ſigni

ſignificatione perſentit: eſſe Dei filium de prouiſio-
» ne panis, de cura uentris, deſiderat approbare? Si fi
» lius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant. Quare nõ
dixit, ſi filius Dei es, dic ut homines, aut ãgeli, aut ali-
quid aliud fiant: ſed, dic ut lapides iſti panes fiant? Si
gnum panis petit, qui ſignum ieiunii pertimeſcit. Si-
gnũ panis petit: ut ieiunii tremendũ ſibi refugiat ſi-
gnum. Panem malus ingerit cõſolator: ut uirtutem
mutet: ut propoſitũ uiolet ieiunantis. Sed uideamus
quid reſponderit de pane panis qui de cælo deſcen-
» dit. Non in ſolo pane uiuit homo, ſed in omni uer- Deut. 8.
» bo quod procedit de ore Dei. Quam uere uiuit in
uerbo Dei Dei uerbum. Quam uere panis non indi-
get pane. Quam diuine lapides cõuertit in homines,
qui de *lapidibus Abrahæ filios* ad indiciũ ſuæ maie Mat. 3.
ſtatis exuſcitat. Et quia impudens inimicus neſcit ſe-
» mel uinci, ad multiplicẽ uincẽtis triumphũ, Statuit
» dominũ ſuper pinnaculũ templi, et ait. Si filius Dei
» es, mitte te deorſum. O ſignũ, mitte te deorſum: cõ
uenientius dixerit, ſi filius Dei es, aſcende ad cælũ: cũ
ſit hominis utiq; ad ima cadere, Dei ſit ad ſuperna
» conſcendere. Si filius Dei es, mitte te deorſum. Sic
ſuis ſuadet: ſic ſuis prouidet ſemper: ſic ſuos eleuat, ut
» de alto præcipitet ualidius in ruinã. Si filius Dei es,
» mitte te deorſum. Conſiliis ſuis ſe diabolus prodit.
» Mitte te deorſum. Lapſus quærit: præcipitia impe-
rat: et tali conſilio per Africã martyres facit ſine cla
more dicendo: ſi uis martyr eſſe, mitte te deorſum:
ut eos impellat de alto ad mortẽ: non de humili tol-
lat, et eleuet ad coronã. Et ſicut ſe diabolus conſiliis
ſuis prodit: ita reſponſione ſua dñs ſe reuelat, dũ ait.
» Non tentabis dominũ deum tuũ. Se utiq; dominũ, Deut. 6.

ſe utiq; Deū intelligi uoluit hæc dicendo:qui non de
pinna templi tantū ſe dedit ad terrā, ſed e cælis ſe ad
inferos uſq; iactauit:ut non cadentiū forma,ſed eſſet
reſurrectio mortuorū. Aduertite fratres, ſi poſſit ſæ-
uus inimicus quāuis ſæpe uictus homini cedere, qui
audit,et ſentit dominū Deum,et tamen adhuc tenta
» re nō deſinit. Poſuit eum ſuper montem excelſum,
» et oſtendit ei oīa regna mundi,et gloriā eorū : et ait
» illi.hæc omnia tibi dabo,ſi procidēs adoraueris me.
Hæc dicit,nō qui poſſit dare,ſed fallere:nec promiſ-
ſa conferre,ſed ipſa auferre promiſſionibus quæ ha-
» bent. Hæc oīa tibi dabo. Offert quæ Dei ſunt Deo:
auctori quæ auctoris ſunt repromittit:ſuadet ut ado
ret ab oībus adorandus : et cæcatus auſibus ſuis ante
iudiciū iudici quemadmodū ſimplices deciperet cō-
fitetur:cui dominus non tam teſtimonio legis,q̄ di-
Deu.6.» uinitatis ſuæ reſpondit imperio. Dominū Deū tuū
Phil.2.» adorabis. Tu dominū Deū tuū illum, cui genu fle-
ctunt oīa nō ſolū cæleſtia,et terreſtria,ſed etiā infer-
na. Adorabis ergo tu in īferno ſtridēs,et ciulans eū,
quem ad te adorandum modo temerarius deſertor
inuitas. Itaq; Diabolus totiens, et taliter repercuſſus
a dño,circa nos ſeruos eius modo toto furore diſcur
rit:et ſicut CHRISTVS milites ſuos,ita ille ſuos allo-
quitur,et armat miniſtros. Dicit ergo diabolus: tem-
pus nos modo grauiter ieiunii obſeruatione debel-
lat:per gulam,per crapulam,per ebrietates,per luxu
riam,homines attentare nō poſſumus: armate lites:
ſeminate diſcordias:excitate odia:concitate iras:in-
ſpirate mendacia:extorquete periuria: ſuggerite bla
ſphemias:uaniloquia diffundite:infundite dolos:cō-
flate auaritiam:lucra turpia prouidete,ut quod uen-

ter modo ad luxuriã non dependit: uel ſacculus clau
dat, et reponat ad pœnã. Cauete ante omnia: ne miſe
ricordia, ne eleemoſyna, ne humanitas, præteritos la
bores noſtros deleat: præſentes auferat: tollat futu/
ros. Sed nos fratres, et noſtri regis agnoſcentes mo/
nita, et quæ Diabolus ſuis mandauerit audientes, ie/
iunia noſtra ſine lite, ſine clamore, ſine ira, ſine do/
lo, ſine ſimulatione, cũ tota miſericordia, charitate,
pietate, peragamus: ut dominus CHRISTVS qui
ſpretis pecorũ cruentis uictimis, ſpiritus cõtriti, et cõ
tribulati cordis ſacrificiũ requiſiuit, cum ſilentio pa/
cis ieiunii noſtri hoſtias placatus, et propitiatus aſſu/
mat.

IN PSALMVM XL. SERMO. XIIII.

PRæliorum peritis militaris tuba perſo
nat diſciplinam, imperitis tantum ter
rificum dat clamorem: tuba magiſtra
bellorũ dat ſuis uires, hoſtibus dat pa/
uorẽ. Qui ſine tuba dimicat, miles non
eſt: fertur furore, nõ prælio: uirtute nõ
agit, ſed periculo: quærit perire, non uincere. Hoc di/
ximus, ut CHRISTI miles intelligat, cæleſtis quare
prouiſa ſit cantilena. Conſtituti in campo ſæculi pu/
gnam cum Diabolo, cũ uitiis ſuſtinemus. Quotiens
ergo nobis intonat Propheticus clãgor, totiens nos
in pace cautos, et in acie fortes, et in prælio reddit in
uictos. Namq; hodie beatus Pſalmiſta ad intelligen/
„ tiam nos ſupernam conuocat per clamorem. Bea
„ tus qui intelligit ſuper egenum, et pauperem. Et
quæ eſt intelligentia, ubi eſt profeſſa paupertas? Vis
eſt intelligentiæ, ſi rimetur uiſcera: ſi deprehẽdat oc/

culta: ſi tecta nudet. Verũ ſubiecta oculis, expoſita in publico, ingeſta rebus, nõ eſt intelligere, ſed uidere. Nuditate algidus, tabidus fame, ſiti aridus, laſſitudine tremens, defectu luridus, quod egenus ſit, intelligere quis labor? Et ſi labor intelligentiæ nullus eſt, unde eſt intelligẽtiæ fructus? Oremus fratres, ut ipſe nobis intelligere intelligenda concedat, qui ſe intelligi in paupere ſic demonſtrat: quod ipſe qui cælum tegit ſit nudus in paupere, quod in eſuriente eſuriat ſaturitas rerũ, quod ſitiat in ſitiente fons fontiũ, intelligere quomodo non magnũ eſt? quomodo nõ beatũ intelligere, quod ei ſit ampla paupertas, cui anguſtum eſt cælũ? qui ditat mundũ, quod egeat in egente? quod fruſtũ panis, aquæ calicem dator omnium quærat? quod ſe Deus amore pauperis ſic deponat, ut nõ adſit pauperi, ſed ipſe ſit pauper? hoc cui uidere dederit Deus, ipſe uidet. Sed quomodo aut in ſe transfuderit pauperẽ, aut ſe in pauperẽ fuderit, dicat
Mat. 25. ipſe iam nobis. Eſuriui, inquit, et dediſtis mihi manducare. Non dixit eſuriuit pauper, et dediſtis illi manducare: ſed eſuriui ego, et dediſtis manducare mihi. Sibi datum clamat quod pauper acceperit: ſe mãducare dicit quod comederit pauper: quod bibit pauper ſibi teſtatur infuſum. O quid agit amor pauperis: gloriatur in cælo Deus; unde pauper erubeſcit in terra: et hoc reputat in honorem ſibi, quod pauperi computatur iniuria. Dixiſſe ſuffecerat, dediſtis mihi potũ: ſed præmittit, eſuriui: ſitiui: quia paruus fuiſſet amor pauperis quod pauperẽ ſuſcepiſſet, niſi et paſſiones pauperis ſuſcepiſſet: et certe uerus amor non niſi paſſiõibus probatur. Verus amor eſt, feciſſe ſuas anguſtiãtis anguſtias: nimis eſt quod ſapit Deo pau-

periſ cibus:qui totius creaturæ bona non eſurit,ſagi/
natum ſe in eſca pauperis prophetizat in regno cæli,
coram omnibus Angelis,in cõuentu reſurgentium.
Quod Abel paſſus ſit, quod ſeruauit mundum Noe, Geñ.4.
quod Abraham fidem ſuſcepit,quod Moyſes legem Geñ.6.
tulit, quod Petrus crucem reſupinus aſcendit, Deus Geñ.15.
tacet:et hoc clamat ſolum quod comedit pauper.In Exo.20.
cælo prima eſt eſurientis annona: prima ſtipendia
pauperis tractantur in cælo: erogatio pauperis pri/
ma diuinis ſcribitur in diurnis. Beatus cuius nomen
totiens Deo legitur,quotiẽs ratio pauperis recitatur
ĩ cælo. Sed iſtius beatitudinis audiamus et fructum.
» In die mala liberabit eum Dominus. Qui ſe nouit
per mala ſæculi uitam ducere,Eleemoſynæ ſemper
ſecum auxilium ducat:ad præſidiũ ſibi turmas pau/
perum uocet:in paſtu pauperum largus prorogator
exuberet:pauperum frequentet donum: nõ trepidet
erogando:deficere neſcit cui porrigit manum, par/
cus acceptor:exhauriri theſaurus is nõ poteſt:de quo
» ſufficit nũmus. In die mala liberabit eum dominus.
In die mala illi Deus liberator aſſiſtet, qui a malis
pauperem liberarit.In anguſtiis illum Deus claman
tem audiet,qui pauperem cum clamaret audiuit.Nõ
uidebit diem malum,qui dies bonos habere paupe/
rem fecit.Videbit diem malum, qui diem iudicii ſi/
ne aduocatione paupertatis intrauerit.Sine cauſa ac
cuſant peccata, quem pauper excuſat. Excuſari non
» poteſt,quẽ fames pauperis accuſarit. Dominus,ait,
» conſeruet eum,et uiuificet eum. Non dixit conſer/
uat,et uiuificat:ſed dixit,conſeruet,et uiuificet.Dixit,
non ut denunciantis uox ſit iſta,ſed rogantis.Qui au
diuit rogantem egenum,ecce audit orbe toto pro ſe

» Eccleſiam ſic rogātem. Dominus conſeruet eum:
» & uiuificet eum. Conſeruet,ne rapiatur ad pœnam:
» uiuificet,ut reſurgat a mortuis,et recipiat uitam. Et
» non tradat eum in manu inimici eius. Cuius inimi/
ci: nempe Diaboli:ipſe eſt inimicitiarū princeps:de/
ſpicit inimicos,qui ipſum inimicitiarum calcarit au/
» ctorem. Dominus autem adiuuet eum ſuper lectū
» doloris eius. Exequitur Propheta omnes ærumnas
» fragilitatis humanæ. Dominus autem adiuuet eum
» ſuper lectum doloris eius. Quis eſt lectus doloris
noſtri,niſi corpus noſtrum? in quo anima iacet,& ia
cet dolens:& dolet, quæ cælum repetere cupiens pre
» mitur corporis terra. Vniuerſum ſtratum eius uer/
» ſaſti in infirmitate eius. Iſtum non uerſat in ſtratū,
ſed in ſtrato uerſat infirmus.Caro ergo eſt,quæ uer/
ſatur,& uerſat. Ipſa eſt ergo quæ in aduerſis uolui/
tur,ī proſperis uerſat.Dominus ergo uerſat ſtratum
noſtrum,quādo nobis aduerſa uertit in proſpera:&
quia in lecto doloris, hoc eſt in lecto corporis ani/
mus uoluebatur ægrotus,ipſe qui uoluebatur procla
» mat. Ego dixi domine miſerere mei:ſana animam
» meam quia peccaui tibi.Quia per conſenſum carnis
ſentit animi ſe contraxiſſe languorem, ut anima ſa/
netur implorat:& miſericordiam petit fidēs,quia in
pauperem miſericordiam fecit.Beatus qui fœneran
do pauperi ipſum ſibi iudicē præſtitit debitorem.

DE CENTVRIONE. SERMO.XV.

AVdituri eſtis hodie fratres, quemad/
modum cohortis Romanæ Centurio
dux factus eſt militiæ Chriſtianæ: &

" merito:quia ante cœpit docere,quã credere. Venit Mat.8.
" inquit,IESVS Capharnaum:& acceſſit ad eum Cen/
" turio rogans,& dicens. Domine puer meus iacet in
" domo paralyticus:et male torquetur. Et ait illi IE/
" SVS. Ego ueniam,& curabo eum:& reſpõdens Cen/
" turio ait. Domine non ſum dignus ut intres ſub te/
" ctum meum: ſed tãtum dic uerbo,et ſanabitur puer
" meus:nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitu/
" tus,habẽs ſub me milites:& dico huic,uade, & uadit:
" & alii ueni,& uenit:& ſeruo meo,fac hoc,et facit. Vi
deris Cẽturionem anteq̃ diſcipulatus ſubiret officiũ,
locum magiſterii fuiſſe ſortitum. Præbet enim pe/
tendi formam: dat normam credendi: fidei pandit
cauſas;uirtutum commendat exempla:qui nondum
" *Chriſtianæ ſcholæ ingreſſus eſt diſciplinam.* Acceſ
" ſit ad eum Cẽturio rogans eum. Hoc eſt ſapere,nõ
" rogare. Puer meus iacet in domo. Cauſas pueri
quaſi magiſter agit:uere Centurio, qui ſtipendia ter
rena centenarium cæli mutauit in fructum: et ſerui/
tutem militiæ ſæcularis in diuinam ſuſtulit dignita/
" tem. Domine puer meus iacet in domo. Qui uo/
cat dominum, fatetur ſuam fideliter ſeruitutem. Et
quomodo hic Centurio qui ſic agnoſcit dominum,
puerum ſuum auſus eſt profiteri, quaſi neſciens ſer/
ui peculium ad dominum pertinere? Aut ignorat
" cõmunia,qui docet tam ſecreta,tã profunda? Puer
meus. Meum dico, quia iacet:ſi tuus eſſet domine
non iaceret. Probat hoc Propbeta: cum dicit. Ecce Pſa.133.
nunc benedicite dominum omnes ſerui domini:qui
ſtatis in domo domini. Qui ſtatis,nõ iacetis ait:ſtant
ſerui tui:hominum ſerui iacent. Puer meus qui iacet,
ut tuus ſit, ſurgat: meus quia paralyticus, ut tuus ſit,

iam ſanetur. Meus, quia male torquetur: ut tuus ſit, iam non ſit in pœna. Domine tuos ſeruos non decet malis ſubiacere: iniuria eſt tua tuorum pœna ſeruorum: tuos ſeruos poſſidere non debet uis malorum: ſerui tui & ſi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, ſed ſubeunt ad coronas. Aduerſa illis non ſunt neceſſitatum cauſæ, ſed ſunt cauſa uictoriæ. Serui hominum ſunt, qui mala patiuntur inuiti: quia illis in deſperatione ſui domini nequeunt ſubuenire. Tu autem domine, cui uirtutes ſeruiunt, curationes parẽt, obtemperant ſanitates, quomodo computabis ſeruũ tuum, quem ſeruũ tantorũ conſpicis eſſe morborũ? Nota eſt circa malos bonitas tua: pietatem tuam etiã impii cõfitentur: clamant exteri miſericordiã tuam. Hunc tuum dicerem, quem iacentem tua benignitas „ non requirit? Iacet in domo: & male torquetur. Hinc eſt quod afferre eum: & offerre tibi pœnæ non ſinit magnitudo: ne familiaris infirmitas publice & dolori ſit, & pudori. Mouit Centurio iudicem talia, et tanta dum perorat: & ſic mouit, ut ad ſeruũ ſuum „ cæli dominum ipſum ire uelle perficeret. Ego, in„ quit, CHRISTVS ueniam, et curabo illum. Fratres non Centurio ad pietatem pietatis traxit auctorem: neq; ad hoc ille ire compulit CHRISTVM ad quod uenerat CHRISTVS: ſed Cẽturio magis ſic ſentire, ſapere ſic docetur, quare ad ſeruum in ſeruo uenerit CHRISTVS: quare ad hominem in homine uenerit Deus: utiq; ut leuaret iacentes: eliſos erigeret: ſolueret compeditos: & eos quos iam nemo nec afferre, nec offerre poterat, ipſe operis ſui uector clementiſſimus baiularet. Sed iam quid reſponderit Centurio „ audiamus. Domine, inquit, nõ ſum dignus ut intres

» ſub tectum meum. Dedit debitum de humilitate re/
ſponſum:& ipſum eſſe dominum ſingulari pauore ſi
gnauit, deducere dum ueretur ad animæ ſuæ domũ:
ad ſecretum cordis ſui:ad tectum ſuæ cõſcientiæ: ad
penetrale mentis, in quo familia cogitationum incõ
dita, & confuſa uerſatur: nec patitur aulam pectoris
humani ſine uitiorum ſtrepitu in ſynceritatis ſilẽtio
» permanere. Magiſtro ergo timore reſpõdit. Domi/
» ne nõ ſum dignus ut intres ſub tectum meum. Hinc
eſt quod Petrus ubi CHRISTVM rerum cognouit
auctorem, exclamauit dicens. Exi a me domine, quia Luc. 5.
peccator ſum. Sic eum Petrus exire a ſe rogat, quo/
modo Centurio eum ad ſe ſupplicat non uenire: agit
uterq; ne indignitas hoſpitii in hoſpitis manet iniu/
» riam. Non ſum dignus ut ſub tectum meum intres.
Hoc bene dictum eſſet anteq̃ Deus hoſpitiũ noſtræ
carnis intraret: at nunc quid ſic Centurio tectum ſuũ
CHRITSVM uetat intrare, quem totum uidet intra
tectum ſui corporis iam manere? Fratres, Centurio
iam uidebat in CHRISTO corporis ſui formam: ſed
paſſiones in illo ſui corporis nõ uidebat. Natus eſt in
carne CHRISTVS, ſed natus eſt de ſpiritu ſancto: ac
cepit hoſpitium carnis, ſed in aula uirginis: ut et ueri
tas eſſet corporis humani, et de pollutione humani
corporis nil haberet. Bene ergo Centurio tectũ ſuũ
in dignum iudicat CHRISTO: quia ſub ſingulari te/
cto manebat noſtri corporis CHRISTVS: iuxta il/
lud Prophetæ. Vigilaui: & factus ſum ſicut paſſer ſoli Pſal. 101.
» tarius in tecto. Sed dic tantum uerbo, & ſanabitur
» puer meus. Centurio iſte cum ſine lege eſſet, nihil ſi
» ne lege egit: dicit. Dic tantum uerbo. Quia dictum
erat, Dixit, & facta ſunt. Et ſi oĩa perfecta ſunt dictu, Pſa. 148.

quomodo dictu ſolo unius infirmitas non curatur?
» Dic tantum uerbo. Et ſine uerbo quid dicitur? Sed
iſte poſtulat uerbum non de loquēdi uſu: ſed de uir/
Pſa. 106 tute faciendi: uerbum de quo dictum eſt. Miſit uer/
bum ſuum, et ſanauit eos. Dic uerbo tantum. Quia
iſte credidit in uerbo omnes manere uirtutes. Ver/
bum tuum domine ſanitas eſt: uerbum tuū uita eſt:
uerbum tuum ubi acceſſerit, inde cōfeſtim fugit do/
lor: īfirmitas mox recedit: uerbum in quo Petrus cū
Luc. 5. laxaret retia, piſciū multitudinem cepit: ſine quo &
ignorātiæ noctē pertulit: & nullū fructū peruigil pi/
ſcator inuenit. Domine, inquit, laborātes per totam
noctem nihil cepimus: ſed ī uerbo tuo laxabo retia.
Et quaſi non ſufficeret quod de uerbo egerat, uerbo
præſtari poſſe quod poſtulat, rebus aſtruit: cōmen/
» dat exemplo. Nam et ego homo ſum ſub poteſtate
» poſitus, habēs ſub me milites: & dico huic uade, & ua
» dit: & alii ueni, & uenit: & ſeruo meo fac hoc, & facit.
Nam & ego homo ſum: hoc eſt dicere, tu Deus. Sub
poteſtate poſitus. Hoc eſt, tu ipſa poteſtatum pote/
ſtas. Habens ſub me milites. Hoc eſt, tu uirtutes.
Et dico huic uade, et uadit. Hoc eſt, dic infirmitati,
uade, & uadit. Alii ueni, & uenit. Hoc eſt, dic ſanita
ti ueni, & uenit. Et ſeruo meo fac hoc, & facit. Ille
puer meus erit tuus ſeruus, cum receperit ſanitatem.
Ioā. 5. Audiat: quid audiat? Sanus factus es, iam noli pecca
re: faciat iuſtitiam, ut liberetur a paralyſi omnium
Pſal. 22. peccatorum: & poſſit pſallere cum Propheta. Con/
uertere anima mea in requiem tuam, quia dominus
benefecit tibi: quia eripuit animam meam de mor/
te, oculos meos a lachrymis, pedes meos a lapſu. Pla
cebo domino in regione uiuorum. Fratres, imite/

tur Centurionem qui ad centeſimũ fructum deſiderat puenire. Ne ergo leuiter Cẽturionis huius prudẽtiã trãſeamus, hodie de ipſo dicta ſufficiãt: quia myſteriũ permagnũ eſt, quo Iudæus geritur ĩ figurã.

DE DVOBVS DAEMONIACIS. SERMO.XVI.

CHRISTVS quod trãſfretat maria, qđ loca circuit, non eſt res humani deſiderii, ſed cauſa ẽ ſalutis humanæ. Ambulat CHRISTVS, non ut uideret loca, ſed ut homines qui uariis caſibus pierãt iueniret. Qui loca fecerat, quid noui uideret ĩ locis? Aut illi quid aberat, qui ubiq; erat? ut homo uidebatur ĩ locis, ſed ubiq; uidebat ut Deus: uidebat utiq;, & deſperatos uidebat, quibus ibat diuina remedia largiturus: ibat ad eorum curam, quibus humana iam defecerat cura: ſicut hodierna probatum eſt lectione. „ Cum ueniſſet, inquit, IESVS trans fretum Mar. 8.
„ in regionem Geraſenorũ, occurrerunt ei duo habẽ-
„ tes dæmonia, de monumentis exeuntes ſæui nimis,
„ ita ut nemo poſſet tranſire per uiam illam. Lucet ſciſſe, & uidiſſe dominũ quid mali, quid periculi illis haberetur in locis: & ideo illuc iſſe, ut ſic deſperatis, afflictis ſic miſeris ſubueniret. Occurrunt ei duo dæmonia habentes, de monumẽtis exeuntes. In monumentis ſedẽ fecerãt mortis auctores. Attendite quæ ſæuitia, quis furor, quæ rabies Dæmonũ erga humanũ genus: quãuis breue tẽpus hominũ ferre non poſſunt: cõtenti nõ ſunt mori homines, ſed uiuos homines geſtiunt ſepelire: ſe ſepulchris mandant, ut homines redigãt in ſepulchra: paſcuntur cadaueribus,

putredine ſaginantur:deliciantur fœtore,quibus to/ ta uoluptas eſt homines iterire. Sed ſentiamus quid machinentur fraudibus,quid moliantur malis ,quo/ rum crudelitas modum non habet in aperto. Quid faciunt iſti quãdo diuitias oſtẽtant, ut auaritiam ſe/ rant? ut inſerant ſuperbiã,pompam proponunt? ſin gularitatem uenditant, ut quod eſt cõmunionis ex/ cludant? ut iram nutriant,cauſas colorant? ut pieta/ tem uiolent,affectibus dant querelas? philoſophiam fingunt,ut faciant nihil ſcire homines plus quæren/ do? Deos multos figurãt,ut Deus, qui unus, et uerus
,, eſt,neſciatur? Occurrunt ei duo Dæmonia habẽtes. Quando ad duos homines Dæmonia multa,ad unũ legionem totam ſignificat cõueniſſe, hoc ideo facit, ut doceat cauendos eſſe Dæmones,non timendos:ſi mulq; monſtrat,quam ſit potentia CHRISTI ſingu laris: quod nomine ſolo CHRISTI fugatur omnis
,, dæmonum multitudo. Occurrũt ei duo dæmonia
,, habentes. Exhibiti,non uolentes,uenerunt imperã/ tis iuſſu,non ſuo auſu:attracti ſunt inuiti, nõ ſua ſpõ/ te currẽtes: deniq; ad præſentiã CHRISTI homines exeunt de monumentis:et uerſa uice captiuos ferũt, a quibus fuerãt captiuati:ſiſtunt pœnis,quorum cru/ ciatibus torquebantur: aptant ad ſententiam,a qui/
,, bus addicti fuerant iam ſepulchris. Occurrerunt ei
,, duo Dæmonia habentes ſæui nimis,ita ut nemo poſ
,, ſet tranſire per uiam illam. Videtis quia Dæmones uenientibus ad CHRISTVM præcluſerant uiam: tranſitum denegarant. Etenim Dæmonum iſta cu/ ra, ne ad Deum homines poſſint reditum inuenire. Non enim aliter poſſunt homines poſſidere, niſi eos
,, ab auctoris ſui ſocietate ſubducãt. Ita ut nemo poſ/

» ſet tranſire per uiam illam. Hinc eſt quod CHRI/
» STVS factus eſt uia. Ita ut nemo poſſet tranſire per
» uiã illam. Illam,non iſtam. Ego ſum,inquit,uia. Vt Ioã. 14.
ad uiam per uiã,ad Deum per Deum ueniẽtibus ob/
ſiſtere uis Dæmonum non ualeret:ad Deum niſi per
Deum nõ poteſt perueniri. Sed iam quid Dæmones
» clamauerint audiamus. Quid nobis,et tibi fili Dei?
Hoc eſt dicere:uitæ auctor quid tibi cum mortuis?
Habitator cæli quid tibi cũ ſepulchris?Odor paradi/
ſi quid tibi cum fœtore?Quos de cælo deieciſti,quos
de paradiſo excluſiſti,quibus nũc tollis urbes,regio/
nes habitabiles negas,permitte inhabitare nos uel ſe
pulchra:et ſi nos perſecutione tanta digni ſumus : tu
» tãta nõ es dignus iniuria. Quid nobis,et tibi? Quid?
quod iudici,et reo:quod uindici,et pœnali:quod Re
» gi,et deſertori. Quid nobis,et tibi fili Dei? Hoc di/
cunt poſſeſſori fures:hoc dño prædones : tenent ſpo/
lia:prædam geſtãt:et quid ſibi cum eo ſit qui ſua re/
» poſcit iter rogãt. Quid nobis,et tibi fili Dei? Quid?
ut reddatis homines:mundum reſtituatis auctori:et
ueniente creatore ſciatis uobis in creaturis ãplius nil
» licere. Quid nobis,et tibi fili Dei?Veniſti ante tem/
» pus torquere nos?Quid nobis et tibi? Et uobis cum
» hominibus qd? Quid nobis et tibi fili Dei? Agno/
ſcunt,agnoſcunt Deũ:iudicẽ confitentur:clamant iu
» dicium ſe debere,et de tempore perſcribunt. Quid
» nobis, et tibi fili Dei?Veniſti ante tempus torquere
» nos? Auctori temporũ tempus opponunt. Veniſti
» ante tempus torquere nos? De tempore ſic querun
» tur,quaſi ipſum cum tempore fecerint,ut uiuos con
» derint in ſepulchris. Veniſti ante tempus torquere
» nos? Tempus abſcindit:præuenit mortem:ſepelit ui

uos crudelitas ĩmatura:et de tempore queritur:qua/
ſi ante tempus habere debuerit: et non ut exorta eſt
mox puniri:de tempore cauſatur nequitia ſæculi in/
durata. Malis patientia breuis eſt, bonis tarda ultio:
quod læſis longum eſt, anguſtum eſt ad lædentes.
,, Erat inquit,non longe ab eis grex porcorum multo
,, rum paſcens:Dæmones autem rogabant eum dicen
,, tes.Si eiicis nos, mitte nos in gregem porcorum.Di
,, gna petit indigna ſeruitus. Mitte nos ĩ gregem por/
,, corum. De monumẽtis mitti ſe precatur in porcos
nequitia, quia fœtores amittere neſcit,ſed mutare.
,, Mitte nos in gregem porcorum. Cœnum petunt
ruentes cælo:poſt ætherias habitationes ambiũt uo/
,, lutabra porcorum. Mitte nos ĩ gregem porcorum.
Grex ĩ gregem mittitur,ut prodatur Dæmonũ mul/
titudo:ut appareat hoc duos portaſſe homines,quod
,, numeroſitas nõ ualuit ſufferre porcorum. Ait illis.
,, Ite.at illi exeuntes abierunt in porcos: et ecce impe/
,, tu abiit totus grex p̃ præceps in mare:et mortui ſunt
,, in aquis. Traditur uile pecus non pro uoluntate Dæ
monum,ſed ut tali facto ĩnoteſcat,quomodo in ho/
mines ſæuiunt, quomodo quærunt mortes homi/
num,qui ſic porcos ut perderent quæſierunt.Dæmo
nes omne quod eſt,agitur,mouetur,uiuit, ardent p̃/
dere,non habere.Ne quis ergo talis fieri homo præ
ſumat,humano generi inimicitia uetus,fixa ira, ma
litia deſtinata eſt.Dæmones niſi uicti non cedunt:læ
dere non ualent niſi iuſſi. Traditur ergo uile pecus,
ut luceat Dæmonibus in homines nil licere, quibus
in porcos iuſſum eſt ut liceret.Nos ergo aut uitiis no
ſtris facimus,ut illi accipiant poteſtatem nocẽdi:aut
uirtutibus ſubiecta nobis Dæmonum colla CHRI/

STO triumphante calcamus.

DE DAEMONIACO. SERMO XVII.

Eniſſe Dominũ tranſfretũ in regionẽ Gераſenorũ, et exeunti ei de naui ſtatim occurriſſe hominẽ de monumentis habentem ſpiritum immundum, catenis, et compedibus uinctum, Euãgelico hodie ſermone cognouimus: qui domiciliũ haberet in monumẽtis. Auctor mortis mortis incubat manſiones: et humanæ necis auidus, quos crudelitate ſua occidere non poteſt, uiuos geſtit feraliter funerare: ſæuit, furit interitus noſtri auarus exactor: cui pœna eſt quod homo naſcitur: quod tardius moritur cruciatur: hominis hanc ipſam breuiſſimã uitã amandare horrida nititur per ſepulchra: cõfuſus hoſtis, et ad utrũq; peruerſus, ingerit ſepulchris uiuos, mortuis apponit cibos, mera fundit, ut et uiuos enecet: et mortuos inquietet. Catenis, et cõpedibus uinctus tenebatur homo: uinctus alieno crimine: et habitatoris ſcelere habitaculum ĩnocens torquebatur. Diaboli culpa hominis redundabat ad pœnã: et prædæ miſeriis prædo ſaginabatur ĩcluſus: nec facientẽ, ſed patientẽ miſerabilis exponit inuidia. Huic morbo cupiens Dominus ſubuenire, tranſfretat mare: hoc eſt fluctuantis mundi terminos corporis noſtri nauigio tranſmittit: ad littora peruenit ſalutis noſtræ repleta naufragiis: et regionem cæcis ignorantiæ tenebris infuſam lucis ſuæ ſplendore perfundit, callidi hoſtis deprehenſurus inſidias: ipſumq; principem nequitiæ ſpiritualis cũ ſuis legionibus regia po

teſtate fugaturus:ut tandem reddat liberos,quos diu
„ tenuit poteſtas inimica captiuos. Videns,inquit,IE
„ SVM a longe cucurrit:et adorauit eum: et clamans
„ uoce magna dixit. Quid mihi, et tibi IESV fili Dei
„ ſummi? Adiuro te per Deum ne me torqueas. Ad
nutum CHRISTI conuerſus eſt ordo pœnatũ: ante
latrocinante diabolo homo uexabatur inocuus: nũc
homo currit,ſed Diabolus incurrit: inclinatur caro,
„ ſed imũdus iacet,et proſternitur ſpiritus. Cucurrit:
Mat.4.„ et adorauit eum. Quid eſt Diabole,quem trina ten
tatione prouocabas ad lapſum, quẽ promiſſione re/
gni ut te adoraret ſubdolus ambiebas,nunc tremẽs,
et miſerandus prolaberis,et adoras? Ecce qui hono/
res omnes regni promittebat,et gloriæ,habitare fœ
tidis corruptione cadauerũ reperitur ĩ tumulis. Sic,
ſic iſte decipit cum promittit:ut ad inferna ſecũ per/
trahat, cũ de ſupernis ſe cõſolantes fallax promiſſor
„ illudit. Quid mihi, et tibi fili Dei ſummi? Nam et
modo ut adulator,non ut deuotus, et obſequens hic
adorat euadere cupiens pœnã, prædam perdere per
timeſcens.Credit infelix ut cum quẽ tentatione uin/
cere,quem muneribus nequiuit inflectere,poſſit adu
latione pulſare: ſed ille conſueuit uinctos abſoluere:
reuocare captiuos:nec acquiſitos,ſed conditos a ſe ſi
bi reſtituere terminos:hoſtem libera uirtute percel/
lere: nec factione pellaci inimicum ſuorũ requirere
„ poſſeſſorem. Et clamans uoce magna dixit. Quid
„ mihi,et tibi IESV fili Dei ſummi? adiuro te per Deũ
„ ne me torqueas. Quid agit? quid patitur fragilitas
humana talibus,et tãtis ſubiecta miſeriis? Ecce Dia/
bolus patrona uoce hominis hominem petiturus in/
clamat; et tota mẽbra hominis hoſti ſuo ſuam mi/
litant

» litāt in ruinā. Quid mihi & tibi IESV fili Dei ſūmi?
Quid mihi,& tibi?quod puniendo,& iudici: quod re-
» gi,& deſertori:quod inuaſori,& dño. Quid mihi, &
» tibi fili IESV Dei ſūmi? Si agnoſcis filium,utiq; nō
neſcis hæredē:ſi hæredē noſti,hæreditatē rapere cur
» præſumis? Adiuro te per Deū,ne me torqueas. Ti-
met tergiuerſator,& ſimulat: fatet filiū,ſed ne Deus
intelligatur, ſolita arte cōtendit: adiurat Deum per
Deum,ut alterū uideri ipſum faciat: ut aſtantiū deci-
» piat,& fallat auditū. Interrogabat eū IESVS, quod
» tibi nomen eſt? Interrogat,nō ignorat, ſed implet
iudicē:ſeruat ordinē cognitoris: nomen interrogat,
ut de cōditione diſcutiat:iudicet de reatu:addicat de
crimine: Deū ſe eſſe data ſententia perdemonſtret.
» Reſpondit:legio,quia multi ſumus. CHRISTI inter-
rogatio noſtram ignorantiā ſic depellit: nobis ape-
rit quod latebat:ad unum legio. Euidens eſt deſidia
militis,ſi deſerat aciem,ſi greſſum retrahat,ſi confli-
gere pertimeſcat, ubi unū numeroſo hoſte fortiorē
peruidet eſſe captiuum. Ad præſentiā regis iſti quid
ſunt,qui ut unū,& nec dum tyronē caperent,toto co-
hortis ſuæ agmine conuenerunt?ubi eſſent ſi uexillū
ibi iā crucis,ſi CHRISTI ſigna uidiſſent? Age Chri-
ſtiane,incede ſecurus: manus tāta,& tam multa quæ
ſic metuit inermē,procul fugiet,ſi uideat,ſi ſentiat,ſi
» cognoſcat armatū. Deprecabantur eum ſpiritus di-
» centes,mitte nos in porcos. Vide ubi ſatanas ſedem
deſiderat collocare:de ſepulchris in porcos ſemel in-
fectus putredine habitacula fœtida, & īmūda perqui-
rit:ſordibus delectatur,& cœno, qui utiq; ſemper fœ-
tore criminū,& ſquallore paſcitur uitiorū.Sed ſic eſt
odor eius tartareus,& crudelis, ut eum nec porcorū

natura ſufficeret ſuſtinere ? deniq; demergi in mari, et fluctibus maluit deperire, quam eius immunditiam pati, et putrediné tolerare: aut quid poſſunt p̄ſumere Dæmones: qui nec porcos quidé contingere præualét, niſi eos poteſtas diuina permiſerit? Miſer eſt qui relicto iudice fruſtra carnificis requirit fauoré: qui nec uexare, nec parcere, nec minuere poteſt tormenta, nec addere, ſed facit totum addictus ipſe uerbero ad ius, et arbitrium iudicantis.

DE SOCRV PETRI. SERMO XVIII.

HOdierna lectione didicit attentus auditor, quare cæli dominus, reſtaurator uniuerſorũ, terrenas, et ſeruiles intrauerit manſiones. Sed nihil mirum ſi ad omnia dignanter acceſſit, qui clementer uenerat omnibus ſubuenire. Cum ueniſſet,
Mat. 8. „ inquit, IESVS in domum Petri, uidit ſocrum eius iacentem, et febrientem. Videtis quæ res ad domum Petri inuitauerit CHRISTVM: utiq; non diſcũbendi uoluptas, ſed iacentis infirmitas: non prandendi neceſſitas, ſed ſalutis occaſio: diuinæ uirtutis opus, non humani pompa conuiuii. In domo Petri non uina, ſed lachrymæ fundebantur: turbabat ibi familiã nõ cura conuiuii, ſed cura languẽtis: febris ibi, non edacitas æſtuabat. Vnde illuc CHRISTVS non epulas percepturus, ſed uitã redditurus intrauit: Deus quærit homines, non humana: cæleſtia dare cupit, nõ cõcupiſcit inuenire terrena: CHRISTVS ergo recepturus nos, non noſtra quæſiturus aduenit. Cum ueniſ„ ſet, inquit, in domũ Petri, uidit ſocrũ eius iacenté, et

„ febrienté. Ingreſſus in domũ Petri CHRISTVS ad
quod uenerat,uidit:nõ aſpexit qualitaté domus,non
occurrẽtiũ turbas,nõ ſalutãtiũ pompá,nõ familiæ cõ
curſum,certe nõ ipſum præparationis ornatũ,ſed in
ſpexit gemitum languentis:febrientis attendit incen
dium : uidit periculu deſperatæ: et ſtatim manus ad
opus ſuæ Deitatis extẽdit:nec ante ad humana diſcu
buit CHRISTVS,quã mulier quæ iacebat conſurge
„ ret ad diuina. Tenuit,inquit, manũ eius.: et dimiſit
„ eã febris. Videtis quomodo dimittit febris, qué te/
nuerit CHRISTVS: ibi nõ ſtat infirmitas, ubi auctor
ſalutis aſſiſtit :acceſſus illuc mortis nullus eſt, ubi ui/
„ uificatoris ingreſſus eſt. Tenuit,inquit,manũ eius.
Quæ neceſſitas tãgendi erat, ubi inerat ius iubendi?
Sed CHRISTVS tenuit manũ mulieris ad uitã:quia
„ Adã de manu mulieris accepat morté. Tenuit ma/
„ nũ eius. Vt quod manus præſumẽtis amiſerat, ma/
„ nus repararet auctoris. Tenuit manũ eius.Vt accipe
ret indulgentiã manus,quæ carpſerat de morte ſen/
„ tentiã. Et ſurrexit,inqt,et miniſtrabat ei. Et CHRI
STVS mulieris indigebat obſequio, et mulieris pro
uectæ ætatis,ſenectutis ſummæ,filiis aggrauatæ : ſic
in domo Petri nõ erat uernula,nõ miniſter,nõ fami
liaris,nõ propinquus,certe nõ uxor,quæ matris obſe
quiũ præueniret? et ad ſummã, Petrus ipſe cauſas ſuæ
uerecũdiæ nõ uidebat, ut hoc anus, hoc ſocrus face/
ret magiſtro,diſcipulus qđ debebat? fratres CHRI/
STVS ab illa humanũ nõ exigebat obſequiũ, cui mi
niſteriũ diuinitatis ĩpẽderat:ſed miniſtrare illam ad
indiciũ redditæ ſanitatis admiſit. CHRISTVS ſic fu
gat morbos, ut uires priſtinas mox reducat : ubi cu/
rat ars,ibi ĩfirmitatis reſidet laſſitudo: ubi ſanat uir/

tus,ibi lãguor ueſtigiũ nõ relinqt.Sed ĩ hac lectione
quid ſpiritualis intelligentiæ lateat ſi ſcire uolumus,
uerborũ floſculos nõ quæramus:qui maturitatis fru
ctũ quærit,deſpicit amœna cãporũ:uiolæ,roſæ,lilia,
narciſſus,grati flores,ſed gratior panis: qđ eſt odor
naribus,hoc eſt auribus ſermonis ornatus: quod dat
panis uitæ,hoc ſciẽtia dat saluti.Seponenda eſt ergo
eloquẽtiæ uoluptas,quãdo ſcientiæ depoſcitur forti/
,, tudo. Cũ ueniſſet,inqt, IESVS in domũ Petri. Ad
domũ Petri uenit CHRISTVS,ut domus Petri ueni
ret ad CHRISTVM:tũc ad domũ Petri uenit CHRI
,, STVS,quãdo habitacula noſtræ carnis intrauit. Cũ
Mat.2. ,, ueniſſet IESVS ĩ domũ Petri. Quæ eſt domus Petri?
Mich.5. Illa de qua dicit Dominus.Et tu Bethlehẽ domus Iu
da nõ es minima ĩ principibus Iuda:ex te enim exiet
dux, qui reget populũ meũ Iſrael. Vnde & Apoſto/
Rom.9. lus. Ex quibus CHRISTVS ſecundũ carnem,qui eſt
,, Deus benedictus in ſæcula. Cũ ueniſſet in domũ Pe
,, tri, uidit ſocrũ eius iacentem, & febricitantẽ. Vidit
Synagogã iacentem in perfidiæ ſuæ tenebris, decũ/
bentẽ ſub ſuorũ ſarcina peccatorũ: uitiis ad phrene/
ſim uſq; febrientẽ:& ideo tenuit manũ eius: quia nõ
tantũ uerbo, ſed & manibus Iudaicæ gẽtis operatur
Pſal.73. ſalutẽ:audi Prophetã. Deus autẽ rex noſter ante ſæ/
,, cula operatus eſt ſalutẽ in medio terræ. Tenuit ma
,, nũ eius. Vt ante prophetarũ ſanguine manus eius
mundaretur, quã miniſtrationis Eccleſiaſticæ ſume
,, ret ſacramentũ. Et ſurrexit,& miniſtrauit ei. Hinc
eſt quod erecta eſt quæ iacebat, & miniſtrat CHRI/
STO,dum ſanctificat manus ſuas modo in operibus
,, bonis,quas ante malis operibus polluebat. Veſpere,
,, inquit,facto obtulerũt ei multos dæmonia habẽtes,

» et eiiciebat ſpiritus uerbo. Hoc humanitus quomo
do intelligi poteſt,ut contẽpto die, ueſpere multos,
et male ſaucios ſalutis auidi ad ſalutis remedia baiu
larent? Sed ueſpere eſt,cũ finitur dies ſæculi:mũdus
a luce tẽporũ cũ declinat. Sero lucis redditor uenit,
ut nobis gentibus,qui in nocte uenimus ſæculorum,
» diem redderet ſempiternũ. Veſpere autẽ facto,ob/
» tulerũt ei multos dæmonia habentes. Veſpere, hoc
eſt nouiſſimo tẽpore nos gentes offert Deo Apoſto/
lorũ pia,et ſolennis deuotio: et pelluntur a nobis dæ
mones,qui nobis idolorum cultibus imperabant:au
di Prophetam.Omnes dii gentium dæmonia.Igno/ Pſal. 95.
rantes enim unum Deum innumeris diis ſerueba/
» mus ſacrilega,et ſordidiſſima ſeruitute. Et eiiciebat
» ſpiritus uerbo. Quia ad nos CHRISTVS carne non
uenit,uenit uerbo: ubi ergo uenit fides ex auditu,au Ro. 10.
ditus per uerbum, nos fecit liberos dæmoniaca ſer/
uitute:Dæmones reddidit ex impia dominatione ca
ptiuos. Hic eſt quod Dæmones ſub manibus noſtris
torquentur imperantibus nobis, qui nos ſubiiciebãt
lignis: lapidibus addicebant: et uacuas cotidie figu/
ras inani timore uexabant.Modo eſt fratres, ne nos
infidelitas ad eorum reuocet ſeruitutem:nõ laqueè/
mur auguriis:non diuinatione fallamur:non capia/
mur ſortibus:non a manibus inducamur:non ſedu/
camur mortibus:non peſtibus anhelantibus captiue
mur:ſed nos, noſtroſq; actus commendemus Domi
no:committamus patri:credamus Deo,quia tempus
hominũ ſicut Deus agit:et ideo ſicut pater actus diri
git filiorum: et ut dominus curam familiæ non re/
linquit.

SERMO

DE SCRIBA CVI CHRISTVS SEQVI SE NON PERMISIT. SERMO .XIX.

Mat. 8. HOdie Euangeliſta ſic cœpit. Videns, inquit, IESVS turbas multas circa ſe, iuſſit ire trans fretum. Quotiens circa dominũ ſe indocilis turba diffundit, et iactatur in conſcientiæ procella, quietem deſerit, petit fluctus, portũ deſerit, naufragia intrat, ad excelſa cõtendens mergitur in profundũ, tũc CHRITSVS hoc mare talibus turbatũ turbis trãsfretari iubet. Videns, inquit, IESVS turbas multas circa ſe, iuſſit ire trans fretũ. Non ut fugeret hoĩes qui hominũ uenerat ad ſalutẽ, ſed inſipiẽtibus inducias dat credendi: errantes ut reuertãtur expectat: patientiã præbet, et ueniã, qui non uult proferre ſententiã: ſuſtinet contumaces, qui uult nõ perdere, ſed ſaluare quod fecit. Accedens, inquit, unus ex ſcribis ait illi. Magiſter ſequar te quocũq; ieris. Decidit, nõ accedit, qui promittit dominum incaute ſequi. Se ad oĩa poſſe quis promittit? Dixiſſet cautius, ſequar te quocũq; iuſſeris: humanius certe, quocũq; uolueris. Sequar te quocũq; ieris. Sic dicit qui inter ſe, & dominum quid interſit ignotat: ſic dicit qui CHRISTVM Deum nõ itelligit, ſed magiſtrũ. Sequar te quocũq; ieris. Petrus per mare ſequitur, ſed ſubmergitur: ad paſſionẽ ſequit̃, ſed negat. Et ſi Petrus ſic deficit, ſic ſuccũbit ad pauca: iſte qui eſt qui ſe ad oĩa ſequi Dominũ ſic promittit? Sequar te quocũq; ieris. Sic dicit iſte, quaſi poſſet cum CHRISTO ſubire cõflictũ: ignominiã crucis adire per gloriã: intrare mortis arcẽ: mortẽ mortificare per mortẽ: penetrare ignotos

tartari ſinus:dirũpere inferni uincula:ſæculis iam du
ratas animas oblitas ad lucẽ propria reuocare p cor
pora:cõcutere terrã:ſaxa ſcindere : ſepulchra reſera/
re:educere ſepultos ab inferis:teſtes ſuæ reſurrectio/
nis afferre. Adhuc adiiciat iſte ire quocũq; uadit xp̃s:
ſuperſedeat humeris Angelorum:cõſcendat cælos : cõſi
deat patri:apicẽ teneat omniũ cæleſtiũ dignitatũ:ad
iſta CHRISTVM,ad hæc dominũ,ſcriba ſtultus,ſu/
pbus uernula,ſequi ſe dñm cur ꝓmittit? Sed accipit a
,, xp̃o tã dignũ pro tãta p̃ſumptione reſponſum. Vul/
,, pes foueas habẽt: et aues cæli nidos:filius autẽ homi
,, nis nõ habet ubi caput reclinet. Quid eſt hoc? Vul/
pis uiribus ĩfirma,calliditate potens, inuentrix doli,
fraudis artifex,ſimulatiõis magiſtra,ſimplicitatis ua
cua,plena *ſtrophis*,auiũ domeſticarum prædo,tectis fa
miliaribus *inimica* : merito hãc xp̃s i typum format
Herodis principis iudæorum,qui priſtinæ libertatis ob
litus,ſub Romana poteſtate cõſiſtens,dominabatur
arte:calliditate regnabat:imperabat fraude: præſide
bat dolis:ſimulatione pollebat:et qa ab exteris gẽti/
bus nõ ualebat referre prædã,familiarẽ pleb ẽ,uerna
culos populos,uelut aues domeſticas deuorabat. Pro
bat hoc xp̃s qñ Herodi mãdat, Ite, dicite uulpi illi. Ve Luc. 13.
re uulpis,qui regnum dolis rapit,quod nec naſcen/
do meruit,nec uiuẽdo. Hic ergo Herodes in corpo/
ribus ſcribarũ uſq; ad necem CHRISTI foueas ſibi
ſuorum ſcelerum collocauit: nec reliquit locum ubi
CRHISTVS caput ſuum,quod Deus eſt, reclinaret. i.Cor.2.
Vulpes foueas habent, et aues cæli nidos. Aues hic
quoq; appellat Dæmones in aere uolitantes, qui et
ipſi in pectoribus ſcribarum malitiæ ſuæ nidos fe/
cerunt ; ubi tota nequitiæ ſuæ germina procrearent.

DE SCRIBA CVI CHRISTVS SEQVI SE NON PERMISIT. SERMO .XIX.

Mat. 8. „ HOdie Euangeliſta ſic cœpit. Videns,
„ inquit, IESVS turbas multas circa ſe,
„ iuſſit ire trans fretum. Quotiens circa
dominũ ſe indocilis turba diffundit, et
iactatur in conſcientiæ procella, quie-
tem deſerit, petit fluctus, portũ deſerit, naufragia in-
trat, ad excelſa cõtendens mergitur in profundũ, tũc
CHRITSVS hoc mare talibus turbatũ turbis trãsfre-
„ tari iubet. Videns, inquit, IESVS turbas multas cir-
„ ca ſe, iuſſit ire trans fretũ. Non ut fugeret hoĩes qui
hominũ uenerat ad ſaluté, ſed inſipiẽtibus inducias
dat credendi: errantes ut reuertãtur expectat: patien
tiã præbet, et ueniã, qui non uult proferre ſententiã:
ſuſtinet contumaces, qui uult nõ perdere, ſed ſaluare
„ quod fecit. Accedens, inquit, unus ex ſcribis ait illi.
„ Magiſter ſequar te quocũq; ieris. Decidit, nõ acce-
dit, qui promittit dominum incaute ſequi. Se ad oĩa
poſſe quis promittit? Dixiſſet cautius, ſequar te quo-
„ cũq; iuſſeris: humanius certe, quocũq; uolueris. Se-
„ quar te quocũq; ieris. Sic dicit qui inter ſe, & domi-
num quid interſit ignotat: ſic dicit qui CHRISTVM
„ Deum nõ intelligit, ſed magiſtrũ. Sequar te quocũq;
„ ieris. Petrus per mare ſequitur, ſed ſubmergitur: ad
paſſioné ſequit, ſed negat. Et ſi Petrus ſic deficit, ſic
ſuccũbit ad pauca: iſte qui eſt qui ſe ad oĩa ſequi Do
„ minũ ſic promittit? Sequar te quocũq; ieris. Sic di
cit iſte, quaſi poſſet cum CHRISTO ſubire cõflictũ:
ignominiã crucis adire per gloriã: intrare mortis ar
cé: morté mortificare per morté: penetrare ignotos

tartari ſinus:dirūpere inferni uincula:ſæculis iam du
ratas animas oblitas ad lucē propria reuocare p cor
pora:cōcutere terrā:ſaxa ſcindere : ſepulchra reſera/
re:educere ſepultos ab inferis:teſtes ſuæ reſurrectio/
nis afferre.Adhuc adiiciat iſte ire quocūq; uadit xp̄s:
ſuperſedeat humeris Angeloꝝ:cōſcendat cælos : cōſi
deat patri:apicē teneat omniū cæleſtiū dignitatū:ad
iſta CHRISTVM,ad hæc dominū,ſcriba ſtultus,ſu/
pbus uernula,ſequi ſe dn̄m cur pmittit? Sed accipit a
xp̄o tā dignū pro tāta pſumptione reſponſum. Vul/
pes foueas habēt: et aues cæli nidos:filius autē homi
nis nō habet ubi caput reclinet. Quid eſt hoc? Vul/
pis uiribus īfirma,calliditate potens, inuentrix doli,
fraudis artifex,ſimulatiōis magiſtra,ſimplicitatis ua
cua,plena ſtrophis,auiū domeſticaꝝ prædo,tectis fa
miliaribus inimica :merito hāc xp̄s i typum format
Herodis principis iudæoꝝ,qui priſtinæ libertatis ob
litus,ſub Romana poteſtate cōſiſtens,dominabatur
arte:calliditate regnabat:imperabat fraude: præſide
bat dolis:ſimulatione pollebat:et qa ab exteris gēti/
bus nō ualebat referre prædā,familiarē plebē,uerna
culos populos,uelut aues domeſticas deuorabat.Pro
bat hoc xp̄s qñ Herodi mādat,Ite,dicite uulpi illi.Ve Luc.13.
re uulpis,qui regnum dolis rapit,quod nec naſcen/
do meruit,nec uiuēdo. Hic ergo Herodes in corpo/
ribus ſcribarū uſq; ad necem CHRISTI foueas ſibi
ſuorum ſcelerum collocauit: nec reliquit locum ubi
CRHISTVS caput ſuum,quod Deus eſt, reclinaret. i.Cor.2.
Vulpes foueas habent, et aues cæli nidos. Aues hic
quoq; appellat Dæmones in aere uolitantes, qui et
ipſi in pectoribus ſcribarum malitiæ ſuæ nidos fe/
cerunt ; ubi tota nequitiæ ſuæ germina procrearent.

Hinc ē quod ubi ſe Diabolus Iudæ animo īmiſcuit,
mox et concepit doli fructū: et crimen peperit pro/
ditoris. Videtis quia Scribā CHRISTVS nō reppulit
uolētem, ſed fingentē prodidit: et horruit præſumē/
tē. Aut quare CHRISTVS, aut quare pietatis auctor,
largitor ſalutis, iſtum uenire uolentem prohiberet,
qui mox alium diſcipulū ire cupientē retinuit ne abi
» ret? Alius, inquit, diſcipulus ait. Domine permitte
» mihi primū ire, et ſepelire patrem meū. IESVS autē
» ait illi, ſequere me: et dimitte mortuos ſepelire mor/
» tuos ſuos. Nunquid ſic CHRISTVS negat ultimum
pietatis obſequiū? uetat extremū munus parentibus
quod debetur? Non pietatis obſequiū negat, ſed di/
uinā præponit humanis affectibus ſeruitutē: audite
» quid diſcipulus dixerit. Permitte mihi primū ire: et
» ſepelire patrem meū. Hoc ei non primū eſſe debuit,
ſed ſecundū: terrenus pater cæleſti poſtponēdus eſt
» patri. Sequere me: & dimitte mortuos ſepelire mor
tuos ſuos. Hoc eſt dicere, me ſequere ad contume/
liā paſſionis, ut mecū poſſis ad reſurrectionis gloriā
» peruenire. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.
Fidei filius ad domū perfidiæ cur rediret? Salutis pro
les perditū cum perditis cur defleret? Reſurrectionis
» pignus ad ſepulchra genitoris quid curaret? Seque
re me: et dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos,
Quomodo mortui ſepeliunt mortuos ſuos? Fratres
Ioā. 14. īpe dixit: Ego ſum uita. Quod eſt anima corpori, hoc
eſt animæ CHRISTVS: ſine anima corpus nō uiuit,
nō uiuit anima ſine CHRISTO: recedente aīa mox
corpori fœtor, corruptio, putredo, uermis, cinis, hor/
ror, et oīa uiſa deteſtāda ſuccedūt: diſcedēte Deo cō/
feſtim uenit in animā peccatoꝝ fœtor, corruptio cri/

minū,uitiorū putredo,conſcientiæ uermis,uanitatū cinis: infidelitatis horror: et fit in corporis ſepulchro uiuo funus animæ iā ſepultū. Accedebat ad cauſam, ꝙ cadauer perfidiæ perfidis agebatur obſequiis: et i/pietatis miniſterio pietas curabatur. Ingreſſus,inqt, IESVS domū principis uidit ſymphoniam. Nūquid tales piaculū de pietate nō faciunt,qui ad luctū muſicam,ad funera ſuorū extranea lamenta conducunt? ubi uero planctus non eſt,ibi eſt empta,et mercena/ria cantilena. Mortuū non artifex fiſtula,ſed ſimplex plangit affectio. CHRISTVS ergo diſcipulū ſuū nō deeſſe uoluit exequiis paternis, ſed profanis lucti/bus noluit intereſſe. Mat.9.

DE SEDATA MARIS TEMPESTATE. SERMO.XX.

ECcleſiaſticæ lectiones ſic diuino diſpē ſantur arcano, ut et peritis ſcientiā cō/ferant altiorē: et ſimplicibus ſalutaris intelligentiæ gratiā largiātur. Aſcen/dente, inquit, in nauiculā CHRISTO feciſſe motū magnū refertur auſa tēpeſtas. Aſcen/ Mat.8.
„ dente, iquit, eo in nauiculā ſecuti ſunt eum diſcipuli
„ eius: et ecce motus magnus factus eſt in mari,ita ut
„ nauicula operiretur fluctibus: ipſe autē dormiebat.
Mare qđ pedibus CHRISTI tumētia terga ſubmi/ Ioā.6.
ſit,ſtrauit i plano uertices ſuos,motus frenauit,aſtrixit fluctus,et p liquentē uiā ſaxea ſoliditate ſeruiuit, modo quid eſt ꝙ uſqꝫ ad periculū ſui ſæuit, furit, cō/tendit auctoris? quid ipſe CHRISTVS futuroꝝ præ/ſcius præſentiū ſic uidebatur ignarus? ut inſtantem

procellã, tempeſtatis horã, tẽpus periculi non caue-
ret? Sed inter uigilantes oẽs tunc ſolus teneretur in
ſomno, quãdo imminebat ſibi, ſuiſq; tã grande diſcri-
men? Fratres gubernatoris peritiã nõ probat tempe-
ries ſerena, ſed procelloſa tẽpeſtas: blandiente aura
nauim regit ultimus nauta: in confuſione uentoꝝ pri
mi q̃ritur ars magiſtri. Hinc eſt ꝙ diſcipuli poſteaq̃
uiderunt ſibi induſtriã nauticoꝝ deperiiſſe, in ſe ma
ria ſæuire, ſe fluctus petere, aduerſum ſe uentoꝝ tur-
bines conueniſſe, ad ipſum gubernatorẽ rerũ, uecto
rem mũdi, elementoꝝ magiſtrũ trepidi cõfugerũt:
petentes ut ſedaret fluctus: periculũ ſummoueret: ſa
lutẽ redderet deſperatis. Deniq; ubi iuſſio ſola addi-
xit mare, recuſſit uentos, tulit turbines, dedit quietẽ,
nauigantes ipſum eſſe omniũ ſentiunt, credunt, fatẽ
tur auctorẽ. Sed iam quod intus eſt proferamus. Vbi
CHRISTVS Eccleſiæ ſuæ nauim mare ſæculi tranſ-
fretaturus aſcendit, gentiũ flabra, Iudæoꝝ turbines,
perſecutoꝝ procellæ, uulgi nubes, Dæmonũ nebulæ
ſic ruerunt, ut totius mũdi fieret una tẽpeſtas: Regũ
ſpumabant undæ: feruebant poteſtatũ fluctus: ſona-
+ bat rabies traditoꝝ: populoꝝ gurgites rotabãtur: ꝑfi
diæ notabãtur ſcopuli: mugiebãt littora Chriſtiana
lapſoꝝ naufragia uexabãtur: et erat totius mũdi unũ
» diſcrimen, unũq; naufragiũ. Tunc diſcipuli accedũt
» ad dominũ, et ſuſcitauerũt eũ, dicẽtes: dñe ſalua nos,
» perimus: et dicit eis IESVS. quid timidi eſtis modi-
cæ fidei? Suſcitatus ergo a diſcipulis CHRISTVS
mare, hoc eſt mundũ, corripit: trãquillat orbẽ: reges
mitigat: poteſtates placat: ſedat fluctus: cõponit popu
los: Romanos efficit Chriſtianos: ipſoſq; executores
uerbi Chriſtianæ fidei reddidit, qui fuerant perſecu

tores nominis Chriſtiani. Hác tráquillitaté ſeruant principes Chriſtiani: Eccleſia tenet: habet Chriſtiani
,, tas: gétilitas admiratur. Tunc, inquit, ſurgens impe
,, rauit uentis, et mari: et facta eſt tranquillitas magna:
,, Porro homines illi mirati ſunt dicentes: qualis eſt
,, hic, quia et uenti, et mare obediunt ei? Diſcipuli ſunt hi qui accedunt ad dominũ: qui ſuſcitant eũ: qui ſal/uari ſe humili ſupplicatione depoſcunt: homines uero dicũtur, qui eleméta CHRISTO taliter obediſſe mirantur. Vere homines ſunt, et ſæculi homines, qui mirãtur ad obedientiã CHRISTI mundum ſic eſſe cõuerſum: qui templorum uertices uelut undarum tumo/res ſtupent ſic eſſe deiectos: qui idolorum ſpumas, Dæ/monũ uident turbines ſic fugiſſe: quos attonitos red dit Chriſtiani nominis toto orbe profunda, et diffu/ſa tranquillitas. Et uere fratres dormiente in morte CHRISTO ĩ Eccleſia magna eſt exorta tempeſtas; reſurgente a mortuis CHRISTO Eccleſiæ reddita eſt, ſicut ſcriptum eſt, tráquillitas magna. Modo nos dormientem ĩ nobis CHRISTVM toto præcordio/rum gemitu, fidei uoce, Chriſtianis lachrymis, plo/ratu alto, Apoſtolicis clamoribus excitemus: et dica/mus. Domine ſalua nos, perimus. Et quia lectio apte tempori conuenit: et ſicut ſcriptum eſt, Aquilo durus uentus, nomine autem dexter uocatur: qui no/bis gétes ſic feras, ſic amaras aduectat: hic ergo aqui/lo uentus durus per Dextrum, per Africum, per Au/ſtrum, per Eurũ diffundit ſe CHRISTI turbine: ma/ria confundit: delet aera: montes deiicit: ſorbet ur/bes: prouincias mergit: totius orbis cogit unum eſſe naufragium: Hinc eſt ꝙ nauicula CHRISTI nunc tol/litur ad cælum: nunc in trepidationũ ima deſcendit:

Prou. 27 iuxta lxx

nunc CHRISTI regitur uiribus: nunc formidine ia-
ctat ur: nunc operitur fluctibus paſſionum: nunc con-
feſſionum remigiis enatat. Sed nos fratres iterum
atq; iterum clamemus. Domin e ſalua nos, perimus.
Et re uera fratres ſi eſſemus unū, et humanū corpus,
ſi eos qui pereunt noſtra eſſe uiſcera crederemus, af
flictione ieiunii, precū gemitu, effuſione fletuū, iugi-
ter clamaremus: Domine ſalua nos, perimus: et ſtu-
deremus nobis in noſtris fratribus ſubuenire: nec fu
rente gladio ſanguinis noſtri mare uideremus ĩ ter
ris: nec tanta corporū, ſed nec animarū iā naufragia
ſentiremus: atq; humili uoce precaremur: Dn̄e ſal-
ua nos, perimus. Nec tamē ulla compaſſio, pietas ul
la, ullus pauor, quicūq; pudor nos, uel compunctio
exuſcitat ad dolorem. Dei, Dei eſt ꝙ urgemur ma-
lis: ꝙ uerberamur ſemper: ꝙ gentes ualent: ꝙ ruit
grando: ꝙ rubigo inficit: ꝙ impietas poteſt: ꝙ domi
nantur morbi: ꝙ ſæuit mors: ꝙ tremit terra: nos ta-
men nec tremimus, nec timemus: nec̄ declinamus a
malis: nec appetimus bona. Auaritia furit: anhelat
pompa: iniquitas placet: aliena delectant, ſed noſtra
pereunt: Dei flagella ueniunt, ſed noſtræ prouocant
culpæ. Si Deus iuſtus, utiq; noſtri miſericors: Fra-
tres reuertamur ad dominum, ut reuertatur ad nos
Deus; renuntiemus malis, ut reſpondeant bona: ſer-
uiamus Deo bono, ut non malis gentibus, et poteſta
tibus iniquis ſeruiamus, CHRISTO Domino, ac gu-
bernatore nos auxiliante, honor cuius, et maieſtas, ſi
ne ſine permanet in ſæcula ſæculorū, Amen.

DE EADEM. SERMO .XXI.

47

QVotiens CHRISTVS noſtra dormit ĩ
naui,& ignauiæ noſtræ ſomno ſopora
tur in corpore,irruit procella tota cõ/
fuſione uentorũ:ſæuiunt minaces un/
dæ: & dum ſpumoſis fluctibus ſæpius
eleuantur,& decidunt, amara nauigantibus gignunt
expectatione naufragia: ſicut præſens Euãgeliſtæ le/
ctio declarauit dicens. Et ait illis IESVS illa die,cũ Mar.4.
ſero eſſet factum:tranſeamus contra; & dimittentes
turbam aſſumunt eum ita ut erat in naui. Et ait illis
IESVS illa die.Qua die? Illa nempe qua iuxta Iſaiã, Iſa.2.
conſurgit confringere terrã:illa die qua tota munda Iſa.24.
næ lucis claritas ueſperaſcit:illa qua iminente tenta/
tionũ nocte crebreſcunt imagines fugiendæ uanita/
tum. Cum ſero eſſet factũ. Sero tũc eſt,cum tẽpus
extremũ,& hora nouiſſima ſenſibus humanis confu
ſiones rerũ nũtiant quæ procedunt. Tranſeamus cõ
tra. De terrenis ad cæleſtia:de præſentibus ad futu/
ra.Et bene contra, quia diuina ſemper cõtraria ſunt
humanis: dũ iſta ſubiectos attrahunt ad fragilitatẽ,
ad uirtutem illa qui ſequũtur attollunt. Et dimittẽ/
tes turbã. Dimittunt turbã,qui popularẽ aurã,& uul
gum deſerũt incerto ſemper iudicio peruagantem:
neq; addicti rumoribus humanis a uirtutis itinere re
tardantur ſed de bono conſcientiæ ſtabiles,& ſecuri
laudũ,& derogationũ mendaces fluctus CHRISTO
comitante pertranſeũt. Et aſſumunt eum,inquit,ita
ut erat in naui. Quid hoc? Aliter eſt CHRISTVS ĩ
cælo,aliter habetur CHRISTVS in naui:aliter ĩ ma
ieſtate patris, aliter in hominis humilitate ſentitur:
aliter coæternus patri, aliter ætatũ noſtrarũ gradi/
bus cernitur tẽporalis; aliter noſtro dormit in cor/

„ pore,aliter i ſui uigilat ſpiritus ſanctitate. Aſſumūt
„ cū ita ut erat,inquit,i naui. Laus fidei eſt,ita CHRI
STVM recipere ut eſt, & habetur in naui, hoc eſt,in
Eccleſia;ubi natus;ubi adoleuit:ubi paſſus:ubi cruci/
fixus:ubi ſepultus:ubi aſcēdiſſe in cælū, patris ad dex
teram cōſediſſe, unde uiuorū, & mortuorū iudicem
eſſe uenturū ſingularis ſalutis eſt cōfiteri: qui taliter
in naui noſtra CHRISTVM confeſſus aſſumpſerit,&
ſi tunditur fluctuū ſcandalis,nō tamen periculis mer
„ gitur,& operitur undarū. Et facta eſt,inquit, procel
„ la magna uēti:& fluctus mittebat in nauim, ita ut ad
„ impleretur nauis. Et facta eſt procella magna: non
auſa eſt explorare domini dormientis uirtutē,ſed di
ſcipulorū pulſare fidem,timorē prodere, ut auctori
„ ſuo quantū ſeruituris deberet oſtēderet. Et erat,in/
„ quit,in puppi dormiens. Ad dormientē confugiūt
uigilantes:& credunt obſiſtere ſæuientibus elemētis
cū,cui ſomnū dominari ſua cōpaſſione conſpiciunt:
contēplantur irruiſſe taliter humanæ neceſſitatis ſo/
porem,ut nec fragore maris,nec clamore fluctuum,
nec extremo iminente naufragio potuerit ſuſcitari.
Pſa.120. Et ubi ē illud, Ecce nō dormitabit,neq; obdormiet,
qui cuſtodit Iſrael ē per ſe non dormit, neq; ſibi dor
mitat maieſtas expers laſſitudinis, qetis ignara: ſed
totū per me mihi agit,qui quotiens ſpeciē ſui actus,
ſui uultus immutat,totiens noſtrarum uarietates ar
Pſal.10. guit,& culpas animarū:audi Prophetā dicentē.Palpe
bræ eius īterrogant filios hominū. Videte quemad/
modū Dei oculi clauduntur,ne uideant eos;ut uindi
Pſal.50. cent qui delinquūnt:Auerte,inquit, faciem tuā a pec
catis meis.et iterū patent; ut currētes incitēt:laſſeſcē
tes erigant:reſpiciant ſupplicantes.Hic ergo domini

ſomnus explorat diſcipulorũ fidem : dubitationem
prodit:& modicæ eos credulitatis aperit eſſe : qui nõ
modo in ſe tantũ,ſed in ipſum auctoré credunt poſ/
,, ſe elementa conſurgere. Fluctus,inquit,mittebat in
,, nauim. Quia Dominicã nauem quantũ extrinſecus
quatiunt,& infundunt undæ gentiũ moles: tantũ in/
trinſecus tumidi hæreticorũ irruũt,& deſæuiũt flu/
ctus.Hanc tẽpeſtatem beatus Paulus ſe pertuliſſe de/
,, clarat,cũ dicit.Foris pugnæ,intus timores. Ita ut ad
,, ĩpleretur nauis. Marito ſpumoſis fluctibus Euãgeli/ 2.cor.7.
ſta refert fuiſſe nauem repletã:cum tot pene hæreſes
Eccleſia patiat̃,quot diuinæ legis legimus eſſe quæ/
,, ſtiones. Et erat,ait,ipſe in puppi,dormiẽs ſuper cer
,, uicale:& excitant eum,& dicunt ei. Magiſter non ad
,, te pertinet : quia perimus? & exurgẽs cõminatus eſt
,, uento:& dixit mari,tace,& obmuteſce: & ceſſauit uẽ/
,, tus:& facta eſt tranquillitas magna.Et ait illis,quid ti
,, midi eſtis?necdũ habetis fidem? Dum factũ pandit
lectio, tempus cõmẽdat exẽplo. Siquidem magna,
& ſatis grauis imminet procelloſa tẽpeſtas,dũ ſe un/
diq; furens,ac pernitioſus ingerit turbo uentorũ:ma
riá mugiunt:ipſæ quoq; inſulæ funditus ſubruũtur:&
triſti ſonitu littora uniuerſa feriuntur.Sed quia ut di
ximus,CHRISTVS noſtra dormit in naui , acceda/
mus ad eũ magis fide,quã corpore:& pulſemus eum
plus opere miſericordiæ,q̃ deſperantiũ tactu: ſuſcite
mus nõ inſolenti ſtrepitu,ſed clamore ſpiritualium
canticorũ:non murmuratione improba, ſed suppli/
catione peruigili: demus Deo aliquid temporis uitæ
noſtræ , ne totã diem infelix iſta uanitas,& ſollicitu/
do miſeranda conſumat:ne noctem totam pernitio
ſus ſomnus,& inanis ſopor expẽdat: ſed itidem pars

diei,et noctis ipſi temporũ deputetur auctori. Vigila homo,uigila,habes exemplũ:ut quod tibi Gallus impẽdit hoſpiti,tu tuo exhibeas creatori: præſertim cũ tibi ille inſonat profuturus:cũ te ad opus ſuſcitat: cũ diem nuntiat iam uicinũ, quãto magis hymnis cæleſtibus te Deũ de ſuperna ſede tuã ſuſcitare conuenit
Iſa. 26. in ſalutem:audi Prophetã dicentẽ. De nocte ſpiritus
iuxta lxx meus uigilat ad te Deus.Et pſalmiſta.Manibus meis
Pſal.76. nocte corã eo,et non ſum deceptus.Diei uero tria tẽ
Pſal.54. pora idẽ pſalmiſta Deo admonet depuťãda dicens.
Dan.6. Veſpere,et mane,et meridie narrabo, et ãnuntiabo: et exaudiet uocẽ meã.Per quæ tria tẽpora dũ Daniel Deo ſedulus ſupplicaret:impetrauit nõ ſolũ præſciẽtiã futurorũ, ſed et captiuæ diu gentis ſuæ meruit li-
Pſal.43. bertatẽ.Dicamus ergo quod Propheta.Exurge quare obdormis domine? exurge, et ne repellas uſq; in finẽ.Dicamus cũ Apoſtolis.Magiſter non ad te pertinet quia perimus? et uere Magiſter,quia non ſolum factor eſt omniũ elementorũ:ſed etiã moderator,et rector eſt:qui cũ nos audierit,cũ fuerit euigilare dignatus,planabuntur undæ: et tumidi fluctus ſternentur,et colles:uẽti diffugient:peribit procella:et tempeſtas iſta quæ iminet,et magna tẽpeſtas,in trãquillitatem maximam cõmutabitur.

DE TERRENORVM CVRA DESPICIENDA, DEQ. SERVO VIGILI. SERMO.XXII.

PRæmia ſtatuũtur his ſemp quibus certamina dura proponuntur:ac pro magnitudine certaminis,præmii proponitur magnitudo.Hinc eſt quod diſcipulis ſuis

lis ſuis

lis ſuis CHRISTVS regnum ponit in præmio, ut in
certamine non cedant periculis,non timori:pericu/
la deſpicit,qui tendit ad regnũ: uictoriæ cupidus ne/
» ſcit timere. Nolite timere,inquit,puſillus grex:quia Luc. 12.
» cõplacuit patri ueſtro dare uobis regnum.Grex pu/
ſillus mundo, magnus Deo : puſillus,quia glorioſos
uocat eos,quos inſtituit ad ouium innocentiã,et mã
ſuetudinem Chriſtianã:puſillus grex eſt, qui non de
magno minuitur;ſed creſcit de puſillo:puſillus grex
naſcentis Eccleſiæ ſic deſignat infantiã:quam uenire
ad regni ſui infulas incrementis cæleſtibus mox pro
» mittit. Nolite timere puſillus grex,quia complacuit
» patri ueſtro dare uobis regnum. Adiecit quid faciẽ
» dum ſit regnaturis. Vendite quæ poſſideris: et date
» eleemoſynã : facite uobis ſacculos qui nõ ueteraſcũt:
» theſaurum nõ deficientem ĩ cælo. Vendite quæ poſ
ſidetis: nõ poteſt dominari oĩbus,niſi is qui propriis
non tenetur:deiectæ mẽtis eſt,qui familiaris rei me/
minit cum uocatur ad regnum: iacens animus ple/
beius nũmulũ theſauris regalibus anteponit: pauper
ſenſus paruis incubans,perdit magna: et inhians tẽ/
» poralibus,deſerit ſempiterna. Vendite, inquit, quæ
» poſſidetis: et date eleemoſynã: facite uobis ſacculos
» qui non ueteraſcunt: theſaurum non deficientem in
» cælo. Homo tali monitu CHRISTVS te ditare uo
luit,non nudare:manere tibi tua uoluit, non perire:
perpetuari,non uacuari ſacculos imperauit: iuſſit te
» tranſferre,non perdere. Theſaurũ non deficientem
» in cælo : quo fur non appropiat,neq; tinea corrũpit.
Plus conſilio patris agit,q̃ iure dominantis:inter in/
ſidias latronum,et tinearum morſus,quare tua recõ
das obiurgat:peruigiles noctes, dies anxios,ſollicita

tempora,ne tibi ipſe facias cômoneris. Auri cuſtos,
ſeruator argenti,ſecuritaté nô habet:neſcit quieté:
& cui deeſt ſecuritas,quies perit: pœna diues eſt ille,
» non cenſu. Theſaurũ nô deficientem in cælo. Hoc
eſt dicere,ubi ego ſum,ibi ponite: date mihi:ego ſer
uo.Homo da patri:crede Deo:quia et hæredi pater,
& Deus homini creditum nô negabit:tenere tua nô
poteſt,qui ſua dedit.An humanis indiget,qui diuina
largitur?an eſt noſtrorum cupidus, qui nos ſuorũ fecit
hæredes?certe quibus regnũ contulit,quid negabit?
O homo ſi hic permanſurus es, quæ tua ſunt hic re-
pone:ſi illuc iturus es,hic quæ tua ſunt cur relinquis?
Qui relinquéda ſeruat,alienarum cuſtos eſt, non ſuorum.
Si i hac uita,qua peregrini ſumus,& uiuimus,ad mo
dicum téporalem eſſe pauperé dolet triſtem, inho-
norum eſſe:quale eſt in perpetua patria,iter æternos ci-
ues,de contéptu doloré, de ignobilitate pœnam, de
nuditate opprobrium ſuſtinere? Et tunc addici pœ-
nis, quando alii promouentur ad regnum? quando
pauper ducitur ad côſeſſum Dei,et diues trahitur ad
conſortium punitorum? Heu q̃ lamentandæ uices,quã
do deſperati penes homines poſſidebunt ſpem diui-
nam:& humanis bonis præditi bonis cæleſtibus frau
dabunt. Et hoc facit theſaurus, qui cor hominis aut
per eleemoſynam leuat ad cælum, aut per auaritiã
» demergit in terrã.Et ideo dixit. Vbi.n.theſaurus ue
» ſter eſt,ibi et cor ueſtrum erit. Homo mitte,& præ-
mitte theſaurum tuum in cælos,ne cæleſtem animã
demergas i terrã. Aurum de profundo terræ,anima
ab excelſis cæli.Melius proinde eſt ad ſedem animæ
deferri aurum : quã in ſepulchro auri anima demer
gatur.Exutos ergo totis diuitiarum curis,et iam per

omnia expeditos, militare ſibi in ſæculo iubet, quos
regnare donauit in cælo. Sint lumbi ueſtri præcin-
cti, & lucernæ ardẽtes in manibus ueſtris: et uos ſimi
les hominibus expectantibus dñm ſuum qñ ueniat a
nuptiis. Sint lumbi ueſtri præcincti: ibi præcingẽda
eſt uirtus, ubi uoluntas eſt cõprimenda. Neſcit uince
re uitia corporis, uirtutis cingulum qui deponit. Cin
cti ergo caſtitatis balteo, qđ eſt inſigne militiæ Chri
ſtianæ, fluxã carnis detruncemus ignauiã: et regis no
ſtri expectatione peruigiles inſomnẽ ſomnum ſæcu
li neſciamus. Nõ dormiunt, iquit, niſi cum malefece Pro.4.
rint. Et lucernæ ardentes i manibus ueſtris. Beati,
i quoꝝ manibus bonoꝝ operũ lucent lucernæ. Sic.n. Mat.5.
luceat lux ueſtra corã hominibus, ut uideant bona ue
ſtra opera: et magnificẽt patrẽ ueſtrũ qui eſt i cælis.
Et ut lucerna ante oculos, opus bonũ in mẽtibus ſic
refulget. Nõ portanti tantũ lucerna lucet, ſed multis:
et opus bonũ dũ facto in uno lucet, multos illuſtrat
exẽplo. Lucerna repellit noctiũ obſcũra, opus bonũ
malitiæ fugat tenebras. Accendamus lucernam bo-
nis operibus in manibus noſtris, ſi uolumus coram
domino, & hominibus nos lucere. Et uos ſimiles ho
minibus expectantibus dominũ ſuum, quãdo ueniat
a nuptiis. Quia ſemper nuptiis amicæ ſunt faces: lu-
minũ teſtimonio celebrat caſtitas nuptiaꝝ. Sicut.n.
fugit lucem illicita qui præſumit, ſic multiplici coru
ſcat in lumine licita qui requirit. Et uos ſimiles ho-
minibus expectantibus dominum ſuum, quando ue
niat a nuptiis. Homines ſunt, qui more debitæ ſer-
uitutis indefeſſis excubiis aduentum ſui domini præ
ſtolant: qui uero ſic uentri ſeruiunt, ut diuinã neſciãt
ſeruitutẽ: et de carnis uoluptate ſolliciti ſollicitudinẽ

occurſus dominici perdiderunt,homines non uocā/
» di ſunt,ſed iumenta. Et uos ſimiles hominibus ex/
» pectantibus dominū ſuum,quando ueniat a nuptiis.
Ex quo ad deſponſandū ſuam Eccleſiā CHRISTVS
aduenit,thalamus ornatur ſpōſæ:et ornatur auro fi/
dei,argento ſapientiæ,uirtutum gemmis,ſanctitatis
uelis,uerecundiæ roſis,liliis caſtitatis,pudoris uiolis:
et ad alta cæli pudicitiæ tēplum,faſtigium uirginita
tis attollitur:nec deſunt pſalmorū citharæ, propheti
ca organa,Apoſtolorū uoces,totaq; ſymphoniæ cæ/
leſtium nuptiarum.Satis ſeruus ſomni eſt,qui tali,et
tanto clamore non ad cæleſtis regis nuptias ſuſcita/
» tur. Et uos ſimiles hominibus expectantibus domi/
» num ſuum,quādo ueniat a nuptiis:ut cum uenerit,et
» pulſauerit,confeſtim aperiāt ei. Veniens pulſat:cor
da bene conſcius aperit:male conſcius claudit: iuſta
mens pateſcit,ad præmium: iniuſta quia nō meruit,
ſe præcludit. Vigilemus ergo dilectiſſimi, ut beatitu
» dinem quæ ſequitur conſequamur. Beati ſerui illi,
» quos cū uenerit dominus inuenerit uigilantes. Suf/
ficiant beatitudinis hæc promiſſa: ſed quia CHRI/
STVS ipſius beatitudinis eloquitur charitatē, diffe/
ramus hodie, ut plenius audiamus qd ſuis filiis pro/
miſerit talis pater.

DE TERRENORVM CVRA DESPI/ CIENDA. SERMO XXIII.

AVdiſtis hodie quēadmodum dn̄s pa/
ſtorali iubilo clangorem tubæ cæle/
ſtis adiunxit:ut diu inclinatas ouium
mētes ad diuina tolleret:cæleſte pro/

„ tinus promoueret ad regnũ. Nolite, inquit, timere Luc.12.
„ puſillus grex, quoniã cõplacuit patri ueſtro dare uo/
„ bis regnũ. Acquiſiuit humilitas, ſuperbia quod ami
ſit: et grex puſillus, ac mitis, totas, et uarias edomuit
propria mãſuetudine feritates: puſillus grex uicit, ac
fregit tot genera beſtiarũ, quot diuerſitates ſubdidit
iugo CHRISTI nationũ. Grex puſillus ac mitis diu
contentus occidi, diu deuorari paſſus eſt, donec gen/
tilis ſæuitia ſanguine ſatiata, uel carnibus, Euãgelici
pabuli ſuauitatẽ, et diuini fontis fluẽta deguſtans, to/
tũ contagiũ ſæculi euitaret, et paſtũ: atq; in hominẽ
rediret ex beſtia, qui ex homine fuerat dilapſus ĩ be/
ſtiã. Hoc ſenſiſſe ante Prophetas, hoc Apoſtolos im/
pleſſe, hoc pertuliſſe Martyres conſtat: atteſtante illo
qui dicit. *Propter te mortificamur tota die: æſtimati* Pſal.43.
ſumus ut oues occiſionis. Vt uero iſte grex noui ordi
nis aggrederetur præliũ, ubi uiuit ille, qui fuerit occi
ſus: qui occubuerit, uincit: inuenit animã, qui amit/
tit: imitatus eſt ſuũ Regem: illam ouem, illũ ſecutus
eſt agnũ, qui ſicut ouis ad occiſionẽ ductus eſt: et ſi/ Iſa.53.
cut agnus corã tondente ſe non aperuit os ſuũ: tacet,
qui uolẽs patitur: clamat, qui laniatur iuitus. Nec po/
teſt de morte conqueri, qui mortẽ dignatus, nõ co/
actus aſſumit. Poteſtatis iſigne eſt, cũ pro multis uo
lens quis moritur: nolẽs cũ morit̃, eſt neceſſitatis ex
tremæ: quia uenit de contẽptu mortis alterũ, alterũ
de conditione naturæ. CHRISTVS ergo ſicut ouis,
& uolens, et tacens tondetur: ut tegat illã quã Adam
primus intulit nuditatẽ: uelut agnus occiditur, ut pec
catũ totius mundi ĩmolatus abſoluat: ponit pro oui/
bus animã ſuã, ut impleat et pietatẽ paſtoris, et curã:
tibi ergo rex, tibi ſacerdos, tibi paſtor, tibi ſacrificiũ,

tibi ouis,tibi agnus,tibi totum factus eſt, qui fecerat totum.Et qui ſibi nũq̃, tibi totiens immutatur: propter te uarias monſtratur in formas, qui manet unica ſuæ maieſtatis in forma. Et quid plura? dat ſe tibi Deus homo ut ferre potes,quia ut eſt tu nõ potes ſuſtinere. Sed audiamus iã quid puſillo gregi talis
„ pmiſerit paſtor. Nolite timere,inq̃t,puſillus grex,
„ quia cõplacuit patri ueſtro dare uobis regnũ. O bonitas effuſa,O inaudita pietas,O ineffabilis affectio,i ſocietate cẽſus paſtor oues aſſumit:atq; ad cõſortiũ dominatiõis ſeruos dñs aſſiſcit: ad participatũ regni rex gregẽ populi totius admittit:ſic ſic dat,cui deficere cẽſus,cui regnũ minui,uacuari poteſtas nõ põt lar
„ giẽdo.Prouidẽter aũt cœpit dñs dicendo. Nolite ti
„ mere puſillus grex, quia cõplacuit patri ueſtro dare
„ uobis regnũ. Promiſſionẽ regni ſine timore ſeruilis ſtatus audire nõ ſufficit, quia qui libertate uix dignus eſt,capere nõ ualet infulas principatus. Dñs ergo ſeruoꝝ mentes tali uoce cõfirmat,ne eos repentinus promiſſi regni proſternat auditus. Regnũ uelle ſeruũ crimen eſt:audire periculũ:temeritas nõ timere.Sed hoc ad CHRISTVM quantũ eſt? aut quã mirũ,qđ das ſeruis regnũ,qđ ſibi ſeruos facit in dñatione cõſortes, q ſeruoꝝ pedes lauat, ut extrema ſeruis ſeruiat ſeruitute? Veniãt huc,ueniãt, qui diſcutiũt poteſtatẽ eius:& tũc de eius æquitate cõtendant, cũ potuerint tantã capere,loqui,æſtimare pietatẽ:nec iam calũnientur,ſi ſe in noſtro corpore patre minorẽ dicat,qui nõ dicto,ſed & facto, cũ pedes lauat ſeruoꝝ; ſe ſubdidit,& ſubiecit pedibus ſeruuloꝝ.Homo iã tibi parce,quia ut tibi parcas, tuos Deus lauit, tuos tenuit,tuos amplexatus eſt pedes.Sed ad cœpta redea/

" mus, Nolite timere puſillus grex,quia cõplacuit pa-
" tri ueſtro dare uobis regnũ. Ecce qui dat,dare loq-
tur patrẽ.nũquid largitatẽ ſuã denegat ſic dicendo?
Abſit:non poteſtatẽ minuit,ſed pandit affectũ ſic di-
cendo.Non diſtantiã facit,ſed patris,ſuãq; uoluntatẽ
mõſtrat:firmat unitatẽ.Quod autẽ dixit cõplacuit,et
nõ dixit,placuit,munus edocet Trinitatis:quia quod
" erga nos filio placuit,hoc cõplacuit Trinitati. Noli-
" te timere puſillus grex,quia complacuit patri ueſtro
" dare uobis regnũ. Poſt tantã ergo dñs largitatem,
poſt ſuã gratiã tibi copioſius collatã,abiecta, & uilia
" peculia ſeruitutis iubet abiicere regnaturũ. Vendi-
" te quæ poſſidetis:et date eleemoſynã. Plebeiũ cultũ
regia nõ admittit poteſtas: auguſtus honor non ni-
ſi diademate cõfertur,& purpura.Abiicere ergo de-
bet habitum ſeruitutis,qui ſe regem credit diuinitus
conſecratũ.Hinc eſt quod rex ſupernus illum,qui cũ
indigna ueſte maieſtatis eius auſus eſt intrare cõui- Mat.22.
uium,ligari,pcipitari,detrudi in tenebras iuſſit exte
riores:quia deformitas inuitati ad inuitantis redun-
dat iniuriã.Peculia quoq; priſtinæ libertatis,iam di-
uitiis, iã regiis ditatus opibus qui reſeruat,captiuus
miſeria ſe neſcit eſſe felicem. Eſt conſuetudinis, eſt
animi felicis, ut adſcitus ad regnum, quod fuit pro-
prium,quod priuatum,mox parẽtibus,mox propin-
quis,ciuibus indigentibus,liberaliter prorogare: ne
ſit mendicus animo, qui cẽſu functus eſt,et honore.
Tali ergo prouidentia dominus, conſilio tali, uilia,
& caduca iubet ut uendamus:ut largiamur:ut done-
mus,qui in cæleſti regno omnia quæ in cælo,& quæ
in terra ſunt uolumus poſſidere. Sed ſi uis ſeruare
tuorum pretia prædiorum,& ſæculorum ſorte con-

dita te delectant; fac tibi ſacculos quales ille præce-
pit, qui iá cupiditatis tuæ cuſtos eſt,& prouiſor. De-
niq; ut uidit q̃ duriter dixit: Vendite quæ poſſidetis;
» mox adiecit. Facite uobis ſacculos, q̃ nõ ueteraſcũt:
» Theſaurũ nõ deficientem in cælis. Iterum contriſta-
tus es: quia quod habes,in cælis cogeris collocare.
Rogo crede Deo tuo,qui ſeruo credis:& magis Deo,
q̃ homini cõmenda. Sed ſi times,ne quid inde præſu
mat, ne quid diſpergat pietas largitoris, ſigna fidei
annulo ſacculos tuos:ut tali cuſtode dormias tu ſecu
rus;quia ubi ille eſt, ibi locus nullus eſt furi.Non po-
terit tibi tuam pecuniã denegare;qui tibi omnia ſua
contulit:qui te regni ſui et honore ditauit,& gloria.

DE SERVO VIGILI. SERMO XXIIII.

SEmper,& ad omnia Vigilias eſſe ſaluta
res nullus ignorat:quia te uera plus ui-
gilare, plus uiuere eſt. Nam quid tam
mortis ſimile, q̃ dormientis aſpectus?
quid tam uita plenum, quã forma ui-
gilantis? Indulgendum ſomno eſt, ut corpus repa-
ret,non reſoluat:et uires reuocet,non eneruet. Sem-
per ergo ad omnia uigilias eẽ ſalutares nullus igno
rat. Quæ ars? quod opus? quod tempus? quæ pote-
ſtas? quod officiũ? non uitæ lucra lucubratione per
quirit? Hinc eſt quod Rex in procinctu peruigil cal
lidi hoſtis præcauet,et euitat inſidias: tunc in caſtris
miles ſuperuenientes nocturnos impetus cauta per-
noctatione propellit. Sic nauta uigilando diffuſi iti-
neris incertas uias intrat:& calles tranſit inuios:& ue-
ſtigio furtiuo ad lucroſi portus uotiuam peruenit:

manſionem. Hinc paſtor adiungit noctes diebus: et totum ſibi tempus denegat dormiendi: ne qua lupis ſuffragante ſomno craſſandi in gregem præbeatur occaſio. Sic uiator ſollers per auras noctis æſtus ſolis præuenit: actumq; diem prouidentius deputat manſioni. Hoc Propheta ſciens non die ſolo, ſed et nocte tota clamabat ad dñm, Dñe Deus ſalutis meæ in die clamaui, et nocte coram te. Quid plura? Ipſe dominus pernoctat in oratione Dei: ut ante nos oratione liberet, q̃ redimat paſſione. Et ſi pro ſeruis dñs uigilat: merito pro ſe ipſis ſeruos uigilare ſic iubet. Præcincti, inquit, ſint lumbi ueſtri: & lucernæ ardẽtes in manibus ueſtris: & uos ſimiles hominibus expectantibus dominũ ſuũ, quãdo ueniat a nuptiis. Sint lũbi ueſtri præcincti. Nouus ordo uigiliarũ, nouus habitus imperatur. Sint lumbi ueſtri præcincti: et lucernæ ardentes in manibus ueſtris. Nil de ueſtitu, nil de calciamentis, nil de ipſius occurſus apparatu ſerui uigiles admonentur, ſed tota in præcingendis lũbis mandatur cura: tota in conſtringendis lumbis ſtatuitur uis præcepti, addito lucernarũ ſolatio tantum, ſi ne quo nec noctis aperitur obſcuritas, nec uenientis dñi clareſcit aſpectus. Sint lumbi ueſtri præcincti: & lucernæ ardentes in manibus ueſtris. Cingulum quidem eſt proprie indiciũ ſeruitutis: quod & diſcurſus expedito red dat, et faciat obſequẽtes. Sed dixiſſe ſuffecerat, eſtote præcincti, cur lumbos potiſſimum nominat? cur tanta iubentis reuerentia lumborum facit magnopere mentionem? Quæris quare? quia in lumbis eſt tota corporis cauſa: ex lumbis tota carnis negotia ſuſcitantur: in lumbis tota eſt humani lapſus, humanæ fragilitatis occaſio. Inde uenit quod

Pſal. 87.
Luc. 6.
Luc. 12.

uirtutis ignaros reddit:efficit ſegniores. Hinc eſt ergo quod pricipaliter dominus lūbos noſtros aſtringi iubet balteo caſtitatis: & totū carnis noſtræ pendulum, fluidum, reſolutū, conſtringi mandat continua zona uirtutis: ut carne ſuccincta ad domini occurſum liber, uelox, expeditus noſtræ mentis reddatur inceſſus. Hæc tamen audiens homo ſcire debes, quia te nō retardat ab occurſu Dei caro: quia ipſius occurſus, officii ipſius eſt in ſeparabilis comes, ſi tu eius componas ſarcinas: ſi releues onera eius: ſi pendula, et ſinuoſa inuolucra eius tu prouidus uiator aſtringas. Quid plura? Erit tibi ſalubre contuberniū, ſi tu eius deſes, & reſolutus nō fueris inſtitutor: quēadmodū autem debeas æquare ſarcinas eius, eius pōdera iniuſta moderari, Apoſtolus edocet ſic dicēdo.

Col. 3. Mortificate membra ueſtra quæ ſunt ſuper terram: fornicationem, imunditiā, libidinem, cōcupiſcentiā malam, & auaritiā, quæ eſt idolorū ſeruitus. Cōſtringenda eſt ergo caro continentiæ cingulo, ne effuſa uitiis, ac toto peccatorum grauata pōdere, ſupernis, & cæleſtibus inſiſtere nō poſſit inceſſibus. Bene ergo „ dominus adiecit. Et lucernæ ardentes in manibus „ ueſtris. Quia ſemper innocentiæ teſtimoniū lucernæ nocturno portātur in tempore: et ſicut uitiis amicæ ſemper ſūt tenebræ, ita lucernæ ſemper inimicæ criminibus: ſociæ ſemper boni operis ſunt lucernæ. Sed in manibus ſanctorū ipſa bona opera ſunt lucer-

Mat. 5. næ, dicente domino. Sic luceat lux ueſtra coram hominibus, ut uideāt ueſtra bona opera, & magnificēt patrem ueſtrum qui eſt in cælis. Et uere portant lucernas ſuas, uere fomentis operum, uere miſericordiæ unguento inflāmant lampades ſuas, quæ cum lo

co,propoſito,ſtudio,latitant:opere,uirtute, meritis, coruſcant,ac ſplendent toto orbe terrarum. Et quia expectationis ſuæ dominus ſatis triſtes, ſatis anxias nouerat moras:ne quis ſuperaretur tædio,ne quis laſſeſceret tarditate,ne quis longæ expectationis fatigatione ſuccūberet, perſeuerantibus beatitudinem cæleſtem,cæleſte promittit obſequiū, Beati,iquit,ſerui illi,quos cum uenerit dominus inuenerit uigilantes.Et ne ipſius beatitudinis qualitas haberetur incerta: mox adiecit. Amen dico uobis,quia præcinget ſe:et faciet illos diſcūbere:et trāſiens miniſtrabit eis. Præcinget ſe Deus:& faciet ſeruos diſcūbere:et miniſtrabit eis. En mutatio inaudita rerum: en terribilis correptio dominationis: en pauenda conuerſio ſeruitutis:quia parumper ſeruus aſtitit in domini ſui expectatione ſuccinctus:et ſuſtinendi fidem breui fatigatione portauit:cui ut talionem redderet, diſſimulat ſe in ipſa diuinitate diuinitas: Præcinget ſe:et faciet illos diſcūbere:& tranſiens miniſtrabit eis. Diſcūbenti homini Deus aſtat, et aſtat ī cæleſtibus:epulanti ſeruo ſeruit dominus:et ſeruit accinctus:pueris ſuis,miniſtris ſuis miniſteriū facit CHRISTVS: & facit in patris iam gloria cōſtitutus. Homo calumniatis:eſt adhuc quod detulerit patri:qui tibi in terra lauando pedes, extremū repreſentauit obſequium? & repromittit in cæleſtibus nouiſſimam ſeruitutem? Crede hæretice:& tu illi ſtude reddere talionem.Ille tibi in cæleſtibus parat conuiuiū ſe miniſtro,& tu illi in terra non deſinis continuas ingerere, & generare blaſphemias:faciet & ille tranſitus ſuos,quia tranſiēs miniſtrabit illis:de dominatione ad fidelium ſuorū pia tranſiet;& migrabit obſequia:ad te de miſericor

,, di patre ſeueriſſimũ tranſibit in iudicẽ. Et tranſiens
,, miniſtrabit illis. Confitentibus,expectantibus mini
ſtrabit epulas : miniſtrabit & tibi ſed dignam de tua
,, negatione ſententiam. Et ſi uenerit in ſecunda ui/
,, gilia,et ſi in tertia uigilia uenerit,et ita iuenerit, bea
,, ti ſunt ſerui illi. Si in ſecunda,et tertia uigilia uene/
rit:Vigilias mundus plures,tres tantum uigilias no/
uit expectatio Trinitatis:quare tamen a ſecunda cœ
pit:& tacuit primam? Quia prima iam uigilia in or/
tu Dominicæ natiuitatis exceſſerat. Probant hoc pa/
ſtores,qui dum ſupra gregem ſuum uigilant,gregis
ipſum paſtorem in præſepio inuenire,uidere,tenere
merentur,& auctorem : ſed quæ ſit ſecunda,& tertia
uigilia requiramus. Sicut utiq; prima uigilia eſt ſui
ortus in carne,ita ſecunda eſt uigilia, qua noſtra re/
dit,& reſuſcitatur in carne.Deniq; ut ad reſurgẽtem
+ ueniat,annuas excitatur, & euigilat mundus. Tertia
uigilia eſt illa, qua expectatio tota nouiſſimo ueniẽ/
tis finitur aduentu : ut ſicut ille reſurrexit nobis, ita
nos illi iam perpetuam reſurgamus ad uitam.

DE TERRENORVM CVRA DESPI/ CIENDA. SERMO.XXV.

HOdie dominus Euangelici gregis pu/
ſilla,et tenera primordia q̃ blanda ex
hortatione ſit cõſolatus audiſtis. No
Lu.12.,, lite timere,inquit,puſillus grex, quia
,, cõplacuit patri ueſtro dare uobis re/
,, gnum. Aufert ſpes anxias,dubios tollit euẽtus,om/
nẽq; propellit,et excludit timorem , quãdo in exor/
dio ipſo regnum naſcentibus pollicetur. Quoniam

" cõplacuit patri ueſtro dare uobis regnum. Quis de uictu, quis de ueſtitu, quis de plebeio cenſu, et uernalis ceſpitis uilitate ſuſpirat, de regno certus, de dominatione ſecurus? Satis ſibi inuidet, qui eleuatus ad ſumma, ipſe ſe ad humilia deiicit: ad egena deponit. Sed ſcire conuenit, pater iſte qui eſt: uel qualis eſt: uel quod regnum ſuis filiis repromittit. Quis ſit iſte pater, cotidie te confitente cognoſcis, cum clamas. Pater noſter qui es in cælis. Qualis autem ſit, ipſa operum magnitudine peruidiſti: ex nihilo fecit cælum: terram ſolidauit ex liquido: montes ſtatuit ad ſtateram: maria intra legitimos terminos ſola præcepti auctoritate cõcluſit. Verum ſi regni, quod promittit puſillis, deſideras noſſe qualitatem, ipſe aperit ſic dicendo. Sinite paruulos uenire ad me: talium eſt enim regnum cælorũ. Eſſe i cælo mirũ eſt: in cælo uiuere, eſt maieſtatis. Iam regnare in cælo quanti ſit, ſenſus deſinit æſtimare mortalis: et tamen homo, quod æſtimare non potes, percepiſti, Apoſtolo ſic dicente. Quod oculus nõ uidit, nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcẽdit: quæ præparauit Deus diligentibus ſe. Et quod te mereri dubitas, habere te, & poſſidere iam cogeris confiteri. Quid ergo cum terra illi, qui poſſidet cælum? Quid illi cum humanis, qui indeptus eſt iam diuina? niſi forte placent gemitus: eliguntur labores: amantur picula: peſſima mors delectat: et illata mala bonis ſunt gratiora collatis. Sed uideamus quod dat pater tantus conſilium regnaturis. Vendite quæ poſſidetis: et date eleemoſynam. Si uicturos uos, ſi regnaturos, ſi uos iam diuites eſſe creditis i ſupernis, ubi futuri, quo migraturi, ubi regnaturi eſtis: uos illa quæ ueſtra ſunt iam præ

Mat. 6.

Mat. 19.

1. Cor. 2.

cedant:opes miſeras miſericordia cōputate:quæ hu/
mana ſunt in diuina conuertite.Et ne cui forſitan de
eſſet euectio ad portanda illa quæ dimittitis, anga/
riatus eſt pauper: ferūt pauperes onera noſtra:et uo
lentes ferunt:quia tali nō deprimuntur pōdere, ſed
» leuantur. Vendite quæ poſſidetis, et date eleemoſy
» nam:facite uobis ſacculos qui non ueteraſcunt, the/
» ſaurum non deficientem in cælis:ubi fur non appro
» piat:neq; tinea corrumpit. Facite uobis ſacculos qui
non ueteraſcunt.Videtis quia pater iſte ditare uult fi
» lios,non nudare. Facite uobis ſacculos qui non ue/
» teraſcunt. Nouo modo,imo cæleſti modo,qui hunc
audit uendendo comparat:recondit erogando:dum
amittit,acquirit. Quam cupit pecuniam perdurare?
perpetuare ſacculos diuitiarum? condita permane/
» re? qui dicit. Facite uobis ſacculos qui non uetera/
» ſcūt. Ecce docet auaritiam qui cœperat ſuadere cō
» temptum. Facite uobis ſacculos qui non ueteraſcūt.
Et qui theſaurizantes temporaliter arguebat, ad to/
tum cupiditatis fomitem iubet ſacculos ſine fine per
quiri.CHRISTE quo te pertrahit amor tuorum?ut
auarum lucrifacias, facis eum quod deſiderat, non
quod oportet,audire:ſacculos imperas:æternos the/
ſauros qui non deficiant uis parari: ut auarus dum
conſueta percurrit ad lucra,aut uirtutem capiat, aut
a uirtute capiatur.Vere pater es,qui cum tuis quibuſ
cūq; paruulis ſic agis.Namq; & nos interdum noſtris
paruulis petētibus noxia,īgerimus ſalutaria ſub ſpe/
cie noxiorum: fallentes inſipientiam, non decipien/
» tes affectum. Dixiſti. Facite uobis ſacculos qui non
» ueteraſcunt,theſauros non deficientes in cælo. Sac
culus cur paratur? Quid ibi clauſtra, ubi ipſa cuſtos

eſt innocentia? ibi quid ſignaculum, ubi fraudis ſuſpitio non habetur? Si et in cælo ſacculis opus eſt, cura nõ amittitur, ſed mutatur. Domine tu uidiſti quia in theſauris tota fides, tota ſpes in ſacculis ſit auaris: et ideo imputribiles in cælo ſacculos uis parari, ut qui te non ſequitur ad cælum, ſequatur ſaltem ſacculos ſuos. Auare fac tibi ſacculos, et fac iubente Deo: quia uotis tuis annuit diuina maieſtas. Sed fac tibi ſacculos erogando: quia quicquid pauper acceperit, pater cæleſtis ſuſcipit. Et ubi recondit? in cælo. Et ne forte perdidiſſe te doleas uel uſuram, centuplum in cæleſti fœnore recipies, quicquid ĩ cælo paupere trãſmiſeris perferente. Vſura mundi centum ad unum, Deus unum accipit ad centum: & tamen homines cũ Deo nolunt habere cõtractum. Sunt forſitan de cautione ſolliciti. Quare? Non ne homo homini exiguæ chartulæ obligatione conſtringitur? Deus tot, et tantis uoluminibus cauet: et debitor non tenetur? Sed dicis, eſto quod debeat, quo exigente reſtituet? ſeipſo: quia nõ poteſt ille mẽtiri: idẽ ipſe eſt et executor, et debitor. Nõ erit ĩ reddẽdo durus, qui profuſus eſt in largiẽdo. Crede homo Deo quod tibi Deus dedit: maiora reddere uult, cũ uult debere, largitor.

DE FIDELI DISPENSATORE. SERMO XXVI.

QVod hodie dominus interroganti Petro reſpõdiſſe legitur, per figuram ad Apoſtolos ipſos, ad doctores tantum, & ad eos qui Eccleſiis præſident dictũ, multorum perſenſit auditus. Interro-
» gat Petrus. Domine ad nos dicis hãc parabolã: an et Luc. 13.

„ ad oēs? Cui reſpondit dñs. Quis putas eſt fidelis diſ
„ penſator, et prudens, quem cōſtituit dñs ſuper fami-
„ liam ſuam, ut det illis in tempore tritici menſuramꝰ
„ Beatus ſeruus ille, quem cum uenerit dñs ita inuene-
„ rit facientem: uere dico uobis quod ſuper oīa, quæ
„ poſſidet, conſtituet eum. Quod ſi dicat ſeruus ille in
„ corde ſuo: moram facit dñs meus uenire: & cœperit
„ percutere pueros, & ancillas, & edere, & bibere, & ine-
„ briari; ueniet dñs ſerui illius in die qua non ſperat, et
„ hora qua neſcit, & diuidet eum: partéq; eius cū infi-
„ delibus ponet. Eccleſiæ quidem præſules iſta quam primū ſimilitudo cōſtringit: ſed hominem nullum, mortalē nullum prorſus eximit hæc figura, quæ dū loquitur ad diſpenſatorem, oībus uno interrogante reſpondit. Si eſt quiſquā qui a Deo nil acceperit, diſcuſſionem diſpenſationis, diſpenſatoris officium nō timebit. Homo ſi hoc ipſum quod das accepiſti, accepiſſe te quod habes quomodo tu negabis? De cæleſtibus conditis, de horreis diuinis rationē reddet, præſtabit cauſas Eccleſiæ prorogator. Et quanto maius ſuſcipit creditum: tanto maius ſe debitum non dubi-
Luc. 12. tat redditurum, dicente domino. Cui plus eſt credi-
Sap. 6. tum, plus exigetur ab eo. Et alibi. Potentes potenter tormenta patientur. Quāto altius aſcēderit homo, lapſus tanto altius cadet. Quid altius cælo? De cælo cadit in cæleſtibus qui delinquit: deſperatus icurrit, qui in ipſis dominātis oculis offendit: et excuſatione caret, qui facinus ipſo iudice teſte cōmittit. Aut quā defenſionem ſperat, quem teſtimonium cognitoris accuſat? Sic diabolus cum eſſet angelus, & in cælo, & coram Deo ſemper clariſſimus uerſaretur, & fulgēs, dum Dei temptat aures, dum i Dei ſuperbit aſpectu,

lapſus ad

52

lapſus ad terram, ad tartara deiectus, in diabolũ mu
taẽ ex Angelo: et qui erat miniſter ueniæ, factus eſt
dux pœnarum. Hinc eſt quod Apoſtolus noſtri ordi
nis hominem cõmonet, ne incidat in ſuperbiã, et la/
queũ diaboli. Diſpenſator ergo diuini uerbi, et cœle
ſtis doctrinæ prorogator, qui ante dominũ ſtat iugi
ter, uerſatur inter altaria ſemper, neq; a Dei oculis re
cedit unq̃, qui peccatorũ cauſas, dolores populi ſuſci
pit, ferr, offert, ingerit preces, accipit, refert, reſtituit ĩ
petrata, ex homine totus in Angelũ ſubſtitutus, non
poteſt niſi in ipſa Dei facie ĩter ſanctorũ ſancta pec/
care: ut inde ſibi ſumat crimen, unde aliis ueniam cõ
ſueuerat reportare. Deniq; Nadab, et Abiud ſacerdo
tes filii Aaron ſacerdotis, dũ contaminare externo
igne altaria præſumunt, ipſius altaris conſumuntur
incendio: ut ſumerent de ſacrificio pœnam, qui fece
rant de propitiatione peccatũ: quod peccatũ illis ſu/
ſcitarat ebrietas: nam uini odor odorem fugarat in
cenſi: et ebrietatis ignis flãmam prouocarat altaris:
unde quia alienati uino alienum portauerant ignẽ,
mox diuino igne referuntur extincti. Ebrietas ĩ alio
crimen eſt, in ſacerdote ſacrilegiũ: quia alter animã
ſuam necat uino, ſacerdos ſpiritum ſanctitatis extin
guit: dicente Apoſtolo. Spiritum nolite extinguere. i.Theſ. 5
Merito inter cætera quæ in diſpenſatore malo ar/
guit hodiernus ſermo, uini condemnat inſaniam, di
„ cendo. Quod ſi dicat ſeruus ille, moram facit dñs
„ meus uenire: et cœperit percutere pueros, & ancillas,
„ & edere, & bibere, & inebriari. Proprie dixit, edere,
& bibere: & inebriari: & percutere. Ebrietas cædis ma
ter, parens litium, furoris genetrix, petulantiæ defor
miter eſt magiſtra: hanc qui habet, ſe non habet: hãc

qui habet, homo non eſt: hanc qui habet, non peccatum facit, ſed eſt ipſe peccatum. Ebrietas eſt dæmon blandus: uenenum dulce: rabies uoluntaria: inuitatus hoſtis: illecebra honeſtatis: et pudoris iniuria. hanc nullus nouerit Chriſtianus: ne auditu quidem ſacerdos attingat: ne qui eſt forma uirtutum, uitiorum inde fiat, & inueniatur exemplum. Verum quia ad nos, & ad Eccleſiaſticos uiros ſatis dictum eſt: quẽ admodũ cunctos teneat reſponſio Saluatoris, quod non ſit qui a Dei diſpẽſatione inueniatur extraneus,
Ro. 13. perquiramus. Apoſtolus dicit, Non eſt poteſtas niſi a Deo. Si a Deo poteſtas omnis: a Deo Rex etiam diſpenſationis regiæ adeptus eſt dignitatem. Sic dux, ſic miles, ſic prouinciarum rectores, ſic urbiũ, rationem redditurí ſunt omnes iſti, ſi in ullo creditæ poteſtatis exceſſere menſuram: ſi Rex iuſtitiam cuſtodiuit: ſi æquitatem tenuit: ſi poteſtatem moderatus eſt: ſi miſericordiam non omiſit: ſi tenuit ſic ponderis ſui libram, ut ĩ neutrã partẽ poteſtatis ſuæ trutina perpenſa declinaret: ſi omniũ curam geſſit: ſi ciuium procurauit quietem: ſi ſic temperauit cenſum, ut neq; militi ſufficiẽtia deeſſet: neq; tributarius laſſaretur. Et Dux præſtabit Deo cauſas: ſi ſequentibus ſe præbuit uirtutis exemplũ: ſi in excubiis peruigil: ſi in diſcurſibus indefeſſus: ſi pacem omniũ proprio labore perquiſiuit. Rationem reddet & miles: ſi paruit imperatis: ſi concuſſit neminem: ſi accepta ſtipendia iuſtiſſimo labore penſauit. Iudex quoq; iudicii ſui ſupernum iudicem ſuſtinebit. Et tu qui Dñs es domus tuæ, diſpenſatorem poſitum pluſq̃ dominũ uolo credas: ut exhibeas coniugi ſimplicem charitatem: doctrinãq; ei quam didiceris in Eccleſia prudẽ-

ter infundas:cui Apoſtolus in Eccleſia tacere præce/
pit:& domi diſcere te docente,dicens.Mulieres in ec i.Cor.14
cleſiis taceant:ſiquid autem uolunt diſcere,domi ui/
ros ſuos interrogent. Filiis impendas affectũ ſobriũ:
ſollicitam curam:eosq; fideliter in Domini enutrias
diſciplina.Seruis uictum,& ueſtitũ debitũ reddas:re/
mittas culpas:minas temperes:imperes diſciplinam:
& habeas eos fratres progenie cæleſti,quos ſubditos
mundana poſſides ſeruitute.Vos quoq; ſerui debetis
domino fidem in ipſa quã geritis ſeruitute: quia qui
pio,& puro corde carnali dño debitũ nõ reddet obſe
quium, Deo ante qui corda uidet, quam homini te/
netur obnoxius:qui te parem fecit per gratiam, quẽ
conditio fecerat diſparem uilitate ſeruili. De diuite
quid dicã? qui quãto plus habet, tanto ãplius debet.
Deſunt nõnulla. deniq; ſimul reddit,ſimul
tradit altari.: q̃ ſi noluerit reddere, ſingulis cõmittat
per partes.Et tu pauper cõmiſſam tibi diſpenſationẽ
non paruam paupertatis exiſtimes,ſi patienter feras:
ſi ingratus nõ ſis:ſi ſis uel in ipſa neceſſitate ſobrius,
& frugalis:ſi danti agas gratias, non danti non inge
ras blaſphemans iniurias:ſi tantum quæras, quãtum
dat miſericordia,nõ quantũ cupiditas importuna cõ
pellit.Certe & tu pauper qui libenter petis, da etiã tu
libenter petentibus.Sed forte dicis,non habeo:ſit dã
di animus,& facultas non deerit largiendi:pone ad/
uenienti ſellam tuam:pone menſam tuam,candela/
brum,lucernam:certe ex eo quod accepiſti gratãter
appone.ſic Elias, ſic Eliſæus dum delinant ad uidua/ 1.Re.17
rũ uacuas,et inopes manſiones,copioſe quod uiduis 4.Re.4.
deerat ſuppleuerunt. Adiecit autem Dominus ad cõ
firmationem ſimilitudinis huius dicẽdo. Ille autem

„ ſeruus qui cognouit uoluntatem Domini ſui, & non
„ ſe præparauit, & non fecit ſecũdum uolũtatem eius,
„ uapulabit multis:qui autem non cognouit,& fecit di
„ gna plagis,uapulabit paucis. Ille quidem qui per cõ ſcientiam peccat, merito grauius ſoluit conſcientiæ pœnas:ſed & iſte per ignorantiæ culpas,plagas ignorantiæ non uitabit: Deum ſicut contemni non licet, ſic non licet ignorari.

DE SCANDALO TOLLENDO. SERMO XXVII.

IN procinctu belli ſemper uigiliæ ſunt militũ diſtributæ:ut inſidiis nil liceat: nil pateat dolis.Pernitioſiſſimus nimis eſt repentinus hoſtis: nam aut inſcios præuenit: aut ĩcautos præoccupat:aut opprimit dormientes. Hinc eſt ꝙ CHRISTVS Rex noſter ante ſæcula per totam ſæculi noctem milites ſuos præmandatis uigiliarũ uicibus cõmonuit cõtra diaboli.i.ueteris hoſtis ſubtiliſſimũ dolũ:contra latẽtes impetus uitiorũ:contra criminũ inſidias irruentes:contra ſcandala quæ nobis uariis oriuntur ex cauſis:contra tentamenta præſentis uitæ: cõtra furentes
Mat.26. acies ſæculariũ preſſurarũ, taliter admonendo. Vigilate,& orate,ne intretis in tentationem. Et ſtatuens
Luc.12. qualiter uigilaretur adiecit.Et ſi uenerit ĩ ſecũda uigilia, & ſi in tertia uigilia uenerit, & ita inuenerit, beati ſunt ſerui illi quos cum uenerit inuenerit uigilantes. Et plane beati,quia qui uigilant, & anticipãt dolos hoſtium, de Domini ſui gloriabũtur aduẽtu. Hodie tamen Dominus ipſas noſtrorũ ducũ contra

ſcandala exuſcitauit, et armauit excubias, dicẽdo ad diſcipulos. Impoſſibile eſt ut non ueniant ſcandala, Luc.17.
hoc eſt, impoſſibile eſt ut non ueniant hoſtes. Et primũ fratres ſcire nos cõuenit ſcandala hæc quid ſint. Scandaloꝝ genera ſunt diuerſa: & prima ſunt illa, q̃ diaboli fraus parturit. Secunda ſunt, quæ generat calliditas humana. Tertia ſunt, quæ parit ipſa ex nobis ſuſpicax, et incauta natura. Et a diabolo ſunt illa, quæ fallunt ſpecie: quæ prætendunt bona, cum mala inferant: ſicut illud ad Adam, cũ nobis humana abſtulit, Geñ.3.
dum diuina promittit. Et illud, quod per Petrũ. Non tibi hoc erit domine: triũphum crucis uacuare cõten Mat.16.
dit, cũ feruere ſe nimio amore mentitur. Nam cum dñs loqueretur paſſionis ſuæ gloriam, reſpondit per Petrum. Non tibi hoc erit dñe: uenenum q̃ dulce ſerpentis, ante facit militẽ regis ſui negare uictoriã, ſeruus ipſe dominũ q̃ negaret: unde dñs ſeruum poſt ſe mittit, ſcandalũ remittit auctori, dicendo ad Petrũ. Vade poſt me: & diabolo. Satanas ſcandalũ mihi es. Et uere poſt dñm uadit Petrus, quia ut eum ſequeret ad cælum, crucem reſupinus aſcendit. Sed et illud eſt ſcandalũ tale quod fecit Iudæis. Nam lapidem firmã dis ueſtigiis latum, ĩ totam ſulcauit, et exaſperauit offenſam: et totius fundamenti petram uertit ĩ ſcandalum, ut eſſet miſeris ad ruinam. Ecce pono, inquit, in Eſa.8.&
Sion lapidem offenſionis, et petram ſcandali. Hinc 28.
eſt quod Pſalmiſta anxia ſupplicatione depoſcit. Cu Pſal.140
ſtodi me a laqueo quem ſtatuerunt mihi: et a ſcãdalis operantium iniquitatem. Et quia trãſilierat offenſam, ſcandalum uicerat, taliter gloriatur. In petra ex Pſal.60.
altaſti me: et deduxiſti me: quia factus es ſpes mea. Diximus primum genus ſcandali; dicamus et ſecun/

dum quod de humana calliditate diximus euenire.
Num.31 Scandalum populo Iſraelitico Balaam diuinator
Apoc.2. obiecit:quando bellatoribus non cum ferratis uiris, ſed cum puellis toto lenocinio fucatis occurrit:ut arma uerteret in luxum: triumphum mutaret in infamiam: et in reatum reatus deuocaret ultores: et ad ſummam, profanaret totam de turpitudine ſanctitatem. Hinc eſt, quod eum Moyſes tali notauit ſententia cum puniret. Et Balaam, inquit, diuinum occidite: quia hic miſit ſcandalum ante filios Iſrael. Scan-
3.reg.12 dalum molitus eſt Ieroboam, qui ex auro uaccas populo in Deos figmēto miſerabili collocauit: ne Deū uiuum, ne uerum templum, ne diuinā legem, ne legitimos reges, ne patrios ritus quæreret: ſic populus mancipatus errori ſcandalum facit iuxta Apoſtolū:
1.Cor.8. cum quis idolis immolata quaſi nihil nocitura manducat: et inſenſatos lapides, et ligneos Deos, qui neq; ſanctificare, neq; polluere quid poſſunt, tali facto æſtimat debere contemni. Sed quod ille fidei arbitratur exemplum, fit ignorantibus erroris occaſio: quia nō ad cōtemptū, ſed ad cultum prouocat neſcientes: et conuiuium religionis uideri facit inſciis: quos ſciens ſtudio deriſionis abſumit. Vnde bene Apoſtolus cō-
1.Cor.8. cludit: et aperit. Et peribit infirmus in tua ſcientia frater, propter quem CHRISTVS mortuus eſt. Tertiū genus eſt ſcandali: quod nobis noſtris generatur ex ſenſibus: cum fallimur oculis: cum decipimur auditu: capimur odore: et ſapore uitiamur. Vnde Eua ueteti, et lethalis cibi ſic guſtu ē ſauciata, ſic uiſu. Et
Geñ.3. uidit, inquit, mulier ꝙ bonū eſt lignū ad mādueandum: et ꝙ gratū oculis ad uidendum: et ſpecioſum eſt ad intuendum. Bene ergo Dominus adiecit ſcan

dalizare ſenſus ipſos, dicendo. Si ſcandalizauerit te oculus tuus, aut manus tua abſcide: et proiice abs te: Mat. 9.
melius eſt tibi ſine oculo, & manu uenire ad uitam, q̃ toto corpore ingredi in gehennā. Et quāuis Dominus lapſus, & uitia iuſſerit ſic nos ſecare, nō membra: tamen ſi hoc Eua mater humani generis ſic feciſſet, melius ſine oculo, et manu i uitam ueniſſet, q̃ totam poſteritatem ſuam lamētabilem miſiſſet in mortē. Cauere ergo oportet nos fratres, ne ſcādalum faciamus alii: ne uel ipſi alio faciente patiamur. Scandalum eſt quod offendit ſenſus: quod mentem turbat: quod confundit intelligētiæ puritatem. Scandalum eſt quod diabolū fecit ex Angelo: quod ex Apoſtolo reddidit proditorem: quod inuexit peccatum mūdo: quod hominem deduxit ad mortem: audi Dominum dicentem. Væ mundo a ſcandalis. Scandalum Mat. 18.
ſanctos tentat: fatigat cautos: incautos deiicit: confundit omnia: cōturbat omnes: et licet in præſenti loco Dominus de ſcandalo ſuæ paſſionis loquatur, et Iudam denotet, per quem uenit ipſum ſcandalum ſcādalorū: tamen ne quis i hoc deueniret, admonuit dicendo. „ Impoſſibile eſt ut non ueniant ſcandala: uæ Luc. 17.
„ tamen illi per quem ueniunt. Bonum eſt illi ſi lapis „ molaris appendatur collo eius, et proiiciatur in mare: „ quā ſcandalizet unum de puſillis iſtis. Quare nō lapis, ſed lapis molaris? quia lapis molaris dum triticum terit, dum farinam fundit, a polline furfurem dum ſecernit, panem pie laborantibus ſubminiſtrat. Bene ergo illi qui eligit miniſter ſcādali magis eſſe, q̃ pacis, ad collum lapis alligatur molaris: ut hoc illū ad mortem trahat, quod illum trahere debuiſſet ad uitam: quia ſenſus ad uitam datos mortis conuertit

in ſcandalum, ſuadendo aliud uidere, aliud audire,
aliud ſentire, aliud ſapere, q̃ erat i CHRISTO: q̃ erat
Eſa.28. in ſcientia ſalutari. Hinc angularẽ lapidem, hinc ad/
i.Reg.7. iutorii lapidem, hinc lapidẽ ſine manibus abſciſum,
Dan.2. quod eſt CHRISTVS, ſic puſillorum circuit, et tra/
xit ad ſcandalum: ut non panem uitæ, ſed panem la/
chrymarum conficeret, et doloris: ſicut Propheta teſta
Pſal.126 tur dicens. Qui manducatis panem doloris. Bene er
Mat.18. go illi, ſicut alibi dixit, ut mola aſinaria alligetur collo
eius: et inde ſumat pœnam, unde ſumpſit et ſenſum:
et exæquetur iumentis inſipientibus, qui noluit ho/
minibus ſuperna ſapientibus comparari.

DE MATTHAEO, ET CHRISTO CVM PVBLICANIS MANDVCANTE. SERMO. XXVIII.

QVod ſit uirtutibus cognata paupertas, terrena, et cæleſtis comprobat diſcipli na. Athleta ad luctamen nudus acce/ dit: confligit cum fluctibus nauta nu/ dus: miles in acie non niſi expeditus aſſiſtit: qui tendit ad philoſophiã totum quod in re/ bus eſt ante contemnit. Eſt ergo uirtutibus cognata paupertas: et ſi paupertas uirtutum parens, uirtutum ſocia ſic habetur, ſapere cõuenit quare CHRISTVS ad uirtutis officiũ pauperes ſic elegit. Petrus, et An/ dreas, Iacobus, et Iohãnes, germanitas cõbinata, im mo congeminata paupertas, i Apoſtolorum principes eliguntur: pauperes cenſu: loco humiles: uiles arte: obſcuri uita: labore cõmunes: addicti uigiliis: flucti/ bus mancipati: negati honoribus: iniuriis dati: præ/

ſidio retis,ſolo piſcium captu, uictum, ueſtitúq; con/ quirentes. Sed in iſtis quantū uilis mundanus uide/ batur aſpectus, pretioſas tantū animas Dei intuitus tunc uidebat. Erant cenſu pauperes, ſed innocētia lo cupletes: loco humiles, ſed ſanctitate ſublimes: uiles arte, ſed ſimplicitate pͤcioſi: obſcuri uita, ſed uitæ me rito perlucentes: labore cōmunes, ſed propoſito ſin/ gulares: addicti uigiliis, ſed ad cæleſtes uictorias iā uocati: fluctibus mancipati, ſed fluctibus non demer ſi: negati honoribus, ditati magis honoribus, non ne gati: iniuriis dati, ſed iniuriis non relicti: captores pi/ ſcium, ſed piſcatores hominum iam decreti. Venite, Mat.4. inquit, et faciam uos fieri piſcatores hominū: ut uita lis eſcæ iactu, ut hamo cæleſtis uerbi de mortis gur/ gite animas ad lucem tollerent ſempiternā. Capto/ res piſcium fiunt hominū piſcatores: de labore tran ſeunt ad laborem: quia labor neſcit laſſeſcere medi/ tatus. Omnia quæ de uſu ueniunt non fatigant. Vir/ tus exercitio perſeuerat. Hinc eſt, quod Apoſtolos ſuos CHRISTVS humanis laboribus exerceri uo/ luit, ut eos indefeſſos redderet in diuinis: uoluit eis Deus manere fortitudinem, de exercitio præſtare uirtutem: et quia fructus prouenit ex labore, uoluit eos labores non perdere, ſed mutare: ipſe ante illis uſum laboris indulſit, qui poſtea eis tolerantiā de/ dit uirtutis. Hinc eſt quod regna, gētes, carceres, uin/ cula, tormēta, mortes, ſæuientes homines terris om nibus ſic uicerunt. Diximus quod ī Apoſtolis amica uirtutum, Deo cara, ſit electa paupertas. Matthæum de telonio diuitem, de uſuris locupletem, lucris ſæcu li honuſtum, quod ī Apoſtolatum CHRISTVS ele/ gerit, quid dicemus? Hodie Matthæus de ſe ipſo ſic

Mat. 9. „ cœpit, Et cũ tranſiret inde IESVS, uidit hominem
„ ſedentem in telonio Matthæum nomine : et ait illi:
„ ſequere me. Matthæus publicanus generat nobis nõ
paruam ſuis quæſtibus quæſtionem:& magnum no/
bis negotium ſua negotiatione proponit. Sed dicit
aliquis, Quam quæſtionem? Quod negotium? Deus
ſuſcipit pauperes, ſed diuites nõ repellit. Habentes ſu
ſcipit: et ad ſe attrahit non habẽtes. Abraham diues:
Diues Iob: Dauid diues. Et quid Abraham beatius?
Quid fortius Iob? Quid Dauid ſanctius? Nã & Abra/
Luc. 16. ham poſt terrenos mœrores pias animas, et reuolã/
tes ad cælum in gremium ſuæ cõſolationis ĩcludit.
Et Iob ĩ ipſis diuitiarum machinis diabolum et ipſe
uicit: et nobis uincendi eum reliquit exẽplum. Abra
Geñ. 14. ham ſic poſſedit diuitias, ut eas ſæpe et oblatas con/
temneret, et calcaret indultas: et ſic diligeret poſſide
re diuitias, non a diuitiis poſſideri: habere eas ad lar/
gitatis materiam, non ad cupiditatis ĩcendium. Sed
ad hæc reſpondetur: fuerunt ſanctis innocentes diui/
tiæ, ut pote a deo datæ, nõ turpiter acquiſitæ: conceſ/
ſæ ad uſum uitæ, non ad mortis uſuram. Matthæum
uero publicanum diuitiæ ſic cupiditatis publicabant
magiſtrum, fornace auaritiæ ſic coquebãt, ſic alliga/
bant uinculis cautionũ, ſacculorũ põderibus ſic ꝑme/
bant, ut leuari ad ĩnocẽtiã, ad iuſtitiã ſurgere, ad uir/
tutẽ progredi nõ ualeret. Vnde et ſedere eius erat iã
ſubſidere, nõ ſedere. Hũc ergo talẽ ad ſua cur uoca/
uerit CHRISTVS, cur elegerit ad diuina, niſi quæra
tur altius, facit altiſſimã quæſtionẽ: et nõ tantũ q̃ſtio
nem, ſed & ſcandalum: ſicut illo tempore circunſtan
tium patefecit intentio. Quomodo enim infirmitas
non laboraret humana: quãdo uidebat apud CHRI

STVM pecuniam ſic ualere, ut daret fraudulento fi-dem? uenali gratiam? cupiditatis magiſtro officiũ largitatis? doctori fœnoris magiſteriũ ſanctitatis? publicano ſæculi cæleſte ſecretum? urebat uidentes, quod uſura quæ uaſtat terram tollebatur ad cælum: & hanc quam deteſtantur homines Deitas aduoca-bat. Sic autem ſenſiſſe tunc uidẽtes aperit Matthæus ipſe, qui dicturus uera de ſe, non potuit hæc tacere.
„ Cum autem IESVS diſcumberet in domo, ecce ue-
„ niebant multi publicani, et peccatores: et diſcumbe-
„ bant cum eo, et diſcipulis eius: Phariſæi autem uidẽ-
„ tes, dicebant diſcipulis eius: quare cum publicanis, et
„ peccatoribus manducat magiſter ueſter? Et hoc dicebant phariſæi, ut eſſet magnum malum, quod & malis poterat diſplicere: et ſi erat nefas publicanos CHRISTO participes uel in cibo eſſe: diuinis ſociare quid erat publicanum? Fratres in quæſtione hac ingenium laboraret interpretis, ſi non ipſe Dominus cui fit ipſa quæſtio, totum quod eſt quæſtionis auferret. Repetamus ergo ordinẽ lectionis: CHRISTVS
„ quare ad Matthæum uenerit audiamus. Cum tran-
„ ſiret, inquit, IESVS. Non dixit cũ ſtaret ibi: tranſiuit, et pertranſiuit inde IESVS, ne Matthæus remaneret ibi: tranſiuit inde IESVS, ne Matthæus ibi tali
„ ter permaneret. Vidit hominem. Non dixit, uidit Matthæum: quia in Matthæo hominem liberarat, hoc eſt homines quos pecunia poſſidebat: ſeruire Deo nequeunt pecuniæ ſeruientes. Non poteſtis, in-
„ quit, Deo ſeruire, et mãmonæ. Veni ſequere me. Mat. 6.
Non dixit affer ad me: quia Matthæum, nõ Matthæi
„ ſacculos requirebat. Veni ſequere me. Hoc eſt, de
„ pone pondera: diſrumpe uincula: ſolue laqueos. Me

,, ſequere. Quære te,perde uſuram, ut te ualeas inue-
nire.Sed iam Phariſæis quid reſpoderit audiamus.
,, Non eſt opus,inquit,ſanis medicus,ſed male haben-
,, tibus. Ecce quare ad Matthæū uenerat CHRISTVS,
ut auatitiæ curaret uulnera:ut ſaniem ſanaret uſuræ.
,, Euntes,inquit,diſcite,quid eſt,miſericordiam uolo,
,, & non ſacrificium. Miſericordiam uoluit, ut Mat-
thæus quod tulerat per miſeriam, in miſericordias
prorogaret:et inde redimeret pœnam,unde compa
,, rauerat culpam. Non ueni uocare iuſtos,ſed pecca-
,, tores, Sic dicens non repulit iuſtos,ſed iniuſtos qui
ſe iuſtos mentiebantur excluſit. CHRISTVS ergo
quod ad peccatores uenit,peccata delere uoluit,non
peccatoribus uoluit cōmanere.Quod eſt dare uitam
mortuo, hoc largitatem tribuere eſt auaro. Itaque
CHRISTVS quod Matthæum uocat, non eſt illa pe
cuniæ ratio,ſed eſt ratio tota uirtutis. Denique Mat-
thæus mox factus eſt terræ pauper, ut diues habere-
tur in cælo.

DE EISDEM. SERMO.XXIX.

CVM Matthæū publicanū Dominus ad
apoſtolatus faſtigiū euocat,et extollit,
dat manū lapſis: ſpem reſtituit deſpe-
ratis: reddit uitæ quos ſibi iam mors
Mar. 2 ,, detinebat addictos. Cum præteriret,
,, inquit, IESVS uidit Leui Alphæi ſedētē ad teloniū.
Sedebat utiq;, quia ſtare non poterat pondere cupi-
ditatis oppreſſus: & ipſa totus conſcientia fraudis in-
curuus. Aurum natura graue grauius fit auaritia ni-
mis. Hinc eſt quod plus habentem deprimi, q̃ feren

rem:& uehementius aggrauat corda,q̃ corpora.Naſcitur in terra profunda:ſectatur ipſa montiũ fundamenta:perq; ima uenarũ cæcis diſcurrit ãfractibus: & dum ſuam ſemper repetit ad naturã, cæleſtes animos ad inferna deponit:obſcurat ſenſus ſemper:alta mentiũ ſemper in terrena demergit. Aurũ erogare bonũ:reponere malum:cõtemnere ualidum:fugere perſecurũ: quod ſicut uincere uirtutis eſt,ita felicitatis eſt euaſiſſe. Auri furor ardẽtius humano feruet in pectore,q̃ caminus totis igneſcit incendiis: & acrius homines diſſoluit in terra,quã ſoluitur in calore flãmarũ.Crudelitatis dominus,ſæuus hoſtis,amãdo lædit:nudat uitando:ipſum etiã captiuat aſpectũ:fidem frangit:uiolat affectum: uulnerat charitatem:turbat quietem:adimit innocentiã:docet furtũ:ſuadet fraudes:imperat latrociniũ. Et quid plura? Hoc eſt quod Apoſtolus dixit. Radix omniũ maloꝝ eſt Auaritia. i.Tim.6
Eſt cõmutatio ſane una, ſi homo prudens illud ante mittat ad cælum, q̃ mittatur ab illo ut ſtultus in tartarum.Mittat per manũ pauperis:quia quicquid propter Deum pauperi dederit,ad cælum ſine dilatione tranſmittit.Merito Matthæũ dominus talibus uinculis abſolui cupiens præpeditũ ſuſcitat,dicendo. Sequere me. Hoc eſt,me ſequere de ſupernis ad ſuperna tendentẽ: & nõ aurum de inferis ad inferna mergẽtem. Vbi fuerit theſaurus tuus, illic & cor tuũ erit. Mat.16.
Aurum Patriarcharũ ſtirpem, progeniem ſanctam, tantam germanitatis ſingularẽ coronam adeo corrupit:& totius reddidit pietatis extorrem, ut Ioſeph Geñ.13.
Aegyptiis,fratrem Barbaris innocentem noxiis,ingenuitatem traderent ſeruituti. Sic cæcauit mentes: ſic corda depreſſit:ſic quod in eis fuerat humani ſen-

ſus ferinā in rabiem cōmutauit: ut nō offenſam Dei, non ſancti patris dolorē, non proprii ſanguinis ſenſum meminiſſe permiſerit. Intuere quid auro grauius: quod cum mores hominū perdit, perdit & naturam. Aurum Iudaicū populum ſic ſuo captiuauit aſpectu, uicit illecebris, ſpecie perdecepit, ut hoc eē Deum crederent: & Deū uerum, Deum tot beneficiis cognitum denegarent: ſic conuertit homines in iu-
Exo. 32. menta, ut rituli caput caput ſuū crederent: & omniū rerum capiti caput pecudis anteferrent. Attendite q̄ ſit pernicies iſta fugienda: quæ cum mores hominū, honeſtatem, uitamq; perdiderit, ipſum quoq; Deum
Mat. 26. uoluit homini, et cōtēdit auferre. Hoc eſt, quod Iudam fecit eſſe proditorem, ut hominē cogeret Deū negare: uēdere germanū ſui ſanguinis: diſtrahere cōditorem: et ipſum ſanguinē taxare pretio, quē ſpōte dominus erat noſtrum largiturus i pretium. Sed ne multa ſuper hoc generent exempla faſtidiū, tranſeamus ad reliqua. Sequere me: et ſurgens ſecutus eſt eum. Sæpe legitur et in hoſte utilis uirtus: ſæpe i aduerſario cōprobatur. Matthæus nō ſubtrahitur operi, ſed mutatur: et telonium ſuſcipit magis, quam relinquit: ut manſura Deo, non homini peritura cōquirat: ut nō tricesimū in quadrageſimū, quinquageſimūq; nūmum triſtis redigat ſupputator: ſed triceſi-
Mat. 4. mū in ſexageſimū, et centeſimū gaudii fructū lætus recondat diuinis cōmodis profuturū. Et ſurgens ſecutus eſt eū. Generoſus animus, qui ſic ea quæ magna putarat, facile, et quaſi nulla contempſit: apparet illū per ignorantiā lucra ante præſentia conquiſiſſe, a quibus ut ſe ſenſit, et uidit liberum, ſic raptus eſt ad diuina. Et factum eſt, dum accumberet in domo il-

» ſius:multi publicani, et peccatores diſcūbebant cum
» IESV, et diſcipulis eius. Diſcūbebat IESVS plus in
Matthæi mente,quam ſigmate:et epulabatur non ci
bis,ſed reditu peccatoris:ut reuocaret cōuiuio, colle
gio,humanitatis affectu,dulciſſima ſui confabulatio
ne diſcūbentes, quos ſciebat poſſe iudicis agnita po/
teſtate diſſolui:pcelli terrore maieſtatis ſuæ:Dei nu/
da mox pñtia poſſe proſterni, uelatus humano cor/
pore,qui homini uoluit ſubuenire.Occultauit domi
num,qui ſeruis dignatus eſt fiduciā non negare: ma
ieſtatem texit, qui fragilem ſtuduit parentis amore
» complecti.Sed offenduntur Iudæi dicentes. Quare
» cū publicanis,et peccatoribus manducat,et bibit ma
» giſter ueſter? Miraris Iudæe cur miſceatur cōuiuio
peccatorū, qui propter peccatores et naſci uoluit: et
non recuſauit occidi: oblatras cur peccatorꝝ uinum
bibat, qui pro peccatoribus ſuum ſanguinem fudit.
Et ſi uis noſſe āplius: ſuſcepit ipſe peccatū,ne perde
ret peccatores:in ſe ſententiā ſuam iudex retorſit,ut
amaſſe ſe peccatores proderet magis ſoluendo debi
tum,q̄ donando.Sed talibus ipſum dominū reſpon/
» diſſe ſufficiat. Non neceſſe habent ſani medico, ſed
» male habentes:non.n.ueni uocare iuſtos,ſed pecca/
» tores. Et quis non erat ægrotus, ipſa generis huma
ni ſic ægrotante natura? Ad oēs ergo uenit, qui oēs
male habētes ut curaret inuenit:ſed plane mori me/
ruit,qui medicū contēpſit ne ſe accuſaret,uel cōfite/
retur ægrotum:ſed dicti ſui dominus aperit mox fi/
» guram dicendo. Non.n.ueni uocare iuſtos, ſed pec
» catores. Non hic dominus iuſtos reſpuit,ſed ſuper/
bos:et eos notat, qui cum non ſint, eſſe ſe iactant iu/
ſtos.Et ubi erant iuſti? Cum iuxta Prophetam. Non

Pſal.13. erat qui faceret bonum,nō erat uſq; ad unum.Vt in/
telligant ægritudinem,medicū ut curentur admit/
tant:cōfiteātur ſe peccatores, ut modo CHRISTVS
parens,et conuiua, largiatur ueniam: ne poſt iudex
ferat in contumaces debitam ſine fine ſententiā.

DE EISDEM. SERMO .XXX.

HOdierna Euangelica lectio Matthæū
publicanū ſic in Apoſtolatū cōmuta/
uit, ut qui erat fraudator pecuniæ fie/
ret gratiæ diſtributor: et de impieta/
tis ſchola ad pietatis magiſteriū per/
ueniret:fieretq; doctor miſericordiæ,q auaritiæ fue/
Mat.9.„ rat inſtitutor. Dum tranſiret inde IESVS uidit ho/
„ minem ſedentem in telonio, Matthæum nomine.
Cum tranſiret inde IESVS:bene tranſiret inde:tran
ſibat Iudæā,ut ueniret ad gentes:p̄teribat ſynagogā,
ut in Eccleſia permaneret:prætergrediebatur carnis
patriā,ut deitatis ſuæ remearet ad ſedem.In CHRI/
STO fratres trāſitoria eſt carnis iniuria, inquo diui/
„ nitatis honor eſt ſempiternus. Dum tranſiret inde,
„ uidit hominē. Vidit plus diuinis oculis, q̄ humanis.
„ Vidit hominē, ut peccata hominis nō uideret. Vidit
opus ſuum, ut deſpiceret opera peccato℞. Vidit illū
Deus,ut ille uideret Deum.Vidit illum CHRISTVS,
ut ille pecuniæ latebras amplius non uideret.Vidit il
Mat.9 lum CHRISTVS ſedentem, quia preſſus cupiditatis
pondere ſurgere non ualebat.Fratres, deterius ſede
bat in telonio publicanus iſte, q̄ paralyticus, de quo
ante diximus,iacebat in lecto.Quia ille carnis patie/
batur paralyſim,iſte mentis:in illo fuerat compago
turbata

turbata membrorũ,in iſto totus ordo fuerat ſenſuũ diſſipatus:ille iacebat captus carne,ſedebat corpore, et animo iſte captiuus : ille doloribus ſuccũbebat inuitus,iſte uitiis uoluntarius ſeruiebat : iſte ſibi innocens auaritiæ uidebatur in crimine,ille ſe cognoſcebat inter uulnera peccatorũ : iſte lucrorũ cumulabat peccata,ille dolorũ gemitibus peccata delebat.Merito ergo paralytico dicitur : confide fili, dimittuntur tibi peccata tua : quia cõpenſarat delicta doloribus:
» publicano autẽ dicitur: Veni, ſequere me. Hoc eſt, ut ſequendo me repares quod cõſequendo pecuniã perdidiſti. Sed dicit aliquis;quare publicanus q maior uidetur in crimine,maior habetur i munere? nã mox Apoſtolatus certa præditus dignitate non ſolũ ipſe accepit,ſed aliis indulgentiã tribuit peccatorũ:totũ orbẽ ſplẽdore Euãgelicæ prædicationis irradiat: et paralyticus ſola dignus uenia uix habet. Vis noſſe quare plus cõſecutus ſit publicanus? Quia, iuxta Apoſtolũ,ubi abundauit peccatũ,ſuperabundauit et gratia: simul ut publicanus gentilis populi typũ teneat, paralitycus Iudaici populi ſit figura:qui hodieq; malæ ualetudinis tenetur in lecto:ut niſi portatus fuerit « fide gẽtiũ,oblatus CHRISTO miſeratione Sanctorũ, « Chriſtiani populi credulitate ſaluatus, ad domũ fi-
» dei,ad domũ patriæ non poteſt peruenire. Et diſcũ
» bente eo in domo,ecce ueniebãt,inquit,multi publi-
» cani,et peccatores,et diſcũbebant cũ eo,et diſcipulis
» eius.Videntes autẽ Phariſæi dicebant diſcipulis eius:
» quare cũ publicãis, et peccatoribus magiſter ueſter
» manducat? Arguitur Deus,quare inclinat ſe homini:quare cõiacet peccatori : quare eſurit pœnitentiã: quare ſitit reditũ peccatorũ : quare acceptat miſeri-

Rom. 5.

cordiæ fercula: quare ſumit poculũ pietatis. Fratres uenit ad prandiũ CHRISTVS, uenit ad conuiuium uita, ut faceret ſecum conuiuere morituros: iacuit reſurrectio, ut de ſepulchris ſurgerent qui iacebant; decubuit indulgentia, ut peccatores leuaret ad ueniam; uenit ad humanitatem diuinitas, ut ad diuinitatem ueniret humanitas: uenit iudex ad reorum prandiũ, ut humanitas præueniret reatus ſentẽtiam: uenit ad languentes medicus, ut reficeret conueſcendo defeſſos: inclinauit paſtor bonus humeros ſuos, ut ouem perditã ſalutares reportaret ad caulas. Sed hoc Phariſæus deteſtatur, et arguit: qui prãdium Dominicũ putat non uirtutis eſſe, ſed uentris: nõ ſpiritus, ſed carnis: non diuinæ bonitatis, ſed uoluptatis humanæ: terreni luxus, non gratiæ cæleſtis. Sic ſic ſe uidet, qui Deum non uidet. Quis arguit medicum iacentibus coniacentem, niſi humanæ ſalutis inimicus? quis paſtorem ſubnixum laſſo pecori reprehendit, niſi qui lucroſi gregis amorem neſcit? quis iudicem de pietate iudicat, niſi ille qui fuerit deſperatus? quis cõmunionem Dei niſi ſacrilegus ſpernit? indulgentiam quis niſi crudelis horreſcit? „ Quare magiſter ueſter „ cum publicanis, et peccatoribus manducat? Et quis eſt peccator, niſi qui ſe peccatorẽ negat? Magis ipſe peccator eſt, et, ut uerius dicam, ipſe iam peccatum eſt, qui ſe iam non intelligit peccatorem. Et quis iniuſtus, niſi qui ſe iudicat iuſtũ? Legiſti Phariſæe, quia

Pſal. 142 non iuſtificabitur in cõſpectu tuo oĩs uiuens. Quam diu ſumus in mortali corpore, et fragilitas dominatur in nobis, et ſi actu peccata uincimus, uincere peccata cogitationũ non poſſumus, et iniuſtitias fugere: qui ſi corpore poſſumus euitare, & ſi conſcientiã ma

lam deuincere ualemus,culpas negligentiæ,ignorã/
tiæ peccata quemadmodum poſſumus abolere? Pha
riſæe cõfitere peccatum , ut CHRISTI uenire poſſis
ad mẽſam:ut ſit tibi panis CHRISTVS:et panis ipſe
frangatur in tuorũ ueniam peccatorũ:ut fiat tibi po/
culũ CHRISTVS , qui in tuoꝝ delictoꝝ remiſſionẽ
funditur.Phariſæe prande cũ peccatoribus , ut poſſis
prandere cũ CHRISTO: agnoſce te peccatorem, ut
tecũ prandeat CHRISTVS:intra cũ peccatoribus cõ
uiuium Domini tui,ut poſſis non eſſe peccator:intra
domũ miſericordiæ cũ CHRISTI uenia; ne cũ tua
iuſtitia extra domũ miſericordiæ puniaris excluſus:
agnoſce CHRISTVM:audi CHRISTVM:audi Dñm
tuũ: audi cæleſtẽ medicũ calumnias tuas perempto/
» rie confutantẽ. Non eſt opus ſanis medicus,ſed ma
» le habentibus. Si uis curã,agnoſce languorẽ. Non
» ueni uocare iuſtos,ſed peccatores. Si cupis miſeri/
» cordiã,cõfitere peccatũ. Euntes,inquit,diſcite quid
» eſt,miſericordiã uolo,et nõ ſacrificiũ. CHRISTVS Oſee.6.
miſericordiã uult,et non ſacrificiũ: aut quod ſacrifi/
ciũ quæret,q̃ ut te quæreret,ſacrificiũ factus eſt ipſe?
» Non ueni uocare iuſtos,ſed peccatores. Non reppu
lit iuſtos,ſed quia ſine CHRISTO innocens non ha/
» betur in terris. Non ueni uocare iuſtos, ſed peccato
res. Sic dicendo, non reppulit iuſtos, ſed quia oẽs
repperit peccatores: audi Pſalmiſtã.Dominus de cæ Pſal.13.
lo proſpexit ſuper filios hominum:ut uideat ſi eſt in
telligens, aut requirẽs Deum.Omnes declinauerũt:
ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum,
non eſt uſq; ad unum. Fratres ſimus, ſimus peccato/
res confeſſione noſtra,ut CHRISTI uenia non ſi/
mus peccatores.

DE PHARISAEORVM, ET DISCIPVLORVM IOHANNIS IEIVNIO. SERMO XXXI.

BOnitas uirtutũ mater, malitia origo
uitiorũ: uirtutes comitatur gloria, in/
hæret uitiis cognata confuſio: ſicut ui/
tia teguntur dolis, ita illuſtrãtur liber/
tate uirtutes. Hinc eſt quod CHRI/
STVS uirtutum lux agebat libere: loquebatur pure:
præſtabat ut Deus: patiebãtur ut parens: ut Dominus
arguebat: Iudæi uero uiperinũ germen, genetricis
mors, genitoris occiſio, dũ perimunt CHRISTVM,
Synagogæ matris uterũ diruperunt. Vere ſicut ſcri/
Mat. 3. ptum eſt, progenies uiperarũ ſummitebãt capita: adu/
labantur lingua: uulnera dabant dolis: blaſphemiis
uenena fundebant: et quaſi non ſufficeret ad odium
contẽptus, deſpectus ad iniuriã, ſic CHRISTVM per/
ſequebãtur inſidiis: tentabant dolis: interrogatione
pulſabant: appetebant contumeliis: et tota cupidi ſi/
mulatione uallabant: obiiciebant curandos ſabbato:
ut ſi non curaſſet, fieret de impoſſibilitate contem/
ptus: de lege maneret calumnia ſi curaſſet. Interro/
Luc. 20. gabant in qua poteſtate faceret ſua iuſſione uirtutes:
ut ſi dixiſſet, Deitatis inuidiam cõmouerent: ſi tacuiſ/
ſet, artis magicæ crimen inferrent. Dicebãt enim, in
Mat. 12. Beelzebub principe dæmoniorũ eiicit dæmonia: et
ſicut hodie lectũ eſt, apud diſcipulos in magiſtrum
notam de publicanorũ conuiuio cõponebant: apud
magiſtrũ diſcipulos ieiunii neſcios, gulæ deditos ac
cuſabant: sed diſcipulis de magiſtro, magiſtro de di
ſcipulis odiorũ cauſas, diſcordiæ ſemina, liuore iacta
„ bant. Acceſſerunt, inquit, diſcipuli Iohãnis dicẽtes.

67

,, Quare nos, et Phariſæi ieiunamus frequẽter, diſcipu/ Mat. 9.
,, li autem tui non ieiunant? Et cũ diſcipulis Iohãnis
quæ ſocietas Phariſæis? niſi qa iunxerat inuidia, quos
diſiunxerat diſciplina. Hic iam ſua perdit iura zelus:
iunxit diſiungere cõſuetus. Iudæi poſtponi Moyſen
Domino nõ ferebãt: diſcipuli Iohãnis CHRISTVM
nolebãt Iohãni ullatenus ãteferri: ſic ĩ CHRISTVM
,, fremebant utriq; liuore cõmuni. Quare nos, et Pha
,, riſæi ieiunamus frequẽter; diſcipuli autem tui non ie
,, iunant? Quare? quia penes uos eſt de lege, non de
uoluntate ieiuniũ: ieiuniũ non ieiunantem reſpicit,
ſed lubentem. Et quis uobis ieiunii fructus eſt, qui ie
iuniũ ieiunatis inuitũ? Ieiuniũ eſt ſingulare ſancti/
tatis aratrũ: colit corda: eradicat crimina: euellit deli
cta: uitia ſubruit: charitatem ſerit: copiam nutrit: pa/
rat innocentiæ meſſem. *Diſcipuli* ergo CHRISTI in
tota ſanctitatis ſegete conſtituti, et uirtutũ manipu/
los colligentes, habentes panem iam noui fructus, in
ueterata non poſſunt ieiunia ieiunare: quæ iactantur
uerbis: pallore proponuntur: uenditãtur defectu: pla/
,, cent humanis oculis, non diuinis. Quare nos, et Pha
,, riſæi ieiunamus frequẽter, diſcipuli autẽ tui non ieiu
,, nant? Reſpondit Dñs. Nũquid poſſunt filii ſponſi ie/
,, iunare quamdiu cũ illis eſt ſponſus? Quid eſt hoc?
Interrogatus Iohannes ſponſum eſſe ſic teſtatus eſt
CHRISTVM. Qui habet ſponſam ſponſus eſt: ami/ Ioã. 3.
cus autem ſponſi qui ſtat, et audit eum, gaudio gau/
det propter uocem ſponſi. Conuenienter ergo diſci/
pulis Iohannis magiſtri ſui uoce reſpondit: ut uel il/
li crederent: et nõ cogerent tempora ſponſi læta tri/
ſtitias ĩtrare ieiunii: quia qui quærit ſpõſam, ieiunia
ſeponit: relinquit auſtera: totũ ſe dat gaudiis: epulis

induſget:totus blandus,totus amabilis,totus feſtiuus
incedit:et facit totũ quod ſponſæ tenera requirit affe
ctio.CHRISTVS ergo qui tunc Eccleſiam deſpon/
ſabat,indulgebat ſe menſis: cõuiuantibus ſe nõ ne/
gabat:humanum,comem, blandum ſe pia charitate
reddebat:donec diuinis humana coniungeret: et fa/
ceret de terrena ſocietate cæleſte conſortiũ. Adiecit
» Dominus dicens. Nemo immittit cõmiſſuram pãni
» rudis in ueſtimentũ uetus: tollit enim plenitudinem
» eius a ueſtimento:et peior ſciſſura fit. Antiquæ legis
ſupellectilem dicit Iudaicis ſtudiis attritam: corru/
ptis ſenſibus,ſectis ſciſſam: impuris actibus obſole/
tam.Pannum rudem Euangelii nuncupat indumen
tum. Sed audi pannũ nõ ſciſſuræ partẽ,ſed principiũ
texturæ.Tunc .n. primum regalis indumenti tela de
CHRISTI uellere texebatur, de uellere quod dabat
Ioã.1. agnus, Agnus Dei qui tollit peccata mundi.Texeba/
tur autem regium ueſtimentũ,quod ĩ purpureũ ful/
gorẽ cruor tingeret paſſionis. Merito ergo CHRI/
STVS hunc pannũ rudẽ Iudaicæ uetuſtati prohibe/
bat immitti: ne peior ſciſſura fieret, ſi Iudaicã uetu/
ſtatẽ nouitas ſcinderet Chriſtiana. Et geminat exẽ/
» plũ dicẽs. Neq; mittunt uinũ nouũ in utres ueteres:
» alioquin rumpũtur utres:& uinũ effunditur: et utres
» pereunt:ſed uinum nouum mittunt in utres nouos,
» & ambo cõſeruantur. Vtres ueteres Iudæos uocat:
nouos utres nuncupat Chriſtianos: quia ſicut utres
pelliũ ab omni ſquallore purgantur,& pigmentis li/
niuntur odoratis,ut ſaporẽ uini poſſint inuiolabilẽ
cuſtodire:ita ieiuniis corpora humana ab omni car
nalium delictorũ ſquallore purgantur: et fiunt utres
diuinis torcularibus apti: ut de prælo crucis accipiãt

uinum nouũ: & incorruptam nouitatem cõſeruent. Sed hoc ſicut accipiũt Chriſtiani, ita Iudæi niſi Chriſtiani fuerint non habebunt: qui corrupti uitiis,et inueterati malis,uinum nouũ quod eſt Euangelii uerbum, ſi acceperint,et rumpuntur,et fundunt. Agnoſcendum eſt ergo, quia CHRISTVS per exẽpla hæc non diſcipulos ſuos noluit ieiunare, ſed noluit ieiunium uerum fraudulento miſcere ieiunio.

DE EO QVI HABEBAT MANVM ARIDAM. SERMO XXXII.

Omnia ſignorũ CHRISTI opera, ſtupenda uirtutũ, non humanitus, neq; caſu, ſed diuina procuratione credẽda ſunt eueniſſe: ſicut hodie nobis Euangelicũ demonſtrauit eloquium. Et intrauit, Mar. 3.
„ inquit, IESVS in Synagogã: et erat ibi homo habẽs
„ manũ aridam. CHRISTVS quidem ingreditur ſynagogam, ſed Iudæus nec recipit intrantẽ: nec agnoſcit præſentem: nec operãtem cæcatus intelligit. Cernite q̃ nihil ſit præſentia corporalis, ubi fuerit mentis miſeranda ſeparatio: ſicut contra nihil officit abſentia corporalis, ubi corda fuerint ſociata per fidẽ.
„ Et erat ibi homo habens manum aridam. In hoc homine omnium hominum imago figuratur: ĩ hoc geritur cura cunctorum: in hoc uniuerſorum ſanitas diu expectata reparatur. Arueràt enim manus hominis magis ſtupore fidei, q̃ ſiccitate neruorũ: & plus culpa conſcientiæ, q̃ debilitate carnali. Antiqua nimis iſta erat, & quæ ĩ ipſo mũdi principio cõtigerat

ægritudo:nec arte hominis, aut bñficio poterat hæc
curari, quæ iuſta Dei fuerat indignatione contracta:
tetigerat uetita: incōceſſa præſumpſerat:cū ſe ad ar/
Gen. 3. borē ſciendi bonū,maluq́ porrexerat,auctore indi/
gebat, non qui malagma imponeret, ſed qui poſſet
illatā relaxare ſententiā:et ignoſcendo reſoluere,qđ
religauerat indignando.In hoc homine noſtræ tan/
tum geritur umbra ſanitatis:perfecta autē ſalus no/
bis reſeruatur in CHRISTO: quia tunc ariditas no/
ſtræ manus miſeranda diſſoluitur;cū cruore perfun
ditur Dominicæ paſſionis: cū i illo uitali ligno Cru/
cis extenditur: cū carpit fructuoſam de dolore uirtu
tem:cū totā arborē ſalutis amplectitur:cū clauis Do/
mini corpus affigitur,quo nunq̄ ad arborē concupi/
„ ſcentiæ,et aridæ redeat uoluntatis. Obſeruabant,in
„ quit,Phariſæi ſi ſabbatis curaret, ut accuſarent eum.
Ad infamiā iudicis,et nequitiā cognitoris, quæritur
de cura crimen:de pietate accuſatio:reatus de uirtu/
te:de ſalute ſuppliciū.Sed mirū nō eſt:ſemper offen/
dūt bona malos:pia impios:ſancta profanos:aut quā
do non laſciuus diſciplinā, uirtutē uitioſus,innocen/
tiā criminoſus accuſat? Obſeruabant ſolliciti ſacer/
dotes ſabbatis non ſi peccaret,ſed ſi curaret:ut accu/
ſarent eum.Amatores criminum inuigilant, inſidiā
tur in accuſatione uirtutum: quaſi cōtra ſalutem, nō
pro ſalute Sabbatum ſit prouiſum. Si Sabbatis cura/
ret obſeruant:tali legis interprete, non dico laborat
nimis, ſed funditus expirat ægrotus. Sabbatum non
impie curam denegauit infirmis, ſed tota pietate ali
quotiens quietem præſtitit feſſis nimio labore mor
„ talibus. Et ait homini habenti manum aridam:ſur/
„ ge in medium. Profeſſor debilitatis propriæ:ſuper/

næ pietatis exactor:teſtis diuinæ uirtutis: Iudaicæ incredulitatis aſſertor. Surge in mediũ. Vt quos nõ compungit uirtus tanta ſignorum, quos non opera tantæ ſalutis inclinat,uel debilitatis tantæ miſeratio conſtringat,et mitiget. Tunc dicit eis:licet Sabbatis benefacere,an male? animam ſaluam facere,an perdere? Hoc dicendo,bonitatem commendat operis ſui:et illorũ malitiæ conceptæ conſcientiam accuſat: quia cum ille hominẽ ſaluũ facere corpore,animoq; geſtiret,illi eum accuſandi ſtudio perdere moliuntur:qui et patiebantur eum Sabbatis curare:inſidiantes animo utrum curaret,ut cum curaſſet ſenſus ſui malignitate damnarentur:et eſſent tali patiẽtia,quã ipſa malitia nequiores:et plus furentes dolo,q̃ tali iudicio demẽtes. At illi tacebant:et circũſpiciens eos cum ira,contriſtatus ſuper cæcitate cordis eorum. Circũſpiciens dixit,non conſpiciẽs, ideſt nõ tantum faciem ut homo ĩtuens, ſed ut Deus corpora,corda, mentes,ſenſus,præterita, præſentia, futura contemplatus. Circũſpiciens eos cum ira,contriſtatus. Ira ſcitur ut Dominus:contriſtatur ut parẽs:dolet ut homo:intuetur ut Deus. Dicit homini extende manũ tuam:et extendit:et reſtituta eſt manus illius. Extẽde manum tuam: iuſſione ſoluitur,quæ fuerat iuſſione deuincta. Extende manum tuam. Agnouit pœna iudicem:opus Deum:indulgentia prodidit conditorem. Orate fratres,ut ſola ſynagoga tali debilitate fuſcetur:nec ſit in Eccleſia cuius manum areſaciat cupiditas:contrahat auaritia:rapina debilitet:tenacitas ægrotam cõſtringat:ſed ſi acciderit,idipſum audiat Dominum:et cito eam in opere pietatis extendat:relaxet et in miſericordia: in eleemoſynis porri

,, gat. Sanari neſcit, qui neſcit pauperi fœnerari. Tũc
,, egreſſi Phariſæi ſtatim cum Herodianis conſiliũ fa-
,, ciebant, quomodo eum perderent. Semper Iudæus
,, Herodianis iungit̃, ut inuadat Chriſtianos. IESVS
,, inquit, cũ diſcipulis ſeceſſit ad mare. Vt cõparatio-
ne fluctuũ prauiorẽ Iudæorũ probaret, & demonſtra
ret errorẽ. Sed quia IESVS deſeruiente nauicula, id
eſt Eccleſia, ſequeſtratur a cõfuſione turbarũ, et Chri
ſtiani populi gubernator reſidet indefeſſus uario ge
nere medendi, et imperauit uentis, et mari, ut tandẽ
Mar.4. tranquillitatis obedientia cõquieſcant, iuxta prophe
Pſal. 2. tã, Dirumpamus uincula eorũ: & proiiciamus a nobis
iugum ipſorũ: ut ſub iugo pietatis manentes, diuinæ
gloriæ mereamur eſſe participes.

DE FILIA ARCHISYNAGOGI, DEQ. MVLIERE SANGVINIS PROFLVVIO LABORANTE. SERMO XXXIII.

AVdituri eſtis hodie fratres, et ſancto Euangeliſta Marco referente mecũ pariter cognituri, qualiter ãte CHRISTVM Synagogæ prolabitur, et proruit principatus, et cũ duplici modo
Deum, & Dominũ cõfitetur, cũ adorat pro legis im-
Deut.6. perio ſic dicentis: Dominũ Deum tuum adorabis: &
redditorẽ uitæ indicat, cũ ſalutẽ filiæ morientis im-
Mar.5. ,, plorat. Venit, ait, ad eum quidam Archiſynagogus
,, nomine Iairus: et uidẽs eũ procidit ante pedes eius:
,, et deprecabatur eũ multũ, dicens: filia mea in extre-
,, mis eſt: ueni ĩpone manũ tuã ſuper eã, ut ſalua ſit: &
,, uiuet. Anteq̃ ſermo Euãgelici ſenſus aperiat ſacra-

mentũ, libet in hoc loco paululũ parentum prodere
paſſiones, quas ſumunt, et proferunt de affectibus, &
amore filiorum. Circũſtãte familia inter tenera, & blã/
da obſequia ꝓquinquorum, molli filia decũbit in lectu
lo: pater pronus ſicca iacet, & uerſatur in terra: illa de/
ficit corpore, hic mente, & aio contabeſcit: illa ſecre
tas lãguoris ſui ſuſtinet paſſiones, hic fœdus, & lugu/
bris totus, toto fertur, et iactatur in populo: illa moritur
ad qeté, hic uiuit ad pœnã. Et certe omiſimus anxia
parẽtũ uota, cũ gignũt: piculoſos ordines, ſobolẽ cũ
ꝓducũt: cũ nutriũt, mœſtos labores: et iuges pœnas,
cũ ferũt ægrotãtes: peior eſt mortis dies pignora cũ
pcedunt. Heu me cur tanta filii neſciunt? cur iſta nõ
ſentiũt? cur uicẽ parẽtibus reddere nõ deſudãt? & tñ
parentũ pietas pſeuerat: quia quicqd filiis parentes i/
penderint, repenſabit parẽtibus parẽs omniũ Deus.
,, Sed ad propoſita redeamus. Venit aũt quidã Archi
,, ſynagogus noie Iairus: & uidens eũ procidit ante pe
,, des eius: et depcabatur eũ multũ, dicens. Filia mea i ex/
,, tremis eſt: ueni, & ipone manũ tuã ſup eã, ut ſalua ſit.
Quod ſupplicatiõe flebili extrema filiæ ſic lamẽtatur,
quod remediũ languoris ſic poſtulat, deſperatũ ſatis
probat, & demõſtrat affectũ: unde eſt quod curæ or/
,, dinem ſic depoſcit. Veni, impone manum tuam ſu
,, per eam. Aegrotus non quemadmodum curetur i
perat, ſed tantum ut curetur implorat. Sed cum eſſet
Archiſynagogus, legis notitiam hic habebat: et cum
uerbo cætera, hominem manu Dei legerat eſſe figu
ratum: credidit ergo Deo, quia eadem manu, qua
creatam ſenſerat filiam, recreari, et reduci poſſet ad
,, uitam. Cognouimus quid ſit, Veni, et impone ma/
,, num tuam ſuper eam. Vt qui ſponte poſuit ad cre

andum, ad reparandum iterum exoratus imponat.
Pſ. 138. Hoc eſt quod Propheta fatetur, cùm decantat in Pſalmis. Tu formaſti me: et poſuiſti ſuper me manum tuam. Quia qui poſuit cum formaret ex nihilo, imposuit iterum ut reformaret ex perdito. Denique idem Pſalmiſta ut manus huius ſalutare ſenſit, & adeptus eſt largitatem, repetitam prorupit in uocem.
Pſ. 117. Dextera, inquit, Domini fecit uirtutem: dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit uirtutem. Et ut meruiſſe ſe quod Archiſynagogus popoſcerat demonſtraret: adiecit. Non moriar, ſed uiuam. Ille cum peteret, dixerat. Veni, impone manum tuam, ut ſalua ſit, et uiuat: hic iam conſecutus exultat. Non moriar, ſed uiuã. Dextera Domini CHRISTVS eſt, ſicut prophetico docemur eloquio. Et uere fecit uir-
Mat. 12. tutem diabolum dum debellat: dum alligato forti, ſicut ipſe dixit, uaſa fortis diripit: dum infernum deſtruit: dum ipſam mortificat mortem. Et uere exaltauit nos, quos de profundo extulit, et eleuauit ad cælum. Sed iam ad mulierem ſermo tranſeat: quæ occulto uulneri, et uerecundo languori remedium ſic quæſiuit, ut et ſuum pudorem tegeret, et curantis reuerentiã cuſtodiret. Et abiit cũ illo: & ſequebatur, inquit, eum turba multa, & cõprimebant eũ: & ecce mulier quæ erat ĩ profluuio ſanguinis annis duodecim, & fuerat multa perpeſſa a cõpluribus medicis, & erogauerat oĩa ſua, nec profecerat quicquã, ſed deterius habebat, cũ audiſſet de IESV, uenit in turba retro, & tetigit ueſtimentũ eius: dicẽs. Si uel ueſtimentũ eius tetigero, ſalua ero. Et confeſtim ſiccatus eſt fons ſanguinis eius: & ſenſit corpore quod curata eſt a plaga. Nõ tantũ duo maria cõfundũtur fluctibus ſuis, quãtũ

mulieris huius animus ancipiti cogitationũ cumulo iactabatur. Poſt certamina deſperatã medicorũ, poſt medicamina ſumptuoſa, poſt inanẽ, et antiquiſſimã curã, ubi ars, et peritia defecerat iam curãtiũ, ubi lãguentis oĩs iam cõſumpta fuerat ſubſtantia, ipſi au ctori reuerendũ uulnus nõ caſu, ſed diuinitus occur ritut quod humana arte tot annis curari nõ potuit, ſola fide, & humilitate curaretur. Mulier ſtabat enĩ nus, quã natura pudore perfuderat: quã per hoc imũ dã Iudaica lex notarat, dicens. Immunda erit, et ſan ctũ non continget: contingere metuens, ne Iudaicũ furorẽ, ne legis poſſet ſubire ſententiã. Dicere nõ eſt auſa, ne circũſtantiũ cõfunderet, et oneraret auditũ: ne fieret populorũ fabula, quæ tot annis ſtadium, et σκάμμα fuerat paſſionũ. Si quidẽ & amplius ferre, et ſuſtinere dolor diuturnus, et continuus non ſinebat: et deliberandi tempus CHRISTI prætereuntis celeritas amputabat: et e contra nouerat, quod ta centi, quod occultãti morbũ ſuum ſanitas non dare tur. Inter hæc bella cogitationũ, ſolã ſalutis uiã mu lier, curã ut furaretur, inuenit: ut raperet tacita, quod petere non ualebat, et pro ſua uerecundia, et pro re uerentia præſtaturi: et quæ non merebatur corpore, corde perueniret ad medicũ: fide Deũ, manu tantũ tangeret ueſtimentũ: ſciens hanc fraudẽ non ſolum ueniam, ſed et remediũ præſtaturã: quã non uolun tas, ſed neceſſitas uerecũda generauit: præſertim cũ et furantis lucrũ quæreret: et ei cui auferebatur nul lũ gigneret detrimentũ. Pium latrociniũ, quod mi niſtra fide, fide attrahente cõmittitur. Ecce ubi uir tus eſt quæſita contrariis, ubi fraus fide cõniuente quod nitebatur obtinuit. Mulier inter cõprimẽtes ut

[margin: + ; Leui. 12. ; .i. cauea ludorũ.]

neſciretur accedit,et præſumpſit furari ſe poſſe curã fide ſola : ut habitu lateret,et corpore,retro accedit: et ad uidendũ ſe iudicabat indignã.Curauit fides intra ictũ tẽporis ; quod duodecim annis ars humana curare non potuit. Poſt hoc exẽplum ſuo uitio lõga trahit in languoribus tempora,et ſua negligẽtia diu laborat,qui ſola fide neſcit curari,ſed aromatum diſpendiis onerari.Tetigit ueſtimentũ mulier, et curata eſt:et ab antiquo eſt abſoluta languore.Miſeri qui cotidie corpus Domini tractamus, et ſumimus, et a noſtris uulneribus non curamur. Non CHRISTVS infirmãtibus;ſed fides deeſt: nam multo magis modo in nobis manẽs poterit uulneratos curare;qui latentẽ mulierem pteriens ſic curauit. Sufficit hodie fratres furta fidei,et Domini ptereuntis narraſſe uirtutem : cur autem Dominus ueluti ignorans quærit quam uirtutis ſuæ opere ſcit curatam:quia nunc longum eſt,ſequenti ſermone narrabimus.

DE EISDEM. SERMO .XXXIIII.

OMnes Euãgelicæ lectiones fratres chariſſimi, magna nobis & pſentis, et futuræ uitæ cõmoda largiuntur. Sed hodierna lectio et totũ quod eſt ſpei cõtulit: et quicquid eſt deſperationis excluſit.Eſt nobis dura,et deflẽda cõditio: peccare nos cogit fragilitas innata, et cõfiteri prohibet confuſio cognata peccati:malũ.n.facere pudor non eſt,et pudor eſt cõfiteri : timemus dicere,quod cõmittere nõ timemus.Sed hodie mulier cũ qreret medicinã tacita uulneri uerecũdo,inuenit ſilentiũ,per quod poſſit

peccator ad ueniam perueniret. Prima eſt felicitas in peccatorum turpitudinē non ueniſſe; ſed felicitas eſt ſecunda peccatorum ueniā peccatis latentibus inueniſſe. Hoc Propheta ſenſerat, qui dicebat. Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates: et quorū tecta ſunt peccata. Pſal, 31.
„ Ecce, inquit Euāgeliſta, mulier, quæ ſanguinis fluxū Mat. 9.
„ patiebatur ab annis duodecim, acceſſit retro: et teti-
„ git fimbriā ueſtimenti eius. Cōfugit mulier ad fidē ſubitā, cui longa defecerat cura: quæ confundebatur medicinā petere, furari uoluit ſanitatē: neſciri ſe ab eo uoluit, a quo ſe credidit poſſe ſaluari. Vt aer uētorū turbine, ſic cogitationū procellis mulier turbabatur: cōfligebat cū fide cauſa: cū timore ſpes: neceſſitas cū pudore: timoris frigus extinguebat credulitatis ardorē: obſcurabat luce fidei, uis amoris: ſpei cōfidētiā neceſſitas uerecūda frangebat: ſic mulier magni maris inſtar confuſis æſtibus iactabatur: q̄rebat quomodo faceret occultū de publico, de turba ſecretū: agebat ut ſibi et rediret ſanitas, et uerecūdia nō periret: curabat ne cura ſua ad curātis redūdaret iniuriā: prouidebat ut redderetur ſibi ſalus ſalua reuerentia ſaluatoris. Tali ergo ſenſu mulier merito de ſummitate fimbriæ peruenit totam ad Deitatis ſummam.
„ Acceſſit, inquit, retro. Sed ubi retro? Et tetigit fim-
„ briam ueſtimenti eius. Acceſſit retro. Sed ubi? Retro nil erat: ibi faciem quam declinabat īuenit. Erat in CHRISTO corpus multiplex, ſed erat Deitas ſimplex: erat totus oculus, q poſt ſe ſupplicē ſic uidebat,
„ Acceſſit retro: et tetigit fimbriam ueſtimenti eius. O quid iſta mulier uidit habitare in īterioribus xp̄i, quæ in CHRISTI fimbria diuinitatis totam uidit inhabitare uirtutē. O quā docuit mulier quantū ſit cor,

Pus CHRITSI,quæ in CHRISTI fimbria tantũ eſſe
monſtrauit. Audiant Chriſtiani qui cotidie corpus
CHRISTI attingunt,quantã de ipſo corpore ſume-
re poſſint medicinã:quãdo mulier totã rapuit de ſo-
la CHRISTI fimbria ſanitaté. Sed quod nobis flen-
dũ eſt,mulier de uulnere medicinã tulit,nobis medi
cina ipſa retorquetur in uulnus.Hinc eſt quod Apo-
ſtolus tangentes indigne corpus CHRISTI taliter
i.Cor.ii. admonet:et deplorat.Qui enim tangit indigne cor-
pus CHRISTI,iudiciũ ſibi ſumit.Et quod inde teme
ritas infirmitaté capiat, unde fides accipere debebat
ſanitatem,rurſus intulit. Propterea inter uos multi ĩ
firmi,& imbecilles,et dormiunt multi. Ité dormien
tes mortuos dicit,quos luget in uiuo corpore iam ſe
pultos.Petrus, et Paulus prĩcipes fidei Chriſtianæ no
titiã nominis CHRISTI toto orbe diffuderunt: mu-
lier accedẽdi ad CHRISTVM prima tradidit diſci-
plinã: mulier prima dedit formam quomodo pecca
tor tacita cõfeſſione deleat ſine confuſione peccatũ:
quomodo delinqués ſoli Deo cognitus de reatu nu-
dare apud homines uerecũda conſcientiæ non coga
tur:quomodo homo poſſit uenia iudicium ꝑuenire:
„ At IESVS, inquit, conuerſus,et uidens eam, inquit:
„ Cõfide filia,fides tua te ſaluã fecit. At IESVS cõuer
ſus nõ motu corporis,ſed diuinitatis aſpectu:CHRI-
STVS conuerſus eſt ad mulieré,ut mulier cõuertere
tur ad CHRISTVM:ut ab ipſo curam ſumeret,unde
ſumpſerat uitã: et ſciret ſibi ꝓſentis uulneris cauſam
„ fuiſſe perpetuæ rem ſalutis. Conuerſus,et uidens eã.
Vidit eam diuinis oculis,nõ humanis: uidit ut ſaluti
redderet,nõ ut agnoſceret quam ſciebat:uidit eam:
donatur bonis,malis caret,quem uiderit Deus. Hoc
uniuerſitas

uniuerſitas ſentit ex uſu de felicibus ſic dicēdo. Vidit illum deus. Vidit ergo iſtam Deus, quam curádo reddidit ſic felicem. Et quid plura? CHRISTVS mulieris docuit exemplo, quam fides ſola totam proficiat ad ſalutē. Sed de ſynagogæ principe iam loquamur: qui dum CHRISTVM ducit ad filiam ſuam, uiam dedit qua mulier perueniret ad CHRISTVM. Sic cœpit hodiernæ principium lectionis.
„ Ecce princeps unus accedens adorabat eum dicens.
„ Domine filia mea modo defuncta eſt: ſed ueni, impo
„ ne manum tuam ſuper eam, & uiuet. Futurorū præſcium CHRISTVM non latebat, quod prædictæ mulieris eueniret occurſus: per quam Iudæorū princeps diſceret, Deum non mouendum locis: non itinere ducendum: non trahendum præſentia corporali: ſed credendum quam ſit Deus ubiq; præſens: ubiq; totus: ubiq; ſemper: Et quam totum poſſit iuſſu facere, non labore: uirtutes mittere, non deferre: mortē non manu, ſed imperio effugare: uitam nō arte reddere,
„ ſed præcepto. Filia mea modo defuncta ē, ſed ueni.
Hoc eſt dicere, Adhuc uitæ manet calor: adhuc animæ ueſtigia uidentur: adhuc eſt in uia ſpiritus: adhuc dominus domus habet filiam: adhuc mortuam tartarus neſcit: ergo ut euntem poſſis animam retinere feſtina. Stultus putauit CHRISTVM non poſſe ſuſcitare mortuam, niſi teneret. Hinc eſt quod CHRISTVS ubi peruenit ad domū, & uidit puellā quaſi perditam fleri, ut infideles animos promoueret ad fidem, dormire eam dicit, non defunctam: ut crederent facilius de morte poſſe ſurgere, quam de ſom-
„ no. Non eſt, inquit, mortua puella, ſed dormit. Et uere apud Deum mors ſomnus eſt: quia uelocius

Deus mortuum ad uitam ſuſcitat, quam de ſom/no dormiens ab homine ſuſcitetur: et ante Deus frigentibus morte membris uiuificantem refun/dit calorem, quam homo ſepultis ſomno corpo/

i.Cor.15 ribus uigorem poſſit infundere: audi Apoſtolū. In momēto, in ictu oculi, mortui reſurgent. Beatus Apo ſtolus quia uelocitatem reſurrectionis non potuit referre uerbis, aptauit exemplis. Aut quomodo ibi ce leritatem ſermonis perſtringeret, ubi ipſam celerita tem præuenit uis diuina? Aut quomodo apparet ibi tempus, ubi æterna ſine tempore res donatur? Sicut temporalitatem tempus attulit, ſic excluſit æterni/tas tempus.

DE MVLIERE PROFLVVIO SAN/GVINIS OBNOXIA. SERMO. XXXV.

QVid ſit Chriſtum tangere, hodie do/cuit mulier in profluuio ſanguinis con ſtituta: quæ cum tangit fimbriā CHRI STI, totum diuini pectoris pulſat arca/num: et furto fidei ſummam rapuit de fimbriæ ſummitate uirtutem. Felix fraus, quæ et lu/crum ſalutis contulit: & damna ſuſtulit mox pudo/

Mat.9. ris: probat hoc Euangelicæ lectionis auditus. Ecce, inquit, mulier quæ ſanguinis fluxum patiebatur duo decim annis, accedens retro tetigit fimbriam ueſti/menti eius, dicens intra ſe. Si tetigero tantum ueſti/mentum eius, ſalua ero. In arduis languoribus dat crebro conſilium uis doloris: in deſperatis cauſis eſt ſæpe magiſtra neceſſitas: inuenit ipſa ſibi paſſio me/

dicinam. Hinc eſt quod mulier uerecundo uulneri qualiter ſubueniret inuenit, ut fidei inſinuaret ſilen/tio, quod inſinuare publico clamore non poterat: et ſecreta ſpiritus uia cæleſtem perueniret ad medi/cum, ad quem peruenire manifeſto carnis itinere non ualebat. Dabat audaciam multam pietas curan/tis, ſed fiduciam pudendi languoris neceſſitas aufe/rebat: cogebat ad CHRISTVM doloris accede/re magnitudo, ſed adire CHRISTVM fœditas hulceris non ſinebat. Sic anceps mulier, et fidei tre/pidante conſilio, maluit de fide iudicari, q̃ de fœ/do uulnere ſic perire. Acceſſit retro: & tetigit fim/briam ueſtimenti eius. Sciens ꝙ Deum nec tactus polluit: nec offendit uiſus: nec odor exaſperat: nec au/ditus ſauciat: nec inquinat humana cogitatio. Nam ſi ſol tangit ſtercora, non tamen ſtercoribus inquina/tur, quanto magis creator ſolis tangit omnia, & ta/men non poteſt ullis contactibus inquinari? Et ſi me dicus cum ſaniem uulnerum tractat, cum curat uere cunda membrorum, non iniuriam computat, ſed ho norem: quanto magis Deus non arbitratur iniu/riam, dum uulnera noſtra curando reſpicit & tangit ad remedium & uiſitat ad ſalutem? Dei conſpectum offendunt peccatorum uulnera, non dolorum: mor/bi criminum, non corporum paſſiones: uitiorum ſa nies, non uiſcerum fluxus: quia homo habetur uolũ/tarius in delictis: in lãguoribus tenetur inuitus. Hinc eſt ꝙ peccator pœnã recipit, ægrotus recipit curã. Mu lier ergo nõ uolũtatis cõſcia, ſed doloris, nec ꝯfuſa cri mine, ſed cõfuſa languore, acceſſit retro: ut turbæ de/clinaret oculos, nõ CHRISTI uitaret aſpectũ: a po pulis neſciri uoluit, nõ a CHRISTO: geſtiuit nõ Deũ

ſatere,ſed homines:quia non niſi a ſolo Deo potuit
» latens uideri:audiri tacens:celata curari. Acceſſit, &
» tetigit fimbriam ueſtimenti eius. Quia in CHRI
STO nil poſtremũ credidit: nil iudicauit extremũ:
quia nec minoratur Deus in homine: nec uirtus at/
tenuatur in fimbria: nec cæleſtis natura membrorũ
uariatur officiis.Hinc eſt ꝙ mulier per dorſum per/
uenit ad faciem:per ueſtimẽtum penetrauit interna:
& per fimbriam capitis tetigit ſummitatem: nec hoc
Ps.132. ſine myſterio: audite prophetam dicentem.Sicut un
guentum quod deſcendit in oram ueſtimenti eius.
Videtis fratres in fimbriam ueſtimenti huius totam
plenitudinem diuini chriſmatis,totam diuini capitis
tranſiſſe uirtutem.Sciẽter ergo mulier ſacrã CHRI
STI fimbriam geſtiuit attingere,ut de occulto my/
ſterio uulneris poſſet ſumere medicinã.Fratres, ma/
gna hæc mulier,& nimium permiranda, quæ ſciẽtia
doctores legis uicit: ſacramento omnes Iudæos ſu/
perauit:fide præceſſit Apoſtolum: nam Iudæa cum
Scribis,& Doctoribus ſuis Deũ totum deſpexit in cor
Ioã.20. pore:Thomas Apoſtolus ut CHRISTVM Deum
crederet,immiſit manus:iniecit digitos:patefecit uul
nera:& ut CHRISTVM crederet,iterũ pati com/
pulit CHRISTVM.Sed hæc mulier quam perſo/
nã teneat,cuius typum præferat,cuius præſenter ima
ginem,ſpirituali intelligẽtia perquiramus. Quæ eſt
iſta,quam ſic genuinus ſanguis, naturalis debilitas,
originalis morbus,ad cauſas mortis, ad lethale uul/
nus,ad fœdi languoris adduxit anguſtias? et quã ſic
ſordidauit uitiis: fœdauit criminibus: ſecretis uulne
ribus ſauciauit,ut eam ars curare: non ſolum uidere
oculus,non ſolum honeſtas pateretur: non præuale/

ret lex ipſa mundare: immo quam lex iuſſerat arceri templo: prohiberi ſacris: ſanctis omnibus abſtinere: et quam ſic dixerat immundam, ut quicquid tetigiſ ſet haberetur immundum. Iſta eſt fratres, iſta ē, iſta eſt Eccleſia: quæ primi hominis uulnerata peccato, to to fluebat ſanguine: tota originaliter decurrebat in mortem.

Hoc loco diuus Petrus obmutuit: cuius ſilentii ratio abunde redditur Sermone. LXXXVI.

DE HAEMORRHOISSA, ET FILIA ARCHISYNAGOGI. SERMO. XXXVI.

VErecundi debitoris eſt mox promiſſa diſſoluere: nec creditoris animum, aut deludere moris: aut longa expectatione ſuſpendere. Cum Archiſynagogi, uel Hæmorrhoiſſæ mulieris connexa ſibi, et producta narratio a conſueta ſermonis noſtri breuitate diſcederet, maluimus dimidiare tractatū: ne non recrearetur tantum, quantum ueſter oneraretur auditus. Domino Archiſynagogus occurrit: et totus prolabitur in terram: cauſam refert: inſinuat dolorem: mouet præſtātis affectum: impetrat ut properet, et accedat ad curam: econtra mulieri Dominus non quæſitus occurrit: præteriens occaſionem ſalutis ingeſſit: tacens cauſam tacentis agnouit: occultum uulnus etiam celantis aſpexit. Inter Dominum, et mulierem furtiuæ ſalutis agitur tam grande commercium: et dum publica petitione uiam facit rogatus, fidei cogitatio diuinum penetrat, et peruenit ad

ſecretū.Felix mulier quæ in tanta multitudine eſt ſola cum CHRISTO:ut ſola ſit conſcia et ſalutis redditæ, et uirtutis excelſæ.Beata quæ talē repperit acceſſum, cui nullus poſſit obſiſtere. Beata quæ tali uia ad ſuū proripuit, et irrepſit auctorē:quæ anteq̄ de uulnere ſuo cōfunderetur ab homine,careret ipſius uulneris fœditate:ſciens ſibi apud hoīes,et per hoīes interclusum totius aditū ſanitatis:qui horrere magis, q̄ curare uulnera cōſueuerunt.Deus abſtergit uulnera humana,nō deſpicit:neq; horret lāguores hominū , ſed depellit:nec deteſtatur īmunditias humani corporis, ſed emūdat:quia creaturæ ſuæ ad tactū neſcit deus, deus nō pōt ſordidari.Sed Euangeliſta generat quæ

Mar.5. » ſtionē,cū dicit. Et ſtatim Ieſus in ſemetipſo cum co
» gnouiſſet uirtutē q̄ exierat de eo,cōuerſus ad turbam
» aiebat.Quis tetigit ueſtimēta mea? Dū interrogat, uelut ignorantiā profitetur:exiiſſe uirtutem de ſe ſentit, ad quā exierat neſcit: quod præſtiterat nouit,cui præſtiterit ignorat: de perſona dubitat,qui certus eſt de ſalute collata:Verū non ignorātis errore, ſed maieſtate Dominus hic ſciētis, et præſciētis interrogat: nec quod occultū ſibi eſſet requirit : ſed et ipſum ſibi bene eſſe cognitū ſic demonſtrat:dum taliter quærēdo cunctis ignorātibus ſolus aperit quod latebat. Interpellatricem tacitam,et ſuggerentem cogitationibus ſolis,ac poſt tergum uirtutis ſuæ conſiliis adhærentē,nō ut diſcuſſor neſcius,ſed ut præſcius inquiſitor producit in mediū,ſuiſq; facit aſtare cōſpectibus, ut q̄ ſibi portarat ſalutē,oībus reportaret:et quæ uirtutē probarat,agnoſceret maieſtatem:nec rediret,ut putabat,incognita,quæ plenā ſui dederat notionem. Dum erubeſcit uulnus,dum in tali cura ipſum uere

tur ut deum,fidei ſuæ mulier non parua nubila ſuſti/
nebat:et mentis ſuæ lumine cõfuſionũ nebulis ipſa ca
ligabat.Vox ergo inquirẽtis Dñi uelut flatus ſalutaris
fugauit nubes:diſperſit nebulas:illuſtrauit fidem:et il
lam,quæ noctis latebat in tenebris,ipſo ſole reddidit
clariorẽ.Aut minor ẽ iſta ſole:quæ toto orbe radiat:
quæ toto Eccleſiæ fulget,et reſplendet in cœtu? ſi ſic
rediiſſet inuiſa,datc ueniã,eluſerat medicũ,nõ proba
rat:et ſibi quod cõſecuta fuerat aſcribere potuit, non
ſananti:quæ ſe curã rapuiſſe de fimbria curãtis credi/
derat,nõ de ſenſu : aut quid illius eſſe crediderat : cu/
ius in ſe uirtutẽ ſenſerat,uoto tñ iudicabat extraneũ?
Quæ utiq;,et ſi ante curã uerecundiæ fuerat qđ late/
bat,humilitatis qđ ſe iudicabat indignã,cur poſt cu/
ram nõ ſpõte,ut ageret gratias , ut honorẽ redderet,
ut gloriã tãti operis referret,occurit? ſed poſteaq̃ ui/
dit Dñm in inquiſitione pſiſtere,et diſcipulis excuſan
tibus,& cõpreſſionẽ turbæ opponentibus,nõ poſſe cõ
ſpicit ſe latere,poſtq̃ illã timor , & tremor cõſcientiæ
cœpit arguere,uenit in mediũ:ut quem occulte ſenſe
rat medicũ,palã ꝓfiteretur,et adoraret ut Deũ:& tam
p̃ſentibus,q̃ futuris fieret de tanto ſuo languore me/
» dicina,dicẽte Euangeliſta. Mulier aũt timens,ac tre
» mens,ſciens qđ factũ eſſet in ſe uenit: & ꝓcidens ante
» pedes eius dixit ei omnẽ ueritatẽ. Verũ quia hiſtori
ca relatio ad altiorẽ ſemper eſt intelligentiã ſublimã
da:& figuris p̃ſentibus futura ſunt noſcẽda myſteria ,
Archiſynagogus , uel eius filia , ſiue mulier in fluxu
ſanguinis cõſtituta,quid ſub harũ ſpecie perſonaꝝ te
neãt ſacramẽti,allegorico nũc ſermone pãdendũ ẽ.
Archiſynagogi filia ad quam uenit CHRISTVS,
uadit,et properat,et humano gradu iter facit, qui di/

uinitus loco non poteſt promoueri,ſine dubio ſyna-
Mat. 15. goga eſt,dicente Domino. Non ſum miſſus niſi ad
oues quæ perierunt domus Iſrael.Sed dum ad illam
CHRISTVS tendit,Eccleſia in cunctis gentibus poſi
ta,amiſſo naturæ bono,perdebat,et profundebat ſan
guinem generis humani:cuius lãguorem peritia hu-
mana dum curare nititur,ipſum cumulabat: nã cen-
ſura fragilitatis humanæ,ac mundanæ diſtrictio di-
ſciplinæ,et populorum ſemper ſanguinem fudit:et ta
men nec hoſtes abolere,nec ciuium bella compeſce-
re,nec criminum potuit dementiam perdelere. Hæc
ergo talibus confoſſa curis,ubi quicquid ſuæ fuerat,
et erat ſubſtantiæ uidit eſſe conſumptũ,ideſt animũ,
mentem,ſenſum, ingenium, laborem, induſtriam,
rationem, quæ utiq; rectoribus ad profectum ue-
lut medicantibus commodamus, ubi CHRISTI
prætereuntis ſenſit præſentiam,retro acceſſit: quia ui
dere eum ſanguine polluta non merebatur: accedit
retro,hoc eſt fidei ſequitur auditũ:& extrema CHRI
STI uelut ipſam tangit fimbriam:dum non honora
tur in patribus:non ſanctificatur in lege:non ſe iacti-
tat in prophetis:nõ Dominico ipſo honoratur in cor
pore:dum ab illo generationis CHRISTI ordine ha
betur extranea.Poſt tergum,hoc eſt nouiſſimo tẽpo
re CHRISTVM ſequitur:& ſancitur occulto fidei
ſacramento:& uere tetigit ueſtimentum quod in ſe-
pulchro repperit:per quod reſurgentis Domini cre-
didit,& prædicauit inſignia.Sed dũ circa hãc CHRI
STVS ſuis uirtutibus occupatur, in Archiſynagogi
filia deficit,et moritur ſynagoga:ut & ipſa ad uitam
per fidem redeat, quæ per legẽ mortua fuerat:& pe-
rierat per naturam. Inter hæc ueniunt de domo Ar

„ chiſynagogi:et dicunt:noli uexare magiſtrum,mor/
„ tua eſt puella. Hodieq́ꝫ Iudæi nolunt uexari CHRI
STVM,quem cupiunt non uenire:& mortē pronun
tiant,qui ſpem reſurrectionis infideliter perdiderũt.
Sed & illud huic aſſertioni noſtræ q̃ conuenit, quod
Archiſynagogi filia duodecim annos egiſſe refertur
in uita:et hæc duodecim annos perſeueraſſe memo/
ratur in uulnere:cũ utriſq́ꝫ nouiſſimo, et expleto tem
pore ſalus redderetur,et uita:nam iſte numerus tem
pus humanæ uitæ concludit:qui ut annum faciat,duo
decim diſtinguitur,et numeratur in menſibus : unde
et propheta ſub annũ Domini acceptũ CHRISTVM Iſa. 61.
indicat aduenisſe:& Apoſtolus temporis plenitudine ſurta.lxx.
CHRISTVM ueniſſe approbat,dicens. Poſtq̃ ue/ Gal.4.
nit temporis plenitudo ,miſit Deus filium ſuũ. Orate
fratres,ut ſicut ſibi,& legi,ut CHRISTO uiueret de/
functa eſt ſynagoga:ita & nos peccatis moriamur, et
carni,ut uiuere poſſimus in CHRISTO.

DE IONAE PROPHETAE SIGNO. SERMO. XXXVII.

FRatres Sanctorũ geſta caſibus nõ ſunt
deputanda,ſed ſignis:et quæ uitia putã
tur illorum,myſteriis ſunt applicanda,
non lapidibus:ſicut hodie Dominica ſi
gnauit,& patefecit inſtructio,dicens.
„ Turbis autem concurrentibus cœpit dicere IESVS.
„ Generatio hæc nequam eſt:ſignum quærit : & ſignũ Luc.11.
„ non dabitur ei,niſi ſignum Ionæ prophetæ : ſicut.n.
„ Ionas ſignũ fuit Niniuitis:ita erit et filius hominis ge
„ nerationi iſti. Ecce ꝓphetæ fuga ipſius Domini uer

titur in figurã:et quod celebratur ferale naufragiũ, hoc ſacramentum Dominicæ reſurrectionis exiſtit. Nam queadmodum Ionas typum per omnia tenue/ rit,et impleuerit Saluatoris,hiſtoriæ,quæ de ipſo ſcri

Ionæ.1. pta eſt,textus oſtendit Fugit,inquit,Ionas a facie dei. Nõne Dominus ut hominis faciem præferret, et for/ mam,faciem,formãq; propriæ Deitatis aufugit?Apo

Phil.2. ſtolo ſic dicente.Qui cum in forma Dei eſſet,non ra pinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo: ſed ſeme/ tipſum exinaniuit formam ſerui accipiens.Formam ſuſcepit ſerui Dominus,ut lateret mundũ:ut diabolũ præueniret,in hominẽ ſe fugit ipſum. Et bene typus Chriſti ipſius Ionæ ſeruatur in uerbis:nõ dixit, fugio Deum,ſed,a facie Dei ego fugio : Deus qui ubiq; eſt, quo ſeipſum fugiat non eſt: ſed CHRISTVS non ut loco,ſed ſicut ſpecie faciem Deitatis aufugeret , totũ noſtræ ſeruitutis confugit ad uultũ.Deſcẽdit , inquit, Ionas in Ioppen,ut fugeret in Tharſis.Audi deſcẽſo/

Ioã.3. rem.Nemo,inquit,aſcendit in cœlũ, niſi qui de cœlo deſcẽdit.Deſcendit Dñs de cœlo ad terram : deſcẽdit Deitas ad humana:deſcendit ad noſtram ſuperna do minatio ſeruitutẽ:et tñ qui deſcenderat ad nauẽ, na/ uem nauigaturus aſcẽdit:ſic CHRISTVS qui in hũc mundũ deſcendit,uirtutibus, & mirabilibus Eccleſiæ ſuæ cõſcendit in nauẽ . Quid ſibi uult aũt cõfuſa uẽtis procella,niſi diabolũ, qui cor Iudæ penetrãs , reges, gentes,populos,militiã,iudices,marinos eleuauit , et inflauit in fluctus,ut aſcendentes,et cadẽtes undæ au ctorẽ ſuũ ſæculi peterent ad quietẽ?audi undas ſæcu/

Pſal.2. li:audi prophetã dicentẽ. Quare fremuerunt gẽtes:& populi meditati ſunt inania? Aſtiterũt reges terræ, & principes cõuenerũt in unũ aduerſus Dñm, & aduer/

ſus CHRISTVM eius. Et quia ſors Ionam proditura non defuit, implet ſuper CHRISTVM Dauidicam prophetiam, quæ dicit. Et ſuper ueſtimentum meum miſerũt ſortẽ. Quod aũt Ionas auctor ſuæ demerſionis exiſtit, cũ dicit. Tollite me, et mittite in mare: uolũtariã Dñi indicat paſſionẽ: nam quare ſibi illi ſuſtinent hæc iuberi, qui ſibi in periculo tali ſpõte poterant ſubuenire? Quãdo.n. multorum ſalus petit unius mortẽ, mors in intereuntis arbitrio collocatur: quia et moriturũ retardare poteſt ad mortẽ uolũtas, et periclitantis mora periculũ præuenire: ſic hic ubi totũ dñi geritur in figurã, expectatur moriẽtis auctoritas; ut mori nõ ſit neceſſitas, ſed poteſtas: audi Dñm dicẽtem. Poteſtatẽ habeo ponẽdi animã meã: et poteſtatẽ habeo iterũ ſumẽdi eã: nemo tollit eã a me. Q ũo ẽ quia CHRISTVS, et ſi emiſit ſpũm, nõ amiſit: quia qui oĩum in ſua manu recipit, et tenet aĩas, ipſe aĩam ſuã queadmodũ poſſit perdere nõ uidetur: audi Prophetã dicentẽ. Aĩa mea in manibus tuis ſemp. Et alibi. In manus tuas cõmẽdo ſpũm meũ. Sed qd plura? Currit, occurrit, adeſt bellua de pfundo totũ Dñicæ reſurrectionis impletura, et pditura, imo cõceptura, et paritura myſteriũ: adeſt bellua, adeſt imago horrida, et crudelis inferni: quæ dũ fertur auidis faucibus in pphetã, uigorẽ ſui ſenſit, et deguſtauit auctoris: incurrit nãq; ieiuniũ deuorando: ſed domiciliũ cordis ſui tremẽs ad ſuperni hoſpitis aptat, et pparat mãſionẽ: ut ipſa q̃ fuerat tota cauſa diſcriminis, ipſa fieret neceſſariæ nauigatiõis inaudita uectura, uectorẽ ſuũ ſeruãs, et poſt triduũ referẽs ad ſuperna: et hoc daret gentibus, quod abſtulerat a Iudæis: quibus ſignũ quærentibus, ſolũ dandũ Dñs eſſe ſignũ hoc decernit: per

Pſal. 21. Ioã. 10. ps. 118. Pſal. 30.

quod ſcirent gloriam, quam in Chriſto ſperauerant
» totam eſſe gentibus conferendam. Generatio, in-
» quit, hæc nequã eſt: ſignum quærit: et ſignum nõ da-
» bitur illi, niſi ſignum Ionæ prophetæ. Sicut enim Io-
» nas ſignum fuit Niniuitis: ita erit & filius hominis ge
» nerationi iſti. Quia Iudaica perfidia fluctuante in-
ferni CHRISTVS demerſus eſt in profundum: & tri
duano curſu tota tartari occulta percurrens, et Iudai
cæ crudelitatis, et maieſtatis ſuæ, ac peremptæ mor-
tis dedit indicium cum reſurgeret: merito ergo ſur-
gent Niniuitæ in iudicio: et condemnabunt illam ge
nerationem: quia illius unius ꝓphetæ naufragi, adue
næ, ignoti, præconio corrigũtur: iſti poſt uirtutes tan
tas, mirabilia tãta, cum toto reſurrectionis coruſco,
ad fidem non ueniunt: ad pœnitentiam non mouen
tur: ipſum namq; reſurrectionis ſignum non credũt,
ſed geſtiunt infamare: dum pretio militum claudũt
oculos, corda corrumpunt, quod ſcierant, quod uide
rant ut tacerent: redimentes mendacium, ut tollerẽt
ueritatem, facinus ſuum in Chriſti retorſere diſcipu-
Mat. 28. los, cum dicunt. Dicite quia diſcipuli illius nocte ue-
nerunt, et furati ſunt. Erras Iudæe: hoc diſcipuli non
tulerant, ſed magiſter: et ipſe ſe furatus eſt, qui uide-
batur occiſus. Sed miror quod Iudæus CHRISTVM
requirit: quem inter duos latrones feraliter colloca-
rat: cõmittit male: cuſtodit impie: iniquius quærit. Iu
dæe CHRISTVS perire non poteſt: ſed tu eum tibi
tuo ſcelere perdidiſti. Veniet, ueniet in iudiciũ Regi
na auſtri: et eo ipſo, q furatus putabaſ, iudice te ꝯdem
nabit: qa illa uenit ab extremo terræ audire ſapientiã
Salomõis: et tu ad te uenietẽ ſapiam Dei iſeliciſſimus
occidiſti. Niniuitæ crediturarũ gentiũ, Regina auſtri

Eccleſiæ tunc prouiſa eſt in figuram. Beati ſumus fratres, quia quod præceſſit in typo, quod promiſſum ẽ in figura, nos ſpecie, ueritate ueneramur: cernimus: & habemus.

DE INIVRIA AEQVO ANIMO TOLERANDA. SERMO XXXVIII.

QVanta ſit cæleſtis philoſophiæ magnitudo, quanta uirtus militiæ Chriſtianæ, hodie docuit Dominus, ſic dicẽdo.
„ Si quis te percuſſerit in dexteram ma- Mat. 5.
„ xillam tuam, præbe illi & alterã. Hoc putat arduũ, qui præmia patientiæ quãta ſint neſcit. Putas ne poteſt iſte uulneribus inuenire uictoriã, qui nec ictu palmæ acquirere uult coronam? Poteſt iſte morte inquirere gloriam, cui pro honore diuino humana grauis uidetur iniuria? Homo nõne præceptis talibus infantiæ tuæ rudimenta cõponuntur? Palmæ paruulorum ſunt uerbera, nõ uirorũ. Hinc eſt quod leuibus mãdatis pueritia CHRISTI animatur: ut ad grauia toto iam robore Euangelica iuuẽtus accedat: ut hoc laboribus, pœnis, morte, ſe gaudeat obtinere, quod per infantiam paruis iniuriis acquirere nõ ualebat. Vt autem dura nõ eſſe quæ præcepta ſunt approbentur, mandatorum ſeries ipſa replicetur.
„ Audiſtis Exo. 21.
„ quia dictum eſt antiquis: oculum pro oculo, & dentẽ Deu. 19.
„ pro dente: Ego autem dico uobis non reſiſtere ma-
„ lo: ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxillã tuã,
„ præbe illi & alteram: & qui uult tecum in iudicio cõ-
„ tendere, & tunicam tuã tollere, remitte illi & palliũ:
„ Et qui te angariauerit mille paſſus, uade cum illo &

» alia duo. Audiſtis quia dictũ eſt antiquis. Quibus anti
quis? utiq; Iudæis, quos antiquos plus malitia fecerat,
q̃ uetuſtas: quos furor uindictæ cupidos ſic tenebat, ut
pro oculo caput, ꝓ dente animã poſtularẽt. Hinc eſt
ꝙ eos lex ad uindictæ uiciſſitudinẽ refrenabat, ut q
ueniã culpæ ſapere nõ ualebãt, uel modũ ſaperent ul
tionis: & tantũ uindictæ exigerẽt, quantũ læſionis in
tulerat uis furẽtis. Sed hoc antiquis: nobis aũt per gra
tiã inouatis diuina quid imperet bonitas audiamus.
» Ego aũt dico uobis. Quibus? utiq; Chriſtianis. Nõ re
» ſiſtere malo. Sic cũ dicit, uult nos uitia nõ repẽſare ui
tiis, ſed ſuperare uirtutibus: et in ipſis ſcintillis adhuc
extinguere iram: quæ ſi peruenerit ad totum furoris
incendium, ſine ſanguine non ſedatur. Ira uincitur le
nitate: manſuetudine extinguitur furor: malitia boni
tate palpatur: crudelitas pietate proſternitur: impatiẽ
tia patientia punitur: contentio ſuperatur iniuriis: ſu/
perbiã humilitas ſternit. Ergo fratres, qui uult uitia
uincere, pietatis arma teneat, non furoris. Et quãuis
poſſit lucere ſapienti, quid ſit quod inſtituuntur iniu/
riis primordia Chriſtiana: tamẽ quia non intelligũt
quidam, eſſe hoc uirtutis, eſſe hoc bonitatis culmen,
pietatis eſſe hoc faſtigium, hoc eſſe diuinæ philoſo/
phiæ, non humanæ, non reſiſtere malo, ſed uincere
in bono malum: maledicenti benedicere: percutienti
iterũ percutiendi licentiam non negare: tollenti tuni
cam dimittere palliũ: & rapienti prædã facere largita
tem: angarianti mille paſſus addere ſuã ad alia duo
millia ſeruitutem: ut uincat neceſſitatẽ uoluntas: im/
pietatẽ pietas: et hoc ſit patiẽtis uirtus, quod imperat
uis cogentis: ergo quamuis iſta doceant, quare miles
CHRISTI ad uirtutem roboretur iniuriis: tamen ut

plus pateat:qua ex cauſa ſint præcepta altius requira mus.Fratres,ubi ſe peccatorum morbus, uitiorũ ſce/ lus,impietatis phreneſis mentibus infudit humanis, et quicquid erat ſcientiæ,ſenſus, et rationis extinxit, furore ueſano fecit per orbem diffuſas gentes Deum fugere,ſequi dæmones:creaturas colere, contemne/ re creatorem:deſiderare uitia, horrere uirtutes: agi gladiis:uulneribus ruere: uiuos mortibus deperire: unde ſanari aliter homines non ualebant, niſi cæle/ ſtes medici armati pietate tota,et patientia mitteren tur: qui ſic laborantiũ phreneſi paterentur iniurias: maledicta portarent:ſuſtinerent uerbera:uulneribus ſcinderentur:donec eos ad ſobrietatẽ ſenſus,ad ſyn/ ceritatem ſpiritus,ad mentium reducerent ſanitatẽ: ac ſic Deum quærere, fugere dæmones, languo/ res ſentire,ſapere ſanitatem,abiicere uitia,capere uir tutes,declinare uulnera,horrere ſanguinem, recuſa/ re mortem,uitam deſiderare perficerent. Et ſi uultis ut quod diximus plenius innoteſcat: carnaliũ medi/ corũ loquamur exẽpla.Nõne quotiẽs miſerũ hoĩem choleræ inflãmauerit incendiũ,et dominãte febre ue ſanũ reddiderit ægrotantẽ,turbatur ſenſus:mens de/ perit:feritas accedit: recedit humanitas? et ne mul/ tis,moriẽte homine furor uiuit?Hinc ẽ,qđ frẽdit den tibus:parentes laniat:ſcindit proximos:cædit pugno, morſu agit,atq; afficit obſequentes: tunc medicus ad uirtutis laudem,ad artis gloriam, ad famæ cumulũ armatur patiẽtia,tolerantiam ſumit, iniurias deſpi cit,morſus ſuſtinet,fert labores,& nõ leues pœnas pa titur,ut a pœna liberet laborantem:fouet oleo: inſi/ ſtit curis:erogat medicinam:certus quod mercedem honoris obſequiis repenſet ægrotus dum receperit

ſanitatem.Rogo, quæ maior phreneſis,quæ grauior uis furoris,quæ par demētia,ſancti hominis percute re maxillā? māſueti fratris faciem uerberare? placidi uultus gratiā triſti liuore ꝑfundere?nudare hominē ſolo quo tegitur ueſtimento ? et ob uilem prædā nil Deo,nil homini , nil naturæ relinquere , nil pudori? angariare hominem ſuis actibus occupatum?et alie/nam pœnam ſuum ſolatium cōputare ? Ergo fratres ſi talia perpetrantes grauiſſima phreneſi laborare co gnouimus,obediamus CHRISTO : et furentum fra/trū morſus,uerbera,onera,tota pietatis uirtute por/temus:ut et fratres noſtros liberemus a pœna : et nos æternum patiētiæ præmiū conſequamur : nec dedi/gnetur ſeruus hoc accipere a conſeruis,quod Domi/nus a ſeruis,et pro ſeruis, dignāter accepit: palmis fa ciem non negauit:tollenti tunicam,et pallium dimi/ſit,et corpus:angariantem ſe ad laborem gratus,ac li bens eſt ſecutus ad mortem. Ergo fratres ſi dignum Dominus pati duxit:pati ſeruum quomodo,quomo/do uidetur indignum?Erramus,erramus fratres: qui non facit quod iuſſit Dominus, gratis ſperat Domi/nus quod promiſit.

DE PERSEVERANTIA ORATIONIS. SERMO. XXXIX.

PEr ſe ſemper ſibi diuina ſufficiunt : ſed ob hoc hominibus humanis frequēter inſinuā tur exemplis: quia cæleſtis prouidentia nō quid ipſa dicere , ſed quid auditor capere poſſit attendit . Sic fons per tenues uenarū primitus erūpit meatus : atq; anguſtis ſenſim ſerpit

in riuulis:donec digno ſucceſſu in totam ſe fluuiorũ latitudinẽ prorũpat,et ualenter effundat. Et ut uobis de nobis loquar:nato paruulo mox coæuũ præparat ſuccũ natura:eſcã cõmutat in potum:et ſtupentes ad huc fauces,torpenteſq; internoꝶ meatus,ad uſum ſo lidioris cibi longa lactis infuſione componit: ſic nos Dominus ad capiẽda diuina uernaculis erigit,et iſfor
» mat exemplis,dicendo. Quis ueſtrũ habebit amicũ: Luc.11.
» et ibit ad illũ media nocte:et dicet illi. Amice cõmo/
» da mihi tres panes:quoniã amicus meus uenit de uia
» ad me:et non habeo quod ponã ante illũ : et ille deí/
» tus reſpondeat:noli mihi moleſtus eſſe, quia iã oſtiũ
» clauſum eſt:et pueri mei mecum ſunt in cubili : non
» poſſum ſurgere,et dare tibi : dico uobis,ſi non dabit
» illi ſurgens quia amicus eius eſt:propter improbita/
» tem tamen eius ſurget : & dabit illi quotquot habet
» neceſſarios. O quã dare uult,qui ſe inquietari tali/
ter,taliter patitur ſuſcitari.O quã neceſſitatis eſſe ſuæ quod ſuæ poteſtatis eſt, uult uideri. O quã pulſanti iſte geſtiuit occurrere,qui ſic ſecreti ſui cubile ipſam collocauit ad ianuam.O quã negare noluit, qui ſibi etiã neganti qualiter extorquereť oſtendit.O quam non ad ianuã tantum Dominus, ſed ipſa ianua Dñs fuit:Ego ſum,inquit,ianua.Qui dormientibus ſeruis Ioã.10. pulſantis neceſſitatẽ ſolus, et primus audiuit. O quã pius,quã miſericors,qui quod mandatis docet, pro/ bat,& informat exemplis.Cum facis,inquit,eleemo Mat.6. ſynam noli tuba canere. Et iterũ.Neſciat ſiniſtra tua
» quid faciat dextera tua. Quis ueſtrũ habebit amicũ:
» & ibit ad illũ media nocte. Parũ eſt quod faciẽti mi
ſericordiã nox uelabat:quod largitatẽ dantis peten/ tis obtegebat improbitas : niſi ad cumulum pietatis

ueládæ aſcriberetur & ſomnus. Indicit in hac huma nitate geminam neceſſitatis ſpeciem, petentis, & dor miétis: ut illum petere hoſpes, dare compellat hunc ſomnus: utpote qui propterea ſe daturum ei dicat in tempore, quod non occurrere amico, ſed recurrere uideatur ad ſomnum: & ut ei magis dormire liceat, q̄ dare libeat ſic petenti. Quid plura? ecce pulſanti il li plus ſomnus, q̄ ſonus extitit ſuffragator. Nec otio‐ ſum reor eſſe quod horam petendi ſic aperit, ſic de‐ ſignat: dicēdo. Quis ueſtrum habebit amicū, et ibit ad illum media nocte? Quaſi nō et prima, & ſecun‐ da, & tertia hora noctis, cum ſe ſopor blandus dor‐ miētibus primum fundit in corpora, et uiſceribus di urno labore feſſis dulcis, ac totus illabitur, moleſta, & aſpera ſit inquietátis improbitas. Sed hoc tempus eſt, quod deuotum, & iuge pernoctantis demonſtrat indicium: hoc tempus eſt, quo inter præteritos, et fu turos labores ardens animus ſed ad diuina, nil indul get corpori, nil quieti: ſed anteq̄ finiat tranſacti diei opera, inchoat, & anticipat iam futuri. Iſta ſatis hora eſt efficax impetrādi: hoc ſciens Propheta, ipſum tē‐
Pſ. 118. pus ſuæ ſupplicationis aſſerit extitiſſe, cantando. Me dia nocte ſurgebam ad confitendum tibi. In hac ho ra uigilantibus ſemper ſponſus ille cæleſtis occurrit:
Mat. 25. qui dicit. Media nocte clamor factus eſt, ecce ſpōſus uenit. Non potuit non impetrare quod uoluit, qui ut reciperet hoſpitem, hoſpitem reficeret, totam ſibi re quiem denegauit. Aut quomodo ſic petenti, ſic pul‐ ſanti, non reſpōderet ille, qui ſe in hoſpite ſuſcipi cō‐
Ibidē. ſitetur, cū dicit: Hoſpes fui, & ſuſcepiſtis me. Aeſtimo hoc dixiſſe pulſantem: aut forte taliter conueniſſe: fe‐ ci quod iuſſiſti; redde quod promiſiſti: tibi credidi di

centi. Nolite ſolliciti eſſe in craſtinũ. Vnde heſterno Mat. 6.
hoſpiti quod apponerem non reliqui: ſi tibi ego ſic habenti moleſtus ſum, quanto mihi ille extitit moleſtior non habẽti? & tamen ego illi excuſare non potui: quia tibi obedire contendi. Plus hic iubẽtis, q̃ nõ habentis uerecundia nunc laborat. Hoſpes in domo eſt: & tu dormis: immo tu dormis, qui non dormis. Ego ſuſcepi hoſpitem: niſi dederis panem, panẽ hoſpiti tu negaſti. Merito ſic pulſanti, petenti taliter, quotquot neceſſarios habuit Euangelicus iſte fœnerator largitus eſt panes. quid faciunt qui ſe non in cubili, ſed ipſo collocant in ſepulchro? qui ſe non ſomno, ſed morti tradunt? quos gallus non cõmonet: lucifer non ſuſcitat: ſol ipſe non reuocat, & producit ad lucem? iſti & tempus ſupplicandi, & hoſpitis mercedem, & ipſa diei opera perdiderunt. Contriſtamur fratres, quando nos diluculo ſtamus ante dominum: et nobiſcum noſtros filios non uidemus. Ille noctis medio ſic pulſauit, ĩ cuius domo hoſpes uenerat: rogo, tu quare non uel diluculo uigilas, cui eſt hoſpes in domo? quod ille gratiæ, tu tribue uel pigritiæ: quod ille humanitati, tu neceſſitati ſaltẽ, plus ſomni, quam tui amator impende: certe ut poſſis uigilare ad uitam, qui dormis ad mortem, quæ ſequũ
„ tur auſculta. Et ego dico, ĩquit, petite, & dabitur uo-
„ bis: quærite, et inuenietis, pulſate, & aperietur uobis.
„ Omnis enim qui petit accipit: & qui quærit inuenit:
„ & pulſanti aperiet. Sed dicis, eſto quod petere poſſim, pulſare quomodo potero cæleſte ſecretũ? quẽadmodũ? iterãdo preces: & expectãdo iudiciũ largitoris: moras dantis patientiſſime ſuſtinẽdo: quia qcũq; cũ ſemel pulſauerit, ĩdignatur mox ſi nõ fuerit audi-

tus, iſte nõ ẽ petitor ſupplex, ſed ẽ ĩperioſus exactor:
Pſal. 26. audi Prophetã dicẽtẽ. Expecta Dñm: uiriliter age: et
confortet cor tuũ. Et ſi iterũ diſtulerit ĩ futurũ, tu Do
minũ tuũ patiẽter expecta. Vbi autẽ quid q̃rere debe
as, uis noſſe: ſunt diuitiæ in ſinu pauperis: et regnũ cæ
Luc. 17. loꝝ intra te eſt: Intra uos eſt regnũ cæloꝝ, dicit dñs.
Quis ſit autẽ amicus q dormit: & quis eſt amicus q
de uia uenit: et qui ſunt pueri qui dormiũt: et quis eſt
iſte qui pulſat: et cur ſub certo numero tres tantũ po
ſtulat panes: cũ petiero, q̃ſiero, pulſauero, et peruigil
inquietator accipere meruero, uobis amicis mei Do
mini non negabo. Sed dicitis mihi, ecce amicus Do/
mini tui uenit ad te: iſte darẽ, non accipere cõſueuit:
hãc deniq; ſitarciã de uiatici ſui copia paſtor auidus
expleuit: ut de noſtræ paupertatis uiliſſima præpara/
tione guſtaret: nec paſſus eſt intẽpeſta nocte me ſibi
aliunde petere hoſpitũ locupletiſſimus quod habe/
bat. Nec mirũ fratres, ſemper dare uult diues ad pau
perem cum declinat. Iſte illius Euãgelici amici ſem/
per manet ĩ ianua: in iſtius cubili ille cum pueris ſuis
largitor Euangelicus perſeuerat: in cuius corde Pa/
ter, et Filius, et Spiritus ſanctus faciunt ſemper, et col
locant manſionem. Quid plura? Pater eſt: ab ipſo pe
tere, in ipſo quærere, per ipſum pulſare me credidi:
& ideo me uobis datuꝝ nõ incautus, pmiſſor aſſerui.

DE BONO PASTORE. SERMO. XL.

VBi uernalis auræ tempus annuos ouiũ cœperit partus aperire, ubi per cãpos, prata, uias cœperit fœcũdi gregis ger mina copioſa diſpergere, paſtor bo/

nus ſeponit,& cantus: & diſcurſu anxio teneros quæ-rit,legit,colligit fœtus:atq; eos collo,humeris, ulnis, lætus uector imponit,ut ſaluos omnes perferat, & to tas perducat ad caulas.Sic nos fratres,ubi quadrage-ſimæ arridente uerno eccleſiaſticum gregem uide-mus fundere uberes partus, tractatus noſtri cantus, & conſueti ſermonis epulas ſeponentes, totam curā in colligendo,& comportādo cæleſti germine anxii grauiſſimo labore dependimus.Sed quia agnos red ditos gregi,et totos intra CHRISTI uidemus eſſe iā ſepta,diuinos lætiſſimi reuocamur ad cātus, domini ci uobis cibi exultatione tota uitales copias apponē-tes:ut quos ſocios ſenſerimus in labore,participes in gaudiis habere poſſimus. Et quia præfatio hæc no-ſtra paſtoris boni fecit,et intulit mentionem: de ipō qui ſolus bonus,ſolus paſtor,ſolus paſtorū paſtor ē, tota ſermonis noſtri,et tractatus repleatur, et habea tur intentio. Paſtor,inquit, bonus animā ſuam po-nit pro ouibus ſuis. Ioā.10. Fortē faciat uis amoris: quia nil durum,nil amarum,nil graue,nil lethale, computat amor uerus. Quod ferrum? quæ uulnera? quæ pœ-na? quæ mortes amorem præualent ſeparare perfe-ctum? Amor impenetrabilis eſt lorica:reſpuit iacu-la:gladios excutit:periculis inſultat:mortem ridet: ſi amor eſt,uincit omnia. Sed quæramus, utrū ſit oui-bus cōmoda mors iſta paſtoris:quæ deſtituit oues: q̄ lupis tradit inerme pecus:quæ ſic charū gregem feri nis morſibus derelinquit: direptioni dat: & exponit morti: ſicut ipſius paſtoris CHRISTI probatur ex morte.Ex quo nāq; poſuit ipſe animā ſuam pro oui-bus ſuis:ſeq; Iudaico furore pmiſit occidi, oues eius

gentilium uelut prædonum diripiũtur incurſu: ma/
ctandæ in carceribus uelut latronũ claudũtur antris:
a perſecutoribus quaſi a ſæuientibus lupis ſine ceſſa/
tione laniantur: ab hæreticis quaſi ab extraneis cani
bus rabido dente carpuntur. Hoc Apoſtolorũ peré/
ptus probat chorus: hoc Martyrũ toto orbe fuſus cla
mat ſanguis: hoc Chriſtianoꝝ membra data beſtiis,
conſumpta ignibus, demerſa fluminibus, patẽter de/
monſtrant: quod utiq; totũ ſicut mors intulit, ita ui/
ta potuit prohibere paſtoris. Ideo pro te paſtor amo
rem morte probat: quia cum uideat ouibus iminere
diſcrimen, cum gregẽ defenſare non poſſit, mauult
mori ante q̃ mali de ſuis ouibus quid uideat. Sed qd
facimus, quia uita mori non poterat niſi uoluiſſet &
datori animæ animã quis tollere potuiſſet nolenti &
» dicente ipſo. Poteſtatem habeo ponendi animam
» meã: & poteſtatem habeo iterũ ſumendi eam: nemo
» tollit eam a me. Ergo mori uoluit, qui ſe cum mo/
ri nõ poſſet, permiſit occidi. Quæramus ergo huius
quæ uis, quæ ratio, ſit amoris: quæ huius cauſa mor/
tis: quæ huius ſit utilitas paſſionis. Eſt plane uis certa,
uera ratio, cauſa lucens, utilitas tanti ſanguinis pera/
perta: nãq; paſtoris una ex morte uirtus emicuit ſin/
gularis: paſtor pro ouibus morti quæ ouibus imine
bat occurrit, ut auctorem mortis diabolum nouo or
dine captus caperet: uictus uinceret: puniret occiſus:
& ouibus moriendo uiam uincẽdæ mortis aperiret.
Nam & Diabolus dum in hominem tendit, proſiliuit
in Deum: dum in reum ſæuit, incurrit in iudicem: in/
uenit ſupplicium, dum ingerit pœnam: ipſe accipit,
dum dat ſententiam: & uiuens mortaliũ paſtu mors

moritur,dum deuorat uitam:abſorbens reos mors, abſorbetur inocentiæ dum deglutit auctorem:& pe/ rit mors ipſa quæ perdebat omnes , dum omnium perimere uult ſalutẽ. Ergo tali forma præceſſit oues paſtor,paſtor ab ouibus non receſſit : nec illas dedit lupis,ſed tradidit lupos illis,quibus donauit ſuos eli/ dere ſic prædones:ut occiſæ uiuerẽt,laniatæ reſurge rent ; ſanguine ſuo tinctæ fulgerent regali purpura: niueo uellere perlucerent: ſic bonus paſtor pro oui/ bus cum poſuit animam, non amiſit : & oues taliter tenuit,non reliquit:nec deſtituit oues taliter, ſed in/ uitauit : quas per mortales campos, per iter mortis, uitalia uocauit,& perduxit ad paſcua . Sed dicit ali/ quis : quando hæc erunt? Ecce interim oues, ideſt, Apoſtoli, Prophetæ, Martyres ,& Cõfeſſores iacent ſepulti:diſcerpti toto ſpargũtur in orbe:inuoluti ſan guine tetris clauduntur ſepulchris. Et quis dubitat quod reſurgant, uiuant, regnent occiſi Martyres, quando CHRISTVS illis reſurrexit,uiuit, & regnat, „ occiſus? Audi uocem paſtoris huius. Oues meæ uo „ cem meam audiunt:& ſequuntur me. Neceſſe eſt ut quæ ſunt ad mortem ſecutæ,ſequantur ad uitã : quæ ad contumeliam comitatæ ſunt, comitentur ad ho/ norem:& ſint participes gloriæ,quæ paſſionis parti/ cipes extiterunt. Vbi ſum,inquit,ego,ibi erit & mini ſter meus.Vbi? utiq; ſuper cælos,ubi CHRISTVS eſt ad dexteram Dei ſedens. Homo non te turbet fi/ des:ſpes te longior non fatiget:quia certa tibi res eſt, quæ in ipſo tibi rerum ſeruatur auctore. Mortui, in/ quit,eſtis : & uita ueſtra abſcõdita eſt cũ CHRISTO in Deo:cũ autẽ apparuerit CHRISTVS uita ueſtra,

Ioã.12. Colo.3

tunc et uos cum illo apparebitis in gloria. Laborans meſſor quod in ſemine nõ uidet, uidebit in meſſe: & quod in ſulco deflet, gaudebit in fructu.

DE IEIVNIO, ET ELEEMOSYNA. SERMO. XLI.

BElla gentiũ legimus ſuperaſſe q̃ pluri
mos, quos tñ pugnas carnis legimus
non uiciſſe: & audiuimus eos dediſſe
delictis pectora, q dorſa hoſtibus nõ
dederũt. proh dolor, uictores gẽtium
uitioꝝ fuiſſe captiuos: nationũ dominos turpi ſeruiſ/
ſe criminibus ſeruitute: ſtetiſſe inter ſæuientes gla/
dios, et ĩter eneruata lenocinia corruiſſe: regnis fuiſ/
ſe terrori, ludibrio fuiſſe peccatis: aduerſas acies cõ/
triuiſſe ieiunos, et crapulatos ſuaꝝ caſtra diſſoluiſſe
uirtutũ: iacuiſſe effuſo uino, qui iacere effuſo ſangui/
ne neſcierunt. Vnde eſt hoc? unde? quia hoc nõ eſt
ratio, ſed languor: non uita, ſed febris: phreneſis, non
natura. Nã quotiens ciboꝝ cruditas uitalia deiicit, in
firmat ſtomachũ, corrumpit ſanguinẽ, uitiat humo/
res, ſuccendit cholerã, extremũ febris gignit incen/
diũ, totiẽs æger mentẽ perdit: amittit ſenſum: fertur
deſideriis: cõtrariis urgetur: ſalutaria reſpuit: quærit
noxia: fugit curã: tunc medici ſtudio parant abſtinẽ/
tiæ remedio ſubuenire, ut ſanetur: ut ſanet abſtinẽ/
tia, quod uoracitas ſauciarat. Et ſi pro tẽporali cura
ægri medicis obediunt, ſeruant arduã parcitatẽ, qua
re pro ſempiterna ſalute ſit durũ CHRISTO mode
ratis obedire ieiuniis? corpus gubernare mẽſura?

mentem regere parcitate? ſenſum ſobrietate frena
re? Sicut terræ nubes caligant cælum, ſic obſcurant
animas intemperata conuiuia: ſicut uentorũ turbi/
nes elementa confundunt, ſic fercula congeſta ſto/
machũ conturbant: ut nauem fluctus, corpus ebrie/
tas ſic demergit: hominẽ dat in profundũ: lucra uitæ
aufert: mortis facit ſubire naufragiũ. Eſt ergo febris,
eſt febris, quã beatus Apoſtolus anhelare ĩ humanis
uiſceribus ſic deplorat. Scio quia non habitat in me; Rom. 7.
hoc eſt, in carne mea, bonũ: ſi non bonũ, utiq; malũ:
quod malũ? Fragilitas certe, quæ dũ ſerpit in carne ĩ
uenis æſtuat, intrat oſſa, conditur in medullis, ferue
in ſanguine, in uitiorum phreneſim ſic erumpit. Fra/
gilitas febris naturæ, languorũ mater, genetrix paſ/
ſionũ: fragilitas eſt, quæ nobis ius neceſſitatis impo/
nit: et ubi neceſſitas, nõ uoluntas: ubi extat de condi/
tione captiuitas, iudicium de poteſtate non conſtat.
Fragilitas eſt per quã uadit homo nõ quo inuitat uo
luntas, ſed quo neceſſitas ducit: audi Apoſtolũ dicen
tem. Non quod uolo hoc ago. Fragilitas dum parat Rom. 7.
homini neceſſaria, facit illum ad non neceſſaria per
uenire: dum parat cibũ, perducit ad crapulam: ebrie/
tatem ſuadet, dum potũ miniſtrat: offert ſomnũ, ut
inertiam tradat: cura uentris onerat, ut ſalutis aufe/
rat curã: dat carni totum, ut animæ nil relinquat: fa/
cit corpus paſſionũ põpã: facit ut ſit homo ſua mors:
uita uitioꝝ. Vnde ſi ſe homo taliter ſentit ægrotum,
medico ſe cæleſti tradat: ſecure eius monitis acquie/
ſcat: a cibis ſe temperet: menſurã ſeruet in potu: ut
poſſit ſic fragilitatis ſuperare languorẽ: fragilitatem
fugere paſſionũ: febrem, ac phreneſim uitare uitioꝝ.

Abſtinentia eſt hominis prima medicina, ſed ad ple
nam curã miſericordiæ requirit expenſas. Abſtinen/
tia extinguit febrem, ſed areſacta membra longæ fe
bris incendio, niſi largo infundantur unguento, niſi
blandiſſimis rigentur fomentis, niſi iuuentur medi/
cinæ ſumptu, ad integram ſanitatem redire non poſ
ſunt: ſic ieiuniũ quãuis excludat uitiorũ morbos, car
nis amputet paſſiones, criminũ cauſas propellat, ta/
men ſine miſericordiæ unguento, ſine pietatis riuo,
ſine eleemoſynæ ſumptu, perfectam ſalutem menti/
bus non reponit. Ieiuniũ ſanat uulnera peccatorum,
ſed cicatrices uulnerũ ſine miſericordia non emun/
Luc.ii. dat: audi Dominũ dicentẽ. Date eleemoſynã: et ecce
ſunt uobis oĩa mũda. Ieiuniũ ſingulari cultu euellit
uitia: eradicat crimina: ad fructus bonos agrũ parat
et mentis, et corporis: ſed niſi miſericordiæ fecerit
fundamẽta, ſeniũ eſt ſtudium ieiunantis. Ieiuniũ eſt
ſanctitatis hoſtia, ſacrificiũ caſtitatis, ſed ſine miſeri
cordiæ incenſo ad diuinũ non poteſt conſpectum in
odorem ſuauitatis aſcendere. Quod anima eſt cor/
pori, hoc miſericordiã conſtat eſſe ieiunio: quando
ieiuniũ ex miſericordia uiuit, tunc uiuificat ieiunan
tem. Ieiunium uirtutum nauis portat quæſtũ uitæ: lu
crum ſalutis aduectat. Sed qui intrat carnis pelagus,
ſcindit uitiorũ fluctus, inter ſcopulos criminũ trãſit,
præterit littora paſſionũ, niſi cito portũ pietatis itra/
uerit, exercere uirtutes non poteſt: lucrum nõ poteſt
habere uirtutum. Qui ſe ſtare nouit in huius uitæ lu/
brico, qui ſe intelligit carnis uiã tranſire per lapſum,
qui ſe ſentit incurſionibus ignorantiæ, negligentiæ
caſibus ſubiacere, ſic ieiunium teneat, ut miſericor/

diam non relinquat. Ieiuniū nobis aperit cælū: ieiunium nos intromittit ad Deum: ſed niſi tunc affuerit nobis miſericordia noſtrarum patrona cauſarū, qui de innocentia conſtare nō poſſumus, ſecuri de uenia non erimus: dicente Domino. Iudicium ſine miſericordia illi, qui non fecerit miſericordiam. Dies gratus, ſed gratior eſt ſerenus: erit ergo ieiunium noſtrum illo clarius, ſi nobis quadrageſimæ dies ſplendor miſericordiæ det ſerenos. Clamat Deus: Miſericordiam uolo. Homo da Deo quod uult, ſi uis tibi dari a Deo quod uis. Miſericordiā uolo. Dei uox eſt: Deus a nobis miſericordiam petit: & ſi dederimus, quid dicturus eſt? illud quod hodie lectum eſt. Eſuriui, & dediſtis mihi manducare: ſitiui, & dediſtis mihi potum. Et quid? Venite benedicti patris mei: percipite regnum quod uobis paratum eſt ab origine mundi. Qui dederit eſurienti panem, dabit ſibi regnum: negabit ſibi fontem uitæ, ſitienti aquæ calicē qui negarit. Amore pauperis Deus ſuum regnum uēdit: & ut emere illud omnis homo poſſit, fragmentum panis ponit in pretiū: quia uult habere omnes, qui tantum petit pretii, quantum hominem ſcit habere. Deus regnum ſuum fragmento panis uendit: quis excuſare poterit non ementem, quem tanta uilitas uenditionis accuſat? Fratres prandium noſtrū ſit pauperis cœna: ut menſa CHRISTI noſtrum paretur in prandium: promittente ipſo, cum dicit. Mā ducabitis in menſa mea in regno meo. Fratres ſint deliciæ pauperū noſtra ieiunia, ut temporale ieiuniū noſtrum in æternas poſſit nobis delicias imutari. Homo dādo pauperi das tibi: quia quod pauperi nō de

Iac. 2. Oſee. 6. Mat. 25. Luc. 22.

deris habebit alter. Tu ſolum quod pauperi dederis hoc habebis.

DE EISDEM. SERMO.XLII.

IEiunii bona fratres, prout potuimus, ſuperiori ſermone perſtrinximus: et q̄ eſſet oratio cognata ieiunio patefecimus ipſa cõcluſione ſermonis. Sed qa ieiuniũ ſine miſericordia deficit, ieiunium ſine pietate ieiunat, ſine miſeratione infirmatur oratio: oratio ſine largitate laſſeſcit, reficiamus noſtrum miſericordiæ exhibitione ieiuniũ: orationem noſtrã pietatis erigamus auditu: adhibeamus ieiunio miſericordiam patronã: quia fames eſt auaritiæ, ieiunium ſine miſericordia: cupiditatis pœna eſt, ſine pietate ieiunium: ultio non deuotio eſt, non Deo ieiunare, ſed ſacculo: atterere ſe abſtinentia, et hydropi cupiditatis iſlari: exonerare uentrem cibis, et mentẽ pecuniæ põdere prægrauare: ipſum ſe redigit in ſacculũ, qui pecuniã neſcit prorogare, ſed claudere: iſte alienoꝝ cuſtos, non dñs eſt ſuoꝝ: quia parat alii, negat ſibi, cũ miſericors eroget, quod auarus oppreſſit. Eſt ager cultus ſine ſemine, ſine miſeratione ieiunans. Ager cultus caret ſentibus: uitat gramina: euadit totũ qđ eſt negligẽtiæ, qđ ẽ ſqualloris: ſed ſicut ſine ſemine fit ſterilis, ipõ cultu fructũ nõ dat, dat laborẽ, et ad bonã frugẽ nõ ualet peruenire, ieiunãs ita excolit animã: purgat ſẽſus: cor mũdat: abſcindit uitia: eradicat crimĩa: dat mẽti cultũ: corpori dat decorẽ: ſed ſine miſericordia ad fructũ uitæ nõ puenit:

ad ſalutis præmiũ non uadit.Quod eſt ſine rege au/
la regia,hoc eſt ſine largitate ieiuniũ.Aula regis ful
get auro:nitet marmore:picturis ſplendet: grande/
ſcit ſpatiis: leuatur culmine:amœnatur uiretis: ipſo
terribilis eſt ſecreto: ſed ſine rege honorem non ha
bet:caret gloria:eſt uacua ſolitudo:ē clauſa eremus:
eſt horribilis ſolitudo : ſic ieiunium lucet innocen/
tia:radiat caſtitate:fulget actu:pingitur moribus: in/
ceſſu micat:ſanctitatis toto magnificatur ornatu:ſed
ſine miſericordia gloriã non habet: mercede caret:
palmã nõ tenet: perdit fiduciã ſupplicandi:ĩpetrandi
meritum nõ capeſcit: atteſtante ſcriptura quæ dicit.
Qui claudit aurem ne audiat infirmũ,et ipſe clama/ Prou.21
bit,& non erit qui exaudiat. Quomodo petet miſeri Iuxta .lxx.
cordiam qui negarit?Iudicium,inquit, ſine miſeri/ Iac.2.
cordia fiet illi qui non fecerit miſericordiam. Miſe/
ricordiã qui non dat alteri,tollit ſibi.Miſericordia ſi
bi erit,qui ſpargit pauperi. Diſperſit,ĩquit,dedit pau Pſal.iii.
peribus:iuſtitia eius manet in ſæculum ſæculi.Miſeri
cordiã qui ſeminat inopi,ſibi metet. Qui ſeminant, Pſal.125
inquit,in lachrymis,in gaudio metent. Non ſic iber
infundit terrã, quomodo ieiuniũ lachrymæ rigant
pauperũ.Homo in lachrymas pauperũ iacta ſemina
ieiunii tui:quia ſiccantur ieiunii uirtutes,areſcunt ie
iunantium meſſes,quæ pauperũ fletibus non fuerint
irrigatæ. Cæli pluuia ĩfundit terrã,lachrymæ paupe/
ris cælum rigãt:ergo ſitit cælum: & expectat de plo/
ratu pauperũ uicem roris:quia miſericordia arat cæ
li campos:ſulcos ducit pietas per ſuperna: illic miſe/
ricordia ſeminat:quia quæ ſuſceperit manus paupe/
ris,ibi metit:ibi ſegetem colligit,qui ſemen ſuũ pau/
peri cõmiſerit hic ſerendũ. Beatus cui ſeminanti ſic

æterna horrea perpeté præparantur ad uitam. Hunc
ſerenté beatus Apoſtolus perſcribebat: cum diceret.
2.cor.9. Hoc autem dico: Qui parce ſeminat,parce et metet:
& qui ſeminat in benedictionibus, de benedictioni-
bus et metet; unus quiſq; ſicut propoſuit cordi ſuo,
non ex triſtitia,aut ex neceſſitate; hilarem enim da-
torem diligit Deus. Magna ſunt opera Domini, ſed
magnitudinem præcellit miſericordiæ magnitudo;
ps.110. nam quum dixiſſet Propheta, Magna opera Domi-
ps.144. ni:adiecit alibi. Miſericordiæ eius ſuper omnia ope-
ra eius. Miſericordia fratres,implet cælũ: replet ter-
Pſal.35. ram.Domine,iquit,in cælo miſericordia tua. Et idẽ
Pſal.32. ipſe.Miſericordia Domini plena eſt terra.Et re uera
fratres periiſſet totũ quod Deus fecerat, niſi miſeri-
cordia ſubueniſſet. Culpa, & ultio quicquid in hunç
mundum uenerat auferebant;quia & fragilitas ſem-
per tendebat ad lapſum,et cogebatur ad uindictam
Iſa.14. ſemper cenſura iudicãtis. Sic Angelus deiicitur e cæ
Geñ.3. lo:ſic de paradiſo exulat homo: ſic mundus diluuio
Geñ.7. deletur:ſic gentes confunduntur linguis:dantur gla-
Geñ.ii. dio:ſic exuruntur urbes incendio diuino:ſic ex Aegy
Geñ.14. pto plebs educta in eremo occulebat: ſic terra hians
Geñ.19. uorat populũ:& ne multis,ſic Iudæam ultor CHRI-
Exo.19. STI ſanguinis Romanus deleuit exercitus. Hæc eſt
Num.16 CHRISTI magna,larga,ſola miſericordia,quæ iu-
Mat.24. dicium omne in diem ſeruauit unum:& homini to-
tum tempus ad pœnitentiæ deputauit inducias: ut
quod de uitiis infantia ſuſcipit,rapit adoleſcentia, in
uadit iuuẽtus,corrigat uel ſenectus:& de peccato uel
tunc pœniteat,quando ſentit iam ſe non poſſe pecca
re:& tunc ſaltem reatum deſerat,quando illum reli-

querit iam reatus:faciat de neceſſitate uirtutem:mo
riatur innocens, qui totus uixit in crimine. Hinc eſt
quod Propheta ad miſericordiam currit totus: quia
fiduciam de ſua iuſtitia nõ habebat. Miſerere, inquit, Pſal. 50.
mei Deus ſecũdum magnam miſericordiam tuam.
Et quare magnam? quia, Miſericordia tua, inquit, Pſal. 85.
magna eſt ſuper me: et eruiſti animam meam ex in-
ferno inferiori. Et ſi Deus reddit per miſericordiam
quod per iudicium deperierat, homo tibi quid ſta-
re, quid conſtare ſine miſericordia tu putabas? Pro
batum eſt ergo tibi non ieiunium ſolum, ſed omnes
ſine miſericordia nutare uirtutes. Abraham cæleſtis Gen. 18.
conuiuii principem humanitas ardens Deo impen-
ſa perficit: nam quia duos cum Deo terrenam ſuſce-
pit ad menſam, orientis, & occidentis populum men
ſam ſuſcepit ad cæleſtem. Venient, inquit, ab oriẽte, Mat. 8.
& occidente, & recumbent cum Abraham, Iſaac, &
Iacob in regno cælorum. Loth quia hoſpitio ſuſce- Gen. 19.
pit Angelos, iudicium præuenit: Hinc gehẽnam uicit
in carne: miſericordem neſcit diuinus ignis exurere.
Facit ergo miſericordiam qui uult gehennæ incen-
dium non timere. Deniq; ueniens CHRISTVS ante
de miſericordia diſputat, q̃ iudicet de reatu. Cum ſe Mat. 25.
derit, inquit, ſuper thronũ gloriæ ſuæ, dicet. Eſuriui
& nõ dediſtis mihi mãducare. Nõ dixit occidiſtis, fur
tum feciſtis, ſed eſuriui ego: & nõ dediſtis mihi man
ducare. De crimine non præſtabit cauſas, cui de mi-
ſericordia cauſa conſtabit. Quare? quia, date elee- Luc. 11.
moſynam: & ecce ſunt uobis omnia munda. Non iu-
dicabitur de culpa cui de largitate laus defertur a iu
dice: uindictam nõ exigit, humanitatis debitum qui
fatetur. Eſuriui, inquit, et dediſtis mihi manducare.

Máducat Deus in cælo panem, quem perceperit pau
Mat.25. per in terra. Quádiu feciſtis uni ex minimis iſtis,mi/
hi feciſtis. Da ergo panem,da potum,da ueſtimen/
tum,da tectum,ſi Deum debitorem,nó iudicé uis ha
bere:nihil nos nocebit in terra, ſi nobis in cælo miſe
ricordia ſit patrona.

DE ORATIONE, IEIVNIO, ET ELEE/ MOSYNA. SERMO. XLIII.

POpulis populariter eſt loquendum:cõ/
munio cõpellanda eſt ſermone cõmu/
ni:omnibus neceſſaria dicéda ſunt mo
re omniũ: naturalis lingua chara ſim/
plicibus,doctis dulcis:docens loquatur
oĩbus profutura: ergo hodie imperito uerbo ueniã
dent periti.Tria ſunt, tria fratres, per quæ ſtat fides:
conſtat deuotio:manet uirtus:Oratio,Ieiuniũ,Miſe/
ricordia.Quod oratio pulſat,impetrat ieiuniũ:miſe/
ricordia accipit. Oratio,Miſericordia,Ieiunium, ſũt
hæc tria unum:dant hæc ſibi inuicem uitam.Eſt nãq;
oratiõis anima ieiuniũ:ieiunii uita miſericordia eſt.
Hæc nemo reſcindat: neſciunt ſeparari. Horum qui
unum habet,iſta qui ſimul nõ habet,nihil habet,Er/
go qui orat,ieiunet:q ieiunat,miſereatur: audiat pe/
tentem,qui petens optat audiri:auditũ Dei aperit ſi/
bi,qui ſuum ſupplicanti non claudit auditũ. Ieiuniũ
ieiunator intelligat,eſurienté ſentiat,qui uult Deum
ſentire quod eſurit:miſereatur, qui miſericordiã ſpe
rat:pietatem qui quærit,faciat:qui præſtari ſibi uult,
præſtet.Improbus petitor eſt, qui quod aliis negat ſi
bi poſtulat.Homo eſto tibi miſericordiæ forma: ſic
quomodo

quomodo uis, quantum uis, quam cito uis, miſericordiam tibi fieri: tam cito alii, tantum, taliter, ipſe miſerere. Ergo oratio, miſericordia, ieiunium, ſint unũ patrocinium pro nobis ad Deum: pro nobis hæc aduocatio ſint una: una hæc pro nobis oratio ſint triformis. Hæc ſunt fratres, hæc ſunt quæ tenent cœli arcẽ: quæ ſecretum Dei iudicis pulſant: quæ ante tribunal CHRISTI cauſas humani generis exequuntur: quæ iniuſtorum petunt indulgentiam: reorum ueniá promerentur. Hæc cui in cæleſtibus non aſſiſtunt, ipſe nõ ſubſiſtit in terris: hæc cum teneant in cæleſtibus principatum, in terris rerum ſummá moderantur: hæc regunt proſpera: hæc aduerſa propellũt: uitia extinguũt iſta: uirtutes iſta ſuccendunt: hæc reddũt caſta corpora: corda pura: hæc pacem membris, mentibus dant quietem: humanos iſta ſenſus ſcholam faciunt diſciplinæ: per hæc in templum Dei pectora humana conſurgunt: hæc hominem præſtát Angelũ: homini deitatis deferunt hæc honorem. Hinc eſt, quod fit horũ ſuffragio Moyſes Deus: & ad triumphos ſuos militare ſibi omnia mandat elementa: iubet mare diſcedere: durari undas: profunda ſiccari: cœlum pluere dat frumenta: uentos ſpargere cogit carnes: noctem ſplẽdore ſolis illuſtrat: ſolem nubis temperat uelaméto: petrá percutit, ut de recenti uulnere frigida ſitiẽtibus det fluenta: primus dat terris legem cœli: ſcribit uitæ normá: figit terminos diſciplinæ. Per hæc Elias neſcit mortẽ: relinquit terras: cœlos intrat: cómoratur Angelis: cõuiuit Deo: et terrenus hoſpes ſupernas poſſidet máſiones. Per iſta Iohánes fit Angelus in carne: cæleſtis in terra: et auditu, uiſu, táctu, totam ſolus capit, tenet, complectitur Trinitatem. Et nos fratres, ſi

Exod. 7. Exo. 14. Exo. 16. Exo. 13. Nu. 28. Exo. 24. &. 75. 4. Reg. 2 Mar. 1.

uolumus Moyſi gloriæ, Eliæ uitæ, Iohannis uirtuti-
bus, omnium ſanctorũ meritis applicari, inſiſtamus
orationi: uaccemus ieiunio: miſericordiæ ſeruiamus;
qui in his uixerit, qui per iſta fuerit cõmunitus, iacula
peccati, diaboli tela, mundi machiñas, uitiorum cu-
neos, mala carnis, uoluptatũ laqueos, arma mortis,
Chriſtianus armiger, bellator Dominicus non time-
bit: ſed nos qui ad incerta conſurgimus, qui inter inſi
dias diem ducimus, qui horarũ uarietates, momen
torum motus, uerborum lapſus, actuũ pericula ſuſti-
nemus, quid eſt quod Eccleſiã mane nolumus intra-
re? quid eſt quod matutina prece totius diei cuſto-
diã nolumus poſtulare? quid eſt quod homini aſta-
re toto tempore libet: & Deo aſſiſtere nec puncto li-
bet? Non eſt noſtrum fratres, nõ eſt noſtrum, inimi-
ci eſt iſta ſurreptio: decipere parat quos non patitur
orationibus cõmuniri. Quid de aduerſis queritur, qui
ſibi proſpera non precatur? Audiamus uocẽ Dei mo
Mat.26. nentem. Orate ne intretis in tentationẽ. In tentatio-
nem uadit, qui ad orationem non uadit. Hoc ſciens
Pſal.94. propheta cantabat. Venite adoremus, et procidamus
ante eum: et ploremus coram Domino qui fecit nos.
Putas ne ante Deũ lachrymas fundere dignatur, qui
uerba nõ dignatur expromere? Maniceinus, oremus,
uel humano timore, ſi non amore diuino: ſi non in-
uitati bonis, uel coacti malis. Mala tempora facit no-
bis contemptus Dei, temporũ curſus non facit. Quod
ergo contemptu perdidimus, ieiuniis conquiramus:
animas noſtras ieiuniis immolemus: quia nihil eſt
quod Deo præſtantius offerre poſſimus, probãte pro
Pſal.50. pheta, cum dicit. Sacrificium Deo ſpiritus contribula
tus: cor contritum, & humiliatum Deus non ſpernit.

Homo offer Deo animã tuã ,& offer oblationem ie/
iunii:ut ſit pura hoſtia:ſacrificium ſanctum:uiuens ui
ctima,quæ et tibi maneat,& data ſit Deo.Hoc qui nõ
dederit Deo excuſatus non erit:quia daturus , te non
poteſt non habere.Sed accepta ut ſint iſta, miſericor
dia ſubſequatur: ieiunium non germinat,ſi de miſe/
ricordia nõ rigetur:ſiccatur ieiunium miſericordiæ
ſiccitate: quod imber terris , hoc ieiunio miſericor/
dia eſt.Quamuis cor excolat,carnem mundet, eradi
cet uitia,uirtutes ſerat,ſi miſericordiæ fluenta nõ de/
derit,fructum non colligit ieiunator.Ieiunator ager
tuus miſericordia ieiunante ieiunat : ieiunator quod
tu in miſericordia fuderis,tibi in horreo hoc redun/
dat.Homo ergo ne ſeruando perdas , collige proro/
gando: homo dando pauperi da tibi , quia tu quod
tu alteri reliqueris non habebis.

IN PSALMVM PRIMVM. SERMO. XLIIII.

PEritus medicus quotiens uario languo
re defeſſis plenã deſiderat conferre me
dicinam,altas aperit morborum cau/
ſas:latentes peſtilentiæ exponit incur/
ſus:peſtiferas caueri commonet regio/
nes:q̃plurima remediorum genera demonſtrat: her
barum uires pandit: medicamentorum loquitur qua
litates:obedientibus promittit longiſſimam ſanita/
tem:ſic ægros arduas,& aſperas ſuadet,& perducit ad
curas.Hinc eſt quod Propheta ſanctus corporis, ani/
mæq; medicinam cælitus prolaturus,impietatis pro
fundos patefecit receſſus:opertos peccatorum nudat

morbos:iniquitates oſtentat:ſecretum uirus, uitiorũ naturas,origines delictorum,radices criminum mi/rabili ratione depromit.Sic ægras mortalium men/tes moderatione pia,pro ætate,pro ſexu, pro tempo/re,pro uiribus ad ſalutem perpetem diuina curatio/ne perducit.Pſalmus quem hodie cãtauimus pſalmo rum præfatio eſt,immo eſt pſalmorũ pſalmus:titulo rum titulus:eſt argumentum generans argumenta: eſt tota cauſa ſequentium canticorum.Et ſicut clauis aulæ regalis ubi primã ianuã patefecerit, penetrales reddit intimas,ac multiplices manſiones:ita pſalmus iſte ubi reſerauerit aditus intelligentiæ primos,pſal/morum omniũ pandit myſterium:pandit ſecretum.
„ Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum: & in
„ uia peccatorum non ſtetit:& in cathedra peſtilentiæ
„ non ſedit. Beatus uir: ſicut dimicaturo cum beſtiis, & grauiſſimorum certaminum diſcrimina ſubituro pronuntiantur ante brauia, præmia,coronæ,prophe ta beatitudinem ſic præmiſit, ut prouocaret hominẽ totam,quam poſt enumerat,criminum uincere feri/
„ tatem. Beatus uir qui non abiit in conſilio impioꝝ:
„ & in uia peccatorum non ſtetit. Quod in cõſilio abi re,& in uia ſtare dixit,forſitan uideatur abſurdũ : cũ in conſilio conſiſtere,et in uia abire magis hominũ ſit in uſu.Peruerſa quidẽ ſunt uniuerſa peruerſis: nec poſſunt tenere ordinem quæ per ordinem nõ agun/tur:tamen hic propheta nõ de corporis loquitur,ſed mentis inceſſu:neq; prohibet pedũ lapſus, ſed ruinas
„ arcet animarum. Beatus uir qui non abiit in conſi/
„ lio impiorum. Abiit,abiit a ſe,a Deo impius cum re ceſſit:nec ſtat in cõſilio impiis cogitationibus qui ua gatur.Iſte modo fertur ad cœlum:modo refertur ad

terras:iactatur per maria:leuatur fluctibus:mergitur in profundo: cumq; ſua ſemper mente uolutetur ut ebrius,non ſe computat,et computat cælum: qui ſe ſcire exiſtimat totum, ſe neſcit:qui ſi ſciret ſe, nunq̃ cælum,ſolem,lunã,ligna,lapides adoraret, quæ ſunt omnia ſuæ data,et ſubdita ſeruituti: ſed adorat lapidem,ſeruit ligno,qui Deo uiuo,Deo uero ſeruire cõtempſit.Et ut ab ipſo principio rerum impietatis facta replicemus,impietatis conſilium perduxit ad inferna Angelum de ſupernis: nuntium cæleſtis ſecreti in Diabolum cõmutauit: hominẽ de regimine uitæ ad mortalis habitaculi trãſmiſit exilium:de Paradiſi deliciis ærumnoſos ſæculi pepulit ad labores: mulierem de uirginitatis gloria gemitus conſcios deiecit ad partus: inde eſt ꝙ anteq̃ gaudeat,non ignorat dolores:& ſoluit ante de reatu pœnã, q̃ ſobolis gaudeat de proceſſu.Multiplicans,inquit, multiplicabo triſtitias tuas,& gemitus tuos:in triſtitia, & gemitu paries filios.Qualis finis eſt,ubi eſt origo pœnalis? in uita lætitiam quã tenebit,qui uitæ ſumit exordiũ de mœrore? Hoc Propheta nouerat qui dicebat.In iniquitatibus conceptus ſum:et in delictis peperit me mater mea. Si ſic fratres ab utero in uiam proiicimur peccatorũ,et delictorum iter totas currimus per ætates,cogitemus infantiæ uanitates:adoleſcentiæ lapſus: iuuẽtutis ruinas:ſenectutis morbos:et tunc nos non uiam uitæ,ſed peccatorũ uiam carpere ſic uidebims. Hanc uiam notat CHRISTVS ſic dicendo.Quã lata,& ſpatioſa uia, quæ ducit ad perditionem:& multi ſunt qui intrant per eam.Delictis lata,diffuſa fluxibus, criminibus ſpatioſa,et uere uia eſt uita præſens, in quã uenit,et uadit homo.Generatio,inquit,uadit:et gene

Geñ. 3.
Pſal. 50.
Mat. 7.
Eccles. 1

ratio uenit:& terra in æternum ſtat. Et ideo ante di-
» xit. Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum:
» & in uia peccatorum non ſtetit. Non dixit, non ue-
nit:nemo enim in uiam nō uenit peccatorum,in qua
nos lex ipſa naturæ perducit,& mortis:ſed beatus ille
qui non ſtat in ea. Stat ille, ille demoratur in ea, qui
leuat onera peccatorū:et honuſtus uiator tarde per-
uenit:et cæleſtem clauſam ſibi inuenit manſionem.
Iſtis ponderibus impeditus flebat Propheta, dicens.
Pſal.37. Iniquitates meæ ſuperpoſuerunt caput meum: et ſi-
cut onus graue grauatæ ſunt ſuper me. Et quia toto
uitæ tēpore has ferebat,exclamat. Miſer factus ſum,
& curuatus ſum uſq; in finem. Peccatorum uiam uia-
tor ille pertranſit,qui mala huius uitæ uidet, ſed de-
ſpicit:ſentit,ſed calcat:patitur, ſed uincit: et dum fu-
git illa,plus currit:unde illi occurrit cæleſtis ianitor:
cæleſtis illi manſio ſe non claudit. Sed quid eſt quod
peccatorum uiæ impietatis conſilium ſic præmiſit:
» Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum: et in
» uia peccatorum non ſtetit? Quia & ſi natus homo
mox peccatorum uenit in uiam, iacet tamen primū,
non mox peccati currit in uiam:ſed ubi cœperit im-
pietatis uenena guſtare,tunc ſaporem trahit de pin-
guedine peccatorum. Impius in Deum tendit:a Deo
uadit cum delinquit:peccatores Deus contemnit,qui
ante mandauit non debere peccare. Lucem tenebræ
fugiunt:tenebræ luce redeunt abſcedente: ubi Deus,
peccatum nullum:ubi peccatum,non ibi Deus. Et ut
ſcias homo a conſpectu Dei hominem uiam curſita-
Pſal.9. re peccatorum:audi prophetam. Non eſt Deus in cō-
ſpectu eius:polluuntur uiæ eius in omni tēpore. Gra
uius ergo homo tunc in uia labitur peccatorum, quā

" do in ea per prærupta impietatis illabitur. Et in ca/
" thedra peſtilẽtiæ non ſedit. Impietatem probat,qui facit:qui facit,amat:qui amat,nõ poteſt non docere: hinc eſt quod docẽs impietatem, peſtilentiæ reſidet in cathedra:& ſermone mellito uirus doctrinæ letha lis audientibus ſic diffundit. Peſtilentiæ cathedrã Phi loſophiam poſuit: quæ docuit aut Deos multos, aut eum qui eſt,uel non eſſe,uel non poſſe docuit inueni ri:qui ipſam creaturam naturæ dedit,ut naturæ nega ret auctorem. Cathedram peſtilentiæ Phariſæus pro poſuit:qui traditiones humanas decretis cœleſtibus anteponens,uaſtã lucẽ fudit populo Iudæorũ. In ca/ thedra peſtilẽtiæ Hæreticus ſedit:qui ſub ſpecie fidei,
" fidei ſcindit,rumpit, diſtrahit unitatẽ. Beatus ergo
" uir qui non abiit in conſilio impiorum:et in uia pec/
" catorum non ſtetit:et in cathedra peſtilentiæ non ſe/
" dit. Et planẽ beatus,quia iſta tria declinando ad Tri nitatis beatitudinem meruit peruenire. Meditetur er go in lege Domini,& meditetur die,ac nocte,ut quæ ſequuntur mereatur uidere in futuro:et audire latius tempore competenti.

IN PSALMVM .VI. SERMO.XLV.

Reſponſorium quod hodie Propheta ſupplicante cantauimus,opportunum tempori,aptũ malis præſentibus, me/ cum ueſtra probat, & cognoſcit affe/
" ctio. Domine,inquit,ne in ira tua ar/
" guas me: neque in furore tuo corri/
" pias me. Et Deus tumeſcit ira ? caleſcit furore ?

abſit fratres:Deus nec ſubiacet paſſioni,nec ira accen
ditur,nec furore turbatur, ſed ira Dei eſt delin-
quentium pœna:furor Dei eſt ſuppliciũ peccatorum.
Fratres,puluere concreti,plaſmati luto,calcamur ui-
tiis:ſubdimur delictis:curis cõficimur:areſcimus mẽ
bris:morte diſſoluimur:fœtidis horremus ſepulchris:
& ſic inhabiles ad uirtutes,ad uitia habiles iuenimur.
Propheta ergo memor fragilitatis humanæ,& carna
lis ſubſtantiæ conſcius,quia non confidebat de meri
tis,ad auxilium miſericordiæ cõuolauit:ut Dei cõſta
ret circa eum de pietate,non de ſeueritate iudicium.
„ Domine ne in ira tua arguas me. Hoc eſt dicere,ar-
gue me,ſed nõ in ira:corripe me,ſed nõ in furore: ar
gue me ut pater,non ut iudex:corripe me non ut Do.
minus,ſed ut parens:argue me non ut perdas,ſed cor
ripias:corripe me non ut interimas, ſed emendes: et
„ hoc quare? quoniam infirmus ſum.Miſerere,inqt,
„ mei Dñe,quoniã infirmus ſum. Quid infirmius ho
mine,quem ſenſus fallit:ignorantia decipit: circũue-
nit iudicium : pompa lædit : tempus deſerit : mutat
ætas : hebetat infantia : iuuentus præcipitat : ſene-
ctus frangit? Huic ergo Deum iraſci in ira, indigna-
ri in furore,non eſt,non eſt creatoris pii,ſed eſt ſeue
„ riſſimi cognitoris. Miſerere mei Dñe, quoniã infir-
„ mus ſum. Et quid uis? Sana me Dñe. Sentit iſte ſta
tus ſui uulnera:ſentit morſum ſerpentis antiqui : ſen-
tit primi parentis ruinam:agnoſcit ſe ad has infirmi-
tates ueniſſe naſcendo:agnoſcit ſe ad mortem natu-
raliter perueniſſe:et quia mortem remouere non po
terat ars humana,diuinam cogitur expetere medici-
nam:et ut facilius ægritudinis ſuæ impetret curam,ip
ſius ægritudinis cauſas aperit:qualitates narrat : ma-

gnitudinem pandit:exprimit uim doloris. Sana me
Domine. quare? Quoniam conturbata ſunt oſſa
mea. Totam ſtructuram corporis oſſa portant: & ſi
oſſa turbantur,quæ membrorum firmitas? quæ for/
titudo neruorum? ubi carnis miſeranda ſubſtantia?
Turbantur oſſa fratres peccatorum pondere, metu
mortis,terrore iudicii:audi ipſum alibi hoc dicenté.
Non eſt,inquit,ſanitas in carne mea a faciæ iræ tuæ: Pſal. 37.
non eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorũ.
Et poſt.Anima mea impleta eſt illuſionibus:et nõ eſt
ſanitas in carne mea. Merito ergo addidit. Et ani/
ma mea turbata eſt ualde. Inter Dei præcepta & cor
dis paſſiones, inter uirtutes & uitia, inter aduerſa &
proſpera,inter pœnas & præmia,inter uitam & mor/
tem,ſtans in acie,bella ſuſtinens, ſuſcipiens uulnera,
raro ſtans,occumbens ſenſu,turbatur anima, turba/
tur ualde:quia carnis impedita põderibus, priuſq̃ ad
uirtutes ueniat,uitiorũ fit ante captiua.Hæc bella de/
ſcribit Apoſtolus cum dicit.Caro concupiſcit aduer/ Gal. 5.
ſus ſpiritum,et ſpiritus aduerſus carnẽ: ut nõ quæ uul
tis,illa faciatis.Et alibi.Video aliam legem in mem/ Rom. 7.
bris meis,repugnantem legi mentis meæ, et captiuũ
me ducentem in lege peccati. Allegans ergo beatus
Propheta has infirmitates,hæc bella, has animorum
turbationes,Deum tali uoce conuenit. Et tu Domi/
ne uſquequo? Hoc eſt,quouſq; pateris? quouſq; diſ
ſimulas? quouſq; nõ ſubuenis? quouſq; diſſipari opus
tuum,deleri imaginem tuam,tuam tibi creaturã pe/
rire permittis? ubi eſt CHRISTVS tuus totiens nun
tiatus? per legem,per nos, per prophetas multifarie
repromiſſus? Veniat,ueniat,priuſq̃ pereunte ſæculo
in ſæculo nil inueniat quod reſaluet. Veniat, ueniat,

ut carnem reparet:innouet animam:ipſam naturam in cœleſtem cõmutet ſubſtantiam. Veniat, ut peccatū tollat: mortem deleat: deſtruat infernum: uitam red/dat: donet cælum: ne amplius terrena labes poſſit in nobis inuenire quod perdat. Hoc autem petere pro/phetam ſequens ſermo demonſtrat. Cõuertere Do/mine. Homo Deo, reus iudici, addictus ſic loquitur cognitori? Conuertere Domine. Homo peccat, et Deus cõuertitur? Ita fratres: quia iuxta Prophetam,
Iſa. 53. Iſte peccata noſtra portat: & pro nobis dolet. Et bea/
tus Iohannes. Ecce Agnus Dei; ecce qui tollit pecca/
Ioā. 1. tum mundi. Suſcepit peccatum, ut peccatum tolleret, non haberet. Conuertere Domine. Vnde? ubi? De Deo in hominem: de Domino in ſeruū: de iudice in patrem: ut pium conuerſio te demonſtret, quem po/teſtas terribilem cõminatur. Conuertere Domine: libera animam meam. De inferno inferiori. Saluū me fac propter miſericordiam tuam. Non propter meritum meum, quem labor afficit: gemitus ſauciat: ſoluūt lachrymæ: ira turbat: impugnat inimicus. Sed hoc ut clareat, ipſa prohetæ decantetur oratio. Sal/uum me fac propter miſericordiam tuam. Quare? Quia non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno aūt quis confitebitur tibi? Laboraui in gemitū meo: lauabo per ſingulas noctes lectum meum: lachrymis meis ſtratum meū rigabo. Hoc dicebat ſanctus Da/uid in regali uertice conſtitutus: qui ſic agebat princi patum poteſtatis humanæ, ut in ſe ſanctitatem ſpiri/tus, prophetiæ gratiam cuſtodiret: et nos in ira tota Dei poſiti neſcimus dicere. Dñe ne in furore tuo ar/guas me. Terra negat fructus: cælum temperiem: aer ſalubritatem: hinc peſtilentia ubiq; diffuſa per urbes,

per agros uario morborum genere conſumit genus omne mortalium:& tamen nos non dicimus:Domi- ne ne in furore tuo arguas nos:neq; in furore tuo cor ripias nos. Ille poſt triumphos gemitibus noctes, & dies lachrymis occupabat,nos ſub hoſtili gladio ſub iacentes,nulla tempora Deo damus:nullas uel ad ho rā lachrymas Deo fundimus:ſed iugiter rapinis, frau dibus,periuriis,dolis,detractionibus,noſmetipſos tra dimus,& donamus,ut magis,magiſq; irā Dei in nos fomentis criminum ſuſcitemus. Venite frates, uenite cum Propheta, Venite adoremus, & procidamus an- eum:& ploremus coram Domino qui fecit nos: ueni te dicamus. Dñe ne in ira tua arguas nos: neq; in fu- rore tuo corripias nos:ut memor miſericordiæ ſuæ iram muter in miſericordiam:reddat perdita: capti- ua liberet:noſq; ſibi cū lætitia ſeruire iam donet: qui uiuit,et regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Mat. 5. Luc. 6. Pſal. 94.

IN PSALMVM. XCIIII. SERMO. XLVI.

SIcut grauiter æſtuanti,& longo ſitis ar- dore ſuccenſo,fons frigidus,ſatis lætus, & ſatis ſalubris occurrit: ita nobis poſi- tis in mœrore,& nimium tribulationū pondere depreſſis ad gaudia hodie pro pheticæ uocis extitit cantilena. Venite,inquit, exul- temus Domino. Venite:quo? uel unde? ex te homo in te:ubi non locorum mutatio, ſed conuerſio ſen- ſuum aduerſa depellit: mœrores fugat: deſperatio- nes abiicit: excludit anguſtias: & intra domicilium ſynceri pectoris lætitiæ diuinæ æternam præparat

» mãſionem. Exultemus Dño. Et ubi eſt illud, Beati
Mat. 5. Luc. 6. qui lugẽt? et, Væ uobis qui ridetis? Plane beati qui lu
gent mundo: & uæ qui rident mundo: ſed beati qui
exultant Domino, qui neſciunt de rapinis, neſciũt de
fraudibus, neſciunt lætari de lachrymis proximorũ.
» Exultemus Domino. Ille exultat Domino, qui uer/
» bo, actu, opere, non ſibi, ſed ſuo exultat auctori. Exul
» temus Dño. Ille exultat Dño, cui ſola, & tota lætitia
» ſemper eſt Deus. Iubilemus, inquit, Deo ſalutari no
» ſtro. Nõ eſt ouium uox iſta, paſtoris eſt: qui dulci iu/
bilo, et uaria modulatione, aut gregem producit ad
paſcua: aut ſub nemore umbroſo feſſum pecus reti/
net ad quietem: aut alta collium ſalubrioris grami/
nis hortatur cupiditate conſcendere: aut ad deuexa
uallium ſenſim tota neceſſitate deſcendere. Sed bea/
tæ ſunt oues illæ, quæ ſui uocem admittunt paſtoris:
attrahunt: nutriunt: cõgregant: et uere paſtori ſuo iu/
bilant: quæ germina ſui gregis domino multiplica/
» re moliuntur. Præueniamus faciem eius in cõfeſſio/
» ne. Et quis præuenit peccatorum cognitorem? ſcru
tatorem cordium? cogitationum conſcium? futuro
rum præſcium? præſentem ſemper, et ubiq;? ſed præ
ueniendus eſt non ſenſuum uicinitate, ſed ingenii ſa
gacitate nõ uelocitate pedũ, ſed prouido cõfeſſionis
obſequio: ſiquidem non dixit, præueniamus eum tan
» tum, ſed, Præueniamus faciem eius in confeſſione.
Hoc eſt, cũ ſpes miſericordiæ eſt, cum tempus eſt ue/
niæ, cũ pœnitentiæ locus eſt, confiteamur patri, ne iu
dicẽ ſentiamus: prodamus quæ fecimus pietati, ne ſe/
ueritati cogamur exoluere quæ tacemus: dicamus
indulgentiæ tempore delicta noſtra, ne ſi tacemus,
ad excipiendam ſententiã defleamus. Et quid plura

ſratres? nō iudicem, ſed iudicium nos hortatur Pro
» pheta clementiſſimus præuenire. Et in pſalmis, in/
» quit, iubilemus ei. Ne indicta pectori noſtro irratio
» nabilis iubilatio crederetur. In pſalmis iubilemus.
Vt myſticis diſtinguerētur, in pſalmis diuinum reſo
net ſacramentum: et quod ad prouectum ſalutis ani/
» mos promoueat audientium. Quoniam Deus, in/
» quit, magnus Dominus. Hic Dominici corporis ape
rit ſacramentum: quia Deus etiam in noſtro corpore
» magnus Dominus. Et rex magnus ſuper oēs deos.
iuxta illud. Quis ſimilis erit Deo iter filios Dei? quia Pſal. 88.
omnes ſupernæ Virtutes cū regant cæteros, ipſæ ta/
» men regunť a CHRISTO. Quia in manu eius ſunt
» omnes fines terræ. Quia quæ in manu Dei ſunt ſi/
ne Deo nequeunt obtineri: ſi dilatare fines, ſi proro/
gare terminos, ſi deſideramus amiſſa reuocare, Deū
ergo fidei uiribus depcemur: per cuius offenſam no/
bis iſta depereunt: & ipſius propitiatione redeunt am
pliata: qui dat ſicut uult: tollit et cū uult: ſi reddere nō
poteſt, omnipotens non habetur: multa facit ad ſuæ
maieſtatis indiciū, ad noſtræ emendationis, & corre
ctionis exemplū. Vacant aliena præſidia, ſi noſtri re/
» gis non ſubuenerint adiutoria. Quoniā ipſius ē ma
» re, et ipſe fecit illud. Ne puteris quæſitum, inuentū, et
» non a deo conditum. Ipſius eſt mare, et ipſe fecit il/
» lud: & aridam manus eius formauerūt. Vbi ſunt qui
Deū de materia, et maxime de aqua mundū figuraſ/
ſe confingūt? Deus noſter in cœlo, et in terra, nō ut
inuentor, ſed ut conditor materiæ, ex nihilo cuncta
» perfecit. Venite, inquit, adoremus. Quæ ſequūtur
fratres, ignorantibus ueluti immemorē Prophetam
exultationis ſuæ fuiſſe demonſtrāt, dum prouocatos

„ ad gaudia,mox euocat ad ploratus. Venite, inquit,
„ adoremus,& procidamus ante eũ: & ploremus corã
„ Dño qui fecit nos. Dixerat:Venite exultemus:uerum
hic propheta ſecũ fletus ſuorum nos deſiderat funde
re gaudiorũ:quia ſemper lachrymæ ſicut dolore ma
gno,ita producuntur et gaudio:quæ utiq; interni pe-
ctoris exponunt,& teſtantur affectum. Qui ergo la-
pidibus proſternebamur,& lignis,uero tandem Deo
cognito,uult nos adorare:procidere:& repenſare la-
chrymis, atq; continuo deuotionis obſequio, quod
diu,et longo tempore neglexímus.Plorat ergo,dum
de præteritis pœnitet,gaudet de præſentibus, æſtuat,
et metuit de futuris.Perfectæ autẽ lætitiæ fletus fuiſ
„ ſe ex ſequentibus ſic demonſtrat. Venite adoremus,
„ et procidamus ante eum:et ploremus coram Domi-
„ no qui fecit nos. Et quaſi īterrogaretur,quare ẽ red
„ dit cauſas:aperit rationes. Quia ipſe eſt Deus noſter:
„ & nos populus paſcuæ eius: et oues manus eius. Ex
hoc utiq; quantũ deuotus eſt ille qui gaudet, tantum
certe qui contriſtatur ingratus.Sed iam quæ admo-
„ net audiamus intentius. Hodie ſi uocem eius audie-
„ ritis,nolite obdurare corda ueſtra, ſicut in irritatio-
„ ne ſecundum diem tentationis in deſerto: ubi tenta-
„ uerunt me patres ueſtri:probauerunt,et uiderũt ope
„ ra mea.Quadraginta annis proximus fui generatio
„ ni illi:et dixi:ſemper hi errant corde:ipſi uero nõ co-
„ gnouerunt uias meas:quibus iuraui in ira mea, ſi in-
„ troibunt in requiem meam. Cum dicit hodie,te cõ-
uenit,ad te loquitur,quicũq; homo es auditor,ne au-
dita uoce eius,contemptus reatum, contumaciæ cri-
men incurras:quem non præcepta,quem non corre-
xit exemplum.Nam ob hoc Iudaicam duritiam lon-

go ſermone narrauit,ut te Chriſtiane faceret cautio/rem: cui non quadraginta annis tantum cõuerſatur, et cohabitat Deus,ſed toto uitæ tempore paret, et militat ad ſalutem.

DE PARABOLIS INVENTAE MARGARITAE, ET SAGENAE MISSAE IN MARE. SERMO. XLVII.

CHRISTVS Deus noſter quod cælũ, terrã, mare,& in eis magnas, multas, uarias,condiderit creaturas, miranda potentiæ ſuæ documenta monſtrauit: quod uero humana ſuſcipit,agit hominem,intrat tempora,tranſit ætates,docet uerbo, uirtute curat, ſimilitudines loquitur,proponit exempla, affectus noſtri in ſe pondus aperit: ineſſe ſibi dilectionis humanæ pandit ineffabilem charitatem. Hinc eſt quod cæleſtia terrenis commendat exemplis:de præſentibus ſapere dat futura: inuiſibilia uiſibilibus inſimulat argumentis: probant hoc ſimilitudines, quas
„ nobis hodie Euangelicus clamat auditus. Simile eſt Mat. 13.
„ regnum cælorum homini negotiatori quærenti bo/
„ nas margaritas: inuenta autem una pretioſa marga/
„ rita abiit, et uendidit omnia quæ habuit, et emit eã.

Neminem qui hoc audit nomen negotiatoris offendat: hic negotiatorẽ loquitur qui dat miſericordiã, nõ qui dat fœnoris ſempuſurã: prouidentẽ ornamẽta

uirtutum,non irritamenta uitiorũ: grauitatẽ morũ, non lapidum pondera perferentem: honeſtatis, non luxus monilia portantem: geſtantem non uoluptatis pompam,ſed inſignia diſciplinæ. Iſte ergo negotiator has cordis,& corporis margaritas proponit, non humano cõmercio,ſed diuino exercens: non ad præſens cõmodum,ſed ut futurum mercetur: non ad terrenam gloriam,ſed cæleſtem: quatenus cœlorum regnum poſſit uirtutũ præmio comparare: et innumeris bonis unã redimere perpetuæ uitæ margaritam.
» Adiecit aũt ſimilitudinem Dñs dicens. Iterum ſimi
» le eſt regnũ cœlorũ ſagenæ miſſæ in mare,& ex om/
» ni genere piſcium congreganti: quam cum impleta
» eſſet educentes,et ſecus litus ſedentes, elegerunt bo/
» nos in uaſa,malos autẽ foras miſerunt. Simile eſt re/
» gnum cœlorum ſagenæ miſſæ in mare: Similitudo hæc prodit cur in Apoſtolatum piſcatores elegerit CHRISTVS: et captores piſcium fecerit hominum piſcatores: ut diuini iudicii typus arte piſcatoria mõſtraretur. Piſces congregat captura cõfuſos, ſed in uaſa diſcretio dat electos: ſic uocatio Chriſtiana iuſtos, et iniuſtos,malos,bonoſq; congregat,ſed bonos, ma
» loſq; electio diuina diſcernit. Simile eſt regnũ cælo
» rum ſagenæ miſſæ in mare. Ad huius ſæculi mare tumens pompa,elatũ uertice,undoſum ſectis,inſcitia fluctuans, clamoſum litibus,fremens ira,ſæuum perfidia,peccatis naufragũ,impietate demerſum, miſit piſcatores ſuos CHRISTVS, hoc eſt Petrũ,Andreã,
Mat.4. Iacobum,Iohannẽ,probatos arte: cum dicit. Venite poſt me,faciam uos fieri piſcatores hominum. Miſit ergo piſcatores ſuos retia portantes præceptis legalibus,& Euãgelicis innodata,monitis circũcincta uir/

tutum,

tutum donis,& gratia dilatata,Euangelico ſinu con/
gregantia ſine fine capturã. Hoc tempus modo, hoc
agitur fratres:per gentes,per populos CHRISTI re/
tia nunc trahuntur:et ducunt cõfuſas toto orbe credi
turas ſine diſcretione perſonas. Sed quia ſæculi uici/
nus eſt finis , & ad iudicii litus capturæ noſtræ retia
iam propinquant,piſces,hoc eſt,homines qui profun
do ſæculi diſcurſu feriato,ac libero uagabantur, ſic/
citate litoris, hoc eſt finis propinquitate turbati,to/
ta ſe rerũ diſpenſatione collidunt:uidẽtes impias gẽ
tes triũphis ſuccedentibus ampliari,anguſtiari capti
uos toto orbe populos Chriſtianos:impios proſperis
gaudere ſucceſſibus,pios malorũ continuata ſucceſ/
ſione calcari:ſubdi dños ſeruituti , dñari dñis ſeruos:
rebelles filios in parentes,ſenes iuuenibus eſſe contẽ
ptui: oẽmq; naturæ ſtatũ,uitæ ordinẽ deperiiſſe. Sed
hæc cũ ita ſint,fortes non turbant:imo infirmos tur/
bant:fortes turbare non poſſunt,quia ſumũt uires de
ſimilitudine,fortitudinẽ de figura. Eiecti de profun/
do piſces parũ quidẽ in litore ſui confuſione uoluũ/
tur:ſed citata diſcretio dum malos abiicit, eligit bo/
nos:facit bonos,non turbat,breuis iſta,et cito tranſi/
tura confuſio. Iſta diſcretio ſuperna quæ dat malos
pœnis,bonos rapit ad honorẽ,impios deducit ad tar
tarũ,pios trãſmittit ad regnũ,patres,ſenes,iuſtos,ele
ctos oẽs de cõtumelia exigua perpetua gloria conſo
latur: probat hoc autem cõparatio ipſa, cũ dicitur.
" In conſũmatione ſæculi exibũt Angeli Dei:et ſegre/
" gabunt malos de medio iuſtorũ. In conſũmatione
ſæculi : qui conſũmationẽ ſæculi credit,qui de ſæcu/
li minoratione cauſatur,quĩ confidit manſura ſucce
dere,habere quid quærit tranſitura? Fratres,mundus

de fine principiũ ſumit: fine innouatur, non deficit
creatura: ſæculũ deficit nõ creatori, ſed crimini: neq;
„ iuſtis, ſed peccatoribus finiuntur elementa. In con/
„ ſũmatione ſæculi exibũt Angeli. Parere iuſtis: nec
quiſq; dubitet ſanctis Angelis eſſe parituros, quibus
obſequiũ ſuũ promittit & CHRISTVS: CHRISTI
Luc.12 „ uox eſt. Præcingã me, & miniſtrabo uobis. Exibunt
„ Angeli Dei, & ſegregabunt malos de medio iuſtorũ.
Portate iuſti, portate, imo inducias iuſti date, breuis
„ iſta mixtura longa ſeparatione penſabitur. Separa
„ bunt malos de medio iuſtorũ: & mittent eos in cami
„ num ignis. Ecce qui eiiciunt uicinos, qui expellunt
hoſpites, qualem ſibi eligunt manſionẽ: ecce qui ſibi
hic delicias pauperis fame, pœnis præparant alienis,
ibi ignem ſibi quãtũ de exigua uoluptate ſuccẽdũt.
„ Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Quã male ſtridet
ibi, qui hic male ridet: & qui nũc malis pauperũ gau/
det, de bonis pauperũ tunc lugebit, quia potuit cum
paupere gaudere, ſed noluit: uos autem fideles gau/
dete in Domino ſemper.

IN ILLVD MATTHAEI, VENIT IESVS IN PATRIAM SVAM: ETC. ET DE INVIDIA. SERMO. XLVIII.

EVãgeliſta hodie Iudæorũ circa CHRI/
STVM proditurus inuidiã, ſic cœpit.
Mat.13. Venit, inquit, IESVS in patriã ſuam: &
„ docebat eos in Synagogis eorum, ita
„ ut mirarentur: & dicerent. Vnde huic
„ ſapiẽtia, & uirtus? Nõne hic eſt fabri filius? Nõne ma
„ ter eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus, & Io/

» ſeph,& Simō,& Iudas? & ſorores eius nōne oēs apud
» nos ſunt? unde ergo huic oīa iſta? Nō ſic nubes cæ/
lū,nox diē,ſolē caligo,quō mentē cæcat,et tenebrat
inuidia. Liuor hoc Iudaicus ꝓbat: qui CHRISTI ſa/
pientiā mirať,uirtutes ſtupet,attollit opa,dicta ſuſci
pit, & tñ ne in ipſo uideať diuinitas,deitas ſentiatur,
» carnaliū parentū noīa cōmonet,& diuulgat. Venit,
» inquit,IESVS in patriā ſuā. Nemo miretur,ſi cōdi/
tor rerū,cæloꝝ Dñs,Deus omniū,patriā,locūq; ſorti
tur,quādo ſe claudit utero:metiť cunis:uberibus oc/
cupat:arctat gremio:dat in ulnas:& ut anguſtias tol/
lat humanas,humanis ſe dedit,atq; aptauit āguſtiis.
Homo ad te Deus ſe p iſta deponit,te p iſta ſequiť,p
iſtas te perquirit anguſtias, ut quē formauit opere,
reformet exēplo:quem iudicio reppulit,reducat affe
ctu:& in ſe ſeruet,quem præter ſe cōſpicit deperiiſſe.
» Venit, inquit, IESVS in patriā ſuā: & docebat eos in
» Synagogis eoꝝ. Non in tēplo ſuo, ſed ī Synagogis
eoꝝ: ſynagogæ nō poterant eius eſſe,in qbus ſe tur/
bæ pfidiæ,nō fidei cōgregabāt;in qbus cōueniebat ī
uidiæ populus,nō amoris:ī qbus ꝯſidebat ꝯciliū mali
» gnātiū,nō bonæ ꝯciliū diſciplinæ. Docebat in ſyna/
» gogis eoꝝ,ita ut mirarenť. Mirabātur īdignatione,
nō grā:ſtupebāt liuore,nō laude:furebāt, quia quod
ſapere non poterant ſuperba ſubſellia, ſtans humili/
» tas perdocebat. Ita ut mirarentur:et dicerent.Vnde
» huic hæc ſapientia? Sic dicit qui Deū, ex quo eſt ſa/
piētia,ex quo uirtus,ignorat:ſic dicit qCHRISTVM
neſcit eſſe Dei ſapiētiā,Dei eſſe uirtutē. Vnde ſit ſapiē
tia Salomon probat:qui cū regni apicē paruulus ſu/
ſcepiſſet,ut creditū ſibi populum regeret uirtute nō
faſtu,ſapiētia non rumore,corde non uertice,a Deo

» ſapientiā uoluit:popoſcit:accepit. Vnde huic hæc ſa
» pientia,et uirtus? Virtutē quæ dat oculos quos na-
tura non dedit,quæ auditū reddit debilitate conclu-
ſum,quæ ī mutis ſui ſoluit uincla ſermonis,quæ clau
dos reducit ad curſum , quæ animas apud inferos iā
deuinctas propria redire cogit ad corpora,a Deo eē
niſi ſalutis inuidus non negaret : at Iudæi ſciebant
CHRISTI opera diuinæ uirtutis eſſe, non eſſe poſſi-
bilitatis humanæ:ſed liuoris nubilū,malitiæ fumus,
uiſum ſpectantiū caligabāt,ne lumen CHRISTI, ne
» tēpus Euangelii peruiderent:dicendo. Nōne hic eſt
» fabri filius? Dicebant hic eſt fabri filus,ſed cuius fa-
bri filius nō dicebant:dicebāt fabri filius , ut arte uili
ars lateret auctoris : et deitatis nomen fabrile nomē
abſconderet.CHRISTVS erat fabri filius, ſed illius
qui mundi fabricā fecit nō malleo,ſed præcepto: qui
elementoꝝ mēbra non ingenio,ſed iuſſione compe
git:qui maſſam ſæculi auctoritate,non carbone con
flauit:qui ſolem non terreno igne, ſed ſuperno calo
re ſuccendit:qui lunā, tenebras, noctem formauit,&
tempora:qui ſtellas uariata luce diſtinxit: qui cūcta
fecit ex nihilo : & fecit o homo tibi,ut opificē operis
æſtimatione penſares.Sed tu Iudæe huius fabri filiū
notas,cui pro tantis beneficiis rēpēſare uicem debe-
res in filium : hinc eſt quod non accipis futura, quia
„ de ꝑſentibus exiſtis ingratus. Nonne hic eſt fabri fi
„ lius? Nonne mater eius dicitur MARIA? Iterū Iu-
dæe matris nomen clamas,occultas patris : patrē di
cis,nomen nō dicis:fabrū dicis,opus nō dicis. Iudæe
„ decipiunt te iſta,non decipiunt credituros. Nonne
„ mater eius dicitur MARIA?& fratres eius Iacobus,
„ & Ioſeph,& Simon,& Iudas:& ſorores eius nōne oēs

» apud nos ſunt? Si mater, ſi fratres, ſi ſorores apud
uos ſunt, pater ubi eſt? uobiſcũ nõ eſt: quia Deus odit
fictos: inuidos deſerit: declinat ingratos: ſibi nõ ſinit
» crudeles, et ipios cõmorari. Et fratres eius, & ſoro/
» res eius nõne oẽs apud nos ſunt? Callide frẽs inge/
ris, oſtẽtas ſorores, ut numeroſo partu ſãctæ matris
uirginitas lateat: obſcuret̃ integritas: & ſentiat̃ de fi
lio totũ qđ humanũ eſt, nihil diuinũ. Iudæe qđ dicis
frẽs, & ſorores CHRISTI, Cleophæ ſororis Mariæ
filii ſunt, nõ Mariæ: & fratrũ, et ſororũ filios, frẽs nũ
cupat et diuina lex, et humana cognatio. Ergo xp̃i
frẽs fecit nõ matris uirginitas q̃ permãſit uirgo poſt
partũ, ſed materteræ eius fecit propinqtatis aſſertio.
Beata MARIA ſi alios filios habuiſſet, a CHRISTO
mater in ipſo crucis tẽpore, ĩ articulo ipſo mortis nõ
diſcipulo traderetur: nõ comendaretur extraneo. In
uidia de cælo deiecit Angelum: de paradiſo excluſit Iſa. 14.
hominẽ: ipſa primũ ꝯtaminauit terras germano ſan Gen. 3.
guine: ipſa germanos cõpulit uenundare germanũ: Gen. 4.
ipſa Moyſen fugauit: Aaron in fratris excitauit iniu/ Gen. 37
riã: Mariã maculauit liuore germani: ac ne multis, Exod. 2.
quod pauet mẽs, quod uiſus tremit, quod auditus nõ Num. 12
capit, ipſum CHRISTI tetendit, et peruenit ad ſan/
guinem. Inuidia omnibus malis peior quos ceperit
liberari nequeunt: quos uulnerauerit ad curam non
ueniunt: non redeunt ad ſalutem. Inuidia delictorũ
uenenum: criminum uirus: peccatorum mater: ori/
go uitiorum: hanc qui non uiderit, bona uidet: hanc
qui neſcierit, mala neſcit: hanc qui fugerit, uiuit. In/
uidia uitari fuga poteſt, non poteſt ſuperari confli/
ctu. Sed iam quid Dominus reſponderit, audiamus.
» Non eſt Propheta ſine honore niſi in patria ſua, & in

" domo ſua. CHRISTVS quidem uenit in patriã ſuã,
Ioã.1. & in domum ſuam,quia ſcriptum eſt,In ſua uenit,&
" ſui eũ nõ receperunt.Verũ dicendo, Nõ eſt Prophe-
" ta ſine honore,niſi in patria ſua,& ĩ domo ſua : do-
cet quia inter ſuos poſſe,morſus eſt , aduſtio eſt:inter
ciues eminere proximos,proximoq; urit gloriã:pro
pinqui propinquo ſi honorẽ debeant, cõputant ſer-
" uitutem. Et non fecit,inquit,ibi uirtutes multas pro
" pter incredulitatem illorũ. Non fit ibi uirtus,ubi in
credulitas non meretur . Et ſi mercedem cum ſanat
nõ exigit CHRISTVS , indignatur tamen dum pro
honore ſibi fertur iniuria : qui eſt ſuper omnia Deus
benedictus,& glorioſus in ſæcula ſæculorũ : Amen.

DE EISDEM SECVNDVM MARCVM. SERMO.XLIX.

QVotiẽs humana Dominũ ſanctus Euã
geliſta ſuſtinuiſſe, aut egiſſe cõmemo
rat, totiens carnaliũ ſenſus tota uelut
fluctuũ cõmotione cõturbat: imbecilles
nãq; mẽtes neſciũt Dñici corporis au-
dire,diſcernẽ, & diſpẽſare myſteria:ſicut hodierna
Mat.6." lectio monſtrat,quæ dicit. Et egreſſus inde IESVS
" abiit in patriã ſuã. Egredit̃ unde ,quo ingredit̃ ,qui
nullo cõtinetur,nullo cõcludit̃ loco:ad quã patriam
uadit, orbẽ qui fecit, et poſſidet uniuerſum ?dicente
Pſal.88. Propheta.Tui ſunt cæli,& tua eſt terra:orbẽ terrarũ,
& plenitudinẽ eius tu fundaſti.Verũ non ſibi p ſe,ſed
per te tibi egredit̃, & ingredit̃ CHRISTVS , donec
te intromittat expulſum:exulẽ reuocet:reducat,et re
" portet eiectũ. Abiit ergo IESVS in patriã ſuã. Nõ

ut ſuā ſibi,ſed ut tuā tibi, quā Adā perdiderat,patriā
» redonaret. Abiit in patriam ſuam. Si natus, quo/
modo non homo? ſi homo,quomodo non ciuis?ſi
ciuis,eſſe illi patriam quis miretur? Sed hic humani
tatis modus, non diuinitatis ordo eſt quem fatetur:
quia qui eſt, et qui erat ante ſæcula Deus noſter, pa/
rens noſter,nouiſſima uoluit eē p ſæcula, ut quos po
teſtate fecerat,pietate ſaluaret:& compatiendo reci/
peret, quos extorres arguendo fecerat, & iubendo.
Quicquid enim per hominem ſuſceptum legimus
egiſſe, aut pertuliſſe CHRISTVM, nō ad diuinitatis
audiamus iniuriā,ſed profeciſſe hominis ad gloriā.
» Et ſequebantur,inquit,illum diſcipuli eius. Merito
diſcipuli CHRISTVM redeuntem ſuam ſequuntur
ad patriam,quos iam in ſuperni ordinis albo deſcri
ptos,cæleſtis patriæ ciues,et municipes electio tanta.
tantæ gratiæ perfecerat plenitudo,dicente Domino.
Gaudete quia nomina ueſtra ſcripta ſunt in cælis. Luc,10.
» Et facto ſabbato cœpit in ſynagoga docere:& mul/
» ti audientes mirabantur in doctrina eius, dicentes.
» Vnde huic hæc omnia? et quæ eſt ſapientia quæ da
» ta eſt illi?& uirtutes tales quæ per manus eius efficiū
tur? Infelix iudaicæ mentis,& deteſtanda neqtia ad
diſcutiendū ſemp promptior,quam credendum, di
uinis uirtutibus nō ad fidem,ſed ad calumniam ſol/
licite cōmouetur,uel quia meruit audire ſapientiam
tantā:ſed unde ſit malitioſe curioſa,uel q̄rula,ī bonis
ſuſpicax, ad noxia ſatis facilis, doctrinā deſpicit quā
miraẗ:q̄ probat p̄cepta contemnit:ad Deum cōtatur,
ad idola pproccliuis: in diuinis aſtuta, ligno, lapidi/
bus tota reſoluta: prophetiæ rebellis, contraria ueri
tati:auguriis,mendaciiſq; pdita.Rogo,cui cautū qd'

cæcus uidet? cui ſollicitũ quod mortuus ſurgit? cui dubiũ quod loquitur mutus? certe quis neſciat eſſe Deũ, cuius ſola curatur oĩs debilitas iuſſione? Moyſes ſigna fecerat multa: Elias maxima mõſtrauerat documenta uirtutũ: nec diſſimilia opera fecerat Eliſæus: cur nemo perſonã diſcutit? cur nemo ſtatus cõmouet quæſtionẽ? cur nemo unde eſſent, q ue eẽnt, unde iſta, & per quẽ facerẽt curioſitate ſic requiſiuit ingratus? Sed iudicatur hic ſolus, qui ſolus iudicare noluit ne puniret: improba ſeueritate diſcutitur, qui ut largiretur ueniã, nil quæſiuit: & cũ ſolus innocens inuenerit oẽs reos, ad idicium pietatis ĩmenſæ ſuſcipere maluit, q̃ rogare ſententiã: ut uitam mortalibus olim perditã redderet: et repararet occiſos. Vere ſi-
i.Tim.3 cut dixit Apoſtolus. Magnũ pietatis eſt ſacramentũ quod CHRISTI noſtri manifeſtatur ĩ carne. Extendit tñ adhuc curioſitatẽ ſuã carnalis iſta æmulatio,
✠ cui ſemper eſt inimica cogitatio: nec patitur CHRISTVM uirtutibus, et ſapientia Deũ credi, ſed ꝓximorũ, parẽtum, fratrũ, affiniũ documẽto, hominẽ tantũ
„ aſſerit, geſtit, optat intelligi, dicẽdo. Nõne iſte eſt fa
„ bri filius, et MARIAE? frater Iacobi, et Ioſeph, et Si
„ monis, et Iudæ? nõne et ſorores eius hic nobiſcum
Io.11.„ ſunt? Caiphas ꝓfano prophetat ore: et cũ ſacerdos eſſet falſitatis ſuæ ſenſum uicit officio ueritatis: ſentẽ
Nu. 23. tiã nõ ſuo, ſed addicti probat ĩperio. Balaã maledico
&.24. benedicit ore, et cõductus ad nequitiã tota loquitur myſteria ueritatis: et ſicut ĩ ſpinis roſa, hoc eſt in frutice horrenti miri odoris floſculi germinant, ita ſenſus aliquotiẽs peſſimoꝶ ad bona diuinitatis impulſu aguntur inuiti, ut non ſit meriti, ſed myſterii quod loquntur: quod tunc maliciæ Iudaicæ uidemus eue-

niſſe, quæ in cõtumeliã Dñicæ generationis, cum per
arté Ioſeph proſapiæ CHRISTI exaggerat ueritaté,
» ueri genitoris cõteť, et loquiť q̃litaté, dicẽdo. Iſte
» eſt fabri filius. Bene perſonã tacuit, ut ꝑderet ex ar/
te genitoré, dicẽdo nõ Ioſeph, ſed fabri filius. Et quis
talis faber, qualis eſt iſte, qui ex nihilo tantũ, talé fa
bricatus eſt mundũ? et quis faber talis, q totius bo
næ artis ſolus auctor, ſolus largitor exiſtit? Dic ergo
Iudææ fabri filiũ, ut Dei filiũ fatearis iuitus: dic MA/
RIAE, ut uerũ hominé, ſed uirginis filiũ cõfitearis ĩ
pulſus: dic fr̃es, ut tantã dignationé tui ꝑdices, et ꝑſe
ras creatoris. Et licet ipſe genetricis ſanctæ ꝑ hoc uir
tutes moliaris abſcõdere, tñ Euãgeliſtæ ueritas non
Ioſeph, et MARIæ, ſed Cleophæ ſororis eius filios,
quos tu fr̃es appellas, ꝓbat, et aſſerit extitiſſe: uſus.n.
téporis ét pñtis germanoꝝ, et germanarũ filios, fr̃es
noſciť nuncupaſſe. Nũq̃.n. cõtra pietatis ordiné ma/
tré dñs extero, hoc eſt, Iohãni cõmendaſſet ex cruce,
ſi alios ipſa ꝑter illũ filios ſuſcepiſſet: ſed uirgini uir/
ginem tradit, ut inter tales cura ſola ſacramenti, ſo/
la ſocietas religionis haberetur: nec mundanæ ſolli/
citudini diſcipulus tantus iſte ſeruiret, ſed prædicatu
rus uirginitatis partum, domi haberet unde hoc du/
bitantibus approbaret: at Iacobus unius fœminæ, et
matris habere non potuit curam: qui inter primor/
dia, et in illo Iudaico tunc furore Hieroſolymitanã
ſingulariter rexit Eccleſiã: bene addidit Dominus.
» Non eſt Propheta ſine honore niſi in patria ſua. Ec
ce qualiter carnales ſapiunt ciues: ecce qualiter mun
dani parentes ſentiunt, et honorant. Beatus qui cum
patrem meruerit habere Deum, præter cæleſtem pa
triam nil requirit.

DE PARALYTICO. SERMO .L.
Diuis Hieronymo, ac Iohanni Chryſoſtomo falſo aſcriptus.

CHRISTVM ĩ humanis actibus diuina
geſſiſſe myſteria, et ĩ rebus uiſibilibus
iuiſibilia exercuiſſe negotia, lectio ho
Mat.9. diernã mõſtrauit. Aſcendit, inquit, in
nauiculã, et tranſfretauit, et uenit in ci/
uitatẽ ſuã. Nõne ipſe eſt, q fugatis fluctibus maris ꝓ
Exo.14. funda nudauit, ut Iſraeliticus populus iter ſtupentes
undas ſicco ueſtigio uelut mõtiũ cõcaua ptrãſiret?
Mat.11. Nõne hic eſt, qui Petri pedibus marinos uertices icli
nauit, ut iter liquidũ humanis greſſibus ſolidũ pbe/
ret obſequiũ? Et quid eſt, qđ ipſe ſibi maris ſic dene
gat ſeruitutẽ, ut breuiſſimi lacus trãſitũ ſub mercede
nautica tranſfretaret? Aſcendit, inquit, in nauiculã,
et trãſfretauit. Et qd mirũ fres? CHRISTVS uenit
ſuſcipe iſirmitates noſtras: et ſuas nobis cõferre uir/
tutes; humana quærere, præſtare diuina: accipere in/
iurias, reddere dignitates; ferre tædia, referre ſanita
tes; quia medicus qui nõ fert infirmitates, curare ne/
ſcit; et qui nõ fuerit cum infirmo infirmatus, iſirmo
non poteſt conferre ſanitatẽ. CHRISTVS ergo ſi in
ſuis manſiſſet uirtutibus, cõmune cũ hominibus nil
haberet; et niſi impleſſet carnis ordinẽ, carnis in illo
eẽt otioſa ſuſceptio. Suſtinuit ergo has neceſſitates,
ut homo uerus humanis neceſſitatibus probaretur.
Aſcendit, inquit, in nauiculã. CHRISTVS Eccleſiæ
ſuæ nauem ſæculi fluctus ſemper mitigaturus aſcen/
dit, ut credentes in ſe ad cæleſtẽ patriã trãquilla nã/

uigatione perducat:et municipes ciuitatis ſuæ faciat,
quos humanitatis ſuæ fecit eſſe conſortes. Non ergo
CHRISTVS indiget naui, ſed nauis indiget CHRI-
STO, quia ſine cæleſti gubernatore nauis Eccleſiæ p
mundanum pelagus tali, et tanto diſcrimine ad cæ-
leſtē portum non ualet peruenire. Hæc diximus fra-
tres, quātum ad intelligentiā pertinet ſpiritualē: ſue-
rum nunc ipſius hiſtoriæ ordinē ꝓſequamur. Aſcē-
dit, inquit, in nauiculam, et tranſfretauit, et uenit in
ciuitatem ſuam. Creator rerum, orbis Dominus, po
ſteaq̃ ſe propter nos noſtra anguſtauit in carne, cœ-
pit habere humanam patriam; cœpit ciuitatis Iudai-
cæ eſſe ciuis; parentes habere cœpit parentum om-
nium ipſe parens: ut inuitaret amor, attraheret cha-
ritas, uinceret affectio, ſuaderet humanitas, quos fu-
garat dominatio; metus diſperſerat: fecerat ius pote-
ſtatis extorres. Venit in ciuitatem ſuam; et ecce of-
ferebant ei paralyticum iacentem in lecto; et reſpi-
ciens, inquit, IESVS fidem illorum, dixit paralytico.
Confide fili: dimittuntur tibi peccata tua. Audit ue
niam, et tacet paralyticus, nec ullam reſpondet gra-
tiam, quia plus corporis, q̃ animæ tendebat ad curā:
et temporales ærumnas reſoluti corporis ſic defle-
bat, ut æternas pœnas reſolutioris animæ non defle-
ret: gratiorem ſibi præſentem uitam iudicans, quam
futuram. Merito CHRISTVS offerētium fidem
reſpicit, et uecordiam reſpicit ſic iacētis, ut fidei alie
næ ſuffragio paralytici anima ante curaretur, quam
corpus. Reſpiciens, inquit, fidem illorum. Cerni-
tis in hoc loco fratres, Deum non quærere inſipien-
tiū uoluntates, nō expectare ignorantiū fidē, nō īfir-
moꝝ ſtulta deſideria perſcrutari; ſed ad alterius fidē

ſubuenire,quod per ſolá gratiá cõferebat,cum quic-
quid diuinæ uolũtatis eſt nõ negaret.Et re uera fr̃es,
quãdo medicus languentiũ,aut q̃rit, aut reſpicit uo-
luntates,cũ ſemper cõtraria deſideret, & requirat in-
firmus?hinc eſt quod nunc ferrũ,nunc ignem,nunc
amara pocula ingerit,& apponit inuitis, ut curã ſani
ſentiant,quã nõ poterãt ſentire ægrotãtes.Et ſi hõ in
iurias deſpicit,maledicta cõtemnit,ut ſauciatis mor
bo ſponte uitã cõferat,& ſalutẽ?quãto magis CHRI
STVS medicus bonitate diuina morbis ſaucios pec-
catoꝝ,& phreneſi criminũ laborãtes,ad ſalutẽ etiã i
uitos atrahit,& nolentes.O ſi uelimus fratres,o ſi ue-
limus omnẽ mentis noſtræ paralyſim ꝓuidere,ani-
mã noſtrã uirtutibus deſtitutã iacere in uitiorũ ſtra-
tis cerneremus:luceret nobis quẽadmodum CHRI-
STVS & noſtras cotidie noxias reſpicit uolũtates: &
ad ſalutaria nos remedia pertrahit,& purg et ĩuitos.
„ Fili,inquit,remittũtur tibi peccata tua. Hæc dicens,
Deũ ſe uolebat intelligi,qui ꝑ hominẽ oculis adhuc
latebat humanis : uirtutibus.n.& ſignis cõparabatur
Prophetis,qui per ipſum fecerãt & ipſi uirtutes:pec-
catis autem dare ueniam,quia penes hominem non
eſt,& eſt ſingulare deitatis inſigne,Deũ illũ pectori-
bus ĩſerebat humanis. Probat hoc Phariſaicus liuor:
„ nam cum dixiſſet, Remittuntur tibi pecccata tua.
„ reſponderunt phariſæi. Hic blaſphemat : quis enim
„ poteſt peccata remittere niſi ſolus Deus? Phariſæe
q ſciẽdo neſcis,cõfitẽdo negas:cũ teſtaris,ĩpugnas:ſi
deus ẽ q remittit peccata,cur tibi CHRISTVS Deus
nõ eſt,qui unius indulgẽtiæ ſuæ munere totius mũ-
Ioã. 1. di ꝓbat̃ abſtuliſſe peccata?Ecce,inq̃t,agnus Dei:ecce
qui tollit peccata mundi. Vt autẽ poſſis maiora cape

eius diuinitatis inſignia:audi eum pectoris tui pene
traſſe ſecretū:aſpice eum ad cogitationū tuarū late/
bras perueniſſe:intellige eum cordis tui tacita nuda
,, re conſilia. Et cū uidiſſet, inquit, IESVS cogitatio/
,, nes eorū, dixit: quid cogitatis mala in cordibus ue/
,, ſtris? Quid.n.eſt facilius dicere,remittuntur tibi pec
,, cata tua:an dicere,ſurge,& ambula? ut autem ſciatis
,, quia filius hominis habet poteſtatē dimittendi pec/
,, cata,dixit paralytico,ſurge,tolle lectū tuū:& uade in
,, domū tuā:& ſurrexit:& abiit i domū ſuā. Scrutator
animaꝝ præuenit mentiū maligna cōſilia,& deitatis
ſuæ potentiā operis atteſtatione mōſtrauit,dum diſ/
ſipati corporis mēbra cōponit:neruos ſtringit:iūgit
oſſa:cōplet uiſcera:firmat artus:& greſſus ad curſum
,, ſuſcitat in uiuo cadauere iam ſepultos. Tolle lectū
,, tuum. Hoc eſt,porta portantē,oneris muta uices,ut
quod eſt infirmitatis teſtimoniū,ſit probatio ſanita
tis:ut lectus doloris tui ſit meæ curationis inditiū:ut
receptæ fortitudinis magnitudinē ponderis aſſerat
,, magnitudo. Vade,inquit,i domū tuā. Ne Chriſtia/
na fide curatus in uiis Iudaicæ perfidiæ iā moreris.

DE DAEMONIACO SVRDO, ET MVTO. SERMO. LI.

QVia ſolito plus ſe ſe terris æſtus infude
rat diu tacui,ne cōpreſſio quæ ex deſi/
derio naſcitur audiendi,ipſa nobis cy/
nocaumatū generaret incendiū: nūc
ubi aerē tēperies mitigauit autumni,
Dñicum,iuuante Dño, reuocamur ad uerbū. Cū fi/
lū ſuū quidā ſurdi,& muti ſpiritus furore poſſeſſum

ingereret Dño curãdum, Dñm præter moré patien-
tiæ ſuæ Euágeliſta ſic rettulit fuiſſe cõmotú, ut ante í
patris uulnus ipſe inueheretur, quá ad filii moueret
Mar. 9. „ curá. Rñdens, inquit, unus de turba dixit. Magiſter
„ attuli filiũ meũ ad te hñtem ſpũm mutũ, qui ubicũq;
„ cum apphenderit, allidit eũ: & ſpumat: et ſtridet den
„ tibus, & areſcit: & dixi diſcipulis tuis ut eiicerent eũ,
„ & nõ potuerũt: qui rñdens eis dixit. O gñatio icredu
„ la. Rñdes unus de turba: quid eſt quod uno interro
gãte feriunt multi? quid eſt quod cõquirẽte uno in-
credulitatis notantur oẽs? quid eſt qd ad unius uocé
tota gñatio ſupba pfidiæ nuncupat? quid eſt? quia
iſte nõ ad Deũ uenerat, ſed ad magiſtrũ uenerat: cu-
rã nõ a uirtute exigens, ſed ab arte: tarditaté curæ nõ
cauſæ deputans, ſed curanti: ípoſſibilitaté diſcipulorũ
magiſtri iperitiæ aſſignans: Iudaico liuori, inuidiæ
„ ſcribarũ talé ſatiſfaciens p clamoré. Et dixi diſcipu-
„ lis tuis ut eiicerent eũ, & nõ potuerunt. Hoc eſt dice
re, eſſe diabolũ qui CHRISTO nõ cederet: eſſe dæ-
moné qui parui poſſit CHRISTI nõis hẽre uirtuté.
Diſcipuli non ſuo, ſed CHRISTI nõie dæmones de
obſeſſis corporibus effugabãt. Quod ergo Dæmon
diſcipulis ĩperãtibus nõ cedebat: iſte ad ĩfirmitatem
CHRISTI nõis, nõ diſcipulorũ trahebat ad culpam.
Videns ergo Dñs Iudæorũ ſic circũſtantes ſapere ca-
teruas, in filiis patrũ perfidiá ſic inurit: & in genitori
bus germina ſic uenenoſa percellit: O gñatio ícredu
„ la. Veniens, inqt, Dñs ad diſcipulos ſuos uidit circa
„ illos turbá magná, & ſcribas cõquirẽtes cũ illis: & cõ-
„ feſtim oĩs populus uidens IESVM ſtupefactus eſt, &
„ expauerunt. Timẽtes utiq; ne qd inſultauerãt diſci-
pulis, ueniẽte magiſtro hoc perderẽt: et tãto dæmo-
ne fugato ipſa fieret diſcipulis cauſa gloriæ, q̃ fuerat

cõfuſionis occaſio. Hinc eſt qđ Dñs uno oĩbus iterro
» gãte rñdit. O gñatio icredula quãdiu apud uos ero?
Quoꝝ icredulitate neq; unus dæmon captiuo fugat
» ex corpore. Quãdiu apud uos ero? Et nõ ad gentes
mittã: ubi ad unius diſcipuli mei uocẽ tẽpla corruũt:
ſimulacra fugiũt: cõſumunt aræ: cadũt idola: cæduntᷣ
luci: tota dæmonũ poteſtas ãtiqs, & ueternoſis ſedib.
ſuis gemẽs, et tremens, & eiulãs effugat: cõmutant in
ecclesias delubra: ĩ altaria uertuntur aræ: pecoꝝ uicti
mæ mortuoꝝ ĩ uiuã cordis hoſtiã trãſferũt: auguria,
diuinatiões, ſomnia, ĩ ſolo Dei nutu, ĩ Dei tm̃ ꝯſtituũt
» arbitrio. Quãdiu apud uos ero? quãdiu patiar uos?
Patit patiẽtia, nõ timore: nõ neceſſitate, ſed miſicor/
dia: expectatiõe, nõ metu hos patit, portat, expectat, q
» redire uult ĩpiũ, nõ pire. Afferte illũ ad me, q̃ſi lõge
poſitũ curare nõ poſſit: ſed afferte uos incredulitatis
ueſtræ cauſam, ĩfidelitatis titulũ, pfidiæ documentũ.
» Afferte illũ. Vt q ſaltẽ docẽti Deo noluiſtis credere,
uel dæmone ꝯfitẽte credatis: & ſentiatis uos ipſo dia/
bolo neqores, cũ uideritis illũ confiteri, tremere ſui
» mox pñria cognitoris. Et attulerũt eũ: et cũ uidiſſet
» eũ, ſtatim ſpũs ꝯturbauit illũ: et eliſus ĩ terra uolueba
» tur ſpumans. Voluebat hõ, ſed diabolus torq̃bat: in
uaſum uexabat cura, ſed ĩuaſorẽ maieſtas iudicis ar/
guebat: ſiſtebat captus, ſed puniebat hoſtis: Diaboli
pœna cruciatu humani corporis apparebat. Opus eſt
fr̃es, opus ẽ Dei lumine, ne ĩ ope Dei oculi ſic fallant
» humani. Et iterrogauit patrẽ eius, quãtũ tẽporis ẽ,
» ex quo hoc accidit ei? at ille ait: ab ĩfantia. Requirit
paſſiõis tẽpus auctor tẽporis, medicus paſſionis tem
pus requirit, non ut neſcius, ſed ut ſciens neſcienti/
bus prodat: deniq; interrogatione tali tẽpus aperit:

ætatem pandit, reuoluit infantiã,ut tanti mali cauſa non tangat ſobolẽ,ſed parentẽ: quia a Deo ſibi datũ pignus ad diaboli gratiã ,dæmonũ rettulit ad hono/
ps.105 rẽ :dicẽte ſcriptura. Et obtulerunt filios ſuos, & filias ſuas dæmoniis. Infantia ut i ſe diabolo locũ faceret, quid criminis admiſerat? quid reatus? ſed replẽtur dæmone paruuli,quãdo a parentibus ſuis offeruntur diabolo:dæmonũ ducuntur ad curã. Deniq; patris fide ſoluitur:quẽ patris infidelitas illigarat.Patris uox
„ eſt. Si quid potes adiuua nos miſertus noſtri. Hoc eſt,nos adiuua, miſerere nobis, quoꝝ reatus aggra/ uat innocentẽ:ad quoꝝ pœnã infantis periculũ ſic re dundat. Et bene Dominus a parente fidẽ repetit di/
„ cens. Si potes credere,oĩa poſſibilia ſunt credenti.
„ Et pater. Credo Domine:adiuua incredulitatẽ meã. Pater credidit:&,ſicut diximus, patris liberatur fide, qui patris fuerat infidelitate damnatus. Nã cui geni/ toris fides profuit,quomodo ei genitoris pfidia po/ tuit non obeſſe? Quõ autẽ ſanatus ſit,uel quare diſci puli qui multos eiecerant dæmones hunc nequerint effugare,iuuãte Dño ſecuturo ſermone pãdemus.

DE EISDEM. SERMO.LII.

DOctoris officium eſt lecta diſſerere, et myſticis obſcurata ſenſibus lucido a/ ſtruere,et demõſtrare ſermone,ne mi nor intelligẽtia inde perniciẽ generet auditori,unde ſcientiã cõferre debuit, & potuit ſalutarẽ.Hæc eſt igitur hodiernæ cõſonãtia
Mar.9 „ lectionis.Et reſpõdens unus de turba dixit.Magiſter
„ attuli filium meũ habentem ſpiritũ ſurdũ, & mutũ.

Non dixit,

Non dixit,attuli filium meum ſurdum, & mutū, ſed attuli filium meum habentem ſpiritū ſurdum,& mu tum.Nunquid nequitia ſpiritalis humanis diſtingui/ tur mēbris? et ſenſibus anguſtatur humanis? ut de/ bilitates noſtras,noſtras perferat paſſiones? nec ui/ dere poſſit niſi feneſtris oculorum? et foraminibus aurium capere auditum? ſermonē linguæ, aut oris officio proferre? et per hoc ſurdi,mutiq; ſtatum mi/ ſerabilem ſuſtinere? cum tenuis,et aeria natura car nem neſciat,refutet oſſa:uelut aura ſpirans orbē to/ tum temporis tranſeat in momēto: diuerſas ſpecies aſſumat,uarias mutetur in formas:corda penetret,il ludat animabus:inſpiret impias,et turpiſſimas cogi/ tationes:nec unde ueniat, aut quo redeat ſentiatur: ac ſic innocuas mentes,uelut iaculum uolans,lethali uulnere,et tota facilitate tranſuerberet. Parum eſſet ſi hoc pater ſolus ſua ſupplicatione dixiſſet: cū dicit: Marc. 7.
„ Attuli filium meum habentē ſpiritum ſurdū,& mu/
„ tum: niſi Dominus ipſe immūdum ſpiritum tali in/
„ crepatione depuliſſet. Surde, et mute ſpiritus ego
„ præcipio tibi,exi ab eo. Sed iam quæ ad ſolutionem quæſtionis pertinent proſequamur.Deus qui Dæmo nes eſt perpetuo crematurus incendio, qui iam eos & in præſentia aſtringit uinculis, angit cruciatibus, urget pœnis,poteſt & cū iuſſerit tota debilitate trun care:atq; eo modo quo uident,quo audiunt, quo lo/ quūtur cæcos reddere:ſurdos,et mutos facere ne lo/ quantur.Sed in hoc loco quid Diabolus homini fe/ cerit declaretur. Antiquus refuga,ubi Deū terris rep perit aduenisse,obſtruxit aures hominum: uinxit lin guā:& obſeratis humani ſenſus foribus ſpeluncæ ſuæ latebram pectus fecit,et parauit humanum: æſtimās

quod illuc auditus uerbi, uirtus diuini nominis non
ueniret:ſimul ut eſt doloſus,& callidus patrem cape
re,parenteſq; tali ſe credidit decipere figmẽto: ut de
ſperarent curari poſſe eum, qui audire nec poterat,
nec fari:et ut quod erat Diabolici operis, eſſe creder
rent debilitatis humanæ:deputarent pignori,aſcribe
rent naturæ,quod intulerat hoſtis incluſus. Deniq; ſi
cut Matthæus de eodem refert, & alia ſimulatione
iſtius miſeri fefellerat patrem: nam ibi ſic ſupplicat,
Mat. 17. Dñe miſerere filii mei quia lunaticus eſt:et male tor
quetur. Aut humanæ naturæ, aut cæleſtis elemẽti dæ
mon quod ſuæ artis fuerat uoluit tunc uideri:aptans
Lunæ curſibus hominis paſſiones,uexabat corpus lu
naribus incrementis,ut eſſe lunæ crederent, qđ erat
Diabolici criminis,et furoris. Sic homines illuſit: cir
cumuenit ignaros:infamauit apud deſides creaturã,
quæ lumini tantum condita lædere neſcit homines,
quos continua magis iuuare cogitur ſeruitute. Verũ "
poſteaq̃ uenit occultorũ cognitor,inſpector ualidiſ "
ſimus ſecretorum,cui latentia Diaboli non poterãt "
obuiare figmẽta,adducitur puer ſanãdus præceptio "
ne diuina,ut quicquid Diabolus uinxerat, ſolueret a
CHRISTO. Egit,egit inimicus ut hoc quod uideba
tur,eſſet naturæ. Sed quare Diſcipuli non potuerunt
eiicere eum? quia hic homo gentilis populi produ
citur in figuram:ſiquidẽ gentilis populus, iuxta Apo
Eph. 2. ſtolum,habebat ſpiritũ aeris huius. Aeris,inquit, ſpi
ritus qui nunc operatur in filiis diffidentiæ. Hic ergo
erat ſurdus,et mutus,qui nec audire legem poterat:
nec Deum poterat confiteri:ſed in igne gehennæ, et
per aquas amari ſemp gurgitis iactabatur:nec pote
rat a Diſcipulis,uel ullo homine ſanari, quia CHRI

STVS olim auditus fidei, confeſſio ſalutis, gentium redēptio dicebat, et uita. Deniq; ubi imperio CHRISTI fugatus eſt Diabolus, pateſcunt clauſa: uincula ſoluuntur: ſermo redditur: auditus redit: homo reparatur: et ſolus Diabolus deflet diuturna ſe poſſeſſione detruſum. Hinc eſt quod ueniens ex gentibus impoſitione manus, et exorciſmis ante a dæmone purgatur, et aperitionem aurium percipit, ut fidei capere poſſit auditum: ut poſſit ad ſalutem proſequente Domino peruenire.

DE PACE. SERMO. LIII.

BEati pacifici, ait Euangeliſta, chariſſimi, quia ipſi filii Dei uocabuntur. Merito Chriſtianæ uirtutes uireſcunt in eo qui unanimitatem Chriſtianæ habet pacis: nec peruenitur ad uocabulũ filii Dei niſi per nomen pacifici. Pax eſt chariſſimi q̃ ſpoliat hominem ſeruitute: dat nomen ingenuũ: mutat apud Deũ cũ conditione perſonam: ex famulo filium, liberum facit ex ſeruo. Pax fratrum uolũtas eſt Dei: iucunditas CHRISTI: perfectio eſt ſanctitatis: iuſtitiæ regula: magiſtra doctrinæ: morũ cuſtodia: atq; in rebus omnibus laudabilis diſciplina. Pax ſuffragium precum eſt: ſupplicationum facilis, atq; impetrabilis uia: deſideriorum omnium cōpetens plenitudo. Pax dilectionis mater eſt: concordiæ uinculum: ac puræ mentis indicium manifeſtum: quæ ſibi exigit de Deo quod uelit: quæ quicquid uoluerit petit: quicquid petierit ſumit. Pax præceptis regalibus conſeruanda eſt, ipſo Domino CHRISTO dicente, Mat. 5.

Ioã.14. Pacem relinquo uobis:pacem meam do uobis: hoc eſt dicere:In pace uos dimiſi,in pace uos inueniam: proficiſcens uoluit dare quod deſiderabat rediẽs in omnibus inuenire.Cæleſte mãdatũ eſt ſeruare quod dedit:una uox eſt,inueniã quod dimiſi. Plantare pacem radicitus eſt Dei, euellere penitus inimici: nam ſicut amor fraternitatis ex Deo eſt,ita odium ex Diabolo: quapropter damnanda ſunt odia, quoniã ſcri-
1.Ioã.3. ptum eſt.Qui odit fratrem ſuum homicida eſt.Videtis ergo fratres dilectiſſimi quare pax amanda eſt,et diligenda cõcordia:iſta ſunt.n.quæ generant, & nutriũt charitatem: ſcitis autem ſecũdũ Apoſtolum,
1.Ioã.4. quia charitas ex Deo eſt:ſine Deo ergo eſt qui nõ habet charitatem.Pax plebis chariſſimi eſt gloria ſacerdotis: et pacis plena lætitia eſt perfecta charitas filiorum.Sacerdotis eſt admonere quod decet,plebis eſt audire quod monet: quicquid non licet Paſtoris eſt prohibere,gregis audire,ac uelle ne fiat:utraq; ſi cõueniant,ſalua ſunt omnia:nec Deus inuenit in plebe quod puniat:nec ſacerdos põt habere quod doleat. Seruemus ergo fratres mãdata quæ uitæ ſunt:teneat ſe profundæ pacis nexibus colligata fraternitas: & ſalutari uinculo charitatis mutua ſe dilectione cõstringat,quæ operit multitudinem peccatorum.Dilectio ergo omnibus deſideriis amplectẽda eſt:quæ tot bona poteſt habere,quot præmia. Cuſtodiẽda præ omnibus uirtutibus pax eſt,quoniã Deus ſemper in pace eſt.Locum nõ demus inimico,ne in tritici ſegete ualeat ſeminare zizania:et ſecuro iam ruſtico, & ſpe lõgi laboris eluſo,expectatos fructus ipſa meſſis maturitate perdat:aut uinum uetuſtate ſuaue in liquorem perfidiæ demutatum infuſa fæcis permixitione con

turbet:aut inter dulcia mella felle uenena amariora confundat.Procul contentiones,procul lites, procul maledicta mittãtur:et quia laqueus ẽ mortis lingua ſuſurronis,& bilinguis,parcat unuſquiſq; animæ ſuæ, ne in ſuppliciũ ſuũ uincla ſibi mortis innectat. Amate pacem,& tranquilla ſunt omnia:ut et nobis p̃mia, & uobis gaudia reſeruetis:ut Eccl'a Dei in pacis unitate fundata perfectã in CHRISTO teneat diſciplinã.

DE ZACCHAEO. SERMO. LIIII.

BEatus Euangeliſta proxime dum diuitis inhumani uitam deſcribit,et finem,humanos mouit, & mœſtificauit affectus:ſed hodie Zacchæi diuitis humanitatem,fidemq; referendo
„ cæleſte nos extulit,& prouexit ad gaudiũ. Et ingreſ Luc. 19.
„ ſus,inquit,IESVS perambulabat Hierico.Quare perambulabat, nõ ambulabat? quia quod Moyſes ambulauerat,perambulabat CHRISTVS: et populum quem Moyſes induxit in uia,IESVS ad quietem pro
„ miſſæ manſionis adduxit. Perambulabat Hierico. Hierico Ciuitas ipſa eſt,quam Ieſus Naue ſepteno tubarum clangore ſubuertit.Sed quia CHRISTVS uenit ſaluare quod perierat,ingreditur Hierico, ut qd' lex terribili uociferatione deiecerat,IESVS clamo- Ioſ.6.
„ re piæ prædicationis attollat. IESVS,inquit,ingreſ
„ ſus perambulubat Hierico:& ecce uir nomine Zac-
„ chæus,et hic erat princeps publicanorum, et ipſe di-
„ ues.Princeps publicanorũ in ciuitate perdita perditi operis Zacchæus egiſſe ſcribitur principatum: ex loco,perſona,officio,reatus magnitudo mõſtratur, ut

ex magnitudine criminis remittentis luceat magni-
» tudo. Et quærebat IESVM uidere. Qui CHRISTVM
uidere quærit, cælum unde CHRISTVS eſt, non
terram de qua aurũ eſt, intuatur. Diues ergo qui ſur
ſum reſpicit non portat diuitias, ſed proculcat: nec in
curuatur diuitiis, ſed leuatur: atq; agit diuitias ad lar
gientis obſequium, non ad diuitiarum auaritiæ ſer-
uitutem: diuitiarũ ſeruus, non Dñs eſt auarus: at mi-
ſericors tot ſeruos ſe probat habere, quot nummos.
» Quærebat Ieſum uidere, & non poterat præ turba,
» quia ſtatura puſillus erat. Satis hic animo magnus
erat, qui puſillus uidebatur in corpore: nã mente tan
gebat cælos, qui corpore homines non æquabat. Ne
mo ergo de breuitate corporis cui addere nil poteſt
» curet, ſed ut fide emineat hoc procuret. Et præcur-
» rens aſcendit in arborem. Quibus putas iſte gradi-
Luc. 19. bus altiſſimæ arboris peruenit ad ramos? Iſte calca
uit terrã, ſuper aſcendit aurum, tranſcendit auaritiã,
& totam diuitiarum ſupergreſſus eſt molem, ut pro-
ſiliens in arborem uetitæ, miſericordiæ apprehende
ret fructũ: et de ſpecula cõfeſſionis, indulgentiæ cer-
» neret largitorem. Aſcendit in arborẽ ſycomorum.
Ioſ. 6. Myſterio, non caſu aſcendit in arborem ſycomorũ,
ut unde Adã texerat nuditatem corporis, Zacchæus
» inde uelaret fœditatẽ auaritiæ. Aſcendit in arborẽ
» ſycomorũ, ut uideret IESVM, quia inde erat trãſitu
» rus. Vere dixit trãſiturus: quia CHRISTVS per ter-
renas uias, & humanos labores nõ mãſurus uenerat,
» ſed uenerat trãſiturus. Cum aũt IESVS ueniſſet ad
» locũ, ſuſpiciens uidit eũ. Quaſi ſi illuc non uertiſſet
Ioã. 1. oculos nõ uideret, qui Nathanael cũ abſens eſſet ſub
eadẽ arbore longe uidit: ſed uidit eum, uidit ad ue-

niam:reſpexit ad gratiá:intendit ad uitá:contéplatus
eſt ad ſalutē.Deus qué uidet nó ut ignorans agnoſce
,, re cupit,ſed ut ſciēs ad gloriá uult uidere. Vidit eû:
,, & ait ad illû. Zacchæ feſtinás deſcende, quia hodie
,, oportet me in domo tua manere. Si bene aſcende/
rat,quare ei dicit̃ deſcēde? Superius dixit: ꝑcurrens
aſcēdit arboré:ꝑcurrit ſeruus dñm:& ante Zacchæus
aſcendit arboré,quã crucé dñator aſcéderet: hinc eſt
,, quod ei dicit̃. Feſtinás deſcēde; ſi ſapis, feſtinás de/
ſcende:deſcende ante Dñm de Adamatica arbore, ut
poſt crucé Dñicæ paſſionis aſcédas.Niſi qs tulerit cru Mat.10.
cé ſuã,& ſecutus me fuerit:nõ dixit ꝑceſſerit me. De/
ſcéde ergo ut deponas tantæ fraudis onera: pondera
cupiditatis:uſurarû molé: magiſteriû publicani: exa
ctionis crudeliſſimæ principatû:expeditus itres paup
tatis ſcholá: diſcipulatû miſericordiæ:pietatis uſum:
patiētiæ diſciplinã: ſtudia uirtutû: ſciétiá diuinitatis:
tolerantiá paſſionû: philoſophiá mortis:atq; inter ui
,, talis ligni ardua iá pfectus aſcédas. Deſcéde, qa ho/
,, die in domo tua oportet me manere. Cuius domû
nõ intrauerit CHRISTVS,ille ad diuiná nõ pueniet
manſioné:et cuius hic ad menſam nõ ſederit CHRI
,, STVS,ille cæleſté nõ accûbet ad menſam. Et feſti/
,, nás deſcédit:& ſuſcepit eû gaudés. Gaudet qa ſuſce/
pit ſuſceptoré ſuû:qa paſtoré ſuû paſcit:quia reus iu
dicé ſuffragio humanitatis inclinat:qa cibi, et potus
fœnore debitoré ſuû ſibi facit,et acquirit:et ſic fit,ut
,, quæſtû nõ pdat publicanus iſte, ſed mutet. Et cû ui
,, derét,inqt,oés murmurabát dicētes, ꝙ ad hominé
,, peccatoré diuertiſſet. Et quis ſine peccato? et ſi ne/
mo,ipſe ſibi ueniá negat,q Deû ꝙ ad peccatores in
greditur accuſat:Deus quãdo peccatoré quærit,non

peccata, ſed hominem quærit: ut peccatum quod eſt opus hominis, deſpiciat: ut opus ſuũ quod homo ẽ,
Pſal. 50. non amittat: audi Prophetam dicentẽ. Auerte faciẽ tuam a peccatis meis: hoc eſt, ab operibus meis: de
ps. 137. ſe aũt. Opera manuũ tuarum ne deſpicias. Iudex cũ uult ignoſcere, hominẽ reſpicit, nõ culpam: pater cũ miſereri uult filio, affectum cogitat, non delictũ: ſic in homine Deus ſui memor eſt operis, ut operis obliuiſcatur humani. Tu ergo qui reprehendis, qui murmuras, cur ad peccatorẽ diuerterit CHRISTVS, uiã ſalutis, exemplum ueniæ, miſericordiæ ſpem, de tali ingreſſu cape: & caue ne hoc tibi ſit blaſphemãdi materia, quod tibi occaſio ẽ ſalutis. Quo medicus niſi ad ægrũ? Nõ eſt opus, inquit, ſanis medicus, ſed male habentibus: ubi anhelus paſtor niſi ad ouẽ perditam? quãdo ſe Rex hoſtibus ĩmiſcet, niſi cum uult liberare captiuũ? Et qui pretioſam perdit margari-
Mat. 9. tam, loca ſquallida nõ dedignatur intrare: et eã inter ſtercora ipſa perquirere nõ abhorret: in quod pceps poſt filiũ nõ ſe dat mater? et arguitur Deus qui crea
Gen. 1. uit hominem ad imaginẽ, & ſimilitudinẽ ſuã, quare hominẽ inter peccata charitate conditoris inquirit. Murmuras homo quare hominẽ Deus inter peccata quærat: quid facies, cum uideris eũ propter hominẽ ipſas tenebras tartari penetrare? Audi tñ quid ingreſ„ ſus ad peccatorem fecerit CHRISTVS. Stans, inqt, „ Zacchæus dixit. Vides quõ erectus eſt qui iacebat. Iacemus in uitiis, & iacemus oppreſſi: ſtamus, cũ bonis operibus erigimur ad profectum. Stans, inquit, „ Zacchæus dixit: dimidiũ bonorũ meorum do pau„ peribus. Iſte poſt mortẽ ſe credit eſſe uicturum, qui dimidiũ bonorũ iam futuram tranſmittit ad uitam.

Sit licet ille perfectus, qui totũ quod habet, illuc ubi uicturus eſt ſemper hinc præmittit, eſt iſte uirtutũ ſocius, conſors prudentiæ, fidei particeps, qui ad Deũ uel dimidium mittit: quia homo quod hic reliquerit, hoc amittit. Et reuera fratres, ſicut ſe iſte ibi credit uiuere, qui illuc tranſmittit ſua, ita ille ſe ibi non credit eſſe uicturũ, qui ſibi illic quod habere debeat nil pararit. Nam ſi paupertatem uix ferre poſſumus temporalem, in æternũ mendicus fieri quis durabit? Quis militans non ad patriã mittit quicquid bellico ſudore conquirit, ut adoleſcentiæ labores ſenectus delitioſa cõpenſet? et Chriſtianus cui militare eſt id quod uiuit in ſæculo, quomodo non cogitat ut pericula terrena otiis cæleſtibus conſolet? Qualiter hæc faciat Chriſtianus, Zacchæus ipſe et uerbo docet: et
„ monſtrat exemplo. Dimidium bonorũ meorũ do
„ pauperibus: et ſi cui aliquid fraude abſtuli, reddo qua
„ druplum. Qui aliena prorogat, plus dando diripit, q̃ furando: nec cõpeſcit inde dolentum gemitus, ſed producit: audeo dicere, qui de fraude Deo offert, cõmemorat crimina, non emundat: quia Deus in tali munere exuuias ſuorũ pauperum, nõ miſericordias intuetur. Sine cauſa deo plorat, contra quẽ iuſte cauſa pauperis plorauerit Deo. Dei uox eſt. Si pignus tu/ Exo. 12.
leris fratri tuo tunicã, ante ſolis occaſum reddes illi. Sicut furem lucerna prodit, ita ſol eos qui fraudãtur accuſat. Si uolumus Deo offerre noſtra, ſi apud Deũ quæ noſtra ſunt poſſidere uolumus, mereamur et
„ nos audire talia, qualia Zacchæus audiuit. Hodie do
„ mui huic ſalus aduenit, quia & hic filius eſt Abrahæ. Inhumanus diues cum eſſet filius Abrahæ, factus eſt gehẽnæ filius: iſte cum eſſet rapinæ filius, dando ſua,

alíena redhibendo Abrahæ adoptatur in filium. Ne quis tñ putet Zacchæum offerendo dimidiũ bonorũ perfectionis non tenuiſſe faſtigiũ, qui poſt oĩa ſua, & ſeipſum ſic dedit dño, ut Epatus honore fultus, a mẽſa publicani quæſtus ad menſam Dñici corporis perueniret: & fraudulentas ſæculi diuitias derelinquens, in pauptate CHRISTI ueras ſæculi diuitias inueniret.

IN ILLVD LVCAE. QVIS EX VOBIS PATREM PETIT PANEM: ETC. DE QVE PATRVM IN FILIOS CHARITATE. SERMO. LV.

POſteaq̃ præcepta legis diffuſa uoluminibus, congeſta libris, amorem nobis non ſuffecerunt cõmendare diuinum, duris hominũ præcordiis comparationibus, exẽplis, inſeritur Dei, & inſinuatur

Luc. 11. affectus. Quis, inquit, ex uobis patrẽ petit panẽ, nun
„ quid lapidem dabit illi? aut piſcẽ, nunquid pro piſce
„ ſerpentẽ dabit illi? aut ſi petierit ouũ, nunquid por‑
„ riget illi ſcorpionẽ? Si ergo uos cum ſitis mali, no‑
„ ſtis bona data dare filiis ueſtris, quanto magis pater
„ ueſter cæleſtis ſpũm bonũ dabit petentibus ſe? Quis
ex uobis patrẽ petit panẽ, nunquid lapidẽ dabit illi? Charitas dolũ non habet: fraudẽ pietas, affectio non recipit falſitatẽ. Si pater eſt, non poteſt non amare: ſi amat, niſi quod bonũ eſt dare neſcit: negat patrem, qui de patris ſuſpectus eſt largitate: ignorat ſe filiũ, quẽ data paterna ſollicitant: totum quod eſt pietatis excludit, qui ſalutare non credit quicquid dederit pater: aut quomodo pater poterit filiis dare mala ꝑ bo

nis, qui mala ſemper pro filiis paratus eſt ſuſtinere & qui pro filiis mortem non refugit & pericula non de/clinat & ideoq; te Deus patrem fecit: ideo a te uoluit hominem procreari: qui utiq; q te de terra fecerat, poterat feciſſe q plurimos: ſed egit, ut generando ſci/res quanta eſſet generantis affectio: et in te amorem tui tantum probares auctoris, quantũ ipſe auctor pi/gnoris tuo pignori conaris impẽdere. Certe non ſo/lũ in te quid eſſet generantis affectio ſentire te Deus uoluit, ſed in feris, et i pecudibus, et auibus, hoc Deus uoluit te uidere: quæ cũ de terra produxerit ſola iuſ/ſione, poſtea laborẽ ſentire cõpulit generandi: muta/re patrias: loca cubilibus apta conquirere: fœtus loco/rũ difficultatibus cõmunire: gemitibus edere: maxi/mis laboribus enutrire: ac ſe morti, ſi natos ſuos ca/pi uiderint, non negare: unde ſi non hominis, uel fe/rarum cõparatione, pecudum ſimilitudine, exemplis auium, diſce quanta ſit in paterna charitate ſynceri/tas. Si ergo Deũ credis, & cõfeſſus es patrẽ, quicquid iuſſerit, quicquid in te elegerit, crede tibi ſatis eſſe ſa/lutiferũ: crede ſatis eſſe uitale. Matris data diſcutere non licet: patris monita retractare non conuenit: ſit licet paterni mandati ſpecies triſtior, res tñ ipſa ſalu/tifera, & uitalis. Sic Abraham ubi Deũ patrẽ credidit Geñ. 17.
mandatorũ formas non attendit aſperas, & acerbas: circuncisionẽ recipit uerecundã: & quæ cæleſtis pater iubet nõ diſcutit, ſed iudicat glorioſa: parricidiũ con/ſiderat perſceleſtũ. ſed quia Deus imperat, totũ pieta/ti cõmittit: hinc Iſaac patris ſup ſe gladium cũ uide/ Geñ. 22.
ret, hoſtiã ſe eſſe cũ horrere, cũ dolere poterat, eſt ga/uiſus: hinc Iephte filia pris munus, pris uota, ſua mor Iud. 11.
te tota gratulatione pſoluit. Quare ergo iam ſciens

Deū de patris diſputat datis? cū paruulus,et inocuus
quærit a p̄re,nō niſi bona,& profutura percipit. Sed
„ cur has ſiſitudines Dñs fecerit pquiramus. Quis, in/
„ quit,ex uobis patrē petit panē, nunqd lapidē dabit il
li? Potuit dicere,nunqd zizania? nunqd loliū,quod
ex uicinitate,& ſiſitudine mentiť panē,ſed qñat angu
ſtias? Sed CHRISTVS uenerat filiis, ideſt, Iudæis,
Iſa.1. quos genuiſſe tali clamore q̃rebatur: Filios genui, &
exaltaui: ipſi aūt ſpreuerūt me: uenerat ergo filiis, ue
Ioā.6. nerat panis de cælo,q dixit. Ego ſum panis qui de cæ
lo deſcēdi: ſed Iudæis eſt cōuerſus in lapidē offenſio
Rom.9. nis,& petrā ſcādali,dicēte dño. Ecce pono in Sion la/
Iſa. 8. & pidē offenſionis,et petrā ſcādali. Quare petrā? quia
28. mordere petrā,nō panē a p̄re q̃rere geſtiebāt. Circun
Pſal.21. dederūt me,inqt,canes multi. Deniq̧ poſtea quā illi
ex hoībus in canes ꝓbanť eſſe cōuerſi, cæleſtis illis in
petrā cōuerſus eſt panis,nō dantis uitio,ſed accipiētis
neqtia: qui illos non reficeret,ſed necaret: nec in fun
damēto poſitus ꝓmoueret ad culmē, ſed eos qui ſui
p̄ris tendebāt ad necē,in ꝓfundā daret,& uolueret in
„ ruinā. Adiecit aliā ſiſitudinē. Nunqd pro piſce ſerpē
„ tē dabit illi? Erat & piſcis CHRISTVS Iordanis le/
uatus ex alueo: q carbonibus īpoſitus paſſionū, poſt
reſurrectionē ſuis,ideſt Diſcipulis,eſcā p̄buit tūc uita
lē: ſed Iudæis in ſerpentē piſcis iſte cōmutať,dicente
Ioā.3. Dño. Sicut Moyſes exaltauit ſerpētem in eremo, ita
exaltari oportet filiū hoīs. Iudæus in ſerpēte uidebat
CHRISTVM,qa impius oculus Deū uidere nō pōt:
„ nō pōt uidere pietatē. Dixit & tertiā ſiſitudinē. Nun/
„ qd ſi petierit ouū, porriget illi ſcorpionē? Cōſuetū
eſt,& ſolenne ſemp paruulos ouū petere, & parentes
ouū puſillis petētibus non negare: ſed qa xp̄s uenerat

congregare ſicut gallina pullos ſuos, ouum protulit Mat.23.
uerbi, per quod Eccleſiæ germina ſancta nutriren/
tur; ſed quia Iudæus per inuidiam effundere magis,
q̃ ſumere ouum id uolebat, repperit ibidẽ Scorpio/
nem; ut iuxta Apoſtolum, Mandatum quod erat illis Rom.7.
in uitam, hoc illis eſſet ad mortẽ. In cõmendationẽ
pietatis tria Dñs protulit, & demonſtrauit exempla,
ut tribus teſtimoniis, ſicut tribus teſtibus, et pios ad
fidem ſui amoris animaret: et confutaret impios, nõ
patris, ſed ſuo uitio charitatis gratiã nõ cepiſſe.

DE SYMBOLO APOSTOLORVM. SERMO. LVI.

SOllicitaret me acerbi partus ſubita, & cõfu
ſa tempeſtas, & ĩmatura germinũ me pu/
lulamenta turbarent, niſi crebro diſruptis
temporum moris, & rudi latrocinio, et fra
ctis uiſcerum clauſtris, repẽtina uiuẽdi lu
cra quærerent, & raperẽt naſcituri. Hinc eſt quod ho
mo ſæpe menſis decimi deſpiciens terminum, ſepti/
mo mẽſe anguſtas primæ domus, et arctas uteri abii
cit, et deſerit manſiones, ut præliator nouus ante ſe
tempus euiciſſe gaudeat, q̃ dependat ipſe ſuam tem/
poribus ſeruitutem. Et ſi hoc humanæ licet naturæ,
naturæ cæleſti quid obſiſtere poterit, & diuinæ? aut
quid ſanctus Spiritus non poteſt, ſi hoc poteſt caro?
aut quomodo gratia ſuperna non efficit, quod fragi
litas obtinet, et implet humana? Nonne ſic Paulus Act.9.
acerbo dolore uiam noſtræ uexauit, et uiſcera geni/
tricis, ut cæleſti turbine, ac tota tempeſtate, Eccleſiæ
præueniret tempora parientis: ut ſubito, et in uia na/

Mat.3. ſceretur,qui erat ad fidem uiam gentibus præbitu/
1.Cor.15 rus:merito ſe abortiuum nũcupat,et miratur ſe fuiſ/
ſe natum,qui nouit ſe nulla conceptus tempora per/
tuliſſe:namq; cum adhuc hoſtis ipſe cæderet extrin/
Rom.9. ſecus ſanctæ matris uterum, et in ipſo ortu pignora
ueneranda collideret, repente ſanctum mutatur in
germen,qui ipſius germinis fuerat ferociſſimus per
Act.8. ſecutor.Eunuchus etiã generatur in uia:ut quem ca/
ſtrauerat humana temeritas ad hominis ſeruitutẽ,
et intra Regis aulam inuita caſtitas collocarat,uolũ
taria caſtitas,& uotiua ad cæleſtis aulæ gloriam, ad
æterni Regis promoueret,& transferret obſequium.
Beatus iſte cui datum eſt,ut palatii infulas nõ amit/
teret,ſed mutaret.Hæc dicit ratio filioli,ut uos quos
triſtes ſuſcepimus ad matris uterum,lætiſſimos per/
ducamus uno,eodemq; momento.Audite fidẽ:ora/
tionẽ diſcite.Sed quia impediente tempore nec nos
uobis poſſumus aperire myſterium, nec uos nobis
poteſtis ſolenniter reddere quæ traduntur, agite ut
et nũc Symboli ſimpliciter uerba diſcatis:et Paſcha/
li tempore quo plenius hæc traduntur,ſacramẽti ip/
ſius interiora poſſitis agnoſcere. Accipite quod uul/
tis:quod deſideratis inuadite: quia regnum cælorũ
Mat.11. uim patitur: et qui uim faciunt diripiunt illud:accipi
te quod uultis:& quod uis poteſt tollere, gratia lar/
giatur.Ingreſſus uitæ, ianua ſalutis, introitus fidei,
ſingularis,innocens,et pura confeſſio perdocetur,di
Pſal.99. cente Propheta. Intrate portas eius in confeſſione.
Ama.9. Vnde idem Propheta taliter admonitus,Dei in ſe lo
ps.117. quentis aditum morũ poſtulat dicens. Aperite mihi
portas iuſtitiæ, & igreſſus in eas cõfitebor Domino.
Videtis quia non poteſt confiteri,qui non fuerit in/

greſſus hanc domum ſalutis,& fidei,in quã ſicut in/
tromittit confeſſio,ita negatio de ea indubitãter ex/
cluditur:ſed quomodo cõfitendum ſit audiamus. Cor/ Rom.io
de,inquit Apoſtolus,creditur ad iuſtitiam : ore autẽ
confeſſio fit ad ſalutem. Et quid crederetur oſtẽdit.
Si credis,inquit,Dñm IESVM in corde tuo,et ore cõ
feſſus fueris,ſaluus eris.Corde creditur ad iuſtitiam:
ore confeſſio fit ad ſalutem:magnum filioli per hoc
fidei noſtræ uidemus eſſe compendium, quando in
ter cor,& linguam totum ſalutis humanæ uerſatur,
et geritur ſacramẽtum, Habes homo unde credere
debeas,corde creditur ad iuſtitiam : habes unde de/
beas cõfiteri,ore cõfeſſio fit ad ſalutẽ. Et quid dicã?
Totum in ſe habet homo,qui ſe habet: ipſe autem ſe
habet,qui Deum habet;Deum uero habet,qui eũ ſuũ
credit,& cõfitetur auctorem. Signate uos. Fides quæ
capitur auditu,corde creditur,ore promitur ad ſalu
tem;in ſecreto mentis eſt collocanda: & ipſis eſt no/
ſtri pectoris committenda uitalibus,ne dum chartis,&
atramento deſcribitur incaute, non reſeruetur cre/
dulis ad uitam,ſed prodatur perfidis ad ruinam. In
te homo cuſtodire debes,quod tibi extra te poſitum
poterit deperire.

IN SYMBOLVM APOSTOLORVM.
SERMO. LVII.

BEatus Iſaias Euangeliſta non minus,quã
Propheta, immunda labia ſe habere,
et in medio populi habentis labia im/
munda ſe habitare deplorat : dicens. Iſa.6,
O miſer ego,quoniã compũctus ſum, iuxta.lxx.

quia cum ſim homo,et īmunda labia habeā, in medio quoq; populi habentis labia īmunda ego habitē, regem Dn̄m ſabaoth uidi oculis meis. Superhumano percellitur hic dolore, quia quod de Deo ſentit, et uidet,loqui non ualet:annuntiare non poteſt:non poteſt confiteri. Quantum caro anguſta eſt, animo ſuo arcta ſunt labia tātum:lingua tantum breuis eſt ſuæ mētis interpres.In carne ignis anhelat incluſus, uaporat uenas,inflāmat uiſcera,exæſtuat in medullis,totaq; hominis interna ſemper incendit,qa quod mentis contemplatur affectu,ore depromere,effundere labiis,lingua diſtinguere,& in totum non ſufficit euaporare ſermonem.Hinc eſt q̄ Iſaias ubi uidit regē cæli,hoc eſt CHRISTVM, ipſumq; eſſe Dōminum ſabaoth clara uiſione conſpexit, ſua,ſuiq; pōpuli labia immunda defleuit:quia ſicut illuſtrat corda,purgat ora,labia emundat CHRISTI cōfeſſa diuinitas,ita CHRISTI polluit negata maieſtas. Sed quid iſte profecerit Prophetæ gemitus audiamus.Et miſſus eſt,inquit,ad me unus de Seraphim, qui in manu habebat carbonem,quem forcipe acceperat de altari:et tetigit os meum, dicens. Ecce hoc tetigit labia tua:et abſtulit iniquitates,& peccata circūpurgauit.Non eſt huius temporis dicere,cur unus mittitur:et quis ſit iſte qui mittitur: & quantus ē qui carbonem ſuperni ignis ſic manu geſtat intrepidus, immo ſic ſuo temperat attactu,ut Prophetæ purget labia, non perurat;ſed nunc nos etiam toto cordis cōpungamur affectu:noſq; in hac miſeria carnis miſeros eſſe fateamur,īmunda quoq; labia nos habere piis gemitibus defleamus, ut unus iſte de Seraphim legis gratiæ forcipe acceptum de ſuperno altari no-

bis ignitum fidei deferat ſacramentū, taliq; modera
mine noſtrorū tangat ora labiorū, ut iniquitates au
ferat: peccata depurget: & ora noſtra ſic in flāmā ple
næ cōfeſſionis accendat, ut ſit iſta ſalutis aduſtio, nō
doloris. Petamus etiā ut ad corda uſq; noſtra perue/
niat calor iſte carbonis, ut de tanta ſuauitate myſte/
rii, non ſolum labiis guſtū, ſed ipſis totā ſatietatē ſen
ſibus, & mente capiamus: & ſicut Iſaias poſt emunda
tionē labiorū ineffabilē partum uirginis eſt locutus,
dicens. Ecce uirgo in utero accipiet, & pariet filium: Iſa.7.
ſic nos paſſionis ſacramētū, et reſurrectionis refera/
mus gloriā. "Credo in Deum patrem omnipotentē."
In Deum uos hodie meritoconfitemini credidiſſe,
quādo deos, deaſq; ſexu diſpares, numero confuſos,
turba populares, uiles genere, fama turpes, impietate
maximos, primos ſcelere, crimine ſingulares, ipſis
etiā ſepulchrorū ſuorum uultibus accuſatos, lætami/
ni uos fugiſſe: quia miſeriæ, doloris, et īfelicitatis eſt,
tantos, & tales habuiſſe ſeruulos, quātos uos, & quales
dn̄os hactenus pertuliſtis: ſed ad unū uiuū, uerū, ſolū,
ſed nō ſolitariū Deū uos perueniſſe gaudete, dicēdo.
"Credo in Deū patrem. Iam confiteatur Filium, qui
nominat Patrē: quia qui uocari pater, pater dici uo/
luit, habere ſe filiū clementer oſtendit: quē non acce
pit ex tēpore: non genuit in tēpore: nō ſuſcepit ad tē/
pus. Diuinitas nec initiū capit, nec recipit finem, nec
admittit poſterū, quæ non agnoſcit occaſum. Deus
filium nō doloribus parturit, ſed uirtutibus eſſe ma/
nifeſtat: nec præter ſe facit qđ ex ſe eſt, ſed generat,
dum quod i ſe eſt aperit, & reuelat. De Patre proceſ/
ſit Filius, non receſſit: nec ſucceſſurus Patri ꝓdiuit ex
patre, ſed prodiuit manſurus ſemper in patre: audi

Ioã.1. Iohannem dicentem.Hoc erat in principio.Et alibi.
1.Ioã.1. Quod fuit ab initio.Quód erat,utiq; non acceſſit: q

Iſa.44. fuit,apparet utiq; nó cœpiſſe.Ego ſum,iquit,primus,
& ego nouiſſimus.Qui primus eſt,nó eſt iſte poſt al/
terũ:qui nouiſſimus,poſt ſe alterũ non relinquit:ſed
iſta cum dicit,non excludit patrem,ſed in ſe,& patre
uniuerſa concludit. Sed ad ea quæ ante ſunt acceda/
„ mus. Et in CHRISTVM IESVM filiũ eius unicum,
„ dominũ noſtrũ. Sicut reges triũphorũ ſuorũ titulis
nuncupantur,& ſubiectarũ gentium nominibus con
quirũt numeroſiſſima cognométa, ita CHRISTVS
bonorũ ſuorũ titulis nuncupatur:a Chriſmate.n.uoca
tus eſt CHRISTVS,qui Diuinitatis unguentũ aridis
iam mortaliũ membris pius medicator ifudit: & ut
a Chriſmate CHRISTVS,ſic IESVS uócatus eſt a ſa
lute:q ob hoc nos diuino infudit unguento, ut ægris
certam ſalutem,perditis perpetuam redderet ſanita
„ tem. Et in CHRISTVM IESVM filium eius unicũ.
Quia et ſi ſunt multi filii per gratiã, iſte unus, et ſin/
„ gularis eſt per naturam. Dominum noſtrum. Qui
nos de tantorum,tam crudelium, tam turpium libe
ratos ſeruitio dominorum, ut non ad conditionem
priſtinam uendicet,ſed ut ad perpetuam libertatem
„ manumittat, inquirit. Qui natus eſt de Spiritu ſan/
„ cto. Ita,et taliter tibi naſcitur CHRISTVS, do/
nec tibi homo naſcẽdi ordinem mutet:ut ſit tibi no/
uus ortus ĩ uita, cui uetuſtus ſemper in morte mane
„ bat occaſus. Qui natus eſt de Spiritu ſancto, ex MA
„ RIA uirgine. Vbi Spiritus generat, uirgo parturit,
totum diuinum geritur,nil humanum: nec ullus in/

firmitati locus eſt, ubi uirtus eſt ſociata uirtuti: ſopo/ratus eſt Adam, ut de uiro uirgo ſumeretur: nũc ſtu/puit uirgo, ut uir repararetur ex uirgine. Quid ſibi de tanto, de tali partu natura poterit uendicare, ubi dum uidet nouari ordinem ſuum, tota ſua conſpicit iura mutari, ueniſſe in ſuam ſobolem ſuum ſentit, et miratur auctorem? Videatur hoc perfidis uile, ma/gnum eſt credentibus ſacramentum. Qui ſub Pon/tio Pilato crucifixus eſt, et ſepultus. Audis iudicis nomen, ut tempus etiam paſſionis agnoſcas: audis crucifixum, ut nobis ſalutem perditam per quod pe/rierat reparatam eſſe cognoſcas: et ibi uideas pende re credentium uitam, ubi mors pependerat perfido rum: audis ſepultum, ne mors putetur illuſa. Hoc eſt diuinæ uirtutis inſigne, cũ mors morte moritur: au/ctor mortis proprio mucrone truncatur: prædo ca/pitur ſua præda: infernus uita dirumpitur deglutita. Tertia die reſurrexit a mortuis. Tres dies ſepultu/ræ ſuæ tribus impendit CHRISTVS habitationi bus profuturos, inferis, terræ, cælo: iſtauraturus quæ in cælo ſunt: et quæ ſunt reparaturus in terra: et quæ apud inferos redempturus: ſimul ut Trinitatis gra/tiam tridui ſacramento datam panderet hominibus ad ſalutem. Aſcendit in cælos. Aſcendit, non ut ſe referret in cælum qui ſemper manſit in cælo, ſed ut te perferret, quem taliter uinctum abſoluit, et ſub/traxit inferno: intellige unde, ubi, homo per De/um ſis leuatus, ut eſſes in cæleſtibus ſtabilis, qui eras lubricus, ac ſemper nutabundus in terra. Se/det ad dexteram patris. Sed ſuis pater nil ha/bet a ſiniſtris. Confeſſio noſtra non diuini conſeſſus

Gen. 2. Luc. 1.

loca, ſed uirtutis aſſignat indicia: Deus loca neſcit:
„ Diuinitas recipit nil ſiniſtrũ. Inde uenturus eſt iu-
„ dicare uiuos,& mortuos. Eſto uiuos,mortuos quẽ-
admodum poterit iudicare? Sed illi uiuunt,qui no-
bis mortui computantur.Ergo reſurrecturos eos cõ
fitemini ad iudicium, quos infidelitas exiſtimat de-
periiſſe:ut qui mortui fuerint, & qui reperiẽtur uiui,
„ pariter ſuorum reddãt actuũ,uitæq́ rationem. Cre-
„ do in Spiritum ſanctum. Poſtq̃ ſuſceptæ carnis con
feſſus es ſacramentũ,oportet te Deitatẽ Spiritus con
fiteri:ut Trinitatis unitas æqua,Patris,Filii,Sãcti Spi
ritus,per omnia, & in omnibus,uirtutis integrã fidei
in noſtra confeſſione cuſtodiat,et teneat ueritatem.
„ Sanctam Eccleſiam catholicam. Quia neq́ a capite
membra,neq́ ſponſa ſeparatur a ſponſo,ſed dum ta
li coniunctione Spiritus fit unus,fit omnia,& in om-
nibus Deus. Ergo ipſe in Deum credit, qui in Deum
„ ſanctam Eccleſiam confitetur. Et remiſſionem pec
„ catorum. Ipſe ſibi donat ueniam,qui ſibi peccata p
„ CHRISTVM remitti poſſe confidit. Carnis reſurre
„ ctionem. Bene credis,ſi te per Deum credis reſur-
gere ex morte poſſe, cui reſurgunt ſemper elemen-
ta:ſic tempus ex tempore,ſic ex nocte dies: ſic de ſe-
pultura ſua ſemina:nec tu perire poteris,cum illa re
uiuiſcãt:nec difficile eſt Deo facere de te ſene, quod
„ tu facis ſemper ipſe de ſemine. Vitam æternã. Hæc
fides,hoc ſacramentũ non eſt cõmittendum chartis,
non ſcribendum literis, quia chartæ, & literæ ma-
gis cauta,q̃ gratiam proloquũtur:ubi uero Dei gra-
tia,donatio diuina conſiſtit,ad pactum fides, altitu-
do cordis ſufficit ad ſecretum:ut hoc ſalutis ſymbo-
lum,hoc uitæ pactum,diuinus arbiter nouerit,teſtis

falſus ignoret. Signate uos. Ipſe autē Dominus Deus
noſter ſenſus ueſtros, corda ueſtra cuſtodiat: & in his
quæ præcepit uobis ipſe uobis fautor aſſiſtat.

IN IDEM. SERMO .LVIII.

QVi fidem quærit, rationem nō quærit:
qui diuinā poſtulat, ſeponit humanā:
qui Deo genitore naſcitur, trāſcendit
naturā: et tempori nil debet, qui tem/
poris meretur auctorem. Eccē piā fi/
dei germina uidemus ante naſci uos uelle, quā cōci/
pi: ante percipere cæli regnū, q̄ uentris anguſtias ſu/
ſtinere: ſic tendere ad patris gaudia, ut matris trāſea
tis langores: nec putatis abortiuū, quod maturū cre/
ditis eſſe per CHRISTVM: ſic Paulus Apoſtolus per
fidem maturus naſcitur, qui ſe abortiuū clamat eſſe i.Cor.15
per tempus. Accipite ergo fidem ſola fide: nec quæ/
ratis aperiri uobis ipſius fidei rationē, quam uos ne
requireretis itra fidem ueſtra feſtinatione clauſiſtis.
Ad fidem uos filii hodie fides ueſtri auctoris iuitat,
qui promiſſionis ſuæ ante fidem implet, q̄ fidem ue/
ſtræ percipiat ſpōſionis: & hoc reſtituit rebus huma/
nis, ut olim uerbo promiſerat per Prophetam. Dila
ta, inquit, os tuum, & adimplebo illud. Hoc eſt, tu di/ Pſal.80.
lata in confeſſione, & ego illud ipſius confeſſionis re
plebo ſacramento: & myſtico ſermone ditabo: & re/
plebo illud toto eloquio cæleſtis arcani. Et reuera fi/
lii quicquid audientis, quicquid reſpondētis obediē/
tia profitetur, hoc donantis, et docentis Dei redūdat
ad gratiam. Accepturi ergo symbolum, hoc eſt pa/
ctum uitæ, ſalutis placitum, & iter uos, et Deum fidei

inſolubile uinculum,pectora parate,non chartā:ſen/
ſum acuite,nō calamū:et audita nō atramēto,ſed ſpi
ritu miniſtrante deſcribite:quia cōmitti nō poteſt ca
ducis,et corruptibilibus inſtrumētis æternū,et cæle/
ſte ſecretum,ſed in ipſa arca animæ,i ipſa bibliothe/
ca interni ſpiritus eſt locādum: ne profanus arbiter,
ne improbus quod dilaceret diſcuſſor īueniat:et fiat
ad contemnentis,et ignorantis ruinā,quod confiten
tis,et credentis donatum eſt ad ſalutē: ſed dicēti tibi
Pſal.80. Prophetæ,Dilata os tuū:et implebo illud:tu reſpon/
Pſal.118. dere poſſis: In corde meo abſcōdi eloquia tua,ut nō
» peccē tibi. Credo in Deū patrē omnipotentē. Qui
confeſſus eſt Patrem, confitetur et Filium, quia ſine
filio pater dici non poteſt; et quia Deo augeri, Deo
addi nil poteſt;ſemper fuit filius, quia fuit ſemper et
pater;neſcit ichoari filius,quia deficere pater neſcit:
nec creſcit genitus,ubi genitor non ſeneſcit: æterna,
et coæterna Patris,et Filii ſubſtantia nō gradibus hu
» manis,ſed diuinis ē æſtimāda uirtutibus. In CHRI
» STVM IESVM filium eius unicum, Dominum no/
» ſtrum. CHRISTVM unctum accipe non cōmuni
» oleo,ſed ſancto quo natus eſt Spiritu. Qui natus eſt
» de Spiritu ſancto. Tali natiuitate conſecrata eſt in
Deo humanitas, nō tali dignatione minorata eſt in
» homine Deitas. Qui natus eſt de Spiritu ſancto,ex
» MARIA uirgine. Virginitas Deum credidit, quia
non niſi per Deum ipſa uirgo eſſe potuit, et mater.
» Qui ſub Pontio Pilato crucifixus eſt,et ſepultus. Iu/
dicem idicat,ut tempus deſignet:crucifixum memo
rat,ut paſſionis conferat qualitatem:et inde fides ar/
gumētum diuinæ uirtutis,et ueræ reſurrectionis col

ligat, unde impietas materiam contumeliæ, et occa ſionem præſumpſit erroris. Crucifixus in Cruce, in edito coram omnibus inimicis, et tota crudelitate ſpectantibus, et tota acerbitate obſeruantibus, mor/ tem ſuſcepit. Sepulturam patitur, ne mortem non adiiſſe ut uiceret, ſed ſimulaſſe ut eluderet, ab impiis
» iactaretur, Sepultus tertia die reſurrexit. Et ſi in paſſione noſtræ ſe carnis uerã probauit habuiſſe ſub ſtantiam, per trium dierum figuram totam Trinita
» tis reſurgit in gloriam. Aſcendit in cælos. Aſcen/ dit nos perferens, non ſe referens, qui nunq̃ receſſit e
» cælo. Sedet ad dexteram patris. Ordo ibi diuinus eſt, non humanus: ſic a dextris ſedet Filius, ut Pater non ſedeat a ſiniſtris: unica, et ſingularis eſt diuina confeſſio, ubi ſuperna uirtus recipit nil ſiniſtrum.
» Inde uenturus eſt iudicare uiuos, et mortuos. Deſi/ nant homines, deſinant hæretici iudicare iudicem ſuum: ſperent ueniã, ne incurrãt de tali præſumptio
» ne ſententiam. Credo i Spiritum ſanctum. Nunc perfecta eſt tua in Trinitate confeſſio, quando Spiri tum ſanctum unius cum Patre, et Filio ſubſtantiæ fi/
» deli uoce confeſſus es. Et ſanctam Eccleſiam. Quia ſic coniuncta CHRISTO eſt, ut totam Diuinita/
» tis traſferatur in gloriam. Remiſſionem peccato/ rum. Acquire tibi tua fide ueniam: quia ſatis ſibi ini micus eſt, qui hoc ſibi dari non credit, quod tota be/
» nignitate largiſſimus promittit indultor. Carnis
» reſurrectionem. Crede carnis reſurrectionem: quia qui hoc non credit, fidem nõ habet in prædictis, di/ cente Apoſtolo. Si mortui non reſurgunt, neque i.Cor.i5
CHRISTVS reſurrexit. Quos iudicabit, qui //

bus regnabit Deus, ſi uitæ, ſi iudicio, reſurrectio non reddiderit, quos ſæculo mors ademit? Vitam æternam, Manifeſtum eſt, quia uita æterna ipſa morte moriente ſuccedit.

IN IDEM. SERMO. LIX.

AVdiſtis uocem patris: uocem uocãtis audiſtis: uenite filii, uenite, uenite, qa uenit tẽpus fidei: credulitatis dies: confeſſionis hora: uenite petitores fidei: afferte ſyncerum pectus, cor mundũ, puram uocem, ut quod per nos ſermo ſalutaris inſinuat, uos ſancto capiatis auditu. Fides ex auditu, au-
Ro. 10. ditus ex uerbo conſtat. Placitũ fidei, pactum gratiæ, ſalutis ſymbolũ tota ſimplicitate ſenſus audire, quatenus illud confeſſionis tempore, & audire poſſitis, & reddere: quia iſtud reddere ẽ habere: diuinũ munus
Exo. 19. qui reddiderit, non amittit. Daturus legẽ Deus iuſſit ut populi lauarẽt ueſtes, lauarẽt corpora ſua, totoſq; ſe ab omni carnis contagione mundarent, quia appropinquare Deo homo non poteſt fæce corporali, mundano ſquallore pollutus: lex illa quæ gratiæ umbram tenuit, & figurã, purificationem merito quærit: tantã, tantã merito exigit puritatẽ: audituris Diuinitatis ſacramẽtũ totum, quãta mentis, quãta corporis opus eſt puritate? Mundemus ergo corda, purificemus corpora, aperiamus oculos, referemus ſenſum, animæ ianuas patefaciamus totas, ut Symbolũ quod eſt fidei pactum, audire, capere, tenere, & in ipſo cordis noſtri ſecreto ſemper ſeruare poſſimus. Credo in Deũ patrem omnipotẽtem. Credimus in Deum,

ſi negamus Deos:ſi renuntiamus idolis:ſi diabolũ,et
eius angelos abnegamus. Audi,inquit,Iſrael Domi- Deut.6.
nus Deus tuus Deus unus eſt. Et iterũ.Non erunt tibi Mar.12.
dii alii abſq; me.Habebit ergo Deũ uerũ unũ Deũ,q Exo.20.
Deum alterũ non habebit.Credimus in Deũ,et eun-
dem cõfitemur patrem,ut eundẽ ſemper habuiſſe fi
liũ nos credamus:habuiſſe autẽ filium; nõ conceptũ,
non inchoatum, non ſeparatum partu, non auctum
tempore,non minoratum gradu, non ætatibus ĩmu
tatum,ſed intra æternũ genitorẽ germen permanẽs
in æternum. Ego, inquit, in patre,& pater in me eſt. Ioã.14.
Audiuimus patrem,credamus filium uirtute diuina,
ordine non humano: arcano Dei,non ratione mun-
dana: non lege ſæculi, potentia ſed ſuperna. Quod
ſcire licet,diſcutere non licet:credere conuenit, non
conuenit perſcrutari:nam ob hoc omnipotentẽ Deũ
» diximus,ut Deo ĩpoſſibile nil putemus. Et in CHRI
» STVM IESVM filiũ eius unicum, Dominũ noſtrũ.
Ab unctione CHRISTVS, IESVS uocatus eſt a ſalu
te:quia et unctio quæ per reges, Prophetas, et ſacer-
dotes olim cucurrerat in figuram,in hunc regem re
gum,ſacerdotem ſacerdotum, prophetarũ prophe-
tam, tota ſe plenitudine ſpiritus Diuinitatis effudit:
ut regnum,& ſacerdotium,quod per alios præmiſe-
rat temporaliter, in auctorem ipſum refunderet,&
rẽdderet ſempiternum.Et IESVS quidem, ideſt Sal
uator, recte dicitur ſalus, quia & dedit rebus eſſe:&
» idem pereuntibus dat ſalutem. Filium eius unicum.
Ipſe eſt unicus filius, qui quod aliis per ſuam gratiã
» donat,ipſe ſibi unicam poſſidet per naturam. Do-
» minum noſtrum. Sicut ſupra diximus, Dominus
Deus,Deus unus conſtat in CHRISTO:quia qcquid

eſt & Deitate,& humanitate Deus unus eſt: deſiit in Chriſto ſubſtãtiarum diuerſitas, ubi caro cœpit eſſe quod Spiritus: quod homo Deus: quod noſtri cor/
„ poris,et Deitatis una maieſtas. Qui natus eſt de Spi
„ ritu ſancto, ex MARIA uirgine. Quid terrenũ na/ ſcitur,ubi auctore ſpiritu uirgo uocatur in partu?q́s non diuinum credat, quando quæ peperit nil ſenſit humanum?Deum mulier uirgineo portabat in tẽ/ plo:hinc eſt quod & acquiſiuit honorẽ matris,& uir/
„ ginitatis gloriam non amiſit. Qui ſub Pontio Pila/
„ to crucifixus eſt,& ſepultus. Nomẽ iudicis dicimus, ut paſſionis tempus, ut rei geſtæ ueritas ſic pateſcat.
„ Crucifixus eſt. Vt quia per lignum mors uenerat,re
„ diret uita per lignum. Et ſepultus. Vt officia tota mortis impleret:ut mors morte moreretur:ut ex il/ lius ſemine corporis omnis humanorũ corporũ ſa/
„ tio uitalem ſurgeret,& leuaretur in meſſem. Tertia
„ die reſurrexit a mortuis. Vt tribus in diebus Trinita/ tis beneficiũ panderetur:ut per triduanũ tempus hu/ mana triũ temporũ generatio ſaluaretur, ideſt ante
„ legem,in lege,et in gratia. Aſcendit in cælos. Non
Ioã.3. ut petens,ſed ut repetens cælos. Nemo aſcẽdit in cæ/
„ lum,inquit,niſi qui de cælo deſcẽdit. Sedet ad dex/
„ terã patris. Sed patrem non habet ad ſiniſtrã: Diui/
„ nitatis conſeſſus recipit nil ſiniſtrũ. Sedet ad dexte/
„ rã patris. Vt patris Deitate una. Sedet ad dexterã. Ne ſit minor gradu,poſterior ordine,ſed patri diui/
Ioã.10. nitate una,æqua poteſtate conregnet. Ego,inquit,et
„ pater unũ ſumus. Inde uenturus eſt iudicare uiuos,
„ et mortuos. Si credimus uenturum iudicem,inno/ cẽtes iudici nos præparemus:iudicem negat eſſe,ad/ uenire non credit,iudicãdum ſe ſatis iſte diffidit,qui

male uiuit. Iudicat uiuos: iudicat et mortuos, quos
» utiq; iudicaturus exuſcitat. Credo in Spiritū ſanctū.
Hucuſq; Dn̄icæ natiuitatis, paſſionis, reſurrectionis,
aſcenſionis, aduentus myſteriū cōfitentes, ad ꝯfeſſio
nē ſancti ſpūs iā uenimus: ut ſicut in Patrē, et Filiū, ĩ
ſanctū ſpūm ſic credat: ut unā ĩ Trinitate Deitatem,
» uirtutē, gloriā ꝑdicemus. Et ſāctā Eccleſiā. Credi-
mus et Eccleſiā, quā CHRISTI receptā, ꝯfirmatā cre
» dimus, et ꝯfitemur ĩ gloriā. Remiſſionē peccatorū.
In nouū hominē naſciturus, ātiqui reatus, peccati ue
teris qd habebit: q ꝑterita ſibi remiſſa nō credit debi
» ta, dubitat percipe ſe futura. Carnis reſurrectionē.
Crede hō de morte reſurgere te poſſe, qa anteq̄ uiue
res nil fuiſti: aut q̄re dubitas ꝙ reſurgas, cū tibi totū
qđ ĩ rebus ē cotidie ſic reſurgat: Sol occidit, et reſur
git: dies ſepelit, et redit: mēſes, āni, tēpora, fructus, ſe-
mina cū trāſeūt ipa moriunt, cū redeūt ſua ipa mor
te reuiuiſcūt: et ut reſurrectuꝝ te iugi, et uernaculo ĩ
ſtruaris exēplo, quotiēs dormis, et uigilas, totiēs mo
» reris, et reſurgis. Vitā æternā: Amen. Neceſſe eſt ut
qui reſurgit uiuat ĩ æternū: qa ſi ĩ æternū nō uiueret,
nō uitæ reſurgeret, ſed morti. Signate uos. Hoc ſpei
pactū, hoc ſalutis placitū, hoc uitæ ſymbolum, hāc ſi
dei cautionē mēs teneat, cōſeruet memoria, ne Diui
nitatis pretioſum munus deꝑtiet charta uilis: ne my
ſteriū lucis atrū tenebret atramentū: ne ſecretū Dei
habeat ĩdignus, et ꝓfanus auditor. Si mihi ſilētiū ſē-
per ueſtra charitas ſic ꝑberet, ad oēs tractatus mei
ſermōis ueſter pueniret auditus: ſed Deus nr̄ et mihi
fiduciā dicēdi, et uobis audiēdi deſideriū donare di-
gnet.

IN IDEM. SERMO. LX.

Mat. 15. SI Cananitis mulier clamore ſubito,re
pentina fide,iuuante CHRISTO,et
quod petebat accepit,et quod negaba/
Act. 8. tur extorſit, ſi Aethiops ſpado arcanũ
uitalis lauacri præteriens inuenit in uia,
Act. 10. rapuit in tranſitu,ſi Cornelius centurio anteq̃ intra/
Luc. 23. ret baptiſma,peruenit ad Spiritũ,ſi latro in ipſo mo
mento mortis paradiſum inuaſit, et uitam uobis,in
articulo temporis quam quæritis,quis negabit rex ſi
de ergo accipite fidẽ:et ut fidei myſteriũ ſcire poſſi/
Deu. 32. tis,acceſſu temporis laborate.Moyſes laturus legem
Iuxta. lxx. cælum uocat,et terrã: ſacerdos quid inuocabit gratiã
prolaturus? ille dixit: attende cælũ,et loquar:et au/
diat terra uerba ex ore meo:ego dicã,attende Deus,
loquar:et audiat homo uerba ex ore meo.Ille dixit:
Expectetur ſicut pluuia eloquiũ meum:et deſcendãt
ſicut ros uerba mea:ego dicam:ueniat ſicut ros Spi/
ritus tuus:et inundet ſicut flumen gratia tua: fiatque
nunc cæleſtis uerbi unda ſaliens in uitam æternam.
Ille dixit:quia nomen Domini inuocaui,date magni/
ficentiam Deo noſtro: ego dicam:quia fidem inuo/
caui,date credulitatem Deo ueſtro. Et quia nauigia
corpoꝝ noſtroꝝ quadrageſimæ ſunt curata ieiunio,
neceſſe ẽ ut placitũ fidei, ſymbolũ cæleſtis cõmercii
iam dicamus:quatenus ſub certa ſpe per tota mundi
æquora,per infidos ſæculi fluctus lucra manſura ſæ/
culis cõquiramus.Accipite ergo fidẽ,expectate rem:
quia cui fides nõ p̃cedit in ſemine, res ei nõ ſequit̃ in
fructu.Signate uos.Sermo creat auditũ:auditus cõci
pit fidem:credulitatem parturit fides: confeſſionem
credulitas nutrit: confeſſio perpetuam dat ſalutem:
hic eſt quod meo,ueſtroq; ore occurrit ſic ſibi fides:

. credulitas ſic amplectitur ſe: ſalus ſe cõfeſſionis oſcu
" lo ſic ſalutat. Credo in Deum patrem omnipoten-
" tem. Hæc uox totum Trinitatis fatetur, & aperit ſa-
cramentum. Deum dicit, non Deos, quia unum Deũ
in Trinitate credit Chriſtiana fides: ſcit Patrem: ſcit
Filium: ſcit Spiritũ ſanctũ: Deos neſcit. Diuinitas i per
ſonis trina eſt, ſed una eſt in Trinitate diuinitas: per-
ſonis Trinitas diſtincta eſt, nõ eſt diuiſa ſubſtantiis:
Deus unus eſt, ſed Trinitate: Deus ſolus eſt, ſed nõ ſo- "
. litarius: Diuinitas nec Trinitate diuiditur, nec cõfun- "
" ditur unitate: hæc ſentit fides cũ dicit. Credo i Deũ.
" Mox addidit. Patrem. Qui credit patrem eſſe, fi-
lium confitetur: qui credit Patrem, et Filium, ætates
non ſentiat: gradus non cogitet: non tempora ſuſpi
cetur: non conceptum quærat: neſciat partũ: qui Deũ
credit, diuina confeſſus eſt, non humana. Sed dicit
hæreticus: quomodo pater, ſi non præcedit? quomo
do Filius, ſi non ſequitur? quomodo non dat initiũ,
qui generat? quomodo quod generaẽ, principium a
generante non ſumit? hoc ratio docet: hoc natura
probat. Erras hæretice: hoc habet humana ratio, nõ
habet hoc diuina: hoc accipit natura mundi, Deitatis
non recipit hoc natura: fragilitas humana cõcipitur,
et concipit: parturitur, et parturit: generatur, et gene
rat: accipit initium, et dat finem: mortem ſuſcipit, et
refundit: et reſeruat in ſobole quicquid ſuæ conditio
nis eſt, et naturæ: Deus uero pater non genuit in tem
pore, quia tempus ignorat: non dedit initium, qui ini
tium neſcit, non transfudit finem, qui non habet fi-
nem: ſed ſic genuit ex ſe filium, ut totum quod in ſe
erat, eſſet, et maneret in filio. Honor geniti generã-
tis honor eſt: perfectio geniti generantis forma eſt:

minoratio geniti reuolat ad generantis iniuriã. Sed hæc audiens hæretice non dicas quomodo iſta ſint: dixiſti Deum:credidiſti patrem:omnipotentem conſeſſus es:ſi dubitas,mētitus es:credo ſi dicis, quomodo non credis,ſed diſcutis: ſi putas impoſſibile,omnipotentiam quam confeſſus es ſuſtuliſti:ſed nos qui Patrem,et Filium,& Spiritũ ſanctum unius maieſtatis,et gloriæ cõfitemur,fidem Dominici corporis iã loquamur. „ Et in IESVM CHRISTVM filium eius „ unicum Dominũ noſtrum. Poſteaq̃ Dei filius ſicut pluuia in uellus toto diuinitatis unguento noſtram ſe fudit in carnē,ab unguento nuncupatus eſt CHRISTVS:& huius nominis extitit ſolus auctor,q ſic Deo ſuperfuſus eſt, & infuſus, ut homo,Deuſq; eſſet unus Deus. Hoc ergo unguenti nomen effudit in nos,qui a CHRISTO dicimur Chriſtiani: et impletum eſt il-
Cant.2. lud quod cantatur in Cãticis canticorũ. Vnguētum „ effuſum eſt nomen tuum. Et in CHRISTVM IE- „ SVM filium eius. Illud ſacramenti nomen eſt, hoc triumphi:nam ſicut a Deo unctus nomen ſortitur ex unguine,ita cum ſalutē perditam mundo reddidit,a ſaluãdo nomen ſaluatoris aſſumit. Sæpe iã diximus quod IESVS hebraica lingua dicitur, Saluator dicitur hoc latina. „ Et in CHRISTVM IESVM filium eius. Cuius ẽ utiq; Dei patris:cũ dicis ergo in IESVM filiũ eius,cõfiteris IESVM qui natus eſt de MARIA Dei eſſe filiũ.Caue ergo ne amplius ſentias ĩ CHRISTO quod homo fuit,ſed ſemper quod Deus ſit cõfitere:
2.Cor.5 Apoſtolo ſic dicente. Et ſi nouimus CHRISTVM ſecundũ carnē,ſed iam nũc nõ nouimus. „ Vnicũ dñm „ noſtrũ. Hoc cõuenit ad utrũq;:quia et unicus patris eſt:& unicus dñs noſter eſt:alii filii,alii dñi eſſe p gra

tiam perceperunt: ſolus CHRISTVS eſſe filius, eſſe
,, dñs habet, et poſſidet per naturam. Qui natus eſt de
,, Spiritu ſancto ex MARIA uirgine. Si iuxta Euáge/ Mat. 1.
liſtam, quod in ea natū eſt, de Spiritu ſancto eſt, quia
Deus Spiritus eſt, hæreticus iam Deū natū uirginea Ioā. 4.
confiteatur ex carne: neq; amplius cæleſte myſteriū,
uirginitatis partū, trahat ad conceptū mundi: ad ter/
,, renæ fragilitatis iniuriā. Qui ſub Pontio Pilato cru
,, cifixus eſt, et ſepultus, Nomen iudicis audis, ut tem/
pus paſſionis agnoſcas: audis crucifixū, ut ex mortis
ignominia magnitudinē ſentias charitatis: mortéq;
quæ per lignū uenit, mortificatā ſcias eſſe per lignū:
et credas maiora tibi eſſe reddita per crucis arborē,
q̄ perdidiſſe te per paradiſi arborē ſuſpirabas: ſepul/
tum dicis, ut uerā carnē CHRISTI, mortéq; nō per/
functoriā probet ꝯfeſſio ſepulturæ: mortē ſuſcepiſſe,
& uiciſſe, intraſſe īferos, et rediiſſe, ueniſſe in iura tar
tari, et tartari iura ſoluiſſe, nō eſt fragilitas, ſed pote
,, ſtas. Cōfiteris, Die tertia ſurrexiſſe, ut ītelligas reſur
rectionē CHRISTI totius Trinitatis fuiſſe uictoriā.
,, Dicis, Aſcendiſſe in cælos: ut cæli dominū credas: ut
unde uenerat rediiſſe fatearis: q̄a ſuperato diabolo,
calcata morte, liberato mūdo, ſuper cælos triūphat
CHRISTVS, qui uictus putabatur in terris. Clamas,
,, Sedet ad dexteram patris. Vt quia Patris, et Fili una
eſt Deitas, par poteſtas, in cæleſti conſeſſu nulla ſit ſi
,, niſtræ ſeſſionis iniuria. Inde uenturus eſt iudicare
,, uiuos, & mortuos. Quia ueniente CHRISTO re/
ſurgent mortui, ſiſtentur uiui, ut pariter cauſas red/
dant de ſuorum ratione factorum. Et quia Domini/
ci corporis iam diximus ſacramentū, ad confitendū
,, Deitatē Spūs pueniamus. Credimus ī Spūm ſanctū.

Quem Deum nobis inclamat uox diuina:cum dicit.
Ioã.4. » Quia Deus ſpiritus eſt. Credimus i Sanctũ Spiritũ.
Quem Propheta cooperatorem Patris, & Filii ſic de
cantat. Verbo Domini cæli firmati ſunt: et Spiritu
Pſal.32. oris eius omnis uirtus eorũ. Totus Deus, totaq; Dei
uirtus eſt, qui creator cæleſtium probatur eſſe Virtu
» tum. Credimus ſanctam Eccleſiam. Quam ſic in ſe
ſuſcepit CHRISTVS, ut eam diuinitatis ſuæ faceret
» eſſe conſortem. Credimus remiſſonem peccatorũ.
Quia qui per CHRISTVM, et Eccleſiam in nouum
hominẽ fuerit natus, ueteris delicti nil habebit. Cre/
» dimus carnis reſurrectionem. Vt credamus paſ/
ſionis, mortis, reſurrectionis CHRISTI hanc fuiſſe
cauſam, ut nos reſurgeremus ex mortuis. Reſurget
caro, reſurget, ut ipſi ſumus: ut agnitio maneat pſo/
narum: ut & martyr de perſecutoris pœna lætitiam
ſumat, et perſecutor ſumat de martyris honore ſup/
» plicium. Credimus uitam æternam. Quia poſt re/
ſurrectionem nec bonorum finis eſt, nec malorum.
Signate uos. Fidem quam credimus, & docemus, nõ
atramento, ſed ſpiritu, cõmittamus pectori, nõ char/
tæ: demus memoriæ, non libro: ne diuinum munus
uiolẽt res humanæ: ne cæleſte ſecretum arbiter pro/
fanus aſſumat: ne quod eſt credentibus ad uitam, exi
ſtat perfidis ad ruinam. Sol lippientibus oculis non
lucem tribuit, ſed tenebras: uinum uires febrientiũ
non reparat, ſed eneruat: ſine medico uitæ poculum
fit lethale: ſic perfidis pernitioſum eſt ſine fide fidei
Ro.10. ſacramentum. Sicut dicit Apoſtolus, capiatur fides
ex auditu: auditus autẽ capiatur ex uerbo: & uitæ pla/
citum, pactum fidei, lex ſalutis, nõ hæreat morituris,
ſed uiuis ſenſibus affigatur.

IN IDEM

IN IDEM. SERMO. LXI.

NIſi me ſolaret beati Pauli ſubita, & inopinata conuerſio, uix crederem tam facile uos de terrena labe in cæleſtē poſſe gloriam cõmutari: illum namq; de perſecutore mox Apoſtolum præſtitit repentina confeſſio, et Eccleſiæ dedit inſignē magiſtrum, quem furentem Chriſtiani nominis inuenerat uaſtatorem. Nec minus animat me illius ſpadonis exemplum, quem fides ante rapuit ad gratiam, ꝙ currus ad Indiam, domũq; reuocaret. Accedit illud etiam latronis mirabile documentum; qui tunc rapuit paradiſum, quando latrocinii ſui pœnas eſt appenſus ut ſolueret. Vnde nos filioli, quia ſic tēpus ueſtræ regenerationis aptaſtis, ut neq; nos poſſimus dicere quod neceſſe eſt, neq; uos poſſitis quod oportet audire, fidem fidei cõmittentes tradimus breuiter, quod latius cõmendare non poſſumus. Nam quéadmodũ exponentibus nobis poteſtis cognoſcere ſymboli ſacramentum, qui ipſum Symbolum memoria capere uix ualetis? Hoc monemus ſolũ, ne quis committat litteris quod eſt cordi mandaturus ut credat: Apoſtolo ſic monente. Corde creditur ad iuſtitiam: ore aũt confeſſio fit ad ſalutem. Audituri formam fidei, credulitatis normam, confeſſionis ordinē, parate ſimul corporis, & cordis auditũ. Sicut fons ore anguſto manans magnis fluuiorũ laticibus ampliatur, ſic fides Symboli breuiato ſermone credulitatis latiſſimos dat meatus: et ſicut radix alte fixa in excelſum germen ſe protendit, fides ſic radicata pectoris in profundo in excelſum credulitatis cacumen attol

Act. 9. Act. 8. Luc. 23. Rom. 10

litur. Ergo de cordibus ueſtris expurgate pfidiæ cœ/
num, ut pura per uos fidei fluenta percurrant: incre/
dulitatis ſtructeta in nobis radicitus amputate, ut ex/
creſcant ad alta credulitatis noſtræ robuſta plãtaria.
Rom.10 Et quia, auctore Apoſtolo, corde creditur ad iuſtitiã,
ore confeſſio fit ad ſalutem; in confeſſionis uocẽ mo
„ do date quod iam corde creditis. Credo in Deũ pa
„ trem omnipotentem. Qui credit in Deum, Deũ di
ſcutere non præſumat: Deus ꝙ ſit ſufficit ſcire: qui re
quirit unde ſit, quantus ſit Deus, Deus quid ſit hic ne
ſcit: ſol importunum tenebrat aſpectum: ad Deũ in/
conceſſus cæcatur acceſſus: Deum qui uult uidere, ui/
ſionis eius diſcat tenere menſuram: Deum ſolum qui
uult ſcire, neſciat gentium deos: qui deos dicit con/
tradicit Deo. Seruire uni libertas eſt, captiuitas mul/
tis. Quẽ Deum confeſſus es, crede patrem, ut credens
patrem, eſſe filium diſcas: dicens filium, genitum co
gnoſcas eſſe de patre: cognoſcens de patre genitum,
„ quomodo ſit genitus nõ requiras: quia dixiſti. Cre/
„ do in Deum patrem omnipotentem. Omnipotens
poteſt omnia: et ſi omnia poteſt, ꝙ in ſe, ex ſe, et ſem
per ſecũ habeat filium quis negabit? Generatio Dei
initium non habet: neſcit finem: non admittit exceſ/
ſum: quando in genitore genitus permanet: et in ge
nitore genitus permanere perſiſtit: dicente ipſo Do/
Ioã.13. mino. Ego in patre, et pater in me eſt. Ego & pater
Ioã.10. unum ſumus. Confeſſus es patrem, confeſſus es filiũ,
confeſſus es diuinitatis arcanum, cõfitere incarnatio
„ nis Dominicæ ſacramentum. Et in CHRISTVM Ie
„ ſum filium eius. CHRISTVS a ſuperno uocatur un
guento: eſt. n. tota plenitudine diuinitatis infuſus: IE
SVS nomẽ eſt a ſalute: quod nomen omne quod in

cælo, quod in inferno eſt, tremens, genuflexu ſimul, Phil. 2.
» ſo uertice confitetur. Et in CHRISTVM Ieſum fi-
» lium eius unicum Dnm noſtrum. Vt patris, & filii
» eſt nobis una deitas, ita diuinitatio una ſit nobis. Qui na-
» tus eſt de Spiritu ſancto, ex MARIA uirgine. Spūs,
& uirgo copula terrena non eſt, cæleſte id eſt ſecre
tum: hinc eſt, quod naſcitur eſt diuinum. Ergo quod
natus eſt, confitendum eſt; quomodo natus eſt, tacen-
dum eſt: quia quod ſecretum eſt, ſciri non pōt: quod
clauſum eſt, neſcit aperiri: quod ſingulare eſt, non re
» fertur exēplo. Qui ſub Pontio Pilato crucifixus eſt,
» & ſepultus. Iudicis nomē audis, ne tempus ignores:
Crucifixum audis, ut tibi mortis qualitas innoteſcat:
& intelligas quid impenderit tibi, qui propter te pœ
nam tantæ mortis excepit. Audis ſepultum, ut ſcias
mortem non fuiſſe perfunctoriam, ſed ueracem: mo
ri nolle eſt timoris humani, diuinæ uirtutis eſt ſurre
xiſſe de morte: hic ergo nō offendat mortis auditus,
ubi reſurrectionis gloria abſcondit mortis iniuriā.
» Tertia die reſurrexit. Quia hominis eſt, quod mo-
» ritur: Trinitatis eſt quod reſurgit. Aſcendit in cæ-
» los. Hominem ferens illō, ubi ſemper manſit. Se- 1. Tim. 2.
» det ad dexteram patris. Ad dexteram ſedet, quia ha
» bet deitas nil ſiniſtrum. Inde uenturus eſt iudicare
» uiuos, & mortuos. Iudicabit uiuos & mortuos, quia
reſurgent ad iudiciū, qui non putātur eſſe poſt mor-
tem, quos gentilitas exiſtimat periiſſe cum ſæculo.
» Credo in Spūm ſanctum. Vt in patre, & filio, & ſpiri
tu ſancto unam credas, & intelligas eſſe deitatem.
» Credo ſanctam Eccleſiam. Vt confitearis eccleſiam
CHRISTI ſponſam in perpetua CHRISTI ſocieta-
» te manſuram. Credo remiſſionem peccatorū. Car- 1. Cor. 3.

nis reſurrectionem. Qui remiſſionem peccatorum, qui carnis reſurrectionem non credit, auferr ueniã ſibi: ipſe ſibi ſubtrahit uitam. Quod audiſtis, et crediſtis, quod cõfeſſi eſtis, cor habeat: memoria teneat: charta neſciat: ſcriptor ignoret: ne ſacramentũ fidei diuulgetur in publicum: ne ad infidelem fidei deriuetur arcanum. Deus qui uobis ſacramentum fidei & audire dedit, & credere, ipſe uos æternam perueniꝛe faciat ad ſalutem.

IN IDEM. SERMO. LXII.

NVtritor pius niſi totus fuerit redactus in paruulum, nunq̃ paruulum perfectũ perducit in uirum: deniq; nunc uocem tenuat: uerba ponit: agit nutibus: ſenſus ſeponit: infirmat uiſcera: abiicit uires: membra diſſoluit: greſſum tardat: geſtit non ambulare, ſed repere: ridere ſimulat: timere fingit: flere mentitur: quia eſt in illo mendacium pietas: deſipuiſſe prudentia eſt: eſt infirmitas uirtus. Hoc reor beatũ Paulum feciſſe, cum dicit. Factus ſum paruulus in medio ueſtri, tanq̃ ſi nutrix foueat filios ſuos. Sed forte aliquis ſtupeat, cum uideat nutriculum iſta facienté: non irridet ſi eſt parens: ſi pater eſt non miratur: hoc ſtultitiam dicere nõ poteſt qui ſcit amare. Vnde uos iam patres, iam fortes, iam prudẽtes deprecor, ut me patiamini paruulis Dñi mei dependere debitæ nutritionis obſequia: & blandimẽtis hodie magis cõgrua, q̃ peritiæ uerba depromere: non quadrare, ſed liquare ſermones: et eos adhuc teneris faucibus in modũ lactis effundere: docente Apoſtolo. Lac uobis potum

i. Theſ. 2

i. Cor. 3.

dedi,non eſcã:mutare uoces:amare uarios affectus:
et quid plura? mente,corde,corpore, imbecillis par
uulorũ mentibus occupari.Sed iam uos Eccleſiæ pia
germina prophetico ſermone cõpello. Venite filii, Pſal.33.
audite me:immo per me,& per meam uocem, iuſſa
ueri genitoris audite:quia uos meo ore Deus uocat.
Venite filii:quo uenite? & ad quid? Timorem domi
ni,inquit,docebo uos.Et quis ueniat ad timorem? il
le qui uult uitam:ille qui cupit uidere dies bonos:ille
qui uult bonum facere,fugere malum : ille qui poſt
carnis,& ſpiritus conflictum quietẽ diuinæ pacis deſi
derat obtinere.Venite filii,audite me:timorem Do/
mini,inquit,docebo uos.Quis eſt homo qui uult ui/
tam:& cupit dies uidere bonos? prohibe linguã tuã
a malo,& labia tua ne loquãtur dolum. Sicut autem
uitiant crimina cõſcientiam,ſic dolus labia polluit:
linguam maledicta contaminant:ac ſic Deo confite
ri non poteſt labiis inquinatus,& lingua.Et quia cor Rom.10
de creditur ad iuſtitiam,ore cõfeſſio fit ad ſalutem,
ſanctificate corda,mundate labia, iuſtificate linguã,
ut uox fidei baiula de puro pectore toto ſanctitatis
procedat exemplo.Signate uos.Placitum,uel pactũ,
quod lucri ſpes uenientis continet, uel futuri , Sym/
bolum nuncupari contractu etiam docemur huma/
no:quod tamen Symbolum inter duos firmat ſem/
per geminata cõſcriptio,& in ſtipulatione cautum
reddit humana cautela,ne cui ſurrepat,ne quem de/
cipiat perfidia contractibus ſemper inimica: ſed hoc
inter homines,inter quos fraus,aut a quo facta eſt,
aut cui facta eſt ſemper læditːinter Deum uero,& ho
mines Symbolum fidei ſola fide firmatur:non litte/
ræ,ſed ſpiritui creditur:& mãdatur cordi,nõ chartæ:

quia diuinum creditum humana nō indiget cautio-
ne. Deus facere fraudem neſcit, pati non poteſt, quia
non excluditur tempore: non ætate uincitur: occulta
tione non fallitur: uidet abſcondita: furata tenet: ne-
gata poſſidet. Deo ſalua eſt ratio ſua ſemper, quia il-
le quod credidit ubi pereat non eſt: ac ſic homini, nō
Deo, neganti perit, nō perit fœneranti. Sed dicis: qui
falli non poteſt, quid eſt quod exigit placitum? quid
Symbolum quærit? quærit ille propter te, non pro-
pter ſe: non quia ille dubitat, ſed ut tu credas: quærit
Symbolum, quia qui ad tuam ſortem uenit, ad tuū
non dedignatur uenire contractum: quærit Symbo-
lum, quia qui cum totum ſemper ipſe cōmodat, uult
deberi: quærit Symbolum, quia te modo nō ad rem
conuocat, ſed ad fidem: & per placitum præſens futu
rum pertrahit, & inuitat ad lucrum. Hoc Apoſtolus
Rom. 1. cōmemorat, cum dicit. Ex fide in fidem. Et alibi. Iu-
Heb. 10. ſtus ex fide uiuit. Nemo ergo imemor Symboli ſit:
nemo initi cum Deo placiti ſit oblitus: nemo cum fi-
dem modo ſuſceperit, rem requirat: cum ad ſpē ue-
nerit, quare non mox ſperata percipiat cōqueratur:
Rom. 8. audi Apoſtolum dicentē. Spe ſalui facti ſumus: ſpes
aūt quæ uidetur, nō eſt ſpes: quod. n. uidet quis quid
ſperat? ſi autem quod nō uidemus ſperamus, per pa
tientiam expectamus. Spes ad futura tendit: fides ad
promiſſa tranſmittit: cum res uenerint, aduenerint
et promiſſa, ſpes definit: fides ceſſat. Dulcis eſt Epiſto
la, ſed uſq; dum ueniat ipſe qui miſit: neceſſariū chi-
rographum, ſed uſq; ad debiti redhibitionem: grati
flores, ſed uſq; dum ueniatur ad poma: ſed præſen-
tia Epiſtolam delet: rumpit ſolutio cautionē: flores
conſumuntur a pomis: et ideo te ſuperni patris filiū,

hæredem Dei,cohæredem CHRISTI, participẽ re-
gni cæleſtis,confeſſorem diuini iudicis, cœli incolã,
paradiſi poſſeſſorem,modo deſignatum te fide no-
ueris:modo ſpe,non re noueris te promotũ. Et ideo
ſuſcipite fidem,tenete ſpem,dicite Symbolum,ut ad
rem,et ad illa ualeatis bona quæ prædiximus perue-
nire.Signate uos.Hodie homo repræſentata eſt Deo
» anima tua. Credo in Deum. Quæ diu ante dicebat
Deum,ſed neſciebat:uocabat Deum, ſed ignorabat;
ignorabat utiq;,quem taliter per lapides, & ligna re «
» quirebat:dicat ergo modo,dicat. Credo in Deũ pa «
» trem omnipotentem. Quæ diu cũ uideret lapides,
cui crederet nõ uidebat:ſed eſt uere Deus, qui te præ
ſtitit non uidendo uidere,quem uidendo dii gentiũ
fecerant non uidere:audi dicentem Dñm. In iudiciũ Ioã.9.
ueni in hunc mundum,ut qui non uident uideant: et
» uidentes cæci fiant. Credo in Deum patrem. Ineſt
Deo pietas:eſt in Deo ſemper affectio:paternitas per
manet apud illum:ſemper ergo filium fuiſſe credas,
ne patrem ſemper non fuiſſe blaſphemes:ſed dicis,ſi
genuit,quomodo ſemper habuit? quõ genuit? qui
interrogas,fidem denegas quã fateris: credo dixiſti:
ſi credis,unde uenit quõ? quomodo ſermo dubitã-
tis eſt,non credentis.Credo,dixiſti,in Deum patrem
omnipotentẽ:ſi eſt quod non poteſt,omnipotens nõ
eſt:ſed tu illũ genuiſſe ex aliquo filiũ putas, quẽ totũ
feciſſe cõfiteris ex nihilo:ex aliquo utiq; ſi ex tẽpore:
quod ſi pater tp̃s nõ capit,filius initiũ neſcit:ſed q̃ mi
ſerũ,ut tu illũ facias temporalẽ,qui te præſtitit ſem-
piternũ.Nõ ergo cõceptione temporũ, non paſſione
» uiſcerũ,ſed pr̃ filiũ gñat nobis dũ reuelat. Et in Chri
» ſtũ Ieſum filiũ eius,unicũ Dñm nr̃m. Attẽde hõ qua

reuerentia tibi fides inſinuatur,& traditur: audi pa/
trem,ut ſentias,intelligas,credas,non diſcutias filiũ:
et quia eſt,confitearis:non unde, & quando, & quo/
modo ſit,temerarius perſcrutator inquiras.Hinc eſt
quod tibi cæleſtis ſermo ut annunciet patrem, mox
te ad CHRISTVM,ad IESVM, ad filium, ad unicũ
Dominum noſtrum tota mente tranſmittit, ut cum
uideris eius quæ ſunt humana te nec aſſequi poſſe,
nec æſtimare,nec capere,non audeas eius quæ ſunt
» diuina contingere. Qui natus eſt de Spiritu ſancto,
» ex MARIA *uirgine*. Age homo,ſi tamẽ homo,pro
gredere corde tuo:conſurge mente tua: dilatare ſen
ſibus tuis:arripe ingenii tui acumina: excita ſcientiæ
tuæ uires:quicquid in te rationis eſt exuſcita: exami
na:diſcute:perſcrutare:& tunc ſtupenti mundo ſolus
aperi quid eſt,ꝙ Spiritus generat:Virgo cõcipit:Vir/
go parit:permanet Virgo poſt partum: quemadmo
dum fit Verbum caro:Deus homo: homo trãſfertur
in Deum:quemadmodum cunabula capiunt, quem
non capit cælum:quemadmodum portatur hume/
ris,orbem qui ſuſtinet totũ:quare ipſe qui fecit om/
nia,inſtituit uniuerſa,cuncta moderatur,de te naſci,
a te regi uoluit,inſtituit nutriri, ut te parente uiue/
ret,cuius ante deſpexerat ſeruitutem: et ſi hoc potue
ris de repoſito diuinitatis attingere, & proferre de
Deitatis arcano,tunc interius accede: aſcende altius:
licentius intuere:& tunc patris tempora,initia filii,ex
plorator nouus,ſingularis inuentor, proditor Diui/
Iſa. 53. nitatis expone:eſto maior Iſaia,qui dixit. Sicut ouis
ad occiſionem ductus eſt:et ſicut agnus coram ton/
dente ſe ſine uoce, ſic nõ aperuit os ſuũ:in humilita
te iudicium eius ablatum eſt:generationẽ eius quis

enarrabit? Cuius? huius generationē quī ſicut ouis
ad occiſionem ductus eſt. Si CHRISTI humana ge-
neratio extitit, ſi diuina, et ſi ut generatur narrari nō
poteſt, quæ te homo unda, qui te fluctus, ad iſtud
naufragium pertulerunt? qui te ſpiritus per ae-
ra uolitare impulit ad ruinam? Pater, Filius, & Spiri
tus ſanctus, una Deitas, una Virtus, una ſempiterni-
tas, maieſtas una: quicquid autem filius minoratur,
accipit, neſcit, mei eſt corporis, non ſubſtantiæ ſuæ.
» Aut miraris homo, quia patrem uocat in cælo, qui
» matrem habere dignatur in terra? Qui ſub Pontio
» Pilato crucifixus eſt, & ſepultus. Quare homo, qui
in ſe æqualis eſt patri, hoc ſolum quod in te minor
eſſe uoluit accuſas? quem audis ſedente Pilato aſta-
re, cognoſcente Pilato iudicari, quare hoc ſolum ac-
cipis, addici accuſantibus criminoſis? reo pronun-
tiante damnari? ſed ille de carne tua naſci uoluit,
tuis uoluit uberibus occupari, iacere in tuo pectore,
tuis uoluit humeris baiulari, qui ſemper a te amari
uoluit, non timeri. Require quid in lege mandaue-
rit primum, et quid in gratiam quæſierit, tunc uide-
bis. Interrogatis Dominus, ſicut Euangeliſta dixit,
quod eſſet mandatum in lege primum, ait. Diliges Mat. 22.
Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua, et ex tota mente tua: hinc eſt ꝙ ad cor
tuum uenit, & ad mentem tuam, quia animo, corde,
» corpore, a te ab initio diligi perquiſiuit. Qui ſub Pō
» tio Pilato crucifixus eſt, & ſepultus. Huc uſque Iu-
dæus: ſequitur Hæreticus: expectet: ad priora illorū
nullus accedat: quia CHRISTI paſcuntur, & ſaginan
tur iniuriis: ſed uos filioli audite, ut poſt paſſionem,
mortis, ſepulturæ mœrorem reſurrectionis gaudiis

„ effugetis. Tertia die reſurrexit. Vt eſſet noſtri cor/
poris reſurrectio,uirtus,gratia,beneficium Trinita/
„ tis. Aſcendit in cælos. Per me,qui per ſe nunquam
„ defuit cælo. Sedet ad dexteram patris. Diuinæ uir/
tutis ordine,non honoris humani. Diximus, ſic Fi/
lius a dextris ſedet,ut nunq̃ Pater ſedeat a ſiniſtris.
„ Inde uenturus eſt iudicare uiuos,& mortuos. Et qđ
debet iudici mors? hinc eſt quod reſurgit,ut debeat.
„ Credo in Spiritum ſanctum. Hunc in quem credi/
„ dit negat,qui Spiritum ſanctum negat. In ſanctam
„ Eccleſiam. Quia Eccleſia in CHRISTO,et in Ec
cleſia CHRISTVS eſt: qui ergo Eccleſiá fatetur, in
„ Eccleſiam ſe confeſſus eſt crediďiſſe. Remiſſionem
„ peccatorum. Da tibi homo ueniá tu credendo, qui
„ ad omnia peccata dilapſus es deſperando. Carnis
„ reſurrectionem. Hoc eſt totum fidei documētum,
ſi carnem quæ corrupta eſt,quæ putrefacta eſt, quæ
periit,per Deum reſurgere,repaginari, redire poſſe
credas,quem poſſe omnia, quando omnipotentem
„ confeſſus es,tunc iuraſti. Vitam æternam. Bene ad
didit uitam æternam,ut ſe reſurrecturum crederet,
qui reſurget,per ipſum qui cum Deo patre, & Spiri/
tu ſancto uiuit,& regnat,nunc,& ſemper, & per im/
mortalia ſæcula ſæculorum. Amen.

DE LAZARO A MORTVIS SVSCITATO. SERMO. LXIII.

POſt Apoſtolicam lectionem cupienti/
bus nobis ad Euangelicas redire uirtu
tes mox Lazarus ab inferis reuerſus oc
currit,apportans uincendæ mortis for

mam:deferens reſurrectionis exemplum:ſi ergo pla
cet,priuſq̃ ingrediamur pelagus lectionis, priuſq̃ ag
grediamur quæſtionũ fluctus,anteq̃ facti talis altitu
diné penetremus,reſurrectionis huius tantũ contem
plemur aſpectũ:quia hoc ſignũ uidemus eſſe ſigno/
rum:uirtutũ cernimus eſſe uirtuté:mirabiliũ eſſe mi
rificentiã peruidemus. Suſcitauerat Dñs filiam Iairi Mar.5.
principis ſynagogæ,ſed adhuc funere calente,ſed ad
huc mediante morte,corpore adhuc pñte,adhuc in/
ter hoíes hoíe morante,adhuc uiante ſpũ, adhuc aía
clauſtra tartari neſciente:ac ne multis,ſic mortuæ ui
tam reddidit,ut ius maneret inferni:ſuſcitauit & uni Luc.7.
cũ mr̃is,ſed ſic,ut retineret pheretrũ: ut anticiparet
ſepulchrũ:ut corruptioné ſuſpenderet,&pueniret fœ
toré:ut ante mortuo uitã redderet,quã tota mortuus
iura mortis intraret:circa Lazarũ uero qđ gerit́,totũ
ſingulare eſt:cuius mors, cuius reſurrectio cómune
nil habet cũ pdictis:qué circa & uis tota mortis íple/
ta eſt,& forma reſurrectionis plena reſplédet:audeo,
& dico totũ rapuiſſe reſurrectionis Dñicæ ſacramen
tũ,triduanus ab inferis Lazarus ſi rediiſſet:nã CHRI
STVS rediit triduanus ut Dñs:Lazarus reuocat́ qua/
triduanus ut ſeruus. Sed ad pbanda q̃ diximus iam p
„ libemus aliqua lectionis. Miſerũt,inqt,ſorores eius Ioã.11.
„ ad Dñm dicẽtes. Dñe ecce qué amas infirmat́. Sic di
centes affectũ pulſant:interpellãt amoré:conueniunt
charitaté:neceſſitudiné neceſſitudine geſtiũt ſubmo
uere:ſed CHRISTVS cui plus eſt morté uincere, q̃
remouere languoré,cuius amare illud eſt, non ut di
lectũ alleuet,ſed ab inferis ut reducat,dilecto nõ lan
guoris medicinã,ſed reſurrectionis gľiam mox para
„ uit:deniq;,Vt audiuit íſirmari Lazarũ,ſicut dicit Euã

„ geliſta, manſit in eodẽ loco duobus diebus. Videtis queẽadmodũ dat locũ morti: licentiã dat ſepulchro: corruptioni poſſe permittit: negat nil putredini, nil fœtori: atq; ut tartarus rapiat, trahat, habeat, admittit: atq; agit ut humana ſpes tota pereat, & tota uis mundanæ deſperationis accedat, quatenus quod facturus eſt diuinum ſit, non humanum: tãtum autem in loco expectatione mortis reſidet, ut & mortuum ipſe nuntiet: & tunc ad Lazarum denuntiet ſe uenire:
„ ait.n. Lazarus mortuus ẽ, & gaudeo. Hoc eſt amaſſe? gaudebat CHRISTVS, qa mœror mortis uertẽ
„ dus mox erat reſurrectionis in gaudiũ. Et gaudeo
„ propter uos. Quare propter uos? quia in morte, & reſurrectione Lazari, figura tota mortis, & reſurrectionis Dominicæ pingebatur: et quod erat ſecuturũ mox in Domino, iam præcedebat in ſeruo. Dicebat
Mat.20. ſemel, et iterum Diſcipulis ſuis. Ecce aſcendimus Hieroſolymam: & filius hominis tradetur principibus ſacerdotum, & Scribis: & cõdemnabunt eũ morte: et tradent eum gentibus ad deludẽdum, & flagellandum, & ad crucifigendum: & iſta dicens, uidebat eos fieri ſatis dubios, ſatis triſtes, ſatis conſolationis extorres; & nouerat eos ita opprimendos eſſe ipſo pondere paſſionis, ut nihil in eis ex uita, nihil in eis ex fide, nihil in eis remanere poſſet ex luce, ſed tota pene perfidiæ nocte fuſcandos: et ideo mortem Lazari uſque ad quatriduanum tempus protendit, uſque ad fœtorem præualere permittit, ut Diſcipuli dubium non haberent, poſſe Dominum poſt triduũ adhuc recentem ſurgere, cum ſeruum uidiſſent poſt quatriduanum ſurgere iam fœtentem: et crederent illum facile poſſe ſibi uitam reddere, qui alium

„ taliter reuocarat ad uitam:hinc eſt quod dicit. Gau
„ deo propter uos,ut credatis. Neceſſe ergo erat,ut &
mors Lazari cum Lazaro,& diſcipulorum fides con-
„ ſurgeret cum ſepulto. Quoniam non eram ibi. Et
erat locus ubi non erat CHRISTVS? et quomodo
non erat ibi,unde mortuũ Lazarum diſcipulis nun-
tiabat? Fratres,erat ibi CHRISTVS Deus, ſed ibi nõ
erat homo CHRISTVS:erat ibi CHRISTVS Deus
cum moreretur Lazarus,ſed tunc ad mortuum uen-
turus erat CHRISTVS,quando erat mortẽ CHRI-
„ STVS Dominus ſubiturus:dicebat itaq;. Quoniam
„ non eram ibi. Hoc eſt in morte,in ſepulchro, in in-
ferno,ubi per me,et meã mortẽ poteſtas tota mor-
„ tis eſt ſubruenda. Martha,inquit,ut audiuit quia IE
„ SVS uenit,occurrit illi dicens.Dñe ſi hic fuiſſes, fra-
„ ter meus non fuiſſet mortuus. Mulier & Deum con
fiteris,& dicis,ſi hic fuiſſes? Deum nec abſentant lo-
ca:nec tempora repræſentant.Nõ moreret Lazarus,
ſi Dñs fuiſſet ibi,qui erat ibi,ſed ſi in paradiſo tu mu
lier non fuiſſes;mulier tu quæſiſti lachrymas,tu inue
niſti gemitus,tu mortẽ gulæ pretio comparaſti, et
accuſas abſentiam Dei,quando cauſam mortis fuiſſe
tuam præſentiam non recuſas?Mors quãdo a te pro-
uiſa eſt,tunc lamentandi materia fuit:nunc uero fa-
cta eſt uirtus occaſio,quia tunc ad pœnam peccantis
data eſt,nunc permiſſa eſt reſuſcitantis ad gloriam:
tunc tartarus inuenit hominem,nũc amittit:ſed iam
quære per fidem mulier,quod per perfidiam perdi-
„ diſti. Domine ſi fuiſſes hic,frater meus non fuiſſet
„ mortuus: ſed et nunc ſcio, quia quæcunq; petieris a
„ Deo,dabit tibi Deus.Hæc mulier non credit,ſed cre-
dere conatur,cuius credulitatem incredulitas cõfun

„ dit. Quæcúq; petieris a Deo dabit tibi Deus. Deus ex „
ſe dat,non q̃ to petit:quid affers moras mulier ſuppli „
candi,cũ iam præſtaturus aſſiſtat? mulier,iudex ipſe
eſt,quem tu deſideras aduocatum:in hoc dantis po „
„ teſtas eſt,nõ neceſſitas eſt rogantis. Scio, inquit, qa
„ quæcũq; petieris a Deo,dabit tibi Deus. Mulier hoc
credere,non eſt credere:hoc ſcire,neſcire eſt:proba
1.Cor.8 uit hoc Apoſtolus:quia homo quãdo ſe putat aliqd
ſcire,tunc neſcit.Sed iam quid Dñs reſponderit aus
„ diamus. Reſurget frater tuus. Et mulier. Scio qa
„ reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Martha „
iterũ ſcis quod neſcis:ſcis quia in nouiſſimo die poſ „
ſit reſurgere frater tuus: ſed q̃ & hic poſſit neſcis,aut
forte Deus qui tunc poteſt ſuſcitare omnes,unũ mo „
do mortuum non poteſt ſuſcitare? Poteſt,põt Deus „
ſuſcitare ad temporale ſignum mortuum unũ, qui „
tunc omnes mortuos ad uitam perpetem ſuſcitabit.
„ Scio q̃cunq; petieris a Deo dabit tibi Deus: et ſcio qa
„ reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Martha
„ ante te eſt reſurrectio,quam tam longe mittis. Ego
„ ſum,inquit,reſurrectio. Et quid eſt ego ſum reſur
rectio? et non ego reſuſcito? quid eſt? quia ſuſcepit
hominem,ſuſcepit mortem,ut qui reſuſcitat iubẽdo
unum,reſurgendo in ſe reſuſcitet omnes: et quibus
Adã puteus mortis extitit,his uitæ fons CHRISTVS
1.Cor.15 exiſtat:& impleatur illud Apoſtoli.Sicut in Adã om
nes moriuntur,ita et in CHRISTO omnes uiuifica
„ buntur. Ego ſum,inquit,reſurrectio,et uita: qui cre
„ dit in me,etiã ſi mortuus fuerit,uiuet: et omnis qui „
„ uiuit,& credit in me,non morietur in æternũ:credis „
„ hoc? Et mulier. Vtiq; Domine ego credidi, & cre „
„ do,quia tu es CHRISTVS filius Dei uiui qui in

» hunc mūdum uenisti. Qui ad Lazarū uenerat, quid ſic occupatur in Martha? quid? ut ante iſta in fide ſurgeret, q̃ ille reſuſcitaretur in carne: ſic facit qui et tunis,& mortuis cōſultutus aduenit: nec pertimeſcit faciendi moras, penes quem facti,& effectus permanet, et poteſtas. Fratres patimini hodie differri uerbum, ſi deſideratis audire latius quæ ſequuntur.

DE EODEM. SERMO. LXV.

QVoniam mortem Lazari Mariæ fletus, lachrymas Marthæ, Iudæorum planctus iam perſtrinximus ſermone geminato; nunc exoneremus animos, abiiciamus curas, exoccupemus ſenſus, ut reſurrectionis tantæ gaudia totis mentibus & capere, et audire poſſimus. Euangeliſta ueniſſe ad » monumentum ſic prædicat Saluatorem. IESVS, in » quit, rurſus fremens in ſemetipſo uenit ad monu» mentum: erat autem ſpelunca, & lapis ſuperpoſitus » erat ei. IESVS fremens uenit ad monumentum: Fremit CHRISTVS, ut caro reuiuiſcat: fremit uita, ut mors fugetur: fremit Deus, ut reſurgat homo: fremit indulgentia, ne ſententia contradicat: fremit CHRISTVS debellans mortem, quia non poteſt non fremere, qui ſingularem rapit de hoſte » uictoriam: quod autem dixit. Rurſus fremens. Fremit rurſum, ut geminata reſurrectionis demonſtret inſignia: quia uoce CHRISTI ſicut mortui corpore

Ioã. 11.

de ſepulchris ſuſcitantur ad uitã, perfidia mortui ad
„ uitam fidei ſic reſurgunt. Erat,inquit,ſpelunca. Di
xiſſe ſuffecerat,ueniſſe ad monumẽtũ: quid eſt quod
tantopere ſpeluncam Euangeliſta cõmemorat? Spe
lunca plane,ubi hominẽ diaboli latrocinium collo/
cauit:ſpelunca,ubi uirum fraus cõdidit mulieris:ſpe/
lunca,ubi Dei plaſma mortis rapacitas includebat.
„ Et lapis ſuperpoſitus erat ei.Duræ mortis ianua du/
rior duriſſimo lapide claudebatur: ſed plorans quid
proficit ad ſepulchrum,quando ſic duras,& cõgeſtas
obices non penetrat uox plorantis? Chriſtiani plore/
mus Deo pro peccatis noſtris:& mortuis non audiẽ/
„ tibus cum gentibus non ploremus. Ait IESVS:tolli
„ te lapidem. Inter diuinas uirtutes humanũ CHRI/
STVS requirit auxilium? non ſufficit amouere lapi
dem,qui mortẽ ſufficit effugare? ſepulchri clauſtra
reſerare non ualet,qui portas tartari præualet aperi/
Ezech.ii re? dixerat per Prophetam.Auferam cor lapideum
de carne eorum:et dabo eis cor carneum: præcepit
ergo,ut Iudæi ex ſe cor lapideum tollant, euoluant
perfidiæ ſaxum,ſilicẽ duræ incredulitatis excludant,
quatenus animæ per infidelitatem mortuæ de ſepul
chro pectoris proſilirent:& nõ tantum ſurrexiſſe La/
zarum,quantum ſe Lazaro conſurrexiſſe gauderent.
„ Tollite lapidem. Tollite miſeræ humanitatis obſe/
quium,ut diuinitatis beatæ opera nunc clareſcant.
„ Tollite lapidem. Quem poſuiſtis uos, ut hominem
quem ego poſui nũc reponam. Reſpondit Martha.
„ Domine iam fœtet. Mulier et quod fœtet cuius eſt?
„ Iam fœtet. Modo ad te pertinet,quod a te uenit:ad
ſepulchrum non ſentires fœtorem,ſi in paradiſo ſua
„ ſorẽ noluiſſes audire. Iam fœtet. Quod perditori
fœtet,

„ fœtet,non fœtet creatori. Iam fœtet. Quod horret alieni operis euerſor,amator ſui operis non abhor„ret:ſed dicendo ſic,teſtaris mortem quam tu mulier intuliſti:fœtorem clamas,ut plena mors audiẽtibus innoteſcat:quatenus quod reſurget Lazarus redeuntis ſit ſpiritus,non latentis: Diuinæ uirtutis ſit,non ſit artis humanæ:neque Iudæi,qui nos dicunt in principe Dæmoniorum eiicere dæmones, iterum dicant nos non imperio Dei, ſed humano præſidio mortuos ſuſcitare. Iam fœtet,quatriduanus eſt. Dicit & tempus,ut ſciant quia auctor eſt temporum,cui tempora nulla præſcribũt. Iam fœtet quatriduanus eſt. Dicendo ſic,exaggerat deſperationem,ut qui adſunt uideant, quia Deus eſt,qui ſic uitam mortuis, deſperatis ſalutem,fœtentibus dat uigorem. Eleuatis, inquit, oculis ſurſum. Eleuat oculos ſurſum, ut nobis formam ſupplicandi tribuat,nõ ſibi uiam præparet impetrandi: namq; ſurſum reſpicit, qui ſemper eſt ſurſum cum patre:ſemper pater in ipſo eſt:et ipſe eſt ſemper in patre.Ego,inquit,in patre, et pater in me eſt. Pater,inquit,gratias tibi ago,quia audiſti me. De præſtito agit gratias:et quod pater audierit hoc dicitur,quod filius petierit hoc tacetur.Fratres, inter patrem,& filium audiendi eſt affectio, non eſt neceſſitas ſupplicandi:charitas aſſenſus eſt,non eſt auſteritas iuſſionis: ibi amore geruntur omnia,ubi nõ indigetur obſequio:ſicut ex ſequentibus eluceſcit. Pater gratias ago tibi,quia audiſti me: ego autem ſciebã, quia ſemper me audis. Vacat inuocandi cura, ubi fiducia certa eſt audiendi:aut quid ibi facit petendi labor,ubi præſtandi eſt cauſa communis? nemo ergo ſic filium minoret precibus,ne patrem circa ſalutem

Mat. 9.

Ioã. 14.

hominum ſic minoret.Quare autem ſic loquatur fi/
„ lius,ipſe aperit ſic dicendo. Pater gratias ago tibi,
„ quia audiſti me:ego auté ſciebam, quia ſemper me
„ audis:ſed propter populum dixi qui circunſtat. Vi/
detis quia loquendo talia ſuum,patriſq; affectum tol
lit:prodit,pandit gratiam:loquitur unitatem. Dixe/
Ioã.17. rat,Omnia quæ habet pater mea ſunt: et ſi ſua ſunt
omnia,quomodo petit? qui de ſuo petit quod petit,
„ non neceſſitatis eſt,ſed amoris. Pater gratias ago ti
„ bi,quia audiſti me:ego autem ſciebam,quia ſemper
„ me audis:ſed propter populum dixi qui circunſtat,
„ ut credant quia tu me miſiſti. Miſſum ſe dixit,ut po
puli ſciant de cœlo ueniſſe CHRISTVM, non receſ/
ſiſſe de cælo:ſic ergo mittitur,ſic & quod habet acci/
pit,quomodo unde uenerat non receſſit: ſic ergo &
filius quod habet accipit:& pater quod dederit non
amittit.Fratres,& quod auditur,& quod mittitur, &
quod uenit,& quod accipit,et quod naſcitur, & quod
patitur,et quod moritur, et quod reſurgit, non eſt
hoc Diuinitatis ſuæ,infirmitatis hoc noſtræ eſt: no/
ſtræ eſt hoc naturæ:quod tamen totum cauſa noſtri
tulit in noſtro corpore,non propter ſe in ſua pertu/
lit maieſtate: ſed ad propoſita redeamus. Quid eſt
„ quod dicit, Pater gratias ago tibi,quia audiſti me?
quid eſt? Vbi CHRISTVS cœpit inferi pulſare
fores,portas tartari ſubmouere,ianuas aperire mor
tis,gehennæ ſoluere legem uetuſtam,deturbare an/
tiquiſſimũ ius pœnarũ,repoſcere Lazari aĩam, ab in
feris uiam reditus innouare, occurit ei tartari tota
furens poteſtas: præferens edictum ſuperni princi/
pis:excelſi regis portans decretum: geſtãs latam tot
ſæculis Deo loquente ſententiam:et uidens hominẽ

ſciſcitabatur quis iſte eſſet:quid auderet:quid ſibi uellet:cur ſolus,aut ſine tremore tremendos mortis laceſſat,& inceſſat acceſſus. Cui dicenti quis eſſet, reſponderunt prophetica uoce miniſtri reſurrectionis Angeli:Ipſe eſt Rex gloriæ:ipſe eſt fortis, & potens in prælio. Psal.23.
Sed refert Tartarus.Ego Regem gloriæ in cæleſtibus ſcio omnibus poteſtatibus cælicis præſidere:cuius nutum tota ſufferre non poteſt creatura:hunc autem uideo de terrenis unum: concretum limo:corpore mortali ſeptum:& in ipſo habitu hominis hominibus uiliorem:& ad ſummam, cito dandum ſepulchro: ſubdendum meæ protinus eſſe ditioni.Sed perſiſtentibus Angelis, & repetentibus,Ipſe eſt Dominus uirtutum:ipſe eſt Rex gloriæ: ipſe cæli præſul:ipſe creator mundi:ipſe Saluator ſæculi:ipſe Redemptor omnium:& de qua furis tu, lator ipſe ſententiæ: ipſe tuum calcaturus caput: ipſe tuum contriturus imperium:ipſe te ſuo iudicio perditurus,qui reos iuſſus capere, attrahis innocentes: ſanctos diripis:ipſi Dei filio cõminaris. Redde ergo unũ,priuſq̃ multos cogaris exoluere. Sed Tartarus adhuc iſta non credens,per conſuetos nuntios recurrit ad cælum, hæc inuidioſa interpellatione deplorans.Ego Domine,& ſi extremus creaturæ tuæ, et ſi triſti ſeruitio mancipatus, præcepta tua inuiolabili lege ſeruo:peruigilo ne quis ſententiæ tuæ uetuſtum ius nouus temerator immutet:ſed apparuit homo q dicitur CHRISTVS,tuum ſe filium iactans,ſacerdotes tuos notat:ſcribas tuos arguit:ſabbata tua uiolat: legẽ tuã ſoluit:& animas exẽptas carne, & pœnæ iã, meæq; cuſtodiæ deputatas,ad corpora in qbus ſcelerate uixerãt,redire cõpellit:& tantis cotidie procedit

auſibus,ut Lazarũ iam carcere noſtro clauſum, iam lege noſtra uinctum,iam in iure noſtro manentem, eſtractis clauſtris inferi conetur eruere: aut cito ſub/ueni : aut ſi patefecerit ſemel ianuas, omnes quos tot ſæculis ſeruauimus,nunc amittis. Ad hæc Filius de ſinu Patris reſpondit.Pater iuſtum eſt, ut carcer non innocentes teneat,ſed nocentes : pœna non iu/ſtos cruciet,ſed iniuſtos. Quádiu ſub unius hominis culpa,propter Adæ ſolius noxam,Patriarchas, Pro/phetas,Martyres,Cófeſſores,Virgines,Viduas, in ca ſtitate coniugii permanentes,omnes ætates, utrunq; ſexum,certe paruulos neſcientes bonum, uel malú, hic carnifex ad ſe trahere crudeli infeſtatione non ceſſat? Pater ego moriar, ut non moriátur omnes: Pater ego Adæ debitum ſoluam, ut per me tibi ui/uant,qui per Adam moriuntur inferno: Pater pro/pter ſententiam tuam ego meum ſanguinem fundá: tantum eſt ut ad te tua redeat creatura: pretium cha ri tibi ſanguinis mei redemptio ſit omniũ mortuo/rum. Ad hæc totius Trinitatis conſenſus & Lazarum præcepit exire:& tartarus ad reddendos omnes mor tuos CHRISTO iuſſus eſt obedire:hinc eſt quod Fi/„ lius clamat. Pater gratias tibi ago,quia audiſti me. Heb.4. Teſtatur Apoſtolus quod CHRISTVS aduocatus no ſter ſit apud patrem: deniq; quando ſedet, coniudi/cat patri:quando ſtat,officio fungitur aduocati. Túc CHRISTVS peracta aduocatione clamat uoce „ magna. Lazare ueni foras. Túc tartarus ligatis ma nibus,& pedibus, Lazarum rettulit ad ſuperna: ti/mens,& tremens,ne dum ſoluit, ne dum moras fa/cit,ne dum tardius refert unum, omnes cogeretur afferre:ſic factus eſt uiuorum relator,qui raptor eſſe

conſueuerat mortuorum: nam quare CHRISTVS uincula inferni dirupit, mortis ligamenta diſſoluit, niſi ut nobis monſtraret inferni tremendam ſeruitutem? nam ſi de Moyſi corpore diabolus Angelo cōtradixit, quomodo non tartarus CHRISTO de uita, & de reſurrectione Lazari cōtradicet? Orate fratre s, ut qui guſtum reſurrectionis Lazaro propinātę ſuſcepimus, redeunte CHRISTO uniuerſalis reſurrectionis uoces mereamur audire. Iudæ.

Præcedens Sermo poſt ſequentem collocari debuit.

DE EODEM. SERMO. LXIIII.

Singula ſcripturæ uerba ſi libris ſingulis mandarentur, nec ſic myſteria quæ in ipſis ſunt audientibus perlucerent: & quid faciet ſubitus, & breuis ſermo, qui in modum fulguris, priuſquā illuſtret oculos, iam refugit: nec dat lucem uidentibus, ſed pauorem? Orate ergo, uti quia in ſæculi obſcuritate uerſamur, & in carne poſiti noctis tempus agimus, nōn diei, lucernam nobis uerbi ſui CHRISTVS accēdat, qua præuia myſterii cæleſtis ingrediamur obſcura: & gradu lento perueniamus ad ſcientiæ diuinæ quātam poſſumus claritatem: ſicut illi Magi, qui mentis ſuæ oculos metientes, non audent ſplendori ſolis, aut diuinæ ſe committere claritati, ſed nocte tenerum ſtellæ lumen tenerioribus oculis aſſumentes, ad cubile CHRISTI tenerrimum peruenerunt. Sed iam, ſicut promiſimus, Euangelicæ lectionis quod ſupereſt exequamur. Martha, inqt, ut au Mat. 2.

Ioã.ii. „ diuit quia IESVS uenit, occurrit illi. Sic ſeruus non fuit, non proximus, non amicus, certe qui aderat conſolator, ut mulier ſola medias per turbas, per caſtrũ totum, extra ciuitatem, & luctus tempore, ueniẽti occurreret Saluatori? Fratres in his perſonis non cauſæ currunt, ſed ſacramenta ſignantur: mulier currit pro morte, quæ cucurrit ad mortem: feſtinat ad ueniam, quæ feſtinauit ad culpam: ad redemptorẽ piũ peruenit, ſeductor peſſimus quam præuenit: reſurrectionem quærit, quæ quæſiuit ruinã: & ipſa quæ mortem uiro attulit, ut uitam uiro referat, hæc anhelat. Hinc eſt quod in loco CHRISTVS reſtitit: expectauit CHRISTVS, quod non intrauit turbas: quod non contendit ad domum: quod nõ ad ſepulchrum diuertit: quod non ad Lazarum propter quem uenerat feſtinauit, ſed mulierẽ ſuſtinet, mulierem remoratur; mulierem primam ſuſcepit, quã primam ſuaſor infecit: a muliere perfidiam fugat, ad mulierem reuocat fidem, ut quæ fuit perditionis obſequium, ſalutis eadem ſit miniſtra: et ſit tandem per deum uiuentium mater, quæ per diabolum diu mater extitit mortuorum. Et quia mulier fuerat mali caput, cauſam mortis agit, ut ante crimen diluat, q̃ ueniam largiatur: ante cauſam tollat, q̃ ſententiam ſoluat: et cauet ne uir mulierem, per quam ſemel deceptus eſt, participem refugeret ad uitam: ac ne multis periiſſet mulier, ſi ante ad uirum CHRISTVS Dominus perueniſſet. Hinc eſt fratres, quod per mulierem naſcitur CHRISTVS, hinc eſt ꝙ uirum mulier ſemper uentris ſui ſuſcitat de ſepulchro, ut doloribus reuocet, quẽ depulit blandimentis: ut flendo reparet, quẽ perdidit manducando. Deniq; ubi Martha confeſſa

eſt CHRISTO, et quicquid ſuæ culpæ non in perſo/na mulieris pia confeſſione deleuit, mittitur ad Ma/riam; quia ſine MARIA nec fugari mors poterat: nec uita poterat reparari? Veniat Maria, ueniat materni nominis baiula, ut uideat homo CHRI/STVM uirginalis uteri habitaſſe ſecretũ: quatenus prodeant ab inferis mortui: mortui exeant de ſepul/" chris. IESVS, inquit; ut uidit Mariam plorantem, " & Iudæos qui cum ea uenerant plorãtes, fremuit ſpi " ritu: & turbauit ſeipſum: et dixit: ubi poſuiſtis illum? Luc. " Reſponderunt: Domine ueni, & uide: et lachrymatus " eſt IESVS. Plorat Maria: plorant Iudæi: plorãt & CHRISTVS: putas ne ſimili compaſſione? Eſto q Maria ſoror fleret, quia nec fratrem retinere potuit, nec morti potuit obuiare, quæ licet eſſet de reſurre ctione ſecura, deſtitutione tamen ſolatii præſentis, mora abſentiæ tam longæ, triſtitia diutinæ ſepara/tionis, non potuit non deflere: ſimul quia tam trux, tam funerea, tam crudeliſſima imago mortis, quam uis fidelem mentem non potuit non tangere, nõ mo uere: flebant Iudæi et conditionis ſuæ memores, et futuræ uitæ deſperatione poſſeſſi: mors cum ſatis ui/uentibus ſit amara, ſatis turbat ipſo exitu, plus con/turbat exemplo: mortuum quotiens quis uiderit, to/tiens ſe morti eiulat deſtinatum: ſic de morte nõ po teſt non dolere mortalis: quid horũ CHRISTVS? & ſi nihil horum, quare flebat? certe ipſe eſt qui di/xerat, Lazarus mortuus eſt, & gaudeo: de quo gaudet mortuo, ipſum cũ reſuſcitat tunc lamentatur: qui cũ amittit, non flet, cum recipit, tunc deplorat: tunc fun/dit mortales lachrymas, uitæ ſpiritum cũ refundit. Fratres, habet hoc natura corporis humani, ut pdu/

cat lachrymas uis gaudii,uis mœroris:quotiẽs enim uiſcera aut lætitiæ,aut triſtitiæ nimio arctantur im/pulſu,oculi in lachrymas mox erumpunt: hinc eſt quod CHRISTVS non dolore mortis, ſed illius læ/titiæ recordatione lachrymauit: qui uoce ſua, uoce una,omnes eſt mortuos perpetuam ſuſcitaturus ad uitam. Fremit ſpiritu,& tota ſe uiſcerum commotione conturbat,quia adhuc ſolum Lazarum, & nõ iam omnes mortuos ſuſcitabat. Quis ergo ex humana in

Luc. 15. firmitate exiſtimet hic fleuiſſe CHRISTVM,cum cæleſtis pater luxurioſum filium non quando abiit, ſed quando recepit tunc deplorat? CHRISTVS recipiens fleuit Lazarum,non amittens: deniq; non quando plorantes uidet,tũc plorat CHRISTVS, ſed quando interrogat:et in reſpondentibus uidet fidei nil manere: dixerat, Vbi poſuiſtis eum? At illi reſponderunt: Domine ueni,& uide. Putauerunt eũ neſcire ubi poſitus eſſet in terra,qui ſciebat ubi illum tartara dira retinerent. Ille ſic interrogans exigebat fidem,ſcientiam porrigebat,ut aſtantes ſcirẽt quod mors,quod ſepulchrum, quod corruptio, quod putredo,quod fœtor non ex conditione Dei,ſed ex delicto hominis hominibus accidiſſet: nam cum dicit, ubi poſuiſtis eum? mulieres increpat: mulieres arguit: hoc eſt,quem ego poſui in Paradiſo,in regione uitæ,ecce uos ubi poſuiſtis eum: ſed et Iudæi ad ignorantiam requirentis reſpondebãt. Domine ueni, et uide. Quid? illũ iubere morti? qđ? iubere illũ inferis crederent,qui credebant eum quod erat in oculis non uidere? qui de lachrymis eius taliter diſputabant? Qui potuit aperire cæci oculos, quomodo facere non potuit, ut et hic non moreretur? Potuit,

potuit facere ut non moreretur, ſed mori permiſit is, qui mortuum ad ſuam gloriam uoluit ſuſcitare: permiſit ad inferna deſcendere, ut appareret Deus ab inferis hominem cum reducit. Sed Iudæi pare- bunt corda ueſtra obſtructiora inferis, uiſcera ueſtra duriora mortuis, oculi ueſtri tetriores ſepulchris, cũ uox quæ patefacit tartara, ueſtra non patefacit arca- na: cum iuſſio quæ exuſcitat mortuum, mentes ue- ſtras non ſuſcitat: cum lux quæ illuſtrat ſepulchrum, ueſtram non illuminat cæcitatem. Sed iſta ſufficiát, ut cum CHRISTO reſurgentis Lazari gloriam pa- tentius uidere poſſimus.

DE DIVITE, ET LAZARO. SERMO. LXVI.

DVas hodie a duobus Euangeliſtis edi- tas ita recitari fecimus lectiones, ut ſer moni noſtro ueſter intellectus occur- reret: paterent abdita. Lazari reſurgen tis occaſio cur alterius nos Lazari cõ- pulerit facere mentionem, ex ſequentibus audietis: modo inhumani diuitis, & Lazari pauperis, ſtupen- das uices, pauendas ſucceſſiones, conditiones admo- dum lamentandas in medium producere, & afferre geſtimus: quia diues qui participem pauperem in bo nis præſentibus audire contempſit, in futuris malis compatientem pauperem non meruit inuenire: nec ardens aquæ refrigerium percepit, æſtuanti pauperi ,, famæ panis refrigerium qui negauit. Cum eſſet, in- Luc. 16.
,, quit, in tormentis eleuauit oculos ſuos, & uidit Abra
,, ham de longe, & Lazarum in ſinu eius. Gratis reſpi

cit modo Lazarum ſurſum,qui ante deorſum Laza-
rum uidere deſpexit:de talibus dixit Propheta. Ocu-
ps.16. „ los ſuos ſtatuerunt declinare in terram. Cum eſſet
„ in tormentis. Pungit pœna,quem non pœnitudo cō
punxit : & uexant tormenta , quem Lazari uulnera
non mouerunt : nec gratis aculeos percipit pœna-
„ rum , qui in purpura uolutabatur ingratus. Vidit
„ Abraham de longe. Longe illi erat Abraham , cui
„ non fuerat proximus pauper. Vidit Abraham diui-
tiarum conſortem, ſed inhumanitatis exortem : et
Abraham diues,ſed plus humanitate,q̄ cenſu, tu di-
ues inhumanitate tua maior tuis diuitiis extitiſti:
Abraham ſibi peregrinus,ciuis hoſpitum fuit, tu pa-
latia poſſidens tectum pauperi nō dediſti. Abraham
dum ſeruos ſuſcipit,Dominum ſic recepit,et cunctis
hominibus ponens panes,ipſum dominum ſuam ſu
ſcepit ad mēſam,tu dum ſingulari pauperi negas mi
„ cas,ſtillam refrigerii perdidiſti. Et ipſe clamans di-
„ xit. Sic clamat ibi,qui hic clamantes contempſit au
dire:ibi caſſa uox eſt:iſtic inanis eſt clamor:audi Pro
Pſal.6. phetam dicentem.In inferno autem quis confitebi-
tur tibi? In inferno quis miſericordiæ locus? in tor
mentis quæ ſpes ueniæ? et in hora ſentētiæ tempus
„ indulgentiæ quis requirit? Pater Abraham miſere
„ re mei. Crudelis fili,quam miſericordiā petis? quā
„ tibi negando pauperi tu negaſti? Et mitte Lazarū.
Miſer fili,ſi Lazarus ad tuam menſam ueniſſet,tu ad
„ iſtum diſcubitum non ueniſſes. Vt intingat extre-
„ mum digiti ſui in aquam. Qui claudit manum pau
peri,extremi ſtipem digiti ſic depoſcit : et ſitit aquæ
„ guttam,qui uini lacus,ne guttam daret, incluſit. Vt
„ intingat extremum digiti ſui. Qui diuitias ſuas non

miſerando pauperi dedit ſibi miſericordiam ſic mi-
,, norar. Et refrigeret linguam meam, quia crucior in
,, hac flamma. Quaſi reliquum corporis ab incendio
haberet immune: ſed lingua plus ardet, quæ miſeri-
cordia ut fieret, iubere neglexit: in lingua maius ſen
tit incendium, quæ maledixit pauperi: pauperi miſe
ricordiam contradixit: lingua in tormentis prima
eſt, quæ derogando pauperi pauperis blaſphemauit
auctorem. Sed audiamus iam quid reſpõderit Abra
,, ham. Fili, inquit, recordare, quia recepiſti bona in
,, uita tua, et Lazarus ſimiliter mala. Nemo putet au-
diendo iſta, quia diues pro bonis receperit bona, quã
do hinc magis reus eſt, ꝙ cum a Deo pro malis re-
ceperit bona, bona pro bonis Deo redhibere cõtem
pſit: nam de diuitiis tantis nec uictum dedit pauperi:
nec ſacrificium Deo minima oblatione depẽdit. At
pauper, diues uulnere, cenſu nudus, exutus corpore,
ueſtitus pœnis, animam quam ſolam non tenebant
uulnera Deo in hoſtiam iugiter offerrebat: hinc eſt
quod recipit pro doloribus requiem: pro opprobrio
gloriam: pro contumeliis honorẽ: pro deſpectu gra-
tiam: pro pœnis immortalitatẽ: pro uulneribus pmia:
pro ſiti refrigerii fontẽ: pro fame cæleſtis menſæ de-
licias ſempiternas: & quẽ diuitis angulus non cœpit,
ſinus diuinæ conſolationis includit. Tu diues fulgẽs
quondã purpura, nũc tegere fimo: pro coccino ueſti
re flammis: pro molli diſcubitu ſuſtine tormentorũ
dura: pro lautis ferculis epulare pœnas: copias inopia
compenſa: ebrietates ſiti digere: pro odoribus aſper-
gere fœtore: et cui aſtiterũt uoluptatis obſequia, aſtẽt
tibi miniſteria nũc pœnarum: qui iſta tibi deſpiciẽdo pau-
,, perẽ talẽ tu mutaſti. Adiecit at Abrahã dicẽs. In his

omnibus inter nos,& uos chaos magnum firmatum
eſt,ut qui uolunt hinc tranſire ad uos, non poſſint:
neq; inde huc tranſmeare. Dicendo ſic, tam iuſtos,
q̃ iniuſtos ante aduentum Domini apud inferos fuiſ
ſe declarat:et diſcretos locis tantum, non regioni-
bus aperit fuiſſe diuiſos.Poſtq̃ uero Dominus reſur-
gens a mortuis aperuit infernum,patefecit cælos, pa
radiſi clauſtra reſerauit,dedit ſanctis paradiſi intra-
re requiem:ad cæli gloriā peruenire:iſta qui ſic cre-
dit,intelligit qd mortalibus ueniēs donauerit CHRI
STVS.Inſipiēter ergo diues putat apud inferos mu-
tari loca,quando hic agendo homo bene, uel male
ibi ſibi terminum, aut pœnæ,aut quietis indicit.Stul
tus in uita diues,ſtultior inuenitur in pœna:et qui bo
norum ſuorum neſciuit tempus,nec malorum ſuo-
rum tempus miſerandus agnoſcit. Rogo te pater.
Modo rogas:modo tibi tempus patiendi eſt,non ro
gandi. Rogo te pater. Quid? Vt mittas Lazarum
in domum patris mei. Ante quam bene iacuit Laza
rus:ad illam ianuam,in qua fame ſua inhumanitatis
tuæ titulos fixit:ubi poſtes tuos ſuis hulceribus laurea
uit:ubi ſanie ſua pinxit micas tuas.Patere ergo ſtare
uiceſsiam depone dolos:lucet quia tu Lazarum non
potes ſic uidere:ſcitur,ſcitur quia plus te felicitas La-
zari, q̃ gehennæ torquet incendium. Reſpondit
Abraham: habent Moyſen, & Propheras,audiant
illos. Hoc eſt ſi Moyſen qui regna Aegypti ele-
Exo.7. mentis ſecum militantibus triuit, qui ſiccauit ma-
Exo.14. re, qui durauit fluctus, qui lapides in fluenta con-
Exo.17. uertit, qui ſolem texit nube, qui noctem luce ra-
Exo.13. diauit, qui cælum fecit pluere carnes, rorare pa-
Num.16. nes,non ſolum non audierunt, ſed & occidere ſunt

moliti,iſti Lazarum dignabuntur audire, quem tot
uulnera ſepiũt, quot Moyſen cinxere uirtutes? pate
re & me ſentire quod genui,et tu patere quæ feciſti.
» Non pater Abraham. Vere non pater, quia nõ erat
» Abrahæ filius,ſed gehennæ. Non pater Abraham,
» ſed ſi quis ierit a mortuis ad eos,pœnitentiam agẽt.
Hoc diues de corde omnium dicit,hoc de deſideriis
cunctorum petit,hoc de uotis omnium loquitur mũ
danorum:omnes.n.ſuſurrare cõſueuimus: O ſi quis
ueniret a mortuis,& quod ibi agitur hic referret,om
nes crederent ei. Certe ut dubitantes dicerent, quis
inde uenit,unde nemo uenit? poſt mortem quod ſit
aliquis, quis probabit? Omnes audita loquimur:di
ctis inſinuata ſentimus:nam quid ueri fides habeat,
merſum eſt in profundum:ſed perfidiæ,non ignorã
tiæ eſſe quod ſic loquimur,cum ita credimus, hodie
beati Iohannis Euangeliſtæ lectio ſecuta mõſtrauit:
nam ſicut diues petit,Deus pro Lazaro Lazarum mi
ſit:ſed quid miſſus,quid deſideratus, quid reſurgens
» profecerit patienter audite. Cogitauerunt, inquit, Ioã.12.
» principes ſacerdotum,ut Lazarum interficerent, qa
» multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant
» in Ieſum. Quaſi ad hoc deſideratus aduenerit,ut ite
ratæ mortis pericula ſuſtineret.Nolunt,nolunt refer
ri uiſa,qui uolunt audita non credi. Scimus, ſcimus
et uitam parari bonis,& malis tormenta præparari:
ſed dum uitiis capti uirtutum tempus nolumus ad-
uenire,fingimus neſcire quod ſcimus: & poſt mortẽ
quid ſit nolumus ab inferis uenire qui dicat: cum de
cælo CHRISTVS ueniens, & ab inferis ipſe re-
diens,& quid bonos in cœlo maneat, & quid malos
expectet in inferno,& uerbo docuerit, & firmauerit

exẽplo. Sed forte ideo nec iſta credimus, nec CHRI-STVM nolumus aduenire, quia mundum trãſire nolumus, immo non quia mundum tranſire nolumus, ſed quia dolemus uitia præterire. CHRISTVS uenit non uitam fugare, ſed mortem: mortem fugare, non uitam: mundum reuocare, non tollere: uitia perdere, non ſuam diſperdere creaturam. Sed orate fratres, ut ueniens nos inueniat tales, quales regni ſui cupit, & præcipit eſſe conſortes.

IN ORATIONEM DOMINICAM. SERMO. LXVII.

ACcepiſtis auditum fidei fratres chariſſimi, formam Dominicæ orationis audite: CHRISTVS breuiter orare docuit, qui cito uult poſtulata præſtare: aut quid petentibus ſe non dabit, qui ſeipſum non petentibus dedit? aut in reſpondendo quam facit moram, qui in dictandis precibus uota ſupplicum ſic præuenit? Hodie quod audituri eſtis ſtupent Angeli: miratur cælum: pauet terra: caro nõ fert: auditus non capit: non attingit mens: tota ſuſtinere non poteſt creatura: ego dicere non audeo: tacere non poſſum: Deus det, ut et uos audire poſſitis, et ego dicere. Quid eſt magis tremendũ, ꝙ ſe dedit terris Deus, aut ꝙ uos dat cælo? ꝙ ſocietatem carnis intrat ipſe, aut ꝙ uos facit conſortium Diuinitatis intrare? ꝙ mortem ſumit ipſe, aut ꝙ uos reſumit ex morte? ꝙ ipſe in ueſtram naſcitur ſeruitutẽ, aut

ꝙ uos ſibi gignit in liberos? ꝙ ſuſcipit paupertatem ueſtram, aut ꝙ uos ſibi facit hæredes, ſui unici cohæredes? Eſt utique terribilius, ꝙ terra transfertur in cælum: homo deitate mutatur: ſeruitutis ſors dominationis iura ſortitur. Sed hoc quamuis metuendum ſit, tamen quia cauſa non docentem reſpicit, ſed iubentem, accedamus filioli quo uocat charitas: trahit amor: inuitat affectio: Deum patrem uiſcera ſentiant: uox perſonet: loquatur lingua: ſpiritus clamet: et totum quod eſt in nobis, reſpondeat gratiæ, non timori: quia qui iudicem mu-
» tauit in patrem, amari uoluit, non timeri. Pater Mat.6.
» noſter qui es in cælis. Hoc cum dicis, non ſic habeas, quaſi non ſit in terris: non ſic accipias, quaſi ſit loco clauſus qui claudit omnia: ſed intellige eſſe tibi genus e cælo, cuius pater habetur in cælo: et age ut uiuendo ſancte ſancto reſpondeas patri. Dei filium ille ſe probat, qui uitiis non obſcuratur
» humanis: qui diuinis uirtutibus eluceſcit. Sanctifi-
» cetur nomen tuum. Cuius genus ſumus, eius cenſemur et nomine: rogamus ergo, ut nomen eius quod in ſe, et per ſe ſanctum eſt, ſanctificetur in nobis: nomen enim Dei aut honoratur ex noſtro actu, aut ex noſtris actibus blaſphematur: audi Apoſtolum dicentem. Nomen Dei per uos blaſphematur in gen- Rom.2.
» tibus. Veniat regnum tuum. Et quando non regnauit Deus? petimus ergo, ut qui ſibi regnauit ſemper, modo regnet in nobis, ut et nos i illo regnare poſſimus. Regnauit diabolus: regnauit peccatum: regnauit mors: & fuit diu captiua mortalitas: petimus ergo, ut regnante Deo pereat diabolus, deficiat peccatum, moriatur mors, captiuitas captiuetur,

,, ut nos liberi perpetuam regnemus in uitã. Fiat uo/
,, luntas tua ſicut in cælo,et in terra. Hoc eſt regnum
Dei,quando & in cælo,et in terra Dei uoluntas eſt ſo
la:quando in omnibus hominibus Deus mens eſt:
Deus uiuit:Deus agit:Deus regnat:Deus eſt totum:ut
i.Cor.15 iuxta illud Apoſtoli,Sit Deus omnia in omnibus uo
,, bis. Panem noſtrum cotidianum da nobis hodie.
Qui patrem ſe nobis dedit,qui ſibi nos adoptauit in
filios,qui rerum nos fecit hæredes, qui nos nomine
ſublimauit,qui nos ſuo et honore donauit,et regno,
ipſe nos ut panem cotidianum poſtulemus addixit.
In regno Dei,inter munera diuina, quid quærit pau
pertas humana? tam bonus,tam pius,tam largus pa
ter panem filiis non niſi poſtulatus indulget? Et ubi
Mat.6. eſt illud? Nolite ſolliciti eſſe quid manducetis: aut
quid bibatis:aut quid ueſtiamini. Hoc petere iubet,
quod prohibet cogitare,quatenus cæleſtis pater cæ/
leſtem panẽ, cæleſtes filii ut poſtulemus hortatur:
Ioã.6. ipſe dixit.Ego ſum panis,qui de cælo deſcendi. Ipſe
eſt panis qui ſatus in Virgine,fermentatus in carne,
in paſſione confectus,in fornace coctus ſepulchri, in
Eccleſiis conditus,illatus altaribus, cæleſtem cibum
,, cotidie fidelibus ſubminiſtrat. Et dimitte nobis de/
,, bita noſtra,ſicut et nos dimittimus debitoribus no/
,, ſtris. Homo ſi ſine peccato eſſe nõ potes,et uis ſem/
per dimitti tibi totum,dimitte ſemper:quantum uis
dimitti tibi,dimitte tantum:quotiens uis dimitti ti/
bi,totiens tu dimitte: immo quia uis totum dimitti
tibi,totum dimitte: homo intellige,quia remittẽdo
,, aliis,tu tibi ueniam dediſti. Et ne nos inducas in ten
,, tationem. Quia in hoc ſæculo eſt ipſa uita tentatio:
Iob.7. Tẽtatio,inquit ille,eſt uita hominis.Rogemus ergo,

ut nos

ut nos arbitrio noſtro nõ relinquat,ſed in omni actu
paterna nos pietate cõſtringat: et in uitæ tramite cæ
» leſti moderatione confirmet. Sed libera nos a ma/
» lo. A quo malo?à diabolo quippe,ex quo eſt omne
malũ. Rogamus liberari nos a malo,quia malo qui
non caruerit,frui nõ poteſt bono.Si ad huc non nati,
ſi adhuc in utero conſtituti,panẽ petunt,expetunt re
gnum,quare ſit quæſtio, ꝙ ſemper Dei filius in Dei
patris manſit arcano? ſi Eccleſia generat, ratio non
eſt,eſt cæleſte myſteriũ, ꝙ ĩ patre Deo Dei filius fue
rit,quomodo humana ratiocinatione tractetur non
eſt: non eſt humano modo diuinitas æſtimanda: au/
diſti Deum,nil terrenũ cogites,nil humanũ: audiſti
patrẽ CHRISTI,hoc per ſubſtantiã crede:audiſti pa
trem tuũ,hoc crede per gratiã: ille ut eſſet filius ha/
buit ſemper,te eẽ filiũ dedit modo. Sic ergo te filiũ
ſcito,ut ſeruũ te eſſe non neſcias: ſic audi ad CHRI/
STI ſimilitudinẽ te reductum,ut ſemper te CHRI/
STO cognoſcas eſſe ſubiectum.

IN EANDEM. SERMO .LXVIII.

Conditio mortalis, terrena compago, limoſa ſubſtantia,uitæ,ac mortis icer/ta,labore attrita,conſumpta pœnis,putredini, ac puluerі ſubiecta,natura ca/pere non ualet, æſtimare non ſufficit, fugare nõ audet,credere pertimeſcit,quod hodie cogitur confiteri:tantã donorũ Dei gratiã, promiſſorũ magnitudinẽ, munerũ largitatẽ,fragilitas humana unde promereri ualeat nõ poteſt inuenire.Hoc reor

nō ambiguū Abacuc Prophetā mentis intuitu præ/
uidiſſe:dum ſe tanto pauore concuſſum, huius audi/
Abac.3. tus taliter exagitatum tremore, dicit.Domine audi/
Iuxta. lxx. ui auditū tuum,et timui:conſideraui opera tua,et ex
paui. Auditū timuit, non quia tunc Propheta tantus
audierit Dominū, ſed quia tunc ſeruus Dominū ſuū
ſibi conuerſum repperit,& audiuit in patrē:non quia
mundi huius fabricā elementis ita ſibi diſſonis cōſo/
nantē contēplatus expauit, ſed quia pietatis erga ſe
tantæ conſiderans tunc opera admirationis tremo/
re cōcuſſus eſt,& pauore.Cōſideraui,iquit,opera tua
& expaui. Adoptatū ſe tunc ſtupuit i filiū,quādo per/
diderat ipſius fiduciā ſeruitutis. Deniq; ut ſciatis hu/
ius orationis quam uobis hodie diuinitas iſinuat,&
infundit,affectum, Propheta tunc audet cælitus per/
cepti huius muneris quodammodo pauore ſolutus.
Quid iterum dixerit peruidete: Cuſtodiui, inquit,
& expauit uenter meus a uoce orationis labiorum
meorum.Poſteaq̃ diuini muneris ſenſerat largitatē
cuſtodiuit ſe,ne ſe hoſtem,ne inimicum, ne latronē
ſe iterum ſicut in paradiſo ſuſtineret:fit uigilantior,
fit ſollicitior ſui cuſtos,qui ſe poſt tātæ rei iacturam
cæleſtem theſaurum in uaſis fictilibus cuſtodiuit.Et
expauit uenter meus. Ventrem cordis interna nomi
nat hic Propheta:quia ſicut uenter cibis,cor ſic ſenſi
bus paſcitur,& repletur.Et expauit uenter meus a uo
ce orationis labiorum meorum. Si intellectus cor/
dis infuderat ori uocem,labiis dederat uerba,cur uo
ta ſua,cur deſideria ſua,cur ex hoc quod eſt exoratu
rus expauit? Quia non ſuggeſtione ſui cordis,ſed di
uini Spiritus loquebatur affatu:audi Paulum dicen/

tem. Miſit Deus ſpiritum filii ſui in corda noſtra cla/ Gal.4.
mantem Abba pater. Quod auditum cum ad inter/
na tráſmitteret, tantum ſe meruiſſe mirabatur: & in/
terna tota hominis pauebat. Merito adiecit. Et intra/
uit tremor in oſſa mea: quia ipſa Prophetæ uiſcera
uexabantur. Et ſubtus me, inquit, cõmota eſt uirtus
mea. Quid eſt ſubtus me? quatenus ipſe, idemq; ho/
mo ſurſum per gratiam iam leuatus, iacebat ſubtus
priſtinam per naturam: nec uirtutem cæleſtem uir/
tus poterat ſuſtinere terrena. Iã fumauit mons Sina, Exo.19.
cum daturus legem Deus deſcẽdit in montem: quid
caro faceret, cum deſcendit Deus in carnem carni
gratiam collaturus? Venit pater, quia homo Deum,
ſeruus Dominum nõ ferebat. Et quia fidelis eſt i uer
bis ſuis qui dixit, Aperi os tuum: et implebo illud. Pſal.80.
Aperite nunc ora ueſtra, ut ipſe ea tali prece, tali re/
» pleat et clamore. Pater noſter qui es in cælis. Vbi Mat.6.
ſunt qui de Dei promiſſione diffidunt? Ecce q̃ cito ſi
dei eſt remunerata confeſſio: mox ut Deum unici fi/
lii confeſſus es patrem, tu ipſe es Dei patris adopta/
tus in filium: ut eſſes cæli hæres, qui paradiſi exul ha/
» bebaris, et terræ: & ideo nunc uocas. Pater noſter
» qui es in cælis. Quia fuit tibi quondam pater, qui te
reſoluit in limum: qui te ad clauſtra duxit, & pertra
xit inferni: terram neſciat, amorem carnis ignoret,
patrem pulueris non requirat, nihil in ſe uitii licere
permittat, qui Deum patrem cæleſtem repetit ad na
turam. Et qui ſe Dei filium credit: actu, uita, mori/
bus, honeſtate, tanto generi reſpondeat, ne iterũ ad
terrena deſcendens ad ipſam tanti genitoris tendat
» iniuriã. Sãctificetur nomen tuũ. Si nomen CHRI/

STI cæcis uiſum,curſũ claudis,defeſſis uario lãguo/ rē ſanitatē,mortuis dat uitam,te homo ipſum,to/ tãq; ſanctificat creaturã,quemadmodũ tu ipſius no/ minis oras,et expoſtulas ſanctitatem?quia a CHRI/ STO uocatus es Chriſtianus:et ideo ſupplicas ut præ rogatiua tanti nominis meritis in te ſubſequentibus
» roboretur. Adueniat regnũ tuum.Deuotionē man dat,exigit deſideria,uota perquirit ipſe,qui aduentũ ſuũ in ſua cõtinet poteſtate.Fidelis eſt ille miles,qui regis ſui pſentiam ſitit:exoptat regnũ:expetit,et con cupiſcit triumphos: ſed hic petis,ut tibi,et in te adue niat regnaturus,in quo diabolus arcem, mors impe rium,diu infernus geſſit,et tenuit poteſtatem. Ore/ mus ergo chariſſimi,ut CHRISTVS ſemper ſuo regnet in milite:ut miles ſemper ſuo triũphet in re/
» ge. Fiat uoluntas tua ſicut in cælo,& in terra. Bea/ tus dies ille,qui terrenorũ iungit,ſociat, exæquat cæ leſtibus uolũtates: ut inter diſpares ſubſtantias una, atq; eadem ſit uoluntas.Hæc eſt fida pax, inconcuſſa cõcordia,gratia perſeuerans, quãdo per unius domi ni ordinem familia natura diuerſa,uolũtate fit una:
» eadem reperitur et ſenſu. Panem noſtrum cotidia/
» num da nobis hodie. Poſt cæleſte regnum panem quis poſtulet temporalem?ſed cotidianum,et in diē uult nos in ſacramēto ſui corporis panis uiaticũ po/ ſtulare , ut per hoc ad perpetuũ diē,& ipſam CHRI/ STI perueniamus ad menſam : ut unde hic guſtum ſumpſimus,inde ibi plenitudinē,totaſq; ſatietates ca
» piamus. Et dimitte nobis debita noſtra:ſicut & nos
» dimittimus debitoribus noſtris. Qui ſic petit,& debi ta nõ relaxat,iſte ſe etiam per quod orat accuſat:qui

ſibi tantum donari poſtulat,remitti tantum,quantũ ipſe remittit,& donat,ad placitum Deum,Deum ta/liter inuitat ad pactum.Quiſq; quantum ipſe præſti/terit alteri,tantum ſibi exigat & ipſe præſtari.Dimit tenda ſunt autem fratres debita non pecuniæ ſolum, ſed omnium cauſarum, culparum,criminum: quic/quid homo incurrere poteris,in his tibi cum incurre rit alter ignoſce. Fidens peccatis ſuis petit ueniã, qui „ peccanti libenter ingnoſcit. Et ne nos inducas in tẽ„ tationem. Hoc petere miles multis modis cogitur fratres,ne fragilitas plus auſa, & de ſe tumore præſu mens, nec uirium ſuarum modum colligens,in con flictu malecauta ſuccumbat: deinde offenſus Deus „ tradat tentationibus quos relinquit. Sed libera nos „ a malo. Satis de ſe humiliter ſentit, nec ſaluari p ſe præſumit,qui ut a malo per Deum liberetur implo/rat.Signate uos.Intelligite filioli quanta perfectorũ, quanta fortium gloria ſit,et poteſtas, quando tanta uirtus in ipſo cõceptu,tanta maieſtas aperitur in par tu.Nondum natus patrem uocat: ſanctitatem poſtu/lat:regnum petit:dat iura terris: terrenas cæleſtibus exæquat uoluntates:et laboribus profuturis exigit iã deuotus annonam.Panem noſtrum,inquit,cotidia/num da nobis hodie.Beati eſtis,qui,cœpiſtis ante pu gnam uincere,ante triumphare, q̃ uiuere:ante ad pa tris promptuaria, q̃ matris ad gremium peruenire: ante paſtũ gregis, q̃ ſuccum lactis ĩuadere:toto ante uictoriarũ ſonare iubilo, q̃ uagitu reſpõdere cunarũ. Vere,ut dixit Apl's,Infirmum Dei fortius eſt homini bus:aut qs poterit tãti ꝯceptus referre ſacramẽtũ:ubi uirgo mater parit orbe cotidie:nec relinqt poſteros ad laborẽ,ſed æternã germina p̃mittit ad gloriã. i.Cor.1.

IN EANDEM. SERMO. LXIX.

PVtas ne mortale pectus Dñicæ charita/
tis erga nos magnitudinẽ capit? Putas
ne terreni corporis pondere mens de
preſſa erga nos diuinum intelligat, ac
ſentiat affectum? Nam quicquid cæli
micat, radiat, & ſplẽdet ornatus, quicquid terra fra/
grat in floribus, ſapit in fructibus, in animãtibus gau
det, noſtro amore factũ, noſtræ addictũ ẽ ſeruituti.
Sed ꝗuis magna, parua tamẽ ſunt ad ſupernæ ĩ nos
dilectionis indicium. Nobis principatus cælorũ, no/
bis ætheriæ poteſtates, nobis ſupernæ dominatiões,
nobis Angelorũ officia excubiis militant indefeſſis.
Sed iſta adhuc aſſerendæ in nos diuinæ neceſſitudi/
nis parua ſunt, & minora, tantumq; infima, quãtum
creatore ſuo minor eſt creatura. Deus uultu incontẽ
plabilis, uiſu ĩperſpicabilis, nullo ſenſu æſtimabilis,
inacceſſus mente, ne ipſo quidem ad plenum notus
auditu, quotiens, qualiter, quã uarie, ꝗ diuerſe, ſe hu/
manis aptauit obtutibus? quã ſe cõmunioni, quã ſe
Gen.6. familiaritati præſtitit, & conceſſit humanæ? Cũ Noe
cõſilii ſui facit eſſe participem: et expiãdo mũdo di/
luuiũ ꝑmonet ĩminere: et totũ ſæculũ ipſo cuſtode
Gen.18. paruo arcæ deſignat in ſemine. Cũ ad Abrahã uelut
hoſpes aduẽtat ĩuitatus tota dignatiõe ſuccedit: ob
lata non reſpuit: appoſita uelut eſuriẽs, & laſſus aſſu/
mit: & diuina collatione uelut egens ſuſcipit, et acce/
Gen.21. ptat humana. Hinc eſt ꝙ emortua mox ſenis mẽbra
reuiuiſcũt: ſterilis uetulæ iã uiſcera ſuſcitãtur extin/
cta: et natura ĩ uiuo cadauere pſepulta proditura ſuũ

reſurgit auctorẽ: et generat plurimos trãſacto iam tempore per unum quem crediderat conditorẽ. Ad Moyſen igneus Deus glomeratur i rubo: deinde cõfert faciẽda cum ſeruo: exercetur uariis in Aegypto uirtutibus: & patefit ad nutũ famuli: irrogat flagella, uel tollit: & in mari quãtus ſit, quantũ ue homini dederit, ultricis undæ demõſtrant obſequia: cũ ſiccato gurgite cedit unda piis: & liquore durato murũ præſtat, munimen exhibet liberãdis: ac tota naturæ ſuæ uirtute de hoſte ſæuiſſimo triũphatura decurrit. Miro cõtubernio Iſraeliticis Deus cõuerſatur in caſtris: numeroſas gentes nunc ferit fulmine, nunc tangit grandine, nunc ſolo tubarũ clangore proſternit: ut ſine cõflictu, ſine uulnere Deus ducat uictrices acies, quas præcedit: affuit deſideriis, uotis annuit ſingulorũ: mox ad interrogata reſpõdit: occulta ꝓdidit: prædixit futura: quæſita patefecit: regnum contulit: donauit opes: temperauit pluuias: fœcnudas præſtitit terras: coniugia ipſa filiorum copia, & honore decorauit. Sed adhuc parum eſſe credidit, ſi affectum ſuum erga nos præſtando proſpera tantum, & non etiam aduerſa ſuſtinendo monſtraret. Poſt omnia mundum ſuum pauper ingreditur: iacet in cunabulis ut homo: uagitu ſuo implorat, inquirit, exigit quam tibi præſtitit ipſe pietatem. Parens omnium uſus eſt te parente: ſubiectus tibi extitit, cui omnis ſubiacet altitudo: timuit, quem timenda metuunt: fugit, ad quem cuncta confugiunt: cælorum arbiter eſt hoſpes in domibus peccatorum: pane paſcitur, qui paſcet omnes: & quid plura ὁ παντοκράτωρ tenetur ſæculorum: ſiſtitur terræ fundator: iudicatur humanæ largitor ueniæ: diſcutitur cordis ſcrutator: pu

Exo. 3. Exo. 8. Exo. 14. Deu. 23. Ioſ. 10. Ioſ. 6. ſ. oīpotēs

nitur uitæ dator,& redditor: cunctorum reſurrectio
ſepelitur,ut tarda mens hominis, & intelligentia ſa/
tis pigra,uel morte in ſe Dei probaret affectum,quæ
prædictis,& innumeris Dei beneficiis Dei erga ſe nō
intellexerat, non ſenſerát charitatem, Qui ergo eſſe
fecit,dedit uiuere,docuit & orare:quia totum uoluit
Mat.6. „ præſtare, qui ſua ſibi prece uoluit ſupplicari. Pater
„ noſter q es in cælis. Ecce homo tua te uoce CHRI/
STVS hodie ut ſibi faceret cohæredē;Dei patris ado
„ ptat in filium,dum ait. Pater noſter. Quod ſuæ di/
gnationis eſt, tuæ eſſe uoluit poteſtatis : iuxta illud.
Ioā.1. Quotquot receperunt eum dedit eis poteſtatē filios
Dei fieri:& tamen iubet dicere,ut dignatio donantis
„ ſit,non temeritas præſumentis. Qui es in cælis. Nō
ꝙ non ſit in terris,ſed te qui cæleſtem patrē iam uo/
cas,ad cæleſtem uult tendere, et repetere iā naturā:
ut generi tanto uita noſtra reſpōdeat:ne terreni mo
res degenerent,quos cæleſtis donauit, et contulit iā
„ natura. Sanctificetur nomen tuum. Non ꝙ tua ſit
prece ſanctificandum quod te ſanctificat nomē, ſed
quia CHRISTI nomine uocatus es Chriſtianus,pe/
tendum tibi eſt,ut actu tuo nomē hoc ſanctificetur,
et honoretur in te. Quia ſicut uirtutū fama nominis
tantam reſpōdet ad gloriam, ita male cōuerſantis ī
famia ad eiuſdem nominis redundat iniuriam: dicē
Rom.2. te Apoſtolo. Nomen Dei per uos blaſphematur ī gē
tibus. Et reuera filii,tunc gentilis nomini derogat
Chriſtiano,quando aliter ꝗ profitetur, et dicitur ui/
„ uere uiderit Chriſtianum. Veniat regnum tuum.
Non ut Deo ueniat regnum habenti ſemper,ſed po/
ſtulas ut tibi ueniat nō habēti : et pcipias illud quod
Mat.25. tibi affectu ſuo Dominus pollicetur:cum dicit.Veni/

te benedicti patris mei, percipite regnum quod uo-bis paratum eſt à conſtitutione mundi. Venite bene dicti, non dixit ueniamus: percipite, non dixit perci-piamus. Nemo miretur quia patrem uocat qui non-dum natus eſt: nam ſi Iohannes exultat, et Iacob col luctatur in utero, prudés æſtimet quid poſſit natura diuina, ſi tantũ poteſt per Deũ humana conceptio.

Luc. 1.
Gen. 25.

IN EANDEM. SERMO. LXX.

OMnia, quæ diuinitus dicta, factaq́ referunt, ſunt miraculo, ſunt ſtupori, ſunt pauenda mortalibus, ipſis etiam cæle-ſtibus ſunt treméda, ſed nihil tam ſtupet cælum, pauet terra, expaueſcit uniuerſa creatura, quã quod uos eſtis hodie nobis dicé-tibus audituri. Seruus Dominũ patré uocare audet: iudicé ſuũ reus nũcupat genitoré: ꝯditio terrena ſua ſe uoce adoptat i filiũ: qui terrena perdidit, æſtimat ſe diuinitatis hæredé. Sed audemus: qa præſumptio dicentis non eſt, ubi auctoritas eſt iubẽtis: ipſe enim nos hodie dicere ſic uoluit, qui nos docuit ſic orare. Et quid mirum ſi homines Dei conſecrauit in filios, quando ſe hominis dedit, et aptauit in filium? Car-nis tunc naturam tranſtulit in diuinã, deitatem quã-do humanã detulit ad naturã: tunc hominem ſibi in cæleſtibus præſtitit cohæredé, quãdo ſe participem reddidit terrenorũ. Aut homini negare quid amo-ris potuit? quid muneris? qui totum quod erat ho-minis, etiam peccatum ſuſcepit, et morté? aut quo-modo hominem in ſuis proſperis ſocium non habe bit, qui in aduerſis hominis ſe fecit eſſe conſortem?

Homo redi ad Deum ſic amatus a Deo: & ad illius
gloriam da totum te, qui ſe totum propter te ad ſuã
deduxit iniuriam: et uoca patrem fidens, quem tãto
amore tuũ probas, ſentis, intelligis eſſe genitorem.
„ Pater noſter. Quod nõdum natus patrem uocat, ne
mo miretur: Deo nata ſunt naſcitura: futura facta ſũt
Eccls.3. Deo. Quæ futura ſunt, inquit, iã fuerũt. Hinc eſt quod
Luc.1. in utero ſuũ Iohãnes ſentit auctorẽ: & extat nuntius
Gen.25. matri, q erat ſuæ neſcius uitæ. Hinc eſt ꝙ Iacob ante
legitur bellare, q̃ naſci: ante triũphare, q̃ uiuere. Hic
eſt ꝙ iam ſunt Deo, qui ſibi adhuc nõ ſunt, qui electi
„ ſunt ante conſtitutionẽ mundi. Qui es in cælis, Nõ
ꝙ ille non ſit in terra, ſed ut tu per hoc germen eſſe
noueris te cæleſte: & ſi te Dei filium eſſe fateris, uiue
quaſi Dei filius: ut actu, uita, uirtutibus, tãto poſſis re-
„ ſpondere genitori. Sanctificetur nomen tuũ. Quia
a CHRITO uocatus es Chriſtianus, petis ut prærogа
tiua tanti nominis ſanctificetur in te: qa nomen Dei
quod per ſe, & ſibi ſanctũ eſt, aut ſanctificatur in no-
bis noſtro actu: aut noſtro actu blaſphematur in gẽ-
Lu.17. „ tibus. Veniat regnum tuum. Ipſe dicit: Regnũ Dei
intra uos eſt: ſi intra nos eſt, ueniat ut quid oramus?
eſt in fide, eſt ĩ ſpe, eſt ĩ expectatione, ſed ut in re ue-
niat iam precamur. Veniat autem nobis, non illi qui
ſemper cõregnat patri ſuo, ſemper regnat in patre,
Mat.25. ſed ueniat nobis. Venite benedicti patris mei, percipi
te regnum quod uobis paratũ eſt ab origne mundi.
„ Dicimus: Veniat regnum tuum. Vt ſic Deus regnet
in nobis, quatenus in nobis deſinat mors regnare: de
Rom.5. ſinat regnare peccatum. Regnauit, inquit, mors ab
Rom.6. Adam uſq; ad Moyſen. Et alibi. Non regnet peccatũ

„ in ueſtro mortali corpore. Fiat uolútas tua ſicut in
„ cælo,et in terra. Nunc in terra multa fiunt pro dia/
boli uoluntate,pro ſæculi nequitia,pro deſiderio car
nis,í cælo uero fit nihil præter Domini uoluntatem:
petimus ergo,ut interempto diabolo,ut nouo ſæcu/
lo,ut mutato corpore,ut deſtructo mortis imperio,
ut abolita dominatione peccati,in cælo, et in terra,
in Deo, & hominibus,una Dei ſit, eadéq; uoluntas.
„ Panem noſtrum cotidianum da nobis hodie. Poſt
regnum cæleſte terrenum panem petere non iube/
mur prohibente ipſo, cum dicit. Nolite ſolliciti eſſe Mat.6.
animæ ueſtræ quid máducetis, aut quid bibatis. Sed
quia ipſe eſt panis qui de cælo deſcendit,petimus, & Ioã.6.
precamur,ut ipſum panem quo cotidie, id eſt iugi/
ter ſumus in æternitate uicturi, hodie id eſt in præ/
ſenti uita de conuiuio altaris ſancti ad uirtutem cor
„ poris, mentiſq; capiamus. Et dimitte nobis debita
„ noſtra:ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.
Sic dicendo homo indulgentiæ modum,menſuráq;
ueniæ tu tibi dediſti,qui a Domino tantum tibi petis
dimitti,quantum dimiſeris ipſe conſeruo. Dimitte
ergo delinquenti in te totum, ſi uis ipſe de tuis nihil
Domino debere delictis:in altero dimitte tibi, ſi uis
„ ipſe uindicem uitare ſententiam. Et ne nos inducas
„ in tentationem. Deus,ſicut ſcriptum eſt, neminem Iac.1.
tentat,ſed tentare dicitur,cum contumaciter euntes
ad tentationum laqueos derelinquit.Sic Adam ten/ Gen.3.
tatoris incurrit inſidias,dum ſui præcepta deſerit cõ
ditoris.Vnde aũt,& a quo tentaretur hõ,ꝓdit ſic dicẽ
„ do. Sed libera nos a malo. Hoc é,a diabolo,q to/
tius mali et auctor eſt,& origo:diabolus natura cæle
ſtis fuit:nũc é neqtia ſpũalis:ætate maior ſæculo:no/

cendi uſu tritus: lædendi arte peritiſſimus: unde non iam malus, ſed malum dicitur, a quo eſt omne quod malum eſt. Hinc eſt quod propriis uiribus liberari homo non poteſt carnalibus uinculis illigatus. Petē/dum nobis eſt ergo, ut Deus nos a diabolo liberet, q CHRISTVM terris ut diabolum uinceret cōmoda/uit. Clamet homo, clamet ad Deum, clamet, libera nos a malo, ut a tanto malo ſolo CHRISTO uincen
» te liberemur. Pater noſter qui es in cælis. Orandi thema, materiam petendi, ſupplicandi normam pauciſſimis in uerbis ipſe tibi qui tibi eſt exorandus in/dulſit, ut ex hoc tu petendi ſumas ſenſum: intellectū poſtulandi capias: menſuram colligas impetrandi: et breuiſſimo magiſterio orandi latiſſimam capias diſciplinam: ſimul quia ad amoris indicium rex ipſe officio functus eſt aduocati, ut preces quibus reſponſurus erat ipſe dictaret. Cunctatio ablata eſt impe/trandi omnis, immo fiducia collata eſt tota prome/rendi, quādo ipſum ſe legit in precibus qui rogatur. Metus locum non habet, ubi a patre filius pietate in/terprete deſiderat quæ ſancta ſunt impetrare.

IN EANDEM. SERMO. LXXI.

FRatres chariſſimi q uos donauit credere, ipē uos docuit et orare: et totā petē/di formā paucis aptauit ī uerbis, qa cū patrē poſtulat, multa p̄ce filius nō laborat: ſicut.n. petere cogit neceſſitas genitū, ita urget charitas dare genitorē. Pater ergo q ſpōte p̄ſtat, nō tā ut petat, q̄ quid petat oſtendit: ut filius petēdo iuſta placeat, q pōt ſtulta poſtulās diſplicere.

Audite patrem,& uos filios eſſe iam credite, ut quæ petieritis incũctáter impetrare poſſitis. Quid ualeat fides,credulitas quid poſſit, quanti ſit cõfeſſio hodie mõſtratur in uobis:ecce Trinitatis trina confeſſio in cæleſtem ſobolé de terrena uos ſuſtulit ſeruiture:ecce fides quæ Deum locuta eſt patrem, patrem uobis Deum hodie conquiſiuit: ecce uox quæ confeſſa eſt Deum filium,uos Dei adoptauit in filios: ecce credulitas quæ Deũ ſpiritũ proclamauit,de carnis ſubſtantia mortali in uitalé ſpiritus ſubſtantiá uos mutauit. Quis pietatis tantæ dignus inuenietur aſſertor? Deus pater homines dignatur hæredes: Deus filius nõ dedignatur ſeruulos cohæredes: Deus ſpiritus carnem conſortem diuinitatis aſſumit: fit cælũ poſſeſſio terrenorũ: et inferis addicti iuriſdictione ſuſcipiuntur i ſupernis, Apoſtolo probante cum dicit. An neſcitis quia Angelos iudicabimus? Vocate ergo Deum patrem:uoſq; & ſi nondũ natos,iá tamen deſignatos filios eé iá credite: et date operam,quatenus ſit uobis cæleſtis uita:ſint uobis diuini mores:& forma Deitatis tota ueſtra præferatur in forma: quia cæleſtis pater reſpondentes generi filios muneribus ditat diuinis:degeneráes ad pœnalé reuocat ſeruituté. Pater noſter qui es in cælis. Succũberet cõſcientia ſeruilis,terrena cõditio ſolueret,niſi nos ad hunc clamoré ipſius patris auctoritas,ipſius Filii Spiritus excitaret. Miſit,ait,Deus Spiritũ filii ſui in corda noſtra clamantem Abba pater. Laſſeſcit mens,caro deficit ad diuina,niſi Deus quæ fieri iubet, impleat ipſe qui iubet. Quádo auſa mortalitas Deum uocare patré niſi modo, quádo ſuperna uirtute hominis animátur interna? Pater noſter qui es i cælis. Homo quid cõe

1.Cor.6
Gal.4.

cum terris tibi, qui cõfiteris tibi genus eſſe de cælis? Ergo cæleſtem uitã monſtra in habitatione terrena: quia ſi quid in te geſſerit terrena cogitatio, cælo maculam, cæleſti generi iniuriam intuliſti. Sanctificetur nomen tuum. Nos petimus, ut ſanctificet nomẽ ſuum Deus, quod ſanctitate ſua totam ſaluat, et ſanctificat creaturã. Fratres hoc nomen eſt, quod ſupernæ poteſtates pauent: quod tremenda ſuſcipiunt ſeruitute: hoc nomen eſt, quod mundo perdito dat ſalutem: ſed petimus, ut nomen Dei actu noſtro ſanctificetur in nobis: nobis enim bene agentibus benedicitur nomen Dei: nobis male agentibus blaſphe-
Rom. 2. matur: audi Apoſtolũ dicentem. Nomen Dei ꝑ uos blaſphematur in gentibus. Petimus ergo, petimus ut, quãtum nomen Dei ſanctum eſt, tantũ nos eius mereamur in noſtris mentibus ſanctitatem. Veniat regnum tuum. Quaſi non ſemper fuerit, ac ſit, ſic regnum CHRISTI ut ueniat nũc rogamus. Et ubi eſt
Luc. 17. illud, Regnũ Dei ĩtra uos eſt? Intra nos eſt fide, ſed ut re ueniat ſupplicamus. Fratres quãdiu diabolus uario nequitiarũ genere, multimoda arte fallendi regnaci em turbat, ſenſus hominũ, moreſq; cõfundit, ſæuit idolis, ſacrilegiis furit, fallit auguriis, diuinatione mentif, ſignis decipit, illudit aſtris, ſpectaculis occupat, obſidet uitiis, peccatis uulnerat, criminibus ſauciat, deſperatione proſternit, CHRISTI regnum prolongat, et abſentat a nobis. Petimus ergo ut ueniat tempus quo mali tanti auctore pereunte, mundus totus, creatura tota totam ſolius CHRISTI regnet, et triumphet ad gloriam: et fiat quod ſequitur, ut ſicut in cælo, ita et in terra una Domini ſit uoluntas. Sit terra cælum: uita Deus: tempus æternitas:

144

patria requies:cenſus innocentia:honor immortali/
tas:furia caſtitas: Deus totum:addidit. Panem no/
ſtrum cotidianum da nobis hodie. Poſt paternita/
tem Dei, poſt diuini nominis ſanctitatem, poſt cæli
regnũ,cotidianũ panem iubemur expoſcere.CHRI/
STVS obliuioni non ſubiacet: CHRISTVS manda
tis ſuis contraria nõ demandat:ipſe dixit.Nolite ſol/ Mat.6.
liciti eſſe animæ ueſtræ quid manducetis,aut quid bi
batis.Sed quia ipſe eſt panis qui de cælo deſcendit,q Ioã.6.
legis,et gratiæ mola apratus eſt in farinam,qui cru/
cis confectus eſt paſſione,qui magnæ pietatis fermẽ
tatus eſt ſacramento,qui cõperſionis leuamentũ ſu/
ſtulit de ſepulchro, qui ut diuinitatis ſuæ calore co/
queretur, ipſe clibanũ decoxit inferni,qui ad cæleſtẽ
cibum cotidianus Eccleſiæ defertur ad menſam,qui
in remiſſionẽ frangitur peccatorũ,qui edentes ſe p/
petuã paſcit,et enutrit ad uitã:hunc panẽ cotidie no/
bis dari petimus:donec illo in die perpetuo perfrua/
mur. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut et nos di
mittimus debitoribus noſtris.Homo penes te eſt po
teſtas ueniæ:in te eſt indulgentiæ ius:tu tibi remiſſio
nis auctor es cõſtitutus.Gratis petis ueniã, qui tibi in
alio indulgere cõtemnis:Hõ tu tibi miſericordiæ fa/
ctus es ipſe mẽſura: quãtũ q̃ris miſericordiæ, fac tm̃.
Et ne nos inducas in tentationẽ. Tẽtatio eſt fres ſpe
cies fallens,q̃ pſpa i aduerſis, aduerſa occultat i pſpe
ris:humanãq; ignorãtiã doloſos educit i lapſus:peti/
mus ergo ne peccatis ĩpellẽtibus ĩ tẽtationũ foueas ĩ
cidamus.Inducere aũt Deus dr̃,currẽtes ad crimina
cũ relinqt. Sed libera nos a malo.Hic mali malũ de
ſignat auctorẽ,hoc ẽ,diabolũ. Petimus ergo ut mu/
nere hoc uno malis oĩb; cũ mali careamus auctore.

» Pater noſter qui es in cælis. Nemo cum ſe filiū clamar, manere ſe miretur in habitu ſeruitutis: ad diuinum germen hodie deſignatus es, non promotus: ſpem, non rem te noueris conſecutū: audi Apoſtolū.
Rom. 8. Spe ſalui facti ſumus: ſpes autem quæ uidetur nō eſt ſpes: quod.n. uidet quis quid ſperat? ſi autē quod nō uidemus ſperamus, per patientiā expectamus. Hodię adoptionis eſt dies: hodie promiſſionis tēpus eſt: audi: crede: expecta: crede creditori tuo, q tibi credidit debitori: expecta parūper ut ueniat, qui te diu ſuſtinuit ut uenires: da illi fiducias de ꝑmiſſo, q tibi qcqd erat debiti iā donauit. Aut quare tu fatigaris ſpe dei, cū genus oē hominū ſubſiſtat ſpe ? fide uiuat? Agricola nūq̄ ſereret anhelus, ſi fructū laboris ſui de tempore nō ſperaret: uiator laborē prolixi itineris non ſubiret, niſi ſe ad deſtinata crederet ꝑuenire: nauta mare nō iatraret incertus, ſi ſe lucris ſequentibus cōpenſatuꝝ uiaꝝ diſcrimina nō ſperaret: miles tota iuuentutis tempora nō ageret in periculis, ſi ſenectutis honores copioſiſſimos non ſperaret: filius paternæ dominatiōis tēpora nō duraret, ſi ſe ſubſtātiæ paternæ nō ſperaret hæredē. Et tu ſi te iā filiū Dei credis,
Pſal. 26. iuxta Prophetā, Expecta Dominū, uiriliter age, et cōfortetur cor tuū, & expecta, ut hæreditatē Dei de expectationis fide, & de uirtute patientiæ conſequaris:
Ioā. 3. audi Apoſtolum: Filii Dei ſumus: & nondum apparuit quid erimus: ſcimus qm̄ cū apparuerit, ſimiles ei
Colo. 3. erimus: et iteꝝ. Vita ur̄a abſcōdita eſt cū CHRISTO in Deo: cum autem apparuerit xp̄s uita ur̄a, tunc & uos apparebitis cū ipſo in gloria. Fr̄es beati ſunt filii Dei, quia & hæreditatē rerum omniū poſſidebunt: & de exceſſu patris luctus tempoꝝ non uidebunt.

IN EANDEM.

IN EANDEM. SERMO LXXII.

QVod ego modo cum magno tremore di/
cturus ſum, quod uos eſtis nunc terribiliter
audituri, imo terribiliter uocaturi, ſtupent
Angeli: paueſcunt Virtutes: ſupernum cælũ
non capit: ſol non uidet: terra non ſuſtinet:
tota non aſſequitur creatura. Quid ad hæc mortale
pectus? Quid ad hæc mẽs hominis imbecilla? Quid
ad hæc humani ſenſus anguſtiæ? Quid ad hæc hu/
manæ uocis aura? Quid ad iſtud humana lingua ci/
to tacitura? Hoc Paulus inuiſibiliter cũ uidiſſet, pro
didit non prodendo dicens. Nec oculus uidit: nec au 1.Cor.2.
ris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præpa/
rauit Deus diligentibus ſe. Hoc Iſaias cum ſuo mox
cepiſſet auditu, ad hoc hominum peruenire poſſe
dubitat uel fidem dicens. Domine quis credi/ Iſa.53.
dit auditui noſtro? Hoc Ieremias cum diuino con/
cepiſſet auditu, partus ſupernorum ſenſuum non ſu/
ſtinebat, clamans. Ventrem meum, uentrem meum Hier.4.
doleo: & ſenſus cordis mei perturbati ſunt. Hoc Aba
cuc diuini Spiritus perorabat afflatu: cũ dicit. Cuſto/ Abac.3.
diui, & expauit uenter meus a uoce orationis labio/
rum meorum: et intrauit tremor in oſſa mea: & ſub/
tus me cõmota eſt uirtus mea: eleuatus uirtute Dei
ſenſit ſuam ſub ſe ſuccubuiſſe uirtutem. Longum eſt
ſuper hoc, ſacramentũ pauoris proſequi, et dinume/
rare ſanctorum: tẽpus non ſinit diu me in hoc timo/
re demorari: cæleſtis partus impetus non poteſt tar/
dare naſcẽtium. Dico ergo, et uos in utero adhuc pe
netrali uoce cõpello, prouida exhortatione præmo/
neo, ut antequam uideatis matrem, uocetis et patrẽ:

ante blandimenta matris,patris tendatis, & feſtine/
tis ad regnum:ante patris perueniatis ad panē,q̄ ma
tris ad ubera pēdeatis.Nec in uos quicquam ſibi, aut
matris neceſſitas,aut ætatis tempora uindicent: ſed
in uobis totum diuino patri, totū cæleſti reſpōdeat,
Mat. 6. „ & occurrat auctori. Pater noſter qui es in cælis.Hoc
eſt quod pauebam dicere:hoc eſt quod trepidabam
proferre:hoc eſt quod neq; cæleſtiū, neq; terreſtriū
quemq̄ ſinebat ſeruitutis propriæ conditio ſuſpica/
ri:cæli,& terræ,carnis,& Dei repente tantū poſſe pro
uenire cōmercium, ut Deus in hominem, homo in
Deum,Dn̄s in ſeruum,ſeruus uerteretur in filiū: fie/
retq; diuinitatis,& humanitatis ineffabili modo una,
& ſempiterna cognatio.Et quidem deitatis erga nos
dignatio tanta eſt,ut ſcire nequeat quid potiſſimum
mirari debeat creatura: utrum q̄ ſe Deus ad noſtrā
depoſuit ſeruitutem:an q̄ nos ad ſuæ diuinitatis ra/
puit dignitatē.Hinc eſt homo quod te diuinitus ad/
hortatur,qui tanto nunc tuo amore flāmatur: q̄ ad/
huc in utero uoce tua te Deus adoptat in filium:q̄ te
non fieri ſolum liberum uult ille,ſed naſci: q̄ ipſam
propter te manumittit naturam: nequem neuū, ne
quam maculam imponat ortus priſtinæ ſeruitutis.
O uos beatos, quibus dn̄ari datum eſt ante,q̄ naſci:
ante regnare,q̄ uiuere:ante ad Dei patris gloriā per/
uenire,q̄ proſapiam propriæ uilitatis agnoſcere.Ec/
cleſia felix mater,quæ uos tales reſpicit:quæ cum uir
go permaneat,genuiſſe tales, & tantos uos taliter ſe
miratur.Olim partus iſte præcedentibus deſignaba/
Gen. 25. tur exemplis.Hinc eſt q̄ Iacob in utero matris cum
fratre luctatur,præripit & triumphos. Hinc eſt, q̄ in
Gen. 38. utero Thamar gemini de primatus honore prælian

tur:retardant partus:nec ante lucem cupiunt uidere,
q̃ uincere.Hinc ē ꝙ Iohãnes exultat ante, & ante ſuo Luc.1.
occurrit auctori,genetricis ex utero q̃ procedat.Et ſi
humana pignora ſic ante Deo militant,q̃ naſcantur
parentibus:q̃ uiuant ſæculo:quid mirum ſi Eccleſiæ
diuina germina, ſi Deo ſua ſoboles in utero adhuc
» quod ſit ſuperni germinis iã fatetur? Pater noſter
» qui es in cælis. Stupor inſurgit:CHRISTVS de Dei
patris pectore matrem uocat, & fatetur in terra: &
homo de matris utero patrem uocat, & cõfitetur in
» cælis. Pater noſter qui es in cælis. Quo te homo re
pente prouexit gratia? quo te rapuit cæleſtis natura?
ut in carne,& in terra poſitus adhuc,& carnē iam ne
» ſcias,& terram:dicendo. Pater noſter qui es in cæ/
» lis. Qui ergo ſe tanti patris filium confitetur,& cre/
dit,reſpondeat uita generi,moribus patri: & men/
te, atque actu aſſerat,ꝙ cæleſtem conſecutus eſt pa/
» ternatum. Sanctificetur nomen tuum. Cuius uti/
que genus eſſe cœpimus, eius utiq; cenſemur & no/
mine: & ideo petimus, ut in nobis illius nominis
ſanctificatio perſeueret, honor,& prærogatiua no/
minis, quod ſublimauit ſic tanti genitoris celſitu/
» do. Adueniat regnum tuum. Non illi petimus,cui
nunquam defuit regnum, immo qui eſt ipſe regnũ,
totamq; in ſe regni continet poteſtatem, ſed qui
nos uult ad promiſſam regni gloriam peruenire,
monet nos expetere oĩbus hoc uotis:in hoc uult nos
totis mentibus inhiare.Quantum namq; eſt temera
rius qui diſcutit de genere,ignarus eſt tantũ qui non
gaudet,æſtuat,anhelat,cũ promiſſum intẽdit, et per
» tendit ad regnum. Fiat uoluntas tua ſicut in cælo,
» & in terra. Sicut in cælo, ſic et in terra: tunc iam

totum cælũ eſt, tunc agit Dei mens una omnes, tunc
in CHRISTO omnes et in omnibus CHRISTVS,
quando omnes ſolius Dei ſapiunt, & faciunt uolunta
tes: tunc omnes unum, immo unus omnes, quando
» Dei ſpiritus in omnibus uiuit unus. Panẽ noſtrũ co
Ps. 67. » tidianum da nobis hodie. Sicut in pſalmo: Benedi/
» ctus Dominus de die cotidie, ita hic. Panem noſtrũ
» cotidianum da nobis hodie. Cotidianum iugem di
Ioã. 6. cimus: iugis panis ille eſt, qui de cælo deſcendit. Ego
ſum panis, qui de cælo deſcendi. Perfectio ergo bea/
titudinis eſt hodie, hoc eſt in præſenti, illius panis iã
cibo uiuere, cuius perpetuitate, quod eſt cotidie, ſagi
» nabimur in futurũ. Et dimitte nobis debita noſtra,
» ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. De ſup
plicantis pectore ueniæ fons emanat: & ad ueniã re/
fluet, quicquid pietatis exuberat, & effundit in alterũ
quando indulget ſibi tantum, quantum alteri cõdo/
» narit. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos di
» mittibus debitoribus noſtris. Satis poteſt homo mi
ſericors, qui cum Deo de pietate confligit, cum tan/
tum ſibi dari, quantum dederit, quãtum donauerit,
tantum deſiderat & donari. Homo ſit ſemper in pe/
» ctore tuo uenia, ſi uis crimina nõ timere. Et ne nos
» inducas in tentationem. Hæc interpretatione non
indigent, quia tentatio diaboli præuia, & amara eſt
miniſtra eius: quamdiu uero hoc fragili cõtinemur
in corpore, neceſſario precamur, ut in nos nec tenta
tioni pateat aditus, nec Diabolo tribuatur acceſſus.
» Sed libera nos a malo, Ipſe autem Dominus Deus
noſter liberet nos a malo, & perducat ad omne bo/
nũ, qui uiuit, & regnat Deus modo, & ſemper, & per
infinita ſæcula ſæculorum. Amen.

117

DE PASCHALI SOLENNITATE. SERMO. LXXIII.

HOdierna feſtiuitas fratres chariſſimi nouis uetera non cõnectit, nec carnes agni ſeruat in craſtinũ, ſed dum præterita præſentibus ſolenni deuotione participat, et paſcha noſtrũ paſcha redeunte coniungit, nouæ regenerationis ablactat infantiam: quia iuxta Apoſtolum, Vetera tranſierũt: et ecce facta ſunt omnia noua. 2.Cor.5. Annus Dñi perficitur tẽporibus, non feneſcit: qui tamdiu ſuo recurrit in circulo, quãdiu nos ad diem retributionis adducat. Paſchalis hodierna ſolẽnitas a lacte quos ante genuit nunc repellit, ut ſolidioris cibi paſtu perfectũ CHRISTI roborentur in uirum. Feciſſe Abraham epulum Gen.21. magnum, totiuſq; domus ſuæ lætitiam ſuſcitaſſe ablactato Iſaac, hiſtoria diuina referente cognouimus: et ſi ſenectutis ſoboles, ſi ſterilis unicus, choris tripudiantibus, cithara, et tympano, & toto pſalterii reſonante concentu, uniuerſæ familiæ corda traxit, & cõmouit in gaudium: quanto magis nos in hymnis ſpiritualibus conuenit exultare, uel canticis, quando uirginei germinis ablactatur uniuerſa fœcunditas? Anna quoq; Saræ conſterilis, quæ lachrymis orationũ 1.Reg.1 ſuarum tamdiu madefecit ariditatem ſui corporis, et naturæ, quãdiu fuerat longo uitæ tempore negata poſteritas, Samuelem diuino munere ſuſceptũ, ablactatum mox diuinum refundit in munus: & lætitiam ſuã ſacrificiorum uictimis ad plenitudinẽ liberationis accumulat: multo magis nos oportet laudis imolare ſacrificiũ, uota ſoluere, ſuauitatis incẽſum ado-

lere,& tota holocauſtoꝝ pinguedine Deo patri uicti
mas imolare, qñ uirgo mř enutrita, & ablactata tot
numero pignora, quot ſtellas cæli, pr̃i toto orbe rep
Pſal.64. ſentat: ut impleať illud ꝓpheticũ. Benedices coronã
anni benignitatis tuæ: et cãpi tui replebunť ubertate.
Nemo ergo otioſum credat iſtud feſtiuitatis nr̃æ ſa/
lutare myſteriũ, nec exiſtimet pãnũ nouũ ueteri nos
aſſuere ueſtiméto, ubi nihil Iudaicæ uetuſtatis noui/
2. Cor.5 tati cõiungimus Chriſtianæ: ſciétes, Apľo docéte, no
uã totã in CHRISTO nobis emerſiſſe creaturã: ſed
agnitioné diuinã ſupernæ uirtutis euehimus ad pro/
fectum: ut dum ſimul nuper nati quid facere debeãt
imbuuntur, & ante geniti quantam Deo gratiam de
perfectione ſua debeant, inſtruũtur, appendãtur col/
lo ii, qui modo nati ſunt: & pietate tota ſub Eccleſiæ
matris uberibus occupétur: trahant teneris faucibus
innocentiæ pactum: in opere ſancto brachia medité
tur extendere: nitantur in curſu fidei tremula firma/
re ueſtigia. Nunquid ſic relinquendi ſunt iam nutri/
ti, ut non patris cura, patris manu, patris regantur ar
bitrio? & ita matris conſilio, matris fide muniantur,
ut non humana ſolum, ſed etiã diuina prudentia per
Gen.27. cipiant, & præripiant ſalutaria? Sic Iacob ſuo nimis
timidus, matris cõſilio ſatis auſus, patris ut præripe/
ret benedictionem, plus myſticus, q̃ doloſus inceſſit:
nam primogenitũ ſe mentitus non eſt: quia ille pri/
mus eſt, qué cæleſtis gr̃a generat, nõ natura morta/
lis: ille nos ſub hircorũ pellibus figurabat, qui ut mo/
riamur peccato hortatu matris Eccleſiæ mortificati
corporis induimur ueſtimento: et odore agri conti/
nuis cõfeſſionũ fructibus, & ubertate redolemus, do/
nec cæcitati Iſraeliticæ ſalutariter illudentes, patér/

nam benedictionē toto fidei præripiamus arcano:
dicente Apl̃o. Cæcitas in parte in Iſrael facta eſt, do- Rom .ii.
nec plenitudo gentium introiret.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO. LXXIIII.

ALiquantulum nos tacere fratres cha-
riſſimi et uigiliarū labor fecit, & coe-
git ieiunii laſſitudo: & ideo hodie red-
dimus de Dñica reſurrectione ſermo-
nem: in qua ſi diuinū eſt ꝙ ex Virgine
naſcitur CHRISTVS, quantum diuinius eſt CHRI-
STVS a mortuis ꝙ reſurgit? Quod ergo diuinū eſt
» humano nō accipiatur auditu. Veſpera, inq̃t, ſabba- Mat. 28.
» ti q̃ luceſcit in prima ſabbati. Veſpera ſabbati: hoc
neſcit dies ſæculi: hoc nō habet mūdi uſus: Veſper fi-
nit, nō inchoat diē: tenebreſcit ueſper, nō luceſcit: nō
in aurorā uertit̃, q̃a lucis ortum ignorat: Veſpera mr̃
noctis parturit diē, mutat ordinē, dū agnoſcit aucto-
rē: radiat de nouitate myſteriū, anhelat creatori ſer-
» uire, non tēpori. Veſpera, inq̃t, ſabbati q̃ luceſcit in
» prima ſabbati, uenit Maria Magdalene, & altera Ma-
» ria uidere ſepulchrū. Sero mulier currit ad ueniā, q̃
mature cucurrit ad culpā: Veſpere q̃rit CHRISTVM,
» quæ in matutinis Adam ſe nouerat ꝑdidiſſe. Venit
» Maria, & altera Maria uidere ſepulchrū. Quæ de para-
diſo ꝑfidiā ſumpſerat, feſtinat fidē ſumere de ſepul-
chro: contendit rapere de morte uitam, quæ de uita
» rapuerat mortem. Venit Maria. Hoc nomen ma-
tris eſt CHRISTI: uenit ergo mater in nomi-
ne, uenit mulier, ut fieret mater uiuētium, quæ facta

fuerat morientium mater, ut quod ſcriptum eſt im-
Gen. 3. „ pleretur. Hæc eſt mater omnium uiuentium. Venit
„ Maria, & altera Maria. Non dixit uenerũt, ſed uenit:
ſub uno nomine uenerunt duæ myſterio, non caſu.
„ Venit Maria, & altera Maria. Venit ipſa, ſed altera:
altera, ſed ipſa: ut mulier mutaretur uita, nõ nomine:
uirtute, non ſexu: & fieret reſurrectionis nuntia, quæ
„ internuntia & lapſus extiterat, et ruinæ. Venit Ma-
„ ria uidere ſepulchrum. Vt quã deceperat arboris ui-
ſus, uiſus repararet ſepulchri: & quam proſtrauerat il-
„ lecebroſus aſpectus, aſpectus ſalutaris attolleret. Ec-
„ ce, inquit, terræmotus factus eſt magnus: Angelus.n.
„ Domini deſcendit de cælo. Tremuit terra, nõ quia
Angelus deſcendit de cælo, ſed quia ab inferis domi-
„ nator aſcendit. Ecce terræmotus factus eſt magnus.
Mouetur chaos: diſſiliunt ima terrarum: timet terra:
montium tremunt pondera; orbis fundamenta qua-
tiuntur: corripitur tartarus: ſiſtuntur inferna: addici-
tur mors, quæ in reos tendens incurrit in iudicẽ: do-
minata ſeruis, exarſit in dominum: ſæuiens in homi-
nes, proſiliuit in Deũ. Merito ergo perit lex tartari:
remota ſunt inferni iura, poteſtas mortis ablata eſt:
et in pœnam temeritatis ſuſcitauit mortuos cogni-
toris iniuria: deniq; redduntur corpora: redintegra-
tur homo, uita reparatur: et conſtat de uenia iam to-
tum, quia in auctorem uitæ mox eſt tranſgreſſa ſen-
„ tentia. Ecce terræmotus factus eſt magnus. Modo
terræmotus magnus; O ſi tunc uel leuis turbo arbo-
rem mortiferam deieciſſet, O ſi nebulæ fumus illius
mulieris tenebraſſet aſpectũ, O ſi terra nubes letha-
lis pomi ſpeciem caligaſſet, O ſi manus tangens in
conceſſa tremuiſſet, O ſi peccati diẽ tenebraſſet nox

173

iniuſta,et lamenta mundi,et incrementa mortis, & creatoris iniuriam tunc tuliſſet:ſed uitiis ſemper ſer " uiunt blandimenta:lenocinantur dulcia delictis:uir/ "
» tutibus uero auſtera, & fortia ſunt amica. Angelus
» enim Domini deſcendit de cælo. Reſurgête CHRISTO,morte pereûte terrenis reddit cæleſte cômercii:et mulieri cui fuerat cum diabolo lethale côſiliû,
» cum Angelo colloquium fit uitale. Angelus enim
» Domini deſcendit de cælo:et reuoluit lapidê. Non dixit uoluit,ſed reuoluit:reuoluit lapidem,qui aduolutus probauit mortem:& reuolutus extitit reſurrectionis âſſertor.Beatus lapis qui CHRISTVM et reuelare meruit,& uelare: beatus qui non minus corda aperit,ꝗ ſepulchrum: beatus qui dat reſurrectionis fidem,fideiq; reſurrectionem : qui diuinâ carnê reſurrexiſſe teſtatur.Mutatur hic ordo rerum;mortem,non mortuum deuorat hic ſepulchrum:domus mortis manſio fit uitalis:uteri noua forma mortuû
» concipit,parit uiuum. Angelus enim Domini de/
» ſcendit de cælo,& accedens reuoluit lapidem : et ſe/
» debat ſuper eum. Et Angelo quæ cauſa ſedêdi erat, cui nulla inerat laſſitudo? ſed ſedebat ut fidei doctor,ut reſurrectionis magiſter:ſedebat ſuper petrâ, ut ſoliditas ſedis daret credentibus firmitatem . Ponebat Angelus ſuper petram fundamenta fidei, ſuper quam CHRISTVS erat Eccleſiam fundaturus,qui dixit.Tu es Petrus:et ſuper hanc petram ædi Mat.16.
» ficabo Eccleſiam meam. Erat,inquit, aſpectus eius
» ſicut fulgur:et ueſtimenta eius ſicut nix. Ad Angeli gloriam nô ſufficit fulgor:ad cæleſtem naturâ quid facit ueſtimentum? ſed ſplendore tali referebat ſpeciem noſtræ reſurrectionis,& formam:quia reſurgê

tes per CHRISTVM CHRISTI mutãtur in gloriã.
„ Præ timore autẽ eius exterriti ſunt cuſtodes, et facti
„ ſunt uelut mortui. Miſeri quos tunc percutit pauor mortis, quando ſecuritas redditur uitæ; ſed crudelitatis miniſtri, perfidiæ executores alienæ fiduciã ſumere quomodo poterant de ſupernis? Obſidebãt ſepulchrũ: reſurrectioni ianuas obſtruebant: et ne qua poſſet intrare uita, mors perire, ſeruabãt, merito eos Angeli perculit, & proſtrauit aduẽtus. Miſera, & ſibi ſemper inimica mortalitas dolet ſe mori, ne reſurgere poſſit oppugnat; ſepulchrum aperire cõuenerat, & ad reſurgẽdum quicquid erat facilitatis afferre, ut eſſet miraculum de facto: de exemplo ſpes: de reuerſo res: credulitas de uidendo. Grandis dementia eſt hoc homineni nolle credere, q̃d ſibi deſiderat euenire. Hoc de his cuſtodibus hodie dixiſſe ſufficiat: quid aũt noſtra fides habeat, ne hodie lõgum ſit, poſt dicemus, præſtãte Domino noſtro Ieſu CHRISTO, qui uiuit, & regnat cum patre Deus in ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

DE EODEM. SERMO. LXXV.

QVantum a uobis ego, a me tãtum peregrinatus ẽ ſermo: ſed orate fratres, ut ſicut me uobis Deus reddidit, ita mihi dignetur reddere, et redonare ſermonem. Audiſtis Euãgeliſtam dicentem. Veſpera, inquit, ſabba- Mat. 28.
„ ti, quæ luceſcit in prima ſabbati. Quid hic intelligit humanus ſenſus? quid hic humana ſapit ſapientia?
„ Veſpera quæ luceſcit. Veſper finit, non inchoat diẽ: nec lucem parturit, ſed tenebras: ſed hic elementorũ auctor elementorum uices mutat, ut in reſurrectio-

ne Domini totũ diuinum ſentias,nil humanum. De/
niq; reſurgente CHRISTO fidelibus luceſcit ueſper,
dies infidelibus tenebreſcit:Diſcipulis nox mutat̃ in
diem;Iudæis dies uertitur,& mutatur in noctem. Ab
hora,inquit,ſexta tenebræ factæ ſunt ſup uniuerſam Luc. 23.
terram uſq; ad horã nonã. Vt ipſa quæ tota eſt meri/
diana claritas obſcuraretur:et illud quod ſcriptũ eſt
impleretur. Occidet illis Sol meridie: occidet illis, Amos. 8
ideſt Iudæis:noſtris aũt, Nox ſicut dies illuminabit̃. ps. 138.
Quia ueſper qui in profundam ſemper caliginẽ uer
git,totam tunc CHRISTI tetendit,& erexit in lucẽ:
ac ſplendore toto tota mortalium pectora ab inferis
» CHRISTO reſurgẽte compleuit. Veſpera ſabba/
ti. Quia illuminatur per CHRISTVM ſabbatũ,non
deletur:Non.n.uenit ſoluere legẽ,ſed adimplere. Il/ Mat. 5.
luminatur,ut in die Dñico luceat,clareſcat in Eccle/
ſia,quod in Synagoga Iudæis obſcurãtibus fuſcaba/
» tur. Venit Maria Magdalene,& altera Maria uidere
» ſepulchrũ. Præcedunt Apl'os ad miniſteriũ fœminæ,
quæ ſexu uiros,ordine diſcipulos q̃ ſequuntur:ſed nõ
hinc faciunt Apl'os ſegniores,quæ nõ fœminarũ for
mas,ſed Eccleſiarum typum deferunt Dñicum ad ſe
pulchrum. Maria,& Maria,ſic altera ut ipſa:ipſa ut al
tera:altera ipſa Maria, MARIA mater CHRISTI:
unum nomẽ duas geminatur in fœminas, q̃a hic Ec
cleſia ex duobus populis ueniens una figurat̃: ex duo
bus populis,ideſt ex gẽtibus,& Iudæis,quia primi no
uiſſimi,& nouiſſimi primi. Venit Maria ad ſepulchrũ, Mat. 20.
uenit ad reſurrectionis uterum,uenit ad uitæ partũ,
ut iterum CHRISTVS ex ſepulchro naſceret̃ fi/
dei,qui carnis fuerat generatus ex uentre:& eũ quem
clauſa uirginitas uitam protulerat ad præſentem,

clauſum ſepulchrum ad uitã redderet ſempiternã,
Diuinitatis inſigne eſt clauſam uirginem reliquiſſe
poſt partũ:de ſepulchro clauſo exiſſe cũ corpore eſt
Diuinitatis inſigne. Maria,& Maria uenerunt,ut uide
rent ſepulchrũ:uides quia uenerunt,nõ ut Dñm cer/
nerent,ſed ſepulchrũ:nec quærebãt cũ mortuis iam
„ uiuẽtẽ,quæ Dñm iam reſurrexiſſe credebãt. Ange
„ lus.n.Dñi deſcẽdit de cælo:et accedens reuoluit lapi/
„ dem. Reuoluit lapidem non ut egredienti Domi/
no præberet aditum,ſed ut Dominum mundo iam
reſurrexiſſe monſtraret:conſeruis ad credendum da
ret fidem,non ad reſurgendum Domino præſtaret
„ auxilium. Reuoluit lapidem. Reuoluitur ad fidẽ,
„ qui ad perfidiam fuerat aduolutus. Reuoluit lapi/
„ dẽ. Vt idem eſſet uitæ titulus,qui acceperat mortis
tenere cuſtodẽ. Orate fratres, ut nunc deſcendat An
gelus,et totã duritiẽ nr̃i cordis euoluat: aperiat ſen/
ſuum clauſa noſtrorũ:reſurrexiſſe CHRISTVM no
ſtris ẽt teſtetur ex mẽtibus: qa ſicut illud cor cælũ ẽ,
in quo uiuit,et regnat CHRISTVS, ita illud pectus
ſepulchrũ,ĩ quo CHRISTVS adhuc habet̃ mortuus,
& ſepultus,CHRISTI mors ſicut fuiſſe,ita ptranſiſſe
credat̃:CHRISTVS homo paſſus,mortuus,ſepultus
fuit:ẽſt,uiuit,regnat,manet,pmanet Deus:audi Apo
2.Cor.5 ſtolum dicentem. Et ſi nouimus CHRISTVM ſecũ/
Rom.6. dum carnem,ſed iam nunc non nouimus: et, Quod
mortuus eſt peccato,ſemel mortuus eſt: quod autẽ
„ uiuit,uiuit Deo:hoc eſt,uiuit Deus. Et accedens re/
„ uoluit lapidem:et ſedebat ſuper eum. Sedebat ad
docendam reſurrectionem,nõ ad laſſitudinem ſub/
leuandam. Cæleſtis natura ignorat laſſitudinem:ne/
ſcit laborẽ;ſed factus ẽ lapis uas Angelicæ ſeſſionis,

doctrinæ cæleſtis cathedra,ſchola uitæ,qui a Iudæis
ad mortis ianuam,ad cineris ſeruitiũ,ad triſte ſilen
» tium fuerat conſtitutus. Erat,inquit,aſpectus eius ſi
» cut fulgur : ueſtimenta autem eius ſicut nix. Vultus
claritas â ueſtiũ candore ſeparatur,& facies fulguri,
niui ueſtis Angeli comparatur,quia fulgur de cælo,
nix de terra:audi Prophetam dicentẽ.Laudate Dñm ps.148.
de terra ignis,grando,nix. In facie ergo Angeli cla-
ritas cæleſtis ſeruatur naturæ;in ueſte uero figuratur
gratia cõmunionis humanæ : & ſic tẽperatur ſpecies
Angeli colloquentis,ut carnales oculi,& ueſtiũ ferãt
placidã claritatem:et ex fulgore uultus nuntium ſui
» tremerent,et reuererentur auctoris. Præ timore aũt
» eius exterriti ſunt cuſtodes. Quare territi ? quia cu
ſtodiebant crudelitatis ſtudio,nõ pietatis obſequio.
Ruit,deſtruitur,ſtare non poteſt,quẽ conſcientia de
ſtituit:impellit reatus:hinc eſt ꝙ Angelus percellit
» impios,pios alloquit̃,& ſolatur. Nolite timere uos.
Hoc eſt,illi timeant:quærentes non timeant,timeãt
» perſequentes. Nolite timere uos; ſcio enim ꝙ I E-
» S V M qui crucifixus eſt quæritis:nõ eſt hic. Hoc eſt,
ego ueni,ut inſtruerem uos,non ut illũ eximerẽ,qui
» et rerum factor eſt:& ſui eſt ſuſcitator. Non eſt hic:
» ſurrexit enim ſicut dixit. Vides quia uenit Angelus,
ut factis aſſereret ſeruus,quæ Dñs prædixerat uerbis:
& doceret moriẽdi,et uiuẽdi penes illũ poteſtatem
fuiſſe,qui ante ſuã mortẽ ſuã ꝑdixerat reſurrectionẽ:
nã utiq; qui ſcire potuit,potuit et cauere:ſed quia uin-
cere potuit,declinare cõtempſit,quia reſurgẽtis glo
ria ſepeliuit moriẽtis iniuriã.De ſequentibus frẽs ſe-
quẽti ſermone tractabimus;qa ꝓtrahere nos, & dila
tare ſermonẽ adhuc recẽs itineris ꝓhibuit laſſitudo.

SERMO

DE EADEM, DEQ. SECVNDA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA MVLIERIBVS A MONVMENTO REGREDIENTIBVS. SERMO. LXXVI.

SVperiori ſermone Mariam,& alteram Mariá Eccleſiæ ex duobus populis uenientis figuram diximus habuiſſe; hoc ex ſequentibus hodie cupimus approbare, ſi modo nobis ueſter benignus

Mat. 28. præbeatur auditus. Reſpondens, inquit, Angelus dixit. Nolite timere uos, ſcio.n. quia IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis; non eſt hic: ſurrexit enim ſicut dixit. Venite, uidete locum ubi poſitus erat Dñs. Angelus prædicat nomen, crucem dicit, loquitur paſſioné, fatetur mortem, ſed reſurrectionem mox, mox Dominum confitetur. Et ſi Angelus poſt tâta ſupplicia, poſt ſepulchrum agnoſcit Dominum, ſuá loquitur ſeruitutem,& iniuriam paſſionis totam tranſiſſe ſentit reſurrectionis in gloriam, cur homo aut minoratum Deû in carne iudicat? aut in paſſione exiſtimat eius defeciſſe uirtutem? aut côſumptam dominationem credit ſeruitute digna? Dicit crucifixum, oſtendit locum, ubi poſitus erat Dñs, ne alter, & non ipſe idem reſurrexiſſe crederetur ex mortuis. Et ſi Dominus eadem redit in carne, uulnera reportat, ipſa clauorum foramina reſumit, & ipſa facit teſtimonia ſui corporis, ſuæ reſurrectionis indicia, quæ ſuæ fuerant côtumelia paſſionis; quare homo ſe in alia putat, aut in ſua nô putat carne rediturû? aut carné ſeruus forte dedignatur ſuá, cum noſtrá Dñs non mutarit? Acquieſce homo ipſum te futurum eſſe in carne tua, ne

tu ipſe nõ ſis,ſi in carne ſurrexeris aliena. Adiecit An
„ gelus dicens. Et cito euntes dicite diſcipulis, qa ſur
„ rexit;et præcedet uos inGalilæã:ibi eũ uidebitis. An
gelus hic nõ fœminas, ſed Eccleſiã duabus in fœmi/
nis mittit:unã mittit,ut eã mittendo ſic longe, lateq;
diffundat:Angelus hic ſponſam mittit ad ſponſum;
deniq; cũtibus illis occurrit Dñs:& ſalutat eas dicẽs.
„ Auete. Occurrit:& nõ poteſtate terret,ſed præuenit
charitatis ardore;non auctoritate turbat, ſed ſalutat
lege ſponſi:nõ dominantis iure onerat,ſed honorat
„ dilectione cõſortis:ſalutat. Auete. Dixerat diſcipu/
lis ſuis ipſe:Neminẽ ſalutaueritis in uia;et quid eſt ꝙ Luc. 10.
hic in uia tam feſtiuus ſalutat ? occurrit, nõ expectat
cognoſci ? intelligi non reqrit? non ut interrogetur
admittit,ſed in ſalutationẽ uadit totus? uadit feruẽs?
et ſuũ ſoluit ipſe ſalutatione mandatũ ? fecit,fecit qa
totũ uincit,et exuperat uis amoris;ſimul qa CHRI/
STVS in Eccleſia ſe ſalutat,quã ſuã fecit eſſe:et ſic ui
ſcera ſua ſuũ ſic recepit in corpus:dicente Apl̃o.Et ip Coloſ.1.
ſe eſt caput corporis Eccl̃iæ.In iſtis uero fœminis Ec
cleſiæ figurã manere plenã res ipſa oñdit euidenter,
qa diſcipulos ſuos CHRISTVS de reſurrectione nu Luc. 24.
tãtes arguit:trepidãtes firmat:oñſione lateris,clauorũ
cauernis,ſumptione cibi,uix reuocat ad fidẽ.Vnde&
merito in fide paruulos ſic pueros appellat dicendo.
Pueri nunqd habetis pulmentariũ? ipſamq; alibi Ma Ioã. 21.
riã flentẽ quaſi de mortuo,mulierẽ uocat;atq; tangẽ Ioã. 20.
di ſe licentiã negat:iſtas aũt ſic perfectas inuenit , ſic
credentes,ſic nõ de ſexu trepidãtes,ſed myſterio cur
rẽtes,ſic Dñm toto fidei ardore requirentes,ut habẽ
„ dũ ſe tradat eis ſalutatione tali dicens. Auete. An/
gelus dixerat,Scio.n.quia IESVM crucifixum q̃ritis:

et requirentibus CHRISTVS, Auete, reſpondit: ali/
Ioã. 20. bi aũt Mariæ nec tangendi datur facultas: hic non ſo
lum tangendi, ſed & tenendi copia tota conceditur.
„ Illæ autẽ, inquit, acceſſerunt: et tenuerunt pedes eius.
Iſtæ tenẽt pedes CHRISTI, quæ in Eccleſia typũ
Euangelicæ prædicationis tenent, et merẽtur ex cur
ſu; ac ſic fide tangunt ſui ueſtigia Saluatoris, ut ad to
tius Deitatis pertingant gloriam: perueniant ad ho/
Ioã. 20. norem; illa aũt merito audit, Noli me tangere: quæ
in terris deflet Dñm, et ſic in ſepulchro quærit mor/
tuum, ut eum in cœlis neſciat regnare cũ patre. Noli
me tangere, ideſt obſequi tactu carnis, quem fidei ta
ctu deberes attingere: nec quaſi hominem tantũ tan
gere tu præſumas in terra, quem Deum nondum ſa
pis in cæleſtibus adorare: fœminea cura deſinat, mu
liebris ſollicitudo deſiſtat, uirilis credulitas tuã con/
ſcendat in mentem, aſcenſum meũ cordis tui capiat
latitudo, ut in cæleſtibus æterna tactus mei beatitu/
Pſal. 83. dine perfruaris: iuxta illud Prophetæ. Beatus uir cu/
ius eſt auxiliũ abs te Dñe: aſcẽſus in corde eius diſpo
ſuit. In terra non tangit CHRISTVM, qui fide in cæ
lo non conſcendit ad CHRISTVM. Q đ ergo eadẽ
Maria nunc in fidei uertice conſtituta, nunc in Eccle
ſiæ ſublimata faſtigio, et tangit CHRISTVM, &
tenet toto ſanctitatis affectu, nunc imbecillitate car/
nis, & fœminea infirmitate deiecta dubitat, & tactũ
ſui non meretur auctoris, non facit quæſtionẽ: ſiqui/
dem illud de figura eſt, hoc de ſexu: illud eſt de diui
na gratia, hoc de humana natura: quia nos idem ipſi
cum diuina ſcimus, Dei munus eſt: cũ humana ſapi/
mus, cæcamur ex nobis: ſic btũs Petrus CHRISTVM
Mat. 16. dum Dei filium cõfitetur, patre reuelante cognoſcit:
cum negat

cum negat CHRISTVM, carnis ſentit, & patitur
cæcitatem. Inter hæc Iudæi crimina aut male emũt
ſua, aut diſtrahunt peius aliena, dum peccata taxant
pretio, dum pecunia penſant, & cõpenſant delicta: dũ
in ſceleribus ſuis fundunt, quod toto ſcelere congre/
gauerunt: ſic Iudã cõparant traditorẽ domini ſui: &
pretio redẽptoris mundi ſanguinẽ penſant: ſic aperti
ſepulchri fidẽ claudunt ſacculo, ut negandæ reſurre/
ctionis crimen nũmis criminũ mercarentur. Pecu/
,, niam, inquit, copioſam dederunt militibus dicẽtes:
,, Dicite q̃a diſcipuli eius uenerunt nocte, et furati ſunt
,, eum uobis dormientibus: et ſi hoc præſes audierit,
,, nos ſuadebimus ei: & ſecuros uos faciemus. At illi ac
,, cepta pecunia fecerunt ſicut erant edocti: & diffama/
,, tum eſt uerbũ iſtud apud Iudæos uſq; in hodiernum
,, diem. Apud Iudæos, nũquid apud Chriſtianos? Iu/
dæe quod tu in Iudæa obſcurabas auro, fide toto cla
ruit, et eluxit in mundo: Diſcipuli receperunt, non fu
rati ſunt CHRISTVM: tu perfidiã cõparaſti, ſed non Mat. 27.
furatus es ueritatem: Iudæe reſurrexit CHRISTVS,
tu pecuniã perdidiſti. Sanguis eius ſuper nos, & ſuper
filios noſtros. Iudæe CHRISTVS uiuit: tu et te, &
tuos poſteros occidiſti.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO. LXXVII.

PLenum ſatis, & perfectæ deuotionis in/
dicium, q̃ tẽpore paſſionis tota creato
ri ſuo cõpatitur creatura: quæ caro ter
ra tremente nõ tremuit, quæ mens nõ
torpuit, quod ingeniũ nõ defecit, cum

T

Sol ante tempus occidit? lux refugit? deniq; fratres & noſtra occubuere tunc uiſcera, ſenſus eſt cõmortuus, ſermo noſter ſuo eſt cõſepultus auctori, ut eius totam nunc ſuſcitaretur ad gloriam. Iſta extitit ſilẽtii mei cauſa: iſta debiti mei deuota dilatio fuit. Nec mirum fratres, ſi prouide ſermo meus toto affectionis obſequio ad ĩferos etiam ſuum ſecutus eſt largitorem: quia ſine ipſo uobis talibus, ac tantis creditoribus quod redderem nõ habebam: qꝫ ſi cupidus aliquis, & auidus exactor de ſolutionis tarditate cõqueritur, calumniã temporis nobis deſiſtat inferre, quia diues Dñs meus multiplicẽ fœnoris ipſius auget, & repẽſat uſurã. Abſoluat ergo nos iã Euãgelicæ larga lectiõis humanitas, quos officii neceſſitas hoc tantũ
Mat.28. deduxit, & addixit ad debitũ. Veſperã, inquit, ſabba
„ ti q̃ luceſcit in prima ſabbati. In Dño reſurgẽte nõ humanæ ſolũ conuerſum eſt ius naturæ, ſed etiã ipſe
„ creaturæ ordo inſigniter eſt mutatus. Veſpera ſab
„ bati quæ luceſcit. Ecce Dño reſurgente nõ tenebreſcit ueſpera, ſed luceſcit: & fit lucis exordiũ, quod prĩ
„ cipiũ noctis eſſe cõſueuerat. Veſpera ſabbati quæ lu
„ ceſcit in prima ſabbati. Sicut mortalitas in ĩmortalitatem, corruptio in incorruptionẽ, caro in Deum, ita tenebræ trãsferuntur in lucẽ: ut ſe nox ipſa taliter non periiſſe gaudeat, ſed eſſe mutatã, quæ obſcuritate magis, q̃ tẽpore ſic defecit: quæ interualla, quæ uicem ſuæ felicius perdidit ſeruitutis, ut ĩ perpetuæ lucis proflueret, & erũperet libertatẽ: dicẽte Propheta.
ps.138.„ Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Veſpera q̃
„ luceſcit in prima ſabbati. Sabbatũ ſecundariũ ſe lætatur effectũ, quod iuſſiõne legis torpebat in otio: & per diei Dominici primatũ in diuinæ uirtutis opera

mirabiliter excitatur, quod Iudaicæ obſeruationis i-
ertia a uirtute ſalutari reddebat extraneũ: dicẽte Do-
mino: Non licet ſabbatis ægris curã, afflictis opẽ, cæ- Luc.6.
cis uiſum, uitã mortuis condonare? & interpretãdo
taliter a Deo diem ſabbati ſanctæ legis ſtudiis depu-
„ tatũ, miſeræ tantũ uentris addixerat ſeruituti. Ve-
„ ſpera ſabbati quæ luceſcit ĩ prima ſabbati, uenit Ma-
„ ria Magdalene, & altera Maria. Vna uenit nomi-
„ ne, quæ nunc alia legitur in diuerſa perſona. Venit
„ Maria, & alia Maria. Quo & unam in duabus nomi
nis unitas figuraret: & mutatam fœminã diuerſitas
panderet perſonarũ: uenit enim, non uenerunt: & cũ
dicitꝭ alia, in utraq; eandem myſtico deſignat affatu,
ut aliam ueniſſe ante fidem, aliam poſt fidem redi-
turam eſſe mõſtraret. Venit mulier, ſed redit Maria:
uenit quæ intulit mortem, redit quæ genuit uitam:
uenit Adam quæ deduxit ad inferos, redit quæ ab in
„ feris CHRISTVM recepit. Venit Maria, & alia
„ Maria. Quare? Videre ſepulchrum, et non CHRI-
STVM quærere: tãtũ uidere ſepulchrum, reatus ſui
titulum, facinoris ſui triſte documentũ, ſuæ cum dia
bolo præſumptionis, ſui quæſtus ferale cõmercium,
ut inde recuperaret fidem, unde perpetuum ſuæ præ
„ uaricationis ſuſtinebat opprobrium. Et ecce terræ
„ motus factus eſt magnus. Si ſic terra tremuit, cum
ſuorum Dominus reſurgit ad ueniam, quemadmo-
dum contremiſcet, cum noxiorum cõſurget ad pœ-
nam? dicente Propheta. Terra tremuit, & quieuit, Pſal.75.
cum reſurgeret in iudicium Deus. Et quæ conſerui,
hoc eſt Angeli, præſentiam ſuſtinere nõ ualuit, quẽ-
admodũ Deum iudicẽ ſuſtinebit? Ecce hiſdẽ lineis
quibus perierat ſalus humana reparatur. Prima ad

perfidiam mulier, prima procuratur ad fidem: pri‑
ma currit ad iteremptorē mortis,quæ prima cucur‑
Luc. 6. rerat ad mortis auctorem: prima audit ab Angelo,
„ quæ prima cum diabolo fuerat collocuta. Angelus
„ Domini deſcendit de cælo:et accedens reuoluit lapi
„ dem:et ſedebat ſuper eum. Nō ut conferret reſurre
ctionem tali operatione,ſed ut proderet:dicente Do
Ioā. 10. mino.Poteſtatē habeo ponendi animā meā:et pote‑
ſtatem habeo iterū ſumendi eam.Nobis clauſa ape‑
rit:nobis occulta reſerat:nec auctorē ſuum qui iā nō
erat in ſepulchro educit ad lucem,ſed cōſeruos ſuos
qui poſiti erāt in dubitationis obſcuro ad fidē reſur‑
rectionis adducit: ipſo atteſtante cum dicit. Non eſt
„ hic:ſurrexit. Reuoluit lapidem:et ſedebat ſuper eū.
Quare non uoluit,ſed reuoluit? ut quē perfidia Pha
riſæorū ad offenſam uoluerat,et ſcādalū,Angelus ad
Iſa. 8. et fidem reuolueret,et ſalutē:dicēte Propheta.Ecce po
28. no in Syon lapidē offenſionis,et petrā ſcādali. Reuo
Rom. 9. luitur ergo lapis,ut euolueret mortē, qui uitā clauſe
Deu. 28. rat aduolutus:dicente ſcriptura. Videbitis uitam ue‑
ſtram pendentē coram oculis ueſtris:et nō credetis.
„ Et ſedebat ſuper eum. Non laſſitudinē recreans,ſed
ſacri,et uitalis ſepulchri ſe eē præſidē ſic demōſtrās:
et deſtructā eē mortem cæleſtis miniſter officii tali
ſeſſiōis ſuæ declarabat indicio:et eſſe Deum qui paſ‑
ſus eſt,Deū qui intra noſtri corporis eſt receptus an‑
guſtias, Deum quem habitu ſuperno ſic reſidens te‑
ſtabatur aſſertor:et quid plura fratres? ſedet,quia ab
illo tam uenerabili ſepulchro nūq̄ Angelus recedit.
„ Præ timore autē eius exterriti ſunt cuſtodes: et facti
„ ſūt ſicut mortui. Quos proſternit terror noxios,ad
conſcios mox recurrit.Sic ſic inocui cum reſurgent,

» terror, et mors iniuſtos, et impius poſſidebit. Erat
» autem aſpectus eius ſicut fulgur, et ueſtiměta eius ſi/
» cut nix. Quid facit ueſtis ubi nulla eſt nuditas? quid
indumentum ubi tegendi neceſſitas non habetur?
ſed Angelus fratres, noſtrum habitum, noſtram for
mam, noſtram ſimilitudinem, in reſurrectione tali/
ter præfigurat, ubi homo ipſa corporis ſui claritate
reſtituit: dicěte Domino. Tunc iuſti fulgebunt ſicut Mat. 13.
» Sol in regno patris eorum. Reſpõdens autem An/
» gelus dixit mulieribus. Nolite timere uos: ſcio enim
» ꝙ IESVM, qui crucifixus eſt quæritis. Adhuc cruci/
fixum, et mortuum requirebant: quarum fidem ſæ/
ua paſſionis procella turbauerat, et tĕtationis eas ita
pondus incuruauerat, ut cæli Dominum adhuc quæ/
» rerent in ſepulchro. Non eſt hic. Secundũ id quod
in loco extitit: hic eſt autem, per hoc ꝙ ubiq; eſt, & lo
» ci capacitate non clauditur. Venite, uidete locum
» ubi poſitus erat Dominus. Mulieres uocat Angelus
ad uidendum, ut ſacri corporis locus mundaret ocu
los, quos diabolo claudente uetitæ arboris macula/
rat aſpectus. Ingrediuntur ſeplchrum, ut conſepultæ
Domino totam fidei reſurgerĕt in ſalutem: Si com/ Rom. 6.
plantati ſumus ſimilitudini mortis eius, ſimul & re/
» ſurrectionis erimus. Euntes dicite diſcipulis eius.
Reuertere ad uirum mulier iam ſanata, & ſuade fi/
dem, quæ perfidiã ſuaſiſti: refer homini **Dominicæ**
reſurrectionis indicium, cui ante tentationis, & **rui/**
næ conſilium detuliſti.

DE SEPTIMA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS AD MARE TIBERIADIS. SERMO. LXXVIII.

POſt illam terris inexpertam, tremẽdã cælis, inauditam ſæculis, inferis non ferendam tempeſtatem Dominicæ paſſionis, uenit ad mare Dominus: et diſcipulos ſuos nocturnis in tenebris repperit fluctuantes: fugiente. n. ſole quid de ſplendore lunari, quid de ſtellis ad noctis potuit ſolatium remanere? erat. n. una tetra, et confuſa caligo, quæ non ſolum uiſum corporis, ſed ipſum mentis cæcabaꝛ obtutum: nec ſinebat litus fidei, portum ſalutis petere, uel
Io. 21. repetere nauigantes. Mane, inquit Euangeliſta, iam facto ſtetit IESVS in litore: nõ tamen cognouerunt diſcipuli quia IESVS eſt. Creatoris iniuriã tota fugerat creatura: necem Domini ſui mũdus euitare cõtendit: ſciens ad totã domũ uindictã pertendere, in qua fuerit ſeruorũ ſcelere dominator occiſus: hinc ẽ ꝙ ſuis ſe deſerentibus fundamẽtis terra tremuit: Sol ne uideret, aufugit: dies ne intereſſet, abſceſſit: petræ quia non ualebant diſcedere per naturam, nouum ſcinduntur per uulnus, facinus tantum ſono, quia uoce non poterant accuſantes: infernus ubi ad ſe penetrare ipſum iudicem uidit, uictus, et eiulans quos tenebat, amiſit: hinc eſt ꝙ redditæ corporibus ſuis animæ reſurrecturos mortuos, quos mundus putauerat deperiiſſe, uiuentibus nuntiarunt: ergo taliter cũ mũdi compago tota confuſo ordine fluctuaret, & ad primordiales tenebras, atq; antiquum chaos crederet

ſe auctoris ſui morte deuolutam ſubito reſurrectio
nis ſuæ lumine Dominus diem reducit,& orbem to/
tum priſtinum reformat in corpus,ut quem ſibi tali
ter uiderat eſſe cõpaſſum, ſuam ſecum ſuſcitaret ad
„ gloriam:dicente Euangeliſta. Mane iam facto. Id
„ eſt tranſacta nocte Dominicæ paſſionis. Stetit IE/
„ SVS in litore. Vt i antiquum terminum reuocaret
uniuerſa:firmaret dubia:iactata compeſceret:turba/
ta componeret:et ſtatione ſua ipſa fundamenta or/
bis,quæ ſic cõmota fuerant,ſtabiliret:quo mox mun
dus ad ſui recurreret auctoris obſequium,qui ad ſui
„ diffugerat auctoris iniuriam. Mane autem facto ſte
„ tit IESVS in litore. Vt Eccleſiam præcipue, in qua
diſcipuli amaris tunc fluctibus iactabãtur, ad fidam
fidei ſuæ reduceret ſtationem:deniq; quia eos a fidei
uirtute repererat deſtitutos,& a uirili robore inuene
rat perdeiectos,arguit tales pueros nuncupando: cũ
„ dicit. Pueri nunquid pulmentarium habetis? Ibi
enim erat Petrus qui negauerat: Thomas qui dubi/ Mat.26.
tauerat: Iohannes qui fugerat: non ergo ut fortiſſi/ Ioã.20.
mos milites,ſed pueros cõpellat ut timidos: & quos Mar.14.
idoneos necdum depræhendit ad prælium,ut tene/
„ ros inuitat ad menſam,dicendo. Pueri nunquid ha
„ betis pulmentarium? Vt humanitas ad gratiam,pa
nis ad fiduciam, pulmentum reuocaret ad fidem:
corpus enim reſurrexiſſe non crederent, niſi eum to
to hominis ordine cernerent mãducantẽ. Hinc eſt
ꝙ petit eſcas ſaturitas tota rerũ: panis ipſe mãducat:
quia non ille cibũ,ſed ſuorũ ſemper eſurit charitatẽ.
„ Pueri nũquid habetis pulmẽtariũ? reſpõderũt ei:nõ.
Et quid habebant,qui CHRISTVM iam ſecum poſi

tum non habebant? qui coram ſtantem Dominum
ſuis adhuc oculis non uidebant? non enim cognoue
„ runt diſcipuli ꝗ IESVS eſt. Dicit eis: mittite in dex/
„ teram partem nauis rete,& inuenietis. Reuocat ad
dexteram,quos turbo paſſionis egerat,et redegerat
„ ad ſiniſtram. Miſerunt,inquit,& non poterant illud
„ trahere a multitudine piſcium. Miſerant in dexte/
ram,miſerant in uirilem partem,ſed ut pueri adhuc
trahere non ualebant: ſenſerunt tamen ex ipſo pon/
dere,ſenſerunt piſces ueniſſe ad iubentis imperium,
„ non humanæ artis incurriſſe capturam. Diſcipulus
„ autē ille qui diligebatur ab IESV ait,Dominus eſt.
Primus qui diligitur uidet: quia ſemper amoris ocu
lus acutius intuetur: & ſemper uiuacius qui diligitur
„ ſentit. Petrus ut audiuit. Quæ res illam Petri ſic tar
dauerat mentem, ut ab alio audiret Dominum, qui
cæteris conſueuerat nuntiare? ubi eſt illud ipſius ſin
Mat.16. gulare: Tu es CHRISTVS filius Dei uiui? ubi eſt?
&.26. in domo aufugerat Caiphæ principis Iudæorum,tar
dius ſuum Dominū uidebat, qui uocē facile ancillæ
„ ſuſurrantis audiuit. Vt audiuit, inquit, quia Domi/
„ nus eſt,tunica ſe præcinxit,erat.n.nudus. Mirum fra
Mar.14. tres,cū cōprehenderetur Dominus, Iohānes abiecit
ſindonē,et Petrus iuentus eſt nudus,quia Iohannem
texit fuga: Petrū negatio ſic nudauit. Mirū fratres,&
uere mirum,quia qui in naui nudatus eſt,in mare ſe
demergit indutus: quia innocentia nunꝗ nuda eſt: &
Gen.3. reatus ſemper refugit ad uelamen: deniq; ſicut Adā,
ita & nunc Petrus poſt culpā ſuam geſtit tegere nudi
tatem,qui fuerāt ambo utiq; ante culpam ſancta nu/
„ ditate ueſtiti. Tunica ſe præcinxit: et miſit ſe in ma/

re. Vt mare dilueret, quod negatio taliter ſordida/
uerat. Miſit ſe in mare. Vt eſſet primus in reditu, q
acceperat in ordine principatum. Et tunica ſe præ/
cinxit. Qui præcingẽdus erat martyrii paſſione:di/
cẽte Domino. Alius te præcinget:et ducet quo tu nõ Ioã. 21.
uis. Alii autẽ diſcipuli nauigio uenerunt, non enim
longe erant a terra, ſed quaſi cubitis ducentis, trahẽ/
tes rete piſcium. Alii nauigio perueniunt, et captu/
ram piſcium trahunt, ut Eccleſiam ſæculi iactatam
procellis, et eos quos Euangelico rete ad ſupernam
lucem rapiunt, et eleuant de profundo, ad Dominũ
ſecum fideli labore perducant. Non, inquit, longe
erant a terra. Non erant longe a terra uiuentium,
quos præſentium finis proximos eſſe fecerat iam fu/
turis. Sed quaſi cubitis ducentis. Ex Iudæis, et Gen
tibus centenariũ numerum duplicat, qui duorum ui
tam, ſalutẽq; iungit populorum. Reliquam partem
lectionis ſequenti ſermone, Domino iuuante, tracta
bimus.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO. LXXIX.

QVoniam Matthæi, et Marci ſuper Do/
minicam reſurrectionem iam cucur/
rimus lectiones, modo quid hinc ito/
nuerit Lucas beatiſſimus exqramus.
Vna, inquit, ſabbati ualde diluculo ue Lu. 24.
nerunt ad monumentũ mulieres portantes quæ pa/
rauerant aromata. Sæpe diximus quæ circa reſurre
ctionẽ CHRISTI geſta ſunt, geſta eſſe reſurrectio/
nis noſtræ in formã:hinc eſt ꝙ Euãgeliſtæ ſermone
plus myſtico, q̃ nouo factorũ CHRISTI ſeriẽ prolo

„ quuntur. Vna,inquit,ſabbati. Bene una,quia reſur-
rectiõis dies alterã neſcit:lucis æternæ mater noctis
tempus ignorat: perpetuus dies perpetuo illuceſcit:
reſurgentiũ lux mori nõ poteſt:lux quæ noctem de/
„ let neſcit extingui. Venerunt,inquit,ad monumen
„ tum portantes quæ parauerãt aromata;& inuenerũt
„ lapidẽ reuolutũ a monumẽto:& intrantes non inue/
„ nerunt corpus Domini IESV. Quid eſt,ꝙ quæ ante
de monumẽto fugerant,nunc audaces redeunt ad ſe
pulchrũ? intrepidæ pauidũ redeunt ad funus? ſepul
chri triſtitiã confidenter inuadunt? & nõ inueniẽtes
Dñm,cõſtanter q̃runt? cõſtantius ĩmorant? nec illud
paueſcũt,ꝙ monumẽto nox addita, dũ tenebras ge/
nerat, addit timorẽ? Fr̃es mulier mali cauſa:pecca/
ti auctor:uia mortis:ſepulchri titulus: ĩferni ianua:la
mẽti neceſſitas tota:ob hoc naſcũtur lachrymis: mã
cipãtur mœroribus:gemitibus addicũtur:et in lamẽ
tis tantũ fortes ſunt,quantũ uiribus inueniũtur infir
mæ:et quãtũ ĩparatæ ſunt ad labores,tãtũ ad lachry/
mas ſunt paratæ: hinc eſt ꝙ lachrymis arma uincũt:
regna fletibus inclinãt:lamentis totã fortitudinẽ ui/
rorũ frãgunt.Nõ eſt ergo mirũ,ſi ad lachrymas, ad
funus,ad ſepulchrũ, ad obſequiũ Dñici corporis fœ/
minæ ardẽtiores Apl̃is hic uidentur,ubi mulier pri/
ma currit ad lachrymas, q̃ prima cucurrit ad lapſũ:
ꝓcedit ad ſepulchrũ,q̃ ꝓceſſit ad mortem: fit reſurre
ctionis nuntia,q̃ fuit mortis interpres:et q̃ uiro por/
rexerat interitus tanti nuntiũ,uiris ipſa porrigit ma
gnæ ſalutis auditũ:ut cõpenſet fidei nuntio,quod pfi
diæ ademit auditu.Nõ eſt hic præpoſterus ordo, ſed
myſticus:nõ poſtponuntur Apl̃i fœminis, ſed ad ma
iora ſeruãtur:fœminæ obſequiũ CHRISTI ſuſcipi/

unt, Apoſtoli CHRISTI ſuſcipiūt paſſiones: illæ por-
tant aromata, iſti flagella: illæ intrant ſepulchrū, iſti
carcerē: illæ ad obſequiū feſtinant, iſti peruolant ad
catenas: īfundunt illæ oleū, iſti ſanguinem fundunt:
mortē ſtupēt illæ, ſuſcipiunt hi mortes: et q̄d multa?
reſident illæ domi, ad acies iſti tēdunt, ut deuoti mi-
lites probent aduerſis fidē: uirtutē laboribus: iniuriis
patientiā: periculis mortē: uulneribus tolerantiā: de-
uotionē pœnis: uiſcerū laceratione cōſtantiā: mulie-
res ergo ferūt pro CHRISTO lachrymas, Apoſtoli
diabolo ſuperato, et uictis hoſtibus, CHRISTO et ui-
ctoriā referunt, et triūphū. Verū ꝙ Apl̄i reſurrexiſſe **Luc. 24.**
Dominū mulieribus nuntiantibus aut nō credidiſſe,
aut deliramentum iudicaſſe referuntur, grauiter ne-
mo arguat: alte dubitat, qui altius credit: decipi non
poteſt, qui non eſt facilis auditui: ignauus nimis eſt,
qui poſt exēplum inuenitur incautus: rudis miles ad
aciem concurrit: qui cauſam belli neſcit, uim bellato-
ris ignorat: peritia eſt, non eſt ſegnities, cum ſenſim
miles ueteranus incedit: ſic Adam nouus cito ceci- **Gen. 3.**
dit, dum cito credidit: et dum facile dat aures ad mu-
lieris auditum, ſe, ſuoſq; poſteros peſſimo addixit ini-
mico: at ueteranus Petrus fœminam non facile au-
dit: fœminis nuntiantibus credit tarde: et ut uetera-
nus deliberat, ne ut puer incurrat: deniq; ubi duo ex
diſcipulis, qui poſt reſurrectionem CHRISTVM
meruerunt itineris habere collegam, reuerſi nuntia-
bant Dominū ſe uidiſſe, Apoſtoli quod audiunt non
delirum iudicant, ſed uirile: dant aures: ora figunt:
aperiunt oculos: corda pandunt: et quæ dicuntur ſic
commendant ſenſibus, ut poſt cunctationis æſtus ſi-
tienter bibant auditum fidei de flumine, quod col-

legarum lingua fundebat: ſicut ardorem ſitis frigi-da pocula reſtinguunt, & refrigerant, ita mẽtis auditus lætior fit poſt mœrorem. Fratres quis cauſas capere Dominicæ natiuitatis poteſt? Dominicæ reſurrectionis negotium exiſtimare quis meretur? iſta cogitare, capere, æſtimare, niſi qui ab ipſo Deo acceperit, nõ ualebit: ꝙ creator rerum fœmineo creatur partu: ꝙ mundi Dominus in ſeruitute uidetur humana: ꝙ paſtor omnium paſtu indiget: reis ꝙ addicitur qui abſoluit uniuerſos: ꝙ punitur uita ſæculi: ꝙ mortuorum moritur ſuſcitator: ꝙ claudens omnia ſepulchro clauditur: ꝙ ſupernorum Dominus apud inferos inuenitur: qui ergo iſta capere poteſt, Apoſtolorum cũctationes, trepidationes, timores, fugas, latebras, profunde iudicans non miratur. Ergo fratres ꝙ Apoſtoli dubitant, ꝙ iſta tam tarde tanta credulitate ſuſcipiunt, non miremur nos qui hucuſq; nõ credimus: ſed oremus, ut de his tantum ſentire mereamur, quantum dederit ille qui diuina hominem ſentire largitur. Quod remanſit de ſerie lectionis, Deo iuuante, proximo ſermone perſcrutabimur.

DE CHRISTI RESVRRECTIONE, ET SECVNDA MANIFESTATIONE FACTA MVLIERIBVS A MONVMENTO REGREDIENTIBVS. SERMO. LXXX.

Mat. 28. SErmone proximo quia primã partem perſtrinximus lectionis, hodie quæ ſunt in ſequẽtibus audiamus. Reſpondens, inquit,
" Angelus dixit mulieribus: nolite timere

,, uos: ſcio.n.quia IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis:
,, non eſt hic:ſurrexit.n.ſicut dixit:uenite,uidere locũ
,, ubi poſitus erat Dñs. Putas ne Petri, Iohãnis, diſcipu
lorũ omniũ abſentia uritur, caſtigatur ignauia, q̃ re
ſurgẽti CHRISTO mulieres primæ ſolæ peruigiles
ardenter occurrant? ipſa etiã uirilis portio ſic nota/
tur, ut ad reſurrectionis gloriã muliebris præcurrat
infirmitas? abſit fratres, eſt iſtud cauſa, nõ caſus: my
ſterium, non euentus: ordo, non culpa: nam mulier
hic uirum ſequitur, non præcedit, ubi uir reſurgit in
CHRISTO. Sentias ergo Petrũ non mulieribus ceſ/
ſiſſe, ſed CHRISTO: non ancillæ, ſed Domino: ſa/
cramento, non ſomno: ordini, non timori: deniq; iã
uir erat in CHRISTO, quãdo ad mulieres Angelus
uenit: ut quantum præcellit Deus Angelum, tantum
,, uir mulierẽ p̃cederet ĩ honore. Nolite timere uos.
Quia bonos amor poſſidet, malos pauor: et impios
,, timor terret, pios ſolat̃ affectio. Nolite timere uos.
Hoc eſt dicere, timeat Iudæus qui tradidit: Pilatus q
addixit: qui illuſit miles: quæ crucifixit impietas: cru/
delitas amara pocula quæ propinauit: ſæuitia q̃ obſe
dit ſepultum: perfidia quæ emit mendacium: fidem
quæ uẽdidit inhumanitas, quæ Dominũ ſuum reſur/
rexiſſe dolet, non dolet occidiſſe: uos autẽ gaudere
conuenit, non timere, quia reſurrexit quẽ quærreba/
,, tis mortuũ: uiuit quẽ lũgebatis occiſum. Scio.n.q̃a
,, IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis. Hoc eſt, quid
quæritis uiuentẽ cũ mortuis? uitã quid quæritis in ſe
pulchro? ite potius ad occurſum uiuentis: et iam no
lite concurrere ad proficientis obſequium. Scio quia
,, IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis: non eſt hic. Sic
dixit Angelus, qui aperuit ob hoc ſepulcrum, non ut

inde exiret CHRISTVS, qui ibi iam nõ erat, ſed ut
» ibi CHRISTVM iam non eſſe monſtraret. Surre/
» xit ſicut dixit. Gemina uirtus eſt, & redire a mor/
» tuis,& futura præſcire. Venite,uidete locum ubi po
» ſitus erat Dominus. Venite mulieres,uenite, uidete
ubi Adam poſuiſtis uos: ubi ſepeliſtis hominem:ubi
uirum ueſtro conſilio contruſiſtis, per quod feciſtis
pro ſeruis ipſis Dominũ ſic iacere:& intelligite erga
uos tantam magnitudinem ueniæ,quãta fuit in Do/
» mino iniuriæ magnitudo. Venite, uidete locũ ubi
» poſitus erat Dominus. Virtus Angelica eſſe Domi/
num qni crucifixus eſt confitetur: et ĩfirmitas huma
na diſcutit utrum ſit Dominus qui reſurgit: CHRI/
STVS ſic humanas ſuſcepit paſſiones, ut totũ quod
» Diuinitatis eſt non amittat. Et euntes cito,dicite di
» ſcipulis eius,quia ſurrexit:et ecce præcedet uos ĩ Ga/
» lilæam:ibi eum uidebitis. Neq; hic mulieribus Apo
ſtoli poſtponuntur,ſed mulier abſoluitur a reatu,dũ
portat uitæ,portat reſurrectionis auditũ,quæ auditũ
» mortis portauerat,& ruinæ. Et exeũtes,inqt,cito de
» monumẽto cũ timore,& gaudio magno. Mulieres
intrãt ſepulchrũ,ut fierẽt ſepulturæ participes, ſociæ
paſſionis:exeũt de ſepulchro, ut ante fide ſurgerent,
» quã reſurgerẽt carne. Exeũtes cũ timore,& gaudio
» magno. Et ubi eſt,nolite timere: quia timor nõ ab/
latus eſt,ſed mutatus:timor abſceſſerat de reatu, ſed
de ſeruitio permanebat: malus timor culpæ, bonus
reuerentiæ timor: Adam datũ perdiderant, ne per/
» derent ipſum redditum pertimeſcebãt. Cum timo/
Pſal.2. » re,& gaudio magno. Scriptum eſt:Seruite Domino
» cum timore:& exultate ei cum tremore. Cum timo

» re,& gaudio magno. Quia timor Domini ſanctus Pſal. 18.
permanet in ſæculum ſæculi. In ſanctitate ergo ma/
» net, qui Dei permanet in timore. Currebant nuntia/
» re diſcipulis eius: et ecce occurrit eis IESVS dicens:
» auete. Fideliter currentibus occurrit CHRITVS, ut
quod fide crediderant agnoſcerent uiſu: & firmaret
» præſentia, quas adhuc trepidas habebat auditus. Oc
» currit eis IESVS dicés: auete. Occurrit ut Dominus:
ſalutat ut parens: affectu animat: ſeruat timore: ſalu/
tat, ut per amorem ſeruiant, non fugiant per timo/
» rem. At illæ acceſſerunt, & tenuerunt pedes eius.
» Haberi ſe uoluit, qui paſſus eſt ſe teneri. Acceſſerũt,
» & tenuerunt pedes eius. Vt ſcirent in capite CHRI/
STI uirum eſſe, ſe eſſe in pedibus CHRISTI: et datũ
ſibi uirum ſequi, non præire per CHRISTVM. Di/
» cit eis: nolite timere. Quod dixerat Angelus, dicit &
Dominus, ut quas firmauerat Angelus, CHRISTVS
» redderet firmiores. Sed ite, dicite fratribus meis ut
» eant in Galilæã: ibi me uidebunt. Reſurgens a mor
tuis CHRITVS reſumpſit hominem, non reliquit:
uocat ergo fratres, quos corporis ſui fecit eé germa/
nos: uocat fratres, quos patris ſui adoptauit in filios:
uocat fratres, quos benignus hæres ſibi præſtitit co/
hæredes. Sed reſurgente CHRISTO impietas quali
» ter reſurgat audite. Ecce uenerunt quidam de cu/
» ſtodibus in ciuitatem: et nuntiauerunt principibus ſa
» cerdotum omnia quæ facta fuerant: at illi congrega
» ti cum ſenioribus conſilio accepto pecuniam copio/
» ſam dederũt militibus, dicẽtes: dicite quia uenerunt
» nocte diſcipuli eius: et furati ſunt eũ dormiẽtibus no
» bis. Qui dant pecuniam, non perdẽda cõparant, ſed
ſeruãda: Iudæi uendẽte Iuda emerunt, ut perderent

CHRISTVM: nunc pecuniam copioſam, ut ſe,
legem, templum, patriam perderent, effuderunt. Vi-
ri ſanguinum, et doloſi, ſtatuunt pretium falſitatis:
perfidiæ conficiunt inſtrumentum: cõmercio crude
li fraudem fidei, ueritatis latrocinium nundinantur:
corrumpunt milites, ut furtum uocent, quod erat re-
» ſurrectionis arcanum. Venerunt diſcipuli eius no-
» cte: et furati ſunt eum. Non cõtenti interfeciſſe ma-
giſtrum, quomodo diſcipulos poſſent perdere mo-
liuntur: diſcipulorum crimen eſſe faciunt uirtutem
» magiſtri. Venerũt nocte diſcipuli eius: et furati ſunt
» eum. Plane amiſerunt milites: perdiderunt Iudæi;
ſed diſcipuli magiſtrum ſuum nõ furto, ſed fide, uir-
tute non fraude, ſancitate non crimine, uiuum non
mortuum ſuſtulerunt: hinc eſt ꝙ in Galilæam ut cũ
poſſint uidere mittuntur, quia Deus in loco perfidiæ
» non uidetur. ꝙ autem dixit, Data eſt mihi omnis
» poteſtas in cælo, et in terra, Quid ipſe in ſe ſibi de-
derit hoc declarat: probante Apoſtolo cum dicit.
2.Cor.5 Deus erat in CHRISTO mundum reconcilians
ſibi. Filius Dei uirginis filio, Deus homini, diuinitas
carni, contulit quod ſemper cum patre poſſedit, et
» ſpiritu. Et ideo ait. Ite: baptizate omnes gentes in
» nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Vt omnes
gentes poteſtas una, eademq; recrearet ad ſalutem,
» quas crearat ad uitam. Et ecce, inquit, ego uobiſcũ
» ſum omnibus diebus uſq; ad cõſumationem ſæculi.
Eſt ſemper nobiſcum, qui cum patre eſt ſemper: et
ueniet nobis per hoc quod aſſumpſit ex nobis: et qd
plura fratres? quod naſcitur, ꝙ patitur, ꝙ reſurgit,
quod accipit, non eſt, non eſt neceſſitatis ſuæ, noſtræ
eſt hoc ſalutis.

DE QVINTA

DE QVINTA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS CVM THOMAS ABESSET. SERMO .LXXXI.

DVm rebellis Iudæa creatorem ſuú debellare contendit,& in auctoris ſui necem leuat impias manus,terris abſtulit pacem,concordiam rerũ ſoluit, elementorum ſic fœdus rupit, ut mundú totum ad chaos reuocaret antiquum:deniq; diem fugat:noctem inuadit:lucé tenebris, cælum rebus aufert:facit tremere terram:miſcet mortuos uiuis:inferos,ſuperoſq; confundit:& diſſipato ordine in creatoris iniuriam pacificum nil penitus, amicum penitus nil reliquit. Hinc eſt q; reuerſus ab inferis CHRISTVS ut rebus pacem reddat,exclamat:pax uobis. Luc.24.
" Dum hæc loquuntur,inquit,Diſcipuli, IESVS ſtetit
" in medio eorum:et dicit eis; pax uobis. Bene addidit uobis,quia iam terra ſteterat:dies redierat: ſol recurrerat:& ordinem ſuum compago mundi redditũ iam tenebat:Diſcipulis aũt manebat adhuc bellũ : et collidebat eos acriter fidei,perfidiæq; conflictus : nõ ſic terram,ſicut diſcipulorum corda turbo concuſſerat paſſionis: et ideo animos eorum credulitatis, et incredulitatis acies pertinaci dimicatione uaſtabat: inſiſtebant mentibus eorum cogitationum cateruæ: & excurſibus deſperationis, ac ſpei robuſta licet pectora rũpebantur.Inter miracula innumeroſa ſignorum CHRISTI , et multimoda paſſionis eius genera,inter Deitatis inſignia, et imbecilla carnis , inter mortis damna,& dona uitæ,diſcipulorũ ſenſus,men

teſq; ferebantur:nunc ſpiritus corũ tollebatur ad cœlum:nunc eorum animæ collidebantur in terram:et in intimis eorum tali procella ſæuiẽte portum quietis nullum,nullam ſtationem pacis poterant inuenire.Hoc uidés ſcrutator pectorum CHRISTVS, qui iubet uentis,procellis imperat,et ſolo nutu tempeſtates tranquillitate cõmutat,mox eos ſua pace confir/
„ mat,dicẽs. Pax uobis:ego ſum:nolite timere. Ego
„ ſum crucifixus ille:mortuus:ſepultus. Ego ſum, Per
„ me Deus,per uos homo. Ego ſum. Non ſpiritus in
„ figura carnis, ſed ipſa ueritas in carne. Ego ſum.
Ego ex mortuis ſum uiuus:ex inferis ſum ſupernus.
„ Ego ſum. Quem mors fugit:inferna tremuerũt:tar
„ tarus Deum confeſſus eſt cum pauefcit. Nolite time
Mat.26„ re. Petre ꝙ negaueris:ꝙ fugeris tu Iohannes:ꝙ de/
Mar.14. ſeruiſtis omnes:ꝙ infidelibus de me totis cogitatio/
nibus iudicaſtis:ꝙ adhuc non creditis me uidentes.
„ Nolite timere,ego ſum. Qui uos per gratiam uocaui:elegi per ueniam:pietate ſuſtinui:charitate portaui:et modo uos ſola bonitate ſuſcipio,,quia culpas uidere neſcit,pater cum filium recipit: ſuos affectio
„ cum reſumit, Conturbati, inquit, et conterriti exi/
„ ſtimabant ſe ſpiritum uidere. Quare? quia clau/
Ioã. 20. ſis oſtiis intrauerat Dominus.Diſcipuli ergo conſternati mœroris ſomno,dabant CHRISTO non qđ poteſt diuina uirtus,ſed qđ natura recipit humana.
„ Putabant ſe ſpiritum uidere. Namq; ſpiritus hominis in utero ſepta tranſit,penetrat muros, ut clauſo corpore intret corpus incluſum: ſic anima quando dat uitæ finem, a corporis dulci contubernio cum recedit, domorum clauſtris, mundanis obſtaculis non tenetur: ſubſtantia cæleſtis terrenis ergaſtulis

neſcit includi: iuxta illud. Spiritus neſcis unde ue- niat, aut quo uadat. Diſcipuli ergo poſt reſurrectio- nem clauſis oſtiis Domino ingreſſo reportaſſe eum ſoliditatem corporis non credebant: in imaginem carnis ſolam rediiſſe animam ſuſpicantes; ut dor- » mientibus ſolent corporeæ imagines apparere. Exi » ſtimabant ſe, inquit, ſpiritum uidere. Ergo, ſicut di ximus, in Diſcipulis non ſedabantur cogitationum bella, non ſedabantur, ſed magis, magiſq; cogitatio- num bella creſcebant: & tumultus mentium ipſis etiam uiſionibus augebatur: et unde reſurrectionis aſſerebatur fides, unde totius cunctationis ſcrupulus naſcebatur. Quod uenerat, erat res: ꝙ clauſis oſtiis intrauerat, fides non erat: non erat fides, ſed uirtus erat: humanum non erat, ſed homo erat: ut eſſet ue- rum corpus in deitatis potentia, nó inanis carnis ſpe cies in reſurrectionis iniuriam. Ergo ad comprimé- dos ex hoc naſcentes conflictus cogitationum, reſpó » dit CHRISTVS. Quid turbati eſtis? & cogitatio » nes aſcendunt in corda ueſtra? Bene aſcendunt, nó deſcendunt: quia depreſſæ carnis pondere cogitatio nes humanæ ad altum Dei myſterium conátur aſcẽ dere, & conatibus in ipſis franguntur, ruunt, depo- nuntur ad terram, niſi ille iuuerit, qui donat homi- » ni cogitare diuina. Quid turbati eſtis? & cogitatio- » nes aſcendunt in corda ueſtra? Videte manus meas, » & pedes. Videte, hoc eſt dicere, uigilate: quare? » quia non eſt ſomnium quod uidetis. Videte ma- » nus meas, & pedes. Quia grauatis oculis caput ad- huc reſpicere non poteſtis: uidete carnis uulnera, quia Dei opera non uidetis: cóſiderate inimicorum titulos, quia Dei adhuc non conſideraſtis inſignia: Ioã. 3.

palpate, ut uel manus fidem faciat, quia uidés oculus ſic cæcatur: oculus non uidet, uideat tactus; digiti ueſtri intrent ueſtigia clauorũ, manus ueſtræ alta uulneris exquirant, aperite manuum foramina, ſulcate latus, renouate uulnera; quia negare non poſſum Diſcipulis ad fidem, quod inimicis in pœnam ſæuientibus non negaui: palpate, palpate, & uſq; ad oſſa inquiſitores ardui peruenite, ut uel oſſa carnis aſtruant ueritatem: et me eſſe ipſum uel uulnera ſeruata teſtentur. Rogo quare me reſurrexiſſe non creditis, qui innumeros mortuos ſub ueſtris oculis ſuſcitaui? niſi forte, uirtus quæ aliis affuit, mihi defuit: iuxta illã uocem quæ mihi pendenti inſultauit in cruce, dicens.
Mat. 26. Alios ſaluos fecit, ſeipſum ſaluũ facere non poteſt: ſi rex iſrael eſt, deſcendat de cruce, et credemus ei. Et quid eſt maius, excuſſis clauis deſcendere de cruce, aut ab inferis calcata morte conſcendere? Ecce & me ipſum ſaluum feci: & ruptis inferni uinculis ad ſuperna conſcendi: & tamen neq; apud uos fidem meæ Deitatis inueni. Aut forte triduana mors abnegat fidem credendi? nonne quatriduanum Lazarum iam
Ioã. 11. fœtentem nobis coram uocauit ab inferis uox mea? mea iuſſio reuocauit ad uitã? Et ſi ſeruus quatriduanus ſurgit: cur triduanus Dñs non reſurgit? Adhuc aũt illis non credentibus præ gaudio, & mirantibus. Votiua gaudia & cum data fuerint uix creduntur: optata cum perueniunt dant ſtuporem: hinc eſt ꝙ Apoſtoli reſurrectionem CHRISTI celeriorem q̃ ſperauerant admirantur: et quod credunt tardius, non eſt perfidiæ, ſed amoris: ſcrutantes. n. taliter fidẽ non abnegant, ſed requirunt: et dum intendunt altius, uerum eſſe quod intuentur, exoptãt. Fratres diſcipulos

ad iſta tardos,ſtupidos ad tanta, nó perfidiæ timor, ſed cauſæ præſtitit magnitudo:uiſa non uidere, neſcire ſcita,credita non credere, non incredulitas facit,ſed miraculum ſingulare.Fratres ad uirtutes natura eſt nimis infans,quæ niſi per Deum creuerit,capere matura non poteſt:non ualet perfecta ſentire. Deus ergo quod per nos non poſſumus, ipſe nos capere per ſe,& ſentire concedat.

DE CHRISTI RESVRRECTIONE, ET QVARTA MANIFESTATIONE FACTA DVOBVS EVNTIBVS IN CASTELLVM. SERMO. LXXXII.

QVoniã Matthæus ſanctus iam nobis quæ de reſurrectione Domini cognouerat, ſalutariter indicauit,hodie quid etiam beatus referat Marcus audiamus. Et cum tranſiſſet, inquit,ſabbatum,Maria Magdalene,& Maria Iacobi,& Salome emerunt aromata, ut ueniẽtes ungerent IESVM. Mulieres hoc loco fœminea deuotione diſcurrunt,quæ non ut uiuenti fidem,ſed ut mortuo unguenta deferunt ad ſepulchrum: & ſepulto parant mœroris obſequia,non reſurgenti diuinorum gaudia triumphorũ.Mortem CHRISTVS, ut mors moreretur,accepit:CHRISTVS dum occidit,illud qnod omnes occidebat occidit: ſepulchrũ CHRISTVS infernum patefacturus intrauit. Soluta ergo lege tartari,& inferni carcere deſtructo,& ipſo mortis imperio perempto,iam CHRISTVS non eſt ungendus ut mortuus,ſed adorandus ut uictor. Mulieres pernoctant:uigilant:inſomnes agunt: obſcura

Mar.16.

penetrant erumpentis auroræ:unde et lucẽ dubiam
» non minus cordis uidentur ſuſtinere,q̃ corporis. Et
» ualde mane,inquit,una ſabbatorũ ueniunt ad monu
» mentum orto iam ſole, Si ualde mane, quomodo
orto iam ſole? Sic neſcit Euangeliſta qd dicat? Euã
geliſta quid dicat ſcit,ſed quid audiat qui nõ didice-
rit,neſcit:nõ eſt erroris iſta relatio,ueritatis eſt: nec
lapſum patitur ſermonis humani,ſed rei geſtæ cæli
Mar.15. tus aperit ueritatẽ:dixerat, Ab hora ſexta,uſq; ad ho-
ram nonam tenebræ factæ ſunt: ergo ſol qui præter
horam ut Dño cõpateretur,abſceſſerat, claritate cũ
reſurgeret Dominus ante tempus occurrit: et qui ut
ſuo cõmoreret̃ auctori,ipſam meridianam ſuã mor
tificauerat claritatem,ut cõſurgeret auctori ſuo,cui-
» ctis tenebris antelucanus erupit. Valde mane. Quia
tũc ſol ut mane faceret maturauit: et qui ante noctẽ
fugerat,nũc ipſe noctem præuenit fugaturus,ut red-
dat luci nox horas,quas terror Dominicæ paſſionis
» inuaſerat. Dicebant,inquit,ad inuicem. Quis reuol-
» uet nobis lapidẽ ab oſtio monumenti? Ab oſtio mo
numenti,an cordis? a ſepulchro, an ab oculis? Mu-
lieres obſeratum eſt pectus,oculi ſunt clauſi, et ideo
patefacti ſepulchri gloriam non uidetis; oleum non
corpori Dominico,ſed lucernæ cordis ueſtri, ſi uide
re deſideratis,infundite;ut luce fidei pateat, qd' clau-
» ditur incredulitatis obſcuro. Et reſpicientes,inquit,
» uiderunt lapidem reuolutũ:erat quippe magnus ual
» de. Plane magnus,et magnus ualde,et plus iam ma
gnus merito,q̃ forma,qui creatoris mundi corpus &
» claudere,et operire ſuffecit. Et introeuntes monu-
» mentum uiderunt Iuuenem ſedentem a dextris,coo
» pertum ſtola candida. Introierunt ſepulchrũ,ut cõ-

ſepultæ CHRISTO, CHRISTO cõſurgerent de ſe/
pulchro,et impleretur illud Apſt. Conſepulti eſtis ei Coloſ. 2
in baptiſmo:in quo et reſurrexiſtis. Vidét iuuenem, „
ut cernerent noſtræ reſurrectionis ætaté: uidét iuue/
nem,quia neſcit reſurrectio ſenectutem: neq; ætates
recipit æterna perfectio.Homo ubi neſcit naſci,mo/
ri neſcit:et ubi naſci,moriq; neſcit,ibi ætatũ nec ad/
mittit detrimentum,nec indiget incremétis. Vident
iuuené ſedenté a dextris, quia reſurrectio recipit nil „
ſiniſtrũ.Vias,inquit,quæ a dextris ſunt,nouit Dñs: et Prou. 2.
Túc ſtatuet iuſtos ad dexteram ſuá.Orate fratres, ut ſurta.lxx.
et nos moriamur uitiis,ſepeliamur téporalibus poni Mat. 25.
pis,ut æternitati reſurgamus in CHRISTO: et a dex
tris poſiti mereamur audire,Venite benedicti patris Mat. 25.
mei:percipite regnũ quod uobis paratum eſt ab ori „
„ gine mundi. Coopertũ ſtola candida. Stola iſta nõ
ex mortali uellere,ſed ex uirtute uitali:ſplendens cæ
leſti lumine,nõ colore terreno:et clara creatoris mu
nere,non arte fullonis,dicente Propheta.Amictus lu ps. 103.
men ſicut ueſtimentũ: et de iuſtis.Túc iuſti fulgebũt Mat. 13.
ſicut ſol.Terreni terrenis uelati ſunt ueſtimentis: &
ideo ſicut nouitate ſplendét,ita uetuſtate ſordeſcũt:
cæleſtes uero amictu cæleſtis luminis ambiuntur: et
a terreno ſquallore ſuſpenſi,nec fœdantur uetuſtate
unq̃,nec ullis ſordibus obſcurantur, ſed ueſtes quas
ſemel dederit reſurrectio,perpetuo lumine ueſtiun/
„ tur. At illæ exeuntes de monumento fugerunt: in/
„ uaſerat enim illas tremor, et pauor. Angelus ſe/
det in monumento, de monumento fugiunt mu/
lieres: quia ille de cæleſti ſubſtantia confidit, tur/
bantur iſtæ de conditione terrena. Sepulchrum
qui mori non poteſt timere neſcit: mulieres

aût & de facto tremunt,& ſepulchrum ſicut morta-
les adhuc mortaliter expaueſcunt:hinc eſt ꝙ nemi-
» ni quicꝗ dicunt. Et nemini quicꝗ dixerunt. Quia
mulieribus audire,non loqui datum eſt: diſcere da-
1.Cor.4 tum eſt,non docere:dicente Apľo.Mulieres in Eccle
ſia taceãt.Deniq; eadem Maria poſtea & uadit,& nũ-
tiat, ſed iam non fœminam,ſed Eccleſiam geſtãs: ut
ibi ſicut fœmina taceat:hic ut Eccleſia enunciet, & lo
» quatur. Poſt hæc,inquit,duobus ex his ambulãtibus
» oſtenſus eſt. Quare non tribus, quare non quatuor,
ſed duobus? quia duobus populis,ideſt gentibus,&
Iudæis reſurrectionis fides hic prædicanda monſtra
tur:unde,ſicut diximus, probat in duabus fœminis,
aut in diſcipulis duobus Eccleſiam unam figurari.
» Oſtẽſus eſt in alia effigie. Nemo putet CHRISTVM
ſua reſurrectione ſui uultus effigiẽ cõmutaſſe,ut qui
in uulnere erat ipſe,alter eſſet in uultu:ſed mutat̃ effi
gies,dum efficitur ex mortali imortalis,& ex corru-
ptibili incorruptibilis,ut hoc ſit mutaſſe ſubſtãtiam,
non mutaſſe perſonam:et acquiſiuiſſe uultus gloriã,
non uultus notitiam perdidiſſe.Et ne feſtiuus ſermo
aut fugiat,aut tranſuolet quæſtiones, quod ſequitur
proximo ſermone,Dño reuelante,innoteſcemus.

DE NONA CHRISTI MANIFESTATIONE FA
CTA RECVMBENTIBVS VNDECIM
DISCIPVLIS. SERMO. LXXXIII.

HOdie brũs Euangeliſta ſic rettulit Apo
ſtolos in ipſo crucis tempore mẽſis de
ditos,inhiantes epulis,conuiuiis occu-
patos, Dominicæ paſſionis oblitos.

„ Recumbẽtibus, inquit, illis undecim apparuit Domi- Mar. 16.
„ nus. Recumbentibus ubi? ad ſepulchrum Domini, mox ad mẽſam ſerui? Hæc eſt ſeruorum fides? hæc, diſcipulorũ charitas? hic Petri ardor? hæc eſt Iohannis de ipſo CHRISTI pectore aſſumpta dilectio? hæc eſt tanto tempore, tantis donis, uirtutibus tantis, affectio conquiſita? ut in ipſo articulo paſſionis, calente adhuc morte, recenti adhuc funere, exultantibus inimicis, inſultãte Iudæa tota, diſcipuli toto tori cultu, totaq; diſcumbentium uoluptate prãderent? Moyſi Iudæ. mortuo aſſiſtunt Angeli: agit ſepulchri curam Deus ipſe: Iudaica caſtra ſiſtũtur: diſſimulatur iter: horrida eremi ſtatio duratur: indicitur triginta dierũ plã- Deu. 34. ctus: et longo lamentationis obſequio ſeruile funus honorat: et CHRISTVS uerus unus Dominus, creator rerum, redemptor omnium, poſt illam tragicam paſſionem, poſt mortem, & mortem crucis, triduanas a Diſcipulis lachrymas non meretur. Terra tremit: turbatur tartarus: ſcinduntur ſaxa: monumenta diſſiliunt: Sol fugit: dies ſepelitur: fit nox totũ: & ſoli Diſcipuli alto ſigmate, choro uno, toto otio, deliciis ſecuri epulantur: et hoc fratres reuerſus ab in-
„ feris ipſe ſic magiſter inuenit. Recumbẽtibus ergo
„ illis undecim apparuit Dñs, & exprobrauit incredulitatem eorum, et duritiã cordis, quia his qui uiderant
„ eum reſurrexiſſe nõ crediderunt. Ad hæc Petre fidelis, Petre deuotiſſime quid dicemus? Recũbentibus
„ illis. Nunquid prandentibus? Fratres hoc non erat diſcumbere, ſed iacere: nec conuiuii erat chorus ille, doloris erat ille conuentus: ibi panis nõ erat gaudii, ſed mœroris: ibi crucis felle, nõ uini dulcedine pocula miſcebantur. Erant, inquit, clauſi propter metum Ioã. 20.

Iudæorum. Si metuentes, ſi clauſi, certe non prandē
tes: et ſi non prandentes, non erat domus illa, ſed car
cer: illud ſigma nō erat, ſed ſepulchrum: tunc tota ad
diſcipulos pœna Dñicæ tranſierat paſſionis: et nō ſo/
lum lateribus eorū, ſed et cordibus doloris lācea to/
ta figebatur: tunc triſtitiæ clauis affixæ manus eorū,
pedeſq; tenebantur: tunc illis acetum, tunc fel amari/
tudo Iudaica propinabat: tunc illis ſol occidit: dies fu
git: tunc illorū mentes, animaſq; nox profundiſſima
poſſidebat: tunc illos in perfidiæ ſcopulos, in naufra/
gium fidei cogitationum tentatio ſæuiſſima collide
bat: tūc deſperatio quæ eſt inter omnia mala peior,
et in aduerſis uenit ſemp extrema, funereis illos ſter
nebat ſepulchris: unde, ſicut diximus, non diſcumbē/
tes, non epulantes eos Dñs, ſed iacētes inuenit, ſed ſe
pultos: & ideo exprobrat incredulitatē eorum, quia
tantū crediderant deſperationi, ut reſurrectioni præ
dictæ a Domino nil crederent, a ſeruis non crederēt
nuntiatæ: atq; in ſe nihil fidei relinquerent, & ſalutis,
ſed ſæculo mortui, ſepulti mundo, unam domum il
lam, unum ſibi eſſe oēs crederent iam ſepulchrum.
Hinc eſt, ꝙ eos Dominus uidens exemiſſe ſe mūdo,
„ ad mūdū reuocat, remittit in mundū, dicens. Ite in „
„ mundum uniuerſum: prædicate Euangeliū uniuerſæ „
„ creaturæ. Venite in mundum, ut qui putatis uos in
uno oēs domicilio iam iacere, ſubiacere uobis oēm „
mundū repente uideatis: uenite in mundū uniuerſū: „
prædicate Euangeliū uniuerſæ creaturæ: hoc eſt di/ „
cere, eſtote uos ſpes omnibus, qui uobis ipſis deſpera
tionis cauſa fuiſtis: & incredulitas ueſtra quāta ſit tūc
probate, cū uideritis auditui ueſtro mundū credere,
qui credere ueſtro uiſui nō potuiſtis: & cordis ueſtri

quãta ſit duritia tũc ſcitote,cũ ſenſeritis,nõ uiſo me, orbe toto gẽtes ferociſſimas me fateri, quẽ poſitum uřis in oculis uos negaſtis. Videbitis a terra diuiſos, clauſos inſulis,pẽdẽtes rupibus,ſolitudine remotos, Magorũ ſciolos,Græcorꝫ q̃rulos,Romanorꝫ peritos, fidẽ fide ſola q̃rere, quã manu,digito, ſulcatis meis uulneribus uos q̃ſiſtis:ſed qa meæ paſſiõis,meæ mortis,meæ reſurrectiõis uos mitto teſtes,altius uos iſta pſcrutatos eſſe cõcedo:dũmodo cũctatio uřa fiat eis
» qui uobis crediturí ſunt firmamẽtũ. Qui crediderit,
» inq̃t,et baptizatus fuerit ſaluus erit. Fr̃es,qđ ẽ aĩa cor pori,hoc eſt baptiſmati fides:hinc eſt ꝙ qui gñať ex fonte,ex fide uiuit:Iuſtus,inq̃t,ex fide uiuet:Moriť er Rom. 1.
» go oĩs qcũqꝫ fuerit ſine fide.Qui crediderit.Quia Trinitas Deus unus ẽ:qa in Pr̃e,et Filio,et Spũ ſãcto una eſt tota æqualitate maieſtas:qa Deitas Trinitate diuiſa eſt,nõ eſt unitate cõfuſa,ſed Deitate una eſt,eſt trina pſonis:qa Deus Trinitatis nomẽ ẽ:qa Pr̃, & Filius nõ cẽſendi ſunt ordine,ſed æſtimãdi ſunt charitate: ꝙ Spũs ſanctus nõ eſt habendus inferior,plus, minus ue,nõ ut exterior hõdus ẽ plus minuſue,qa neſcit exteriora Diuinitas:qa xp̃s ſic hõ factus eſt, ut qđ Deus eſt pmaneret:ſic eſt mortuus,ut mortuos totis ſæculis ſua reſuſcitaret ex morte:ꝙ nõ ſibi reſurrexit ille, ſed nobis:ꝙ nos cælo intulit,dum ſe ſuſtulit cælo: ꝙ ſedet ad auctoritatẽ iudicis,nõ ad requiẽ fatigati: ꝙ ueniet nõ loco,qui ubiqꝫ eſt ad mouẽdũ:neqꝫ ut mundũ ſuũ teneat,q totũ poſſidet mundũ, ſed ut mũdus iã ſemper uiſionẽ ſui mereať auctoris.Credat homo etiam peccatorum remiſſionem:quia cæleſtis regio cum ſit latiſſima non capit peccatorem,neqꝫ de ſuorum deſperet homo magnitudine peccatorũ,quia ſi

eſt quod Deus donare non poteſt, omnipotens non
eſt.Credat & carnis reſurrectioné, ut ſit homo ipſe:
ut accipiat ipſe qui peccat pœnam: ipſe præmiũ qui
laborat.Credat æternam uitã, ne locũ habeat mors
ſecunda. Quod aũt de humanis corporibus Dæmo/
nes,ideſt hoſtes effugantur antiqui, ꝙ ex ũno ore ua
rius fundit̃ ſermo linguarũ,ꝙ tacti p CHRISTVM
neſciunt ſua uenena ſerpentes,ꝙ uenenata pocula bi
bentes non ualent nocere per CHRISTVM, ꝙ mor
bi corporum fugantur CHRISTVM prædicãtis
ad tactum,eſt fratres ſummum credulitatis indiciũ.
„ Signa,inquit,credentes hæc ſequentur: In noĩe meo
„ dæmonia eiicient:linguis loquentur nouĩs: ſerpẽtes
„ tollent:et ſi quid mortiferum biberint, non nocebit
„ eis:ſuper ægros manus imponent,& bene habebunt.
Homo ergo eſto tibi per fidem medicus,ne cogaris
extraneis medicis tuo diſpẽdio ſubiacere, & caro qđ
gratis poſſides comparare.Orate fratres,ut et in præ
ſenti medicinam ſemper fidei ſentiamus:& in expe/
ctatione CHRISTI poſiti in aduentu eius ſecuri
de noſtra conſcientia gloriemur.

DE QVINTA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS CVM ABESSET THOMAS, DEQ. SEXTA CVM ADESSET.SERMO.LXXXIIII.

DIebus quadraginta,quibus poſt reſur/
rectionem ſuã Dñs diuerſo modo re/
fert̃,& credit̃ ſuis apparuiſſe diſcipulis,
haud immerito ſermone ipſis lectioni/
bus,ipſis deſeruit,& nititur ſacramen/

tis,ut Dominicæ paſſionis mœrorẽ multiplici reſur
rectionis indicio perfectum ueſtræ charitatis cõuer
tat in gaudium:et qui ante per uirtutẽ ſuam, noſtro
reſurrexit in corpore, nunc etiã per fidem noſtris re
» ſurgat in cordibus. Et cũ eſſet ſero die illa una ſab Ioã.20.
» batorum,& fores eſſent clauſæ ubi erant Diſcipuli cõ
» gregati propter metum Iudæorum,uenit IESVS:&
» ſtetit in medio eorum. Cũ eſſet ſero: ſero erat plus
mœrore,quam tempore: ſero eſt,mœroris,et triſti
» tiæ nubilo mẽtibus obſcuratis. Sero erat. Quia et
ſi crepuſculum dederat aliquod reſurrectionis indi
cium, necdum tamen eis Dominus refulſerat plena
» ſui luminis claritate. Et cum fores eſſent clauſæ ubi
» erant Diſcipuli congregati propter metũ Iudæorũ.
Magnitudo terroris,& facinoris tanto turbine Diſci
pulorum domum ſimul,et corda concluſerat, et ita
totum luminis abdicarat ingreſſum, ut magis, ma
giſq; mœrore ſenſibus occupatis cæca noctis augere
tur offuſio:nullæ noctis tenebræ caligini mœroris,et
formidinis comparantur,quia nullo poſſunt aut con
ſolationis,aut conſilii lumine tẽperari: audi Prophe
tam.Timor,& tremor uenerunt ſuper me:et operue Pſal.54.
» runt me tenebræ. Et cũ fores eſſent clauſæ ubi erãt
» Diſcipuli congregati propter metum Iudæorum,ue
» nit IESVS:et ſtetit in medio eorum. Rogo cur du
bitatur clauſi corporis arcanum,et obſeratũ tota in
tegritate domiciliũ uirginale abſoluta diuinitas po
tuiſſe penetrare,quæ poſt reſurrectionẽ corporis no
ſtri craſſata myſterio,foribus ingreditur, et egredit
clauſis:taliq; indicio ſe totius creaturæ demõſtrat au
ctorem:cui non obſiſtit,cui deſeruit ad omnia crea
tura? ſed ſi cõceptum,partumq; uirginitas excuſare

ſuo neſcit creatori, ſi ingreſſum, egreſſumq; clauſa ia nua creatori ſuo non poteſt denegare, quemadmo dum lapis monumenti quamuis magnus, quamuis Iudaica malitia ſignatus, reſurgenti poterat obſiſte re ſaluatori? Sed ſicut Virginitas, & ianua clauſtris ſuis fidem faciunt Deitatis, ita reuolutus lapis fidem reſurrectionis affirmat, qui nullum reſolutus Domi no ſuo præparauit egreſſum, ſed noſtræ fidei præ „ ſtat, & admittit ingreſſum. Venit IESVS: et ſtetit „ in medio eorum: & dicit eis: pax uobis. Diſcipulo rũ corda fidei, & dubitationis, deſperationis, & ſpei, defectus & magnanimitatis, cõtinui conflictus præ lia ſuſtinebant: talium ergo cogitationum bella in ſpector præuidens ſecretorum pacem primitus ſe ui dentibus reddit, ut qui taliter ablatus materiam reli querat confligendi, redditus oculis eorum cauſam „ totam certaminis amputaret. Gauiſi ſunt, inquit, di „ ſcipuli uiſo Domino. Gauiſi ſunt: quantum poſt te nebras gratior lux eſt, ſerenitas poſt tempeſtatis ob ſcura, tantum eſt acceptius gaudium poſt mœro „ rem. Dicit eis iterum: pax uobis. Quid repetitæ pa cis largitas iſta manifeſtat? niſi quia quietem, quam ſenſibus indixerat ſingulorum, uult inter eos etiam repetitæ pacis donatione ſeruari, quos utiq; non mo dica habituros eſſe nouerat in poſterum de ſua cun ctatione certamina: dum unus ſe in fide perſtitiſſe iactaret, dubitaſſe alter mœreret: ut ergo & arrogan tis iactantiam, tumoremq; reſecaret, & eius qui in firmatus fuerat ſanaret, & excluderet paſſiones, cau ſæ, non Diſcipulis quicquid acciderat pius modera tor aſcribens, imperio pacis ſuæ bella naſcitura cõ preſſit: ne alter alteri improperaret, quod ipſe, cui to

tum debebatur, donauerat in futuro. Petrus negat: Mat. 26.
Iohannes fugit: Thomas dubitat: cuncti relinquunt: Mar. 14.
quibus niſi pacem ſuam CHRISTVS dediſſet, et Pe Ioã. 20.
trus qui primus erat omnium, putaretur inferior: & „
ſequens indebite forſitan extolleretur aduerſus pri- „
„ mum. *Sicut miſit me pater, ſic et ego mitto uos.* „
Miſſi ſermo non minorat filium, ſed declarat: quia
non mittentis poteſtatem hic, ſed miſſi uoluit in-
„ telligi charitatem, cum dicit. *Sicut miſit me pater.*
„ *Non Dominus, ſed pater. Sic et ego mitto uos.* Non
auctoritate adhuc iubentis, ſed toto diligentis affe-
ctu: mitto uos ad tolerantiam famis: ad onera uincu-
lorum: ad ſquallorem carceris: ad perferenda om-
nia genera pœnarum: ad ſubleuandum cunctis exe-
crabile mortis iugum: quæ omnia charitas utiq; hu-
„ manis mentibus imperat, non poteſtas. *Quorum re*
„ *miſeritis peccata remittuntur eis: & quorum retinue*
„ *ritis, retenta ſunt.* Dedit poteſtatem remittendi pec
cata, qui in ſufflatione ſua infudit ipſum cordibus eo
„ rum, & largitus eſt remiſſorem. *Hæc cum dixiſſet:*
„ *inſufflauit eis dicens. Accipite Spiritum ſanctum:*
„ *quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Vbi
ſunt qui per homines hominibus remitti peccata
non poſſe præſcribunt? qui ſemel diabolica im-
pulſione collapſos opprimunt, ne ſe erigant? qui
languoribus curam, uulneribus crudeli ſpiritu ſub-
trahunt, negantque medicinam? qui peccatori-
bus remittendi, & redeundi deſperatione impia
reſultant? Remittit Petrus peccata, & toto cum
gaudio ſuſcipit pœnitentes, atq; omnibus ſacer-
dotibus hanc a Deo conceſſam amplectitur po-
teſtatem: qui poſt negationem niſi pœnitentiam Mat. 26.

repetiſſet, Apoſtolatus gloriam,& uitam pariter per
didiſſet: et ſi Petrus per pœnitentiam rediit, quis ſine
pœnitentia ſubſiſtit? Thomas autem cum audiſſet a
» condiſcipulis ſuis ꝙ uidiſſent Dñm, rñdit. Niſi uide/
» ro fixuram clauorum:& miſero manũ meam in la/
» tus eius, non credam. Cur Thomas ueſtigia fidei ſic
requirit? cur tam pie patiẽtem, tam dure diſcutit re
ſurgẽtem? cur ea uulnera quæ manus infixit impia,
deuota dextera ſic reſulcat? cur latus quod impii mi
litis lãcea patefecit, refodere manus nititur obſequẽ
tis? cur dolores perſecutorum furoribus irrogatos,
famulantis curioſitas renouat ĩmitis? cur tormentis
Dñm, cur pœnis Deum, cur cæleſtem medicum pro/
baturus de uulnere diſcipulus ſic requirit? cecidit po
teſtas diaboli, patefactus eſt carcer inferni, diſrupta
ſunt uincula mortuorum, moriente Dño ſunt euulſa
monumenta,& reſurgente Dño tota mortis eſt mu/
tata cõditio, ab ipſo Domini ſacratiſſimo ſepulchro
lapis reuolutus eſt, linteamina reſoluta ſunt,& reſur/
gẽtis ad gloriã mors fugit, uita rediit, caro amplius
caſum neſcitura ſurrexit,& cur tibi ſolus Thoma ſo/
la uulnera præſentari ad indicium fidei nimis calli/
dus explorator expoſtulas? quid ſi iſta cũ aliis aboli
ta fuiſſent, quod periculum fidei tuæ curioſitas iſta
peperiſſet? nulla pietatis monimenta, nulla Domini
cæ reſurrectionis inueniri æſtimas potuiſſe documẽ
ta, niſi manibus tuis ſulcares Iudaica crudelitate exa
rata ſic uiſcera? Quæſiuit fratres pietas iſta, exegit
iſta deuotio, ut reſurrexiſſe Dominũ nec ipſa in po/
ſterum dubitaret impietas: ſed Thomas nõ ſolũ cor
dis ſui, ſed omnium hominum curabat incertum: et
prædicaturus hæc in gentibus, quemadmodum tãtæ

fidei

fidei aſtrueret ſacramentum executor ſtrenuus per/
quirebat.Certe prophetia magis,ꝗ cunctatio fuit:nã
cur talia peteret,niſi a Domino ad indicium reſurre
ctiõis ſuæ ſeruata ſola uulnera prophetali ſpiritu co/
gnouiſſet? deniq; ſponte præſtitit cæteris, quod iſte
» tardius iplorat. Venit,inquit,IESVS: & ſtetit in me
» dio:& oſtẽdit eis manus,& latus. Nam qui ingreſſus
fuerat clauſis oſtiis ,et merito a diſcipulis ſpiritus eẽ
putebatur,nõ aliter ipſum ſe,niſi ipſa corporis paſſio
ne,ipſis uulnerũ notis, taliter dubitãtibus poterat ap
» probare:deniq; uenit,et dicit Thomæ. Infer digitũ
» tuum huc : & uide manus meas: & affer manum tuã,
» & mitte in latus meũ:& noli eſſe incredulus,ſed fide/
lis. Vt effundant toto orbe iteꝝ te aperiẽte hæc uul/
nera fidẽ,quæ aquã in lauacrum,ſanguinem in om/
» nium pretium iam fuderunt. Reſpondit Thomas,
» et dixit: Dominus meus, & Deus meus. Veniant, &
audiant hæretici: et,ſicut dixit Dñs,nõ ſint increduli,
ſed fideles:ecce nõ ſolũ corpus humanũ, ſed perpœ/
nalis corporis paſſiones Deũ,et Dominũ eſſe CHRI/
STVM, Thoma uociferãte,manifeſtant:et uere Deus
eſt qui uiuit ex morte: reſurgit ex uulnere : qui talia,
et tanta cum ſuſceperit,uiuit,et regnat Deus per om/
nia ſæcula ſæculorum : Amen.

IN ILLVD IOHANNIS. IAM DIE FESTO MEDIANTE. SERMO.LXXXV.

ET ſi aliqua uidẽtur occulta ſui profun/
ditate myſterii,nulla tamen eſt Eccle/
ſiaſtici cultus infructuoſa ſolẽnitas:di/
uina feſtiuitas non pro noſtris eſt uo/

luntatibus conſecranda, ſed pro ſuis eſt percolenda
uirtutibus: Chriſtianus animus quæ ſunt traditione
patrum,& ipſis roborata temporibus, neſcit in diſpu
tationẽ deducere, ſed uenerari ea toto deſiderat de/
Ioã,7. „ uotionis eloquio. Iam die feſto, ait, mediante aſcẽ/
„ dit Dominus in tẽplum. Quod tẽplum? Neſcitis qa
1.Cor.3 templum Dei eſtis? & Spiritus Dei habitat in uobis?
Aſcendit hodie Dominus noſtri pectoris in tẽplum,
qui tam clementer noſtri corporis deſcendit in for/
mã: ꝙ autẽ aſcẽſus Dei ſit in humani cordis excelſo.
Pſal.83. beatus Propheta aſſerit: cũ decãtat. Beatus uir cuius
eſt auxiliũ abs te Domine: aſcenſus tui in corde eius.
„ Iam die feſto mediante aſcendit Dñs in tẽplum. Me
rito die feſto mediãte aſcẽdit Dñs in templum, quia
nobis erat perfectum diem feſtum præſtaturus e cæ/
lo: quicquid ſublime, quicquid ad cælum tendens in
cordibus habebatur humanis, uſq; ad infernũ Dñicæ
pondus incuruauerat paſſionis: id nãq; eſt, ꝙ CHRI/
Act.1. STVS quadraginta diebus reſidet, & remorat in ter
ris: &, ſi dici fas eſt, patris occurſum differt, patris ſu/
ſpẽdit amplexũ, donec totum ſe releuet, & reformet
ſuæ aſcenſionis in gloriã. In cuius ergo tẽplo hic nõ
aſcenderit CHRITVS, cælum nõ aſcendet ille cum
„ CHRISTO. Aſcendit in tẽplum, & docebat: & mira
„ bantur Iudæi, dicẽtes: quomodo hic literas ſcit, cum
„ nõ didicerit? Bene mirãtur CHRISTVM quod nõ
didicerit ſcire, quãdo ipſi probantur, quæ didicerit,
Ioã.3. & doceãt, legis præcepta neſcire: dicẽte Domino. Tu
es doctor in Iſrael, et hæc ignoras? Mirantur Iudæi
iam rebelles: nolunt credere: mirari norunt: detre/
„ ctant ſapere: neſcire poſſunt. Mirabantur Iudæi, di/
„ centes: quomodo hic literas ſcit, cum nõ didicerit?

ꝙ uirgo peperit derogas,nõ miraris: ꝙ Deus noſtro ſentitur,& operatur i corpore abrogas,nõ fateris : ꝙ cæcus uidet,ſurdus audit,claudus currit, ſurgit mortuus,et tota CHRISTVS arcana Dei loquitur,nõ miraris:hoc ſolum ꝙ ſciat cum nõ didicerit, hoc miraris. Hic eſt ipſe qui non didicit literas, ſed donauit:hic eſt qui ſenſum condidit, per quem literæ finguntur : peritus legis, auctor omniũ cur literas non didicerit,admiratur : Deus utiq; adeſt origo cunctorum,qui facit eſſe quod non fuit : cum non didicerit docer. Deeſſe videntur non pauca.

DE ANNVNTIATIONE, ET CONCEPTIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO .LXXXVI.

MVndanus ſermo ut humano profertur ex ſenſu, humanis ſeruit, & obſecundat ingeniis:Diuinus uero ſermo i poteſtate dantis eſt,non dicentis. Audiſtis quemadmodum Zacharias ille ſummi ſacerdotii ſplendor dum exorat, obmutuit : tacuit pater uocis : Ego,inquit, uox clamantis in deſerto : genitor clamoris obmutuit, & egreſſus ſilentium rettulit,qui reſponſa relaturus intrauerat.Videtis ergo quia ſilentium meum quod antea contriſtauit uos uenit de antiquo pontificali uſu, non de nouitatis incurſu. Ille ubi ſenſit linguæ ſuæ uincula ſui ianuam clauſiſſe ſermonis, imperauit nutu, ne quis cauſas taciturnitatis inquireret, quia cæleſte myſterium dicere non didicerat, qui didicerat ſcire : Ioã. I.

ſed hoc ad tempus, quia ſacerdotis differtur ſermo, non auffertur:recõditur,nõ negatur: myſterio ſuſpẽditur,non fugatur:deniq; Zacharias ipſe ꝙ tacet, nõ eſt pœna,ſed ſignũ:nec eſt terrena debilitas, ſed cæleſte ſecretum:Deus qui loqui dat,tacere facit: & imperat ſilentium,qui inſerit uerbum : dominatur diuinus ſermo,non ſeruit: quia Deus Verbum : & ideo non cum iubetur, loquitur, ſed cum iubet:nõ cum exigitur, ſed cum donat:non cum cogitur, ſed cum uenit : unde fratres et cum uenit audite,& cum non uenit ſuſtinete : & cum ſe donat accipite : & cum ſe negat orate : quia hoc doctor accipit,quod meretur auditor.Ergo tam uobis,ꝗ mihi præteritus ſuſpẽ
Mat.9. ſus eſt ſermo,ut profluuiũ mulieris,& uerecundi uulneris cauſam,& illius pudorem ſic noſtra uerecũdia celaret,ut quod illa tacuit,etiã noſtro ſilẽtio clauderetur:ſed cœptũ reuertamur ad uerbũ.Hieroſolymi
Ioã.5. tanus fons abundat cum impellit Angelus,non cum ſitit hauritor,ſic ſacerdotis ſermo exuberat,quando dat Deus,non cũ perorat ſacerdos:hinc eſt ꝙ Zacharias ipſe qui prophetias loꝗbatur populis, tacet ſibi, ut nos ingrati Deo non ſimus,ſi nos ſemel tacere uoluit,quibus ſemper inoffenſum largitus eſt uerbũ:ille non dedignatur a filio uerbum recipere,cui dederat lucem:& uos filii orate nobis uocem, ut poſſitis audire ſermonem:reparate gaudiũ meum,ut aſſuetã poſſitis lætitiã poſſidere:& implere illud Apoſtoli,Quis
2.Cor.2 eſt qui me lætificet,niſi qui contriſtatur ex me? Veniat ergo,ueniat in mediũ beatus Zacharias,qui nos tacens pio conſolatur exẽplo:& ſilẽtio ſuo nos de noſtro non ſinit triſtes eſſe ſilentio.Veniat,ueniat præcurſor Verbi, ſacerdotii ſpeculũ, sãctitatis exemplũ,

171

» Euãgeliſtarũ princeps,clauſula prophetarum. Fuit, Luc.1.
» inquit,in diebus Herodis regis Iudææ,ſacerdos qui/
» dam nomine Zacharias. Dum dicitur ſub quo rege
quis ſacerdos ſit,temperãtur mala: adeſt ſemper in
mœrore ſolatiũ:nec conſolator deeſt, cui imminet
» perſecutor. Fuit in diebus Herodis regis Iudææ ſa/
» cerdos quidam nomine Zacharias. Vſq; ad Herodẽ
Iudaicæ genti ſacerdotalis ſanctitas, ſenũ grauitas,
patrũ pietas præſidebat:ius erat lex diuina: ambitio
nil ibi,nil temeritas,præſumptio nil ualebat:quia ge
rebatur totum diuino ordine,non humano: ſed He/
rodes ueniens ex gente aliena inuaſit regnum: uiola
uit ſacerdotium:confudit ordinem: mutauit mores:
ſpreuit ſenes: infecit iuuenes:tribus miſcuit: deleuit
ſtẽmata:corrupit genus: tulit qcqd erat et diuinæ,et
humanæ funditus diſciplinæ:ſed hoc quid ad Zacha
riã ſanctũ? ne quid ergo tale et in ipſo Zacharia cre
deretur admiſſum,Euangeliſta cogitur ſic referre.
» Fuit in diebus Herodis regis Iudææ ſacerdos quidã
» nomine Zacharias de uice Abia. Quia uſq; ad ipm
ab atauis,auis,patribus,transfuſum genus manſit ſa
cerdotii:tempus legis,ſacrificii omnis ſeruata eſt di
ſciplina,eo q̃ impietatem regis,iniquitatem tempo
ris,ambitionis rabiem,temeritatis furorem,ſacerdo
tis et meritum ſuperauit,et uita:ſed quid ſequitur au
» diamus. Factum eſt ut incenſum poneret ingreſſus
» i templum Domini: et omnis multitudo populi ora
» bat foris in hora incenſi. In hora incẽſi fratres,iam
ſol Iudaico occũbebat in templo, ut in Eccleſia ma/
tutinus exurgeret: et Iudaicæ doctrinæ inſtabat ue/
ſper,quia Euangelii imminebat aurora:legis obſcu/

rabatur dies, ut totus reluceret in gratia: hinc eſt q Zacharias in hora incẽſi, hoc eſt in extremo tempore legalium cærimoniarum prophetali ſpiritu incẽſum infert: offert preces: deſideria ingerit: uota commendat: tempus admonet: promiſſa repetit: exigit CHRISTVM. Et omnis multitudo orabat foris. Vt ergo populus qui ſtabat foris intromitteretur, exorat, quia quos lex adducit ad ianuam, gratia intromittit in templum. Apparuit, inquit, ei Angelus Domini ſtans a dextris altaris incenſi: et uidens Zacharias turbatus eſt: & pauor cecidit ſuper eum. Ergo non eſt mirũ ſi turbatur ſacerdos: ſi ſtupet doctor: ſi pauefcit antiſtes: ſi tacet minima, cum uidet maxima: ſi deſerit uerba, cum ſigna conſpicit: et ne ſolus Zacharias timuiſſe uideatur, audi alium prophetam

Abac. 3. dicentem. Domine audiui auditum tuum, et timui: cõſideraui opera tua, & expaui. Qui cum Deo loquitur expaueſcit? unde loquatur Angelus ignorat? & quid tenemus? unde ſacerdos taceat iam dicamus. Et reſpõdens ei Angelus dixit: Ego ſum Gabriel, qui aſto ante conſpectũ Dei: & miſſus ſum ad te hæc loqui: & hæc tibi euãgelizare: & ecce eris tacens, nec poteris loqui. Quæ tacẽtis culpa, ſi imperat ſilentium uis iubentis? Ergo & nos tantilli qui tacuimus, quod tacuimus habetote non obliuionis fuiſſe, ſed temporis: diuini negotii, non rationis humanæ. Ergo triſtes non ſimus, quia, donante Deo, ſilentium momẽti continuato ſermone pẽſabitur: & modicum quid triſtitiæ noſtræ magnum uertetur in gaudium. Gratias ago Deo meo, qui mihi in amoris lucrum uertit damnum ſermonis: nam quanta ſit in me chari-

tas ueſtra,pallor prodidit:teſtatus eſt clamor:oſten-
derunt lachrymæ:oratio effuſa monſtrauit.

DE EISDEM. SERMO. LXXXVII.

SIcut nimio dolore,& infirmitate lõ
ga luminibus obſcuratis, niſi ſen-
ſim refuſa fuerit fit inimica lux,cer
te cum ſolis ſit cõdita lux oculis, ſo
lis ſit oculis lux amica; ꝑ quos utiq;
reliquo corpori uel traditur,uel ne
gatur : ita diurno perfidiæ morbo
contenebratis mẽtibus, niſi paulatim fuerit fidei cla
ritas reſtituta, ſubito ipſo fidei ſplendore magis per
fidiæ craſſeſcit caligo:longo uſu aut producitur, aut
obtunditur ſemper natura : hinc eſt ꝙ Dominus te-
tro infidelitatis nubilo cordibus iam cæcatis, ut irra
diaret partus uirginei ſacramentum, deſperatæ,& an
noſæ ſterilitatis ante præmiſit conceptum:ut qui ui-
debat poſt ſenectutem longam arida membra reui-
uiſcere, & tranſacto curriculo iam uitæ ueteranæ in
primam refloreſcere pubertatem, atque ipſam na-
turam in occiduam ætatem ad naſcentis ſerui inſi-
gnia ſuſcitari,pudicitiæ florem,pudoris titulum,ca-
ſtitatis inſigne , uirginitatis clauſtra manere poſt
partum poſſe crederet : poſſe auctore ipſo ex utero
procedente ſeruari.Et ut præfationi noſtræ,ac ſimi-
litudini, quam de oculis ſumpſimus uetuſto languo
re defeſſis,ipſa de qua loquimur modo,adſit,et aſti-
puletur auctoritas,ac probet oculos hominum nocti
niale aſſuctos,obſcuratos,promotos ſenſim reuoca-

tos ad lucem,in Iohāne Dominus accendit ſui lumi/
nis,& præmiſit lucernā, ut deguſtato lumine in ſe iā
diuini Solis iubar ipſum perferrēt: ipſam Deitatis ca
perēt claritatē:iuxta illud quod dictū eſt de Iohāne:
Ioā,5. Ille erat lucerna ardens,& lucēs:ut ille denſas noctis
placido lumine aperiret tenebras: ipſe noctis neſciū
diē iā deſiderātibus ad lucē perpetē redonaret.Hinc
Mat.2. eſt ꝙ et Magos adhuc noctis īcolas,et totis obſtupe/
ſcentes oculis,tenuiter micans ſtella aſſuefacit ad lu
cē:et gradatim pertrahit ad ipſum fontē luminis, et
dierū.Et re uera fr̄es cōgruit,quia totius anni metas
tēpoꝝ quadriga percurrit,ac nobis Dñi nr̄i natalitia
feſta reuocat,et gaudia iā reducit,nunc de Iohannis
ortu,de partu ſterilis iā loquamur:ut cōpēdio credu
litatis iſto ad illud ubi partus eſt ſine partu, ubi crea
tur auctor ipſe procreātis, ubi naſcitur ipa origo ge
nerantis,iter hiemales,ac nubibus,et nebulis dubias
luces, lucerna præuia, ſtella duce puenire poſſimus.
Luc.1.„ Fuit,inquit Euangeliſta,ſacerdos quidā noīe Zacha/
„ rias:& uxor eius Eliſabet: & non erat illis filius,eo ꝙ
„ eſſet Eliſabet ſterilis:& proceſſiſſent ambo in diebus
„ ſuis. Sterilitas ſenectute exaggeratur extrema:& ab
ſpe generandi totùm ſubducitur quicquid eſt corpo/
ris,& naturæ:& ne uel cogitatio ſobolis ulla remane
ret,ad id peruentum eſt temporis,et ætatis,quo trā/
ſacto calore uitali mortale frigus ſterilis iam uiſce/
ra poſſidebat: ut genitor ipſe cognoſceret inde iam
per hominem nō poſſe naſci hominem,unde abſceſ
ſerant res humanæ.Sic ſic fratres duris hominū præ
cordiis credulitas aſſeritur: et inſeritur fides: & tunc
totum diuinum creditur,cum fuerit nil humanum.

» Sorte exiit ut incenſum poneret Zacharias ingreſ-
» ſus in templum Domini. Bene dixit ingreſſus in tē
plum, non ingreſſus templum: quia ipſe erat Dei fa-
miliarius templum, portans in ſui pectoris puritate
tota legis arcana: & apponens non tam thuris, q̃ pu-
ræ ſupplicationis incenſum. Gratius namq; Deus in
ſuo, q̃ in hominis opere requieſcit: & non tam liben-
ter odoratur Arabicæ arboris guttā, q̃ ſynceri cor-
» dis, & pectoris ſanctitatē. Apparuit ei Angelus Do-
» mini, inquit, ſtans a dextris altaris incēſi. Dicere ſuf
fecerat, apparuit ei Angelus, quid magnopere a dex
tris altaris? ut eſſe in ſanctis Angelis auditor intelli-
gas nil ſiniſtrum: dicente ſcriptura. Vias quæ a dex- Prou. 4.
» tris ſunt nouit Dominus. Apparuit ei Angelus. Cū iuxta. lxx.
iam defecerat totus homo, ut ante Iohannes naſcere
tur ex ſterili, q̃ CHRISTVS naſceretur ex uirgi-
ne: dictum eſt de Iohanne. Ecce ego mitto Angelū Mat. ii.
meum. Felix, quæ ut i Deum creſceret, in ſenibus ſic
defecit natura: felix, quæ ſterilitatis damna uirginea
fœcunditate mutauit: felix, quæ uno concepit in par
tu, quicquid in toto orbe confundere deplorabat: fe-
lix, quæ facta eſt uitalium germinans mater, quæ
erat ante origo miſeranda mortalium: ad dolores
pariens cum dolore: ad gemitus edens ipſa cum ge-
mitu: ad pericula producens hominem cum pericu-
lo generantis: & in ipſo ortu occaſum nuntians per
lamenta, et lachymas: ſemper deuorans partus ſuos
ſciens ſe tantis mœroribus generare morituros. Pa-
ſcebatur ergo ſterilitate magis natura, ne ipſa fœcū-
ditate grauius deſæuiret, fletus potius editura, quam
pignora: quæ utiq; lachrymis, mœrore, gemitu, tāto

tẽpore ſuum quærebat,et interpellabat auctorẽ: intelligens hoc ſibi accidiſſe per culpã,nõ eſſe ab auctore piiſſimo inſtitutũ cũ crearetur.Hinc eſt ꝙ Dominus conditor ipſe naturæ uiá uirginei conceptus,uirginei partus,inuiſibili ueſtigio, et ignoto calle pertrãſit,et iter humani ortus diuino greſſu ãbulat,nõ humano,ut naſcendo ipſam naturã a ſeruitute mortis, cui taliter addicta fuerat,primitus liberaret:et fonte purgato ſupernã riuulis redderet puritatem. Merito Iohãnes ĩ utero exultat, qui originis ſuæ libertatem ante noſſe,ꝙ̃ eſſe meruit:ante meruit ſentire,ꝙ̃ uiuere. In hora incenſi per Angelũ aperitur ſterilitas:cõceptus iubetur:promittitur partus:et iter ſacraria natiuitas ſacra procuratur:hinc eſt ꝙ adhuc ĩ utero cũ mẽbrorũ cõpagẽ pene cõcepta ĩ Iohãne eſt prophetia:ante nutu Dei loquitur,ꝙ̃ perueniat ad uocis officiũ. Verũ ne dũ profunda,et mira latiſſimæ lectiõis breuiato cupimus ſermone cõcludere,quæ maxime dicenda ſunt tranſeam,proxime,ſi Deo placuerit,de ſequentibus diſſeremus.

DE EISDEM. SERMO.LXXXVIII.

SEmper debere anxiũ eſt fratres: ſemp triſtẽ fœnoris uiculis alligari: ſed me, quẽ uobis mea ſæpe facit promiſſio debitorẽ, ſatis ſibi de talis debiti natura, et obligatione blanditur, quia dat, nõ accipit qui promittit:et qui dando debet, ſibi magis ipſum facit obnoxiũ creditorẽ: atq; ubi qui credidit debet, et qui debet credidit, ibi neceſſitudinis, non

neceſſitatis probatur eſſe contractus:et in tali fœno/
re animæ non oneris, ſed honoris prædulcis currit
uſura.Poſteaq̃ Zachariæ ſacerdoti apparuiſſe Ange
lum Domini Euangelicus ſermo deſcripſit, adiecit
„ dicens. Et turbatus eſt Zacharias uidens, et timor Luc. 1.
„ irruit ſuper eum. Si de iudicis poteſtate ſollicitus eſt
qui ſemper de apparitoris turbatur, et contremiſcit
aduentu: et mandati meritum de perſona uenientis
æſtimat,et metitur:et quãuis bene cõſcius pauet,do/
nec cauſas uenientis agnoſcat, et intelligat qualita/
tem: quid faciet? quo pauore trepidabit,cum pote/
ſtatẽ ſupernã ſenſerit hominis imbecilla natura? cũ
reſpexerit homo Angelũ:et diuinæ ſedis miniſtrum
uiderit? Caro nunq̃ de ſua conſcientia eſt ſecura: ſi/
cut Zacharias ipſe,de quo loquimur nunc,cõproba/
uit:qui in ipo tempore placationis offendit:qui dum
credit,dubitat:dicente Angelo: quia non credidiſti
uerbis meis;dum poſtulata promeretur,incurrit:cõ/
demnatur,munera ipſa cum ſuſcipit: qui uocem,cũ
uocem percipit,tunc amittit.Hinc eſt q Angelus an
teq̃ mandata pandat, dona tradat, referat impetra/
ta,metum diſcutit,fugat timorem, cõfortat animos
ancipiti cogitatione turbatos, ut mens quæ migra/
uerat a ſe nimio pauoris exceſſu, in ſemetipſam re/
uerſa beneficiorum tantam ſentiret,et caperet largi
„ tatem,dicẽs. Ne timeas Zacharia, quoniã exaudita
„ eſt depcatio tua:et uxor tua Eliſabet pariet tibi filiũ:
„ et uocabis nomẽ eius Iohãnẽ. Putas ne ſacerdos tã/
tus ſic ẽ populi,ſic uniuerſitatis oblitus, ut de ꝯceptu
ueteranæ cõiugis,de partu deſpatæ ſterilis rogaret?
ut ſibi ſoli legatus omnium tunc adeſſet? ut aduoca
tus omnium pro ſe ſingulariter oraret? ut tantũ põ/

tificatus officiũ intra domeſticas arctaret curas? in ter familiares clauderet, et occuparet anguſtias? et i-cenſum totius plebis in ſolum deſiderium proprii pi gnoris addiceret ueteranus antiſtes? ac tali deſide-rio grandæuus, et ipſum tempus iam reſpiciens, ad partum ſuccéderetur intempeſtiuum? abſit fratres, abſit, ut hoc de ſancto Zacharia fidelis anima ſuſpi-cetur: et quidem Angelus in hoc fuiſſe refert totius
„ ſupplicationis effectum, dicens. Exaudita eſt depre-
„ catio tuã: et uxor tua Eliſabet pariet tibi filium. Si Angelus ad petita reſpõdit, ſacerdos pro ſolo pigno re ſupplicauit, ſi pro omnibus egit ſupplicatio ſacer-dotis, cur Angelus de ſolo pignore rettulit impetra-ta? Quid tenemus, quid diu ſuſpẽdimus animos au-ditorum? ꝙ non ſibi ſoli, ſed omnibus affuerit iſte uenerandus antiſtes, quam reſpõderit Angelus uni-uerſis, quam Deus proſpexerit in uno iſto germine ſacerdotis, quem genitoribus utiq;, & ipſi ob hoc de legerat naturæ, ut eum daret uniuerſitati, largiretur ſæculis, populis condonaret, & fieret ſacramenti fi-lius inter ſacraria delatus, inter ſacramenta conceſ-ſus, eſſet antiſtes de uenerando generatus antiſtite, eſſet Angelus ore Angeli ſancta dilatatus in uiſcera,
Ioã. 1. eſſet uox CHRISTI, Ego uox clamantis in deſerto, eſſet uox CHRISTI, ad CHRISTVM ſua reſeruatus ad tẽpora, eſſet ꝑco iudicis ꝓſentiã clamaturus, eſſet pœnitẽtia populos CHRISTI uocaturus ad ueniã, ꝙ ſacerdos ergo iſte iã ſui neſcius, iã ſibi mortuus, ex-traneus cõiugi, ſoboli iam negatus egẽrit omnibus, omnibus ĩpetrarit, mox Angelo referẽte diſcamus.
„ Et multi, inquit, in natiuitate eius gaudebunt. Non eſt unigenitus, qui eſt cũctorum creatus ad gaudiũ,

„ Erit.n.magnus coram Domino. Qui corã Deo ma
gnus eſt,quantus ſit penes homines quis probabit?
„ Et uinum,& ſicerã nõ bibet. Qui natus eſt ſancto de
corpore ſacerdotis,& ſũma ſenectute,ab oĩbus uitiis
defæcato,atq; exempto iuuentutis incendiis, uinũ ne
ſcit,ignorat ſicerã,quæ pariunt luxus ebrietatis,& ui
tia:& tota diſſipant morũ decora,ornamenta uirtu-
„ tum. Et uinum,& ſicerã non bibet,ſed ſpiritu ſancto
„ replebitur adhuc in utero matris ſuæ. Iuxta illud
Apoſtoli,Fratres nolite inebriari uino,in quo eſt lu- Epħ. 5.
„ xuria,ſed replemini Spũ ſancto. Et ſpiritu ſancto re
„ plebitur adhuc in utero matris ſuæ. Beatus Iohan-
nes,qui ante in Dei Spiritu meruit intonare,quã ho-
minis uagiret in fletu: beatus,qui ante diuina poſſi-
dere meruit, q̃ ſortiretur humana : beatus, qui ante
meruit cælum ſcire,q̃ terrã:beatus, qui ãteq̃ uideret
præſentia, futura meruit nuntiare : beatus, qui ante
Deum capere potuit,q̃ ſuo ipſe caperetur a corpore:
beatus , & ſingulariter eſt beatus, qui anteq̃ ſaperet
quærere,meritum conquiſiuit : beatus,qui non per-
uenit ad gratiam per laborem,ſed ad labores ipſius
„ gratiæ dignatione deſcendit. Et multos, inquit, fi-
„ liorum conuertet. Ad quem? dicat Angelus, ut qa
blaſphemat,quia negat hæreticus cõmuteſcat : dicat
Angelus,ut audiat fidelis,& gaudeat: credat hæreti-
„ cus,& recurrat. Conuertet. Ad quem? Ad Domi
„ num Deũ,inquit,ipſorũ. Quis eſt hic Deus? de quo
Propheta dicit.Hic eſt Deus nr̃: & non eſt alius abſq; Baruc. 3
eo:qui inuenit omnẽ uiam diſciplinæ:& dedit eã Ia-
cob puero ſuo : & Iſrael dilecto ſuo.Quando dedit?
tunc utiq; quãdo legalibus ĩ tabulis totius uitæ regu-
lam,totã diſciplinæ deſcripſit & normã.Attẽtus eſto

auditor, ut ſcias quis eſt hic Deus nr̄, abſq; quo alius
non eſt. Quis eſt? Poſt hæc in terra uiſus eſt: & cum
hominibus cõuerſatus eſt. Quis eſt alius uiſus ĩ terra
niſi CHRTVS, qui nr̄a eſt cõuerſatus in carne? et qs
eſt alius, cõuerſatus cũ hominibus, niſi ille qui cũ ho
minibus humano eſt cõmoratus in corpore? & ſi hic
eſt Deus nr̄, & nõ alius abſq; eo, hæretice cũ hunc nõ
habueris, quẽ habebis? Nõ eſt alius, inquit, abſq; eo:
et hunc nõ dicis, ergo ubi eſt pr̄? Propheta dicit: non
eſt alius abſq; eo: et ubi eſt? in filio utiq;, quia præter
Ioā. 14. filiũ nõ eſt pater: Ego in patre, dicit, et pr̄ in me eſt.
Vnde et Propheta nõ dixit, nõ eſt alius: ſed nõ ē alius
abſq; eo: hoc eſt dicere, eſt, ſed in ipo eſt: ſed dicis, et
ſi in ipo eſt, quomõ eſt alius? Hæretice, ſic eſt alius p
ſona, ut ſit ipſe ſubſtãtia: ſic eſt ipſe ſubſtãtia, ut nulla
ſit cõfuſio Trinitatis: ſic eſt unitas Trinitatis, ut nulla
ſit in Deitate diſtãtia: ſic in ſe eſt, et ſine ſe tota Trini
tas nõ eſt, ut inſit ĩ Patre, et Filio, Spũ Sãcto perſona
,, litas diffinita, nõ ſeparata diuinitas. Et ipe præcedet
,, ante illum. Ante quem? ante CHRISTVM, qui eſt
Deus ipſorum, Deus nr̄, Deus omniũ, Deus abſq; quo
,, alius nõ eſt. In ſpũ, et uirtute Eliæ. Nemo cũ hoc au/
.i. eos qui aiaꝝ trãſmi grationes aſſerunt. dit, μετεμψύχουσ imputet: hic ſpiritũ dicit illũ, quẽ p
diuinã gratiã meruit, nõ quẽ carnis eſt cõſecutus ad
uitã: et uirtutẽ dicit illã, quã de ſupnis habuit, nõ illã
quam propter corporis adeptus eſt firmitatẽ. Iohã/
nes ergo Eliæ uenit in ſpiritu, & in eius uirtute gra/
ditur, qui totum uictu, ueſtitu, honore, caſtitate, ab/
ſtinentia, et omnibus Eliam uirtutibus repſentat, et
,, CHRISTVM. Præparare Domino plebẽ perfectã.
Quam ĩ uobis Deus, et Dominus noſter præparare,
et confirmare dignetur in gloriã nominis ſui.

DE EISDEM. SERMO. LXXXIX.

OMnia quæ a Deo creata ſunt nobis, bona ſunt, & bona ualde: dicente ſcriptura. Et uidit Deus omnia quæcũq; fecit, & ecce ualde bona. Ergo omnia quæ a Deo creata ſunt, bona ſunt, & ualde bona: ſed inter uitia, uirtuteſq; media ſic habẽtur, ut ex ipſis, & periti doctrinæ materiã ſumant: & erroris cauſam inueniant imperiti: ſapientes namq; creatorem creaturæ cõtẽplatione cognoſcunt: ſtulti uero dũ creaturas ipſas Deos exiſtimant, ſapere nequeũt creatorem: hinc eſt q̄ ſolem, lunã, ſtellas, aurum, lapides, ligna, Deos ſibi fecerunt gentiles, quæ Chriſtiani addicta ſuæ ſapiunt ſeruituti. Nec mirum ſic eſſe mediam creaturã, quãdo ipſe creator omniũ CHRISTVS eſt fidelibus in ſalutem, ĩfidelibus in ruinam, Euangeliſta dicente. Hic poſitus eſt in ruinam, & reſurrectionem multorum. Apoſtoli etiam aliis habẽtur in mortem, aliis habentur in uitam: Paulo probante cũ dicit. Quibuſdã ſumus odor mortis in mortem: quibuſdã autẽ odor uitæ in uitã. Ergo & Euãgelicæ lectiones fiunt bonis itelligẽtiæ ſalutaris, malis uero erroris occaſio. Antehac Euangeliſta beatiſſimus cũ referret Iohãnem Baptiſtã Herodis aſtrictũ uinculis, adulteriis Herodiadis extinctũ, truncatũ in p̄miũ ſaltatricis, ſenſimus aliquos fuiſſe p̄motos, cur Deus ſacrilegæ ſanctũ, adulteræ uirginẽ, Angelũ addixerit ſaltatrici: ſtes uirtutẽs Iohãnis, Herodis crimina abũdãter alio ſermone tractauimus: nũc eloquamur q̄ uinculoꝝ cauſa, carceris q̄ neceſſitas, q̄ mortis utilitas fuerit in Iohãne. Iohãnes nõ potuit mori cõi

Gen. 1.
iuxta. lxx.
Luc. 2.
2. Cor. 2
ĩfra ſer. cxxvii.

ſorte,q natus ē priuilegio ſingulari:cū CHRISTVS
Deus naſceretur in carne,Iohānes Angelus eſt gene
ratus in terris,ut ita officia terrena officiis ſe cæleſti/
bus miſcerent,ſicut humanis ſe diuina miſcebant: &
in terra Deo Angelus, Domino ordo cæleſtis obſe/
quii non deeſſet: ſed audiamus ordinē naſcentis Io/
„ hannis,ut cauſas mortis eius iuenire poſſimus. Fuit,
„ inquit,in diebus Herodis regis Iudææ,ſacerdos qui/
„ dā nomine Zacharias de uice Abia : & uxor eius dę
„ filiabus Aaron, & nomen eius Eliſabet: erāt autem
„ ambo iuſti ante Deum, incedentes in omnibus man
„ datis,& iuſtificationibus Domini ſine querela. Ora
tores magni,& excellētes ingenio,quotiens illuſtriū
uirorū parant narrare uirtutes, auos,atauoſq; cōme
morant, ut ad honorem p̄ſentium accedat dignitas
antiquorū: et laus patrū filiorum redundet ad glo/
riam:maior eſt innata gloria,q̄ q̄ſita:præcedit quod
uenit ab origine,quod ſequitur ex labore:gloriā bea
tius ē habere,q̄ quærere:hinc eſt ꝙ Euāgeliſta ut ex/
tollat Iohānis gloriā, Zachariæ patris,Eliſabet ma/
tris genus dicit:auos memorat:ſcribit merita:loqui/
tur titulos:gradus digerit:uitam pandit:dilatat inſi/
„ gnia:prædicat ſanctitatem . Fuit,inquit,ī diebus He
„ rodis regis Iudææ. Tempus memorat regis nefan/
di,qui ſacrum ſacerdotii uiolauit morem : confudit
ordinem:ſtatutum ſoluit:abſtulit inſtitutum: et hoc
accedit ad meritū Zachariæ:quia cum in omnes pe/
ne Herodes auſus ſuæ temeritatis extēderit,auſus ſit
nil in iſto:uirtutibus ſit huius oppreſſus,ut ſacerdotis
imaculata ſucceſſio ad gloriā germinis ſeruaretur.
„ Et uxor eius de filiabus Aaron. Aaron primus Pon
tifex in lege,fuit ſacerdotii origo:propterea merito
p̄termiſſis

prætermiſſis omnibus eius filia dicit̃,cuius in ſe me-
moria prætulit ſanctitatẽ, quã tãti generis pia cuſtos
, glorioſiſſime tranſfudit in filium : ſed huius matris
» laudes Euangeliſta deſcribit. Erant,inquit,ambo iu
» ſti ante Deum. Eſt noua felicitas,eſt coniugium ſin
gulare,quando manet in duobus mens una, una ſan
ctitas in duobus:conſtabat mente , quod diſtabat in
ſexu:et in moribus erat unũ , quod geminabat aſpe-
. ctus:ac uirtus reddebat pares,impares dederat quos
» natura. Erant,inquit,iuſti ambo ante Deum. Place-
re iudiciis humanis,coram hominibus eſſe iuſtũ, eſt
uirtutis humanæ,maximi eſt et laboris : ante Deum
qui ſcrutatur corda,cogitationes diſcutit, uidet men
tium motus,eſſe iuſtum humani laboris non eſt,mu
neris eſt diuini.Si magnus eſt qui non peccat in car-
ne,quantus eſt qui corde non peccat? Iohãnes ergo
ſupra carnem eſt natus de iſtis , qui ante Deum nec
corde,nec corpore peccauerunt:adiecit Euangeliſta
» dicens. Incedentes in omnibus mandatis, & iuſtifi-
» cationibus Domini ſine querela. Incedentes : ince-
dit qui non ſtat in triuiis peccatorum:qui peregrinũ
ſe hoc ſentit in ſæculo:qui aſperas uirtutum intrat in
trepidus manſiones,qui montes iuſtificationũ, man
datorum colles indefeſſus uiator aſcendit: ut præſen
tia parentis Dei , patriæ cæleſtis beatitudine perfrua
» tur. Incedentes in omnibus mãdatis,et iuſtificatio-
» nibus. Hi in omnibus,in qbus nemo , uel pauci. In
» omnibus mãndatis,et iuſtificationibus. Quis fumi
neſcius cupiditatum tranſit incẽdia? quis uitæ lubri-
cum nunq̃ lapſus euadit? per uitiorũ gurgites quis
impollutus icedit? carnis negocia,uitæ cauſas, actus
mundi quis peragit,et non erit in querela,cum naſci

ipſum plenum ſit & lachrymis, & querelis? Nãq; par turiēs queritur ex dolore: et natus in lachrymas que ritur ex natura: ſed in Zacharia, et Eliſabet reatus occidit, periit querela, omnis eſt amputata cauſatio, quia in illis parabaẗ unde tota ſanctitas naſceretur: „ ſed hoc ex ipſa iam lectione luceat. Et non erat eis, „ inquit, filius, eo ꝙ eſſet Eliſabet ſterilis. Sterilitas iſta non erat maledicta, ſed myſtica, in qua partus nō ab latus eſt, ſed dilatus: neq; erat pignori clauſa, ſed tem pori: colebatur tempore, uirtute ſerebatur, matura⸗ batur ætate, ſenectute creſcebat, ut in filio ſingulari tota fœcunditas penſaretur, quando in uno naſceba tur numeroſitas congeſta uirtutum. Beata ſterilitas quæ unum ſeruabatur ad partū: et expectabat Iohan nem, cui quia prima omnia debebantur, primogeni „ ti dignitas non periret. Et ambo proceſſerāt in die⸗ „ bus ſuis. Proceſſerant, non deceſſerant: uixit in ſan⸗ ctis ætas, non defecit, ſed proceſſit: aut quid illis defi⸗ cit, quibus accedunt ſemper incrementa uirtutū? Er go in Zacharia, & Eliſabet ſtupet ſexus: frigeſcit ca⸗ ro: membra ſopiuntur: tempus præterit: ætas tranſit: aboleſcit totū quicquid eſt & humani ordinis, et ne⸗ gotii coniugalis: ut diuino munere, non partu ex ho minibus Angelus naſceretur. Promiſeramus de or⸗ tu Iohannis cauſas mortis eius expromere: ſed quia nos hodie longius ſermo protraxit, et ad probatio⸗ nem rei ſatis nobis neceſſaria ſunt quæ ſequuntur, quæ modo dicta ſunt ortus eius deputentur ad glo⸗ riam: noſq; ingrati non ſimus uobis, qui differimus debitum, nō negamus: nam debitoribus dilatio cre⸗ ſcit ad gratiam creditoris. Expectate ergo quod pro mittit debitor, & expectate ſecuri, quia promiſſa ne⸗

gari nequeunt, quando ſterili tam largiter nega/ta ſoluuntur.

DE EISDEM. SER/MO. XC.

ERigi nos ſanctorum lapſibus, ſancto/rũ trepidatione fundari, cunctatio nos hodie Zachariæ docuit ſacerdotis: qui cum nõ credit Dei promiſſa, ſed diſcu tit, et opera diuina nõ fide percipit, ſed humana ratione diſquirit, infidelitatis culpam lõga ſilentii condemnatione perſoluit: audierat ab Ange
„ lo. Exaudita eſt deprecatio tua: et uxor tua Eliſabet Luc. I.
„ pariet tibi filium. Qui tunc reſpondit: unde hoc
„ ſciam? ego enim ſum ſenex: et uxor mea proceſſit
„ in diebus ſuis. Nonne quantum ſenectute longa ſpem poſteritatis amiſerat, tantum longo uitæ uſu fuerat edoctus, ꝙ Deus impoſſibile nil haberet? le/gerat tanti temporis ſacerdos, ſciebat ueteranus pon tifex lege naturam, non auctorem naturæ poſſe con ſtringi: & tempus homini poſſe, ſuo non poſſe præ/ſcribere conditori: nouerat de Abrahæ, & Saræ e/ Gen. 21
mortuis extrema ſenectute corporibus, & a patris, matriſque nomine famoſiſſima ſterilitate ſummo/tis, Iſaac ad totam fœcunditatem Iſraelitici germi/nis erupiſſe: cui non obfuit tantum defuiſſe natu/ram, quantum naſci profuit auctoris beneficio, non naturæ: didicerat Rebeccæ, & Annæ effœtis diu, diu Gen. 25.
naturæ ſuffragio deſtitutis, dediſſe Deũ qd' ſterilitas I. Reg. I.
„ abnegauerat: edoctus ergo tãtis qd ẽ ꝙ dicit? Vñ hoc
„ ſciã? Ego. n. ſenex ſum: & uxor mea proceſſit in die/ „

„ bus ſuis. Fratres ſatis ad Deum trepida, ſatis ad diui
nas uirtutes hominis eſt imbecilla natura:nec talem
ſe in cauſa inuenit,qualem ſe æſtimat ante cauſam:
et ſatis ſe ignorat ante,q̃ ſe rebus probet, et experiaẽ
exemplis:petit cælũ:petit alta:ſcrutatur ſuperna: mo
uet cælum : pulſat cælum: ſed cum cælum mouerit,
cæli pondera non poterit ſuſtinere:ambit fidei ſubi/
re uerticem:ardet cælum ſua penetrare uirtute : ſed
ætherias in uias ubi incedere humanis greſſibus in/
choat,et cum ſuã deorſum reſpicit ad naturam,non
tantum fidit de præteritis,quantum trepidat de rui/
Mat. 14. na:ſic beatus Petrus cum per æquora diuinos imita/
tur inceſſus,& nouus uiator molle iter duris greſſi/
bus calcat,ante de lapſu ſupplicat,q̃ gaudeat de do/
nato:ſic nunc Zacharias,qui cum diu fleret Diabolũ
poſſe,regnare mortẽ culpa hominis unius: naſci ho/
mines ad labores,ad gemitus,ad pericula, optare li/
cet ærumnoſa,moritura: nec poſſe pignora prome/
reri:ſtare inter acies criminum:obſideri uitiorũ ca/
teruis:infirmitatum quati,& quaſſari ſemper impul/
ſu:uidere eminus uexilla uirtutũ,ſpem legis , gratiæ
libertatem,nec tñ illuc quemq̃ propriis poſſe uiribus
peruenire:uelle bona,& non facere : crimina odiſſe,
nec uincere:debere iam miſereri Deum:debere iam
taliter ſubuenire captiuis.Põtifex ergo iſte cum Dei
aures continua,& tali querela, tali lamentatione pul
ſaret,Deus ſic pia,ſic iuſta poſcẽti, ex germine ipſius
reſponſionis ſuæ ſumpſit,et inſtituit mirabile docu/
mentum:quo crederet poſſe Deum dare uitam mor
tuis,ſalutem reddere deſperatis,ſi ſenectuti mortuæ
ſobolem,ſi ſterilitati dediſſet filium deſperatæ: ſicut
» Euangelicus aperit ſermo:cũ dicit. Exaudita eſt de

„ precatio tua:& uxor tua Eliſabet pariet tibi filiũ. Re
demptionis huius nuntium, huius ſalutis præuium:
qui Deum non ſicut tu uoce adeat, nõ gemitibus fle
ctat, non ad impetrandũ noſtra ille ſicut tu ſuffragia
requirat, ſed ipſe in noſtro ordine conſtitutus, & An
gelico honore fultus, Deum ſatis ab oĩbus deſidera-
tum, nec ulli unq̃ cognitum, etiam ipſis Angelis inui
ſum, manu teneat: amplectatur gremio: & iam cõſpi
cuum mundo ulnis felicibus tradat: palmis beatiſſi-
mis aſſignet humanis oculis peruidendum: Deũ co-
gnitum faciat uniuerſis: perducat Dominum ad con
ſortia ſeruulorum: miſceat reis iudicem: cenſorẽ in
ſe teſtetur noxiorum ſuſcepiſſe perſonam: ac ſic pro-
bet condemnationis humanæ ſententiã ceſſaturam,
quãdo ipſe agitur, ipſe currit per ueniã, qui reos erat
daturus ad pœnam. Vt luceat hoc myſterium pieta-
tis imenſæ, Zacharia tuus filius ſuum dominum pœ
nitentiæ demergit in baptiſma: in remiſſionẽ diluit
peccatorum: quia uoluit fons dilui, cognitor ſuſcipe
re ueniã, iudex ipſe ſuam ſubire ſententiam, ne dam
naret reos: ne uindictam proferret in noxios: aſcẽdit
crucẽ, deguſtat mortem, ſepulturam patitur; intrat
infernũ, qui puniri uoluit, ne puniret: qui amari ma-
gis uoluit, q̃ timeri. Quod ubi Zacharias fratres au-
diuit, tantum ſe meruiſſe ſuis precibus ſacramentũ,
rei ipſius conſideratione territus; ſacramenti ipſius
æſtimatione turbatus, nec ſe mereri tãtum credidit:
et Deum dubitauit ad hæc talia, & tanta deſcendere:
„ hinc eſt ꝙ dicit. Vnde hoc ſciã? ego .n. ſenex ſum:
„ et uxor mea ꝓceſſit in diebus ſuis. Hoc ẽ dicere: quo
modo me habere filiũ ratio non permittit humana,
ita naſci, & mori Deum maieſtas non ſinit ſempiter

na. Cui Angelus ueniabiliter nō credenti pœnam ſi-
gni tantū dedit, non pſidiæ: cautelæ eſt tarde de Deo
humilſa credere: de Deo tardius contumelioſa ſenti
» re: adiecit Angelus dicens. Ego ſum Gabriel. Vt ex
noīe tanto, et ex merito miniſtri tanti, Pontifex pro-
» miſſionis fidē penſaret, et crederet qualitatem. Ego
» ſum Gabriel: qui aſto ante Deū: et miſſus ſum loq ad
» te. Dum dicit nomen, deſignat meritum: cum ſe re
fert aſtare, ſe miſſum refert: ſeruitutē fatetur, ne pro
» gatiua nominis debitū celaret obſequiū. Ego ſum,
» inquit, Gabriel, qui aſto ante Deū: et miſſus ſum loq
ps.146 » ad te: & hæc tibi nuntiare. Vere magnus Dñs, et ſa-
pientiæ eius non eſt numerus: infirmantem curat de
uulnere: nutantē de ultione cōfirmat: de ſupplicio ſi-
» dei perficit argumentū: dicendo. Et ecce eris tacēs:
» et non poteris loqui. Vt ex te, & in te credendi regu
lam cōſequaris: et uernaculo exemplo Deū poſſe cre
das facere quod promittit: nam cū uult tuæ uocis or
ganum claudit: et cū uult tui aperire oris officiū, pro
fecto poteſt: et cū uult fœcundam ex ſterili facere, ex
fœcūda ſterilē cum promittit, poteſt: cū uult largiri
partus officia, obſequia naturæ cū uult, præualet de-
negare. Egit ergo Angelus, ut tali documento Ponti
fex eruditus non dicat amplius, Vnde hoc ſciā? Qui
totius creaturæ indicio potuit approbare, ꝙ Deus, q
✝ cælum, terram, mare, & oīa quæ in eis ſunt, ex nihilo
legerat ſubſtitiſſe, credere debuit, ꝙ potuit ex aliquo
facere quod uult: et deſperato reddere, qđ promittit:
et qui totū fecit ex eo quod nō erat, ex eo qđ ē qcqd
» uult facere non laborat. Et erat plebs expectans Za
» chariā: et mirabantur ꝙ tardaret in tēplo: egreſſus
» aūt Zacharias nō poterat loqui ad illos: et cognoue-

,,rũt,inquit,ꝙ uiſionẽ uidiſſet in templo. Ille aũt erat
,, innuens illis:et permanſit mutus.Egreditur pontifex
geſtans in ore ſterilitatis indiciũ,portans in pectore
cõceptionis figurã,ut cũ mater pareret filiũ,daret fi-
lius uocẽ,tunc Verbi pater ederet ſacramẽtũ: & ante
natus daret patri ueniã,quã dilueret crimina uetuſta
populorũ:et quia qui nõ credidit tacuit,merito Pro-
pheta quia credidit,gloriatur:dicendo.Credidi,pro- Ps.115.
pter qđ locutus ſum.Fratres dat uerbũ fides:negat in
fidelitas uerbum.Si nos ergo fratres, ſicut dixi , ſan-
ctorũ lapſus erigit,firmat trepidatio beatorũ , nihil
unq̃ Deo eſſe ĩpoſſibile iudicemus: neq; inquiramus
quẽadmodum facturus ſit quod promittit, cuius uo-
luiſſe,feciſſe eſt:cuius dediſſe,eſt promiſiſſe.

DE EISDEM. SERMO. XCI.

AVrũ de terra legere q nouerũt,ubi di-
uitẽ ſenſerint uenã , ibi qcqd artis eſt,
qcqd laboris impẽdũt:et nos qa in ſan
cto Zacharia cæleſtẽ nouimus latere
theſaurũ,in ipſo totũ qđ ſermonis ẽ nr̃i, qđ ur̃i audi
tus eſt occupemus:q̃tenus cõe lucrũ ſit,qđ fuerit cõi
,, labore q̃ſitũ. Fuit,inqt, in diebus Herodis regis Iu- Luc.1.
,, dææ ſacerdos qdã noĩe Zacharias,ex uice Abia. Hoc
,, iã diximus. Et uxor eius de filiabus Aarõ. Sic cœpit
Euãgeliſta,ut in cõiuge ſacerdotis ſeruata ſacerdota
,, lis ſtẽmatis generoſitas mõſtrareť. Erãt,inqt,ambo
,, iuſti ante Deũ.Ambo iuſti,qa ĩ ambobus erat una iu
,, ſtitia. Ambo iuſti. Quia cõſtabat inter eos nõ de di
,, ligẽtia,ſed de ſcĩtate cõiugiũ. Ambo iuſti. Quia ſe
,, xu diſpares,pares meritis hẽbanť. Ambo iuſti, Quia

ut erat in duobus una caro, ſic erat in duobus unus
ſpiritus. Imitentur coniuges, ut quos coniungit affe-
,, ctio, iungat et uirtus. Erāt, inquit, iuſti ambo ante
,, Deum. Ambo iuſti ante Deum: et ubi eſt illud? Nō
ps.142. iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis uiuens? Ante
homines forte quis putetur iuſtus; quia homines ut
culpas corporum norunt, ſic uitia mentis ignorát: an
te Deum uero, cui pectoris clauſtra patent, quem co
gitationum ſecreta non latent, quis innocens habet,
& iuſtus? eſt ne homo qui corde non peccet? nō co-
gitatione delinquat? non offendat dubitatione? nō
Num.20 lapſum trepidationis incurrat? Moyſes dubitat: Aa-
Exo.32. ron deuiat: Petrus negat: & qs iuſtus? et quō ambo iu
Mat.26,, ſti ante Deum? Ante Deum, ſed ſemper. Ambo
,, iuſti ante Deum. Non labore, ſed gratia: audi Apo-
Rom.3. ſtolum. Iuſtificati gratis per gratiam ipſius. et iterū:
Ephe.2. Non ex nobis, Dei donum eſt: non ex operibus, ne qs
1.Cor.4 glorietur: et iterum. Quid habes quod nō accepiſti?
ſi aūt accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis?
Euangeliſta ergo ſic refert, non quid non habuerit,
ſed quid acceperit: non quid quæſitū ſit, ſed quid do-
,, natum. Erant, inquit, ambo iuſti ante Deum, incedē
,, tes in omnibus mandatis, & iuſtificationibus Dei ſi-
,, ne querela. Incedentes dixit: ut eos oſtéderet cucur
riſſe uirtutibus, non ſtetiſſe: et ambulaſſe in uia iuſti-
tiæ, non ſediſſe: nec remanſiſſe in itinere mandatoꝶ,
,, ſed ad mandatorum plenitudinem perueniſſe. In-
,, cedentes in omnibus mandatis, et iuſtificationibus
,, Dei ſine querela. Beati, fratres, quos culpa non per-
cutit: non uulnerat crimen: ſed beatiores iſti, quos te
,, tigit nec querela. Sine querela. Si pueritia, ſi adole
ſcentia, ſi iuuentus, ſine querela extitit, ubi tota que-

rela eſt,qualis horum ſenectus? ſi tale initium, qua-
lis finis? aſcendiſſe iuſtificationum uertices, colles
mandatorum,nec in aliquo titubaſſe,eſt gratiæ ſin-
„ gularis:eſt unicæ felicitatis inſigne. Et non erat,in-
„ quit,illis filius,eo quod eſſet Eliſabet ſterilis. Non dixit
non erant illis filii,ſed non erat illis filius,quia ſingu
laris futurus erat,qui erat de talibus naſciturus: audi
Dominum dicentẽ.Non ſurrexit maior in natis mu Mat.11.
„ lierum Iohanne Baptiſta. Eo quod eſſet Eliſabet ſteri-
„ lis. Sterilis corpore,ſed fœcunda uirtutibus: tarda
ſoboli,ſed non tarda Deo:non germini clauſa,ſed tẽ
„ pori:non negata pignori, ſed ſeruata myſterio. Et
„ ambo,inquit,proceſſerant in diebus ſuis. Proceſſe-
rant:ſic deſcribitur ſacramentum ſenectutis, quæ nõ
dum decidit meritis,non ætate deficit, ſed procedit:
nec ſentit detrimenta corporis,quæ ſumit augmẽta
uirtutis. Fratres,Eliſabet ſanctæ partus non ablatus
eſt,ſed dilatus,donec tranſiret tempus carnis: paſſio
corporis:coniugii neceſſitas:uoluptatis cauſa: cupidi
tatis ſenſus:et totum quod humanam cõfundit, gra-
uat,onerat conſcientiam:mundabatur.n.longo tem
pore ſacrificii domus:ſanctitatis hoſpitium:metatus
metatoris CHRISTI:Angeli domiciliũ: aula Spiri-
tus ſancti:dei templum.Neſcitis,inquit Apſs,qa tem- 1.Cor.3
plum Dei eſtis,& ſpiritus Dei habitat in uobis? Deni
que ubi tota corporis ſedata querela eſt, & in totũ fa
cti ſunt ſine querela,mox ſterilitas fugit:reuiuiſcit ſe
nectus:fides cõcipit:parit caſtitas:naſcitur maior ho
mine:par Angelis:tuba cæli:præco CHRISTI: arca-
num patris:Filii nuntius:ſignifer ſuperni regis:pecca
torũ uenia:Iudæorum correctio:uocatio gẽtium: et
ut proprie dicã,legis,et gratiæ fibula: quæ diploidẽ

ſsimi ſacerdotis ſctō pr̄i iūgebat in pectore. Euāgeli/
ſta ergo uirtutes pr̄is, m̄riſq; deſcribit, ut ex gn̄atorū
tātis meritis dignitas germinis noſceref: et probaret
maior hoīe, q̄ in ortu ſuo excedebat legē natiuitatis
humanæ: ſed ſi pceſſurus eſt, iā naſcaf Iohānes, qā in
ſtat natiuitas xp̄i: ſurgat nouus lucifer, qā iubar iā ue
ti ſolis erūpit: det uocē pco, qa adeſt iudex: clamet tu
Mal. 3. ba, quia uenit Rex: et qa pceſſurus eſt Deus, Angelus
iā pcedat. Verū qa qđ ſupra hoīes eſt homo referre
nō ſufficit, uirtutes naſcētis Angeli Angelus iā loqua
„ tur. Dixit Angelus ad Zachariā: ne timeas Zacharia:
„ exaudita eſt depcatio tua: ecce Eliſabet uxor tua pa/
„ riet tibi filiū: et uocabis nomē eius Iohānē: et erit ti
„ bi gaudiū, & exultatio: & multi in natiuitate eius gau
„ debunt: erit.n. magnus corā Dn̄o: et uinum, & ſicerā
„ nō bibet: et Spiritu ſancto replebitur adhuc ex utero
„ matris ſuæ: et multos filiorū Iſrael conuertet ad Do
„ minum Deū ipſorum: et ipſe præcedet ante illum in
„ ſpiritu, et uirtute Eliæ, ut conuertat corda patrum in
„ filios: et incredulos ad prudentiā iuſtorū: parare Do/
„ mino plebē perfectā. Vacat humanus ſermo, ſilet p̄
dicatio tractatoris, quando Angelico p̄conio Iohan
nis profertur gloria: uirtus inſonat: laus collaudatur:
Col. 2. nec eſt quod illi adiiciat homo, cui Deus contulit to
„ tum. Spū ſancto, inquit, replebif adhuc ex utero ma
„ tris ſuæ. Videtis quēadmodū Iohannes ante perue/
nit ad cælum, q̄ tangeret terram: ante accepit diuinū
ſpūm, q̄ haberet humanū: ante ſuſcepit diuina mune
ra, q̄ corporis mēbra: ante cœpit uiuere Deo, q̄ ſibi:
immo ante uixit ille Deo, q̄ Deus uiueret illi: iuxta il
Gal, 2. lud Ap̄li. Viuo autem iam non ego, uiuit uero in me
CHRISTVS. Sexto mēſe ſuæ m̄ris exultat in utero:

et in uterũ Virginis ueniſſe nũtiat CHRISTVM. Fer
uens nuntius, qui ante geſtiuit nũtiare, q̃ uidere: im/
patiẽs dux, qui anteq̃ perueniret ad corpus, peruenit
ad regem: ante rapuit arma, q̃ mẽbra: ante aciem pe
tiit, q̃ lucẽ: et ut uinceret mundũ, uicit ante naturã: ip
ſe ſine uiſceribus uiſcera m̃ris exuſcitat: et quia tar/
dabat corpus, ſolo ſpũ implet euangelizantis officiũ.
Quid dicam? Iohannes anteq̃ CHRISTVM præce/
deret, ſe p̃ceſſit: Patris, m̃ris, filii corda unus, atq; idẽ
implet Spũs ſanctus: ut uno ſanctitatis organo reſo/
net natiuitatis Dñicæ cãtilena: nec mirũ fratres, ſem/
per ortus regios honorat feſtiuitas, dulcis gratificat
ſymphonia. Et nos fratres, natiuitatẽ CHRISTI glo
rificemus canticis: honoremus muneribus: qa menti
tur fidei, ſi qđ facit Magus, nõ facit Chriſtianus. Mat. 2.

DE EISDEM SERMO. XCII.

SEnſim nos ſermo Euãgelicus ad altio/
ra ꝓmouet: ad ſupna ꝓtollit. Nec mirũ
f̃res, ſi Eliam currus ætherius euexit ad 4. Reg.
cælũ, cũ cotidie iſta Euãgelioꝝ quadri
ga hominũ genus cæli pferat, & trãſmittat ad regnũ:
ecce iã nos ipſa f̃res, de partu ſterilis ad Virginis par
tũ, & a Iohãnis ortu, ad ortũ n̄ri fecit ꝓximos Salua/
toris. Sed qđ ſupeſt adhuc de Zacharia põtifice patiẽ
tius audiamus, ut ad cunabula n̄ri regis regali itine/
re puenire poſſimus: q ob hoc cæleſtis quadrigæ fi/
dã cõſcẽdimus ſeſſionẽ, ut ſollicitas, & arduas cõpen
diorũ ſemitas uitaremus: ſic. n. lectũ eſt. Et factũ eſt, Luc. 1.
ut ipleti ſũt dies officii eius abiit in domũ ſuã. Ita uni
tẽplo aſtabat tribus tota: parebãt millia ſacerdotũ: pp

quod ipſa obſeruatio pontificalis officii erat diuiſa per plurimos,diſpenſata per tempora,diſtributa per uices,ne aut ordinem ſacerdotii multitudo confuſa turbaret:aut alter agendo iugiter alteri debitum ne
„ garet officiũ. Poſt hæc autem cõcepit Eliſabet uxor
„ eius. Erat illis coniugii facultas,erat illis licentia donata generandi,quibus inerat adhuc legis adoleſcentia:inſtabat adhuc religionis infantia.Lex fratres illicita prohibuit,licita non negauit:intra donum tenuit,ſupra donum conferre nil potuit: naturam rexit,ſupra naturam hominem non erexit.Lex fidei ianua,gratiæ nuntia,Euangelii præuia, pædagogus religionis infantiæ,remiſit in ſacerdotio legalis coniugii caſtitatem,ut in pontificatu gratiæ uenturam perpetuæ uirtutis gloriam nuntiaret: ſecundũ hanc ergo indulgentiam Eliſabet annoſitate iam mortua ſanctum reuiuiſcit in partum:et arida, atq; exarata rugis membra medullis uitalibus in uiſcera fœcunda uiridantur:ipſum quoq; tempus,ipſum quo deſierat reuocatur ad corpus:et uetuſtate nimia domus uteri dilapſa in faciem nouam repente reparatur: ſtupet ordo:deficit conſuetudo: miratur ipſa natura: et ex apparatu manſionis hoſpitis meritum, dignitaſq; innoteſcit.Verum Iohannes in generali habitaculo ſatis ſe miratus eſt eſſe peregrinum, qui ſe excluſum tempore,abdicatum natura, receptum ſe
„ in eo auctoris beneficio didicit,non parentis. Et ce
„ labat ſe menſibus quinq;,dicens: quia ſic mihi fecit
„ Dominus. Bene totum feciſſe Dominum cõfitetur, quæ ſibi collatum per hominẽ nil uidebat. Et occultabat ſe menſibus quinque: quia et ſi erat diuini muneris,ſui tamen tẽporis non erat quod habebat.

„ Celabat ſe menſibus quinq;. Erubeſcit anus fœta:uerecundatur uetula primi partus: & puerperam ſenectus abſcondit extrema, ne ſterilitatis opprobriũ riſus fœcundæ ſenectutis augeret. Quod aũt riſui ſubiaceat ſenilis, & ueterana conceptio, perſimilis huius ſterilitatis, & ætatis Sara probat: quæ ſibi cum reddi partum, donari filium, cui iam uita prope deerat Domino promittente cognoſceret, & ipſa de ſuo partu riſit: et quod riſui poſſet eſſe omnibus prægnans, et onerata canities, ipſius germinis teſtat ex nomine: dicente ſcriptura. Et uocauit nomen filii ſui Iſaac. Quod interpretari riſum docuit adiiciens. Riſũ mihi fecit Dominus. Hinc eſt ꝙ Eliſabet ſacrũ uult cela „ re myſterium, dicendo. Quia ſic mihi fecit Domi„ nus. Vt modo conceptus fatiget uerecundia, quã diu negati partus ærumna afflixit: pater tacet ex pœna: ex uerecundia mater celat. O quanto ſilentio uox naſcitur. O quanta taciturnitate tuba ſæculis inclamatura generatur. O quod ſecretũ diuini iudicis dat præ„ conem. Quia ſic mihi fecit Dominus in diebus qui„ bus reſpexit auferre opprobrium meum inter homi„ nes. Honor coniugii, matrimonii dignitas, eſt procreatio dulcium liberorum: ſatis.n. graue eſt, & ſatis triſte, et uirginitatis carere præmio, et filiorum ſolatia nõ habere: ſuſtinere onera matrimonii: et ad fructum matrimonii nõ uenire. Hinc eſt ꝙ gaudet a ſe „ ablatum ſterilitatis opprobrium, dicendo. Quia ſic „ mihi fecit Dominus in diebus quibus reſpexit aufer„ re opprobrium meũ inter homines. Quia hoc apud homines miſerum computatur, apud Deum uero reatus nullus eſt, ubi parentis culpa nulla eſt, ſed iudicium denegantis: certe ſi hoc affert aliqua corpo

Gen. 18.

Gen. 21.

ralis infirmitas,neceſſitas in cauſa eſt,non uoluntas.
Sed iam nunc omnis ignaua carnis intelligentia ſit
remota , tota corporei ſenſus abiiciatur infirmitas,
et;quæcunq; eſt ingenii humani omnis excludatur in
tentio ,fidei pateāt oculi,cordis reſerentur aures,mē
tis currat,et occurrat inceſſus,ut peruenire ad myſte
rium Virginei conceptus,ad ſacramentū partus Vir
ginei penetrare poſſimus:adiuuante Dn̄o IESV xp̄o,
qui ex ea genitus nūc in cæleſtia regna cū Deo pr̄e,
Spū ſancto uiuit per infinita ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

DE EA QVAE VNXIT DOMINVM VN/ GVENTO. SERMO.XCIII.

AD prandium,& ad Phariſæi prādium
CHRISTVM ſollicitus forſitan mire/
tur auditor.Phariſæi domum CHRI/
STVS intrauit,non accepturus Iudai/
cos cibos , ſed diuinam miſericordiā
largiturus:neq; accubuit pocula ſaporata melle,flo/
ribus odorata ſūpturus, ſed pœnitētis lachrymas ex
ipſis oculorum fontibus potaturus:Deus delinquen/
Luc.7.,, tium gemitus eſurit:ſitit lachrymas peccatorū. Ro
,, gabat,inquit,Dominum quidam Phariſæus ut man
,, ducaret cum illo:et ingreſſus domū Phariſæi diſcu/
,, buit:& ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix, ut co
,, gnouit ꝙ accumberet Dn̄s in domo Phariſæi,attulit
,, alabaſtrū unguenti:& ſtans retro ſecus pedes eius, la
,, chrymis cœpit rigare pedes eius:& capillis capitis ſui
,, tergebat:& oſculabať pedes eius:& ungebat ūguēto.
Videris qa ad Phariſæi mēſam uenit CHRISTVS,
non ut carnalibus repleretur eſcis,ſed ut in carne ne

gociũ cæleſte mõſtraret:neq; ut ꝓbaret poſita huma nitus ante ſe,ſed poſt ſe geſta diuinitus approbaret. CHRISTVM nãq; ſemper agnoſcimns ꝑ humanos actus diuinas exercuiſſe uirtutes:dũ noua,&ꝓ̃ter uſus mortaliũ cũcta eſſe q̃ ab eo ẽt corporaliter geſta ſũt cõprobantur.Phariſæus ad mãducandũ uocat xp̃m: quid ibi q̃rit mulier nõ uocata? clauſtra domus non prorũpit extraneus:cõuiuii ſecretũ nõ p̃ſumit nõ iui tatus intrare:cibos paratos relaxãdis mẽtibus poſt la borẽ pturbare nõ audet arbiter luxurioſus:et qd ẽ ꝙ hæc mulier ignota,imo male nota, onuſta luctibus, plena lachrymis,clamoſa plãctu,neſcio ianitore,nul lo cõſcio,ipſo ignorãte paſtore,domus aditus pcur rit oẽs? trãſit totas miniſteriorũ cateruas? ip̃m cõui uii puolat ad ſecretũ? et facit domũ lætitiæ domũ la mentationis,& plãctus? Fr̃es nõ rogata uenit illa,ſed iuſſa:intrauit exhibita,nõ p̃ſumens:ipſe ſic fecit eã ſi ſti ſibi,qui illã cæleſti ſn̄ia iuſſit abſolui. Deniq; dum Phariſæus ueſte clarus,primus i ſigmate,in ipſis ocu lis xp̃i tumẽs,epulis homini,nõ Deo placiturus, feſti uus infundiẽ,uenit mulier,et uenit retro:qa reus ani mus poſt tergũ ſtat ad ueniã:qa per culpam nouit ſe uultus fiduciã pdidiſſe:uenit ſatiſfactura Deo,nõ ho mini placitura cũ uenit:uenit pietatis illa,nõ uolupta tis exhibitura cõuiuiũ:deniq; & pœnitẽtiæ ponit mẽ ſam:fercula cõpuctionis apponit:panẽ doloris ĩfert: potũ lachrymis tẽperat in mẽſura:et ad delicias Dei tatis totas,totã pulſat cordis ſui,et corporis ſympho niã:organi plãctibus dat clamorẽ : cithatã ꝑ ſuſpiria lõga modulaẽ:gemitus aptat in fiſtulã : et dũ pectus ipſã cõſciẽtiã arguẽs ſæpe pcutit,facit placitura Deo cymbala pſonare:dũq; taſr apportat diuinis oculis ci

,, bos,totas miſericordiæ copias ſic reportat. Ecce mu
,, lier q̃ erat ĩ ciuitate peccatrix. Exaggerat Euãgeliſta
mulieris facinus,ut accumulet indulgẽtiã largitoris.
,, In ciuitate peccatrix. Ciuitate peccauerat, qa fama
ſua famam totius tetigerat ciuitatis:ſicq; iam nõ pec
catrix ſolum,ſed ipſius ciuitatis facta fuerat ipſa pec/
catum.Hæc cognouit ꝙ niſi ab illo ſolo ciuitatis pec
catũ nõ poſſet auferri,qui ſolus mundi uenerat abo/
,, lere peccatum. Et ut cognouit quia accumberet Do
,, minus in domo Phariſæi. Non ad ſtantem,nõ ad ſe
dentem audet uenire peccatrix:Deus cum ſtat, corri
pit:cum ſedet,iudicat:proſtratis cõiacet,cum decum
,, bit. Vt cognouit ꝙ accumberet Dominus in domo
,, Phariſæi. Inclinem ad miſerandum ſupernam didi
cit maieſtatem:& ideo credidit, ꝙ eſſet ad ueniam ſi
bi promptus,qui Phariſæi uenerat tam promptus ad
,, mẽſam. Attulit alabaſtrũ unguenti. Portauit oleũ,
quia medicinã lethali uulneri a ſuperno medico per
,, quirebat. Stans retro ſecus pedes eius. Ad pedes tẽ
dit ſemper citam ueniam qui requirit.Et bene ſtans,
quia iam cadere non poteſt,qui ad pedes CHRISTI
,, meruit peruenire. Stans retro ſecus pedes eius. Vt
CHRISTI ueſtigiis innixa percurreret per uiã uitæ,
,, quæ per uiam cucurrerat mortis. Lachrymis riga/
,, bat pedes eius. En mutatur ordo rerum: pluuiã ter/
ræ cælum dat ſemper: ecce nunc rigat terra cælum:
immo ſuper cælos,& uſque ad ipſum Dominum im
ber humanarum proſilit lachrymarũ:ut iuxta Pſal/
miſtam et de aquis fletuũ cantetur illud. Et aquæ q̃
ps.148.,, ſuper cælos ſunt laudent nomen Domini. Lachry/
,, mis rigabat pedes eius. O quanta uis in lachrymis
peccatorum:rigant cælum:terrã diluunt: extinguũt
gehennam:

gehēnam:delent in omne facinus latam diuina pro-
,, mulgatione ſententiam. Et capillis capitis ſui terge
bat. Dominicos pedes lauat lachrymis: crinibus ter
git:uacat ab excuſatione paupertas,inhumanitas ue-
niam non habebit: quia in totum ſibi natura ſufficit
,, ad obſequium creatoris. Et capillis capitis ſui terge
,, bat. In peccatricis caput purgandis criminibus re-
fluebat unda,ut ſuo fonte mulier i nouum baptiſma
,, ſuorum dilueret illuuiem peccatorum. Et capillis
,, capitis ſui tergebat. Vt iuxta Pſalmiſtam, Verticem Pſal.67.
capilli,ex quo ambulauerat in delictis ſuis,in ſancti-
,, tatem tali uerteret ſeruitute. Et oſculabatur pedes
,, eius. Præceſſerant interueniētes lachrymæ,ut oſcu-
la deuota ſequerentur:quia lachrymæ ſatiſfactionis
ſunt documentum:oſcula ſunt reconciliationis indi
,, cia. Et ungebat unguento. Mulierem ſuper caput
Domini fudiſſe oleum alio Euāgeliſta referente cō- Mat.26.
gnouimus: nō eſt ergo quod facit hæc mulier mol-
lis,& carnalis obſequii, ſed plenæ humanitatis eſt ſa
cramentum:quia in capite CHRISTI Deus eſt,in
pedibus euangelizantium pacem.Orate fratres,ut &
nos in unguine Domini cōmereamur aliquatenus
computari:& ungamur unguēto quod pedibus fun-
ditur ſaluatoris: quia ſicut oblatio eſt, cum offertur
unguentum:ita Chriſma perfectum eſt,de Domini-
cis ueſtigiis cum redundat. Cuius autem mulier iſta
typum præferat, uel q̄ magnum præfiguret arcanū,
donante Deo tunc dicemus, quando ea quæ ſunt in
ſequentibus exponentur.

DE EADEM. SERMO. XCIIII.

QVoniam ſermone proximo partem primã hodiernæ percurrimus lectionis, admirati pariter ſumus quo feruore, qua fide, quali auſu, quanta obſequii nouitate, peccatrix mulier ipſius ueſtigia cõtigerit Saluatoris: modo quid Phariſæus tacens dixerit, quid CHRISTVS, cui loquuntur tacita, reſponderit, audiamus.
Luc. 7. „ Videns, inquit, Phariſæus qui uocauerat eum, ait intra ſe, dicens. Hic ſi eſſet Propheta, ſciret utiq; quæ, & qualis eſt mulier quæ tangit eũ. Phariſæe quod cõſpicis non eſt ignorantia, ſed poteſtas: eſt diuini iudicii, non erroris humani. Phariſæe erras, neſcire magis potuit ſi fuiſſet Propheta: quia prophetia non eſt humani arbitrii, muneris eſt diuini: unde Propheta
Mat. 26. ſcit non quantum uult, ſed quantum dederit ille qui „ tribuit prophetiam. Hic ſi eſſet propheta, ſciret utiq; „ quæ, & qualis eſt mulier quæ tangit eum. Mulieris malæ tactus urit malecõſcium: parem polluit: ſuſpectum notat: hominem malæ uoluntatis infamat: cæterum peccatrix fit bona, fit ſancta, fit innocens, cum tetigerit ueniæ largitoré. Stercora cõtingunt, ſed nõ inquinãt ſolé: medicũ cũ tangit uulnera, putredo nõ polluit: iudicé quãuis tãgat reus, nõ poteſt maculare cũ ſupplicat: ſic peccator cum Dñm tangit, nõ Dñm ſordidat: ſed ipſe et peccato caret oĩ, et rapit ſubito ſanctitaté. Probat hoc mulier in profluuio ſanguinis cõſtituta, q̃ ut tangit fimbriã Dñi, nõ fimbriã polluit, ſed ipſa mox inquinaméto uetuſtæ caruit paſſionis.
„ Hic ſi eét Propheta ſciret utiq; quæ, et q̃lis ẽ mulier
„ quæ tãgit eũ. Phariſæus CHRISTVM Prophetã cre

deret:ſi expoſita oculis,nota populis ſi uideret.Quid putas crediturus erit, cũ mox eũ mentis ſuæ arbitrũ, cordis ſui iudicẽ,teſtẽ cõſcientiæ ſuæ, cogitationum ſuarũ didicerit cognitorẽ? Putas ne uel tũc fatebitur Deũ,quẽ modo poſt uirtutes tãtas iudicat nec magi-
„ ſtrũ? „Hic ſi eẽt Propheta,ſciret utiq; quæ,et q̃lis eſt
„ mulier,q̃ tangit eũ. Mulier habebat uulnus, ſciebat illud:et ideo taliter tanti uulneris medicũ perquire-bat: Phariſæus pfidiæ morbo ſaucius, ſupbiæ flãma febriens,p phrenesim ſe neſciebat inſanũ.Hinc eſt ꝙ xp̃s illuc primũ curã uertit,ubi ignota ſæuiebat infir-mitas:ut cæleſtis medicus uno medicamine duos cu-
„ raret ægrotos. Videns Phariſæus qui uocauerat eũ,
„ ait intra ſe,dicens. Cui, qa ĩtra ſe cogitauerat Phari-ſæus,xp̃s publica uoce reſpõdit:et dũ phariſæi cordis patefecit arcanũ,ipſum ſe eſſe totius ꝓpheticæ demõ-
„ ſtrat auctorẽ. Reſpõdens,iquit,Ieſus ait.Simon ha-
„ beo tibi aliqd dicere. Tibi,cui opus eſt medicina,et neſcis q̃rere medicinã: tibi q Deũ magiſtrũ uocas,et Dei deſeris diſciplinã: ignoras qm̃ magiſtro magnã facit iniuriã,q ſe diſcipulũ fatet̃ eius, cuius nõ ſequit̃ inſtitutũ? nã ſicut diſcipuli ꝓbitas laus eſt magiſtri, ita magiſtri uituperatio diſcipulus neſciens diſciplinã.
„ Simon habeo tibi aliqd dicere: Rñdit,magiſter dic. Iterũ,magiſter dic,& nõ Deus dic. Iã iã Deũ ſenties,
„ quẽ uocas magiſtrũ. Duo,inqt,debitores erãt cuidã
„ fœneratori:unus debebat denarios qngẽtos, et alius
„ quinquaginta: nõ habẽtibus illis unde redderẽt,do-
„ nauit utriſq;:qs ergo eũ ãplius diligit? Rñdẽs Simon
„ dixit:æſtimo ꝙ is cui plus donauit:et Dñs:recte iudi-caſti. Audiſtis quẽadmodũ cæleſtis creditor totum debitum charitate compenſat, & ad incrementũ to-

tius fœnoris amoris ſolius exigit,& requirit uſuram.
Plectẽdus debitor qui dilectione ſola ſuam negligit
redimere cautionem. Vis ſcire homo quid Deo de-
beas? Quod factus es, Dei creditũ eſt: ꝙ es rationis
capax, Dei fœnus eſt: ꝙ diſcretionẽ mali, boniue poſ
ſides, accepiſti: & ꝙ uiuendi normã acceperis per chi
rographum legis ſtipulanti Deo ſpopondiſſe te non
potes diffiteri: ſed dum te per uitia carnis in lutũ in-
ſtar ſuis demergis, & quadrupedũ more uiuens qua
præditus es ratione priuaris, & in gurgite criminum
boni, maliue perdita diſcretione confundis, & diui-
næ legis ſubſtantiã diſſipas, mundana uoluntate ca-
ptiuus, factus es glorioſi fœnoris debitor luctuoſus:
cui deficientibus uirtutũ lucris criminũ multiplicat
uſura. Sed licet in hac re cecideris, licet fueris in iſta
deuolutus, uide ne deſperes: homo remanſit tibi un-
de piiſſimo ſatiſfacias creditori: abſolui uis? ama:
1. Ioã. 4. charitas cooperiet multitudinem peccatorũ. Nega-
tionis crimine quid peius? & tamen Petrus amore
ſolo ualuit hoc delere: probãte Domino cum dicit.
Ioã. 21. Petre amas me? Inter omnia dei præcepta amor ob
Mar. 12. tinet principatũ. Diliges Dominũ Deum tuũ ex toto
corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mẽte tua,
& ex tota uirtute tua. Ama ergo homo Deũ, & ama
totus: ut poſſis omnia ſine labore uincere peccata.
Teneræ militiæ, delicati cõflictus eſt, amore ſolo de
cunctis criminibus reportare uictoriã: ſicut ex ſequẽ
„ tibus eluceſcit. Conuerſus, inquit, ad mulierẽ, dixit
„ Simoni. Quid eſt ꝙ conuerſus ad mulierẽ Simoni
loquitur CHRISTVS? quia cũ pœnitentẽ reſpicit,
„ arguit oblatrantẽ. Dixit Simoni: uides hanc mulie-
„ rem? intraui in domũ tuam, aquã pedibus meis non

dediſti:hæc aũt lachrymis rigauit pedes meos:& capillis capitis ſui terſit ; oſculũ mihi non dediſti ; hæc autẽ ex quo intraui nõ ceſſauit oſculari pedes meos: oleo caput meũ nõ unxiſti:hæc autẽ unguento unxit pedes meos: propterea dico tibi:dimittuntur illi peccata multa,quoniã dilexit multũ:cui autẽ minus dimittitur,minus diligit. Probatũ eſt quia dilectio delet,et abluit uniuerſa peccata. Quid eſt autẽ ꝙ dixit, Cui minus dimittitur,minus diligit? Ergo peccãdũ ſatis eſt,ut maior charitas cõparetur? Abſit. Charitas de præteritis ſubuenit,non liberat de futuris:charitas neſcit peccare cũ diligit:charitas non eſt charitas ſi delinquit:charitas Dei cuſtos eſt ſanctitatis.Fratres ſi nos eſſe peccatores nouimus, et eſſe nolumus peccatores, pedibus CHRISTI demus lachrymas: ſpargamus capillos:figamus oſcula: pietatis oleũ tota deuotione fundamus :ut dicat̃ nobis:dimittuntur uobis peccata multa, qa dilexiſtis multũ. Imitemur hanc mulierẽ,quã conſpicimus nõ ſolũ caruiſſe peccatis,ſed ad totũ ſanctitatis uerticẽ perueniſſe. Quæ ſit autẽ hæc mulier, quia hodiernus ſermo charitatis nos diſtulit;ſicut iam promiſimus,in ſequentibus Deo auctore pandemus.

DE EADEM. SERMO.XCV.

OMnia quæ a CHRISTO corporaliter geſta referunt̃,ſic ſubnixa ſunt hiſtorica ueritate,ut plena ſemp ſacramẽtis cæleſtibus approbẽtur.Et qa quod erat ĩ facie lectionis iã perſtrinximus ſermone repetito:orate ut,ſicut promiſimus, iterna

eius Spiritu Sancto reuelante pandamus. Inhonora eſt dictio quæ Dei facta humana tantum expoſitio/
Luc.7. „ ne depromit. Rogauit, inquit, Dominum quidam
„ Phariſæus ut manducaret cum illo. Phariſæus fra/ tres,catholicus dicitur Iudæorũ:nam & reſurrectio/ nem credit:& a Sadducæo reſurrectioné negáte diſ/ ſentit: hinc eſt ꝙ rogat CHRISTVM, ideſt reſur/ rectionis auctorem, ut manducet cum illo, quia qui conuiuit CHRISTO mori neſcit:utiq; uiuit ſemper.
„ Rogabat Dominum ut manducaret cum illo. Ro/ gas Phariſæe ut manduces cum illo:crede,eſto Chri
Ioã.6. ſtianus,& manducas ex illo. Ego ſum,inquit,panis q de cælo deſcendi. Semper Deus maiora tribuit, q̃ ro gatur : nam ſe manducandum dedit, qui rogabatur ut manducandi ſecum fiduciam largiretur:& tamen ſic hoc dedit,ut illud quod poſtulatus eſt non nega/
Luc.22. ret.Nõne promittit hoc & ſpõte diſcipulis ſuis? Vos qui perſeueraſtis mecum manducabitis,& bibetis in menſa mea in regno meo. Chriſtiane,qui ſe tibi hic manducandum dedit,quid ſuum tibi denegare pote rit in futurum? et qui tantum tibi uiaticum parauit ad uictum,quid in illa tibi manſione perpetua nõ pa rauit? Manducabitis in menſa mea in regno meo. Audiſti Dei conuiuium:ſollicitus non ſis de qualita/ te cõuiuii . Qui peruenire regis meretur ad méſam. manducabit quicqd regni dominatio poſſidet,& po teſtas : ſic qui ad conuiuium uenerit creatoris,habe/ bit in deliciis ſuis quicqd cõtinetur in creatura. Sed
„ ad cœpta redeamus. Et ingreſſus domum Phariſæi. Quam domum ? Nempe ſynagogã ingreſſus accu/ buit.In ſynagoga,fratres,tunc accubuit,quando oc/ cubuit CHRISTVS: ſed corpus ſuũ Eccleſiæ tráſ/

miſit ad menſam, ut eſſet cæleſtis caro manducatu/
ris gentibus ad ſalutem. Niſi mãducaueritis carnem Ioã.6.
filii hominis,& biberitis eius ſanguinem, non habe/
bitis uitam in uobis. Quemadmodum autem man/
ducetur caro CHRISTI, quomodo bibatur & ſan/
guis eius,norunt illi qui ſunt ſacramentis cæleſtibus
inſtituti. Et ecce,inquit, mulier quæ erat in ciuitate
» peccatrix. Quæ mulier? Eccleſia ſine dubio. In ci
» uitate peccatrix. Ciuitate qua? illa de qua dixerat
» Propheta. Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fide Iſa.1.
lis Sion. Et alibi. Vidi iniquitatem,& contradictioně Pſal.54.
in ciuitate:& iniquitas,& labor in medio eius, & iniu
ſtitia:& non defecit de plateis eius uſura, & dolus. In
ciuitate ergo perfidiæ ſepta muris,ſuperbiæ turribus
cõmunita,diſtincta iniquitatum plateis, obſerata cõ
tradictionum portis,depicta doli fucis,indurata ſili/
cibus uſurarum, negotiorum doloribus aggrauata,
infamata lupanaribus, id eſt idolorum templis,mu/
lier hæc,id eſt Eccleſia, grauiſſimũ trahebat reatum
ex tanta præcedentium colluuie peccatorũ: ſed ubi
audiuit ueniſſe CHRISTVM ad domum Phariſæi,
id eſt ad ſynagogam, ibi, hoc eſt ad Iudaicũ paſcha
paſſionis ſuæ myſteria tradidiſſe, aperuiſſe ſui cor/
poris,& ſanguinis ſacramẽtum, manifeſtaſſe noſtræ
redemptionis arcanum,ſcribas uelut peſſimos deſpi
ciens ianitores (Væ uobis legisperitis qui tuliſtis Luc.11.
clauem ſcientiæ) irruptis contradictionum fori/
bus, contempto ipſo chori Phariſaici principatu,
ardens, anhelans, æſtuans,ad totum legalis conui/
uii penetrale peruenit: ibique repperit CHRI/
STVM inter amoris epulas,& dulcia pocula traditũ

Iudaícã occubuiſſe per fraudẽ: iuxta illud Prophetæ.
Pſal. 57. Quoniã ſi inimicus exprobraſſet mihi, ſupportaſſem utiq;: & ſi is q oderat me ſuper me mala locutus fuiſſet, abſcondiſſem me utiq; ab eo: tu uero homo unanimis, dux meus, et notus meus, qui mecũ dulces capiebas cibos, in domo Domini ambulauimus cum
» conſenſu. Vt cognouit accubuiſſe Dominum in do
» mo Phariſæi. Id eſt in Synagoga omni dolo, tota fraude addictũ, paſſum, cruci fixũ, & ſepultũ, tamen a feruore fidei tanta iſta nõ retardatur iniuria, ſed portat unguẽtũ: portat Chriſtiãi chriſmatis oleũ: & quia CHRISTI faciẽ uidere nõ meruit corporalẽ, ſtat retro non loco, ſed tẽpore: inhæret eius ueſtigiis, ut ſequatur: & iam deſiderii plus, quã conſcientiæ lachrymas funditut quẽ abeuntẽ uidere nõ meruit, mereatur uidere redeuntẽ. Lachrymas ergo ad pedes Domini profluo amore perfundit, dũ pedes euãgelizantiũ regnũ eius bonoꝝ operꝝ manibus tenet: lauat lachrymis charitatis: confeſſionis labiis oſculatur: & totum miſericordiæ profundit unguentũ: donec cõuerſus ad eã, quid eſt conuerſus? hoc eſt reuerſus, dicat Simoni: dicat Phariſæis: dicat negãtibus: dicat populo Iudæoꝝ. Intraui domũ ueſtrã: aquã pedibus meis non dediſtis. Et hæc quãdo dicet? quãdo uenerit in
Mat. 25. maieſtate patris ſui: & ſegregabit iuſtos ab iniuſtis: quaſi paſtor qui ſegregat oues ab hædis: & dicet. Eſuriui: & non dediſtis mihi potum: hoſpes fui, et nõ ſuſcepiſtis me. Hoc eſt dicere, aquam pedibus meis nõ dediſtis: hæc autem dum meorũ pedes lauat, pedes ungit, pedes oſculatur, fecit ſeruis quod uos Domino non feciſtis: fecit pedibus, quod capiti uos nega-

ſtis : impendit minimis,quod uos ueſtro denegaſtis auctori. Tunc dicet ad Eccleſiam. Dimittuntur tibi peccata multa,quia dilexiſti multū.Quia tunc erit re miſſio peccatorū,quādo tolletur materia tota peccā di:quādo corruptio induet incorruptionem : quādo mortalitas īmortalitatem cōſequetur:quādo pecca/ ti caro caro totius efficietur ſanctitatis:quādo terre/ na ſeruitus cæleſti dominatione mutabitur: quando militia humana diuinum promouebitur ad regnū. Orate fratres, ut et nos in parte Eccleſiæ cōſtituti ad ea quæ numerauimus peruenire mereamur : aucto/ re ipſo CHRISTO cui eſt honor, et gloria una cum Spiritu ſancto in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE PARABOLA ZIZANIORVM. SERMO. XCVI.

SI dicta,uel facta CHRISTI paſſim car nalibus ſenſibus ſubiicerētur, torpeſce ret animus:mens uacaret: dormiret in geniū:cor tabeſceret: extigueret qcqd humani uigoris eſt,et caloris. Propo ſuit,inqt,illis parabolā. Sicut in lapide friget ignis, latet ignis in ferro,ipſe tñ ignis ferri,ac lapidis colli/ ſione flāmatur:ſic obſcurū uerbū uerbi,ac ſenſus col latione reſplendet.Certe ſi myſtica nō eſſent,iter īfi/ delē fideleq̄,inter impiū atq̄ piū,diſcretio nō mane ret:et eſſet deuotus,ſicut contumax:iners,ſicut qui la borat:peruigil,ut ille qui dormit:nunc uero cū petit anima,mēs pulſat,q̄rit ſenſus,ſperat pietas,fides exi/ git,mereť intentio,apparet et ſudantis fructus,et poe na deſidis,et iuſtitia largitoris ſimul:quia plus acce/ Mat. 13.

pta ſapiunt,q̃ poſſeſſa:inuẽta magis,q̃ ſubiecta delec
tant.Hinc eſt ꝙ doctrinã ſuã CHRISTVS parabolis
uelat:tegit figuris:ſacramentis operit:reddit obſcu/
„ rã myſteriis. Propoſuit, iquit, illis parabolã. Illis:
hoc eſt nõ ſuis,ſed extraneis:inimicis utiq;,non ami/
cis:ſpectãtibus ad calumniã,nõ audiẽtibus ad ſalutẽ.
„ Ideo in parabolis,inquit,loquor eis:quia uidẽtes nõ
„ uident:et audientes nõ audiunt,neq; itelligunt. Qua/
re? quia qui calũniatur p̃terita,uidere p̃ſentia nõ me
retur: neq; dignus eſt agnoſcere gratiã, qui legẽ ne
Luc.ii. cognoſceret abſcõdit. Væ uobis,inquit, legiſperitis,
quia tuliſtis clauẽ ſcientiæ:ipſi nõ itroiſtis: et eos qui
„ introibant prohibuiſtis. Propoſuit,inquit, illis para
„ bolã dicens.Simile eſt regnũ cæloꝝ homini. Et qd
offendit CHRISTVS, ſi in ſimilitudinẽ hominũ fa/
ctus eſt,ut pereunti humano generi ſubueniret? Scã
dalizat Dñs,ſi,ut manumittat ſeruos,inueniatur i ha
bitu ſeruitutis? quãdo quicqd eſt maieſtatis futuræ,
quicquid aduentus,et regni,ecce homini cõparatur.
„ Simile eſt, inquit, regnũ cæloꝝ homini qui ſemina/
„ uit bonũ ſemen in agro ſuo: cũ autẽ dormirent ho/
„ mines,uenit inimicus eius, et ſupſeminauit zizania
„ in medio tritici:et abiit. Audiſtis quẽadmodũ ſator
mũdi reꝝ principia bona ſeuit:nec ullũ malũ ab ori
ginis proceſſit auctore: ab inimico ſuperſeminatum
eſt malũ:malũ non eſt a rerũ parente procreatũ. Et
Gen.i. uidit Deus,iquit,oĩa q̃cunq; fecit,et ecce bona ualde.
Bona,et ualde bona: nam quẽ Deus faciens uocauit
mundũ,inficiens reddidit inimicus immundũ:et ho
minẽ quẽ Deus i paradiſo deliciarũ collocauit ad ui
tam,inimicus in hac laboris uita detraxit ad mortẽ:
& affectum quem carni Deus inſeruit per naturam,

inimicus in parricidium per inuidiam commutauit. Cain probat hoc qui primus germano ſanguine ter ram tinxit:& i exitium fraternum mortis dignus ex titit dedicator:ſic ex diſcordia nata mors ſemper hu manam ſcindit,& ſeparat charitatem. Et quia longũ eſt ire per ſingula, uel paucis aperire compellimur, inimicus qualiter bonis mala, uirtutibus uitia, uitali bus mortalia, noſtram ſemper ſuperſeuerit ad rui nam. Nonne ex uno homine Deus omnem repleuit terram? et ſemine ex uno pius ſator totũ genus ho minum tantam multiplicauit ad meſſem? ſed ini micus mox homines in unum redegit omnes: & ſu perſeminando mala quod bene ſatum fuerat dele uit diluuio, non rigauit. Sic legem diuinis, & ueraci bus ſatam præceptis, humanis, & mẽdacibus fucauit inuentis:ut de ſacerdote fieret perſecutor:de docto re deprauator exiſteret:de defenſore legis redder e tur inimicus. Sic creaturas ad agnitionem conditas creatoris ut neſciretur Deus Deos eſſe mentitus eſt. Hinc ſapientes ſæculi fecit ſtultos:ſpeculatores mũdi docuit nihil uidere: profeſſores ſcientiæ fecit ſcien tiam non habere:inquiſitores rerum omnium dimi ſit ignaros. Sic Euangelicam ſegetem ſatam cæleſti ſemine hæretica zizania ſuperſeminando confudit inimicus: ut manipulos fidei gehennæ faſciculos fa ceret, ne triticũ fieret cæleſtiũ horreorũ. Et quid plu ra? poſteaq̃ eſt ipſe in dæmonẽ cõuerſus ex Angelo, ne qua creatura i ſuo ſtatu cõſiſteret, arte, dolis, ma chinis, fraude contendit. Sed iã pñtis parabolæ uerba pandamus. Simile eſt regnũ cælorũ homini. Cui? utiq; CHRISTO. Qui ſeminauit bonũ ſemẽ. Quia in ipſo rerum ſemine neſcit malũ cõditio creatoris.

Gen. 4.

„ In agro ſuo. Hoc eſt ĩ mũdo:dicẽte ipſo Dño. Ager
„ hic mũdus eſt. Cũ aũt dormirẽt hoĩes. Id eſt ſancti
patres,Patriarchæ,Prophetæ,Apoſtoli,Martyres, in
ſopore mortis tẽporaliter dormientes,quia ſanctoꝝ
mors ſomnus eſt:peccatoꝝ uero mors eſt,quia in in
„ ferno pœnæ uiuunt:uitæ pereũt peccatores. Veniẽs
„ inimicus eius. Id eſt diabolus. Supſeminauit ziza/
„ nia. Superſeminauit,nõ ſeminauit.Præcedunt crea
toris bona,mala diaboli poſt ſequunt᷑:ut malũ quod
„ eſt ex diabolo ſit accidens,nõ natura. Superſemi/
„ nauit zizania in medio tritici. Quia diabolus hære/
ſes ĩter fideles, inter ſanctos peccatũ, inter pacificos
lites,inter ſimplices dolos,inter innocentes nequitiã
gratis ſerere conſueuit:nõ ut acquirat zizania, ſed ut
triticũ perdat:nec ut reos capiat,ſed ut adimat inno/
centes.Hoſtis plus ducẽ,q̃ militem petit:nec obſidet
mortuos,ſed impugnat uiuentes:ſic diabolus nõ pec
catores quærit capere quos poſſidet ſubiugatos , ſed
„ ut iuſtos capiat ſic laborat. Superſeminauit zizania
„ in medio tritici:& abiit. Quia diabolus impellit qui
dẽ uiribus ad ruinã, ſed poſtea q̃ ꝓſtrauerit derelin/
quit: diabolus nõ quærit hominẽ,ſed hominis interi
tum q̃rit.Frẽs ille malis noſtris gaudet : ſurgit ruinis
noſtris:nr̃is uulneribus conualeſcit:noſtrũ ſanguinẽ
ſitit: nr̃a ſaturat᷑ ex carne : noſtris uiuit ex mortibus.
Diabolus hominẽ non uult habere,ſed perdere: qua
re? quia ad cælũ unde ille cecidit,nõ uult,nõ fert,nõ
patitur hominẽ peruenire. Et quia nos ſermo trahit
longius hodie,reliqua differamus:ut & cõem releue
mus laborẽ, & quæ dicẽda ſunt plenius exequamur.
Deus autem noſter et mihi dicendi gratiam, et uo/
bis audiendi deſiderium donare dignetur.

DE EADEM. SERMO. XCVII.

QVia feſtinus antehac ſermo ut cōmunem tēperaret laborem, ad totū parabolæ prætereūtis nō ualuit peruenirē ſecretū: nunc reliqua Domino reuelāte pandamus. Propoſuit, inquit, illis Mat. 13. parabolā, dicens. Simile eſt regnū cælorū homini, q ſeminauit bonū ſemen in agro ſuo: cum autem dormirent homines, uenit inimicus eius: & ſuperſeminauit zizania ī medio tritici: & abiit. Cum autē dormirent homines: inſidiator in noctibus latitat: in diebus uigilantes fugit: appetit dormientes: fortis conflictum petit: prouocat palā ſpectantibus omnibus: & corā populis uult habere uictoriā: maximæ infirmitatis indiciū eſt dormientinus irruiſſe. Cū autē dormirent homines, uenit inimicus eius. Malus nūq̄ nō ſtultus: quid hic egit inimicus? eſto quod dormierit ſerui, nūquid & dn̄s dormiebat? eſto ꝙ oculos ſeruorum ſopor clauſerit poſt laborem, nunquid & dominantis oculos ulla uicerat laſſitudo? inimice, lucis refuga, uigilaſti, laboraſti, ſed non latuiſti: nā dormientibus ſeruis Dn̄s ipſe te uidet: deſertor cæli præueniſti, feciſti, ſed non profeciſti: Deo perire non poteſt quod ipſe cuſtodit: fraudis auctor in Dn̄m nō cōmittis, ſed in ſeruos, dum facis ut negligētiæ illorū quod tuæ fraudis eſt aſcribatur. Ille ille te uidet, qui totius & fraudis teſtis eſt, & laboris. Manent ergo laboris ſui fructus benefacientē: manēt & nequitiæ ſuæ pœnæ frandantē: illi triticū ad horreum cæleſte portabunt, tu tibi zizaniorū tuorum portabis faſciculos ad gehēnam. Cum autē dormirent homines, uenit

,, inimicus eius, & ſuperſeminauit zizania. Vt quid? ut periret Dñica meſſis:& hoc ad lucrũ qu id pertinebat inimici? niſi q inuidiæ ſpiritus hominũ damnũ ſuũ cõputat lucrum;& quod perierit hominibus,hoc ſe æſtimat acquiſiſſe; ſed diabolus hoc ideo,ut diximus, tenebris celantibus eſt molitus, ut adulteratæ meſſis noxa redũdaret ad ſeruos:& hinc pœnã ſumerent,unde ſperauerant palmã.Deniq uigilantes ſerui præ timore iſta cur euenerint expaueſcunt: hoc metuentes,ne zizaniorũ germina ad illorũ redirent offenſam,quorũ conſcientia præter iactum boni ſeminis nil habebat:hinc eſt q auditũ ſui Dñi præuenerunt,ne ſecuri de inocentia,reatum de ſilentio ſuſtinerent:cum uocatur innocens ad reatũ, dum purga
,, ri æſtuat,urget,& ſtimulat cognitorem. Cum autẽ,
,, creuiſſet herba,& fructum feciſſet,tunc,inquit,appar
,, uerunt & zizania. Quod latet ĩ herba, manifeſtatur in ſpica:& quod celatur in gramine, aperitur in fructu; ſic quos credentes putamus pares, fide diſpares inuenimus: ſic iudicii prodit meſſis, quod Eccleſiæ

Mat.7. germen occultat: iuxta illud dictum Dominicũ. Ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Flores multi multitudinem fructuum pollicentur,ſed examinati uentorum flabris ad fructum pauciſſimi perſeuerant;ſic credentes in CHRISTO multi Eccleſiæ uidentur in pace:ubi autẽ perſecutionis procella perflauerit,pauci martyrii reperiuntur in fructu: ſed Euphemia ſancta plus ſoluit in fructu,q̃ promiſit in flore:quæ manente uirginitatis flore,copioſum martyrii peruenit
,, ad fructum. Acceſſerunt, inquit, ſerui patris fami
,, lias dicentes ei. Acceſſerunt,fratres,mente,non corpore:non loco,ſed fide: dixerunt nõ clamore uocis,

„ ſed cordis tacito cum dolore. Domine nonne bo-
„ num ſemen ſeminaſti in agro tuo? Seminaſti; non
ſeminauimus: nos quod per te facimus, tibi ſemper
noſtro aſſignamus auctori: & tu in iis, quæ nobis fa-
cięda præcipis, ipſe operator aſſiſtis: ergo ſi nos ope- Mat.16.
ris tui facis eſſe pro tua dignatione conſortes, nō no Gal.2.
bis ſolis quod zizania naſcuntur aſcribas: Domine, 2.Cor.1.
aut tecum nos munit innocentia: aut nobiſcū te rea-
tus attingit: nos noſtro operi non potuimus inuide-
re: magnis ſudoribus offenſam nō potuimus nos pa-
rare: tu quod uis, unde uis, quando uis, habes: nos præ
ter tuam gratiam nil habemus: per quam ſtamus; ui
uimus: mouemur: & ſumus: & ſine qua iacemus: defi- Act.17.
cimus: & perimus: ergo nos hæc nobis ſic laboraui-
mus ut perirent? Sed quis hoc fecerit, qui ſolus non ps.120.
dormis nobis dormientibus tu uidiſti: & ſi tu uidiſti
iuſte iudex (factum quis ſcit? ille qui uigilat, nō ille
qui dormit) ergo tu prode eum, ut nos quos ſic an-
„ xios conſpicis, facias ſic ſecuros. Ait Dominus: ini-
„ micus homo hoc fecit. Inimicus homo hoc fecit: &
tu quare hoc cum uideres Domine permiſiſti? qua-
re? quia timere fraudes non poteſt, cui nil poteſt de
perire: & quia plus eſt myſtica diſcernere, q̃ prohibe
re myſteriū: maius eſt reparare perdita, q̃ illæſa re-
ſeruare: ſimul quia oportet zizania eſſe, ut qui pro- i.Cor.ii.
„ bati ſunt manifeſti fiant. Serui autem dixerunt ei.
„ Vis imus: & colligimus zizania? Sic deuoti ſerui in-
defeſſum promittunt laborem: nec patiuntur Do-
minicæ meſſis uidere uel tēporaliter fœditatem: ſed
Dominus quem tēpora nō fatigant, et quando uult
poteſt abolere ſuæ meſſis iniuriam, uetat dicendo.
„ Non. Et quare prohibuerit mox reuelat. Ne forte

„ colligentes zizania, eradicetis ſimul cũ eis & triticũ. Sic imperiti erãt cultores, ſic operis neſcii, ſic diſcretionis ſcientiã non habentes, ut euellẽtes zizania eradicarent & triticũ? ubi ſunt prophetæ per Dei ſpiri-
Mat. 16. tum prophetantes? ubi Petrus cui pater reuelat? ubi
Gal. 2. Paulus in quo operatur, & loquitur CHRISTVS? ubi
2. cor. 13. oẽs Sancti, plane ſancti, ſed ſerui, tantũ ſcientes, quantum ſingulis ſcientiarũ largitor indulſit? Sed dicis: hic occultũ nil erat, nil erat ibi occultũ, quãdo aliud uidebatur in ſpecie, aliud habebatur ĩ flore: & quod hodie erat zizania, cras ĩ triticũ uertebatur: ſic hodie habetur hæreticus, qui craſtina fit fidelis: & qui ad p̃ſens peccator cernitur, ad futurũ iuſtus aſſiſtit. Hinc eſt etiã quod auctor utraq; referebat ad meſſem, id eſt uſq; ad iudiciũ diuinæ patiẽtiæ ſuæ, & noſtræ pœnitẽtiæ tẽpus, ut qui ſe de malo cõmutarit ad bonũ, Dominicũ deputetur ĩ triticũ cæleſtibus horreis aggregandus: qui ſe de fideli fecerit infidelem, gehẽnæ deputetur incendio. Et quid plura? ſi zizaniis nõ Dei patientia ſubueniret, nec Matthæũ de publicano Euãgeliſtam, nec Paulũ de perſecutore Apoſtolũ Eccleſia poſſideret. Deniq; Ananias eradicare triticũ tunc
Act. 9. quærebat, quãdo ad Saulum miſſus de Paulo talia q̃rebatur: Dñe quãta mala fecit ſanctis tuis: hoc eſt, era dica zizania: quid ad lupum ouis? quid ad contumacem deuotus? quid ad perſecutorẽ talis prædicator miſſus? ſed cũ Ananias uideret Saulũ, Paulũ Dominus tunc uidebat: cum Ananias perſecutorẽ diceret, tũc Dñs prædicatorẽ ſciebat: & cum ille eum zizania iudicaret inferni, CHRISTVS eum uas electionis, triticum in cæleſti horreo iam ponebat. Vade, ĩquit, quia uas electionis eſt mihi. Deſit fortaſſe quippiã.

De parabola

DE PARABOLA GRANI SINAPIS. SERMO.XCVIII.

AVdiſtis hodie fratres quemadmodũ grano ſinapis tota regni cæleſtis comparata eſt magnitudo:et quid ẽ ꝙ poteſtatem tãtam,ſic parua,ſic minima, immo minimorum minima ſimilitu
„ do concludit? ſic enim ait Dominus. Cui eſt ſimile Luc.13.
„ regnum Dei? et cui ſimile æſtimabo illud? Cum dicit,Cui eſt ſimile? quaſi quærentis indicat, et producit affectum:et ille ſolus uerbum,ſcientiæ fons,dicendi flumen,qui omnium corda rigat,ſenſus aperit,ingenium dilatat,in inuenienda ſimiludine nunc labo
„ rat? ſed quid inuenerit audiamus. Simile eſt, inqt,
„ regnum cælorum grano Sinapis. Quærens in cælo,& in terra,nil inuenit niſi granum Sinapis,in quo potentiam totam ſupernæ dominationis includat? & illud regnũ ſingularitate potens, æternitate felix, diuinitate fulgens,diffuſum toto cælo, tota terra dilatatum,in grani ſinapis coarctat, et concludit angu
„ ſtias? Simile eſt regnum cælorum grano ſinapis. Spes iſta eſt credẽtium tota? expectatio iſta eſt fidelium ſumma? iſta eſt felicitas uirginum longis continentiæ laboribus comparata? iſta eſt gloria martyrum totius effuſione ſanguinis conquiſita?hoc eſt quod nec oculus uidit:nec auris audiuit: nec in cor 1.Cor.2
hominis aſcendit? hoc eſt quod ineffabili ſacramento diligentibus Deum promittit Apoſtolus eſſe præparatum? Fratres non facile Dominicis moueamur in dictis:nam ſi infirmum Dei fortius ẽ hominibus, 1.Cor.1
et ſtultum Dei ſapiẽtius eſt hominibus,hoc minimũ

Dei tota magnitudine mundi magnificentius inue/nitur, ſi modo hoc granum ſinapis nos ſic noſtris ſeminemus in mentibus, ut intelligentiæ magnam nobis in arborem creſcat: et ſenſus altitudine tota leuetur ad cælum: ac totos ſcientiarum diffundatur in ramos: atq; ita ora noſtra feruētia uiuido fructus ſui ſapore ſuccendat: et ita igne ſeminis ſui toto nobis ar/deat, & flāmetur in pectore: atq; noſtræ ignorantiæ totum nobis auferat ſua deguſtatione faſtidium: Si
» mile eſt regnum cælorum grano ſinapis, quod acce
» ptum homo miſit in hortum ſuum: et creuit: et factū
» eſt in arborem magnam: et uolucres cæli requieue/
» rūt in ramis eius. Grani ſinapis, ſicut dicit, inſtar eſt regnum Dei, quod de ſupernis affertur uerbo: ſuſcipitur auditu: fide ſeritur: credulitate radicatur: ſpe cre/ſcit: confeſſione diffunditur: uirtute tenditur, & dilatatur in ramos: ad quos uocat aues cæli, ideſt ſpiritua/les ſenſus, atq; in ipſis eas quieta ſuſcipit māſione. Veniat hæreticus, ueniat, quia redeūtibus Eccleſiæ ſem/per pateſcit ingreſſus: ueniat, audiat, & pietati Domi/nicæ iam deſinat oblatrare: ſi cæleſtis regni maieſtas omnis ad grani ſinapis ſimilitudinem uenit, qd quæritur, q̄ Deus ad hominem, dominus ſerui deſcendit in formam? ſic.n. uenit hæretice, ut tibi totum per fidem creſceret, cui iam totum defecerat per naturā.
» Simile eſt regnum cælorum grano Sinapis. Sed Sinapis reuertamur ad granum: ſic tota regni ſumma manet, et conſiſtit in regno cælorum: CHRISTVS eſt regnum cælorum, qui uelut granum Sinapis in hortum Virginei corporis miſſus, orbe toto crucis in arborem creuit, ac tantum dedit fructus ſui ſapo/rem cum teritur paſſione, ut quicquid eſt uitale ſuo

ſaporaret,et condiret attactu:nam ſicut in integri/
tate grani ſinapis,ſinapis uirtus habetur occulta, ap/
paret uero uirtus eius uehementiſſime ſi teratur: ita
CHRISTVS corpore teri uoluit, qui ſuam no/
luit latere uirtutem:et nos fratres teramus iſtud gra
num ſinapis,ut eius uim in hac ſimilitudine ſentia/
mus. CHRISTVS rex,quia tota ipſe eſt origo re
gnandi: CHRISTVS regnum,quia in ipſo eſt re
gni ſui tota maieſtas: CHRISTVS homo, quia
totus homo reparatur in CHRISTO: CHRI/
STVS granum ſinapis,unde magnitudo tota Dei,
tota hominis exiguitate minoratur: et quid plura?
omnia ipſe factus eſt, ut in ſe repararet omnes.
CHRISTVS homo accepit granum ſinapis,hoc
eſt regnum Dei accepit homo CHRISTVS,
quod habuit ſemper Deus CHRISTVS: miſit in
hortum ſuum ſponſam: huius horti ſæpe meminit
in Canticis Canticorum dicendo. Hortus clauſus: Cant.4.
hortus eſt Euangelii uomere orbe toto diffuſa cul/
tura:clauſus ſtimulis diſciplinæ: ab omni peſſimo
gramine Apoſtolico labore purgatus:fidelium plan
tariis, liliis Virginum, roſis Martyrum, Confeſſo/
rum uiriditate amœnus: flagrans floribus ſempi/
ternis:hoc itaque granum ſinapis in hortũ ſuũ miſit
CHRISTVS, ideſt promiſſione regni ſui, quod
radicatum eſt in Patriarchis: natum eſt in Prophe/
tis:creuit in Apoſtolis:in Eccleſia fecit arborem ma
gnam: multiplices dedit in donationibus ramos,
quos enumerat Apoſtolus, dicendo. Alii datus eſt i.Cor.12
ſermo ſapientiæ:alii uerbum ſcientiæ:alii cura ſani/
tatum:alii operatio uirtutum:alii propheria: alii di/
ſcretio ſpiritũ:alii genera linguarũ. Audiſtis fratres

iſtud granum ſinapis in arborem quam prorupit:au diſtis quas fundauit radices:audiſtis quales, quãtoſq; ſe iam diffuderit,& ſecauerit in ramos:in quibus cæ/ li,non aeris aues,in pennis ſapientiæ, et prudẽtiæ uo latu,fidei ſecuritate requieſcant:et tu audi, ſi uis ter/ renas beſtias non timere,ſi uis euitare aues rapaces, uoraces uultures,hoc eſt aues aerias,quæ ſunt oẽs ne quitiæ ſpirituales,eleuare a terra:terrena deſere : ſu/
Pſal.67. me alas columbæ propheticæ deargentatas:ſume pẽ nas diuini ſolis fulgore radiatas:euola in ſpecie auri: ut in tantis,& talibus ramis iam nullis laqueis atten/ tanda requieſcas ſemper,et de uolatu tali ualida, & de tanta manſione ſecura. De ſimilitudine ſequenti ſequenti uerbo,Dño docente,declarabimus.

DE PARABOLA FERMENTI. SERMO.XCIX.

BEne cucurrit hodiernæ ſeries lectio/ nis,ut Euangelica mulier, mater no/ ſtra acciperet a Domino fermentum, per quod nobis hodie hoc templũ tã/ tam ſanctitatis erigeretur, & ſurgeret
Luc.13 „ in maſſam:ſic.n.cœpit Dominus. Cui ſimile æſtima „ bo regnum dei? ſimile eſt fermẽto,quod acceptum „ mulier abſcondit in farinæ mẽſuris tribus,donec fer „ mentatum eſt totum. Bonus Dominus,amator ſuo rũ CHRISTVS,regni ſui ſimilitudines iterat,uariat comparationes,quas non de occulto ſumit, non ca/ ptat de cæleſtibus,ſed,pfert de cotidiano uſu,de com muni conuerſatione proponit, ut ad omne genus hominum perueniat, quod eſt omnibus profuturũ:

iuxta illud Prophetæ: Audite hæc omnes gentes: au/ Pſal.48.
ribus percipite omnes qui habitatis orbem: quiq; ter
rigenæ, & filii hominum, ſimul diues, et pau/
per. Si quid de Diuinitatis occulto, ſi quid de ſecreto
regali, ſi quid de penetralibus diuitũ afferret in me/
dium, hoc neſciret pauper: non caperet mediocritas:
notum ſimplicitas non haberet: nunc uero loquitur
nota diuiti: uſitata pauperi: omnibus uitæ ipſius ne/
ceſſitate uernacula, quia homo in dei uocatione quæ
ritur, non diſcernitur in eius uocatione perſona: ſed
» lectam ſimilitudinem replicemus. Cui ſimile, inqt,
» æſtimabo regnum Dei? Sic dicendo appendit ani/
mos auditorum, et attonitos reddit ſtupore toto, qd
regno Dei, quid imperio diuino ualeat comparari:
atq; illis mente per multa, & magna peruagantibus,
cæli Dominus in hoſpitio pauperis, in manu panicoc
tariæ mulieris regni ſui inuenit; & format exem/
» plum, dicendo. Simile eſt fermento, quod acceptũ
» mulier abſcondit in farinæ menſuris tribus, donec
» fermentatum eſt totum. Ante regnum ſuum gra/
no Sinapis comparabat, nunc illud efficit ſimile fer/
mento: ante Sinapis granum memorat accepiſſe ui/
rum, mulierem nunc aſſerit accepiſſe fermentum: di
cit ante exiguum ſemen uirum ſeuiſſe in magnæ ar
boris incrementum, mulierem modo fermentum
breue ad profectum totius maſſæ abſcondiſſe mani
feſtat: uere, ſicut dixit Apoſtolus Paulus; Neq; uir ſi/ I.Cor.ii
ne muliere, neq; mulier ſine uiro in Domino. Ad
unum regnum diuerſum ſexũ uaria ſimilitudo per/
ducit: neq; uirum ſeparat a muliere uocatio Chriſtia
na, quos Deus coniungit: natura ſociat: & mira ſimi/
litudine ſimiles reddit habitus: forma componit: et

facit Deus,ut ſit homo unus,duo:duo,unus:alter; ipſe homo in copula coniugali:ne ſit aut ſingularitas deſtituta,aut confuſa coniunctio.Sed quare has ſimilitudines regni ſui Dominus per uirum producit, et fœminam? quare maieſtatem tantam tam uilibus, tam diſparibus format exemplis? Fratres pretioſum latet in hac uilitate myſterium, dicente Apoſtolo:
Eph.5. Myſterium hoc magnũ eſt:ego autẽ dico in CHRISTO,& in Eccleſia: comparationibus iſtis humani generis negotium geritur principale: per uirum, et mulierem mundi cauſa ſæculis tractata finitur. Adã
Gen.3. primus homo,mulier prima Eua ab arbore ſcientiæ boni,& mali,ad Euangelici ſinapis arborem deducuntur,ut oculos quos illecebroſa arbor aperiendo clauſerat,Sinapis arbor grani ſui collyrio, et acritudine ipſa dum claudit,aperiret:ut ora quæ ueneno ſæ arboris guſtus infecerat,ſalutaris arbor flammeo guſtus ſui ſapore ſanaret: et iſta arbor igneo paſtu ſuo conſcientiam toto cõuerſationis ſuæ ardore ſuccenderet,quam frigidam illa toto iam rigore perfecerat.Neq; hic iam uel alget, uel confunditur nuditas,ubi hominem totum tegit uenia: fidei facit calere ueſtitus:ſed hoc per granum ſinapis quod acceperat uir,confertur fœminæ. Quid uero per fermentũ, quod accepit mulier conferatur homini,ſollicitius
„ perſcrutemur. Simile eſt, inquit, regnum Dei fer-
„ mento,quod acceptum mulier abſcondit in farinæ
„ menſuris tribus. Res de uſu geritur:uir in agro ſinapis arborem ſerit,domi mulier fermentum procurat,et panes præparat alimoniæ, quia uirum foris expectat labor:intus mulierem domeſtica cura con
Gen.18. ſtringit:hinc eſt quod Sara ſterilis,& anus ex iſta præpa

ratione fermenti,& ex tribus menſuris,tres ſubcine-
ritios panes Dominicæ hoſpitalitati offert, myſticq
et apponit obſequio,ut ſterilitas mundi tota ſenectu
te concluſa,in menſuris tribus, hoc eſt in æqualita-
te Patris,et Filii,et Spiritus ſancti, fermentum fidei
collocaret:et Domino ſuo tres panes poneret con-
feſſione Trinitatis: atque pro munere hoc totum
Chriſtiani germinis fœcũdaretur ad prolé: ſed ad
propoſita redeamus.Mulier accepit a Deo fermen-
tum fidei,quæ acceperat a diabolo perfidiæ fermen
tum:abſcondit in menſuris tribus, hoc eſt in tribus
hominum temporibus:quod eſt ab Adam uſque ad
Noe:a Noe uſq; ad Moyſen: a Moyſe uſq; ad CHRI-
STVM: ut mulier quæ corruperat fermento mortis
in Adam totam maſſam generis humani, fermento
reſurrectionis totam carnis noſtræ maſſam redinte
graret in CHRISTO: ut mulier quæ cõfecerat pané
gemitus,& ſudoris,panem uitæ coqueret, & ſalutis:
& eſſet omnium uiuentium mater uera per CHRI-
STVM,quæ erat in Adam mater omnium mortuo-
rum.Ob hoc namq; CHRISTVS naſci uoluit, ut ſi-
cut per Euã uenit ad oés mors,ita per MARIAM re
diret omnibus uita:quæ MARIA huius fermenti im
plet typum,ſimilitudinem præfert, cõſignat figurã,
dum de ſupernis ſuſcipit fermentum Verbi:et huma
nam carné in aluo Virginis,immo in alueo Virginis
cæleſtem totam conſperſit in maſſam:ſed quid alle-
gorici ſenſus in hac ſimilitudine maneat iam proda
mus.Mulier quæ accepit fermentum Eccleſia eſt:fer
mentũ qđ accepit,cæleſtis doctrinæ eſt ſacramentũ:
menſuræ tres in quibus perhibetur abſcondiſſe fer-
mentum,lex,Prophetæ,Euangelia, ubi diuinus ſen-

ſus myſtico abſconditur,et celatur in Verbo, ut fide
lem non lateat,lateat infidelem.Quod autem dixit:
» Donec fermētatum eſt totum. Illud eſt quod Apo
i.Cor.13 ſtolus dicit.Ex parte ſcimus,et ex parte ꝓphetamus:
cum autem uenerit quod perfectum eſt, ceſſabunt
quæ ex parte ſunt.In conſparſione ſcientia nunc di/
uina eſt:aſpergit ſenſus:leuat corda:incrementat in/
genia:et doctrinarum more ad ſapientiæ cæleſtis di
latat,ſuſcitat,diffundit augmentum:fermentat? totū
qñ adueniente CHRISTO. Deeſt finis.

DE SYROPHOENISSA, SIVE CA/ NANAEA. SERMO. C.

HOdie beatus Marcus cum Syrophœ/
niſſæ mulieris cōmendat prudentiā,
fidem refert,credulitatis extollit ardo
rem,ſollicitis auditoribus non paruā
Mat.7.» generat quæſtionem:dicendo. Et in/
» de ſurgens Dominus abiit in partes Tyri,et Sidonis:
» et ingreſſus domum,neminem ſcire uoluit,et nō po
» tuit latere. Voluit,et non potuit:uelle, et non poſſe,
non eſt diuinæ maieſtatis,eſt infirmitatis humanæ:
ps.134. ſcriptum eſt.n.Omnia quæcunqꝫ uoluit Dominus fe
cit in cælo,et in terra,in mari,et in omnibus abyſſis:
Rom.9. et Apls.Voluntati eius quis reſiſtit? Succūbit neceſſi
tati quæ non eſt libera,et abſoluta uoluntas. Lepro/
Mat.8. ſus dicit ad Dñm.Si uis potes me mundare:et Euan/
geliſta dicit.Voluit,et non potuit:quid ait btūs Mar/
cus? Nunquid extollenda ita eſt mulieris fides,ut in
clinetur Domini poſſibilitas,& uoluntas? aut eſt tan
ta ſagacitas fidei,ut nolente Deo diuinum ualeat in/

ueſtigare ſecretum? tale mihi uidetur et illud eſſe,
cum Dominus Hæmorrhoiſſæ fidem in ſuæ uirtutis
uult prodere, ac probare documento, interrogãdo:
Quis me tetigit? cui Diſcipuli dicunt: Turbæ te com Mat. 5.
primunt, et dicis, quis me tetigit? Diſcipulis uidebatur, ꝙ omnes tangerent Dominum ſolo corpore cõprimentes: et tali carnali inceſſu omnes ſimiliter iungerentur: ſimiliter ille, qui aliter ſenſerat, & aliter inquirebat, peruẽniſſe mulierem ad maieſtatem ſuã, ad ſuam penetraſſe uirtutem mente, non corpore, non cõmuni tactu, ſed fide, iſta ſciebat: unde clamat non homo, ſed Deus: non caro, ſed ſpiritus: Quis me tetigit? ut cum proderet uirtus operis, quem tunc humanitas occultabat: ſed quid ſit, uoluit, et quid ſit, non potuit, euidẽtius inquiramus. Promiſſionis ſuæ memor CHRISTVS Iſraelitici populi primũ uenerat ad ſalutem, ut quod Abrahæ promiſerat, et ſemi Gen. 22.
ni eius, Dauid, eiuſq; poſteris, fidele redderet perſolu Ps. 131.
tum: ſed quia indignos ſe ſua perfidia præſtiterunt, obtinuit, rapuit, traxit fides gentium, quod infidelitas ſpreuit, et perdidit Iudæorum: audi ipſum dicentẽ. Nõ ſum miſſus niſi ad oues perditas domus iſrael: Mat. 15.
ſed oues luporum cõtagione iam rabidæ, et ipſis beſtiis propria feritate ſæuiores, laniare, et uiolare ſuũ ſemper uoluere paſtorem: atq; ideo uelle ſuũ CHRISTVS implere non poterat, non impoſſibilitate ſua, ſed nequitia perditorũ: et quod aliis detulerat, aliis conferre cogebatur, dicẽte ipſo. Regnum cælorum Mat. 11.
uim patitur: et qui uim faciunt diripiunt illud. Vim fecit fides gentium, ut raperet hæreditatem patris: ipſam hæreditatem totam diriperet filiorum: ſicut
» euidentius præſenti lectione monſtratur. Mulier

„ enim ſtatim ut audiuit de eo, cuius habebat filia ſpi-
„ ritum immundum, intrauit, et procidit ante pedes
„ eius: erat autem gentilis Syrophœniſſa genere: & ro
„ gabat eum, ut dæmonium eiiceret de filia eius: qui
„ dixit illi: Sine prius ſatiari filios: non enim eſt bonũ
„ tollere panem filiorum, et mittere canibus. Non dixit, non eſt bonum mittere canibus, ſed non eſt bonum tollere filiis, et mittere canibus: quia dare panem canibus, et ſi humanitatis non eſt, humanæ tamen eſt rationis. Canis dormientibus dominis nocte et cuſtos, et peruigil, prodit extraneũ, turbat furem, occurrit latroni, ut curam releuet, et ſollicitudinem ſeruulorum. Verumtamen quomodo tulit panem filiis, quibus totiens, & taliter obtulit? tribuit? ingeſſit? ſed illi oblatum, conculcare ad ſcelus, non ad uitam ſumere ſunt conati: et tamen cõminutum, et conculcatum a filiis, canis tota fide, toto deſiderio
„ lambere feſtinauit. Hinc eſt ꝙ ſic reſpondit. Vtique
„ Domine: nam et catelli ſub menſa comedunt de mi
„ cis puerorum. Merito quæ ſe canem confeſſa eſt, in hominem commutatur: et iuſte conuertuntur in canes, qui ſe filios eſſe noluerunt: merito adoptatur in filiã leuatur, honoratur ad menſam, quæ ſe ſub menſa laudabili, et prouida humilitate deiecit: iuſte toto nunc epulatur micas ex pane, quæ ſuis meritis ſe intellexit, et confeſſa eſt uix mereri. Et quid plura? Hinc eſt ꝙ propter iuſtitiam ſuam Dominus, nec Iudæis dare potuit, nec gentibus denegare.

Deeſt aliquid.

IN ILLVD LVCAE, NOLITE TIMERE EOS QVI OCCIDVNT CORPVS, ETC. DEQ. MORTE CONTEMNENDA. SERMO. CI.

AVdiſtis fratres quemadmodum milites ſuos CHRISTVS regia exhortatione compellat, ut deſpectu mortis interfectores corporis non paueſcant: denique eos in amicorum iura tranſcribit, qui ſtudio triumphi, qui amore libertatis, ſanguinem cum gaudio, & ſine trepidatione fuderint: ſic enim ait. Vobis autem dico amicis meis Luc. 12.
ne terreamini ab his qui occidũt corpus, et poſt hæc non habent amplius quid faciant: oſtendam autem uobis quem timeatis: timete eũ qui poſtq̃ occiderit, habet poteſtatem mittere in gehennam. Vobis aũt dico amicis meis ne terreamini: quia libertatem probat uirtus, metus indicat ſeruitutem: nã liber ad gloriam, ſeruus natus eſt ad timorẽ: merito ergo ad Dei amicitias ſublimatur, qui propter Deũ humanas deſpicit mortes: neſcit timores. Si amicos morũ facit imitatio, morũ ſimilitudo cõiungit, cõueniẽter eos amicos uocat CHRISTVS, quos imitatione ſua mũdi iacula, et ipſam mortis formidinẽ cõſpicit, & pui‐det calcaturos. Vobis aũt dico: ideſt non oĩbus, ſed amicis. Vobis aũt dico. quos mors abſoluit iſta, nõ finit. Vobis dico. Quos corporis reſolutio ꝓmouet ad melius, nõ trãſducit ad pœnã. Vobis dico: q̃bus morte uita ĩchoat, nõ finit. Vobis dico. Quoꝝ mors ꝓtioſa fit nõ ſui qualitate, ſed cã: dũ uitæ magis lucra inuenit, q̃ uitæ ꝑdat uſurã: ſed audiamus qd dicat ami

»cis ſuis. Ne terreamini ab his qui occidunt corpus. Audiant qui de bono mortis ueterum uetuſta uolumina detriuerunt, nihil tamen inde capere uirtutis, aut conſolationis aliquid inuenire ualuerunt: quia et ſi totis eloquentiæ uiribus ad tolerantiam mortis armarunt animos, ſiccarunt lachrymas, ſuſpiria ſuſtulerunt, negauerunt gemitus, incluſerunt dolores, nihil tamẽ aut de ſpe certa, aut de perpetua uita, aut de uera ſuis lectoribus ſalute conquiſierunt: quis homini, quis ſapienti dicat? mori naturæ eſt: neceſſe eſt deperire: nobis uixerunt ueteres, uiuimus nos futuris: nemo ſibi: quod non poteſt tolli uelle uirtutis eſt: ſuſcipe uoluntarius ad quod urgeris inuitus: mors antequam ueniat non eſt, cum autem uenerit, ueniſſe neſcitur: nec ergo amiſiſſe te doleas, quod cum amiſeris non dolebis: ſed hæc talia cũ dixerint, dicunt totum de ſententia, non de uita, quia unde, & quãdo, et quomodo tibi, et per quem mors uenerit neſcierunt: nobis autem auctor uitæ prodidit mortis auctorem: Deus namq; uitam fecit, Diabolus machinatus eſt in uitam: diuino eloquio ſic prodente: Deus mortem non fecit: inuidia autem Diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Sed dicis, quare Deus opere Diaboli opus ſuum paſſus eſt deperire? O homo, ſi interrogata ſcire uelles, uacares paululum, dares animum, aperires aures, ut negotium principale arbiter ipſe tu tam curioſus agnoſceres: ſed tu occupatus aliis ſemper, tibi nunquam, quare neſcias rerum cauſas, negotia tota ſæculorũ, iudiciorum profundum, & impenetrabile ſecretum, deſes, & otioſus accuſas: nonne ut apices literarum, ut elementa cognoſceres, addictus magiſtro, ſcholis

Sap. 1. Sap. 2.

affixus, totus patiens laboris,& pœnæ, nec domũ no
ueras,nec parentes? quam utile tibi eſt ad quod tibi
magiſter addicit:ingeritur ſchola:et tibi pœnis tuis,
labore ſuo doctor ſupplicat,ut iſta uelis ſcire:ut talia,
et tanta digneris audire:probāt hoc Apoſtoli, et ma
xime Paulus,qui uapulando docuit,non cædendo,ut
eximius magiſter quot ſunt homini mores, tot fer-
ret,et exciperet paſſiones:et nos eia in pũcto tempo-
ris rerum principia,cauſas ſæculi dicamus,quia iube
mur:et quomodo nos iubemur? et tu audis nō quo-
modo debes:& nos iſta ſeruitus,neceſſitas talis excu-
ſat:te libertas tanta,uoluntas talis,indubitanter accu
ſat:quod dicimus,officii noſtri eſt:quod minus dici-
mus,eſt faſtidii tui.Quæris homo, cur non mortem
Deus mox cum ipſo extinxit auctore,et lethale uirus
ſua prouidentia tunc nō prouidit,ne ad totius orbis,
et præcipue ad ſuæ imaginis perniciem perueniret?
Cælum quod tu uides homo firmatũ aere toto, por
tat aquas multas,nec portatur ab aliquo ipſum,quia
ſola illud appendit iuſſio:ſola ſuſtinet uis præcepti:
diuino eloquio ſic prodente. Qui extendit cælum ſi- ps. 103.
cut pellem:qui tegit in aquis ſuperiora eius. Terra
quæ tanto calcatur pondere,atq; onere montium,ac
mole ſolidatur,ſupernatat liquido fundamento: di-
cente Propheta:Qui fundauit terram ſuper aquas:ut ps. 135.
quod ſtat mandati ſit,non naturæ.Ipſe,inquit, dixit, ps. 148.
& facta ſunt:ipſe mãdauit,& creata ſunt:ut qđ ſtat,ſit
diuini operis, non rõnis humanæ.Mare q; tanto cõ-
motionis ſuæ uertice fertur,& eleuatur ad nubes, fre
nant tenues arenæ:ut uideamus poteſtatem non pul
ueri cedere,ſed pcepto.Omnia quæ in eis ſunt, mo-
uentur,ac uiuũt ſolo iuſſu facta,iterum ſola iuſſione

ps. 101. ſoluenda confirmat Propheta:cũ dicit. Initio tu do/
mine terram fundaſti:& opera manuum tuarũ ſunt
cæli:ipſi peribunt,tu autem permanebis: & omnes ſi
cut ueſtimentum ueteraſcent:& uelut opertoriũ mu
tabis eos:et mutabuntur:mutabuntur quomodo? ut
tempori uetuſtas,non creatori pereat creatura. Sed
tu iam nos quicunq; quæris,euagatus es, dicis: quia
cum tu quæris,quare Deus mortem in deſtructionẽ
ſui plaſmatis permiſerit permanere,nos cælum,ter/
ram,mare ex nihilo facta,et ſoluenda iterum ex ni/
hilo longo ſermone deſcripſimus,tibi magis,ac ma
gis diſquirendi materiam conquiſiuimus:dicis, ego
quæſiui cur homo pereat,tu et ipſa elementa peritu/
ra firmaſti,ut de generalitate pereundi ſolatium,nõ
quietem de ratione,feſſis mortalium ſenſibus proui
deres:quaſi non doloris ſit perire cælum: ſolui ter/
ram:et totam rerum faciem iure mortalitatis abole
ri.Dicis,rogo quid pulchrius cælo? quid ſplendidius
ſole? quid ornatius ſtellis? quid luna gratius? quid
ſalubrius terra? quid utilius mari? aut quæ in iſtis
uetuſtas? quæ ſicut nata, uel facta ſunt perſeuerant:
ꝙ utiq; gratius eſſet iſta ſtare,q̃ perdere. Homo for/
ſitan eſſet iucundius,ſed non utilius:nam iſtis ſtanti/
bus tu nutaſti:iſtis lucentibus cæcatus es, ne uideres:
cæli claritas ſtupefecit ſenſus tuos: oculos tuos ſol
ſplendore cæcauit:nam decore deceptus horum, ho
rum opificem tu negaſti:iſtos rectores mundi, iſtos
cõfeſſus es Deos,quos tuæ Deus uerus ſubiecerat ſer/
uituti:neceſſe eſt ergo ſolui cuncta,nouari omnia,ut
uel tunc facta credas,cum uideris eſſe reparata. Nec
nos æſtimes euagatos,quos in argumentum tuæ in/
telligentiæ totam percurriſſe conſpicis creaturam:

Homo quando te auctor tuus fecit ex puluere, non uidiſti:nam ſi te uidiſſes factum, nunquam te moriturum ſic defleuiſſes:uidiſti te perfectum, uidiſti te uiuẽtem,uidiſti te decorum,auctori tuo te ſimilem iam uidiſti:unde eſſes,qualis eſſes, quia nec naſcentem,nec moriẽtem uideras,neſciebas:hinc eſt ꝙ naturæ dediſti totum:tibi te:Deo nihil:propterea Deus per naturam redegit te,permiſit ex nihilo in puluerem reuocari,ut quid fueris ſic uideas, & reſurrecturus agas gratias,qui factus,qui creatus ingratiſſimus extitiſti.Non timeamus ergo fratres, ſicut dixit Dominus,eos qui occidunt corpus, quia iſtam uitá non perimunt,ſed deſtruunt, dum de temporali faciunt ſempiternam:quid plura fratres? permiſit tunc mori, qui poterat ſuſcitare : qui uiuificare ſufficit, permiſit occidi : cui eſt honor, et gloria in ſæcula. Amen.

DE CENTVRIONE. SERMO. CII.

CHRISTVS in corpore noſtro manens ꝙ omnes non ſuſcitauit mortuos,omnes non ſanauit ægrotos, credamus hoc non poteſtati defuiſſe,ſed tempori. Tũc orbem totum toto uirtutis ſuæ fulgore radiaſſet: et ſuſtuliſſet tempus fidei : & nihil ſecũdi aduentus ſui reſeruaſſet ad gloriam. Nunc uero ſic uirtutum ſuarum temperauit inſignia, ut et diuinitatis ſuæ manifeſtaret indicium : et credendi documentum

pleniſſimum largiretur,& excuſationem callidæ inſi
delitatis auferret,ſicut hodie Centurio,cuius Euange
Luc.7. liſta Lucas meminit,fide ſua,prouidentiaq; monſtra
„ uit. Centurionis,ait,cuiuſdam ſeruus male habens
„ moriebatur,qui illi erat pretioſus. Centurio hic Ro
manus erat: ſed plus erat hic ipſe fructu centeſimo
chriſtianus:Et Deo magis militabat iſte,q̃ ſæculo: et
in humano bello fortis, fortior i diuinæ pacis cuſto
„ dia pmanebat. Cuius ſeruus male habēs moriebaẗ,
„ qui illi pretioſus erat. Seruus erat, qui pretio taxa/
batur. Quæramus ergo quis eſt iſte ſeruus, qui illi
erat pretioſus.Si dominatur anima,corpus ſeruit: &
homini nil corpore pretioſius.Hic ſeruus Centurio/
nis iſtius pretioſus infirmabatur ad mortem: ergo
Centurio rogabat,ut CHRISTVS ſolus mortali cor
„ pori largiendo uitā perpetem ſubueniret. Cū au/
„ diſſet,inquit,de IESV,miſit ad eum ſeniores Iudæo
„ rum. Gentilis Iudæos ad CHRISTVM mittit: et in
lege poſitis qui ſine lege erat legis demōſtrat aucto
rem.Nemo ergo miretur ſi gentilis,hoc eſt Chriſtia
nus,aut uocat,aut ducit,aut pducit ad CHRISTVM.
„ Miſit ad eum ſeniores Iudæorum, rogās eum ut ue/
„ niret,et ſaluaret ſeruum eius: at illi cū ueniſſent ad
„ IESVM, rogabāt eum ſollicite,dicentes: Dignus eſt
„ ut hoc illi præſtes: diligit.n.gentem noſtram: & ſy/
„ nagogam ipſe ædificauit nobis. Iudæi rogāt pro gē
tili,qui pro ſe non rogant: et agunt ſatis pro ſalute
alieni ſerui,qui pro ſalute ſuorum nihil agunt filio/
„ rum: aiunt: Dignus eſt ut hoc illi præſtes. Si dignus
eſt q audit,credit,mittit ad CHRISTVM: ad CHRI
TVM qui uenit,uidet,et non credit, quam probatur
„ indignus? Diligit.n.gentem noſtrā. Ille diligit gē/
tem ueſtrā,

205

tem ueſtram, quam ſic CHRISTO ſupplicem facit:
ſed uos odiſtis eam, quã ſic CHRISTO redditis con
tumacem. Aut quomodo Chriſtianus nõ diligit gẽ/
tem ueſtrã, qui dum CHRISTVM fatetur ex gente
ueſtra, quicquid ueſtræ gentis eſt, cæleſtẽ tollit, & ex
» tollit ad gloriã? Diligit.n.gentẽ noſtrã:& ſynago/
» gam ipſe ædificauit nobis. Audiſtis quia ſemper
diruta eſt Synagoga, & iacet iugiter in cœmẽtis, nec
cæleſtẽ ſurgit in fabricã, niſi eam ĩ Eccleſiæ culmen
» Chriſtianus fabricator inſtruxerit. IESVS, inquit,
» ibat cum illis. Sed illi non ibant cum IESV, cũ quo
mente nõ ibant: nec cum illo erant, qui ſeiuncti cor/
» de, corpore uidebantur adiuncti. Et cũ iam non lõ
» ge eſſet. A quo? a gentili: quantũ iudæi ſe ſeiunge/
bant a CHRISTO, CHRITVS tantum gentibus iũ
» gebatur. Et cũ longe iã non eſſet, miſit ad eũ Cen/
» turio amicos. Qui ante miſerat Iudæos, nunc ami/
cos mittit: ut Iudæos ſic dicendo indicet inimicos:
probante hoc Apoſtolo, cum dicit. Inimici propter Rom.ii.
uos. Iudæi dum credidiſſe gentes inuident, quicquid
» erat & legis, & gratiæ perdiderunt. Miſit ad eũ ami
» cos. Audi ad Apoſtolos Dominũ dicentẽ. Iã nõ di/ Ioã.15.
cam uos ſeruos, ſed amicos. Sicut fides ſeruos pro/
mouet in amicos, ita perfidia filios in pœnalẽ redi/
» git ſeruitutẽ. Miſit ad eum amicos dicens: Dñe noli
» uexari. Quare? Quia non ſum dignus ut intres
» ſub tectum meũ. Videtis quia CHRISTVS duce/
bat magis Iudæos, q̃ adduceretur a Iudæis, ut audi/
rent eſſe penes Centurionẽ diuinitatis reuerentiam:
penes Gentilẽ legis cultum: penes militẽ ſtipẽdium
gratiæ: penes Romanũ fidei doctrinã: in frigore pa/
gano Chriſtianũ calorẽ: in terreno pectore cæleſte

ſecretum, et notitiam totam dominationis ſupernæ
» i tota ſæculi ſeruitute. Domine noli te uexare. Hoc
eſt dicere, Deus quid te uexas humano in corpore?
quid te conficis labore terreno? et uiæ longitudine
te fatigas? quid peregrinaris locis qui es ubiq; totus?
» atq; intra te totã tenes, et poſſides creaturã? Domi-
» ne noli te uexare, non ſum dignus ut intres ſub tectũ
» meũ. Fratres, quod eſt tectum quod hominẽ aut di
gnũ facit, aut reddit indignũ? quod diuinũ inuitet,
aut repellat acceſſum? Fratres, hoc tectũ corpus eſt,
quod tegit animam: quod operit ſenſum ſpũs: quod
cordis domiciliũ uelat: quod libertatẽ mentis a cæ-
leſti uiſione ſecludit. Sub hoc ergo tecto Centurio in-
dignum ducit intrare CHRISTVM, hoc eſt, in cor-
» pus humanũ diuinã ſuccedere maieſtatẽ. Non ſum
» dignus ut intres ſub tectũ meũ. Sed Deus qui quod
humanum eſt cum uult facit eſſe diuinum, et quod
noſtræ carnis eſt cum dignatur ſuum commutat in
ſpiritum, nec habitare carnẽ, nec tectum noſtri cor-
» poris dedignatur intrare. Propter quod, inquit, et
» me ipſum indignum arbitratus ſum uenire ad te.
Hoc eſt utrũq; deuoti: quia & ad ſe Deum uenire in-
dignum ducit: & ſe accedere ad eum ſcit eſſe non di-
gnum. Quis intrat ad iudicem non uocatus? quis nõ
iuſſus ingreditur ad regem? quanto magis ad Deũ
Rom. 8. non uenit quis non uocatus? Quos uocauit, inquit,
eos & iuſtificauit. Centurio ergo non refugit aduen-
tum Domini, CHRISTI præſentiam nõ recuſat, ſed
agit, ut uocantis ſit gratia, non ſit temeritas præſu-
mentis. Nam Deus quid poſſit, humano ſuggerit, &

» informat exẽplo,dicendo. Nam & ego homo ſum
» ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites: &
» dico huic uade,& uadit: & alii ueni,& uenit: & ſeruo
meo,fac hoc,& facit.Hoc eſt: ſi ego q ſum ſub pote/
ſtate conſtitutus, imperio uerbi ſolo facio mihi pa/
rere ſubiectos:quomodo tu qui nulli ſubiaces, & cu/
ius omnia ſubiacent poteſtati,uerbo non potes iubẽ
te curare? ſanitatem mittere? mãdare uirtutes?aut
uerbo reficere non potes, quod uerbo feciſti? Dixit, ps. 148.
inquit, et facta ſunt, mandauit,et creata ſut: aut ali/
quid ex aliquo reparare non ſufficis,cuncta ex nihilo
» qui paraſti? Dic ergo uerbo, et ſanabit̃ puer meus.
Impleuit illud,quod Propheta de Deo cecinit. Miſit ps.103.
uerbum ſuum,et ſanauit eos: et eripuit eos de corru
» ptela eorũ.Fratres Centurio iſte dicendo. Non ſum
» dignus ut intres ſub tectum meum. Chriſtiani po/
puli gerit figuram,qui CHRISTI præſentiam cor/
poralem ſe iudicat non mereri:ſed ſolo uerbo,nun/
tio,auditu fidei tantum,totas Domini audit, credit,
» reſpicit,in ſua ſanitate uirtutes.Nam ꝙ dicit. Dico
» huic uade,et uadit:et alii ueni,et uenit:et ſeruo meo
» fac hoc,et facit. Iudæorum repulſam, uocationem
gentiũ, Chriſtiani populi obedientiã ſic demõſtrat.
» Dico huic. Hoc eſt,Iudæo qui non credidit. Vade,
» et uadit:et alii: hoc eſt,Gẽtili quia credidit. Veni,et
» uenit: et ſeruo meo. Hoc eſt,Chriſtiano. Fac hoc,
» et facit. Oremus fratres,ut mereamur Chriſtiani nõ
nomine tantũ eſſe,ſed fide: et ut quæ iubentur nõ au
diamus tãtũ, ſed faciamus audita: quia ſicut deuoti
ſerui eſt feciſſe iuſſa,ita iuſſa cõtumacis eſt nõ feciſſe.

" Dic ergo uerbo,& ſanabitur puer meus. Quo audi-
" to, inquit, IESVS miratus eſt. Creator mirabilium
miratur: aurium conditor quaſi qui non audita ne-
ſciat ſic ſtupet audita: ſed dum Gentilē ſic credidiſſe
" miratur, ĩcredulitatē corripit Iudeorũ: deniq;, Se-
" quentibus ſe turbis dicit. In morte manentes ar-
" guens ſic Iudæos: Amen dico uobis, nec in Iſrael
" tantā fidē inueni. Verũ eſt fratres: fides ſola uiuit,
& uiget in gentibus: ſigna, et uirtutes laſſant, et nil
proficiunt in Iudæis.

DE FILIO VIDVAE EXCITATO A MORTVIS, DEQ. CORPORVM RESVRRECTIONE. SERMO. CIII.

Luc. 7. HOdie beatus Euangeliſta quia uiduæ matris unicum iā funereis uinculis illigatum, lamentabili impoſitũ iā phe retro, proſequētibus turbis euntē iam carceris ad ſepulchrũ, p CHRISTVM uitæ redditũ nuntiauit, omniũ concuſſit corda: mouit mentes: ſtupefecit auditũ. Sed hoc gentes mirentur: Iudæi ſtupeāt: mundus paueſcat: nos autem qui oēs a ſæculis mortuos ad unā uocē CHRISTI de ſepulchris excitandos credimus, cur miramur? Exurgent, inquit Iſaias, mortui: & reſurgent qui in monu
Iſa. 26.
Iohn. 5. mentis ſunt: et Dñs. Veniet hora quando mortui audient uocem filii Dei: et qui audierint uiuēt. Ad hæc
i. Cor. 15 Apoſtolus. In momēto, ĩ ictu oculi, in nouiſſima tuba: canet enim tuba, et mortui reſurgēt incorrupti. Quæ eſt iſta tuba quæ inferis infert bellum, ſepulcri reſoluit moles: intonat mortuis uitā: reſurgētibus in

lucem perpetem dat triumphum? quæ eſt? illa quã ſuperius Dominus dixit. Mortui audient uocem filii Dei. Tuba non quæ arctato ſpiritu per cõcauum cornu ligni, uel æris triſtem bellantibus dat mugitum: ſed quæ de corde Patris, ore Filii, uitalem ſimul & inferis, & ſuperis dat clamorem. Et in nouiſſima tuba: tuba quæ in principio mundũ uocauit ex nihilo, ipſa in nouiſſimo mundum reuocabit ex perdito: & quæ initio hominem ſuſcitauit ex limo, ipſa in fine hominẽ reſuſcitabit ex puluere. Fratres ſic credimus quia tuba diuinæ uocis chaos diuiſit: collegit orbem: mũdauit elemẽta: diſtinxit mundum; ſuſpendit cælum: fundauit terram: mare uinxit; merſit inferos; dedit ordinum uices: iuſſit rerum continuam ſeruitutem: ac ne uacuus horreret orbis, aptauit habitatores, habitacula ſic diſcreuit: in cælo poſuit Angelos ſolo ſpiritu uiuentes: in terra conſtituit uitas uarias terrenorũ: in aere dedit animas aligeras peruolare: in aquis tam puſilla, quã magna fecit ut uiueret animantiũ multitudo: ac miro modo ſic ex diſiunctis partibus iũxit compagem mundi, ut nec cõmixtio diſcreta confunderet, nec diſcretiõ rerum ĩſcinderet unitatem. Hinc eſt ꝙ diei, ac noctis copula ſic diuiſa eſt, ut ex quiete labor, requies ex labore conſtaret. Hinc Sol, & Luna uiciſſim mundi circũeunt metas, ut Sol geminata luce amplificet claritatem diei: & Luna lumine ſuppari ex toto cæca noctis tempora non relinquat. Hinc ſtellæ ſuo curſu uarios mutant ortus, ut noctibus & ſignent tempora; & uiantibus dent ducatum. Hinc tẽpora eundo ueniunt: eſſe incipiunt dum deſiſtunt. Hinc ſemina naſcuntur: creſcunt; adoleſcunt; iuue-

neſcunt:ſeneſcunt:decidunt:moriuntur:& iterum ui/talibus ſepulta ſulcis, reſoluta putredine; ſalutari ex morte in uitam ſuam redeunt: de corruptione pro/pria ſuſcitātur in forma. Et ſi hoc fratres Dei uox, ru ba CHRISTI, per dies, per menſes, per tempora, per annos, uocat, reuocat: ducit, reducit: præcipit eſſe, fa/cit non eſſe: dat morti, uitæ reddit: quare quod in omnibus ſemper facit, ſemel facere non poſſit in no bis? aut in nobis ſolis uirtus diuina laſſeſcit, propter quos ſolos totum quod prædictum eſt, Dei eſt ope/rata maieſtas? Homo ſi tibi omnia ſua ex morte re uiuiſcunt, cur tu Deo tua non reuiuiſcas ex morte? aut te in ſolo Dei creatura deperit, propter quem ſubſiſtit, agitur, mutatur, inouatur tota cotidie crea/tura? Fratres hæc dico non ſignorum CHRISTI cu piens exinanire uirtutes, ſed hortor ut unius reſur/gentis exemplo ad fidem reſurrectionis omnium cōcitemur: et credamus ꝙ Crux noſtri corporis ſit aratrum: fides, ſemen: ſulcus, ſepulchrum: reſolutio, germen: expectatio, tempus: ut cum uer Dominici aduentus arriſerit, corporum noſtrorum matura tunc uiriditas uitalem reſurgat in meſſem, neſcitu/ram iam finem: neſcituram caniciem: non paſſuram falces, nec flagella ſenſuram: quia depoſitis in mor/te uetuſtatis paleis nouum glorioſi corporis conſur git in fructum. Si ad unius uiduæ lachrymas tempo/rales ſic motus eſt CHRISTVS, ut occurreret in uia: ut ex oculis ſtillantia dolorum fluenta reſtingueret: ut recuteret mortem: reduceret hominem: reſuſci/taret corpus: uitam redderet: planctum uerteret in gaudium: & exequias lugubres in feſtiuitatem nata/

litiam cõmutaret: & pheretro datum, matri uiuum redderet ex morte? Quid modo faciet quãdo inar deſcet uiribus ſuis ad Eccleſiæ ſuæ lachrymas diutur nas, ad ſpõſæ ſuæ ſanguincos ſudores? Nam per ſup plicantem Eccleſiã lachrymas fundit iuges, per mar tyres ſacrũ ſanguinẽ ſudat, donec unicũ ſuũ, hoc eſt populũ Chriſtianũ, quẽ tot ad mortẽ ferunt tẽpora, occurrens CHRISTVS de mortali pheretro perpe tuæ uitæ reddat i ſupernæ matris gaudiũ ſẽpiternũ. Verũ quia naſcentis CHRISTI uenit tẽpus, & mira culũ cæleſte iã radiat paritura uirginitas, atq; ortum diuini regis nobis non ſtella iã nuntiat, ſed ipſe ſolis aſcenſus, adoraturi occurramus oẽs: & muneribus ſa cris Deũ, regẽq; uirgineo proceſſiſſe fateamur ex tẽ plo: offeramus munera: quia naſcẽti regi ſemper pu blica paratur oblatio: offeramus munera, quia ide uotus ſatis eſt uacuus adorator. Hoc probat Magus, qui honuſtus auro, ſuccẽſus thure, ſacratus myrrha, CHRISTI cunabulis inclinatur. Quale eſt, ſi quod fe cit Magus, nõ faciat Chriſtianus? quale eſt, ſi ad gau dium naſcentis CHRISTI fleat pauper: captiuus ge mat: hoſpes lamentetur: eiulet peregrinus? Feſta cæ leſtia Iudæus decimis ſemper honorauit: Chriſtia nus quid de ſe ſentit, ſi uel centeſimis non honorat? Fratres ne quis me hoc dicere exiſtimet declaman tis ſtudio, non dolentis affectu. Doleo, certe do leo, quando lego CHRISTI cunabula Magos rigaſſe auro: & uideo altare corporis CHRI STI Chriſtianos uacuum reliquiſſe: & in tempore hoc præſertim, quando ſe pauperum fames uaſtat: quando ſe fundit turba lamentabilis captiuorum.

Mat. 2.

Non habeo nemo dicat: quando Deus ex eo quod habes, non ex eo quod nõ habes, quærit: quando duo æra uiduæ in acceptum dignanter aſcribit. Deuoti ſimus creatori, ut nobis deuota ſit creatura. Proximorum noſtrorum ſuſtentemus anguſtias, ut a noſtris liberemur ãguſtiis. Repleamus altare Dei, ut noſtra horrea repleat fructuum plenitudo. Certe ſi non damus: quia non accipimus non queramur. Ipſe autem Deus noſter donet uobis tam præſentia, q̃ futura bona: per Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM: cui eſt omnis honor, et perpetua gloria, una cum Spiritu Sancto nunc, et ſemper, et per omnia ſæcula ſæculorum: Amen.

DE DIVITE CVIVS AGER FERAX FVIT. SERMO .CIIII.

QVotiens Diues iſte uenit in medium, quem tot ſæculis, orbe toto, die omni, clamor diuinæ uocis accuſat: totiens diuitiarum fallax fugatur illecebra: totiens cupiditatum furens flamma reſtinguit: auaritiæ totius rabies ueſana mitigatur. Sic nãq; ho
Lu. 12. ,, die cœpit Dominus IESVS. Hominis cuiuſdam di
,, uitis uberes fructus ager attulit: et cogitabat intra ſe
,, dicens: quid faciam, ꝙ non habeo, quo congregem
,, fructus meos? et dixit: hoc faciam: deſtruam horrea
,, mea, et maiora faciam: et illuc congregabo omnia
,, quæ nata ſunt mihi bona mea: et dicã animæ meæ.

» Anima habes bona multa poſita in annos multos:
» requieſce: manduca: bibe: epulare: Dixit autem illi
» Deus. Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te:
» quæ autem paraſti cuius erunt? Miſerum, quẽ uber
tas ſterilem, abundantia anxium, ĩhumanum copia,
diuitiæ fecere mendicum. Humanus ager inhuma-
num Dominum ſuſtinebat: et quod terra fundebat
largiter, concludebat, et cõgregabat anguſte: ut eſſet
alienorum cuſtos, qui eſſe ſuorum noluit proroga-
tor, ingratus Deo, ſibi nequam: hoſtis pauperum, di-
» uitum nota: carcer naturæ. Hominis cuiuſdam diui
» tis uberes fructus ager attulit: et cogitabat intra ſe.
Quaſi poſſit extra ſe quiſpiam cogitare: ſed intra ſe
iſte cogitabat, qui in corde ſuo impietatis conſilio
recepto nil pietatis ſibi, miſericordiæ nil reliquit.
» Cogitabat intra ſe dicens. Digno cõſiliario ſe uſus,
qui mali animi non poterat habere ſolatium: nõ po
» terat habere collegam. Et cogitabat intra ſe dicẽs.
Mens impia cum pietate certabat: et patiebatur inte
ſtinum bellum, qui miſericordiæ pacem perdiderat,
» et quietem. Et cogitabat intra ſe dicens. Quid fa-
» ciam? Interrogantis uox eſt: et quem putas interro
gabat iſte? erat in illo alter, quia ad eius penetralia
iam Diabolus poſſeſſor inſederat: et qui intrauerat
» in cor Iudæ, mentis eius tenebat arcanum. Quid fa
» ciam? ꝙ non habeo. Audiſtis quomodo non ha-
» bet diues? ecce clamat. Nõ habeo. Verum eſt quia
non habet ſemper, qui quærit ſemper: et non habet
ubi congreget, qui ut congreget ſic requirit. Sed au-
diamus quid ei reſponderit conſiliarius internus.
» Deſtruam horrea mea. Euidenter apparuit qui la-

tebat: quia a deſtructione incipit ſemper inimicus. " Agit, agit ut quæ habes deſtruas: & quæ concupieris " non reformes. Miſer diues ignarus de præſentibus " diſputas ſtultiſſime de futuris. Deſunt nõnulla.
Præſens ubi eſt ſedes animæ tranſtuliſſes: at nunc catenæ horreorum tuorum ſtrinxerunt fauces pau/ perum: uinxerunt hoſpitum colla: eſurientium uiſce ra contriuerunt: unde pauperum te præcedunt ge/ mitus, & ſequuntur: accuſant te hoſpitum luridi uul/ tus: te turba impetit plangens petentium: ut addictus a ſuperno iudice ſatietatem pœnarum capias, qui " horreorum tuorum ſeras negando cæteris tibimet " concluſiſti. Cogitabat intra ſe diues: merito illi tali/
Pſal. 93. ter reſpondit, qui ſcit cogitationes hominum quo/ „ niam uanæ ſunt. Stulte hac nocte repetũt animam „ tuam a te: quæ autem paraſti cuius erũt? Bene ſtul/ te, quia ibi totum de carne fuerat, nil de corde? Bene ſtulte, quia migraturæ mox animæ condita ſatis lon „ ga præparabat. Hac nocte a te repetunt animam „ tuam. Conuenienter hac nocte, quia fugiens miſe/ ricordiæ lucem auaritiæ tenebris ſe manciparat, di/ „ cendo. Manduca: bibe: epulare. Quod autem bi/
i. Theſ. 5 bentes filii noctis ſint, non dici, Apoſtolus ſic decla/ rat. Et qui inebriantur, nocte ebrii ſunt. per obſcura
+ fertur, aſſumitur per tenebras, qui uitæ ſubſidium „ ſuorum mandauit, & condidit horreorum. Repe/ „ tunt animam tuam a te. Quare non dixit, qui dede rat repetit, ſed repetunt? quia ſanctorum Deus repe tit animas, & reducit: tartarei miniſtri repetunt, & „ pertrahunt animas impiorum. Et cogitabat intra „ ſe, dicens. Quid faciam? ꝙ non habeo, quo congre/

„ gem fructus meos? et dixit: hoc faciam: deſtruam
„ horrea mea: et maiora faciam: et illuc congregabo
„ omnia quæ nata ſunt mihi bona mea: et dicam ani-
„ mæ meæ: anima habes multa bona poſita in annos
„ multos: manduca: bibe: epulare. Dixit autē illi Deus:
„ ſtulte hac nocte repetunt animam tuam: quæ autem
„ paraſti cuius erunt? Vnde iſte diues ſic præuentus
eſt, ut magis cogitata perderet, q̄ parata: et imple-
tum eſt illud Prophetæ, Exibit ſpiritus eius: & reuer- Ps. 145.
tetur in terram ſuam: in illa die peribunt omnes co-
gitationes eorum. Cogitauit iſte quid poſt ſe relin-
queret, nō quid præmitteret ante ſe: unde iuxta Apo
ſtolum, Euanuerunt in cogitationibus ſuis: & obſcu- Rom. 1.
ratum eſt inſipiens cor eorum: æſtimantes ſe eſſe ſa
pientes, ſtulti facti ſunt. Cui dicitur ſtulte: & excitatus
de ſomno præſentis uitæ in illa perpetuitate nihil in-
uenit in manibus ſuis: ſicut dixit Pſalmiſta. Dormie- Pſal. 75.
runt ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt omnes uiri
diuitiarum in manibus ſuis. Vigila ergo diues in
opere bono, in malo dormi: ut non ſit manus
tua pauperi uacua: ut tibi plena ſit ſem-
per: quia diues quantum largiter
profundit, tantum largiter re-
dundat in rebus. Eſto er-
go diues in miſeri
cordia, ſi ſem
per eſſe
uis
diues: &
tunc erunt horrea
tua maiora, tunc plena, ſi non
fuerint largitate uacua: cupiditate īcluſa.

SERMO
DE MVLIERE QVAE HABEBAT SPIRITVM INFIRMITATIS.
SERMO. CV.

HOdie cura CHRISTI, et diuinæ uirtutis dedit mirabile documentum: et diabolicæ fraudis nudauit aſtutiam: et abſoluit mulierem longo, et obſcuro uulnere ſauciatam: ſicut ait
Luc. 13. Euangeliſta. Erat IESVS do
» cens in ſynagoga ſabbatis: et
» mulier quæ habebat ſpiritum
„ infirmitatis annis decē et octo: et erat inclinata, nec
„ oīno poterat ſurſum reſpicere: quā cū uidiſſet Ieſus
„ uocauit illā: & ait illi: Mulier dimiſſa es ab infirmita
„ te tua: et impoſuit illi manus: & cōfeſtim erecta eſt:
„ & glorificabat Deū. Habebat ſpiritū infirmitatis: & erat inclinata: patebat uulnus, ſed auctor uulneris nō patebat: languorē uidebāt cūcti, ſed languoris materiā nō uidebāt: erat in aperto pœna, ſed in ipſa pœna carnifex latebat incluſus: corpus aſpiciebat̄ incuruū, ſed nō aſpiciebat̄ incurui corporis pondus: ī medio ciuiū portabat mulier hoſtē ſuū, ſed hoſtem ciues ut propellerent, nō uidebāt. Ars neq̄ſſimi ſpūs corporis neceſſitas credebat̄: ut ꝑdo callidus teneret captiuā dolo, quā tenere uiribus non ualebat. Diabolus nihil eſſet, ſi eſſent ſollicitiores homines, et cautiores: aut quid ī homine unq̄ præualuit ille uirtute? niſi arte, mendacio, inſidiis, fraude, dolo, nequitia, uitiorum miniſterio, furore criminum? ille uoluntates hominum ſemper explorat: et bonas quidem uolun

tates refugit,malis autem uoluntatibus obſecundat, ut ſit miniſter ſcelerum:criminũ leno: paraſitus ipſe uitiorum.Et quia poteſtate non poteſt,dominatur turpiſſimis mentibus turpiſſima ſeruitute.Sic mẽdacio decepit Euam:ſic cupiditate laqueauit Iudam: ſic Iudæos cæcauit inuidia:ſic gentes idolorum caligauit errore:ſic confudit populos põpa rerum : ſic paruulos uanitate ne ſana ſaperent occupauit: deniq; quid circa pſentẽ mulierẽ molitus ſit audiamus. Et ecce inquit mulier quæ habebat ſpiritũ infirmitatis annis decem & octo:& erat inclinata,nec omnino poterat ſurſum reſpicere. Videtis quia hæc mulier depreſſa nequiſſimi ſpiritus onere ſuſpirabat:qui ſemper oneribus peccatorũ deprimit homines,& inclinat ad terram,ne cælũ uideãt,ne ſuperna ſapiant,ne Deũ aſpectent,ne ad libertatẽ ſuam per ſuũ reuertãtur auctorem:ſed inclino capite,defixis oculis,prono uultu,captiui ſub iugo ſemper hoſtis teneantur antiqui.Sic pmebatur publicanus ille, qui oculos ſuos ad cælũ tollere non ualebat,ſed percutiebat peccati conſciũ pectus:& quia negandi locus non erat,locũ miſericordiæ perquirebat,dicendo. Deus propitius eſto mihi peccatori.Hoc ſuſtinens Propheta beatiſſimus ſic canebat. Iniquitates meæ ſuperpoſuerunt caput meũ: et ſicut onus graue grauatæ ſũt ſup me.Et ut ſui operis aperiret auctorẽ,alibi ſic profatur.Verticẽ capilli perambulantiũ in delictis ſuis: quia qui nõ reſiſtunt delictis,ſed perambulãt in eis,eoꝶ diabolus et equitat,et percurrit in uerticẽ:ut qui ad mala ſuo uadunt ſtudio,ad peiora diaboli ducantur impulſu: Apoſtolo dicente.Tanq̃ euntes ducebamini. Sed quid ĩ hac hiſtoria ſpiritalis ĩtelligẽtiæ maneat perſcrutemur.

Gen. 3. Mar. 14. Mar. 15. Luc. 18. Pſal. 37. Pſal. 63. i. Cor. 12

„ Et ecce mulier q̃ habebat ſpiritum ĩfirmitatis annis
„ decẽ & octo, et erat ĩclinata, nec oĩno poterat ſurſũ
„ reſpicere. Quæ eſt iſta cuius ĩfirmitatis etiã tẽpora
deſcribuntur? quæ eſt iſta, cui ferre de terra ſed ĩcli-
nare ad aut languor calidus ſic ſtudebat? quæ eſt?
hæc quæ modo eſt ſanctorum genetrix Eccleſia ſancta
Eph.6. filiorũ: quã, ſicut dicit Apoſtolus, ſpiritus aeris huius,
ſpiritus diffidentiæ, ſpũs erroris, ſpiritali uexabat ĩcõ
modo: atq; ita ponderibus diuerſis pronã dabat, et
deponebat ad terrã, ut ad cælum nunq̃ ſubleuaretur
aſpectu. Sed quid eſt, q hæc quæ Eccleſiæ typũ por-
tat, in ſynagoga ſic reperitur incurua? quid eſt? quia
dũ fugit gẽtiũ ſacrilegia, et declinat ſarcinas idolo-
rũ, grauiora incurrit, et portauit põdera ſynagogæ:
Luc.ii. probante Dño cũ dicit. Væ uobis ſcribæ, et phariſæi,
Mat.23. qui alligatis onera grauia, et imponitis ſuper hume-
ros hominũ: ipſi autẽ nec uel minimo digito ea uul
Act.15. tis mouere. Vnde & beatus Petrus, Nunc ergo quid
tentatis Deum, inquit, imponere iugum ſuper ceruí
ces diſcipulorum, quod neq; nos, neq; patres noſtri por
tare potuimus? Hinc eſt q CHRISTVS ab his one-
Mat.ii. ribus hoĩes cupiens alleuiare, clamat. Venite ad me
oẽs qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiã uos:
tollite iugum meum ſuper uos quia ſuaue eſt. Cum
dicit omnes, & Iudæos utiq; uocat, & gẽtes. Sed qua-
re per decem et octo annos mulieris huius trahitur
ægritudo? quia niſi decalogus legis ogdoadis ueniſ-
ſet ad gratiam, nũq̃ ſancta Eccleſia, nũq̃ mulier hæc
ad plenitudinem temporis, ad diem ſalutis, ad tem-
pus acceptum, ad ſui Saluatoris præſentiam perue-
niſſet. Hanc autem mulierem geſſiſſe Eccleſiæ ſic fi-
guram, ipſius qualitas curatiõis aſſignat. Vocauit,

„ inquit, ad ſe illam:et impoſuit illi manus. Sic cura/
re ſemper Eccleſiam ſatis nouit, qui fieri Chriſtia/
nus meruit:et cotidie fieri cōſpicit Chriſtianos: nãq;
ut incuruus peccatis erigatur Gentilis ad cælũ, prius
a Gentili per ĩpoſitionẽ manuũ nequã ſpũs effugaẽ.
Nam qui ſolo uerbo fugarat dæmones,et infirmita/
tes oẽs ſola ſanauerat iuſſione,quare ſuper hanc mu
lierem ſuas ĩponit manus? quare circa iſtã curandi
ordinẽ nouat? niſi quia iã tunc in una ſanat oẽs:imo
quia non ante ſuſcipit Eccleſiã,niſi eam per impoſi/
tionem manuum ſuarum purget a diabolo,et faciat
Chriſtianam:et amplius faciendorũ Chriſtianorum
curam præſentis curæ formet,et inſtituat ſacramen/
to.Sed Archiſynagogus indignatur,quare CHRI/
STVS ſabbatis curet:hodieq; Iudæus in Eccleſiæ cu/
ra zeli furore torquetur:dum cæleſtes ſenſus intelli/
gentia terrena peruoluit: ac putat ſabbatũ iumẽtis,
non hominibus conſecratum: qui periclitanti boui,
uel aſino ſabbato feſtinus occurrit, hominiq; moriẽ
ti ſabbato pietatis quicq̃, miſeratiōis quicq̃ nō ĩdul/
get:et hoc facit excors, ut in pecore uiolet ſabbatũ:
et in homine ipſam uiolet ſanctitatem: ac ſic Deo
Dei lege præſcribit: et obſeruando ſabbatum Deo
ſabbatum ſic refundit,quod Deus Iudæo pro labore
terreno, et opere carnis clementer indulſit: et con/ Pſal.77.
uerſi ſunt in arcum peruerſum, qui in Dominum le
gis,legis præcepta rectiſſima ſic retorquent.Iudæe,
qui te ab humanis,ut uel uno die,uel ſabbato, ſaluti
tuæ curatione ceſſares. Deeſt quippiam.
Et tu Chriſtiane diem Domino Domicũ ſerua:ſi uis
illum uidere Domini diem, ſi uis quicquid eſt Do/
minicum per Dominum poſſidere.

SERMO
DE FICV QVAE FRVCTVM NON PROTVLIT. SERMO. CVI.

SIcut peritus magiſter ad audiendũ ru/ des,ad intelligendũ tardos diſcipulorum ſenſus uario genere doctrinæ pulſat, ſuſcitat,accendit ingeniũ,ita Dominus ſimilitudinibus uariis, diuerſis cõpara tionibus populorũ pigros, tardoſq; animos ad Euã/ gelicũ conuocat,et inuitat auditũ: nãq; hodie ſic cœ
Luc.13 „ pit. Arborẽ fici habebat quidã plãtatã in uinea ſua,
„ et uenit quærens fructum in illa, et nõ inuenit: dixit
„ autẽ ad cultorẽ uineæ.Ecce tres anni ſunt,ex quo ue
„ nio quærens fructum in ficulnea hac, et nõ inuenio:
„ ſuccide eam: ut quid et terrã occupat? at ille reſpõ/
„ dens ait illi.Domine dimitte illã etiã hoc anno, uſq;
„ dum fodiã circa illam,et mittã ſtercora:et ſiquidem
„ fecerit fructũ:ſin autẽ in futuro ſuccides illã. Arbo/ rem fici habebat quidã plãtatam in uinea ſua:Rogo quid tam planum? quid tam lucidum? quid tam cõ mune? quid ruſticis ſic uernaculũ? quid propriũ ſic peritis? q̃ propoſitæ ſimilitudinis forma?quæ de ge nerali uſu ueniens oẽs et uerbo inſtruit, et conuertit exẽplo? infructuoſa arbor ĩtricat ceſpitem:necat ſpa tia:exhaurit terræ uires:cultorẽ conficit damno: affi cit tædio poſſidentẽ ; ac ſic excidere iſtã lucrum eſt: eſt iſtam cõmodum non habere.Sic homo utiq; qui naturæ donum,munus animæ,rationis beneficium, excellentiã ſenſus,iudiciũ mentis,artis induſtriã, cul turæ bonũ,p ſteriles, atq; inopes actus euertit, occu/ pat,mergit,auctori fructum,cultori gratiã negat,ſi/ cut arbor e terra,ſic iſte e uita meretur excidi. Et ſicut

inſœcunda

infœcunda arbor ſi fuerit in uinea, dum fundit mor/
tiferam ſubiectis uitibus umbram, inimica non ſibi
ſoli, ſed etiam palmitibus fit fœcundis: ita homo de/
ſes, ignauus, ſi præſit populis, non ſibi ſoli fit noxius,
ſed multis: dum ſequentes ſe ſuo uitiat, et perdit exē
plo. Sed hanc ſimilitudinē quare Dn̄s dixerit audia/
mus. Arbor ficus brumali tempore tranſacto dum
groſſos producit in florem, et ſimulat ſuum ſuis flo/
ribus fructum, decipit incautos: illudit ignaros: nāq;
mox proiicit groſſos: pigrum proficit, et prorumpit
in germen: et fit poſterior cæteris fructu, quæ uideba
tur cæteras anteiſſe. Merito ergo a Dn̄o Synagoga
arbori fici comparatur, quæ calefacta tēpore legali
tēporaliter Eccleſiaſtici fructus floruit in figura. Pa/
triarcharum namq; radice ſolidata, ſacerdotali exal
tata culmine, propheticis dilatata ramis, Iudaicæ ob
ſeruationis repleta groſſis florebat, tunc ſpe ſola fru
ctum datura per CHRISTVM, immo ipſum CHRI
STVM datura poſt fructum: dicēte pſalmiſta. De fru
ctu uentris tui ponam ſuper ſedem tuā. Vnde ſancti pſ. 131.
ſcientes hæc ſpem fructus ex flore capiebant: & ſola/
bantur præſentia de futuris: uidentes iam iamq; ſuc/
cedere æterna mortalibus: perpetua caducis: legi gra
tiam: Synagogæ Eccleſiam: cæleſtia terrenis: huma/
nis diuina: omnibus CHRISTVM: quem quia uentu
rum longa patientia ſuſtinebant, ueniſſe fideli gau/
dio ſunt gauiſi. Ex iſtis erat Simeon ille cui promiſ/ Luc. 2.
ſum erat ut nō uideret mortē, donec uideret CHRI/
ſtum Dn̄i: quem in ulnas habens talē prorupit in uo/
cem. Nunc dimittis ſeruū tuum Dn̄e ſecundum uer/
bum tuū in pace: quia uiderunt oculi mei ſalutare
tuum. Ignari uero dum fiduciā gerunt in lege tota,

neq; ſunt de CHRISTI expectatione ſolliciti,neq; ſu
ſcipere CHRISTVM,neq; agnoſcere meruerunt: et
ita ſunt legalibus decepti floſculis,ſicut neſcios groſ
ſis ſuis decipit ficus.Hinc eſt q Dominus aduētus ſui
Luc. 21. tempora ſcire cupientes mittit ad ficū,dicens. Vide
te ficulneam,& omnes arbores cum producunt iam
fructum,ſcitis quia prope eſt æſtas,ita et uos cum ui
deritis hæc fieri,ſcitote quia prope eſt regnum Dei.
Videtis quia ficus non ſignat præſentia, ſed indicat
ſic futura.Sed iam per ordinem propoſitū proſequa
„ mur exemplum. Arborem fici habebat quidā plan
„ tatam in uinea ſua. Synagoga eſt arbor ficus:poſſeſ
ſor arboris CHRISTVS;uinea in qua refertur plāta
ta arbor iſta, Iſraeliticus eſt populus, Iſaia propheta
Iſa. 5. ſic dicente.Vinea Domini ſabaoth domus iſrael eſt.
„ Venit,inquit,quærens fructum in illa,& nō inuenit.
Venit CHRISTVS,et in ſynagoga fructū fidei rep
perit nullū,quia tota dolis erat inumbrata perfidiæ.
Ad ficulneā uenit CHRISTVS,ad quā legitur Adā
Gen. 3. nudus fugiſſe poſt culpam, dicente Geneſeos libro.
Et cognouerunt quia nudi ſunt:& conſuerunt folia fi
ci:et fecerunt ſibi ſuccinctoria. Venit ergo ad ficum
CHRISTVS ut inueniret Adā: ut nudū tegeret pio
ſuo corporis indumento:cuius ficus non uelabat,ſed
ſtimulabat pudorem:cuius ficus iſta,ideſt ſynagoga
circunciſionibus ſuis nudabat partem uerecūdi cor
„ poris,non tegebat. Venit,inquit,quærēs fructum,et
„ non inuenit.Dixit autem ad cultorē uineæ: Ecce an
„ ni tres ſunt,ex quo uenio quærens fructū in ficulnea
„ hac,et non inuenio:ſuccide eam. Cultor uineæ qui
infructuoſam ficum iubetur excidere, eſt præſul Sy
nagogæ Angelus,qui ſterilitatem quia nō poteſt ex

cuſare,indutias impetrat ſupplicando. Sed illud præ
» tereundum non eſt quod dixit. Ecce anni tres ſunt.
Tres anni tria ſunt tẽpora per quæ CHRISTVS ad
Synagogam fructũ quæſiturus aduenit:id eſt per le/
gem,per Prophetas,per ipſam ſui præſentiã corpo/
ralẽ:ut infructuoſa ficus,quæ iam diuinitati fructus
uelut non neceſſarios denegabat,uel homini,uel eſu
rienti,uel manducaturo CHRISTO cibos neceſſa/
rios non negaret:ſed nunc quid cultor uineæ reſpon
» derit audiamus. Domine dimitte illam & hoc anno.
Cultor uineæ concedi adhuc Euangelici temporis
precatur annum: de quo Iſaias dicit. Prædicare an/ Iſa.61.
num Domini acceptum, et diem retributionis. Vt
» quid? Vſque dum fodiam circa illam. Vult eam
Apoſtolico uomere perfodere, quia legalis cultri
» non ualuit ſentire culturam. Et mittam ſtercora.
Tantæ radici neceſſaria, quæ pro tanta pinguedine
ceſpitis ſancti tota cæleſti imbre non meruit eſſe fœ
cunda. Ficus ſterilis, ſynagoga miſera miſeratione
gentium ſtercoratur: ut uiliſſimis adiuta fomentis
redeat ad fructum,quæ tanto,et precioſo ubere de/
ceſſit ad fructum:quæ ſi poſt hæc in eadem ſterilita/
te permanſerit,iam non cultoris falce, ſed ipſius do/
minantis ſecuri deſperata, & inutilis ſuccidetur. Et
ideo non dixit in futuro ſuccidam eam, ſed ſuccides
eam:iuxta illud Iohannis. Iam ſecuris ad radicem Mat.3.
arborum poſita eſt.Omnis ergo arbor non faciens
fructũ bonum excidetur,& in ignem mittetur: quia
poſt Euangelici cultum temporis infructuoſas arbo
res ſecuris iudicii ſuccidet,et nouiſſimum ſuſcipiet,
et cremabit incendium.

IN DIVVM PETRVM EPISCOPVM. SERMO. CVII.

LIcet fandi ſterilitas ſilentium mihi in/
dicere uideatur,loqui tñ uehemétia co
git;et ſanctitas imperantis : præſtátius
eſt enim imperitū prodere eloquium,
q̃ officioſum negare ſermonem. Quis
ergo tanti uiri adhortationé recuſet,cui e cælo con/
tigit et apoſtolici uocabulum , & ſummi priuilegiū
ſacerdotis? neq;.n.abſq; diuino iudicio fuiſſe credé/
dum eſt,ꝙ prima illa uiuendi rudis infantia tanti no
minis adepta eſt dignitatem.Quem tūc affuiſſe niſi
Deum ipſum putamus,cum neſcii parentes de futu/
ris meritis iudicarent? Petrū.n.uocari in aliis appel
latio nominis eſt,in hoc prærogatiua uirtutis . Vere
beatus Petrus immobile fundamentum ſalutis , talē
ſe exhibet in ſacerdotio,quales uideri uolunt qui ſa/
cerdotium concupiſcunt.Quéadmodum igitur ſan/
ctitatis regulá diſciplinis monaſterialibus imbutus
exercet? pallēt ora ieiuniis:macies corpus attenuat:
eleemoſyna pro delictis ſupplicat:lachrymæ pecca/
ta baptizāt.Sed ne forte hoc deuoti populi turba mi
Mat.26. raretur,ſolet Petrus flere,cum in eum CHRISTVS
intendit.Nec quiſq; in Apoſtolo imbré irrigui luctus
accuſet:iucūdæ ſunt lachrymæ,quæ gaudiū immor/
Mat.16. talitatis emerunt.Ipſe eſt ergo cuſtos fidei: petra Ec
cleſiæ:ianitorq; cælorum:ipſe eſt Apoſtolicus piſca/
tor electus,qui ad ſe turbas errorum fluctibus mer/
ſas hamo ſanctitatis inuitat:et doctrinæ ſuæ rete cō/
Luc.5. cludit ad fidem hominū multitudinē copioſam. Eſt
etiam ipſe beatiſſimus,et Apoſtolicus auceps:qui ani

mas iuuenũ per aera uolantes calamo diuini ſermonis attingit. Iure igiť uenerabilis Dei ſacerdos olim Apoſtoli nactus uocabulum, nunc adeptus et meritum, ferít in populos præcepta iuſtitiæ: et manifeſta luce reſerat ſacrorum uoluminũ myſticas quæſtiones: tantumq; eſt in cæleſtibus magiſterium diſciplinis, ut qui conuertitur, ipſi abſolutionem debeat: qui non corrígitur, ſibi reatum. Omnis undique ad eum ex diuerſis regionum partibus uiſendi ſtudio turba cõcurrit. Quicunq; inuias ſolitudines, aut latẽtes eremi latebras incolebant, mirabilem Petrum magis ueniunt uidere, q̃ ſæculum: datum eſt illis aliquando diſcere, difficilius quidem, ſed glorioſius, mundo præſente luctari: et aduerſus inſtructas delinquentes turbas aciem quandam diſponere ſanctitatis: quanta enim in mundo poſitis poſt certamen palma eſt, ſi in ſolitudine conſtitutis ſine luctamine coronæ debentur? Vnde fratres quoniam beatiſſimus Petrus omnia quæ ſunt diuinæ uirtutis, prædicationis uos ſuæ doctrina inſtruit, pariter et exemplis edocet, deprecemur Dominum Deum noſtrum, ut æuo longiſſimo doctrinæ cæleſtis uos ſermone lætificet.

IN VERBA APOSTOLI. OBSECRO VOS PER MISERICORDIAM DEI: ETC. SERMO. CVIII.

MIra pietas, quæ ut precetur, ut largiať, exorat. Hodie ñamq; btũs Apl̃s nõ humana petens, ſed diuina conferens, ſic precatur. Obſecro, inquit, uos per mi- Rom.12

ſericordiam Dei. Medicus auſtera remedia cum recipere perſuadet ægrotos, agit precibus, non compellit imperio: ſciens infirmitatis, non uoluntatis eſſe, ꝗ ſalutaria reſpuit, quotiens profutura repellit infirmus. Et filium pater non poteſtate, ſed amore ad rigorem pertrahit diſciplinæ, non ignorans ꝗ ſit aſpera immaturis ſenſibus diſciplina. Et ſi corporalis infirmitas ad curam precibus ſic mouetur, ſi puerilis animus uix ad prudentiam ducitur blandimentis: quid mirum ſi Apoſtolus, qui ſemper eſt et medicus, et pater, humanas mentes morbis carnalibus ſauciatas, ut ad
„ remedia diuina ſubrigat, ſic precatur? Obſecro, in„ quit, uos per miſericordiam Dei. Nouum genus obſecrationis inducit. Quare non per uirtutem? quare non per maieſtatem? non per gloriam Dei? ſed per miſericordiam Dei? quia per ipſam ſolam Paulus & crimen perſecutoris euaſit: et Apoſtolatus tanti indeptus eſt dignitatem: ſicut ipſe fatetur, di-
i. Tim.i. cens. Qui prius fui blaſphemus, & perſecutor, et iniurioſus: ſed miſericordiã Dei cõſecutus ſum. Et iterũ, Fidelis ſermo, et omni acceptione dignus, qa CHRISTVS in hunc mundum uenit, peccatores ſaluos facere, quorum primus ego ſum, ſed miſericordiam ſum conſecutus, ad exemplum omnium qui credituri ſunt illi in uitam æternam. Obſecro, inquit, uos
„ per miſericordiam Dei. Rogat Paulus, immo per Paulum rogat Deus: quia plus amari uult, ꝗ timeri. Rogat Deus, quia non tam Dominus eſſe uult, ꝗ pater. Rogat Deus per miſericordiam, ne uindicet per
Iſa.65. rigorem: audi rogantem Dominum. Tota die, inqt, expandi manus meas. Nonne qui expandit manus,

ipſo habitu rogat? Expandi manus meas: ad quem? ad populum: et ad quem populum? non tantũ non credentem, ſed et contradicentem. Expandi manus meas. Diſtendit membra, dilatat uiſcera, pectus porrigit, offert ſinum, gremium pandit, ut patrem ſe tãtæ obſecrationis demonſtret affectu: audi & aliter rogantem Deum. Popule meus quid feci tibi? aut quid Mich. 6.
contriſtaui te? Nonne dicit? ſi Diuinitas ignota eſt, uel caro ſit nota. Videte, uidete in me corpus ueſtrũ: membra ueſtra: ueſtra uiſcera: oſſa ueſtra: ueſtrũ ſanguinẽ: et ſi quod Dei eſt timetis, quare uel quod ueſtrum eſt non amatis? ſi Dominum fugitis: quare non recurritis ad parentem? Sed forte uos paſſionis meæ quam feciſtis magnitudo confundit: Nolite ✠ Crux hæc non meus, ſed mortis eſt aculeus. Claui iſti non mihi infigunt dolorem, ſed ueſtram mihi infigunt altius charitatem. Vulnera hæc non educunt gemitus meos, ſed magis uos meis uiſceribus introducunt. Extenſio corporis mei uos dilatat in gremium, non meam creſcit in pœnam. Sanguis meus non mihi deperit, ſed ueſtrum prorogatur in pretium. Venite ergo, redite, & uel ſic probate patrem: quem uidetis pro malis bona, pro iniuriis amorem, pro uulneribus tantis tantam reddere charitatem. Sed iam quid obſecret
» Apoſtolus audiamus. Obſecro, inquit, uos ut ex-
» hibeatis corpora ueſtra. Apoſtolus rogando ſic omnes homines ad ſacerdotale faſtigium prouexit.
» Vt exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam. O inauditum Chriſtiani Pontificatus officium: quando homo ſibi ipſe ẽ et hoſtia, et ſacerdos: quãdo homo nõ extrinſecus quod Deo eſt immolaturus inquirit,

quando homo ſecum, et in ſe, et quod pro ſe eſt
Deo ſacrificaturus, apportat: quando et eadem ma-
net hoſtia, idem permanet et ſacerdos: quando ho-
ſtia mactatur, & uiuit: ſacerdos neſcit occidere qui li-
tabit. Mirum ſacrificium, ubi corpus ſine corpore, ſi-
„ ne ſanguine ſanguis offertur. Obſecro, inquit, uos
„ per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra
„ hoſtiam uiuam. Fratres hoc ſacrificium CHRISTI
deſcendit ex forma: qui corpus ſuum pro uita ſæculi
uitaliter immolauit: et uere corpus ſuum fecit hoſtiã
uiuam, quia uiuit occiſus. In tali ergo uictima mors
expenditur: hoſtia permanet: uiuit hoſtia: mors puni
tur. Hinc martyres morte naſcuntur, fine inchoant:
occiſione uiuunt: et in cælis lucent, qui in terris puta-
„ bantur extincti. Obſecro, inquit, uos fratres per mi-
„ ſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra ho-
„ ſtiam uiuam, ſanctã. Hoc eſt illud quod Propheta
Pſal. 39. cecinit. Sacrificium, et oblationem noluiſti, corpus
autem perfeciſti mihi. Eſto homo, eſto et dei ſacrifi
cium, & ſacerdos: non amittas quod tibi diuina de-
dit, & cõceſſit auctoritas: induere ſanctitatis ſtolam:
præcingere balteum caſtitatis: ſit in uelamento ca-
pitis tui CHRISTVS: Crux in frontis tui muni-
mine perſeueret: pectori tuo appone diuinæ ſcien-
tiæ ſacramẽtum: in odorem thymiama ſemper ora-
tionis accende: arripe gladium ſpiritus: altare cor
tuum pone: & ſic corpus tuum admoue dei ſecurus
ad uictimam. Deus fidem, non mortem quærit: uo-
tum, non ſanguinem ſitit: placatur uoluntate, non
Gen. 22. nece. Hoc probat Deus ad hoſtiam Abrahæ ſancti fi
lium cum popoſcit. Nam quid aliud Abraham q̃ cor
pus ſuum immolabat in filio? quid aliud Deus q̃ fi-

dem requirebat in patre? qui filium ſicut offerri iuſſit,ſic non permiſit occidi.Tali ergo homo confirmatus exemplo,offer corpus tuum: et non ſolū macta,ſed etiam ſeca per omnia uirtutum mēbra: quia totiens tibi uitiorum artes moriuntur, quotiens a te Deo uiſcera fuerint immolata uirtutum. Offer fidē, ut perfidia ſit punita:immola ieiunium,ut uoracitas ceſſet: ſacrifica caſtitatem,ut moriatur libido:impone pietatem, ut deponatur impietas: inuita miſericordiam,ut auaritia deleatur:et ut conſumatur ſtultitia,ſemper ſanctitatē conuenit immolare: ſic fiet corpus tuuum tua hoſtia,ſi nullo peccati iaculo fuerit ſauciata. Viuit corpus tuum homo,uiuit,quotiēs a te Deo uirtutum uita uitiorum mortibus immolatur.Non poteſt mori qui uitali gladio meretur occidi.Ipſe aūt deus noſter,qui eſt uia,ueritas, et uita, et a morte nos liberet,et perducat ad uitam.

IN EADEM. SERMO. CIX.

QVoniam præcedens ſermo tantum primordia cogit Apoſtolicæ lectionis, nunc de his quæ ſequuntur quod Dominus inſpirat audiamus: ſic enim cœpit. » Obſecro, inquit, uos per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam. Rom.12 Nunquid Apoſtolus ſic dicendo ſola corpora digna diuinis hoſtiis probat? & animas uelut reprobas aut tacet,aut præterit, aut relinquit? Nonnē

anima de cœlo eſt, corpus e terra? hoc regitur, regit illa? illa dominatur, hoc ſeruit? hoc uiuit, uiuificat illa? illa manet, hoc deficit? hoc ætates patitur, illa neſcit? et ad extremum mors, quæ tantum dominatur in corpus, nec corpus anima præſente contingit? Et quid eſt, quod tacetur anima, & ſolum corpus ad Dei hoſtiam ſic uocatur? Fratres hic Apoſtolus honorat corpus, non minorat animam: nam corpus quod capiunt peccata, quod delicta uinciunt, quod deprimunt crimina, quod uitia corrumpunt, quod deiiciunt paſſiones, hoc Apoſtolus cupit ſoluere, liberare ſtudet, laborat attollere, expiare contendit, ut corpus ad originem animæ conſcendat, non anima deſcendat corporis ad naturam: et corpus animam comitetur ad cælum, non anima corpus ſequatur ad terram: audi ſcripturam dicentem, anima qualibus, et quantis corporis + aggrauetur.
Sap. 9. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam: et deprimit terrena cogitatio ſenſum multa cogitantem. Ergo non deponi animam, ſed corpus Apoſtolus uult leuari: et animam, et corpus id eſt hominem totum, ad hoſtiam ſanctam, ad placitum Deo ſacrificium uult uenire. Quod autem et anima ſit
Pſal. 50. Dei ſacrificium Pſalmiſta declarat, dicens. Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus. Vt exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam, ſanctam, placentem Deo. Quia non homo ex eo quod uiuit placet, ſed placet ex eo quod bene uiuit: nec ex eo fit homo hoſtia ſi ſe Deo offerat, ſed ſi ſancte offerat Deo. Quantum enim immaculata uictima placat Deum, tantum Deum uictima ſi maculata fuerit exacerbat: audi dicentem Deum. Non offeras mihi claudum, non

luſcum,non mortis contagione pollutum: ſed maturum ſine macula. Hinc eſt q Apoſtolus uiuā Deo petit hoſtiam. Ergo fratres ſi nos ipſius propitiationis incenſum. Deſunt nonnulla.
Probat hoc Cain, qui cum Deo parua à quo totum perceperat ingratus pontifex ſic diuiſit, ut quod erat peſſimum hoc adoleret altari: quod erat optimum in ſuam reſeruaret offenſam: deniq; cū ſua ſuo male cum partitur auctore, ſe, ſuoſq; poſteros, et a uita, et ab humano genere perdiuiſit. Ergo Abel ſequamur ad præmium, non Cain comitemur ad pœnam. Abel agnum portans ad Dei ſacrificium, ſicut agnus aſſumitur: Cain geſtans ſibi ſtipulam, fomentum ſibi per quod exureretur inuenit. Vt exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam, ſanctam, placentem Deo, rationabile obſequium ueſtrum. Quātum placat obſequium quod ratione ſubnixum eſt; tantum quod rationem non habet exacerbat. Rationabile obſequium, quod non præſumptione turbatur: non temeritate confunditur: non uiolatur illicitis: non ſimulatione fucatur. Ad obſequium Regis militaris ſtatio contremiſcit: humana dominatio exigit ſollicitam ſeruitutem: ad arbitrium iubentis timor obedientis inuigilat: quia et cauta deuotio præmium iuſtæ remunerationis acquirit: et temeritatis pœnam præſumptrix ſeruitus non euadit. Quis non uocatus ad aulæ regalis ſe proripit ſeruitutem? Quis ſine titulo militari militem ſe auſus eſt profiteri? Quis ſine dignitatis inſulis nomen dignitatis inuadit? Et ſi hæc penes homines ſollicita, cautaq; ſunt, ſi ratione conſtant, ſi conualeſcunt ordine, ſi tremore ſeruātur: quanto penes Deum magis cau

Gen. 4.

ta eſt deuotio? magis tremenda ſeruitus? magis ſol
licitus cultus,ut diuinum ratione præſtet obſequiũ?
" Rationabile,inquit,obſequium ueſtrum. Obſequiũ
ratione calens,feruor eſt:furor eſt,quod ratione nõ
Exo.32. frenaẽ. Hinc Iudaicus populus Deum dum ſibi præ-
ter rationem quærit,deum cui cum ratione ſeruie-
Leuit.10 bat amiſit.Hinc filii Aaron dum rationis ſunt imme
mores,dum præſumunt terrenos ignes diuinis igni-
bus admouere, flammam ſacrificii ſalutaris in pœ-
1.reg.15. nale ſibi incendium cõmutarunt. Hinc Saul tumens
regali uertice dum putat ſibi et de ſacerdotio quid
licere,regnũ quod acceperat altaris temerator ami
ſit.Hinc Iudæus dum legem ſine legis ratione exco-
lit,legis interemit auctorem. Hinc gentilis dũ deo "
rum populis,et deorum mõſtris neſcius rationis ob "
ſequitur,ad Dei qui unus,& uerus eſt, peruenire non
meruit ſeruitutem.Hinc Arrhius patri ſe putat ob-
ſequi Filium blaſphemando:et dum Filio dat initiũ,
Patri finem miſerandus imponit. Hinc Photinus dũ
coæternum Patri filium negat, Pater ut pater non
ſemper fuerit elaborat.Hinc omnes hæreſes dum ſe
runtur ad diuinitatis iniuriam,dum Trinitatem mẽ
tiuntur uocabulis,blaſphemiis obſequuntur. Nos au
tem fratres & corpora noſtra aptemus in uiuam dei
hoſtiam:et obſequium noſtrum rationabile procu-
remus:ut ſit fides uera,pura conſcientia,mẽs ſobria,
ſpes firma,cor mundum,caro caſta, ſanctus ſenſus,
pius animus,tota ratio,caſta charitas, larga miſeri-
cordia,uita ſancta,uerecundus habitus: et ad om
ne CHRISTI obſequiũ humilitas no
ſtrum ſemper comitetur
inceſſum.

IN VERBA EIVSDEM, NON EST AVTEM SCRIPTVM PROPTER ABRAHAM TANTVM. ETC. SER/ MO. CX.

BEatus Apſus primis, & nouiſſimis,
ideſt Iudæis,& Græcis,fidei uexillum
unicum ſemper,& ſingulare erigit ad
ſalutem:quod quiſquis habere nõ me
ruerit,et tenere, cæleſtium poſſidere
non poterit gloriam triumphorũ.Solum eſt fratres
quod contra perfidiam dimicantibus aciem dirigit:
regem indicat:connectit ſocios:impiũq; hoſtem ſo/
» la ſui uiſione terrificat: ſic.n.hodie cœpit. Non eſt Rom.4.
» aũt ſcriptum propter Abraham tantũ quod reputa/
» tum eſt illi ad iuſtitiam:ſed et propter nos credẽtes
» in eum,qui ſuſcitauit IESVM Dñm noſtrum a mor
» tuis. Videtis fratres,quia dum priores futura, dum
præterita credunt poſteri,ſic uno itinere fidei utriq;
perueniunt ad ſalutẽ: dũ illi uenturũ CHRISTVM,
nos iam ueniſſe profitemur: illi uſq; ad mortẽ more
hominis deſcenſurum mirantur,& credunt, nos eſſe
mortuũ,& reſurrexiſſe gloriamur.Et quid plura fra/
tres? ideo ſalus hæc tam antecedentiũ, q̃ ſequẽtium
oculis eſt negata,ut tota eſſet in fide. Quod autẽ di/
» xit? Qui ſuſcitauit IESVM Dñm noſtrũ a mortuis.
Ne quis ab alio credat, ipſe ſui factor,et reſuſcitator
eſt corporis,qui dixit.Poteſtatẽ habeo ponendi ani/ Ioã.10.
mam meã:& poteſtatem habeo iterũ ſumendi eam.
neq;.n. ab alio reſurrectio ſuſcitari; neq; ab alio uiui
ficari uita potuit: nec eadẽ negare ſibi,quod erat om
nibus collatura:quia nec fons ſitit: nec panis eſurit:

„ nec ſol idiget luce:nec requies ipſa laſſeſcit. Qui tra
„ ditus eſt,inquit,propter delicta noſtra: & reſurrexit
„ propter iuſtificationem noſtrã. Traditus propter de
licta:nõ ut ea quæ non poterat mori uita puniretur,
ſed ut delicta quæ nos a uita exulauerant ſola delerẽ
„ tur. Et reſurrexit propter iuſtificationem noſtram.
Manente condemnatione iuſtificari non poteſt con
demnatus:nos ergo quos primi culpa ſic parentis ad
dixerat,ut mors obnoxios ſibi iure retineret, CHRI
STVS cæleſtis,et uerus parens ſoluta mortis cõdem
natione per mortem propriam reſurrectione iuſtifi
cat:ut non reus pereat,ſed reatus: ipſaq; pœna, id eſt
mors,quæ reos fuerat iuſſa percellere, merito defi/
ciat:& ſuæ amittat infulas poteſtatis. Cur innocentẽ,
cur ipſum iudicem crudelis,& impia eſt auſa contin
Ro. 5. „ gere? & ideo addidit. Iuſtificati igitur ex fide pacẽ
„ habeamus ad Deũ. Hoc eſt dicere,deſinat, deſinat
mater diſſenſionum,hoſtis quietis,pacis inimica cõ
tentio:non extollatur Iudæus per legem:Gentilis nõ
ſuperbiat per naturam:Philoſophus ab opinionibus
ſuis ſpumoſis,et inanibus detumeſcat: nemo de me/
ritis,nemo de operibus glorietur:quia uitam quam
præuaricatio prima ſuſtulerat,& elongauerat a no/
bis furioſa cõtentio,reſtituit,& reddidit pax diuina.
„ Pacem habeamus ad Deum: per Dominũ noſtrum
„ IESVM CHRISTVM. Terra nõ rebellet in cælos:
caro non inſurgat in ſpiritum: ſed ſupernæ pacis hu
„ milis perpetem iungatur ad gloriam. Per quem ac/
„ ceſſum habemus. Quia nobis ipſe factus eſt uia. Fi
„ de in gratiam iſtam. Dux uiæ iſtius fides eſt fratres.
„ In qua ſtamus,& gloriamur in ſpe gloriæ filiorum
„ Dei. Stamus certe fide,non corpore: & in ſpe, non

» in re iam percepta gloriamur. Non ſolum autem,
» ſed et gloriamur in tribulationibus:ſcientes φ tribu
» latio patientiam operatur: patientia autem proba/
» tionem:probatio autem ſpem:ſpes uero non confun
» dit. Ecce quibus ætatibus iuſtus perfectum robora/
tur in uirum:in tribulatione, patientia, probatione,
ſpe. Tribulatio fratres uelut prima iuſti uiri concu/
tit,et conturbat infantiam: ſed cum inuenerit iſta pa
tientem,ad maiora adoleſcentem iam bonæ indo/
» lis tunc erudit. Tribulatio patientiam operatur. Pa
tientia eſt fratres quæ CHRISTI iuuenem aptum
» probat eſſe uirtutibus. Spes uero non confundit.
Spes eſt quæ uirum perficit:et ad menſuram CHRI
STI plenitudinis indefeſſa perducit. Perfectæ uirtutis
eſt, quod in re non teneas ſpei robore poſſidere.
» Quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per
» Spiritum ſanctum qui datus eſt nobis. Et ut diffuſæ
in nos diuinæ charitatis oſtenderet qualitatem, adie
» cit. Vt quid enim CHRISTVS,cum adhuc infirmi
» eſſemus ſecundum tempus,pro impiis mortuus eſt?
» Vix enim pro iuſto quis moritur:nam pro bono for
» ſitan quis audeat mori.Commendat autem charita
» tem ſuam Deus in nobis: quia adhuc cum pecca/
» tores eſſemus, CHRISTVS pro nobis mor/
» tuus eſt. Si CHRISTVS genus hominum ſic
dilexit,ut daret pro impiis,et peccatoribus mortem
ſuam:iuſtis eum quid credimus largiturum? q̃ ui/
tam ſuam,regnum ſuum, gloriam ſuam? Ex te ſu/
ſcepit mortem, quam impiis impenderet ſuper
terram: reſeruat tibi, quod in ſe, et per ſe ſem/
per poſſidet,& poſſidet in cælo. Dicamus ergo cum
propheta:Quid retribuam Domino pro omnibus q̃ ps. 115.

retribuit mihi? Calicem ſalutaris accipiam. Hoc eſt et ego moriar pro illo. Et quid ſimile? ille ſponte pro impio,et peccatore:ego uix pro iuſto, & bono: ego uix,quia me ad mortem non tam uolũtas, q̃ ne
Ioã.21. ceſſitas ducit. Audi ipſum dicẽtem ad Petrum. Cum autẽ ſenueris præcinget te alius,et ducet quo tu non uis. In aduerſis fratres neceſſitas uoluntati nõ poteſt comparari:acquieſcere neceſſitatis eſt:uelle uirtutis. Volenti mors ipſa ſubiecta eſt,quia ſemper dominata eſt mors nolenti. Et tñ fratres quia diuinæ charitatis nil ſimile poteſt homo redhibere, det quod põt: quia ſecundũ ꝙ habet acceptus eſt. Deficiat ad gloriam: moriatur ad uitã:pereat ad ſalutẽ. Gloriemur frẽs de noua iſtius cõmutatione cõmercii: qa mors quæ erat inter homines reparatio tota pietatis, per CHRISTVM diuinæ cõmẽdatio eſt facta charitatis.

IN VERBA EIVSDEM. PROPTEREA SICVT PER VNVM HOMINEM PECCATVM IN HVNC MVNDVM INTRAVIT: ETC. SERMO. CXI.

Rom.5. PRæſens fratres Apoſtoli lectio cũ dicit, per unum hominem mundũ totũ ſuſcepiſſe ſententiam:non ad perorandum nos, ſed ad flendum renouato, et intimo dolore cõpellit. Si.n. eximii uates ſingularis populi,et unius urbis, ac ſolius nonnunq̃ hominis diu lamentauere diſcrimen:quæ mẽs non totis tenebris obſcuretur? quos ſenſus non tota hebetudo confundat? quos oculos non redigat in fontes,& fluenta lachrymarũ? quando unius lapſus

extitit ruina cunctorũ:& unius culpa omniũ defluxit ad pœnã: ac parentis uitium uniuerſo generi exitiũ ferale præparauit:dicẽte Apoſtolo. Propterea ſicut per unũ hominẽ in hunc mundũ peccatũ intrauit, & per peccatũ mors. Miſerũ me,ipſe qui erat cauſa bonorum omniũ ianua factus eſt hic malorũ. Peccatum in hunc mundũ intrauit. In hunc mundũ:miraris cum poſteris obfuiſſe,qui facinore ſuo damnauerit mundũ? Sed dicis, quomodo ĩtrauit? per quẽ intrauit? quomodo? per culpam: per quẽ? per hominem.Et quid? peccatũ natura, an ſubſtantia? nec natura eſt,nec ſubſtantia,ſed accidens:& aduerſa eſt hæc poteſtas quæ uidetur in opere,ſentitur in pœna: impugnat animã:uulnerat mentẽ: ipſam uiolat,confunditq; naturã. Et quid plura fratres? Hoc eſt peccatũ naturæ,quod eſt fumus oculis: quod febris corpori:ꝙ dulciſſimis fontibus amara ſalſedo.Vtiq; purus,& lucidus eſt oculus per naturã,ſed per fumi conturbatur, & obſcuratur iniuriã. At corpus mẽbrorũ partibus,et ſenſibus ſuis per hoc ꝙ eſt a deo conditũ uiget: ſed ubi uis febriũ cœperit,et procella dominari,totum iners,totũ efficitur imbecillũ: tunc amaritudo oris:tunc oculorũ caligo:tunc greſſuũ nutabũda ueſtigia:tunc inimica aura:tunc chari graues:tũc ipſa obſequia uidentur otioſa:et fontes quantũ grati ſunt per ſuã dulcedinẽ,et naturã,tantum efficiũtur ingrati, cum aliquod uitium ex acceſſione ſuſceperint.Sed ad cœpta redeamus. Sicut per unũ hominem in hunc mundũ peccatũ intrauit,et per peccatũ mors. Ecce fratres ianua, per hominẽ peccatum,et per peccatũ intraſſe uidemur in mortem.Peccatum, o crudelis fera, et non uno capite in hominũ genus

ſæuire contenta:quã uidemus trino ore tota humani ſtirpis germina tam pretioſa deuorãtẽ: trino ore fratres peccatum capit:mors deuorat: deglutit infernus. Et quo, ſicut diximus, fonte lachrymarũ talis nobis plane deflendus eſt parens, qui nos tantarum miſeriarum reliquit hæredes? qui nõ ſolum collata bona perdidit, ſed oẽs poſteros ſuos tam feris creditoribus obnoxios ſic reliquit? O dura hæreditas, ac crudelis: o miſeri, quibus nec adipiſci libuit, nec renunciare licuit nos hæredes. Audi quod ſequit. „ Et ita in omnes homines mors tranſiuit. Sed ne iniuſtũ forte uideatur, cur per unum in omnes, quia omnes per unum: per eum te deteſtaris eſſe damnatũ, per quẽ te editum eſſe gloriaris in lucem. Sed dicis, ſi generi debeo ꝙ natus ſum, nunquid & crimini? ut ante me reũ faciat natura, q̃ culpa? Huic quæſtioni tuæ mox qui ſequitur Apoſtoli ſermo reſpõdet, dicendo. „ In quo omnes peccauerunt. Si in illo omnes peccauerunt, merito per illum omnes ſuſcepere ſupplicium. „ Sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum intrauit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines pertranſiuit: in quo omnes peccauerunt. Siue in homine, ſiue in peccato: per illum, & in illo omnes peccauerunt. Non ergo peccatum uerſum eſt in naturam, ſed dum peccatum mortem ingerit, pœnam ſibi debitam exigit per naturam. Deus Naturã ita fecerat, ut homines crearet ad uitam: quæ tamen dum morti nolens generat, illi ſe peccato fatetur obnoxiam, cuius pœnæ deſeruit inuita. Nam quis iſta ſentiat fratres? ꝙ extingui uelit natura partus ſuos? & germina ſua tam chara uelit necari? Sed dum in-

gemiſcit, & condolet: amiſſam ſuſpirat,et deſiderat
recipere libertatem. Sed per quem receperit Iohan-
nes primus ſignanter oſtendit: qui uiſo CHRISTO
proclamat,& uociferatur dicens: Ecce agnus Dei,qui Iohã. 1.
tollit peccatum mundi. Peccatum mundi hoc eſt fra
tres,quod per unum hominem Apoſtolus itraſſe te
ſtatur. Gaudete ergo fratres,quia peccatũ quod nos
graui pondere deprimebat ad tartarũ,a CHRISTO
ſublatum eſt:et in tartara iã demerſum:& nos, quos
morti culpa primi parentis addixerat, ſecundi,& di-
uini parentis gratia a pœna reuocauit ad uitam. Sal-
uari ergo ſine CHRISTO homo non poterat: quia
totius mundi peccatum ante ipſius permanebat ad-
uentum. Sed tu quod per CHRISTVM iuſtificaris,
amplecteris:& quod per Adam damnatus es,tu refu
tas: & alterius tibi pœnam obfuiſſe conquereris,qui
tibi conſpicis alterius ſubueniſſe iuſtitiam. Nunquid
non in ſemine tota arbor? uitium ergo ſeminis ui-
tium eſt totius arboris. Si ſibi ipſa per ſe natura ſub-
uenire potuiſſet,nunq̃ eam ad reparandum in ſe au-
ctor ipſe ſuſcepiſſet. Ad uitam eam creatam credis,
qui adhuc eam per auctorem dubitas eſſe repara-
,, tam? Vſque ad legem enim, inquit, peccatum erat
,, in mundo. Vſque ad legem cum audis,uſque ad fi-
nem legis, hoc eſt uſque ad aduentum Domini no-
,, ſtri IESV CHRISTI accipe. Quia peccatum
,, non imputabatur, ait, cum lex non eſſet. Et quan-
do lex non fuit, quæ cum ipſo homine cœpit? Si lex
non fuiſſet, Adam præuaricator utique non fuiſſet:
,, ſicut idẽ aperit Apoſtolus,cum dicit. Sed regnauit
,, mors ab Adam,uſque ad Moyſen. Vtriq; legem ac-
ceperãt: ſed Adam mox præuaricatus eſt ut accepit:

Moyſes prævaricatoribus promulgauit acceptam, di
cente Apoſtolo. Lex p̃uaricationum cauſa poſita eſt.
Gal. 3. Regnauit ergo mors per legem, quia grauius p̃uari
catores, q̃ peccatores, et non tantũ parentis uitio, ſed
" ſuo iam lapſos facinore, ſæua deuorauit. Sed regna
" uit, inquit, mors ab Adam uſq; ad Moyſen, etiã i eos
" qui nõ peccauerunt in ſimilitudinem p̃uaricationis
" Adæ. Quia non tantum magnos, ſed deuorabat et
paruulos: et non tantum noxios, ſed et deuaſtabat in
noxios: innoxios dico a culpa propria, non parentis.
Et hinc grauius erat lamẽtãda conditio, quia eius pa
rentis ſoluebat pœnã, cuius uix uitam deguſtarat in/
fantulus: et luebat peccatum mundi, qui mundũ co/
gnitum non habebat. Acquieſcamus ergo fratres, ꝙ
per unum, et unius delicto mors regnauerit, ſi oẽs p
unũ abſolui deſideramus, et eſſe per CHRISTVM:
quia qui uiuit CHRISTO debet, non ſibi: et Adam
ꝙ moritur id debebit.

IN VERBA EIVSDEM. SI ENIM VNIVS DELICTO MORS REGNAVIT PER VNVM: ETC. SERMO. CXII.

SI quis poculum aquæ frigidæ ſitienti
porrigit uiatori, aliquantũ quidẽ ani/
mum recreat æſtuantis: & humanitati
plene ſuccurrit: non tamen penitus ſi/
tim extinguit: ita & magnũ diuinæ ſciẽ
tiæ deſiderãtibus noſſe ſecretũ, noſter ſermo nõ ſuf/
ficit: qui ad præſens feſtinatiõi deſeruit, & tempori.
Nam ſi ad humana perdiſcẽda tota hominis breuis
eſt uita: qđ tẽpus ſufficere credimus ad intelligẽtiã

poſſe diuinam? Date ergo ueniã fratres, ſi intra pun
ctum temporis,& horæ unius uix momentũ obſcura
lucidare,clauſa reſerare,firmare dubia,profunda cõ
tingere,tot ſæculorum ineffabile ſacramentum per
omnem modum aperire nõ poſſum,& eloqui: ſi uel
caute æmulis, ſecure filiis, credentibus confidenter,
conſtanter incredulis nõ ualemus. Verũ quia hodie
Apoſtolicus ſermo claro ſe lumine ſenſibus audien/
tium totus infudit,nec quicq̃ catholicis mentibus re/
liquit ambiguum,cum dicit. Si enim unius delicto Rom.5.
mors regnauit per unum. Declamandi ſtudium ſe/
ponentes,tota ſimplicitate ipſis Apoſtolicis eloquiis
innitemur: ut uerum ſcire cupientibus nulla ſermo/
ne noſtro generetur obſcuritas. Si enim unius deli
cto,ut dicit,mors regnauit per unum. Quare mor/
tem ab uno,& primo homine eſſe poſteris acquiſi/
tam inſinuare,& approbare Euangelica laborat au/
ctoritas? et quamuis ſufficiat illa ſentẽtia, quæ dicit:
Deus mortem non fecit: quare eam tam trucẽ,tam Sap.1.
crudelem,tam immitem nonnulli a Deo uelint eſſe
conditam,ſcire non poſſum.Nemo ſine piaculo æſti
mat,tam pium,tam bonum Deum, mortem creare
potuiſſe: cuius uniuerſus mundus dolore continuo,
gemitu, lachrymis accuſat, et deteſtatur auctorem.
Si mors etiam penes homines eſt criminum pœna,
quo auſu cõcreata homini,et pene ante creditur in/
nocenti a Deo inſita eſſe,q̃ uita? Sed audiamus Apo
ſtolum. Si enim unius delicto mors regnauit per
unum,multo magis abundantiam gratiæ, et dona/
tionis, et iuſtitiæ accipientes, in uita regnabunt per
unum CHRISTVM Dominũ noſtrũ. Ecce unum,
et unum: Adam,et CHRISTVS. Per illũ peccatum

regnauit in mortem:per iſtum gratia regnauit in uitam. Deniq; duo hæc principia uitæ, et mortis, abſolutionis, et pœnæ, deſideratæ libertatis, et dãnationis extremæ, is qui ſequit̃ ſermo Apoſtoli aperit, et de-
» clarat. Igit̃ ſicut per unius delictũ ĩ oẽs homines in
» cõdẽnationẽ:ita et per unius iuſtitiã in oẽs homines
» in iuſtificationẽ uitæ. Per unũ et unũ, aut mors regnat, aut uita cõcedit̃. Quid hic ergo addere ſermo
✠ poſſit interp̃tis? quibus adiunges ſilentiũ oĩs æmulo
» rũ ſuccũbit intẽtio. Per unius delictũ in oẽs hoĩes ĩ
» condẽnationẽ:ita & per unius iuſtitiã in oẽs hoĩes in
» iuſtificationẽ uitæ. Sicut fonti fluuius, ſic fructus ſemini, ita origini deſeruit, aut addicta, aut erepta poſteritas: ſicut ex his quæ adiecit Apoſtolus plenius
» approbatur. Sicut enim unius hominis inobediẽtia
» peccatores conſtituti ſunt multi, ita unius obedien-
» tia iuſti conſtituentur multi. Sit homo peccator, ut ſit Deus iuſtus: quia reatus redundat ad iudicem, ſi
» pœna percellit innoxium. Et ideo dixit. Sicut per
» unius hominis inobedientiam peccatores conſtituti
» ſunt multi. Vt ſcirent ſe eius culpæ fuiſſe participes, cuius pœnæ ſocios ſe eſſe perſentiunt. Sed iam quid lex profuerit atteſtante Apoſtolo audiant legis ama
» tores. Lex autem, inquit, ſubintrauit, ut abundaret
» delictum. Ecce, ut Apoſtolus dicit, Non imminu-
Rom. 5. tionem delictorum lex fecit eſſe, ſed copiam: non per ſe fratres, ſed per eum, qui legem per imbecillitatem ferre non poterat. Non magnitudo lucis hebetat oculos, quæ ſolis a Deo creata eſt oculis, ſed oculorum infirmitas lucis totam ſuſtinere non poteſt, & ferre claritatem: ita & lex, fratres, quæ per ſe

ſatis iuſta erat, & ſatis ſancta, dum ab homine fra/ gili ſeueram exigit diſciplinam, magis magisque onerauit, & prodidit delinquentem. Et hoc quare fra tres? ut per gratiam, & ueniam conditoris rediret ad uitam, qui per tumorem, & ignorãtiam, cum ma le de innocentia gloriaretur in debitum parentis de ducebatur, & pœnam. Morbus igitur latebat occul/ tus, per quem omnium ſecreta medullarum, & uena rum meatus in ipſorum uitalium tendebant exitiũ: et quandam σύγκρισιν in omnibus generabant inter nis. Venit lex quæ & uulnus proderet, et tandem ue/ tuſto languori ſupernum aduenire medicum nun/ tiaret. Venit lex quæ mandatorum fomentis in cu/ tem produceret, quod in altum lethaliter ſæuiebat. Venit lex ut gladio præceptorum uelut apoſtema longi temporis aperiret: et collectam diu ſaniem ſalutaris ſubinde ſiccaret effuſio. Nec tamen per ſe, fratres, aut uulnus claudere, aut ægrotanti perfectam addere ualebat ipſa ſanitatem. Quod ubi uidit ægro tus, & tandem ſtatum ſuum miſerandus agnouit, cœ pit tendere feſtinus ad medicum: ut quod per legem proditum, & per ipſam diu fuerat ampliatum, tanti medici peritia curaretur, & gratia. Ampliatum uul/ nus dicimus fratres, quia poſt inciſionem, putredo, fœtor, horror, uexatio ipſi uulneri abſciſione gene/ ratur: & fit per curam deterior miſerandi facies ipſa languoris, q̃ fuerat ignoranti periculum cum late/ ret. Venit ergo medicus: et iam feſſo curis, et curatio nũ uexationibus perdefeſſo ſolius uerbi auctorita/ te ſubuenit. Sicut Centurio ille cõfitetur, cũ dicit. Dic uerbo, et ſanabit̃ puer meus. Et ĩpleret̃ illud Prophe/ ticũ, Miſit uerbũ ſuũ, et ſanauit eos. Et ideo ſequitur.

[margin: i. idẽ iudiciũ. hoc ẽ oia ĩterſo ra ſimiliter erant affecta.]

[margin: Mat. 8. ps. 106.]

» Vbi abũdauit peccatum, ſuperabundauit et gratia.
Ac ſi diceret, ubi dilatatũ eſt uulnus, ſupereffuſa eſt
ſanitas. Nemo ergo ingratus ſit legi: quia quē ægro/
tantem, et iacentem inuenerat, leuauit: fouit: et ut ſa/
luti traderet, ipſum uſq; ad medicũ ſalubri exultatio
» ne perduxit: ut, ſicut dixit Apoſtolus, Quemadmo
» dum regnauit peccatũ in mortem, ita gratia regnet
» in uitã æternam, per IESVM CHRISTVM Domi/
» num noſtrũ. Gratia in uitam, peccatũ regnat ĩ mor
tem. Recta fides nõ mortem, nõ interitũ hominis au
ctori Deo deputat, ſed ſalutem. Mors ſit hominis, ſit
peccati, ut uita creata, et reddita ſolum credatur eſſe
per CHRISTVM.

IN VERBA EIVSDEM. QVID ERGO DI/CEMVS? PERMANEBIMVS IN PECCA/TO, VT GRATIA ABVNDET? ETC. SERMO .CXIII.

BEatus Apoſtolus quando interrogat,
quãdo manifeſta perquirit, eos uideli
cet obiurgat, et increpat, qui eloquia
diuina ſua interpretatione corrũpũt:
et inde concipiunt ſuffragia criminũ,
unde aſſumere debuerant documenta uirtutũ: ſic.n.
Ro.6. » hodie cœpit. Quid ergo dicemus? permanebimus
» in peccato, ut gratia abundet? Superius dixerat fra/
tres, ubi abũdauit peccatũ, ſuperabũdauit et gratia:
et ideo ita exorſus eſt: ac pro illo diuino, et ſingula/
rĩ magiſterio, imperitis ſe uelut interrogatione par/
ticipat: ut quæ ſunt prudentiæ cæleſtis plena eruditio
ne reſpõdeat. Sĩ.n. ubi abũdauit peccatũ, ſuperabun/

221

dauit & gra,quid ergo dicemus? Permanebimus in peccato,ut gra abundet? Si prona eſt delinquētibus pietas,ſi gra copioſa peccātibus,ſi iniuſtis amica largitas eſt diuina,certe ſi futura bona malis pſentibus acquiruntur,quid nobis uirtutũ iter arduũ? quid durus obtinēdæ iuſtitiæ labor? quid inter malos iugis ſeruandæ innocentiæ cruciatus? augeantur humana facinora,ut bonitas cæleſtis exuberet: faciamus mala,ut dixit,ut ueniant bona:permaneamus ĩ peccato, ut gratia abundet. Ad hæc fratres idē qui interrogat Rom. 3

„ Apoſtolus ipſe reſpōdit. Abſit,qui.n.mortui ſumus

„ peccato,quomodo adhuc uiuemus in illo? Cũ dicit abſit,taliter intelligentiã inſipientiũ execratus eſt, & ſenſum:ſi quidē medicus nō uulneri,ſed curæ proficit,& ſaluti:nec putredini,nec morbis,ſed ſoli cōgaudet ille ſanitati:ita & Deus:qui pro magnitudine uulneris adhibuit magnitudinē, uigoréq; medicinæ: & nec peccato,ſed homini largitus ē gratiã:nec ad multiplicanda, ſed ad delēda delicta imbrē ſuæ pietatis effudit.Nemo,nemo ſic de ægritudine gratuletur,ut uelit in uulnere permanere.Ingratus medico,inimicus eſt curæ,qui ſemper curári æſtuat, nec unq̃ deſiderat hic ſanari:& ita Dei gratiã ſuis cupit exuberare peccatis,ut ſibi cupiat peccata cumulari.Miſer qui tali uoto reus eſſe contendit per ueniã.Fugiēda fratres dementia iſta eſt,fugiēda:quæ etiã poſt curã captiua tenetur amore morborũ: recidiua.n.lethalis eſt ſæ-

„ pius ægritudo. Quod autem dixit. Qui enim mor-

„ tui ſumus peccato. Præſentis temporis loquitur hic figuram:quia mortuos nos dixit eſſe peccato, nō nobis iam ĩ toto mortuũ dixit eſſe peccatum: quia & ſi peccatũ ipſum actu operis ſanctis, & fidelibus eſt de-

functū:uiuit tamen:& adhuc in noſtrā deſæuit mor/
tem:tunc autem peccatū ipſum morietur ī nobis, cū
i.Cor.15 corruptibile hoc induerit incorruptioné:et mortale
hoc induerit īmortalitaté, et factus fuerit ſermo qui
ſcriptus eſt: ubi eſt mors aculeus tuus? ubi eſt īferne
uictoria tua? Aculeus autem mortis peccatū eſt: ui/
uit auté peccato, qui eius, ſicut in conſequentibus di/
cit, concupiſcentiis famulatur: et ſtimulis miſerādus
inſeruit: qui obſecundat uitiis: qui criminibus īfelici,
et continua captiuitate ſuccūbit: qui quod delicti eſt,
eſſe autumat hoc naturæ: et morbo, qui eſt accidens,
utitur uelut opere, et beneficio cōditoris. Et ideo ad
„ arguendū talium ignorantiam addidit, dicens. An
„ neſcitis, quia quicūq; in CHRISTO IESV bapti
„ zati ſumus, in morte ipſius baptizati ſumus? cōſepul
„ ti enim ſumus illi per baptiſmum in mortem. Au/
diant fideles, et intelligant, quemadmodum tridua/
na Domini ſepultura trina demerſione figuratur in
baptiſmo: et reſurrexiſſe cum CHRISTO, et ſi nec
dum corpore, uitæ iam nouitate congaudeant: ſitq;
totus homo uirtutum domicilium, qui receptaculū
„ fuerat ante uitiorum. Vt, ſicut dixit, Quomodo
„ CHRISTVS ſurrexit a mortuis per gloram pa/
„ tris, ita et nos in nouitate uitæ ambulemus. CHRI/
STVS quicquid ſuarum uirtutum eſt refert ad glo/
riam patris: et homo, cuius ſuum nihil eſt, ſibi uendi
care quod per CHRISTVM reſurrexerit elabo/
„ rat? quod autem dixit, In nouitate uitæ ambule/
„ mus. Quæ ſuperius diximus illa confirmat: ut ſi nec
dum hoc corpore, uita tamen iam totus immutatus
incedat: intelligat ſe, et dominetur elemétis, qui ele/
mentis hactenus per ignorantiā ſeruiebat: largiatur

ſua per gloriam, qui prius turpiter furabatur aliena: et qui carnis exercebat illicita, cõtemnat etiam licentias corporales: et qui innocentiam hactenus impie moliebatur extinguere, pro ĩnocẽtia glorioſius ipſe moriatur. Et quid plura? ſi ex uetere homine iam nouus effectus eſt, uitiorum gurgitem in fontem cõmutet ipſe uirtutum. Vſque ad finem autem lectionis hoc ingerit beatus Apoſtolus, hoc demonſtrat: illum poſſe cum CHRISTO uiuere, illum regnare cum CHRISTO, qui reſurgentis CHRISTI innocentiam ſequitur: imitatur uitam: implere niti»tur ſanctitatem, quum dicit. Vt deſtruatur corpus »peccati. Deſtruatur, fratres, actu, non ſubſtantia: opere, non figura: quia peccato, non Deo uult hominem »perire, qui ait. Exiſtimate uos mortuos eſſe pecca»to: uiuere autem Deo. Et ſupernæ libertati, fratres, reſtituere hominem tota pietate cõtendit, qui dicit. »Non regnet peccatum in ueſtro mortali corpore. »Et iterum. Peccatum uobis non dominetur. Non dixit, non ueniat ad uos, non dixit non prouocet, nõ titillet, ſed non regnet: non dominetur: confligat ad uincentis gloriam: dimicet: et decidat triũphum uictoris: et tandem ſe doleat ĩpia peccati dominatio a ſeruis quondã ſuis tota ſecuritate calcari: et crudelis tyrãnus ĩgemiſcat ſubiectũ ſe ſuorũ pedibus captiuorum: et ad eorum triũphũ de quibus diu triũphauerat ſe ueteranus hoſtis perueniſſe deploret.

SERMO IN VERBA EIVSDEM. PECCAVIMVS, QVIA NON SVMVS SVB LEGE, SED SVB GRATIA? ETC.

SERMO. CXIIII.

SIcũt peregrinãti reditus ad propria dulcis ſemper, et carus eſt: & uernaculæ domus ueſtibula ſunt gratioſa poſt tẽpus: ita mihi poſt interualla ſermonis ad Apoſtolicarũ ſeriẽ lectionũ ſuauior eſt recurſus. Si quidem a propoſito dicendi ordine, et cõtinuo tramite loquendi diſcedere nos ſæpe neceſſitas religioſa cõpellit: qa ſic doctrinæ ordo moderãdus eſt, ut nõ modo aliud ĩpediat ex alio. + Vnde qd hodie btũs Apl's dixerit audiamus. Quid ergo ait?

Ro.6. „Peccauimus, quia nõ ſumus ſub lege, ſed ſub gr̃a? Abſit. Hæc interrogatio fr̃es eoꝝ arguit ĩperitiã, qui legis cõſuetudine captiuati, gr̃æ bñficio neſciunt ſentire uirtutes: et quos p̃ceptoꝝ legaliũ ſeries ꝑdidit cõtumaces, eos ſola munerũ cõmoda, et feſtiuitatũ põpa obſeruatiõibus uanis fecit, et reddidit obſtinatos: et cũ legẽ tẽpus excluſerit, quid cultor legis a lege faciet abdicatus? Iudæe quid habes qđ nõ ꝑdidiſti? ſi aũt perdidiſti: qd gloriaris quaſi nõ perdideris? ubi ẽ tẽplũ? ubi eſt ſacerdos? ubi ſacrificiũ? ubi ĩcẽſum? ubi purificatiões tuæ? ubi ſolẽnitatũ tuarũ nõ omittenda deuotio? Sed ut ſis Iudæus merito circũcideris: qa bonis oĩbus abſciſus es ſupradictis: ſcriptũ ẽ. n.

Deu.27 Maledictus oĩs qui nõ ꝑmãſerit in oĩbus q̃ ſcripta ſũt ĩ libro legis. Si maledictus ẽ q in uno offenderit, quotiẽs maledictus ẽ q nihil ex oĩbus ꝓbabitur effeciſſe?

223

,, Peccauimus,ait,quia nō ſumus ſub lege,ſed ſub gra-
,, tia? Ac ſi diceret Fratres, Peccauimus, quia in cu-
,, ra non permāſimus iam ſanati. Peccauimus. Quia
ignem, ferrū, medicamenta reliquimus iam curati.
Infelix æger, qui poſt curā non uult curare tormen-
tum.Et quid plura fratres? Nunq̃ curat, qui infirmā
tis quærit,& expectat arbitriū. Nam cum ex humore
frigido ſemper ignis ſuccēdatur in corpore: & rigor
nimius dum mēbra uexat,& concutit;acrius ipſe effi
cit,& gignit incendium:ita ægrotus ad augendā flā-
mā quæ ſuis ſemper æſtuat, & anhelat in uenis, dari
ſibi aquam frigidā impatienter expectat, neſciens ꝙ
tunc calor calore reſtinguitur: frigore nutritur incē
dium.Lex ergo dum hominis ſemper expectat,& ſu
ſtinet uoluntatem,nec tamen homo peccati ſarcina
præpeditus ſufficere legalibus præualet obedire mā-
datis:cultorē ſuum lex non abſoluit a peccati uincu-
lo,ſed crimine præuaricatiōis obligat.Et ideo addi-
,, dit dicens. Neſcitis ꝙ cui exhibuiſtis uos ſeruos ad
,, obediendū,ſerui eſtis eius cui obediſtis, ſiue peccati
,, ad mortē,ſiue obeditiōis ad uitā? Quid eſt fratres,
quod cū de lege loqueretur hominē prodidit ſeruū
,, fuiſſe peccati? Siue peccati,ait,ad mortē,ſiue obedi
,, tionis ad uitam. Quia ſuperius dixerat:peccatū uo-
bis non dominetur:non.n.eſtis ſub lege,ſed ſub gra-
tia. Qui ergo ſub lege ſunt peccati deprimuntur,et
incuruantur imperio:nec poterunt miſeri de pecca-
ti turpiſſima ſeruitute niſi gratia manumittente libe
,, rari. Gratias autem ago Deo,dixit,quia fuiſtis ſerui
,, peccati. Sic gratias agit, quaſi qui congaudeat ho-
minem ſeruū fuiſſe peccati? abſit. Gratias agit,non
quia ante ſerui fuimus domini tā crudelis, ſed quia

ei iam non ſumus ſubiugati, ſicut ex ſequentibus id
„ ipſum manifeſtat expreſſius, dicens. Obaudiſtis aũt
„ ex corde in eam formã doctrinæ in quã traditi eſtis:
„ liberati autẽ a peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Ob-
audiuimus fratres beneficio uocantis, nõ noſtro: qa
„ captiui ſic tenebamur arbitrio. Obaudiſtis autẽ ex
„ corde in eam formã doctrinæ. In quã? in Euãgelii
nẽpe: ubi nouo libertatis genere nõ eſt omiſſa ſerui-
tus, ſed mutata: quia melior eſt deuota famulatio,
„ quã uaga, & pſumpta libertas. Serui facti eſtis iuſti-
„ tiæ. Hæc ſeruitus fr̃es, non obligat, ſed abſoluit: non
onerat, ſed honorat: abſtergit ſeruitutis maculã, non
inurit. Quid hic rogo nõ diuinũ eſt? ubi ſeruitus pel
litur ſeruitute? ubi fugatur cõditione conditio? ubi
mors morte morit̃? ubi perditio perditione ſanat̃? &
ut pprie, ac breuiter dicat̃, ubi tota aduerſitas ipſius
aduerſitatis mucrone proſternit̃? Quod autẽ dixit.
„ Humanũ dico propter ĩfirmitatẽ carnis ur̃æ: ſicut. n.
„ exhibuiſtis mẽbra ur̃a ſeruire ĩmũdiciæ, & iniquitati
„ ad iniquitatẽ, ita exhibete mẽbra ur̃a ſeruire iuſtitiæ
„ in ſanctificationẽ. Magnitudinẽ pietatis oſtẽdit, cũ
Euãgelicã doctrinã ad tam humilia, & pene uerecun
da deponit exẽpla: ut ſanctitati tantũ, quantũ ĩmun-
diciæ, quantũ iniquitati, iuſtitiæ tantũ ĩponat, & ĩpe-
ret ſeruitutis. Abſurda fr̃es, atq; indecens uidetur cõ-
paratio, quæ tantũ gloriæ, quantũ turpitudini homi-
nẽ cupit eſſe ſubiectũ: ſed utinã uel tantũ: & quãdo tã
tum Deo, quantũ mundo, quando tantũ cælo, quan-
tum terræ, quando tantũ uirtuti, quantũ uitiis fragi-
litas humana famulatur? totus homo miſer ſic car-
ni deditur, ſic rebus pſentibus occupatur, ut nihil ĩ ſe,
quod futuræ uitæ, quod diuinis bonis deſeruiat dere

linquat. Illecebræ temporalis uim beatus Apoſtolus uno ſermone humanis cõſcientiis cõuenienter apta uit: cõuenienter expreſſit: ut tanta uitali pondere iuſtitiæ uoluntate, pudicitiæ, ac mundiciæ humana mẽbra ſeruiant, quãta uehementia, dementiaq; turpitudini, uitiisq; dederunt. Parua aut forte nulla exigit, qui cupit deuicta proprietate cõcedere: & adimit excuſationẽ, q poſſibilia ſibi, & uſitata præcipit ut repẽſari debere pro maximis. Da ergo homo Deo tantũ, quantũ carni, uitiisq; tribuiſti. Et quid eſt, q ante uitiis, non Deo debeas te ipſum, quod a te Deus tuo tãtum utiq; amore perquirit & ſequitur. Cum. n. ſerui
„ eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ: nunc autem libe-
„ rati a peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Ante ſerui peccati: nunc ſerui iuſtitiæ. Per Apoſtolum ecce ſuccedit ſeruitus ſeruituti: contumax tu nunc tẽpus tuæ libertatis oſtende: peccatũ te ante mentiebatur liberum, quem tenebat miſerande captiuum: nunc gratia te uocat ſeruũ, quem ut uere faceret eſſe liberũ, Dei ipſius adoptauit in filiũ. Impleta ẽ ergo CHRISTI ſententia, qua dicit. Qui uult eſſe dominus, ſit ſeruus. Mat. 20. Beata eſt hæc ſeruitus, quæ dominationẽ generat ſempiternam: illa enim libertas fructum pœnæ, & confuſionem nobis intulit nõ ferendam, ſicut
„ dicit. Quẽ. n. fructũ habuiſtis tunc in his, quæ nunc
„ erubeſcitis: nã finis illorum mors eſt. Ecce qualiter manumittit, ecce quali præmio honorat illã diabolus ſeruitutẽ: ut mors ſimul & uitã finiat, & inchoet pœnã: & qui CHRISTO ſeruiũt fres, illuſa morte cũ ſtipendiis, ſanctitatis perpetuã transferuntur ad uitã: finis. n. CHRISTI non ſuſcipit finem: quia non interficit hominem finis iſte, ſed perficit.

IN VERBA EIVSDEM. AN IGNORATIS FRATRES, SCIENTIBVS ENIM LEGEM LOQVOR: ETC. SERMO. CXV.

POſteaq̃ Dauidicã citharam ſpiritualis intelligentiæ plectro, & modulatione tangentes, animos ueſtros, et corda p/mulſimus: intonantis quoq; Euaugelii ad ſuſcitandos ſenſus ueſtros principia metuenda præbuimus: ad Apoſtolicũ magiſterium mox credidimus eſſe remeandũ, ut tripartitus ordo ſermonis Eccleſiaſticæ doctrinæ ſalutiferã teneat, et præbeat diſciplinã. Nam et cantilena a continuo la/bore relaxat animos, et Euangelica auctoritas men/tes reparat, et exuſcitat ad laboré: et Apoſtolicus ui/gor tramite recto remoueri, et noſtros non ſinit ſen
Rom. 7. ſus euagari. Hanc beati Apoſtoli per ordinem ſequi
„ hodie reperimus lectionem. An ignoratis fratres,
„ inquit, ſcientibus.n. legem loquor, quia lex domina/
„ tur homini, quanto tẽpore uiuit. Et inducit ſimilitu
„ dinem. Nã q̃ ſub uiro eſt mulier, uiuẽte uiro alliga/
„ ta eſt legi: ſi autem mortuus fuerit uir eius, ſoluta eſt
„ a lege uiri: igitur uiuente uiro uocabitur adultera, ſi
„ fuerit cum alio uiro: ſi autẽ mortuus fuerit uir eius,
„ ſoluta eſt a lege uiri. Videtis fratres beati Apoſtoli
magnũ cæleſtis magiſterii documẽtũ, quẽadmodũ legis tẽpora legalibus teſtimoniis aſſerit præteriiſſe: totãq; eius prærogatiuã miro cõiugii exinanit exem plo. Et merito lex carnali cõiugio cõparatur, quæ nõ obtinuit cum ſynagoga ſpirituale cõſortiũ. Nã cum accepiſſet eam ad obſeruãtiam diſciplinæ, ad ſancti

germinis fœcunditatē, ad augmētum pudoris, ad cu
ſtodiam caſtitatis, ad ſuperni thalami ſacrum, reue/
rēdumq; ſecretum, ad myſticā tori cæleſtis unitatē,
reperit in ea totius meretricationis illuuiem. Occur
rit.n.tanto uiro, id eſt legi, non cōpta moribus, non
monilibus ornata uirtutum, non inceſſu grauis, non
uere illo flameo uirginalis uerecundiæ operta uela/
mento: ſed laſciua oculis, ſoluta greſſibus, præuenta
illecebris, & tota dolis, & ſimulationibus perfucata.
Quam cū uir tantus uiſam iuſta indignatione deſpi/
ceret, et eā procul a ſua ſocietate propelleret, atq; to/
to execraretē iudicio grauitatis, illa nec deſpecta eru
buit: nec contempta ſe correxit, nec reſipuit ſic repul
ſa: ſed tota præceps ad Idolorū lupanaria cōuolauit:
et maluit ſubire fornicationis infamiam, atq; adulte
rii crimen incurrere, q̄ maleplaciti habitus turpitu/
dinem non habere. Vnde & merito eam beatus pro/
pheta deplorat dicens. Quomodo facta eſt meretrix Iſa. 1.
ciuitas fidelis ſion. Cuius adulteria quoque Ezechiel
ſanctus toto pene uolumine perſcribit. Hinc eſt fra/
tres q cum in Euangelio a ſcribis, & doctoribus le/ Ioā. 8.
gis apud Dominū iſta accuſaretur adultera, auertit
faciem ſuam Dñs, & declinauit in terrā: ne crimē cer
neret quod puniret: et maluit fratres in puluere ſcri/
bere ueniam, q̄ dare in carne ſententiā. Hanc Apoſto
lus adulteram ad CHRISTI nititur reuocare cōſor/
tium: nec patitur priſtini lapſus timore tardari, quæ
uiuente uiro merito extitit adultera, quia fuit cū alio
uiro: nunc uero non deſerit legē, quæ ad legis recur/
rit auctorem: ſed moritur legi legalibus addicta ſen
tentiis, ut uiuat gratiæ, & reſurgat per ueniā, quæ fue
rat interempta, et mortificata per legē. Deniq; cū eā

a maritali iure defuncto uiro afferat abſolutã,ipſam
potius,nõ uirũ,in ſequẽtibus defunctã eſſe teſtat̃:qa
nõ lex hoĩ, ſed hõ morit̃ legi:nec mãdatũ ꝑterit,ſed
mãdato deficit ille q labit̃ a mãdato. Audi qđ ſeqt̃.
» Itaq; frẽs mei et uos mortificati eſtis legi. Nunqd di
» xit,mortua ẽ uobis lex? Et uos mortificati eſtis legi.
» Et bene addidit. Per corpus xp̃i.Quia lex reũ aſtrin-
git:arctat obnoxiũ:punit, et interficit criminoſum.
Qui ergo p corpus xp̃i ab oĩ crimine exẽptus eſt, et
erutus,feliciter morit̃ legi:ut inocẽtiæ uiuat, & grãæ.
» Vt ſitis,inquit, alterius q ex mortuis reſurrexit. Alte
rius. Alter ipſe effectus ẽ,cũ noſtrã corruptionẽ in
incorruptionẽ mutauit:et mortalitatẽ imortalitatis
» trãſuexit ad gloriã.Vt fructificemus,ait,Deo. Cõſor
tes cæleſtis naturæ p xp̃m nõ terræ,ſed Deo:nõ mor
ti, ſed uitæ: et Deo fructũ aſſerit deferri, nõ carni.
» Cũ.n.inqt,eſſemus i carne,paſſiones peccatorũ q̃ per
» legẽ erant operabant̃ in mẽbris nr̃is, ut fructificare
» mus morti. Cũ dicit,Cũ eſſemus,præteritũ tẽpus in
dicat:dum in ſola carne poſiti,imo magis expoſiti,q̃
carni ſunt tantũ ſapere,facere,uelle cogebamur:iux
Rom.8. ta illud Apl̃i.Qui in carne ſunt Deo placere non poſ-
» ſunt. Cũ.n.eſſemus,inqt,in carne,paſſiones peccato
Mat.6. » rum q̃ per legẽ erant. Dicã ſicut dictũ eſt a Dño. Si
lumen qđ in te eſt tenebræ ſunt,ipſæ tenebræ quãtæ?
Si per legẽ paſſiones peccatoꝝ mẽbris dñant̃ huma-
nis,qd ipſæ per ſe faciunt paſſiones,q̃ naſcẽti mox ho
mini infeliciter,& pœnaliter obſecundãt? Cũ taliter
naſcentẽ,generatũ taliter,angores deprimũt: urgẽt
pericula:afficiunt pœnæ: paſſiones ſunt,fratres, per
quas infirmatur infantia:pueritia trahitur:adoleſcẽ-
tia inſanit:iuuẽtus,& ſenectus multis luctibus cumu-

lantur: ipſæ ſunt quæ totã hominis uitam inimico cõturbante comitãtur ad lapſum: quas lex dũ prohiberet, admonuit: dum diſcuteret, ampliauit: dũ accuſaret, reddidit cariores: et q̃ per ignorantiam latebãt, fecit eſſe per ſciẽtiã notiores. Et ſicut per falcẽ ſpinæ magis dũ ſuccinduntur accreſcunt: ita dum reſecantur per legẽ, pullulant paſſiones: quia intrinſecus uelut in radice carnis fixæ ſolidant. Lex extrinſecus culturã fidei habet ſatis iuſtã, nec proficit: unde et ad frugem mortis ipſum ceſpitẽ humanæ carnis ſua excitatione perducit. Paſſiones, inq̃t, peccatorũ q̃ per legem erant operabant̃ in mẽbris noſtris, ut fructificaremus morti. Inſtrumẽtũ quod ad uitã erat, ad frugem mortis ſibi in nobis uẽdicant paſſiones. Sauciati ergo taliter p CHRISTI grãm a lege mortis abſoluimur: et Spũm ſanctũ percipimus intrinſecus, debellatorẽ, uictorẽq; uitiorũ, ut paſſiones forinſecus excluſæ pulſent, tentẽt, prouocẽt, ſed cõcidant ad noſtrorũ gl'iam triũphorũ. Nobis, nobis cupit uincere, qui cũ dñaret̃, nobis dignatus ẽ militare, ſicut dixit. ✝ Ergo ſeruiamus in nouitate ſpũs a carnis ſeruitute iam liberi: qa uera dominatio eſt famulatus Dominicæ ſanctitatis: nã & uetus homo, et uetus litera totam corrupit, & perdidit diſciplinam.

IN VERBA EIVSDEM. QVID ERGO DICEMVS? LEX PECCATVM EST? ABSIT: ETC. SERMO. CXVI.

QVotiẽs diuerſo gñe, ſed uoce ꝯſona myſtica reſonat cãtilena, mira dulcedine paſcit, & delectat auditũ: ita cũ uario mõ, ſed uno ſpũ, eodẽq; ſenſu, diuina, & cæleſtis doctrina de

promittut,libentius,et cũ ſuauitate maxima Euange
licæ ſcientiæ pãdit,& aperit ſacramentũ.Et ideo poſt
Propheticam melodiã,et uirtutum CHRISTI ſtupẽ
da miracula,ad Apoſtolicarũ redeamus ordinẽ lec
tionum.Talis ergo hodiernæ extitit continentia lec
Ro.7. „ tionis. Quid ergo dicemus? lex peccatũ eſt? Abſit.
„ Sed peccatũ non cognoui niſi per legẽ: nam concu
„ piſcentiã non ſciebam,niſi lex diceret:Non concupi
„ ſces.Occaſione autẽ accepta, peccatũ per mandatũ
„ operatum eſt in me omnẽ concupiſcentiã. Audiſtis
fratres,quo morbo ſine CHRISTO laborauerit hu
mana cõditio:q̃ captiua ſine Dei gratia fuerit huma
na fragilitas:quæ lege,quæ mandatis nõ prohibeba
tur,ſed armabat̃ ad crimina: quæ ob hoc audiebat,
ob hoc cognoſcebat,non ut uinceret peccata,ſed fa
„ ceret. Peccatũ non cognoui niſi per legem. Vitia
non noſſe felicitatis eſt:noſſe periculi:uiciſſe uirtutis
eſt. Rex nobilis,et fortis hoſtibus ſuis lõgius occur
rit,et ita præuenit ingruentiũ doloſ,ut deiici neque
at fides militũ:ciuium nequeat conturbari conſtan
tia:ſic modo generoſus animus per CHRISTI gra
tiam corporis ſui tranſgredit̃ miſerãdas anguſtias;
et ita totus delicta præuenit,proculcat uitia, et crimi
na tota internitione proſternit,ut nequeãt fucis ſen
ſus fallere:dolis ingenium deprauare: tumultuatio
nibus miſera,imbecilla corda diſſoluere:ardore,ſan
guinibus,fumantes occaſiones incendere: uario paſ
ſionum genere mẽbra naturaliter infirma uexare.
Quod ignis aridæ ſegeti,hoc uitia corpori ſunt hu
mano:quæ ſola ſecurius ſeparatione uincuntur:necã
tur ignorantia:& neſcita feliciter euaneſcunt: nam ſi
ad mentẽ,& ſenſus peruenerint, ſi contigerint ani

mos, ſi ſemel membra penetrauerint, inextinguibile gignitur, et exaltatur incendiũ: et niſi unda cæleſtis corda rigauerit, mentes infuderit, membra madefecerit, totum quod eſt roboris humani ſubditur, & redigitur in fauillam. Lex, inquit, peccatum eſt? Abſit. Sed peccatum non cognoui niſi per legem. Ac ſi diceret. Aurum auaritia non eſt, ſed auaritiam non cognoui niſi per aurum. Vinũ ebrietas nõ eſt, ſed ebrietatem non cognoui niſi per uinum: Pulchritudo corporis non eſt concupiſcentia, ſed formæ decus cõcupiſcentiæ me rapuit, & perduxit ad lapſum: ſic ergo ipſa per ſe mala non ſunt, quæ a Deo ad utilitatẽ, ad ſalutem, ad gratiam ſunt creata, ſed per ea delinquẽdi datur occaſio. Ergo auaritia aurũ accuſat: ebrius uinum: laſciuus, aut lepidus, formæ uult eſſe quod contigit ad ruinam: ita et lex quæ a Deo data fuerat ad ſalutem, quæ erat per ſe cæleſtis, et ſancta, facta eſt per hominem miſeri hominis ad ruinam: ſicut ex ſequentibus probat Apoſtolus, qui dicit. Itaq; lex quidem ſancta: et mãdatum ſanctum, et iuſtum, et bonum. Quod ergo bonum erat nõ intulit mortem, ſed peccatum, quod principaliter intulerat mortem: quod fragilem, quod imbecillem, quod humanam naturam pronã fecerat ad lapſus, et uitia. Quod latebat, & hoſtiliter humano craſſabatur in corpore, lex deprehẽdit: lex prodidit: dum admonet hominẽ de innocentia, de ſanctitate, de iuſtitia, de uirtute, de fide: dum arguit de uitiis, de delictis, de criminibus. Sed homo audire quidem cœpit uirtutes, cœpit uelle, ſed nõ attigit: cœpit deteſtari, ſed ſequi uitia: odiſſe delicta, ſed facere: horrere crimina, ſed implere: unde tarde ſe ſeruum captiuũ, ſe male rabiei ſenſit

» addictū:et cœpit clamare. Infelix ego homo, quis
» me liberabit de corpore mortis huius? Cui reſpōde
» tur. Gratia Dei, per IESVM CRISTVM Dominum
» noſtrū. Quo audito cœpit libertatem quærere per
auctoré, ſaluté per ueniā: uitam per ſolā ſperare gra-
tiam: nam diu ignorauerat unde eſſet difficilis inno
centia, unde laborioſa iuſtitia, anxia ſanctitas, uirtus
ardua, fides tota periculis plena: unde ſic tātas copias
haberent delicta: unde crimina dum ſucciduntur, in-
creſcunt: uirtutes deficiunt, dū coluntur. Lex aperuit,
lex docuit, lex tota luce monſtrauit, crimina per pec
catū, uirtutes per Deū in humanis ſenſibus, in huma-
na mente dominari: nec poſſe ante ſuperari delicta,
q̄ delictorum fuerit auctor extinctus: quod eſt pecca
tum, quod CHRISTVS abſtulit: atteſtante Iohanne
Ioā. 1. cū dicit, Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatū mū-
» di. Sine lege enim, inquit, peccatū mortuū erat: ego
» aūt uiuebam ſine lege aliquando: ſed cū ueniſſet mā
» datum, peccatum reuixit: et ego mortuus ſum: et in-
» uentum eſt mihi mādatū quod erat ad uitā, hoc eſſe
» ad mortem: nā peccatum occaſione accepta per mā
» datum ſeduxit me, et per illud occidit. Peccatū mor
tuum erat, non quia non erat, ſed quia ignorabatur:
» et proprie dictum eſt. Peccatum reuixit: quia erat ſe
pultū in ignorantia noſtra: non mandatū, ſed pecca-
tum per mandatū reuixit, dum facit præuaricari qui
fuerat ante peccator: dum reum perficit etiā cōtumā
cem, deſertoré exuſcitat, et rebellé. Vnde merito ho
mo iam tunc ſe exclamat mortuū, quando ſe unde,
et quare, et per quem moreretur agnouit. Peccatum
» fratres q̄ crudelis tyrannus ſit iā uidemus. Per man
» datum ſeduxit me, & per illud occidit. Quia argu-

mentum ſalutis tetendit in laqueũ:quia curam fecit
eſſe languorem:quia inſtrumentũ ſanitatis exitiale
mutauit in uulnus:quia uitam ipſam in gladiũ letha
» le cõuertit. Per mandatum ſeduxit me, & per illud
» occidit. Vt qui ſibi iam quod eſſet occiſus, quid pro
uiderẽ iã mortuus:nã qs poterat ſubuenire occiſo,ni
ſi xp̃s,qui uitã reparauit occiſus? q talionẽ morti red
didit p mortẽ,mortẽ peremit:atq; eã ꝑdidit cõtuma
cẽ:q̃ incubare iuſſa pœnis reorũ,attentare auſa eſt ip
ſum iudicẽ:inuadere ipſum innocentiæ p̃ſumpſit au
ctorẽ:unde merito mors mors tua eſt: et in me non
ego uiuo,ſed uiuit,agit,regnat,iperat CHRISTVS.

IN VERBA EIVSDEM. FACTVS EST PRIMVS HOMO IN ANIMAM VIVENTEM: ETC. SERMO. CXVII.

DVos homines btũs Ap̃s hodie rettulit
humano generi dediſſe principiũ, Adã
uidelicet,& CHRISTVM: duos hoĩes
pares corpore,ſed merito diſpares:cõ
page mẽbrorũ tota ueritate p̃ſimiles,
» ſed ipſo ſui pricipio tota diſſimiles ueritate. Factus ẽ, 1.cor.15.
» inqt, primus hõ Adã ĩ aĩam uiuẽtẽ:nouiſſimus Adã
» in ſpũm uiuificãtẽ. Ille primus ab iſto nouiſſimo fa
ctus ẽ,a quo ẽ et aĩam cõſecutus ut uiueret, hic ẽ ip̃o
ſe figuratus auctore, q uitã nõ expectaret ab altero,
ſed ip̃e uitã ſolus oĩbus largiret:ille uiliſſimo plaſma
tur ex limo,ex utero p̃cioſo Virginis hic ꝓcedit: in il
lo terra mutat in carnẽ,in iſto caro ꝓmouet in Deũ.
Et qd plura? Hic eſt Adã,qui ſuã tunc in illo cũ finge
ret imaginẽ collocauit.Hinc ẽ,qđ eius & p̃ſonã ſuſci
pit,et nomẽ recepit:ne ſibi qđ ad ſuã imaginẽ fecerat

deperiret. Primus Adam, nouiſſimus Adam: ille pri
mus habet initium, hic nouiſſimus nõ habet finem.
Quia hic nouiſſimus uere ipſe eſt primus: ipſo dicẽ
Iſa.48. te. Ego primus, & ego nouiſſimus. Ego ſum pri‑
mus, eſt ſine initio: Ego nouiſſimus, utiq; ſine fine.
„ Sed non prius, inquit, quod ſpirituale eſt: ſed q́d ani‑
„ male, deinde quod ſpirituale. Prius utiq; terra, quã
fructus, ſed nõ tam pretioſa terra, quam fructus: illa
gemitus exigit, & labores, hic ſubſtantiã largitur, et
uitam. Merito Propheta de tali fructu gloriatur di‑
Pſal.84. cens. Terra noſtra dedit fructum ſuum. Qué fructũ?
ps.131 illum nempe, de quo alibi dicit. De fructu uentris tui
„ ponam ſuper ſedem tuam. Primus homo, ait, de ter
„ ra terrenus: Secundus homo de cælo cæleſtis. Vbi
ſunt qui cõceptum Virginis, uirginis partum, mulie‑
rum partibus exiſtimant exæquãdum: cum illud de
terra ſit, hoc de cælo? hoc diuinæ uirtutis ſit, illud
infirmitatis humanæ? illud ſit in corpore paſſionis,
hoc totum ſit in tranquillitate diuini ſpũs? humani
corporis in quiete? Sanguis ſiluit, caro ſtupuit, ſopo
rata ſunt membra, et aula uirginis tota eſt in cæleſti
cõmoratione ſuſpẽſa, donec auctor carnis carnis ſu‑
meret indumentum: et fieret homo cæleſtis, qui nõ
ſolum terrã redderet homini, ſed homini donaret
cælum. Virgo concipit: uirgo parturit: uirgo perma‑
net. Ergo uirtutis eſt caro conſcia, non doloris, quæ
magis pariẽdo integritatis augmenta ſuſcipit: dam‑
na pudoris ignorat: teſtis potius ſui partus exiſtit, q̃
nullas partus pertulit paſſiones: & ſacramentis cæle‑
ſtibus interfuiſſe ſe noua mater miratur: quæ naſcen
tis ordinem intelligit humanæ conſuetudinis nil ha
bere: ſi Deum ſic naſci Magus fatetur munere, fatetur

dum adorat, aduertite quid ſentire, quid credere de
» beat Chriſtianus. Sed qđ ſequitur audiamus. Qua
» lis terrenus, tales et terreni: et qualis cæleſtis, tales &
» cæleſtes. Quéadmodum non nati taliter, tales poté
runt inueniri ĉ non manẽdo quod nati ſunt: et quod i. Cor. 15
renati ſunt permanendo. Hinc eſt fratres, ꝙ uirgi
neum fontis uterum cæleſtis Spiritus arcana lumi
nis ſui admixtione fœcundat: ut quos origo limo
ſæ ſtirpis profuderat ſub miſera conditione terre
nos, cæleſtes pariat: et ad ſimilitudinem ſui perdu
cat auctoris. Ergo iam renati, iam reformati ad no
ſtri imaginẽ creatoris, quod præcipit Apoſtolus im
» pleamus. Igitur ſicut portauimus imaginẽ terreni,
» portemus et imaginẽ cæleſtis. Fuerit neceſſitas qđ
de terra cõcreti cæleſtia aſpirare nequiuimus: quod
de concupiſcentia nati concupiſcentiã nõ ualuimus
euitare: quod illecebris dñantibus acquiſiti, coacti ſu
mus illecebrarum turpitudinem ſuſtinere: quod ſæ
culi huius habitaculo recepti, captiui fuimus malis:
ad inſtar noſtri Dñi, ſicut diximus, iam renati, quos
utiq; cõcepit uirgo: uiuificauit ſpũs: portauit pudor:
genuit integritas: nutriuit innocẽtia: edocuit ſancti
tas: uirtus exercuit: Deus adoptauit in filios: imaginẽ
totã tota ſimilitudine noſtri portemus auctoris: non
maieſtate qua ſolus eſt, ſed innocentia, ſimplicitate,
manſuetudine, patiẽtia, humilitate, miſericordia, cõ
cordia, qua dignatus ẽ nobis fieri, et eſſe cõis. Ceſſet
uitiorũ pruritus peſtifer: delictorũ lethalia blãdimẽ
ta uincantur: execrandus furor criminum cõprimat
origo: diſcutiatur a ſenſibus caligo tota põpæ ſæcula
ris: abiiciatur a mẽtibus mũdanæ cupiditatis illuſio:
appetatur paupertas CHRISTI, quæ diuitias in cæle

ſtibus poſſidet ſempiternas:tota ſanctitas animæ cu‑
ſtodiaẽ,& corporis:ut nõ magnitudine,ſed actu ima
go creatoris nr̃i porteẽ,et clareſcat i nobis.Affirmat
„ qđ diximus Apl̃s,cũ dicit.Hoc aũt dico fratres,qa ca
1.Cor.15 „ ro,& ſanguis regnum dei poſſidere nõ poſſunt.Ecce
qũo carnis reſurrectio prædicaẽ, qa ibi caro poſſide
biẽ a ſpũ,non caro ſpũm poſſidebit,ſicut ex ſequenti
„ bus eluceſcit. Neq; corruptio incorruptionẽ poſſide
„ bit. Vides qa nõ caro deperit,ſed corruptio: nõ hõ,
ſed culpa:non perſona,ſed crimen:ut homo in Deo,
et corã Deo uiuens,finem ſe delictorum tandẽ gau‑
deat conſecutum. De reſurrectione proprius ſermo
proferendus eſt fratres:quia tranſcurſim , & in ipſo
uerbi fine,nõ conuenit dici de eo,quod nos ad æter‑
na tempora,perpetuam tranſmittat ad uitam.

IN VERBA EIVSDEM. NOTVM AVTEM VOBIS FACIO FRATRES EVANGELIVM: ETC. ET DE MORTE SERMO. CXVIII.

QVoniã tota ſpes fidei Chriſtianæ ĩ Re
ſurrectione cõſtituta eſt mortuorum:
ne quiſq̃ de ea auſus ſit dubitare , bea‑
ti Pauli aſſerẽtis eã auctoritate, rebus,
exemplis,latiſſimã recitari uobis feci‑
mus hodie lectionẽ: ad quã ſermo nr̃ quod adiicere
poſſit non potuit inuenire: ſed quia noſtri officii ue‑
ſtra charitas ſemp exigit ſeruituẽ , repetere hæc ea‑
dẽ,inculcare uehemẽtius hæc ipſa, reſurrectionis ip‑
ſius ardore geſtimus.Fr̃es ſemp de reſurrectione li‑
bet dicere,iugiter de reſurrectione delectat audire,
quia mori nunq̃ libet:uiuere ſemp delectat.Reſonet

ergo in ore nõ reſurrectio ſemp: ſemp reſurrectio
ad nr̃æ mẽtis trãſmittat̃ auditũ:ut mors, q̃ nr̃os ſem
per obſidet ſenſus,cũ terrore ſuo,cũ lamentis ſuis, a
nr̃is ſenſibus effugetur.Quia ſic agricola fructus ube
res,et exatiatas epulas cãtat,ut iminentẽ uomeris la i.Cor.13
borẽ nõ ſentiat,et ſudorẽ.Sic nauta portus modula-
tur,& lucra,ne undarũ ruinas,ne maris diſcrimina p
timeſcat.Sic miles,ne uulnera metuat,ut gladios nõ
primeſcat,p̃das pſonat,& triũphos.Vnde reſurrectio
nẽ mente,ore,oculis,aſpectet,cãtet,cogitet Chriſtia
nus:ut totã mortis poſſit deſpicere,et calcare formi-
dinẽ.Mors ẽ fr̃es deſperationis dñа: icredulitatis ma
ter:germana corruptionis:inferni parẽs:diaboli con
iux: oĩum maloꝝ regina,q̃ oẽ genus hoĩum tali or-
dine inexplebili impugnat:ut primũ ſuſurratricẽ ſuã
Deſperationẽ p̃mittat talia ſuadẽtẽ. Hõ cur tua pdis
tẽpora? Ecce dñа mors tua uenit aĩam tuã in nihilũ
redigẽs:carnẽ tuã putredine,oſſa tua uetuſtate cõſu-
mẽs:ut te qui nõ fuiſti anteq̃ naſcereris,faciat nõ eſſe
poſt mortẽ.Redde ergo debita ante mortẽ,moritu-
rus cito,tibi,ætatibus tuis:da luſibus infantiã: da deli
ciis adoleſcẽtiã:da uoluptatibus iuuẽtutẽ:da ſenectu
tẽ mihi:ne ſine cauſa de ſpe cogites deſperatus. Poſt
iſtã mittit Incredulitatẽ ſuã filiã,ſic minãtẽ.Quaſi nõ
moriturus, q̃ſi euaſurus mortẽ,ſic de uita diſponis.
Hõ,te decipit fides,tu fidei credis,q̃ ut tollat p̃ñtia,fu
tura p̃mittit:et ut auferat q̃ ſunt ante mortẽ,neſcio q̃
inuiſibilia pollicet̃ eſſe poſt mortẽ. Quis inde uenit?
aut quis ſapiẽs credit tot ſæculis promiſſa nec reddi
ta? O ſi manduces,& bibas:manduca et bibe, cras.n. Iſa.22.
morieris.Tertiam germanam nequitiæ ſuæ Corru-
ptionem tali dirigit cũ furore:ut aſpectus hominum

inuadat:attrahat:occupet:ꝑ ſepulchra extremos oſtẽ
dens carceres,ſuos iacere ibi demonſtrat imobiliter
uinculatos:et ut omnes ſenſus hominis horrore to/
to,toto pauore cõturbet,effundit putredinẽ: eructat
ſaniẽ:ſpargit fœtores:atq; ad unum corpus hominis
innumeros carnifices ob ſe uermes dediſſe procla/
mat.Quare non deſperationi,quare non incredulita
ti crederẽt Chriſtiani? Hæc ſunt mortis bella:his du
cibus,his conſiliis,tali conflictu captiuat,uaſtat,inter
ficit omnes quos natura præſentẽ perducit ad uitã:
ducit reges:trahit populos:gentes impellit: non diui
tiis redimi,non flecti precibus,non lachrymis mol/
liri,nõ uiribus unq̃ potuit iſta ſuperari.Errauere fra/
tres,qui de bono mortis ſcribere ſunt conati. Et qd
mirum? tunc ſe mundi ſapientes magnos æſtimãt,
et præclaros,ſi id quod eſt ſummum malũ, hoc eſſe
ſummum bonum ſimplicibus perſuaſerint: merito
Iſa.5. ſcriptura de iſtis dicit.Væ qui dicunt bonum malũ,
& malum bonum.Væ qui ponuut tenebras lucem,&
lucem tenebras.Et reuera quem non iſti fallerent?
quem non cæcare potuerunt? qui uiuere malũ,mo/
ri bonum,incautis credere perfecerunt?Sed hæc,fra
tres, ueritas ſubmouet:lux fugat:ĩpugnat fides:Apo/
ſtolus notat:CHRISTVS delet:qui dum bonum ui/
tæ reddit,malũ mortis prodit:damnat: excludit: ſic
„ enim cœpit Apoſtolus. Notum aũt uobis facio fra/
i.cor.15„ tres Euangelium,quod prædicaui uobis,quod et ac/
„ cepiſtis,in quo et ſtatis,per qđ et ſaluamini: qua ra/
„ tione prædicaui uobis tenere debetis:niſi ſine cã cre/
„ didiſtis.Tradidi.n.uobis in primis,quod & accepi:qa
„ CHRISTVS mortuus eſt ꝓ peccatis nr̃is: et quia ſe
„ pultus ẽ:et qa reſurrexit tertia die ſecũdũ ſcripturas,

Dei largitas uicturum,nō moriturū ditat: aut cui bo
» num accipit,ſi non erit ipſe qui accipit. In quo et ſta
» tis. Stat utiq; qui ſemper uiuit:quia moriturus ſem
» per iacet. In quo et ſaluamini. Si quis moritur,pe
» rit: ſaluatur uero ille qui ſemper uiuit. Qua ratione
» prædicaui uobis tenere debetis:niſi ſine cauſa credi
» diſtis. Non ſolum,fratres,ſine cauſa credidit, ſed et
ſine cauſa uixit,qui ſe ad hoc ſolum natū credidit,ut
periret.Homo quid tibi oritur, quod non occidat?
quid tibi quod occiderit, non reſurgit? Dies mane
oritur: et iterum reſurgit in mane: ſero ſepelitur in
nocte, et itē reſurgit in mane. Sol cotidie naſcitur:
cotidie moritur:reſurgit ipſe cotidie:tēpora dū tran
ſeunt,pereunt: dum redeūt,reuiuiſcunt. Vnde homo
ſi Deo non credis,ſi non acquieſcis legi,ſi non cōſen
tis auditui,uel oculis tuis crede:uel elementis reſur
rectione tuā tibi iugiter prædicātibus acquieſce. Cer
te ſi iſta longe ſunt inferiora q̄ in tuis manibus ſunt,
et de morte tuo opere ſuſcitantur,te poſſe Dei ope
re doceant ſuſcitari. Vade ad ſemen Apoſtolo te do i.Cor.15
cente:tolle triticum aridū ſine ſenſu,ſine motu: duc
ſulcum:fodi terrā:fac ſepulchrum:ſepeli triticum: in
ſpice quēadmodum morte deperit: humore turge
ſcit:putredine corrumpitur:et cū peruenerit ad totū
quicquid deſperatio,quicquid incredulitas,quicquid
corruptela tibi ſuperius ingerebat,tunc ſubito reui
uiſcit in germine:in herba pubeſcit:iuueneſcit in cau
le:matureſcit in fruge:et ad illam totā ipſam, quā tu
periiſſe deflebas,ſpeciem reſurgit,et formā: ut te ho
mo triticū non tam doceat manducare,q̄ ſapere: nō
tā cogat laborare,q̄ credere. Reliqua nos taceamus,
quia et unde,& quādo,et quomodo,et per quē mors

uenerit,beatus Apl's plano,et ſatis lucido, ac diuino
declarat eloqo. Hō accipe fidē,qa gratis daẽ: crede: "
reſurrectionē,qa qui ꝑmittit illā ꝓtium nō requirit. "

IN VERBA EIVSDEM. NESCITIS QVOD HI QVI IN STADIO CVRRVNT: ETC. SERMO. CXIX.

Beatus Apoſtolus Paulus non ſolū per doctrinā legis,ſed & ſæculi huius exēplo ad coronā nos gloriæ cæleſtis hortatur: ſic.n.inter cætera ait,ut audiuit
i.cor.9,, dilectio ueſtra. Neſcitis,inquit,ꝙ hi q
,, in ſtadio currunt,omnes quidem currunt, ſed unus
,, accipit brauiū? et addidit. Sic,inquit,currite,ut cō
,, prehendatis. Secundum terrenum exemplū multi quidem,ut ait Apoſtolus,in ſtadio currunt, ſed unus accipit coronam,id eſt ille qui melius currit:ita et in ſtadio uitæ præſentis multi quidem currūt, ſed unus accipit coronā.Currunt Iudæi per legē:currunt Philoſophi per inanē ſapientiam:currūt et Hæretici per falſam annuntiationē:currunt Catholici per ueram fidei prædicationē:ſed de his oībus unus coronā accipit,id eſt populus catholicus,qui recepto fidei curſu tendit ad CHRISTVM:ut ad palmā īmortalitatis, coronamq; perueniat.Quapropter et Iudæi,& Philoſophi,et Hæretici in uacuū currunt,quia nō recto fidei tramite gradiuntur.Quid.n.prodeſt Iudæis currere per obſeruationē legis:qui CHRISTVM dn̄m legis ignorant?Currūt et Philoſophi per inanē ſapiētiam ſæculi,ſed ſuperfluus,et uacuus curſus ipſorū eſt, qui ueram CHRISTI ſapientiā neſciunt; uera.n.ſapientia Dei CHRISTVS eſt,q̄ nō ornaẽ uerbis,nec luculē

ta oſone:ſed fide cordis agnoſcit. Currunt & Hæretici p ueñenatá fidei ſuæ aſſertioné; currũt p ieiunia: currũt per eleemoſynam: ſed puenire ad coroná ne queunt, qa nõ currũt: falſa.n.fides eoꝝ ueræ fidei gratiá accipere nõ meret. Manifeſtat hoc Apl's alio loco i.Cor.13
cũ dicit. Et ſi diſtribuero oẽm ſubſtantiá meá pauperibus, et ſi tradidero corpus meũ igni ut ardeat, charitaté aũt nõ habeá, nihil mihi pdeſt. Nõ.n.habet charitaté xpi, qui xpõ nõ fideliter credit. Et iõ bene addidit Apl's dicẽdo. Sic currite, ut cõprehẽdatis. Currere ergo debemus fideli curſu in fide xpi, in mãdatis Dei, in opibus iuſtitiæ, ut ad coroná æternæ uitæ peruenire poſſimus. Deniq; quẽadmodũ nobis currẽdũ eſt, idẽ Apl's cõſequẽter oñdit, dicẽdo. Oĩs, inqt, q in agone cõtendit ab oĩbus cõtinẽs eſt: et illi qdẽ ut corruptibilẽ coroná accipiát, nos aũt incorruptibilẽ. Vide qbus nos Apl's exẽplis ad coroná pmiſſæ ĩmortalitatis inuitat. In agone iſto terreno q uincere uolũt, abſtinẽt ſe á cibis qbuſdá, a potu nimio: abſtinent ab oĩ ĩmunditia: ſub tãta caſtitate, ut ẽt ppria cõiugia nõ reqrãt: nec aliter ſe uincere poſſe ſperant, niſi corpus ſuũ caſtũ, pudicũq; ſeruauerint: et poſt tantũ laborẽ qd aliud q̃ paruá, & corruptibilẽ, & uilẽ qdẽ coroná accipiũt? Si ergo p corruptibili corona tãtus labor a qbuſdá ſuſcipit: q̃to magis nos oẽm laborẽ ſuſtinere debemus, qbus pmiũ cæleſte, & æternæ gloriæ corona pmittit? Eſt ergo nobis agonizádũ nõ leui certamine: certamus.n.cõtra ſpũalia neqtiæ: cõtra diabolum, & Angelos eius: certamus cõtra iniuſtitiá: cõtra ĩpietatẽ: cõtra malitiá: cõtra impudicitiá: cõtra diuerſas illecebras peccatoꝝ. Et ſi certantes uincimus, tot coronas accipimus, quot uitiorũ uictores fuerimus.

Magnus itaq; agon iſte eſt;in quo ſpectaculũ Domi-
no exhibemus: ſpectamur.n.certantes a Dño: ſpecta
mur ab Angelis eius:in terra uincimus, ſed præmiũ
uirtutis in cæleſtibus accipimus.Deniq; ſancti Marty
res in agone certaminis poſiti,non ſolũ uitia pecca- 1.Cor.3
torum,ſed ipſam mortẽ uicerunt:& præmia imorta
litatis ſuſceperũt.In hoc agone primo Dñs,& Salua-
tor noſter,et certauit,et uicit,ut nobis exemplũ cer-
taminis,et uictoriæ demõſtraret. Hæc ergo uobiſcũ
tractantes,ſemen boni certaminis iniicimus in cordi
bus ueſtris, tanq̃ ſulcata inuenientes pectora ueſtra
aratro iuſtitiæ. Colite igitur uerbũ quod ſparſimus
in uobis,ut poſſit germinare quod ſatũ eſt.Deus au-
tẽ uiſitatione ſua, rore ſuæ uos pietatis infundat:&
det incremẽtũ ſeminibus noſtris,quo poſſitis in col-
lectis manipulis meritorum ad fructum centeſi-
mum peruenire.

IN VERBA EIVSDEM. NOLITE CONFIGVRARI HVIC SAECVLO: ETC. SERMO. CXX.

Mat. 5. CHRISTVS Apoſtolos ſal eſſe hodie pa
tefecit,dicendo.Vos eſtis ſal terræ: ne
quis ergo impatienter ferat,ſi bti Pau-
li uerba ut grana diuini ſalis diu teri-
mus:quatenus altius ſaporati ſenſus in
telligentiã condire poſſimus. Grana.n. ſalis integra
ſaliunt,quatenus in medullis ipſa ſubtilius attenuatã
deſcẽdant:ſic ſermo Apoſtoli cõmuniter lectus præ
bet ſimplicem ſenſum:profundam ſcientiã præſtat:
lectione ſedula iteratur ad illa quæ ante perſcrutati
ſumus.

» ſumus. Hodie dicit beatus Apoſtolus. Nolite confi/ Ro.12.
» gurari huic ſæculo. Putas ne beatus Paulus Apoſto/
lus dicendo ſic, elementorũ figuris ne cõfiguremur
obſiſtit? & ne ue ſimus ut Perſarũ Reges, qui ſubiecta
nunc pedibus ſuis ſphæra, ut polum ſe calcare uices +
mentiuntur: nunc radiato capite ne ſint homines, ſo
lis reſident in figura: nunc īpoſitis ſibi cornibus, qua/
ſi uiros ſe eſſe doleant, effœminãtur in Lunam: nunc
uarias uelut ſiderum ſumunt formas, ut hominis p/
dant figurã: & nihil ſupernæ claritatis acquirãt. Sed
iſta licet de ſæculi uanitate deſcendant: & a ſapienti/
bus tam fugienda ſint, q̃ ridẽda: tamen Apoſtolus cũ
» dicit. Nolite configurari huic ſæculo, ſæculi uitam
corrigit: arguit mores: iudicat inſtitutũ: caſtigat uo/
luntates: luxuriã condemnat: & totam uanitatũ ſæcu
larium pompã propellit, effugat, excludit a mẽtibus
Chriſtianis. Sed hoc modo ſtrictim cõmonet, quod
eſt in principio huius Epiſtolæ latius executus: ubi fi
guram ſæculi in uitiis ſic figurat. Repletos, inquit,
omni iniquitate, malicia, fornicatione, auaritia, ne/
quitia: plenos inuidia, homicidiis, contẽtione, dolo,
malignitate: ſuſurratores, detractores, Deo odibiles,
cõtumelioſos, erectos, ſuperbos, inuentores malo/
rum, parentibus non obedientes, inſipientes, incõpo
ſitos: ſine affectione: ſine miſericordia: q cũ iuſtitiã
Dei cognouiſſent, nõ intellexerunt, quoniã qui talia
agunt digni ſunt morte: non ſolum qui faciunt illa,
ſed & qui conſentiunt faciẽtibus. Fratres audiſtis for
mã ſæculi: didiciſtis ſpeciem: uidiſtis figurã, ſi tamen
formã, & non informe monſtrũ: ubi confuſione cri/
minũ tota rerum facies eſt deleta: ubi peccatorũ cõ/
nubio tota mundi figura eſt diſſoluta: ubi delictorũ

morbis imago ipſa ablata eſt conditoris: ubi homo in uitiis eſt ſepultus:ubi corrupti corporis ſcatent ſcelera:ubi homo hominis eſt ſepulchrū: ubi ī homine non homo cernit̃,ſed cadauer. Apoſtolus ergo huic formæ nos prohibet eſſe conformes: et configurari nos huic uetat figuræ:huic ſimilitudini cōſimiles nō eſſe permittit:ſed ad formā Dei reformat: ad ſimilitudinem reuocat CHRISTI:et totā reducit ad imaginem conditoris,dicens. Sed reformamini in nouitate ſenſus ueſtri. Hoc eſt ſitis per CHRISTVM ſenſibus innouati,abiecta ſæculi huius figura: et tota inueteratæ imaginis deformitate proiecta, formam ueſtram in formam ueſtri reducite Saluatoris:ut nouitas ſenſuū ueſtrorum in ueſtris actibus eluceſcat: et cæleſtis homo cæleſti habitu iam gradiatur in terra. Qualiter autem componat formam noui hominis,iam pateſcat. Sicut enim in uno corpore multa mēbra habemus, omnia autem mēbra nō eundem habent actum:ſic multi unū corpus ſumus in CHRISTO, ſinguli autem alter alterius mēbra. Habentes autem donationes ſecundum gratiam quæ data eſt nobis differentes. Agit, agit ut corpus quod collocat in cæleſti actu,in ſuperna uita,in moribus ſanctitatis,mēbrorum conſenſu, et copulatione conſiſtat: neq; pes oculi miniſterium,neq; oculus pedis officiū peruerſo tumore cōfundat: ſed ut ſanctitatis mēbra donis contenta ſint largitoris, et credant ſuum eſſe mēbra omnia,quod unum fecerit membrum: quia minorari neſcit membrum unum, quod totum honoratur in corpus. Hinc eſt q̄ Apoſtolus actus mēbris, mēbra actibus ſic depingit. Siue qui docet,in doctrina:qui exhortatur,in exhortatiōe: qui tribuit,

234

,, in ſimplicitate:qui præeſt,in ſollicitudine: qui miſe/ Ro.12.
,, retur,in hilaritate.Charitas ſine ſimulatione:odien/
,, tes malum:adhærentes bono:inuicem honore præ/
,, uenientes:inuicem benigni: ſollicitudine non pigri:
,, ſpiritu feruentes: Domino ſeruientes: ſpe gauden/
,, tes:in tribulatione patientes:orationi inſtantes: me/
,, moriis ſanctorum cõmunicantes:hoſpitalitatem ſe/
,, ctantes:benedicite,et nolite maledicere: gaudere cũ
,, gaudentibus: flere cum flentibus:prouidentes bona
,, non ſolum coram Deo,ſed etiã coram hominibus.
,, Nolite eſſe prudentes apud uoſmetipſos:nulli malũ
,, pro malo reddẽtes: ſi fieri põt qđ ex uobis eſt cũ oĩ/
,, bus hoĩbus pacẽ habẽtes:nõ uindicãtes uoſmetipſos,
,, ſed date locũ iræ.Si eſurierit inimicus tuus ciba illũ:
,, ſi ſitit potũ da illi:noli uinci a malo,ſed uince in bo/
,, no malũ. Supius fr̃es Apl̃s patefecit mẽbra uitioꝝ:
reuelauit modo nobis mẽbra uirtutũ:ut cæleſte cor/
pus tantis ſolidatũ mẽbris, neruis talibus roboratũ,
poſſit facile mundi bella proſternere:diaboli ſupera
re conflictus. Et ita uiuẽs,ut Apoſtolus docuit, non
proſternit mundum? non proterit carnem? nõ dia/
bolum uincit?non æquatur Angelis?non maior eſt
cælo? plane maior cælo, quia cælum non mouetur
ſponte,non uoluntate agit, nõ iudicio facit quicquã,
ſed ſola neceſſitate ſeruit ſemper,quia ſemel iuſſum
eſt ſeruire: impollutum ſe non uiribus, non labore
cuſtodit:unde cum non ſit obnoxium pœnæ, ſic ta/
men nec conſiſtit ad præmium: at homo ex terrena
uilitate concretus,dum terrenam labem uincit,dum
ſanguinis ſtimulos frangit,dum carnis exuperat paſ
ſiones, tranſcendit cælum: & ad ipſam deitatis per/
uolat ſedẽ: & ſic fit maior cælo: meritis ſupergredi/

tur Angelos,non natura.Probat hoc Apoſtolus Pau lus,qui dum ſatis terrã uincit:& intrauit cælũ:& tranſiuit alium:et uſq; ad tertiũ meruit peruenire. Et iuſte,nam primus conſcendere debet cælos, qui ſic et uerbo,et exemplo homines penetrare docuit cælos. Erit,erit maior cælo,qui uixerit,ſicut docuit Paulus: erit clarior Sole,qui ſic uirtutũ radiis toto orbo ſplẽdet, ut fuſcari ſe nulla uitiorũ nocte permittat. Erit, erit iſte lucidior Luna,qui tenebras has non tenuato lumine temperat,ſed totam ſæculi noctẽ pleno meritorũ fulgore depellit: nec ſicut Luna cotidiana lucis detrimenta perſentit,ſed iugi factorũ lãpade ĩ ſuperni luminis claritate perſiſtit:nec iſte ſicut illa mẽſtruo interpollatur obſcuro,ſed in claritate Dei continua pmanebit: et ſi magna eſt illa,ꝙ mitigat noctẽ,quanto hic maior,cuius uita recipit nil de nocte. De ſtellis taceo,quia quot cælũ ſtellis, tot ſancti uirtutibus eluceſcunt, dicente Domino. Vos eſtis lux mundi:lucete ſicut luminaria in mũdo. Ad ſummũ, cælum , Sol, Luna, Stellæ,(Deo dicente) tranſibunt, iuſtus autem in claritate Dei continua permanebit.

Mat.5. Phil.2. Mat.24.

Velim fratres de ſingulo Apoſtoli uerbo proferre ſingulas dictiones, ſed quia et frequentata lectio faſtidium generat audienti, et nos diutius non poſſumus Euangelicas tacere uirtutes: gratũ ſit charitati ueſtræ ꝙ cõpẽdioſo ſermone pſentẽ clauſimus lectionẽ: Deus autem noſter,et quæ diximus,et quæ tacuimus, ipſe ſanctis ueſtris ſenſibus ĩſinuare dignetur.

DE DIVITE, ET LAZARO. SERMO. CXXI.

AVdiſtis fratres hodie & paupertatis fi/
nem, & diuitiarũ qualis ſit exitus co/
gnouiſtis, dicente Domino. Homo Luc. 16.
quidẽ erat diues:& induebatur purpu/
ra,& byſſo:et cotidie epulabatur ſplẽ/
dide:et erat quidã mẽdicus nomine Lazarus,hulceri
bus plenus:qui iacebat ad ianuã eius,cupiens ſatura/
ri de micis quæ cadebant de menſa diuitis, et nemo
illi dabat:ſed et canes ueniebant,et lingebãt hulcera
eius. Factum eſt autẽ,inquit,ut moreretur pauper,et
portaretur ab Angelis in ſinũ Abrahæ:Diues autem
mortuus eſt, et ſepultus in inferno. En fratres q̃ re/
rum lamentanda mutatio:pauperem portant Ange
li:diuitẽ deglutit infernus.En fratres mors pauperis:
totam uitã diuitis uicit:et elatio ſola pauperis totam
diuitis pompã tranſcendit,et gloriã.Quare ſic ſepul/
tura decipit oculos? quare ſic exequiarũ pompa mẽ
titur? ĩ obſequiũ diuitis migrat hic tota ciuitas cum
funus effertur: pauper uadit ſolus: pauperẽ duorum
portat miſeratio baiulorũ: nec quatuor ut mortuo,
ſed duo ſub uno uecte quaſi proiiciendo oneri por/
titores addicuntur inuiti: merito ei mox Angelica
officia,merito diuina deputantur obſequia, cui tam
crudeliter negata ſunt ipſa humanitatis extrema.Fu
nus diuitis antecedit lugubris turba ſeruorũ: phere/
trum pauperis præcedit Angelorum pſallentiũ mul
titudo. In marmoreo tumulo,et curata ueſte iacet
diuitis corpus incluſum: pauperis caro naturali quie
ſcit in limo: et materiali ſitu uermiũ morſus neſcit:

præuenit putredines, et fœtores. Sed requiramus fratres quæ diuitis culpa, quod crimen, quod ſcelus eũ ſupplicijs addixit inferni: et ante iudiciũ dãnationis eius, elogium tot ſæculis fecit ipſo iudice referente
„ cantari. dicẽte Domino. Homo quidam erat diues,
„ et induebatur purpura, et byſſo: et epulabať cotidie
„ ſplẽdide: et erat quidam mẽdicus nomine Lazarus,
„ qui iacebat ad ianuam diuitis: et cupiebat ſaturari de
„ micis, quæ cadebant de menſa diuitis. Nunquid per ſe tantum diuitiæ criminoſæ ſunt? aut ſolæ, & per ſe penes Deum damnandæ ſunt ueſtes? & tantum per ſe puniendæ ſunt epulæ? ut nõ ſolũ careant p̃mio bonorũ, ſed omniũ malorũ ferant, & mereãtur exitiũ? aut ita per ſe probata eſt, & ſanctificata mendicitas? hulcera tam ſacrata? ut Angelorũ manibus Abrahæ ſancti rapiantur ad gremiũ? et mirũ, fr̃es, ꝙ Abrahã quondã diues nunc diuitẽ ſpernit, dicente ſcriptura.
Gen. 30 Erat autẽ Abrahã diues ualde: et eũ quem habuit in bonis præſentibus parẽ, nunc reprobat, et patitur eſſe pœnalẽ: præſertim cũ neq; pauperis huius bona, neq; mala diuitis iſtius, ꝑdiderit ſermo diuinus. Cur ergo nunc Abrahã ambit pauperẽ? diuitẽ refugit, et refutat? aut quemadmodũ hunc Abrahã innocentẽ habuere diuitiæ? hũc fecere diuitiæ criminoſum? illũ promouere ad omniũ requiẽ beatorũ? hunc in omniũ malorũ barathrũ deputarunt? uerũ ne propoſitus ſermo ueſtrũ diu fatiget animũ, ſuſpẽdat auditũ, accelerãda nobis eſt huius ſolutio q̃ſtionis. Abrahã fr̃es non ſibi, ſed pauperi diues fuit: et opes non habere, ſed prorogare geſtiuit: magis magisq; ĩ ſinũ pauperis, q̃ in horreis recondere ſuas ſtuduit facultates: ſicut toto uitæ eius ordine perdocetur. Nam peregri

nus ipſe iugiter laborauit:ſicque ne peregrinis pere- Gen. 18.
grinū ſe eſſe ſentiret, ſub tentorio manens ipſe, ſine
tecto aduenā manere nō paſſus eſt:et hoſpitē hoſpes
ſemp ipſe ſuſcepit:extorris patria, domicilii neſcius,
ipſe et domus omniū fuit,et patria: ſciens ſe nō incu Gen. 14.
batorē,ſed diſpenſatorē diuinæ poſitū largitatis: ut
uindicaret oppreſſos,abſolueret captiuos,eriperet iā
iāq; morituros,ipſum ſe morti nouus bellator addi-
cit, apud quem pietas in alterū uita ſua charior fuit.
Abrahā ſuſcepto hoſpiti aſtitit,nō aſſedit: et fuit iſte
non cōuiua hoſpitis,ſed miniſter:Abrahā uiſo pere-
grino Dn̄m ſe eſſe neſciuit: ipſe illator prādii, ad co-
quinā ſatis delicatā ſollicitus addixit uxorē:et qui ſe,
ſuaq; oīa famulis ſuis credit,ac committit,cōmittere
uix audet hoſpitē cōiugi q̄ probatæ.Et qd plura fr̄es?
huius deniq; humanitas ſic ſancta ſanctis eſt ſemper
manibus p̄parata,ut iuitaret apud illū ipſum Deū,et
cōpelleret hoſpitari.Ille ad Abrahā,ille ad requiem
pauperū,ille ad hoſpitū receptaculū uenit, q ſe i ho-
ſpite,et paupe receptū fatebit̄ in futuro,cū dicet. Eſu Mat. 25.
riui,et dediſtis mihi māducare:ſitiui, et dediſtis mi-
„ hi bibere:hoſpes fui,et ſuſcepiſtis me. Factū eſt aūt,
„ ut moreret̄ pauper, et portaretur ab Angelis in ſinū
„ Abrahæ.Nō imerito fr̄es ſua nūc oēs ſanctos ſuſcipit
in requie,et in ip̄a cæleſti beatitudine fungit̄ diſpēſa
toris officio: qa dū ſemp hic ſuſcepit peregrinos, et
paupes,ip̄m cū Angelis ſuſcipe Deū,ip̄m ſub tētorio
ſuo uidere hoſpitē meruit,quē ſemp habuit largito-
rē. Et reuera fr̄es parū ſe beatū credidit,ſi in ipſa ſu-
perna gloria ab hoſpitalitatis pio ceſſaret officio. Et
ſolus donis frueret̄ diuinis, q hic humana bona cru-
delē ſe credidit cuiq̄ ſi negaret. Abrahā fr̄es ueniēti-

bus longe ſemp occurrit:ꝓtereũtes etiã ꝓce reuocat: nolétes magna cũ ſupplicatione ſuã cõpellit ad men ſam:prima,et ſaginata de gregibus hoſpitibus ſemp apponit:ſuis, et cõiugis ſuæ manibus factos calentes ſemper offert panes, quos frigidos, et heſternos eſſe utiqꝫ iugis humanitas non ſinebat. At iſte alter diues ĩmo,diuitiarũ captiuus,ſeruus opum, et ipſis cẽſibus compeditus,tantũ põpæ ĩmobile ſepulchrũ,ĩ quo pie tatis totus utiqꝫ et uiſus defecerat, et auditus,non iã ꝑ ſonam,non pauperem ,ſed ipſam miſericordiam de ſpicit ad ianuam ſuam Lazaro ſic iacente. Purpura, byſſo,delicatis ueſtibus,epulis blandis ferrea uiſcera crudelis anima nutriebat:quem Deus humanæ ſalu/ tis auidus inquiſitor emollire cupiens,non tam Laza rum,q̃ ipſum pietatis conflatoriũ eius proiecit ad ia nuam:cõflatoriũ dixi,propter ferrea uiſcera. Impiis ergo oculis mẽdicus Lazarus ingeritur:admouetur: et ut diues dare poſſit, magis magiſqꝫ diuitis cenſus cumulatur:ſed diues adamante durior quicqd Deus pauperis propter alimoniã diuitis conferebat ad cen ſum,ille aut effundebat turpiter:aut crudeliter repo/ nebat. Item Deus ut non taceret,ut clamaret, ut ad/ moneret diuitẽ, ut panẽ ſe quærere tantum ieiunus pauper oſtendat,ut uel ad minima largienda abun/ dantis impellat animũ,augetur pauperi fames. Cu

„ piebat,inquit,de micis ſaturari quæ cadebant de mẽ

„ ſa diuitis. At diues nariis crapulatus ferculis indigẽ

„ riẽ ſuam ructabat ad cælũ,ne uocẽ pauperis humi &

taliter iacẽtis audiret. Itẽqꝫ Deus,quia obduratis au/ ribus unius oris nil erat uox clamãtis, ad aperiendũ cor diuitis totũ corpus paupis uulneribus aperit, ut in admonendo diuite tot eſſent pauperis ora, quot

uulnera,ſoluũtur uiſcera:hulcera producuntur: hia/
tus uulnerũ dilatatur:ſanies effunditur:& tota paupe
ris caro cõponitur in ſcænã pietatis: ut quẽ uox eſu/
rientis non mouerat, uel ſuſpiria,dolores, gemitus,
& tota ærumnarũ cõgeries cõmoueret:ſed diues ſu/
perbo oculo,et inſatiabili corde, hæc omnia et audi
re,& uidere,& ſentire contẽnit. Quærit adhuc Deus
quemadmodũ diues a ſua obſtinatiõe ſoluatur. Sol/
uit pauperi manus a ſuis artubus,uti nec abigeret ca
nes diuitis,quos uulneribus ſuis diuitis erat paſturus
in uulnus: & nouo modo fratres humanitatis ordo
mutatur:fit humana mendicitas, ut cupiditas proda
tur inhumana. Diues pauperẽ nec cadentibus de mẽ
ſa micis paſcit:& Lazarus pauper,quia aliud non ha/
bebat, etiã de carnibus ſuis canibus humanus extitit.
Miſer diues ſi panem nõ dediſti,quare uel canes abi
gere noluiſti? Sed mitiores te canes tui, imo tu ſæ/
uior canibus tuis:nam te ſæuiẽte illi parcunt,qui nõ
ad morſum dentes,ſed linguas ad obſequiũ ſic pro/
ducunt,ut in modum ſpongiæ non uexent uulnera,
ſed detergant. Diues in canibus tuis famem pietas
uicit:in te impietatem ſaturitas non euicit: nã quod
canes hoc ſtudio fecere curantum, uſus ipſe qui ſem
per eſt in oculis probat:nam canes lambendo ſem/
per curant uulnera ſua:canes curant pauperem ma/
giſterio naturæ,et homo hominem negligit,ipſa
grauiter accuſante natura. Verũ eſt,uerum eſt,
quod diues cũ nec micas dare poteſt, ſemp
auarus eget. Differẽdus ẽ ſermo,fr̃es,
quia et dicẽdi tẽpus abſumpſimus:
et lectiõis loca,q̃ nobis tractãda
ſunt maxime,ſubſequũtur.

DE EISDEM, SERMO. CXXII.

DEberet fratres ſermo noſter hodie ſancti Andreæ, inquãtũ ſufficit, referre uirtutes: ſed quia de diuite illo, & Lazaro Euãgelico paupere quod ſupereſt nos diximus reddituros, et beato Andreæ Apoſtolatus, & Martyrii ſui prærogatiua ſufficit, et abundat ad gloriã: ſi placet, nos quæ promiſimus, q̃ debemus, ipſo Domino reddente ſoluamus. Sciẽtes nãq; q̢ & dicenti, & audienti ſemper generet laſſitudo faſtidium, ſuperiore tractatu maximã partẽ propoſitæ diſtulimus lectionis: ut reparatis animorũ uiribus ſalutaris uerbi ſequentia toto uigore, & debito caperemus auditu. Poſt illa.n. quæ diximus hæc ſe-

Lu. 16. ,, quuntur. Et eleuans oculos ſuos cũ eſſet in tormen-

,, tis, Abrahã uidit a longe, & Lazarũ ĩ ſinu eius. Et eleuans oculos ſuos: ſero diues ſurſũ leuat oculos ſuos, quos ſemper depreſſit in terram: diues quos oculos leuas, ipſi ſunt accuſatores tui: quos oculos leuas, ipſi non placant iudicem, ſed inflãmant: non reportant ueniam, ſed reatum: & exigunt pœnarũ cumulũ, non ſolamen. Quo oculos leuas? quid clamas adhuc diues? quo reſpicis diues, ibi eſt Lazarus: ibi eſt impietatis tuæ proditor: teſtis criminis, crudelitatis aſſer-

,, tor. Et clamauit, ĩquit, pater Abrahã miſerere mei. Modo cognoſcis patrem, & modo tibi patrẽ ſe eſſe neſcit, quem in Lazaro patrem ſic ſpreuiſti: modo tibi iuſtus occurrit, qui tunc, ut tibi pius eſſet, diu Lazarum paſſus eſt cruciari. Infelix quẽ ſic ipſa origo arguit: quem ſic ipſe lucis auctor addicit: infelix cui in iudicio pro magnitudine criminis non miſereri ge-

nitor,non pater ignoſcere,non affectiô potuit ſubue nire.Quid clamas adhuc diues? adhuc diues,ſed cri/ mine,non cenſu:non ſubſtantia,ſed reatu. Quid cla/ mas? quid poſtulas? hoc loco iam nô geritur poſtu/ latio,ſed controuerſia:ubi ediuerſo conſiſtit ipſe qui paſſus eſt:ſed agentium diuerſus eſt locus:hic agit de proximo, ille delonge:hic de ſinu ſuggerit,clamat ille de tartaro:exorat ille de requie, queritur hic de
» pœna.Sed quid dicit diues? Pater Abrahâ miſerere
» mei. Bene diceres,ſi Lazarus in ſinu reſidens ipſum pectus iudicis nô teneret:bene diceres, ſi Lazarus iu/ ſtiſſimi cognitoris tota non poſſideret arcana. Gra/ tis rogat iudicem,quem ſic innocens confeſſor accu ſat:& fruſtra ſibi credit iudicem poſſe ſubuenire,quâ
» do ore iudicis pronũtiat ipſe tanta qui pertulit. Mi/
» ſerere mei,& mitte Lazarum, Adhuc tu i Lazarum
» ſic crudelis? Lazarum mitte. Quo?ad infernum de gremio,de ſolio ſublimi ad profundiſſimum chaos: ad tormentorum ſtridorem,de ſancta quiete,de tã/
» to ſilẽtio beatorum. Et mitte Lazarum. Vt uideo, quod agit diues non eſt nouelli doloris, ſed liuoris antiqui:et zelo magis incẽditur,quam gehenna. Eſt graue illũ malis,eſt illis incendium non ferendum, quos aliquãdo habuere contẽptui uidere fœlices.Ad/ huc diuitẽ malitia nô deſerit,quẽ iã poſſidet pœna:q non ſe ad Lazarũ duci poſtulat,ſed ad ſe Lazarũ uult deduci.Ad cruciatus tui ſtratũ diues pius Abrahã La zarũ mittere nô poteſt,quẽ tu ad mẽſam tuã nô es di gnatus admittere.Iã uobis uerſæ ſũt uices:uides eius gloriã,cuius ſupplicium ſic ſpreuiſti:uidet ille crucia tus tuos,qui te tunc tua mirabatur in gloria. Sed ui/ deamus fratres quare ſibi mitti Lazarũ ſic deplorat.

„ Mitte Lazarū ut intingat extremū digiti ſui in aqua,
„ & refrigeret linguam meam. Erras diues,hæc flā-
ma non tam linguæ,q̄ mentis eſt:non tam linguæ,q̄
cordis eſt: & adhuc iſte cōſcientiæ calor eſt,nō illud
extremum quod te manet,& expectat incendium:nā
ſi te iam nouiſſimi iudicii totus ignis ambiret, & il-
lius deſperatæ damnationis ſententia iam teneret,
nunq̄ leuares oculos:nunq̄ patrē colloqui,nunq̄ pro
te rogare, nunq̄ præſumeres interuenire pro fratri-
bus. Certe ſi te iam poſſidet totus ignis inferni, ſi te
gehennæ flamma complectitur,quare ſolius linguæ
æſtibus deſideras ſubueniri? niſi quia cū pectus tuū
anhelat flamma ſui criminis,& reatus,magis lingua
uritur,ardet,æſtuat,quæ inſultauit pauperi:quæ miſe
ricordiam denegauit:hæc præcedit ad iudiciū: hæc
antea deguſtat,& patitur cruciatus: hæc de toto cor-
pore prima ſentit ardorem:quæ cum prima hic ua-
rios deliciarum cibos,& odorata deguſtaret pocula,
mandare pietatem noluit: fieri miſericordiam non
præcepit:ſed & ipſa cum alii facerent derogabat. Ipſe
eſt qui induebatur purpura,& byſſo. Quid eſt diues?
ab æſtu byſſus non defendit? purpura non reſiſtit
inferno? Remanſerunt iſta:deſeruerunt iſta: & ipſe
nunc nudus ſudas, æſtuas, qui aliquando inſultabas
„ æſtibus artificioſa nuditate ueſtitus. Et mitte Laza-
„ rum ut intingat extremum digiti ſui in aqua, et re-
„ frigeret linguam meam. Quid eſt diues? ubi ſunt
torrentes torcularium tuorum? ubi ſunt horrea ad
ad famem pauperis non minus cupiditatibus dila-
tata,q̄ copiis? ubi ſunt uina ad inopiam pauperis an
noſitatibus, et ipſa tēporum obliuione ſeruata? ubi
ſunt effuſiones, lapſus,flumina miniſteriorū tuorū?

Iſta omnia tibi periere,non crimini, qui ſitis extre/
mi digiti guttã, quam ſi uel ſolam dediſſes pauperi,
nõ ſitires. Immiſericordẽ te gutta, & mica reddidit
inhumanũ,i quibus totus pauperis et uictus cõſiſtit,
& uita. Velim ſcire diues,ſi uel ipſe tibi in pœna poſi
tus ignoſcis:quia ad hæc mala non ueniſſes,ſi de tan
tis horreis micam, guttã de tantis torcularibus tunc
dediſſes. Parum eſt quod caro eget;quod natura exi
git:quod ſufficit uitæ:auaritia cauſa eſt,quod homo
magna,& multa recondit non ſibi,ſed aliis,ad ſuum
plane præſentem,uel poſterum cruciatum.Sed dicis
diues.Ego & ſi uinum negaui,aquam peto,quam cõ
munem cunctis animantibus auctor ipſe omnium
præſtitit,& natura. Puto diues, ꝙ et aquam pauperi
tu negaſti:cui ne ingrederetur ianuam tuam, ne ad
tuum puteum perueniret, canes q̃ plurimos obieci/
„ſti. Quid eſt autem quod dicis? Mitte Lazarum, ut
„ intingat extremum digiti in aqua. Et non deferat
aquam? ergo iuxta te eſt aqua: et ſi iuxta eſt, quare
de proximo nõ ſumis? quare? quia uinctæ ſunt ma
nus tuæ merito diues, quia ſolutis debilitate Lazari
manibus ſubuenire tempſiſti.Debet homo,debet de
bilibus ſua membra partiri:quæ cum Iob non daret,
ſed redderet,ſic dicebat. Ego fui oculus cæcorum, Iob.29.
pes autem claudorum: ego eram pater ſualidorum. iuxta.lxx.
Homo ſi non habes nũmum,da pauperi manũ,quia
maiorem miſericordiam facit, qui ad mẽſam ſuam
manu pauperẽ debilem ducit. Ipſum ſe pauperi de/
dit, qui ſe aptauit in obſequium pauperis; aptauit in
pauperis ſeruitutẽ.Iterũ fratres p̄ſentis uerbi plenitu
dinẽ differamus,ut tertia auditione quã ſententiã ab
Abrahã beatiſſimo pertulerit diues proloquamur.

DE EISDEM. SERMO. CXXIII.

INuerecundi debitoris eſt, aut differre credita, aut promiſſa denegare: hone/ſti ſine mora, et mox utraq; diſſolue/re. Promiſimus ut omne quod reſtat de illo diuite redderemus: qui cum in Lazarum uiſus ſit immitis, in ſe magis ſæuus extitit, & crudelis. Hactenus quid diues ad Abraham locu/tus fuerit, et ſanctus Euangeliſta, & noſter ſermo, in
Lu.16.,, quantum potuit, declarauit. Dictum eſt. Et eleuans
,, oculos ſuos cum eſſet in tormentis, uidit Abraham
,, a longe, & clamans dixit. Pater Abraham miſerere
,, mei: & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti
,, ſui in aqua, & refrigeret linguam meã, quia crucior
,, in hac flamma. Cui nunc reſpondit Abraham. Fili
,, recepiſti bona in uita tua. O mira pietas, adhuc uo cat filium, quem degeneraſſe propria crudelitate ſic reſpicit. O ſingularis bonitas, adhuc uocat filiũ, quẽ uidet inferni uernulam, pœnarũ ſobolem, extremũ mancipiũ iam gehennæ: ſed uocat filium, ut magis magisq; filii prodatur impietas: quãdo cũ tali etiam paterni ſermonis pietas perſeuerat. Tu uocas patrẽ, ego uoco filiũ: ut te grauiter doleas perdidiſſe quod natus es: adhuc uoco filiũ, ut amarius doleas pdidiſ/ſe te quod tibi gratia dederat, et natura: quia non ha buiſſe doloris nõ eſt tanti, quãti habita mœroris eſt perdidiſſe: uoco filiũ, ut intelligas iudicii eſſe, quod pateris, non furoris: uoco filiũ, ut in me mea patien/tia, et in te tua maneat pœna. Sed iſte fratres intelli/git ſe non eſſe filiũ, qui fatetur, & penſat de ſuo meri to, quod tã pii patris pdidit de natura. Qui tunc utiq;

reſpōdiſſet generi, ſi pius, ſi hoſpitalis, ſi miſericors, ī paupere ſi fuiſſet humanus. Qui genitoris opera non facit, negat genus: Dño ſic docente. Si filii Abrahæ eſ Ioā. 8.
ſetis opera Abrahæ faceretis. Ille fidē generis ꝓbat, cui tantus paterni operis aſſertor aſſiſtit. Sed quid di
„ cit Abrahā? Fili recepiſti bona in uita tua. Si tātū diuitis huius iſtud eſt crimen quia recepit bona: quā tū reus qui inuadit indebita? Si tantū crimino ſus q ſua claudit, qui non largitur accepta, q̄ pœnalis eſt q & ſuis incubat, & aliena peruadit? Fr̄es demus nr̄a, ſi tamen nr̄a: demus tñ quæ putamus nr̄a: uitemus aliena: declinemus extranea: certe ſi cui aliquid tulimus tota celeritate reddamus: ne hic relinquentes oīa, illuc cenſu paupere, crimine diuites, ad iſtū diuitē perducamur. Diſcat tñ diues quia recepit bona, nō accepit. Videris fratres, q̄a Abrahæ ſancti uerbo iſtius diuitis animus proditur: ſenſus arguitur: intellectus punitur: q nō ſibi data, ſed reddita credidit q̄cūq̧ Dño largiēte poſſedit. Intelligite quo ſenſu iceſſerit, quo corde ambulauerit, qui Deū ſibi credidit debitorē: et Dominū ſuū male diues uſuris ſuis addixit obnoxium, ignorās quia Dominus et ſi pauper inceſſit in terra, diues tamen aſcendit in cælum: et dedit ille, non accepit in fœnore, qui dedit uni quinque talenta, alii duo, alii unum: unde et promittit ſe exacturum, non redditurum uſuram, cum dicit ad ſeruum. Serue neq̄, et piger dediſſes pecuniam meam, et ego Mat. 18.
ueniſſem, et exegiſſem eam utique cum uſuris. Hinc autem plus impius diues iſte, quia non in alium pius extitit: qui et ſi recepit bona, non pro bonis mala, ſed pro malis bona recepit indignus. Sed tranſeamus ad Lazarum, et quæramus quid eſt quod dicit.

„ Et Lazarus ſimiliter recepit mala. Et id ſufficiat ad meritum, abundet ad gloriam, ſi non fecit bona, ſed recepit mala. Plane beatus eſt fratres, qui ſe a Deo accipere bona, mala recipere fideliter credit. Beatus q Deo ſemper reddit debita: certe ſi non poteſt, uel, dimitti ſibi debita tota humilitate depoſcat: ipſo Domi
Mat. 6. no ſic docente. Dicite: Dimitte nobis debita noſtra. Beatus qui Deo debita, et cum non intelligit ſe con/
Ps. 68. traxiſſe, perſoluit: altius Propheta inſtituēte, cum dicit. Quæ nō rapui tunc exoluebā. Beatus qui ſe apud Deum ſemper ut excuſet accuſat: ſcriptura taliter ad
Pro. 18. monente. Iuſtus in primordio ſermonis ſui accuſa/
iuxta.lxx. tor exiſtit. Et ſi iuſtus, quare ſe iuſtus accuſat? qa, Nō
Ps. 142. iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis uiuens. Homo coram homine de iuſtitia, de innocentia, de merito forſitan glorietur: corā Deo qui ſe de īnocentia ia/ctat, de ſua iuſtitia gloriatur, homo non eſt. Hinc eſt
Lu. 18. ꝙ ille Phariſæus cum non orat, ſed iuſtitias ſuas cō/putat, imputat, ructat, iniuſtus, et publicano deterior
„ abſcedit. Sed accedamus ad reliqua. Nūc autem hic
„ conſolatur, ait, tu uero cruciaris. Videtis fratres, intelligitis fratres, quia iuſtos ex his quæ dicta ſūt, et ſi diſcretio locorū, una tamen, et inferni adhuc regio continebat: atq; eos et ſi chaos iam magnū, nōdum tamen cæleſtis habitatio ſeparabat: et ſi diuidebat illos hiatus triſtis, nōdū tamen deputata ſuperius Angelis altitudo. Flāmea romphæa (ſicut legis lator re/
Gen. 3. fert) Paradiſi uoluebatur ī ianua, ne illuc homini pateret acceſſus: æreis ianuis, et ferreis uectibus portæ īferi obſeratæ claudebantur, ne animabus quæ illuc iactatæ fuerant de ſupernis ullus pateret egreſſus. Nā et chirographū paterni debiti, quod morti ſingulos addicebat,

addicebat, ſtylo culpæ, & reatus ipſius atramento te/
nebatur aſcriptum: et ad ſobolis noxam multa tem/
porum currebat uſura: nec erat idoneus qui paradi/
ſum introiret: flammã extingueret diuinitus inſtitu/
tam: aut aperiret ianuas iferni cælitus obſeratas: aut
ſolueret chirographũ, quod in arca legali Dei præ/
cepto tenebatur incluſum. Hinc eſt quod ipſe domi/
nus primi hominis, ideſt contumacis ſerui, exulator
aduenit: ipſe Dñs qui obſerauit paradiſum, qui clau/
ſit infernum, ad terras, et inferos tota poteſtate de/
ſcendit: ut accenſa extingueret: clauſa protinus aperi
ret: protoplaſti facinus aboleret. Hinc eſt ꝙ arietem
ſuæ crucis portat aggreſſurus infernum, ut conterat,
et confringat ipſas tartari ianuas ære munitas, & fer/
ro: de latere fundit aquam, ut paradiſi uiam tẽperet:
ignem ex parte ſanctorum extinguat inferni: totum
chirographum debiti diluat, et ſoluat antiquũ: et pa/
tiendo hoc remittat ipſe, quod ipſe intulit imperan/
do. Agnoſcite fratres, lætamini fratres, poſt triũphũ
CHRISTI ſanctorum cuſtodiam diſſolutam: et in
ſanctos ultra inferni nil deberi: quãdo CHRISTVS
ut iuſtos, non iniuſtos abſolueret, ad inferos uſq; pe/
netrauit. Intelligamus fratres quãtum CHRISTVS
profuerit, immo ꝗ ſine CHRISTO in nullo fuerit ſa
lus, cum præter iſtam corporũ ſolutionem, ſanctorũ
quoq; animæ apud inferos tenebantur aſtrictæ. Bea/
tus ergo Lazarus, qui totum Deo debuit, ut crimini
nil deberet. Beatus, qui hic recepit tot mala, ut ibi bo
» na omnia poſſideret. Et adiecit Abrahã dicens. Neq;
» hinc ad uos tranſire, neq; huc trãſmeare quis poteſt.
Terret Fratres, terret nimis huius uocis auditus, quæ
oſtendit poſt mortem, & ſemel apud inferos pœnali

cuſtodiæ deputatos ad ſanctorum quietem nō poſſe tranſferri,niſi CHRISTI gratia iam redēpti, ab hac deſperatione ſanctæ Eccleſiæ interceſſione ſoluan/ tur:ut quod ſententia negat,Eccleſia mereatur: præ/ ,, ſter gratia.Hic tamen diues rogat adhuc,et dicit, Pa ,, ter Abraham. Adhuc uocat patrē, qui meritis ſuis ,, et patrem,et patriam ſic amiſit. Pater Abraham. ,, Hic miſer & in pœna mentitur. Pater Abrahā mit/ ,, te eum in domum patris mei. Si uere hunc patrem uocat,cuius domum patris alterius tunc requirit? ni ſi forte eum ſe in abſentia habere patrem credit,quē in præſenti ſe taliter cōſpicit perdidiſſe:et ſic ſibi cre dit eius patris domū eius gratia cuſtodiri, cuius ibi negari ſibi ſinum uidet:uidet requiem pernegari. ,, Pater Abraham mitte eum. Quem? Nempe Laza ,, rum. ubi? In domum patris mei. Modo, & tarde diues Lazarum ad domum patris ſui nō miſericors, ſed miſerandus inuitat,quem tanto tempore ſubſtā/ tiæ miſeratione ſuis incumbentem ianuis non rece/ pit:& ſub ſpecie pietatis ad priſtina uulnera,ad præte ritos gemitus Lazarum uult redire,quem prima pe/ titione ad ſuos deuocare non potuit cruciatus. Ante ,, dixit. Mitte ad me. Modo dicit, Mitte ad fratres meos.Dolet,ågit infelix,ne uideat felicem,quem ali quando putauerat infelicem.Mitte ad fratres meos, ,, ubi? In domū patris mei. Vt quid? Habeo enim, ,, inquit,quinq; fratres,ut teſtetur illis,ne et ipſi ueniāt ,, in hunc locum tormentorum. Cui pius, qui ſibi ſic impius? Impudenter præſumit aliis impetrare pœ/ nitentiam,qui ſibi tam crudeliter ad ueniam nil pro ,, uidit. Mitte Lazarum in domum patris mei :habeo ,, enim quinq; fratres. Et putas ꝙ quinq; fratribus tuis

ſufficit Lazarus? qui tibi tanto tempore,tot uulneri/ bus ſuis,toto clamans corpore nil profecit? Merito
» ei reſpondit Abraham. Habent Moyſen,et prophe/
» tas,audiant illos. Sine Lazarum tantos requieſcere poſt labores:et tu defle tuas quas tuo merito ſuſti/ nes pœnas:Deus autem fratribus tuis,& omnibus,nõ pro tuo cõſilio,ſed pro ſuo munere olim proſpexit ad ſalutem:dedit per Moyſen legem: prophetiã lar/ gitus eſt per Eliam:audiát ergo illos,ne tuos ſentiát
» cruciatus.Reſpondit diues. Nõ pater Abraham: ſed
» ſi quis ex mortuis reſurrexerit credent ei. Cui reſpõ/
» dit Abraham.Si Moyſi,& Eliæ non credunt, neq; ſi
» quis ex mortuis reſurrexerit credent ei. Nihil tam uerum fratres,qui de cælo loquẽti per legem,de cæ/ lo uenienti CHRISTO credere noluit,iam non me rebitur credere ab inferis reuertenti. Ipſe CHRI/ TVS fratres Deus,& Dominus noſter ad Moyſen eſt locutus de cælo: ipſe in terra terreno eſt locutus in corpore:ipſe cum terreno corpore ab inferis eſt re/ uerſus:& tamen referenti quæ bona in cælis,quæ ſint apud inferos mala,fratres diuitis illius, qui Iudaicis intelliguntur in populis, credere tota obſtinatione noluerunt.Verum fratres quia nos,quis ſit diues,aut quis Lazarus pauper,et qui ſint quinq; diuitis fratres, dicere nunc tempus excludit:nec quid in hac hiſto/ ria ſpiritualis intelligentiæ lateat aperire permittit: edocti per CHRISTVM quid apud ipſum iuſtos maneat, quid apud inferos expectet iniuſtos, aga/ mus,curramus uerbo,opere,miſericordia, ut et ſu/ perna bona apprehendere,& mala perterriti uitare, et declinare poſſimus.

DE EISDEM. SERMO. CXXIIII.

QVotiens nobis a Deo diues ingeritur purpuratus, quotiens uulneratus pau/per apponitur, totiẽs nobis misericor/diæ σκάμμα panditur, totiẽs nobis ſta/dium pietatis aperitur: ut de ſpectacu/lo cæleſti poſſimus attendere, q̃ breui quantũuis pau

ſ. cauea ſu dorum.

Luc. 16
„ per ad palmam, diues peruenit ad ruinam. Homo,
„ inquit, erat diues, et induebatur purpura, & byſſo: &
„ epulabatur cotidie ſplendide: et erat quidam mendi
„ cus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, cu/
„ piens ſaturari de micis quæ cadebãt de menſa diui/
„ tis. Induebatur diues purpura, pauper liuore: diues byſſo, pauper ſquallore: auro diues, pauper fœtore: diues plumeo decumbebat in ſigmate, iacebat duriſſima pauper in terra: diues ructuabat epulas, ſanie pauper anhelabat: fundebat uina diues, paup lachrymas: exatiatus diues proiiciebat panes, micas pauper eſuriens non habebat: paſcebat oblatrantes pauperẽ diues ferculis ſuis, pauper uulneribus ſuis ſaturabat diuitis canes: ac ne plurimis, ad diuitẽ bona omnia, ad pauperem mala oia perlegimus prouenisse: neq; tamen pauperem fregerũt aduerſa, aut diuiti omnia ſecunda profuerunt: immo pauperẽ prouexit ad philoſophiam paupertas: ad uirtutem dolor: contẽptus ad patientiam: neceſſitas ad uoluntatem: fames ad ieiunium: ſitis ad tolerantiam: ad uitam mors: ad præ/mium pœna: ad cœlum terra: egeſtas ad regnum: et diuitem ſic extulit purpura ad ſuperbiam: byſſus ad luxum: ad inhumanitatem copia: abundantia ad im/pietatem: unguenta ad marcorem: ad cæcitatẽ ſplen

dor:ſublimitatis ad ruinã.Ergo neq; proſpera igna/uos erigunt,neq; fortes aduerſa proſternunt:qa neq; diuitiæ,neq; paupertas,ſed animus aut ducit gratos ad præmiũ, aut ad pœnam deducit ingratos.Ianuæ diuitis pauper apponiť hulceribus plenus: ac fit hoc nõ humano caſu,iudicio fit diuino,ut diuitis,et pau/peris conflictus eſſet in terra, ſpectaculum maneret in cælo.Diues totus indutus diuitiarũ ſtabat armis: et cõtra pauper iacebat ipſa ueſtitus in carne:niſi for te lorica erat illi unum totius corporis uulnus.Diues morabatur ſeruorum choris,pauper exutus cute do lorum ſtimulis agebatur. Iaciebat impietatis tela di ues,clypeum miſerationis Lazarus opponebat: cru/delitatem ſuam diues pauperis uibrabat in uulnus, fruſtrabatur diuiti ſontem animam totus corpo/re deſerente migrauit: & calcata carne in ſpiri/tum totus armiger ſupernus aſcendit, ne ubi poſſit ferre diuitis crudelitas inueniret. Ob hoc .n. egerat Deus ut diues pauperis,pauper diuitis in oculis ſem/per eſſent,quatenus uiciſſim ſibi ambo curam de ua rio languore præſtarent.Aegrotabat pauper corpo/re,mente diues.Hinc eſt ꝙ differebatur cura paupe/ris,ut a paupere diues ſumeret de uulnere medicinã: de gemitu compunctionem:de lachrymis pœniten/tiam:de patientia exemplum:de fame miſericordiã: de ſiti ſenſum:ad ſummam,cæleſte de terrena com paſſione conſortium:certe ut tantis diues bonis ful/tus Deo gratus eſſet, quando gratus Deo pauper in malis omnibus uidente diuite permanebat. Merito ergo portabať ab Angelis,qui iacebat: qui lugebat, Abrahæ conſolabatur in gremio:et uiuit Deo ſemp,

» qui ſe ſibi uiuere nec ſciuit in mundo. Factum
» eſt, inquit, ut moreretur pauper, & portaretur ab
» Angelis in ſinu Abrahæ. Mortuus eſt autem & di/
» ues, et ſepultus eſt in inferno. Miſer accepit ante
animæ, q̃ corporis ſepulturam: nec ante quieti cor/
poris, q̃ pœnali traditus eſt ſepulchro: ut uiuat pœ/
» næ ſemper, cum ſit ſemel mortuus uitæ. Et ſepul/
» tus eſt in inferno: et uidit Abraham de longe, &
» Lazarum in ſinu eius. Immutatio quanta rerum:
quo deſcendit diues? quo pauper aſcendit? reſpi/
cit ibi ſurſum, quem deſpexerat hic deorſum: et ui/
det eum de inferno in ſinu Abrahæ, quem iacen/
tem ſe coram ſuperbo de ſigmate non uidebat.
» Pater Abraham miſerere mei, Stulte petit a patre
» miſericordiã, quam negauerat fratri. Miſerere mei.
Quid illi cum miſericordia, cui iam totum ceſſit in
pœnam? aut quæ illi ſupplicatio apud patrem pote/
rit ſubuenire, cui in ſinu patris reſidet accuſator. Pe/
ctus patris Lazarus tenet, & totã ſancti cordis pulſat
æquitatem, quatenus ſe filii patrem boni, mali iudi/
» cem ſeruet. Pater Abraham miſerere mei; & mitte
» Lazarum ut intingat extremum digiti ſui in aqua:
» et refrigeret linguam meã, quia crucior in hac flam
» ma. Mitte Lazarum: ut ipſe qui cruciatus mei cauſa
eſt, iam refrigerii miniſter extremum digiti ſui ſola
men modo ipſe porrigat, cui ego iacẽti manus meæ
» totius ſolatium tunc negaui. Et mitte Lazarum, ut
» intingat extremũ digiti ſui in aqua: et refrigeret lin/
» guam meam. Sitit itaq; guttã, qui uini lacus ut pau/
per ſitiret effudit: et ſtilla digiti extremi credit gehẽ/
næ flãmas extinguere, qui menſuris per totam diem

ebrietatis non extinxit incẽdia:ſed hanc ſibi guttam ad refrigerium dari petit,ad ardorem pauperis quã negarat. Iſta gutta eſt diues quæ te facit crudelem: iſta gutta eſt quæ os Lazari a te negata ſiccauit: quia
" ad refrigerium pauperis et gutta ſufficit,& mica. Cu
" piens,inquit,ſaturari de micis quæ cadebant de men
" ſa. Spargebatur panis:fundebatur uinum: & quod ad extremam uitam pauperis negabatur,hoc totam
" diuiti peribat ad pompam. Et mitte Lazarum,ut in
" tingat extremum digiti ſui in aqua:et refrigeret lin/
" guam meam. Lingua in capite caput mali: ipſa de/rogat egeno:inſultat pauperi:pietatem latrat:miſeri cordiam carpit:& merito prima eſt in gehenna, in cruciatu præuia,dux pœnarum, quia ipſa interdixit miſericordiam,cui datum fuerat ut iuberet. Et quã/uis ſeries lectionis et me compellat dicere,et uos in/uitet audire,qui ſit purpuratus diues, qui ſit Lazarus pauper,qui ſint quinque fratres diuitis,quomodo an te diem iudicii diues cruciatus ſentiat gehennæ, ſed dolor reuocat ad dicendum. Et ſi eſt ſub terra tar/tari carcer,ſi eſt καύσισ ardens,ſi eſt inferus ſine fine crucians,ſi eſt apparitor iſtis,quæ nos ad iſta rapiat poſt ſæculi labores: quid ſtupemus? ubi ſumus? quis eſt iſte qui nos eludit ſomnus? quæ eſt iſta quæ nos tenet obliuio lethalis? quare non omni/bus contemptis euadendi a malis talibus nobis ſola ſit cura,ne uiuentes mundo,ne aliis currentes,ad tan tas, tales, tam crudeles ſubito rapiamur pœnas? Et ſi eſt aſcendendi poſſibilitas ad ſuperna, ſi eſt fa/cultas uiuendi in cæleſtibus, ſi eſt Abrahæ ſinus bonis omnibus ad requiem præparatus, ſi eſt La/zarus in ſinu patris tanti, immo quia dubium

+ i. cõbuſtio +

non eſt,ubi et loca,et perſonæ,et nomina deſcribun
tur:quare non cælo mutamus terram? quare nõ ca/
ducis emimus æterna? quare non perituris manẽtia
cõparamus? ut et ſupplicia deuitemus inferni:& hæc
quæ audire deſideramus anguſte,late uidere, habe/
re,et tenere poſſimus.

DE VILLICO INIQVO. SERMO.CXXV.

OMnium quidẽ ciborum ſal ſalubre eſt
condimentum ſi menſura non deſit:
alioquin ſine modo & ipſum perit: et
quod ſalierit perdit:amarat .n. nimie/
tas quod poterat condire menſura: ſic
qui in nobis eſt ſenſus ſi teneat modum dat saporẽ:
intellectum parit:prudentiam generat: cor dilatat:
auget ingenium:maturat dicenda:audienda compo
nit:ſitq; ſibi dulcis:ſit deguſtantibus tota dulcedinis
plenitudo:et plane erit ille melleus ſenſus qui ore ꝓ/
feret nil amarũ.Hoc præmiſimus,ut ſit nobis in Euã
gelicis ſenſibus noſtri ſenſus conſtringenda menſu/
ra:quatenus uitalem cibum,diuinum paſtum, cæle/
ſtem ſaporem nõ uiolet,ſed cautiſſima nobis ſobrie
Rom.12 tate cuſtodiat,iuxta illud Apoſtoli. Non plus ſapere
q̃ oportet ſapere:ſed ſapere ad ſobrietatem.Sed iam
,, quid Dominus dixerit audiamus. Homo quidã erat
Luc.16.,, diues. Et quis erat homo iſte,niſi CHRISTVS? quis
diues, niſi ipſe,qui in paupertate noſtra totas crea/
,, turæ diuitias poſſidebat? Homo quidã erat diues.
Hoc Iudæis ſæpius inculcabat, ut intelligerent q̃ in/
eſſet ei locuples deitas,cui erat humana paupertas.

» Erat diues. Erat in maieſtate ſua diues, qui oculis Iudæorū erat pauper. Et quomodo diues nō erat, cui miniſtrabant Angeli? Virtutes parebant? elementa ſeruiebant? et quæ non erant, fiebant iuſſa: uocata ueniebant? Homo quidam erat diues: et habebat uillicum. Quem? niſi hominem, cui ad colendū mundum tota fuerat cōmiſſa poſſeſſio? Homo quidam erat diues, et habebat uillicum: et hic diffamatus eſt apud illū. Quaſi non præſcierit, quaſi non præuiderit, cui occulta nota ſunt: cuius oculis etiā illa nuda ſunt quæ teguntur. Et hic diffamatus eſt apud illū. Ergo ille famæ credidit? fama nuntiante cognouit? abſit: ſed qa illa quæ nouerat, quæ pietate uelabat, quærere tunc cœpit quādo accuſabat terra. Vox ſanguinis fratris tui clamat de terra: clamabat terra, clamabat cælum, dolebant Angeli, quando iam tota ſæculi fama loquebatur. Et hic diffamatus eſt apud illum q diſſipaſſet ſubſtantiam eius. Filius iunior ante iſtius hominis lectus eſt ſubſtantiā diſſipaſſe, nunc ipſius bona uillicus diſſipaſſe perhibetur. Sicut idem Deus, & homo CHRISTVS, idē paterfamilias, et pater: ſic huc eūdem eſſe & uillicum conſtat, et filium: eſt hic cauſarum diuerſitas: eſt mutatio nominū, nō eſt uarietas perſonarū. Et diffamatus eſt apud illū q diſſipaſſet bona ipſius, et uocauit eū. Vocauit per Euangelium. Et ait illi. Et quid per Euangeliū nō agit? Per quod mores arguit: occulta nudat: conſciētiam pandit: cōmiſſa caſtigat: dinumerat mala: et in his præſiſtenti minatur pœnā, quāuis cōuerſo ueniā repromittit. Et uocauit eū: et ait illi: quid hoc audio de te? Cognita uelut audita imputat, quia in reū nō uult accelerare ſententiā: et conuictū penes ſe, uelut

Gen. 4.

Luc. 15.

accuſatũ cõuenit,qui iudiciũ geſtit uenia ſic præire.
„ Quid hoc audio de te? redde rõnẽ uillicationis tuæ,
„ iam.n.non poteris uillicare. Tam piis tã ſeuera cur
iungit? cur ante a uillicatione ſubmouet,q̃ rationẽ
„ cognoſcat? Redde rõnem,iam.n.non poteris uilli/
„ care. Rõnem modo inſtar hominis expetit: modo
„ ſicut Deus inſtantia denuntiat,et futura. Redde ra/
„ tionem,iam.n.non poteris uillicare. Rõnem petit,
nõ ut exigat,ſed relaxet:petit,ut petatur:petit hic,ne
petat ibi:petit in ſæculo,ne petat in iudicio: petit ci/
to,ne pœnarũ tempus tẽpus ſatiſfactionis excludat.
„ Redde rõnem uillicationis tuæ,iam.n.nõ poteris uil
„ licare. Quare? quia uenit finis uitæ: tẽpus mortis:
iam te apparitio ſuperna conſtringit:iam iudiciũ uo
cat.Feſtina ergo,ne ſatiſfactionis tempus perdas:qui
„ tempus operis perdiſti. Redde rõnem. Hoc eſt di/
cere,compone rõnem,cõpone tua, ne reddas mea;
compones aũt,ſi iam deſines diſſipare: priora debi/
ta ſuſcepi ego,cum te ſuſcepi:ſolui ego,cum te abſol
ui:ego cognitor pro te cognitori audiendus aſtiti:iu
dicium intraui iudex:rei mei reus factus ſum: a pœ/
nalibus ſuſcepi pœnas:a damnatis ſententiam nõ re
fugi:mortis perditor mortem excepi:penetraui in/
feros deſtructor inferni:ut te per iſta non modo ſub
ducerem tuæ pœnæ,ſed & meæ conſortem facerẽ di
gnitatis.Age ergo,ut te quem tempus tuæ uillicatio
nis excluſit,perpetuitas meæ donationis ĩcludat.Sed
„ uillicus quid rñderit iam perſcrutemur. Ait,inquit.
intra ſe:quid faciam? Quid faciam modo? ſemper
homo bona facere tunc cupit,quando mors faciẽdi
„ tẽpus ademit. Ait,inquit,intra ſe. Quærit, inquit,
intra ſe conſiliũ,qui foris unde ſibi iam ſuccurreret

„ non habebat. Ait intra ſe. Pungit cor ſuum,ſtimu/
lat mentē ſuam,& omnia uexat interna,ut a ſe pœni
„ tentiam,quā pro ſe dare poſſit, extorqueat. Fodere
„ non ualeo. Non uires iſti,ſed tempora defecerāt ad
„ laborem. Fodere non ualeo:mendicare erubeſco.
Confuſionem futuri iudicii pertimeſcit,in quo iā nō
pœnitendi tempus eſt,ſed pœnarum:et ubi reus plus
de conſcientia,quam de gehennæ erubeſcit incēdio.
„ Mendicare erubeſco. Et quis non erubeſcit in cæle/
ſtibus mendicare? Miſer quem temporalitas habuit
diuitem,mendicum ſempiternitas poſſidebit: et ha/
bebit hunc nudum tartarus,quem locupletem ſuſci/
pere cælum potuit,& tenere. Præſens figura rendit
ad populum:ſed bonum nobis,bonum nimis, ſi ad
nos iſta aptemus ſinguli, ſi ad nos iſta referamus,
qui in terra nos debemus ſentire uillicos, dominos
nō putare: prorogationis temporariæ miniſterium
ſuſcepiſſe,non inueniſſe ius perpetuum poſſidendi:
cauere ne ad patremfamilias fama uerſæ ſubſtan/
tiæ nos præcedat:iuxta illud Apoſtoli. Quorundam i.Tim. 5
peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad iudicium:
quoſdam autem et ſubſequuntur. Non peruenit ad
ſtatutum terminum uitæ qui uillicationis amittit
tempus: quem ſonarit credita diſſipaſſe. Hinc hinc
eſt immaturus exitus:hinc eſt ante diem mors: hinc
eſt uocatio amara:hinc eſt ſeipſa acerbior redhibi/
tio,ſicut Propheta lamentatur clamans. Viri ſangui/ Pſal. 54.
num,et doloſi non dimidiabunt dies ſuos. Sed utinā,
quando nos de uocatione commonet ægritudo,quā
do febris a uillicatione inclementer excludit, quan/
do uis doloris ad reddēdam uillicationē properare
compellit,præſentis uillici factum,ſenſumq; ſequere

mur:conuerteremur ad animæ conſilium:ad cõpun
ctionem cordis:ad mentis pœnitentiã:ad miſericor/
diæ ſuffragium:ad pietatis patrocinium:ad cõfeſſio/
nis aduocationem:certe peteremus dominicorũ chi
rographa debitorum:et ſi non tota,uel media, ſicut
iſte uillicus,ad noſtram ueniam ſolueremus: ut qui
bona credita diſſipando iniquitatis uocamur uillici,
in nouiſſimis pia fraude ipſius laudem iudicis conſe
quamur. Et laudauit,inquit, uillicũ iniquitatis. Et
„ quia Euangelici factum uillici non paruam generat
quæſtioné,qui reus de multis unam legitur placuiſſe
per fraudé: quare placuerit ſic, uel quis ſit iſte,ſequé
ti per Deum plenius ſermone pandemus.

DE EODEM. SER/ MO.CXXVI.

QVam ſit cõmodum, ꝗ lucroſum debitorũ
nodos ſoluere,cautionũ uincla laxare, præ
ſentis uillici nos edocet,& informat exem/
plum:qui dũ chirographorũ cumulos pio
moderatur aſſenſu, non modo euaſit cer/
tiſſimas diſcuſſionis anguſtias,ſed etiam diſcuſſoris
laudem manſuram ſæculis conquiſiuit. Et uos fr̃es,
quod de præſenti lectione uobis fecit promiſſio me
debere,auditu piiſſimo tẽperate:ne me, uoſq; ſimul
oneret ſeuera diſcuſſio,quos intelligentia poterit be
nigne releuare. Vnde quæ ſuperſunt lectionis iam ſe
quamur:et conſilium uillicus quod inuenerit audia
Luc.16 „ mus. Ait,inquit,intra ſe. Quid faciã, quia dominus
„ meus aufert a me uillicationem? fodere non ualeo:
„ mendicare erubeſco:ſcio quid faciam. Conuocatis

» itaque ſingulis debitoribus Dñi ſui, dicebat primo.
» Quantum debes domino meo? At ille dixit. Cétum
» cados olei. Dixitq; illi. Accipe cautionem tuam, et ſe
» de cito: ſcribe quinquaginta. Deinde dixit alii. Tu ue
» ro quantum debes? Qui ait. Centum coros tritici. Et
» ait illi. Accipe literas tuas: & ſcribe octoginta. Et lau
» dauit Dominus uillicum iniquitatis ꝙ prudenter fe/
» ciſſet. Vel nunc liquet in Euágelicis lectionibus ob/
ſcuratas myſteriis diuinis, ſupernis uelatas ſenſibus
contineri q̃plurimas quæſtiones: nec facile humano
intellectui ſubiacere quod ore CHRISTI de cæleſti
» bus profertur arcanis. Et laudauit, inquit, Dominus
» uillicum iniquitatis ꝙ prudenter feciſſet. Rogo qd
hoc loco mundanus capit animus? quid hic cómu/
nis capit, & recipit auditus? ubi inter uillicum, & do
minicos debitores uerſutæ fraudis laudatur inuétio:
ubi debitoris honeſtas tollitur: aufertur pudor: uiola
tur innocentia: uerecundia tota ſepelitur: ubi uillicus
reddendæ rationis tempore plus ardet in fraude, q̃
tempore uillicationis anhelauit in luxu: in articulo
diſcuſſionis ipſum dominicum plus in diſpendiũ ſæ
uit, q̃ diebus ſuæ fudit, & diſperdidit actionis: et qui
ante ſubſtantiam uacuauerat diſſipando, uacuando
chirographa quod remáſerat plus euertit: nec curat
unde poſſit ſarcire quod deerat, ſed quod remanſit
quemadmodum minorare poſſit excogitat. Dicebat
» debitori. Quantum debes Domino meo? Nó dice/
bat quantum debes mihi. Conueniebat conſcientiá:
teſtabatur debitoris animum ſic dicendo. Et qd eſt,
ꝙ ſine reſpectu Domini debitor ad tátam fraudem
» uillico conſpirauerat? Quantum debes Dño meo?
» Dicit ille. Centum cados olei. Accipe cautioné tuá:

„ & ſcribe quinquaginta. Ad tantam fraudem uilli-
cus conſpirabat,& agebat ut totam fidem perderet,
„ dum mediat cautionem. Quantum debes Domino
meo? Sciebant ambo quia præſens erat ubiq;,& ſem
per ſupernus creditor:nec poterat fraude præueniri:
ſed neq; in oculis Dominicis deſinit, ſemel cœperit
qui furari.Eſto tamen ſit humani moris, ut debitor
quærat compendia fraudulenta,et uillicus ſibi con-
ſulat ſic furando:Dominus iterũ quare probat frau-
dem? furta collaudat? prædicat falſitatem? quod ẽ
nequitia,prudentiam dicit:et hoc piũ iudicat, quod
multis peſſimum falſitatis præſtat exemplum? Sa-
piat ita carnalibus ſenſibus,ſpiritualibus quod eſt di
uini luminis iam luceſcat. Iterata eſt parabola per
uillicum,quæ fuerat iuniorem prælibata per filium.
Villicus iniquitatis a mammona iniquo gẽtium po-
Luc.16 pulus nuncupatˀ.Facite uobis,inquit,amicos de mam
mona iniquitatis,qui relicto creatore totũ ſe mam-
monæ tradiderat ſeruituti. Quiſqs eſt ab huius mã-
monæ captiuitate liber,& pecuniæ iam crudeli pon-
dere non grauatur,conſiſtat in ſpecula cæleſti, et in-
de deſpectet mammonã,mundo,& mundanis tyran
nico furore dominãtem. Imperat gentibus:iubet re-
gnis:bella mandat:comparat bellatores:ſanguinem
uẽdit:agit mortes:prodit patrias: urbes deſtruit:ſub-
dit populos:arces urget:uexat ciues:foro præſidet:ius
delet:fas,nefaſq; confundit:et ad mortes uſq; tenden
do,fidem tentat: uiolat ueritatem:famam carpit:ho
neſtatem diſſipat:ſoluit affectus: innocentiam tollit:
pietatem ſepelit:neceſſitudinem ſcindit: amicitiam
ſubruit.Et quid plura? hoc eſt Mammona,dominus
iniquitatis,qui inique humanis & corporibus domi-

natur,& mentibus.Huius ergo mammonæ uillicus,
hoc eſt Gentilis populus diſſipatæ taliter ſubſtantiæ
reus a Domino per Euangelium conuenitur, ut red
dat rationem uillicationis ſuæ,id eſt naturalis boni.
Cui tunc dicitur. Iam non poteris uillicare, quan/
do ei finis ſæculi nuntiatur.Credit deniq; iuxta Apo i.Cor.7.
ſtolum,figuram præterire mundi:tranſire tempora
uillicationis humanæ:et intra ſe,in ſe reuerſus, quid
facere deberet interrogat. Ait,inquit,intra ſe.Quid
faciam? Ingemuit cor:doluit mens:reſpondit fides:
credulitas dedit conſilium ſalutare,ut uillicus ad ue
rum dominum iam rediret:et erogando mammo/
nam,ſæuum dominum ſuæ uictor ſubderet ſeruitu/
ti:ut fieret ſalutis occaſio,quod perditionis extiterat
inſtrumentum.Pergit ergo uillicus gẽtilis quondã,
iam Chriſtianus,ad primũ debitorem dñi ſui, quẽ ẽ
Iudæum interrogat debitorem:quid,quantũq; inter
rogat,quaſi neſciat modũ debiti: portitor cautionis
nouerat iam per Euangelium,ſed interrogando cõ/
feſſionem taliter requirebat:deniq; et qualitatem, et
quantitatem debiti confitetur,dicens. Centũ cados
olei. Quare non argenti,uel auri põdus? quare nõ
centum decem,aut nonaginta,ſed centũ? ut et de de
bito,et de numero cæleſte luceat ſacramentũ.Debe/
bat Iudæus oleum,quod chirographo legis ad ungẽ
dos reges,ꝓphetas,et ſacerdotes,Chriſtiani chriſma
tis acceperat in figurã:donec ad ipſum regũ, et pro/
phetarum,et ſacerdotũ principẽ perueniret:cui tota
reddenda,et infundenda erat centenaria chriſmatis
plenitudo. Sed quia contra cautionis fidem debi/
tor, ne debitum redderet, occidit impius credito/
rem : legalis ipſa cautio peruenit ad gentes, hoc eſt

lex,ut Iudæus conuictus per gentilem, quia debitum
conuertit in crimen,pœnitentiæ ſoluat uſurā. Vides
ergo quia uillicus non fraudem, ſed pœnitentiā ſua/
det:ſollicitat ad acquirendam miſericordiā, non im
„ pellit ad falſum,cum dicit. Accipe cautionem tuā:
„ ſede cito:& ſcribe quinquaginta. Quinquageſimū
numerum ad miſericordiam pertinere Dauid pan/
Pſal. 50. dit,cum pſalmum quinquageſimm cantat,clamās.
Leu. 25. Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericor/
diam tuā.Quinquageſimus numerus patefecit miſe
ricordiā,dum quinquageſimum annū, qui eſt Iubi/
leus,lex debitorū omnium,omnium contractuū de
lere,et ſoluere ligamenta pſcribit.Villicus ergo agit
iſte ut per miſericordiam CHRISTI idoneus ſit Iu/
dæus,qui per cautionem legis inſolubilibus cōfuſus
Rom.ii. debitis tenebatur.Debet Iudæus oleū, qui iuxta Apo
ſtolum,feracis in ſe oliuæ pinguedinem incredulita
tis ſterilitate ſiccauerat.Vnde & Euangelicæ fidei ca
lore iam tota redit in ramos:Chriſtiano totam reui
„ uiſcit in gratiam. Deinde alii dicebat,Tu uero quā/
„ tum debes? Qui ait.Centum coros tritici. Poſteaq̄
granum tritici,quod eſt CHRISTVS,ſatū eſt in ter/
ra noſtræ carnis,& ad ubertatē ſupernam per Domi/
nicam fœcundatum eſt ſepulturā, factū eſt ut homo
Ioā.12. Centeſimum fructum ſuo iā debeat auctori: Niſi,in/
quit,granum frumenti cadens in terrā mortuū fue/
rit,ipſum ſolum manet.Vidēs ergo uillicus ſatis pro
„ uidet,cum dicit. Accipe cautionem tuam, & ſcribe
„ octoginta. Quia ſicut quinquageſimus miſericor/
diam confert,ita octogeſimus totam fidem præfigu
rat,& gratiam.Hic eſt numerus,in quo Decalogum
legis eſſe,& ogdoadem gratiæ ſatis gnarus legis, ſa/
tis ſtudioſus

tis ſtudioſus Euangelii lector intelligit. Itaq; uillicus cũ dicit ſcribe octogita, id agit, ut per gratiá ſoluat, quod reddere non poterat per naturam. Bene ergo iſte uillicus meruit laudem domini ſui, qui in chirographis nõ fraudẽ molitus eſt, ſed ſalutẽ: ꝙ autem „ dixit. Prudentiores ſunt filii ſæculi in generatione „ ſua, ꝗ filii lucis. Ita intelligendũ eſt: quia qui erant filii ſæculi quódá, id eſt Gẽtiles, nũc electi ſũt Dei: & qui erant filii Dei, hoc eſt Iudæi, nunc in filiis ſæculi „ ſunt relicti. In generatiõe ſua. Qua renati ſunt, nõ qua nati ſunt: Scribantur hæc, inquit, in generatione Ps. 101. altera. Altera hæc eſt generatio quærentium Domi Pſal. 23. num. Deus autem ſcientiæ, & illuminationis illuminet corda ueſtra: & totam ſcientiæ ſuæ plenitudinem in ueſtræ mentis infundat arcanum.

DE DECOLLATIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO. CXXVII.

Qui falſo. D. Chryſoſtomi titulo editus eſt.

HOdie nobis Iohãnis uirtus, Herodis feritas dum refertur, cõcuſſa ſunt uiſcera: corda tremuerunt: caligauit uiſus: intellectus hebuit: aufugit auditus: aut quid cõſtat in ſenſibus humanis, quãdo perdit uirtutum magnitudinẽ criminũ magnitudo? „ Herodes, ĩquit, tenuit Iohãnem: & alligauit eũ: Mat. 14. „ & poſuit in carcere. Iohãnes uirtutũ ſchola, magiſteriũ uitæ, ſanctitatis forma, norma iuſtitiæ, uirginitatis ſpeculũ, pudicitiæ titulus, caſtitatis exẽplũ, pœnitentiæ uia, peccatorũ uenia, fidei diſciplina, Iohã

nes maior homine,par Angelis,legis ſumma,Euan/
gelii ſanctio,Apoſtolorũ uox,ſilentiũ Prophetarũ,lu
cerna mũdi, præco iudicis, ꝑcurſor CHRISTI, me/
tator Domini,Dei teſtis,totius medius Trinitatis,da
tur icæſtui:traditur:adulteræ addicitur ſaltatrici.Me
rito ergo concuſſa ſunt uiſcera : corda tremuerunt.
At Horodes ipſe eſt qui profanauit templum :ſarcer
dotium ſuſtulit:cõfudit ordinem : temerauit regnũ:
corrupit quicquid erat religionis:quod uitæ,quod le
gis,quod morum,quod fidei,quod diſciplinæ,perdi
dit,& cõfudit.Herodes ſicarius in ciues,in nobiles la/
tro,populator in ſocios,in domeſticos prædo,interẽ
ptor plebis,occiſor filiorum, homicida ĩ extraneos,
in proprios parricida,inebrians cruore terram, ĩ ſiti
ſanguinis permanebat.Hinc eſt ꝙ Iohãnis ſanguinẽ
pium ingenti poculo crudelitatis abſorbuit: ſed ipſa
,, lectio iam loquatur. Herodes,inquit,tenuit Iohan/
,, nem:& alligauit eum. Qui uincula ſoluerat pecca to
rum,peccatoris uinculis alligatur:ut uincta uenia lo
,, cum ueniæ non relinquat. Alligauit eum:& poſuit ĩ
,, carcere.Herodes tu adulterium facis,& in carcerem
uadit Iohanes? ſic iudicas ſedens ĩ loco iudicis reus?
in loco uindicis inocentiæ perſecutor?Rogo ubi re/
rũ facies? ubi fama?ubi pudor?ubi exiſtimatio publi
ci cognitoris?certe ubi Deus?ubi homo?ubi fas?ubi
lex?ubi ipſius iura naturæ? ſimul omnia ſunt Hero/
,, des te agente,te iudicãte,te iubente cõfuſa. Tenuit,
,, inquit,Iohannem:& alligauit eum:& poſuit in carce
re.Herodes te cauſa petit:te arguunt uincula: te car/
cer accuſat:te diuulgat producta in publicum Iohan
nis iniuria : cauſam cuſtodiæ qui requirit,inuenit in
te quod puniat:et in Iohanne quod doleat. Iohãnes

orbi notus, fama uirtutis cognitus, celebratiſſimus ſanctitate, dum trahit ad ſe ſuæ inquiſitores iniuriæ, facit ut tuus cunctis innoteſcat incæſtus: agit ut te habeat confuſio publica, quem corrigere non potuit ſecreta correctio. Herodem Iohãnes monitis, nõ accuſatione pulſabat: corrigere uoluit, non perire: ſed Herodes facibus libidinis ardens perire maluit, quã re/dire: & uxorem fratris illicite poſſidere. Capitiuis criminũ, innocẽtiæ inimicis, odioſa fit ſemper libertas: uirtus cõtraria uitioſis: ſacrilegis exoſa ſanctitas: inimica caſtitas impudicis: corruptis integritas pœna: luxurioſis aduerſa frugalitas: crudelibus miſericordia, pietas impiis, iniuſtis iuſtitia nõ ferenda: probat
» hoc Euangeliſta cum dicit. Dicebat enim illi Iohã/
» nes: non licet tibi habere uxorem Philippi fratris tui. Ecce unde Iohannes offendit: ecce unde Herodes furit: malos qui monet offendit: incurrit odium qui arguit criminoſos. Dicebat Iohannes quod erat legis: quod iuſtitiæ: quod ſalutis: certe quod erat nõ odii, ſed amoris: ecce qualem cõſecutus eſt ab impio pro
» pietate mercedem. Volens, inquit, occidere eum, ti
» muit populum. Facile deuiat a iuſtitia, qui in cauſis nõ Deum, ſed hominem pertimeſcit. Hic timor peccandi facultatẽ differre poteſt, auferre nõ poteſt uolũtatẽ: unde etiã quos ſuſpẽderit a crimine auidiores reddit ad crimen: & æſtuat aĩo quouſq; pficiat qđ cogitat malũ. Solus eſt Dei timor q mentes corrigit: fugat crimina: ĩnocentiã ſeruat: perperẽ tribuit facultatẽ. Sed audiamus ipſam Iohãnis beatiſſimi paſſionẽ.
» Die, inquit, natalis Herodis ſaltauit Herodiadis filia
» in medio triclinio: et placuit Herodi: unde iureiurã/
» do pollicitus eſt dare ei quodcũq; poſtulaſſet ab eo.

„ At illa præmonita a matre ſua, da mihi, inquit, hic i
diſco caput Iohãnis Baptiſtæ. Hæc eſt mulieris an/
Gen. 3. tiqua malitia, quæ Adam eiecit de Paradiſi deliciis:
hæc cæleſtes homines fecit eſſe terrenos: hæc huma
num genus miſit in infernũ: hæc uitam abſtulit mun
do propter unius arboris pomũ: hoc malũ quod ho
3. Re. 19 mines ducit ad mortẽ: hoc malũ fugit Elias prophe/
ta: & cuius lingua clauis facta eſt cæli, tanq̃ reus fugit
a facie mulieris: hæc inuenit uerũ laborem, et preſſu/
ram, quæ nunc occidit Iohannẽ Baptiſtã: deiicit pue
ritiam: perdit iuuentutẽ: illicit, & inquietat emortuã
„ ſenectutẽ. Præmonita a matre ſua, da mihi, inquit,
„ in diſco caput Iohãnis Baptiſtæ. De matris pectore
dans rugitũ noua bellua, contẽpta corporis præda,
„ caput ipſum truncatura peruadit. Et cõtriſtatus eſt
„ Rex: propter iuſiurandũ tamen, & propter diſcũben/
„ tes iuſſit dari: miſitq; decollari Iohannẽ: & allatũ eſt
„ caput eius i diſco: & datum eſt puellæ: & puella dedit
„ matri ſuæ. Audiſtis fratres, quanta ſit nata de uolu/
„ ptate crudelitas, de libidine impietas. Et allatũ eſt
„ caput eius in diſco. In arenã uertitur domus: mẽſa
migrat in caueam: fiunt de pranſoribus ſpectatores:
furore mutatur conuiuiũ: fit cibus cædes: uinũ tran/
ſit in ſanguinẽ: finis apponitur natali: in ortu exhibe/
tur occaſus: conuiuiũ in homicidiũ cõmutatur: orga
na tragœdiã perſonant ſæcularem: intrat beſtia, non
puella: quærit amputare, non ſaltare: diſcurrit fera,
non fœmina: ſpargit iubas per ceruicẽ, non capillos:
mẽbra dilatat ãfractibus: ſæuitiæ creſcit augmentis:
fit grandis crudelitate, non corpore: & ſingularis fe/
ra uſq; dum capiat prædam, fremit ore: dentibus frẽ
dit: ferrũ nõ ſuſcipit, ſed producit. Verũ ne quis exiſti

mēt declamare nos uelle de talibus: nos non declamare uolumus, ſed clamare, ut feſtiuitatum gaudia ſint cauta ueſtrarum: nataliūq; ueſtrorum ſolēnitas teneat in exultatione menſuram: epulis noſtris interſit CHRISTVS: in facie prandeatur auctoris: honeſtate conuiuii natura ipſa quæ uos producit honoretur: lætitia mēſæ ueſtræ pertingat ad pauperes: familia ueſtra innocentiæ tripudiet diſciplina: luxus abſiſtat: fugetur effuſio: ſaltatricum peſtis, lenocinia cantorum, uoluptatum fomenta, uentris onera, naufragia mentium, cum Herodiadis conuiuiis abſcindantur: ut præſens gaudium ueſtrum ad lætitiam perueniat ſempiternā. Hodie fratres ſermonem tulimus nō in Herodem tantum, ſed etiam in Herodiadem: quia ſatis auditor intelligit, quāta ſit felicitas Martyris, quando miſeriam perſecutoris audierit: ſcire tamen nos conuenit, qa & Iohannes de morte ſua natus eſt, & de natali ſuo mortuus eſt Herodes.

IN DIVVM APOLLINAREM EPISCOPVM, ET MARTYREM. SERMO.CXXVIII.

BEatus Apollinaris primo ſacerdotio ſolus hāc Eccleſiā Rauēnatem uernaculo, atq; inclyto martyrii honore decorauit. Merito Apollinaris, quia iuxta mādatū Dei ſui hic perdidit animā ſuā, ut eā inueniret in uitā ſempiternā. Beatus, qui ita curſum cōſumauit, fidē ſeruauit, ut uere primus, a crcdentibus ſuo repperiretur in loco. Nec eū quiſq̃ cōfeſſoris uocabulo minorē credat eſſe, q̃ martyrē, quem Dei nutu cotidianū, & multiplicē reuerſum cōſpicit

i.Cor.15 ad agonem. Audi Paulum dicentẽ. Cotidie morior. Semel mori parũ eſt eũ, qui poteſt regi ſuo glorioſam ſæpe de hoſtibus referre uictoriã. Non tã mors, q̃ fides, & deuotio martyrẽ facit: & ſicut uirtutis eſt, ĩ acie, in cõflictu, pro regis amore ſuccũbere, ita perfectæ uirtutis eſt diu agere, & cõſumare certamina. Nõ ideo perſecutus eſt martyrẽ, quia non intulit mortẽ, ſed probauit martyrẽ, quia nõ elicuit fidẽ: iniecit tela quæ potuit, & oĩa armorũ ſuorũ genera callidus exegit inimicus, nec tñ fortiſſimi ductoris mouere mentem potuit: aut temerare cõſtantiã. Sũmum eſt fr̃es pro Domino præſentẽ uitã ſi neceſſe ſit contẽnere, ſed glorioſum eſt etiã cũ uita mundũ ſuo tẽnere, & cõculcare cũ principe. Feſtinabat CHRISTVS ad martyrẽ: martyr ſuum feſtinabat ad regẽ. Bene diximus feſtinabat, iuxta illud ꝓph̃æ: Exurge ĩ occurſum
Pſal.58. mihi, & uide. Sed ut propugnatorẽ ſuũ ſibi Eccleſia ſancta retineret, CHRISTO uehemẽter occurrit: ut uincenti iuſtitiæ reſeruaret coronã: & ſibi belli tẽpore ꝓliatoris ſui pſentiã cõdonaret. Fundebat ſæpe cõfeſſor ſanguinẽ ſuũ: ſuiſq; uulneribus fide mẽtis ſuæ teſtabat̃ auctorẽ. Cælũ ſuſpiciens carnẽ deſpiciebat, & terram. Vicit tñ, tenuit, & a ſuo deſiderio retardari martyrẽ tenera adhuc Eccleſiæ ĩpetrauit infantia: infantiã dico fr̃es, q̃ totũ ſemper obtinet: q̃ plus lachrymis, quã uiriũ ratione cõtendit. Neq;.n. tantũ uultus, & ſudor fortiũ, quãtũ poſſunt lachrymæ paruulorũ, quia ibi corpora, hic corda franguntur: ibi mentis iudicia uix mouẽtur, hic tota pietas ĩclinata deſcendit. Et quid plura fr̃es? egit, egit Eccleſia ſancta mater, ut nuſq̃ a ſuo ſepararet̃ Antiſtite. Ecce uiuit: ecce ut bonus paſtor ſuo medius aſſiſtit ĩ grege: nec unq̃ ſe-

paratur ſpiritu,qui corpore præceſſit ad tempus:præ
ceſſit dico habitu: cæterũ ipſa inter nos corporis ſui
habitatione quieſcit. Extinctus eſt diabolus:perſecu-
tor occubuit:ecce regnat,& uiuit, qui ꝓ rege ſuo de-
ſiderauit occidi,qui uiuit,et regnat cum Patre,ĩ uni-
tate Spiritus ſancti Deus per oĩa ſæculoꝝ ſæcula.

IN DIVVM CYPRIANVM MARTYREM. SERMO. CXXIX.

QVoniã hodie Deo ĩ natali ſancti Cypriani martyris cõuenimus, in quo miro certamine de dia-bolo triũphauit:et qa nobis uirtutũ ſuarũ glorioſũ reliqt exẽ-plũ:ideo exultare nos conuenit, et lætari. Natalé ergo Sancto-rum cum auditis chariſſimi, nolite putare illũ dici, quo naſcuntur in terrã de carne, ſed de terra in cæ-lum: de labore ad requiẽ: de tẽtationibus ad quietẽ: de cruciatibus ad delicias,nõ fluxas,ſed fortes,et ſta-biles,et æternas: de mũdanis riſibus ad coronam,et gloriã.Tales natales digne Martyrũ celebrãtur. Cũ ergo huiuſmodi feſtiuitas agiẽ,noli æſtimare chariſ ſime ꝙ in ſolis prãdiis, et ꝓfuſioribus epulis natales Martyrũ celebrẽtur,ſed imitãdũ tibi proponiẽ qđ in memoria martyris celebras.Aſpice ergo chariſſime alacritatẽ populi circũſtãtis: in hac.n.die aliqñ turba aſtitit impiorũ,cũ ſanctus Cyprianus iuſſu tyrãni fe-riretur:turbæ erant malorũ expectantiũ chori,nunc multitudo fidelium ad collætandum deuota conflu xit; tunc turba ſæuientium, nunc exultantium: tunc

deſperatorum,nunc ſperantiũ. Iccirco ergo natales Martyrum annua lætitia celebrantur,ut quod ſemel actum eſt,per omne æuum in memoria maneat deuotorum.Geſta res eſt chariſſime,ne te diceres ignorate: celebratur ãnua,ne dicas,oblitus ſum. Ad hæc ergo imitanda uos animate chariſſimi:hãc magnanimitatis gratiam concupiſcite: hoc petite dari uobis,quod ille meruit adipiſci. Omnes .n. cæleſtia cupientes terrenorũ bonorũ laqueis irretiri non poſſunt,quia cõnuerſationẽ ſuam in cæleſtibus ſtatuerunt.
Phil. 3. Sicut ait ſanctus Apoſtolus.Noſtra autem conuerſatio in cælis eſt.Dirigatur ergo cordis noſtri deſiderium ad habitationem cæleſtem, ubi quum diſperſus fuerit pauperibus theſaurus ueſter,illic erit & cor ueſtrum. Theſaurus autem bonorum omnium CHRISTVS eſt,qui uos cum Patre,et Filio, et Spiritu ſancto donis cæleſtibus,et nunc,et in æternum cumulare,et replere dignetur.

IN CONSECRATIONE EPISCOPI. SERMO. CXXX.

SIcut magnæ promiſſionis longa expectatio accendit animum,mentem fatigat,ita ſenſus omnes,& interna ipſe uiſcerum ſuſcitat optatus promiſſionis effectus. Hinc
Iſa. 52. eſt ꝙ hodie,ſicut dixit Iſaias,Eccleſia mater ſancta feſtiua,tota gaudens, & compta proceſſit, induit ſe tunicam iucunditatis ſuæ:& ſicut ſponſa impoſuit ſibi mitram:ac uario ſe compoſuit,& decorauit ornatu:ut cælum ſtellis fulget luminibus,& terra uernat floribus ſuis,&ut hortus,pducit germina ſua,

ita produxit lætitiam in cōſpectu omnium filiorum ſuorum:quia,iuxta pollicitationē Dauid, Hodie pro patre natus eſt ei filius, qui eam non pondere,incli-net,non auctoritate deterreat, non cōmotione ſolli citet,non aſperitate conturbet,ſed fideli ſuſtentet ob ſequio:cura peruigili faciat perſecuram: ſollicito la-bore neceſſaria procuret:familiam blanda inſtitutio ne componat:hoſpitibus occurrat:parētibus ſeruiat: regibus obtemperet:poteſtatibus collaboret: det ſe-nibus reuerentiam:pueris gratiam:fratribus amorē: paruulis impendat affectum: liberam per CHRI-STVM cūctis exhibeat ſeruitutem. Dauid dixit.Au di filia,& uide.Ego dicam. Audi mater, & uide: pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. Sint prudentia ſenes: grauitate patres:charitate filii:uirtute iuuenes:dulce dine ſoboles:innocētia infantes:malitia paruuli: quæ mundi ſunt neſcientes:totam regni Dei præſentiam poſſidentes,atteſtāte Domino,cum dicit.Sinite par-uulos uenire ad me, talium eſt enim regnum cælo-rum.Tales generat perpetuæ uirginitatis copula: ta-les generat cæleſtis uitæ coniunctio,ſexus neſcia,cō-ceptus conſcia,gnara partus,corruptionis ignara,pu dore integra,integritate clauſa,caſta pignoribus,fœ cūditate diffuſa.Hæc tam pia mater dum unius ger-minis ſui hodie natalitia feſta celebrat,ſinus aperit: extendit amplexus:emittit uocem: diuinis cantat in canticis,ut omnes aduocet:omnes capiat: omnes ad congaudendum ſibi gremio charitatis includat. Ad eſt ipſa etiā mater Chriſtiani perennis, & fidelis im-perii,quæ dum fide,opere miſericordiæ, ſanctitate ī honore Trinitatis beatam ſectatur,& imitatur Eccle ſiam,procreare,amplecti,poſſidere,auguſtam mer-

Pſal.44. Pſal.44. Mat.19.

ruit Trinitatem. Sic remunerat Trinitas in ſui amo/
re, et ardore feruentes: iſta meruit ut daret ſibi hono
rem: gauderet, quod ſibi fecit ei de gratia religioné
conſimilé. Iſta meruit ut genetricis dignitas per ge/
netricé redundaret i poſteros. Orate fratres ut Chri
ſtiani principes quia pia deuotione dignantur no/
ſtris occurrere gaudiis, noſtris ſolénitatibus itereſſe,
ipſos quoq; pari gratia omnium ſacerdotú longo in
tempore obſecratio deuota cómendet.

IN ILLVD IOHANNIS. SI QVIS SFRMO/ NEM MEVM SERVAVERIT : ETC. SERMO. CXXXI.

SAepe diximus ꝙ Deus corporeis ocu/
lis non uidetur, ꝙ Diuinitas non clau/
ditur mente carnali, ꝙ humana ratio
rerum non capit conditoré, ſed Deum
ſola fides attingit: credulitas ſentit to/
ta: nec quantus eſt, ſed quia eſt, hominis quátuſcunq;
eſt intuetur aſpectus. Deniq; Moyſes, qui de ſeruo in
Exo. 33. amicú, de homine promouetur i Deum, Dei faciem
quærit, ſed non inuenit: petit, ſed non accipit: et ut po
ſteriora tantú Dei uideat admonetur: quatenus ho/
mo Deú quærat ſequi, non præcedere: neq; ante Deú
quæ ſint quærere præſumat, ſed ꝙ poſt Deú ſint oía
adorator agnoſcat. Crebro Deus hominibus formá
hominis demonſtrat, et magnitudiné ſuá tantá bre/
uem noſtri corporis colligit in figurá, ut p̃ſentiá di/
uiná poſſit infirmus noſter oculus intueri: anguſtus
noſter recipere poſſit aſpectus. Sic ad Abrahá Deus
Gen. 18. uenit in hominis forma: ſuccedit hoſpitis in figura:

et laſſi uiatoris in morem accepit pedibus ſuis aquá:
ſed et inuitatus ad menſam uituli,et panis appoſitio
ne ſaturatur:et ita ſe totus humano credit,et cõmit/
tit obſequio,ut ipo tactu,uiſu,uerũ hominẽ uideatur
explere: & hoc eo tẽpore, quo uerus Deus ſterilitati
extremæ ſenis deſperatæ patefactis uiſceribus in par
tum ſobolẽ largiturus aduenit. Sic Iacob uianti con Gen.32.
uiator occurrit:& ita ſe humano collegio ſociũ præ/
bet,ut prouocanti homini Deus totus in luctã inſera
tur:& tunc uideatur neruis,aut lacertis uincere,quan
do uictor cæleſtia dat dona, munera dat diuina. Sic
Iſaias Deum regali habitu ſedere conſpexit,ut agno Iſa.6.
ſceret niſi a Deo rege regantur reges,ipſos cum ſint
homines nihil regere poſſe rectores. Sic Daniel Deũ Dan.7.
patrem,crine niueo,ſenectute reuerenda, antiquita/
te terribilem,ſeptum Angelis,ignitum ſede,ad iudi/
candum reſidere conſpicit. Sic ipſum filium Dei in
hominis filio uenientem cum cæli nubibus intuetur,
ut ignotum ante tantis perfidis CHRISTVM, fide/
libus notum ſemper fuiſſe cognoſcat. Si totiés Deus
ab hominibus in figura hominis uidetur, quid eſt qꝑ
Iudæus modo hominem uidés CHRISTVM ſic
exaſperatur? niſi forte figura,honor,ueritas,putatur
iniuria. Rettulit Euãgeliſta hodie CHRISTVM di/
» xiſſe. Si quis ſermonem meum ſeruauerit, nõ uide/ Iohã.8.
» bit mortem in æternum. Ad quod uerbum reſpon
» derũt Iudæi. Nũc cognouimus qꝛ dæmoniũ habes:
» Abrahã pr̃ noſter mortuus eſt, & ꝓphetæ, & tu dicis.
» Siquis ſermonẽ meũ ſeruauerit, non guſtabit mortẽ
» in æternũ: nunqd tu maior es patre noſtro Abrahã?
» quem te ipſum facis? Oẽs perfidia qualiter excepit:
O qualiter oculos claudit liuor: quantum iudicium

cordis nequitia præiudicata confundit:o quam dure amputat obſtinatio rationē:ſenſus humanus peruerſus audire non poteſt quod ſemel ſtatuit odiſſe:malis bonitas exoſa: iuſtitia iniuſtis inimica. Hinc eſt ꝙ homines mēdaces cognoſcere nequeunt ueritatem: iudex animus inuenire uerū nō poteſt inter nuntia falſitatū:quod uult,nō quod eſt,audit ſemper,qui de
„ creuit errare. Dixerat CHRISTVS. Si quis ſermo-
„ nem meū ſeruauerit, mortē non uidebit in æternū. Iudæus non diſcutit audita:interpretari ſibi dicta nō quærit: quod ipſe impoſſibile æſtimat, exigit ut ille aſtruat qui promittit: ſed mox de conceptu mentis blaſphemiam parturit: ferit iniurias: maledicta diffundit: & auctoritatem dicentis ita contumeliis uacuare nititur, ut et æterna dare poſſe mortalibus nō
„ credatur, qui ſic humanis uidetur ſubiacere. Nunc
„ ſcimus quoniam dæmonium habes. Dæmon mali auctor, mala promittit, non bona: occidere, non uiuificare cōſueuit: nec uult æternos eſſe homines, quos nec temporales eſſe permittit. Ergo nō eſt Dæmon, ſed Deus eſt CHRISTVS, qui redonat quam donauerat uitā: et uerbo ſuo æternos facit homines, quos
„ diabolus perſuaſione ſua fecerat temporales. Abra
„ ham, inquit, mortuus eſt, et Prophetæ: et tu dicis. Si
„ quis ſermonem meum ſeruauerit, mortē non uide-
„ bit in æternū. Audiat fidelis, ut fide reuelāte cognoſcat, quod infidelis neſcit audire: quod uidere nō poteſt qui ſemet incredulitatis demerſit obſcuro: dixit
„ CHRISTVS. Mortē nō uidebit. Obſtinatio tua Iudæe merito dicere falſitatem quærit. Abrahā et Prophetæ uerbum audientes tenaciter ſeruauerunt, ſed tamen mortui ſunt, ſed nō in æternū. Ergo cū dicit,

„ Mortem nõ uidebit. Et addidit. In æternum. Re/
ſurrectioné promittit: nõ téporaliter negat eſſe mo
rituros. Iudææ quos mors ĩ præſenti ſæculo faciebat
non eſſe, hos reſurrectio perpetuos reficit in futurũ.
Audi apertius hoc dicenté. Omnis qui crediderit nõ Iohã.ii.
morietur in æternũ, ſed trãſibit de morte ad uitam. et.5.
Quodomo nõ moritur? quia de morte trãſit ad ui/
tam. Moritur ergo, moritur omnis qui naſcitur de
conditione mortali, ſed uiuit, & in æternũ uiuit oĩs q
renaſcitur de generatione uitali: ſed dico, qui potuit
auferre morté, quare hominem uoluit tranſire per
mortem? gratior.n.medicus, qui anticipat morbos,
quã qui morbis ingerit ſeram, & nõ ſine dolore me/
dicinã. Iudææ feciſſet & hoc medicus CHRISTVS, ſi
medico ægrotus nõ fuiſſet igratus. Ille & uitã dedit:
& homini morté uenire ꝑdixit: ſed ille qui aduerſa
non ſenſerat, proſpera ſeruare neſciuit. Bona quam
ſint bona ſcire niſi malorum cognitione non poſſu/
mus. Ergo magnificabitur CHRISTVS, qui & ante
inhabitã uitam dedit, & perditã modo reddit: & ho/
mo plus gnarus uitæ erit ſibi cautior: erit plus gra/
„ tus auctori. Nunquid maior es, inquit, patre noſtro
„ Abrahã? Plane maior, & tanto maior, quantũ ſeruo
Dominus: quantũ Deus homine: quantum factura fa
ctor: quantũ uiuificans mortuo: quantũ ſuſcitãdo ſu/
„ ſcitator. Reſpondit Ieſus: Abrahã exultauit ut uide/
„ ret diem meũ, uidit, & gauiſus eſt. Ille ut oſtenderet
uiuere Abrahã, dixit illũ uidiſſe dié ſuũ, ideſt dié quo
mundo natus eſt CHRISTVS. Dierũ cõditor non te
netur die: temporis auctor tépora neſcit: ſed CHRI/
STVS propter hominé homo natus, & dié ſuſcepit,
„ & tempus. Abrahã exultauit ut uideret diem meũ.

Si Moyſes,et Elias in mõte occurrunt,ut promiſſum conſpicerẽt CHRISTVM: quomodo nec Abraham occurrit ad partũ Virginis, ut ꝓmiſſam benedictio-nem in gentibus,id eſt in ſemine ſuo,patientiſſimus
„ expectator intẽderet? Amen amen dico, inquit,uo-
„ bis, quia ante Abrahã ego ſum. Si oĩa per ipm̃ facta ſunt,et ſine ipſo factũ ẽ nihil,et hic ẽ cui pr̃ dixit: Faciamus hominẽ ad imaginẽ,et ſimilitudinẽ noſtrã;
Gen. 1. quomodo Abrahã non uidit? Faciamus hominẽ ad imaginem,et ſimilitudinẽ noſtrã. Angelus,& Deus, ut diuerſa eſt ſubſtantia,ſic imago.Ergo non niſi ad filiũ loquitur pater,cum dicit. Faciamus hominẽ ad imaginẽ,& ſimilitudinẽ noſtram,quibus eſt imago
„ eadem, eademque ſubſtantia. Tulerunt lapides ut
„ mitterent in illum. Et ædificantes turrem ut altius caderent ipſi ſibi lapides prouiderunt: & iſti lapides non ut Deum occiderent,ſed ſe unde occiderent mi-
„ ſerabiles attulerunt. IESVS abſcondit ſe. Non ti-mens,ſed ignoſcens.Deus peccatorẽ cum fugit, par-cit:Deus rebellem non uult perdere, cũ declinat.

DE VNITATE FIDELIVM. SERMO. CXXXII.

SI perfecta omnia,ſi robuſta, ſi nullius indiga gigneret,& proferret natura,profecto aboleretur pietas:ingenium deficeret: ars periret: aurum obſcuraretur in terra: gemma occultaretur ĩ lapide: utraꝗ tamen ĩuenit,purgat,diſtinguit,elimat opifex diſciplina: & ars eadem uſꝗ ad murenulæ pretioſæ

ſpeciē,gratiáq; perducit: & quod terra naturæ largo de fonte producit,aut aſperatur ſenſibus, aut agreſti luxuria dn̄ante ſilueſcit,niſi illud ad cultū ſuū ſollers agricolæ reuocet induſtria:& ne longius euagemur, uno,& uernaculo ea ĩ quibus nitimur aſſeramus exē plo.In cunabulis iá natus hō ĩ homine ē,ſed latet:eſt corpus,et non eſt:mēbra uidētur,et nō ſunt:uiuunt q̄ nō uigent ſenſu:inclinatur pietas:deſudat induſtria: ars laborat:et ut plenius dicā, quot mēbra hominis, tot magiſteria ut hominē pficiant elaborāt. Et quid plura?cūcta q̄ natura generat, uel ꝓducit, pietas nu/ trit:induſtria excolit:ars decorat. Et qd mirū fr̄es, ſi Deus qui pati pp hominē uoluit,ut hominis honora ret ĩduſtriā,ĩ rebus pn̄tibus ĩfirmari uoluit et naturā? Hinc eſt ꝙ ſenſus ĩ lr̄a latet:occultat̄ diuinū ĩ huma/ no ſermone myſteriū: ut q̄ credētibus adhuc futura iā patēt,pfidis,et nō credētibus obſcurētur:ac ſic in/ fideliū pœna fideliū redūdet ad gloriā.Nō.n.parui ē cruciatus uiſa nō cernere:audita neſcire:ſalutifera ue lut noxia declinare:uirtutes quaſi uitia ſic cauere:di/ cente ipſo Dn̄o.In parabolis loquor,ut uidentes non uideant,et audiētes nō audiant. Et ad fideles. Vobis autē datū eſt noſſe myſteriū Dei.Nulli ergo fr̄es ſim/ plicitate ſua aut cōmunis,aut uilis ſermo Euāgelicus habeatur,præſertim cū ipſa p̃mia Euāgelicæ lectio/ nis nihil bene petentibus,et pie cupientibus prædixe rit denegādum, dicendo. Quia ſi duo ex uobis con/ uenerint ſuper terram, de omni re quācunq; petie/ rint,fiet illis a patre meo. Audiſtis quantum poſſit, et præualeat ſanctæ petitionis aſſenſus:non dixit il/ lud,aut illud,ſed totum ſe promittit quicquid unitas poſtulationis concupierit præſtaturum; cum dicit.

Mat.4. Luc.8. Mat.13. Mat.18.

" De omni re quācunq; petierint fiet illis. Salua tñ ea cautela &, reuerentia, ut a Deo quæ Deo digna ſunt poſtulentur: qui.n.mala a Deo poſtulat,Deū mali iu dicat,& ſentit auctoré:et qui uilia,et indigna precaṫ, præſtantis poteſtaté,et potētiā degener petitor igno rat.Non ergo impia,ſed pia,nō terrena,ſed cæleſtia, non illecebris,ſed uirtuti congrua, non digna odiis, ſed apta concordiæ,a tali ſemper exoranda ſunt lar/ gitore.Vbi ſunt, qui præſumunt Eccleſiæ cōuentum poſſe contemni? et ſolitarias preces uenerādæ con/
Mat.18. gregationi autumāt anteferri? ſi duobus, uel tribus ſimul poſitis medium ſe futurū,et oīa ſe promittit,q̄ poſtulatus fuerit præſtaturū? qui nil negat tam pau cis,quid in conciliis, et congregatione ſanctorū po/ ſcentibus denegabit? ſic credens Propheta hoc ade/
ps.110. ptum ſe gloriatur,cum dicit.Cōfitebor tibi Domine in toto corde meo,in conſilio iuſtorū, et congrega/ tione. Toto corde confitetur,qui totū ſibi in cōſilio ſanctorū quod popoſcerit audet eſſe præſtandū.Sed nōnulli ſub ſpecie fidei contēptus ſui excuſare nitun tur ignauiā,ut neglecto uenerandi cœtus, et congre gationis ardore, illud ſe tempus orationi deputaſſe confingant,quod domeſticis dederint, et impende/ rint curis:et dum propriis deſideriis mācipantur, di/ uina cōtēnunt,& deſpiciūt inſtituta.Iſti ſunt qui cor/ pus CHRISTI diſſipant:membra diſperguntmec ad decorem ſuum patiuntur formā dominici habitus p uenire:quā Propheta cum uidiſſet in ſpiritu, ſic cane
Pſal.44. bat.Specioſus forma præ filiis hominū.Habēt quidē ſingula mēbra propriū ſui munus officii,quod tamē tunc implere poterunt, ſi connexa ſibi, & cōpagina ta perfecti corporis perueniāt ad decorē. Hoc ergo
intereſt

intereſt inter congregationis plenitudinem glorio-
ſam,et ſeparationis præſumptam de ignorantia, aut
negligentia uanitatem: quod in ſalute, et honore in-
tegri corporis ſpecies eſt unitas membrorũ: et in ſe-
paratione uiſcerum eſt fœda lethalis, et horrẽda per
nicies. Homo qd aliud te docuit in tuo corpore, aut
ſic diuiſa coniunctio, aut tam coniuncta diuiſio, niſi
ut ex multis unus, et unus in multis uiueres? Eſt mẽ-
brorũ cõmercio ſalutari pretioſus oculus, ſed ſi per-
ſeuerat in corpore: alioquin ubi corpori defuerit, ſi-
bi non aderit: debent illi mẽbra omnia ſuæ lucis ob
ſequium: ſed et ipſe oculus ſentit corpori ſe debere,
quod lux eſt: qui utiq; cũ omnibus mẽbris miniſtra-
tum mẽbrorum prouideat, euulſus a corpore nec ſi-
bi uidet. Quiſquis ille eſt qui ſe putat eſſe aliquid, tali
inſtitutus exemplo maneat in eccleſia, ut ſit aliquid:
alioquin ubi defuerit illi, ſibi eſſe mox deſinit: quod
qui plenius noſſe deſiderat, Apſi de corpore CHRI- i.Cor.12
STI loquẽtis perlegat inſtituta, quia nos illa percur-
rere ſermonis breuitas amica nõ patitur. Lex eſt da-
ta non uni, ſed omnibus: CHRISTVS non pro uno,
nec ad unũ, ſed ad omnes, et pro omnibus uenit: ut
redintegraret omnes in unũ, quod ſolum bonũ, ſo-
lum iucundum Propheta futuri præſcius ſic procla-
mat. Ecce q̃ bonum, et quam iucundum habitare fra ps.132.
tres in unum: quia Deo non ſingularitas eſt accepta,
ſed unitas. Spũs ſanctus Apoſtolis in unum congre- Act.2.
gatis ubertate tota ſui fontis illabitur: cuius ut ſimul
diſcipuli operirentur aduentũ Dñica ſunt præceptio Act.1.
ne cõmoniti. Fratres amittit diuina munera, perdit
gratiæ largitatẽ, charitatis fraudaẽ bonis, unitatis il-
lum benedictio non manebit, qui de ſe maleſidus,

& ex defectu ſuo ſtulte ſibi ſufficiens,ſic præter Eccle
ſiam uitam quærit:quam in ipſa tantum eſſe Prophe
ps,131. ta teſtatur dicendo.Ecce q̃ bonum,& quã iucundum
habitare fratres in unum:quia illic mandauit Domi
nus benedictionem,et uitam uſq; in ſæculum.

IN DIVVM ANDREAM APOSTOLVM. SERMO. CXXXIII.

BEatus Andreas merito natus hodie
creditur,quando non ad præſentẽ ui/
tam materno eſt effuſus ex utero , ſed
conceptu fidei,martyrii partu,cæleſtẽ
noſcitur generatus ad gloriam:quan/
do non eum materna cunabula ſuſcepere uagientẽ,
ſed ſuperna triumphantem ſecreta receperunt: quã/
do non infirmum lactis paſtum genetricis trahit ex
pectore,ſed pro rege ſuo deuotiſſimus miles uirtutis
ſanguinem fudit.Viuit,quia mortem cæleſtis mili/
tiæ bellator occidit.Sequitur hic moriẽdo Dominũ
æſtuans,et anhelans,ac toto uirtutis gradu Domini/
cis incumbit hærere ueſtigiis , ne eum curſus faciat
diſparem fratri,quẽ natura ſimilem , uocatio ſociũ,
parem gratia ipſa perfecerat . Ad unam uocem Dñi
ſicut ille,patrem,patriã,cenſum reliquit : laboribus,
opprobriis,itineribus,contumeliis,uigiliis , CHRI/
STI indefeſſe germani ſocietate donauit: ſolum eſt
ꝙ tempore Dominicæ paſſionis fugit , ſed neq; hoc
impar quia fugit:negare aũt ſi aliqua putatur culpa,
non eſt grauius fugere,quã negare: ſed tacenda ſunt
alia : æquauit frẽs uenia , quos ſic diſcreuerat culpa.
Et ſecutus ut deuotio pprobauit,quos metus impro/
bauerat antecedens. Nam crucem quam refugerant

poſtea coniunctis uiribus ardenter inuadũt, ut unde
reatum ſumpſerant, inde conſcẽderent cælum: inde
præmium ſumerent, et coronam. Petrus namq; cru/
cem, arborem cõſcendit Andreas: ut qui CHRI/
STO compati geſtiebant, in ſemetipſis figuram, for/
mamq; ipſius exprimerent paſſionis: et redempti li/
gno cõſumarentur ad palmá. Sic Andreas noſter &
ſi cedit ordini, præmio tñ non cedit, & labori.

IN DIVAM FELICITATEM MARTYREM. SERMO. CXXXIIII.

QVoniam uarios Martyrũ, multiplices
ue triũphos, quos perſecutoris crudeli
tas totiens illuſa cumulauit, tẽpus nos
dinumerare non patitur, ad illam to/
ta noſtri ſermonis confugit orõ, quæ
meruit filios tot habere, quot dies mũdus accepit. Ve
re mr̃ luminũ, fons dierũ, q̃ ſeptenario coruſco ger/
minis ſui toto orbe ſplẽdet. Btã, q̃ nõ ſolũ ꝑ lege pati
tur, ſed ipſius legis heptaliſmũ meruit mr̃ ſacra gña
re: heptaliſmũ fr̃es, q nõ unius, & tẽporalis tabernacu Exo. 25.
li illuſtraret arcanũ, ſed Eccl'iam ſempiternã ſacro il
luminaret incẽſo. Felix, q̃ meruit portare tot uirtutũ
pignora, quot illa arca ꝓceptorũ uolumina ſacrata
geſtauit: et ut illa uerbo, ita hæc doceret exẽplo. Iam
tũc eos fr̃es martyres genuit, qñ eos partus ſui ſepte/
nario numero cõſecrauit, & myſtico. Huc huc ſactus
Paulus ueniat, q adhuc parturit donec CHRISTVS Gal. 4.
formetur in hoĩe. Ecce mulier iterũ, atq; iterũ partu
rit, donec in uirtutẽ mutet infirmitas: caro trãſcẽdat
in ſpũm: terra trãſferat in cælũ. Ardebat, anhelabat,
ut eos uno die ſacros martyres pareret, quos uix par

uulos per annoꝝ curricula gn̄abat.Ecce mulier,ecce mr̄,quā uita filiorum fecit anxiam,mors ſecurā.Beata,cui in futura gloria tot aſtāt candelabra, quot germina.Beata quæ tot præmiſit ad regnum : beatior, quæ ſuum in ſæculo nil amiſit.Diſcurrebat lætior inter confoſſa cadauera,quam inter cunabula chara filiorū:quia internis oculis tot cernebat brauia , quot uulnera:quot tormenta ,tot præmia: quot uictimas, tot coronas.Et quid plura fratres? non eſt,nō eſt uera mater,quæ neſcit filios ſic amare.

IN DIVVM LAVRENTIVM. SERMO. CXXXV.

HOdiernus dies beatiſſimi Martyris Laurentii corona illuſtratur:cuius egregii martyris merita nulla pars Romani orbis ignorat.Paſſus eſt in ipſo capite gentium, ideſt in ipſa urbe Romana: ibi.n.Diaconus miniſtrauit:et in ipſo iuuentutis ſuæ flore decorem iuuentutis ſuæ ſanguine purpurauit. Paſſio eius inſignis eſt,multumq; mirabilis:hāc breuiter domino adiuuāte narrabo.Illo tunc Archidiacono beatus Sixtus erat Epiſcopus , cuius triumphus martyrii ante triduum fuit.Cum ergo ſanctus Laurētius Epiſcopum ſuum Sixtum pergentē ad martyriū ſequeretur,fide fultus,triſtis affectu,non quia ille patiebatur , ſed quia ab illo ipſe deſerebatur , reſpexit uenerabilis ſenex uenerabilem iuuenē : et ait illi. Noli eſſe triſtis fili,poſt triduū me ſequeris.Tunc ille ebibita prophetia,iam corde paratiſſimus , et ſpiritu ebrius,certum ſperauit futurū, quod prædixerat ille

qui nouerat. Deinde apprehēſus eſt adductus: et quo niam erat Archidiaconus, apud illū eſſe utiq; crede/ bātur opes Eccleſiæ quas deſiderabat perſecutor, nō tam auarus, q̄ furioſus. Oderat quem occidebat: ſed amabat apud eū quod ille cōtemnebat. Erat autem ſanctus Laurentius pauper opibus, diues moribus: nō ſe negauit Eccleſiæ habere diuitias, ſed ut eas oſtēde ret tridui dilationē petiit: deinde mandauit cōgrega ri agmina pauperum. Tunc deinde ipſo die coronæ ſuæ præſentatus examini, tanq̄ demōſtraturus quod ille quærebat, demonſtrauit quod habebat. Tunc ait perſecutor. Vbi ſunt Eccleſiæ facultates? at ille ma/ num extendens in pauperes, hæ ſunt, inquit, Eccleſiæ facultates. Verum dixit, ſed amarum. Quid autē mi/ rum, ſi ueritas auxit odium? Irriſum ſe dolēs crude lis tyrannus, et auarus inimicus, qui forte mitiorem pœnam cogitauerat, ferro interficere uenerabi/ lem iuuenem, parari flammas præcepit. Plus arde/ bat, q̄ urebat: urebat in carne, ardebat in corde. Supplicium eius tanto erat grauius, quanto interius. Tunc oblata eſt torrēda, et ut uerius dicam, aſſanda martyrio nobilis illa Laurētii craticula: aſtrictus eſt ferro, ſed ille craticulā ſupplicii lectum quietis puta/ bat: ſupplicium dixi, ſecundum animū punientis, nō ſecundum conſcientiā patientis. Nullum eſt.n. ſuppli cium damnati, ubi non eſt pœna peccati. Itaq; beatiſ ſimus martyr oſtendens quā qete iaceret in illo igni to ferro, ait circūſtantibus. Iam me uerſate, & ſi una pars cocta eſt, uorate. Miramur patientiam, donum Dei miremur. Ibi fides non ſolum non arſit, ſed et conſolabatur ardentē. Q uare fides conſolabatur ar dentem? quia fidelem tenebat promittentē. Vt fides

nō deficeret,ut ſpes nō auerteret̃,ut charitas ĩter pœ
nas igneas corporales plus accēderet̃,Dei dona erāt.
Fr̃es mei,nemo arroget potētiæ ſuæ qđ non dat niſi
Deus.Merito Ap̃ls alloquēs martyres,ut in Ep̃la eius
Phil.1. hodie cū legeret̃ audiſtis,Vobis,inquit,donatū eſt ꝑ
CHRISTO nō ſolū ut credatis in eū,ſed etiā ut patia
mini ꝑ eo.Ergo martyrū merita uelut Dei dona lau
demus:amemus:oremus:ſubinferamus uolūtatē no
ſtrā: uolūtas.n.ſequitur,nō præuenit.Sed tñ nō deeſt
charitas,ſi non deſit uoluntas:ipſa.n.ardens uolūtas
uocatur charitas.Quis eſt qui timeat uolens? quis eſt
qui amet nolens? ferueat oratio:et feſtum martyris
celebretur:ſed ut nō ſit inanis qui celebrat,imitetur.

IN ADELPHVM EPISCOPVM. SERMO. CXXXVI.

HAbet hoc Adelphi Antiſtitis ſactus ani
mus,et plena pietate dignatio,ut diues
pauperis intret hoſpitiū,pauperis ſe po
nat ad menſam, et humilibus ſe faciat
eſſe cōmunē,quē diuitiæ,poteſtas, ho/
nor,fecit,et reddidit ſingularē.Inter maximas.n.uir
tutes numeranda eſt iſta uoluntas,quæ cōtempto ob
ſequii ſui faſtu , deſpecta magnificæ domus reuerẽ
tia,calcato ēt ſuæ faſtigio poteſtatis,& abiecta opum
ſuarū interna cōſcientia, unde tumor maximus hu/
manis ſemper dñatur in mentibus, ad uiliſſimas ino
pis ſe inclinauit anguſtias,ut ſuo pauperē contuber/
nio ſublimaret. Btūs plane iſte aīus , & ab oī morbo
arrogātiæ remotus,q ad hoc pauperis diuerſoriū pri
mus intrauit:ut ante humanitatis debitor,q̃ largitor
exiſteret.Imitari Deū euidenter iſte geſtiuit , q ante

humana in corpore ſuſcepit obſequia, q̃ bñficia hoi diuina côcederet: qđ pôtificẽ Dei ſumi pñtem Adelphũ feciſſe côſpicimus: qui cũ ſit uerbo diues, ſcia copioſus, magnus ingenio, loco primus, egeni ſenſus, & mediocris eloquii nři audiẽtiã côcupiuit: illius ꝑphetæ inſtar, q illius uiduæ uictũ eſuriuit extremũ, & paruulorũ eius ſua fame uexauit ãguſtias, nouũ diſſerẽs ſua petitione miniſteriũ, ut petẽdo tribueret: eſuriendo ſaturaret: et exhauriẽdo deficiẽtibus horreũ diuina largitate cumularet. Et nos filioli qđ habuimus dediſſe nô pœnitet: qa et ſi nos factũ côturbauit ad tp̃s, releuat, et ſolatᷓ exẽplũ. Cito ad uerbũ huius Dei hominis exiguitas ingenii nři, ut uiduæ illius paſtus, cæleſti ꝑficiet incremẽto: ac deinceps a repoſito cordis nři nô uitæ ſubſtãtia deficiet, ſed ipſa inopia abolebitur, et defectus. Felix uena, q̃ ſuo ditatᷓ irriguo, et fluẽta putei ſui tota acquirit, atq; attrahit libertate. Ecce uenit, et ſublimes ueſtros aîos cæleſtis imber ĩfudit: totoq; impetu ſuperni fluminis, q̃ in uobis ẽ, ciuitatẽ Dei ſuo rigauit illapſu, ut terra nřa diuino rore madida cẽteſimũ uſq; fœcũdetᷓ ad fructum. Aperite ſenſus, corda dilatate, & gremiũ uřæ mẽtis extendite: ut qcqd de cæleſtib. iſte theſauris uobis largiter effuderit, ad æternã gl̃iã, et cẽſum ꝑpetẽ poſſidere poſſitis. 3. reg. 17

DE PRAEDICATIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO. CXXXVII.

POſteaq̃ legis uomere, & iugi cultu exinanita Iudaici ceſpitis eſt ubertas, btũs Iohãnes gẽtiũ côuolãs ad deſertũ, ſentes criminũ ſp̃s igne ſuccẽdẽs, ĩfructuoſas arbores excidẽs ultiôis ſecuri, côpla

nãs aſperos ſupbiæ colles,humilitatis cõualles erigẽs
exæquando,et planitiem terræ totam(gramine pdi
\+ to) aptans , nutricibus fluentis ſubmittens irrigua
Iordanis: ac ſic Euãgelico ſemini noualia diffuſa ꝑ/
Luc.3. ,, parat,fœcunda cõponit. Factum eſt,inquit,uerbum
,, dñi ſuper Iohannẽ Zachariæ filium in deſerto. Ver
Ioã.1. ,, bum caro factum eſt,et habitauit in nobis. Super Io
,, hannẽ. Quare non ad Iohannẽ,ſed ſuper Iohannẽ?
,, Quia quod deſurſum eſt ſuper oẽs eſt. Factũ eſt uer
,, bum Domini ſuper Iohãnẽ. Quia Iohãnes uox eſt,
,, Deus uerbum. Factũ eſt uerbum Domini ſuper Io/
,, hannẽ. Deus ſuper Iohannẽ:ſuper ſeruũ Dominus:
ſuper uocem Verbum.Sed dicis mihi.Quid,qđ uox
præcedit uerbum? præcedit,ſed non præcellit: ante/
cedit ad ſequẽtis obſequiũ,nõ ad propriæ poteſtatis
indicium.Vox non eſt ipſa iudex,ſed eſt nuntia iudi/
cantis:uerbũ iudicat,uox prætonat: iubentẽ poteſtas
reſpicit,non clamãtẽ.Sed hoc fateatur,teſtetur,aſſe/
Mat.3. rat uox ipſa,præco ipſe, qui clamat. Qui poſt me ue/
nit,inquit,fortior me eſt.Quare? qa in me terror ẽ,
,, in illo eſt ſententia. Venit in omnem regionẽ Ior/
,, danis. Venit ad Iordanẽ,quia Iudaicas ſordes non
poterat hydria iam lauare ,ſed flumen. Sicut ſcriptũ
Ioã.2. eſt.Erant,inquit,hydriæ lapideæ ſecũdũ purificatio/
,, nem Iudæorũ. Venit ad Iordanẽ, ut pœnitentes po
,, taret aqua,non uino. Venit in omnem regionẽ Ior
,, danis,prædicans baptiſmũ pœnitẽtiæ in remiſſionẽ
,, peccatorũ.Erat penes Iohannẽ uenia,ſed nõ ſine pœ
nitentia:erat remiſſio,ſed luctibus cõparata: erat cu/
ra uulneris cum dolore:erat baptiſma quod culpam
tolleret,conſcientiam nõ deleret. Et quid plura? per
baptiſma Iohãnis purificabatur homo ad pœniten/

tiam,nō ꝓmouebatur ad gratiā.At uero CHRISTI baptiſma ſic regenerat,ſic immutat, ſic hominē red dit ex uetere nouū,ut præterita neſciat,non recorde tur antiqua,qui de terreno cæleſtis iam cæleſtia poſ ſidet,& diuina. Hinc eſt ꝙ redeunti poſt luxuriā filio pater īmortalitatis reddit ſtolam primā:annulum li bertatis imponit:occidit uitulum ſignatū: aquas pœ nitentiæ gratiæ conuertit in uinum:ut conuiuiū gra tiæ iam pocula merita ſatiarent:quatenus conſcien/ tiæ dolores,pœnitentiæ gemitus,peccatorū lamēta, ſobria Dominici calicis aboleret ebrietas. Dicente ꝓ pheta. Et calix tuus inebrians ꝗ̃ præclarus eſt.Quātū enim terrena ebrietas eſt deformis, tantū præclara, et decora ebrietas eſt cæleſtis. Dicebat ergo ad tur/ bas,ꝗ exibant ut ab illo baptizarentur:Progenies ui/ perarum,quis oſtendit uobis fugere ab ira uenturaſ Facite ergo dignos fructus pœnitentiæ: et ne cœperi tis dicere,patrē habemus Abraham: dico.n.uobis,ꝙ potēs eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abra hæ:iam.n.ſecuris ad radices arboꝝ poſita eſt.Omnis arbor nō faciens fructū bonum excidetur, & in ignē mittetur. Progenies uiperarum. Exemplo corripit: cōparatione notat:figura prodit: ut iam non mores ſolū,ſed ipſam naturā poſſit uenenoſi germinis īmu tare. Progenies uiperarū. Quia quos Deus creaue/ rat homines,fecerat filios Abrahæ, malitia peperit, et conuertit in uiperas:et quos conditos cæleſtis dul cedine pietatis īfuderat,hos impietas amara fecit le/ thales uomitus,ſerpentium uirus effundere:et infan/ do crudelitatis auſpicio de morte patris concipi:ma tris de morte generari. Progenies uiperarū. Sobo les ingrata naturæ,cuius ortus ē genitoris exitium:

Luc. 15.

Ps. 22.

„ cuius uita eſt mors parentis. Progenies uiperarum. Vipera conceptus ſui tempore intra os ſuũ receptũ caput cõiugis refertur abſcindere, ut per cruẽta oſcula non fœtum concipiat illa, ſed crimen: ac ſic carnifices ſceleris ſui pariat filios uindictæ ordine, non naturæ: nam genimina patris concepta de cæde, ſanguinis anteq̃ lactis exigunt nutrimentũ: & ultionem petũt: matris nãq; uterũ uiperæ dicũtur excindere: & ſceleſtũ conceptus ſui domiciliũ adhuc ĩmaturis uiſceribus maturo furore cõfringere: ut hoc ſit illis uiuere, matrem ſuã, matrẽ quæ illos tales genuit nõ uidere. Cõpulſi latius cõparationis quã ſanctus Iohannes fecerat typum deſcripſimus, et figurã: ut nõ maledicti, ſed ueritatis ſit, quod ab illo Iudæi taliter nũcupantur. „ Progenies uiperarum. Synagogam fratres, eiuſque filios tales fuiſſe demonſtrat: ad quam CHRISTVS affectu coniugis cũ ueniſſet, dicente Io Ioã. 3. hanne. Qui ſponſam habet, ſponſus eſt: inter amplexus, et oſcula cruẽta Iudæ, CHRISTI caput eſt expetitum, et ore petitũ, cum dicitur. Crucifige, crucifige. Vnde pignora ſanguine concepta, tanto mox ad matris armãtur interitũ, ut diſrupto ſynagogæ utero, ad uocẽ Iohãnis concurrerent, et regenerarentur ad „ Dei progeniẽ. Progenies uiperarũ, quis oſtẽdit uo„ bis fugere a uentura ira? Quæ eſt iſta ira uentura? illa quæ non habet finẽ: quæ hominem non abſoluit morte, ſed colligat: nec iam ueniæ ſpem habere permittit, quẽ ſemel tartari deputarit ad pœnã. Admoniti taliter, cognoſcunt & genus, et crimen: et ideo re„ ſponderunt dicentes. Quid faciemus? Vt ſaluemur. „ Qui rñdens, ait illis. Quod dicturus eſt fratres, timeo dicere; ne quot auditores hodie uideo contẽptores,

ille tot faciat cõtumaces. Quid faciã? Dicere timeo, tacere nõ poſſum: aliud me prohibet pietas, ad aliud impellit utilitas: Pietas, quæ nõ auditur, ne dũ cõtemnit incurrat: utilitas, ne qui facturus ſit non audiat, et per hoc doctor offendat. Dico fratres, ut et nudus ſe
" ueſtiat, & ego me exuam. Qui habet, inquit, duas tu
" nicas det non habẽti: et qui habet eſcas ſilr faciat. Putas ne ſatis petit, qui de duabus tunicis unã petit? nõ ſatis petit: quia non petit gemmã, ſed tunicam: nõ aurum, ſed panem. Et ſi qui de duabus tunicis non dederit unam reus eſt: qualis eſt unam de plurimis qui negarit? qui ad hoc ueſtes ſuas carcerat, et panẽ claudit, ut pauper fame pereat, frigore conſumatur? Ille ueſtes ſepelit, non reponit: non credit diligentiæ, ſed ſepulchris: qui quod negat pauperi, dat tineis: et ipſe ueſtibus ſuis corporis uorator eſt, dicente Domino, Vermis eorum nõ morietur: quia CHRISTVM concuſſit pauperis fames: dolor hominis Dei proſiliuit ad uiſcera: captiui gemitus ad CHRISTI penetrauit interna: inopis contemptus ad creatoris ſui redundauit iniuriam: profitente ipſo, cum dicit. Eſuriui, et non dediſtis mihi manducare: nudus fui, & non Iſa. 66. Mat. 25.
" ueſtiſtis me. Venerunt et publicani dicentes. Quid
" faciemus? Audiant publicani. Nihil amplius quã
" conſtitutum eſt uobis petatis. Prodidit quæ res reũ faciat publicanum, ne amplius petatis. Qui plus petit, fraudis exactor eſt, nõ tributi: cogitet q̃ Deo reus eſt, qui defeſſum, et depreſſum publicat: magis ac magis ſua fraude deprimit, et fatigat: et ad debita uix
" ſufficienti ſuper imponit, et auget indebita. Ve
" nerunt et milites, dicentes. Audiant et milites quid etiam militibus interrogantibus reſponde

,, rit hic magiſter. Et nos quid faciemus ? Et ait illis.
,, Neminem concutiatis, neq; calumniemini : contenti
,, eſtote ſtipendiis ueſtris. Verus miles eſt, qui nō con
cutit, ſed defendit: qui calumniā non ingerit, ſed re/
pellit: qui currit ad regis ſtipendia, nō ciuis currit ad
prædam. Btūs Iohannes ſic diuina docuit, ut nō tur/
baret humana: inſtituit rempublicam, non dimouit:
probauit a Deo ordinata eſſe quæ docuit, poſſe face/
re, et ſeruare iuſtitiam. Quid ſit autē inter baptiſma
Iohannis, et CHRISTI baptiſma, quia latius expla/
nandum eſt, nunc tacemus.

DE PACE. SERMO. CXXXVIII.

MElius quidē fuerat, fratres chariſſimi,
ſi pater, ac magiſter noſter cōmunis,
imperitiam noſtram latere permitte/
ret: nec publicaret penuriā quæ in no/
bis hactenus uelamento propriæ uere/
cundiæ tegitur. Melius fuerat, ut qui tā copioſe abun
dat in ſpūalibus doctrinæ diuitiis, de nauicula paupe
ris nequaq̄ tenuis uerbi uectigal exigeret. Quid.n.
aut egenus diuitibus, aut peregrinus ciuibus, aut agre
ſtis, & ignarus ſtudioſis cōferat ? Tñ qm̄ iuſſis parere
cogimur, eadē nos humilitatis rō, q̄ excuſare uidet̄,
ad dicendū cogit: cogit ad obediendū. Quid igit̄ eſt
o religioſa plebs Dñi, qđ uobis q̄uis pauperes, q̄uis in
eruditiſſimi, attamē decēter offerimus? Pacē ſine du
Luc. 10. bio, quā Dñs noſter IESVS CHRISTVS ingredien/
tes nos offerre omni domui iubet: unde & nos i prin
cipio ſalutationis noſtræ pacē uobis a dño exoraui/
mus: q̄ & habēda ſemp ē, et ſemp orāda, nō illa iſida,

er inſtabilis huius mundi pax,quæ uel pro cõmodis quæritur,uel ꝑ timore ſeruatur: ſed pax CHRISTI, quæ ſecundum ſententiã Apoſtoli Pauli,ſuperat omnem mentem:& credentium corda cuſtodit. Pax, ꝙ charitatis fœcundis nutritur uberibus.Pax,alumna fidei:colũna iuſtitiæ. Pax, futuræ ſpei pignus idoneũ. Pax,quæ præſentes ſociat:abſentes inuitat. Pax, quæ terrena cæleſtibus,et diuinis humana cõciliat: ſic.n. dicit Apoſtolus.Quod Dñs noſter IESVS CHRISTVS pacificauit per ſanguinem ſuum nõ ſolũ quæ in terris ſunt,ſed quæ in cælis.Hæc ergo uobis chariſſimi pro uiribus pauperis uiatici peregrinus uiator expoſuit,expectans magis una uobiſcum apud menſam potentis magiſtri affluentibus, & copioſis dapibus ſaginari.Deus autẽ pacis qui cæleſtibus terrena cõiunxit,concedat nobis eadem ſapere in alterutrũ: & plena unanimitate gaudere:per CHRISTVM Dominum noſtrum,per quem eſt Deo patri omnipotẽti gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

Phil.4. Col.1.

DE REMITTENDO FRATRI DELICTO. SERMO. CXXXIX.

SIcut in terra latet aurum, ita diuinus ſenſus uerbis celatur humanis: et ideo quotiens Dominica nobis eloquia panduntur,mens uigilet, animus intẽdat, ut intellectus poſſit ſcientiæ cæleſtis intrare ſecretum.Quare Dñs hodie ſic cœperit audiamus, „ Attẽdite,inquit,uobis. Quid ſibi iſta nouitas elocutionis? quo iſta tendit admonitio ꝑter uſum? „ Attendite,inquit,uobis. Ille attendit ſibi,qui nõ alie

Luc.17.

„ nis actibus iportunis,impudés,curioſus intédit. At/
„ tédite,inqt,uobis. Vagus oculus,paſſiuus ituitus,im
probus aſpectus,ſuas non reſpicit ad ruinas: alienos
currit,& decurrit ad lapſus:ſua cæcus ad crimina, ad
aliena errata plucet: malorũ ſuorũ neſcius, alienorũ
eſt accuſator,& teſtis:ſuũ tepidus ad reatum, ad alte
rius & innocẽtis flãmatur, et excãdeſcit examen. Et
Mat.7. ne multis,ſicut dixit Dñs.Oculus in ſe trabẽ nõ uidẽs
uidet in alio feſtucã.Nõne oculus præuaricationis au
Gen.3. ctor. Et uidit,inqt,mulier q̄ bonũ eſſet lignũ ad mã
ducãdũ:et q̄ gratũ oculis ad uidẽdũ.Mortis ianua,in
uidiæ fax, liuoris caminus,toto cupiditatis icẽdio ue
locius p aliena pcurrit,q̃ currit ignis arida, & terre/
na p gramina.Dei ẽ q̄ oculus in orbẽ ſic apertus ar/
ctat anguſtiſſimus in pupillã,quatenus moderate ui
ſum uideat,nõ inuideat:puideat,nõ proripiat:proſpi
ciat,non deſpiciat:oculus ſit animæ feneſtra: ſpeculũ
ſit mẽtis:ſit lumen corporis:membrorũ dux ſit:non
„ introitus uitiorũ. Sed ad pfata redeamus. Attẽdite,
„ inqt,uobis. Vobis,nõ dixit tibi,qa quicquid alii attẽ
derit hõ,attẽdit ſibi:& q̃tũ uidebit ipſe alteri,uidebit
„ alter ipſi:ſicut ex ſequẽtibus eluceſcit. Si peccauerit,
„ inquit,in te frater tuus,icrepa illũ:& ſi pœnitẽtiã ege
„ rit,dimitte illis. Age hõ,mãdãte Deo,dimitte,dimit
te peccata:eſto miſericors ad delicta:in te cõmiſſorũ
tu remiſſor eſto peccatorũ: tu mõ ne pdas in te diui/
næ infulas ptãtis,quicquid i alio tu nõ remiſeris, tibi
„ in alio tu negabis. Si peccauerit in te frater tuus,in/
„ quit,icrepa illũ. Increpa ut iudex:ut frater remitte:
quia iũcta libertati charitas,charitati mixta libertas,
& terrorẽ comprimit, & ſuſcitat fratrẽ: fratrẽ frater
✠ eſt in febre cũ lædit:eſt in fide proximo cũ delinqt,

eſt ſui neſcius,eſt humanitatis extraneus:huic q per cōpaſſionē non ſubuenit,hūc qui per patientiā nō curat,nō per ueniā ſanat,ſanus nō ē:ægrotat: infirmať: uiſcera nō habet:& ab humano ſenſu mōſtratur alienus.Furit fr̃,aſcribe ægritudini : tu illū iuua ut frater: aſcribe tu qđ ſic geriť febri,et fratri nō poteris īputare cōmiſſum:dabiſq́ tu prudēter īfirmitati culpā, fratri ueniā:ut illius ſanitas ad tuā gl̃iam recurrat: illius
» uenia tuū redūdet ad p̄miū. Si peccauerit,inqt,in te
» frater tuus increpa illū:ſi pœnitētiā egerit, dimitte illi. Nemo iſta audiēs cenſurā ſibi remittētis aſſumat, et īponat fratri delinquēti uana p̄ſumptione pſonā: ac ſic durū putet remittere delicta. Se peccatorē,peccaturū ſe hō cogitet:& tūc incipit amare ueniam, nō amare uindictā. Audis tu qa remittere debeas , et qa tibi remitti debeat,nō audis.Peccabis et tu illi cras q tibi hodie peccauit:& erit tibi iudex , q tibi erat reus ante:& reddet tibi ueniā,ſi dediſti:ſi non dediſti, aut negabit ueniā,aut ſi dederit,īputabit amplius , q̃ donabit.Remitte peccāti:remitte pœnitēti,ut cū tu peccaueris repēſeť i uenia, nō doneť.Bona ſemp uenia, ſed tūc dulciſſima,cū debeť.Vicit pœnā, iudicē p̄uenit,euaſit iudiciū,q remittendo ante ſibi ueniā, q̃ de
» linqueret iā p̄uidit.Et ſi ſepties, inqt, ī die peccauerit
» in te,et ſepties in die cōuerſus fuerit ad te,dicēs,pœ
» nitet me:dimittes illi.Quare ueniā lege cōſtringit,an guſtat numero,fine cōcludit,quā ſic pulſat p miſericordiā:p gratiā ſic relaxat? Si ſepties,ſi octies, uincit numerus gratiā:bonitati calculus obſiſtit? et addicit una culpa pœnæ,quē cōmiſſa ſeptē ueniæ iam dederunt? Abſit . Nam ſicut felix ille qui ſepties remiſit, ita felicior ē iſte ſeptuagies ſepties q remiſit . Petrus

Mat. 18. mandati immemor huius interrogat Dñm, dicẽs. Si peccauerit in me frater meus, quotiens remittã illi? Septies? Rñdit Dominus. Non ſolum ſepties ſed ſeptuagies ſepties. Præſcriptus ergo numerus non anguſtat ueniam, ſed dilatat: et quod præcepto finit, ſine fine relinquit arbitrio: ut ſi quãtum iuſſerit remiſeris, tantum ſit obedientiæ, ſit præmii. Verum ſeptimus numerus qui numero uidetur paruus, inuenitur ampliſſimus ſacramẽto: nam ſeptimus numerus per dies gradiens ſabbatum facit, quod benedixit dominus: et deputauit ad requiem tam ſui operis, q̃ laboris humani. Septimus numerus per ogdoadas currens, ſic ſeptem ſeptemplicat ſeptimanas, ut pentecoſten nobis impletã myſterii ſolennitate concludat: totumq; ſancti Spũs imbrem in Eccleſiaſticam ſegetem cæleſti ſonitu tunc effundat. Septimus numerus cum per menſes properat, ſeptimi menſis feſta conſecrat tota nobis ieiunii ſanctitate. Septimus numerus cum uadit per annos, ſeptimanas facit: facit annũ qui requiẽ dat terræ: nexus omnes fraternæ obligationis abſoluit. Septimus numerus annorũ cum circuit ſeptimanas, annum quinquageſimum qui Iubileus uocatur, ad plenitudinẽ totã ueniæ, et remiſſionis adducit: ut tollat ſeruitus, redeat libertas: ut cautionum documenta in monumenta rũpantur: reſurgat debitor, debitum ſit ſepultũ: redeat ut ager pauperis: ut pereat diuitis totus de cupiditate cõtractus. Et ſi ſeptimus numerus ſeptemplicatus per dies, per menſes, per annos, totum contulit remiſſionis, & ueniæ, ſeptimplicatus ſeptuagies ſepties Septimus numerus quid afferre poſſit, Chriſtianus æſtimet, & aduertat auditor. Tunc uere ceſſabit crediti contractus, & debiti:

& debiti:tunc uere abolebitur tota conditio ſeruitu/tis:tunc illa illa ueniet ſine fine libertas: tūc æternus ager uicturus ſemper remeabit. Veniet,ueniet remiſſio tunc uera, quando abolebitur etiā neceſſitas ipſa peccandi:quando pereunte īmunditia uere mundus iam uocabitur mundus:quando redeunte uita mors nō erit: qñ regnante CHRISTO diabolus iā peribit. Orate fratres,ut & nobis Dominus augeat fidē,qua/tenus hæc bona credere,uidere,et tenere poſſimus.

DE ANNVNTIATIONE DIVAE MARIAE VIRGINIS. SERMO.CXL.

SAtis modo ſit oculorū noſtrorum pura acies, ut poſſit in diuini ortus intēdere claritatem:nam ſi naſcentis iubar ſolis oculorū noſtrorum uix ſuffert ſanitas tota, uel puritas, quāta interni uiſus eſt præparanda ſynceritas, ut ſplendorem ſui ferre poſſit orientis,& radiantis auctoris? In ſexto autem Luc. 1. menſe miſſus eſt,inquit, Angelus Gabriel in ciuitatē Galileæ,cui nomen Nazareth,ad uirginem deſpon/ſatam uiro,cui nomen erat Ioſeph. Locum,tēpus, perſonam,ſanctus Euāgeliſta deſignat, ut relationis ueritas manifeſtis ipſarū rerū cōprobetur indiciis. Miſſus eſt,inquit, Angelus ad uirginem deſponſatā. Ad uirginem Deus aligerum portitorem mittit: nā dat arrā,dotem ſuſcipit,qui fert gratiā:fidem refert, & tradit munera uirtutis,qui mox uirginei cōſenſus reſoluit ſponſionē. Peruolat ad ſpōſam feſtinus īter/pres,ut a Dei ſponſa humanæ deſponſationis arceat,

& ſuſpendat affectum, neq; auferat ab Ioſeph Virgi-
nem, ſed reddat CHRISTO, cui eſt in utero pigno-
rata, cum fieret. CHRISTVS ergo ſuā ſponſam reci
pit, non præcipit alienam: nec ſeparationē facit, quā-
do ſuam ſibi totam iungit in uno corpore creaturā:
„ Sed quid egerit Angelus audiamus. Ingreſſus ad
„ eam dicit: Aue gratia plena: Dominus tecū. In hac
uoce oblatio eſt, oblatio muneris, non ſimplex ſalu-
tationis officium. Aue, Hoc eſt accipe gratiam. Ne
„ trepides: ne ſis ſollicita de natura. Gratia plena.
Quia in aliis gratia, in te tota gratiæ pariter ueniet
„ plenitudo. Dominus tecum. Quid eſt in te Domi-
nus? quia ad te non uiſitandi ſtudio uenit, ſed in te
nouo naſcendi illabitur ſacramento. Adiecit con-
„ grue. Benedicta tu in mulieribus: Quia in quibus
Eua maledicta puniebat uiſcera, nūc in illis gaudet,
honoratur, ſuſpicitur MARIA benedicta. Et facta
eſt uere nunc mater uiuentium per gratiā, quæ ma-
„ ter ante extitit morientium per naturam. Quæ cum
„ audiſſet, turbata eſt ī ſermone eius. Quid eſt q̄ per-
ſonam uidet, & de ſermone turbatur? Quia uenerat „
Angelus blandus in ſpecie, fortis in bello: mitis in ha „
bitu, in ſermone terribilis: humana proferens, diui- „
na repromittēs. Vnde & Virginem, quam leuiter ui- „
ſus ſollicitauerat, nimium turbauit auditus: & quam
miſſi præſentia parum mouerat, concuſſit toto pon-
dere mittentis auctoritas. Et quid plura? mox ſenſit „
in ſe ſupernum ſuſcipi iudicem, ubi ante iam cæle-
ſtem uidit, & contemplata eſt metatorem. Quāuis. n.
blando motu, affectu pio, Virginem ſibi Deus in ma
trem, ſeruā ſibi uerteret Dominus in parentem, tur-
bata ſunt tamen uiſcera, mens refugit, ipſa eſt treme

facta conditio,cum Deus,quem tota creatura nõ ca-
pit,totum ſe intra pectus recepit,& condidit huma-
» nũ. Et cogitabat,ait,Virgo quæ eſſet iſta ſalutatio.
Aduertat ueſtra charitas,ut diximus,conſenſiſſe Vir-
ginem ſalutationi non uerborum,ſed rerum: & uo-
cem fuiſſe non cõmunis obſequii, ſed ſupernæ uim
totam fuiſſe uirtutis. Cogitat ergo Virgo, quia cito
reſpondere eſt facilitatis humanæ,cogitare uero põ-
deris eſt maximi,& iudicii p̄maturi. Quãtus ſit Deus
ſatis ignorat ille,qui huius Virginis mentem nõ ſtu-
pet:animum nõ miratur:pauet cælum:tremunt An-
geli:creatura non ſuſtinet:natura non ſufficit: & una
puella ſic Deum in ſui pectoris capit,recipit,oblectat
hoſpitio,ut pacem terris,cælis gloriam,ſalutem per-
ditis,uitam mortuis,terrenis cum cæleſtibus paren-
telam,ipſius Dei cum carne cõmercium,pro ipſa do-
mus exigat penſione, pro ipſius uteri mercede con-
quirat: & impleat illud Prophetæ.Ecce hæreditas do- ps.126.
mini,filii merces fructus uentris.Sed iam ſe conclu-
dat ſermo,ut de partu Virginis, donante Deo,& in-
dulgente tempore, gratius proloquamur.

DE INCARNATIONE CHRISTI. SERMO. CXLI.

QVantum ſecretum cubiculi ſit regalis, quali reuerentia, quo tremore, locus habeatur ubi ipſa principis requieſcit poteſtas,q̃ nulli extraneo,immundo nemini,nulli infideli pateat illuc, & permitatur acceſſus,q̃ munda,quã caſta,quã fidelia ibidem præſtolẽtur obſequia,imperialis aulæ manife-

ſtis docetur inſignibus. Quis ad ipſas palatii fores ul
lis, quis propinquat indignus? Certe ad thalamum
ſponſi niſi ſatis proximus, niſi ſatis itimus, niſi bonæ
cõſcientiæ, niſi laudabilis famæ, niſi probabilis uitæ
nullus admittitur. Intra thalamũ uero ipſum uirgi-
nem Deus capit ſolã: ſuſcipitur ſola uirginitas illiba-
ta. Vnde o homo his admonitus exẽplis, æſtima quis
ſis, quantũ ſis, qualis ſis, & tunc demũ cogita, utrum
poſſis Dominicæ natiuitatis penetrare ſecretũ: utrũ
merearis ad illius pectoris cubiculum peruenire: ubi
tota ſuperni regis, tota diuinitatis requieſcit maie-
ſtas: utrũ debeas humanis oculis, corporeis ſenſibus,
conceptum uirginis temerarius diſcuſſor attendere:
utrũ poſſis ipſas Dei manus operantes ſanctum ſibi
corporis tẽplum intra aluum genetricis audax, & cu
rioſus arbiter intueri: conſpectibus tuis abſcõditum
ſæculis nudare myſteriũ: reuelare tibi ipſis Angelis
inuiſibile ſacramentũ: & ita cælesti fabricæ præſide-
re, ut deprehendas liquido tu, quomodo Deus pene-
trale clauſæ carnis intrauerit: quemadmodum ſacri
corporis in illo uenerabili utero præter uirginis cõ-
ſcientiã liniamenta pinxerit: quomodo præter conci
pientis ſenſum manſura ſæculis oſſa ſolidauerit: qua
liter præter hominis ordinẽ hominis uerã produxe-
rit formã: quemadmodũ præter carnis ſollicitudinẽ
totam carnis aſſumpſerit ueritatẽ: qua ratione præ-
ter naturam noſtræ carnis integram ſuſceperit qua-
litatem: & ſi ad hæc tibi liber non patuerit acceſ-
ſus, iam Deus ex carne nunc aſſumere non potuit qđ
in principio aſſumpſit ex limo? Immo quia totum
Deo eſt poſſibile, & tibi ne ad minima quidem ope-
rum Dei poſſibile eſt peruenire, conceptum uirginis

noli diſcutere,ſed crede:Deum uoluiſſe naſci pie ſen
ti:quia facis iniuriam ſi requiris:magnum Domini/
cæ natiuitatis ſacramentũ fide percipe:quia ne mini
ma quidem operum Dei aſſequi poteris ſine fide:di
cente ſcriptura.Omnia opera eius in fide. Sed tu hic Pſal. 32.
totum uis de ratione conſtare, ubi totum cõſiſtit ex
fide:quod tamen non ſine ratione ſubſiſtit:ſed ratio
ne Dei,non tua homo.Quid tam rationabile, niſi ut
Deus quicquid uoluerit poſſit? Qui quod uult non
poteſt,Deus non eſt. Quæ ergo mandat Deus, exe/
quitur Angelus:implet ſpiritus:efficit uirtus:Virgo
credit:natura ſuſcipit:cæli narrant:annunciat firma/
mentum: oſtendunt ſtellæ: Magi prædicant: paſto/
res adorant:pecora cognoſcunt: atteſtante Prophe/
ta. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum, et aſinus præ/ Iſa. 1.
ſepe Domini ſui. Tu homo ſi non mox cum Ange/
lis,agnoſce uel tardiſſime cum iumẽtis: ne dum mo
ratis,ipſis iumentis, quibus ante comparatus fueras,
poſtponaris. Ecce iumenta adulantur caudis: blan/
diuntur auribus:linguis lambunt: et motu quo poſ/
ſunt auctorem ſuum fatentur contra naturam in tuã
ueniſſe naturam:& tu cum Iudæis diſcutis,carpis,
qui excluſerunt a diuerſoriis ſuis Dominũ ſuũ,
quem iumẽta ſuis in præſepibus ſuſceperunt.
Vnde ſi tandẽ uel Angelis es pium præ/
ſtaturus auditũ, quæ ab Angelo
dicenda ſunt,ſi nõ feliciter,
uel dignãter admitte:
quod nos hodie
differre,& ſequenti refer
re ſermone,ſancti fratres ſatis
uobis neceſſarius ſermo compellit.

DE ANNVNTIATIONE DIVAE MARIAE VIRGINIS. SERMO. CXLII.

AVdiſtis hodie fratres Chariſſimi An/
gelum cũ muliere de hominis repa/
ratione tractanté. Audiſtis agi, ut ho/
mo curſibus eiſdé qbus dilapſus fue/
rat ad morté rediret ad uitam. Agit,
agit cũ MARIA Angelus de ſalute, qa cũ Eua Ange
lus egerat de ruina. Audiſtis Angelũ de carnis nr̃æ
limo téplũ diuinæ maieſtatis arte ieffabili ꝯſtruété.
Audiſtis in terris Deũ, ĩ cælis hominé ſacraméto in/
cóprehéſibili collocari. Audiſtis iaudita rõne ĩ uno
corpore deũ, hominéq; miſceri. Audiſtis fragilé nr̃æ
carnis naturá ad portádá totá Deitatis gloriá Ange/
lica exhortatione roborari. Deniq; ne tãto põderi cæ
leſtis fabricæ in MARIA ſubtilis nr̃i corporis arena
ſuccũberet, & in Virgine totius generis humani por/
tatura fructũ uirga tenuis frágeret, fugatura metum
Luc. I. „ uox Angeli mox ꝓceſſit, dicés. Ne timeas MARIA.
Ante cauſam dignitas Virginis annũtiatur ex noíe:
ná MARIA hebræo ſermone, latine Dña nuncupat̃:
uocat ergo Angelus dñam, ut dñatoris genetricé tre
pidatio deſerat ſeruitutis, quá naſci, & uocari dñam
„ ipſa ſui germinis fecit, & ĩpetrauit auctoritas. Ne ti
„ meas MARIA: ĩuenisti. n. gr̃am. Verũ eſt, qa q iue/
„ nit gr̃am neſcit timere. Inueniſti gr̃am. Apud qué?
„ Apud Deũ. Beata, q̃ ĩter hoíes audire ſola meruit ꝑ
„ oíbus. Inueniſti gr̃am. Quantá? quantá ſupius dixe
„ rat. Plená. Et uere plená, q̃ largo ĩbre totá fũderet,
„ & ĩfunderet creaturá. Inueniſti. n. gr̃am apud Deũ.
Hæc cum dicit, & ipſe Angelus miratur, aut fœminá

tantum,aut oẽs homines uitã meruiſſe per fœminã:
ſtupet Angelus totum Deum uenire intra uirginalis
uteri anguſtias, cui tota ſimul anguſta eſt creatura.
Hinc eſt ꝙ remoratur Angelus : hinc eſt ꝙ uirginẽ
uocat de merito:de gr̃a cõpellat : uix cauſam prodit;
audienti ſane ut ſenſum promoueat uix longa trepi
datione cõponit. Aeſtimate fr̃es,qua reuerentia,quo
tremore nos tanto intereſſe deceat,& cõueniat ſacra
mento , qñ ipſe Angelus nõ ſine metu metũ diſcutit
» audientis. Ecce cõcipies ĩ utero . Bene cõcipies,q̃d
» caro neſcit : conditio nõ habet:non admittit natura.
» Ecce cõcipies ĩ utero . Quis ante ad fructũ peruenit,
q̃ terræ laborẽ ſentiat,& ſudorẽ? quis ante poma car
pit,q̃ plantæ ſuã tribuat, & impendat induſtriã? quis
præter uiã ad ullã peruenit manſionẽ? quis p̃ter na/
turã naturæ ſuſcipit incremẽtum? Beata ergo, & ue
re beata MARIA,q̃ p̃ter generandi curas, p̃ter ma/
terni doloris faſtidia,tãtã germinis peruenit ad glo/
riã.Beata q̃ diuinũ pignus ſic ſuo ſuſcepit,& ſeruauit
ĩ pectore,ut illud tota corporis externa neſciret.Bea
ta, quæ quod de ſupernis Angelo referente ſuſcepe/
rat,ſic menti ſuæ ſolæ cõmiſit, & credidit. Intra do/
mum Virginis negotium cæleſte ſic geritur, ut ma/
» nentibus clauſtris ipſa domus ſepta nõ ſentiant. Cõ
» cipies,& paries filiũ. Qui ingreditur,& egreditur,et
introitus ſui, & exitus nulla ueſtigia relinquit, diui/
nus habitator eſt,non humanus: et qui conceptu ſuo
uirginẽ ſeruat,& ortu ſuo relinquit Virginẽ,non ter
renus homo ẽ,ſed cæleſtis.Noſtræ ergo carnis ordo
ſecedat,hic ſibi natura noſtra nil uindicet,ubi ad di/
uinam progeniem cæleſtis ordo diuinã inſtituitur ĩ
naturã.Conceptus, et partus ſermo audientis animũ

non fatiget : nec leuiter ſenſum moueat Chriſtiani,
ubi ad cæleſté progenié uirtutis Dei diuina peragun
„ tur inſignia. Concipies,et paries filium. Non dixit
tibi,non dixit tuum:quare? quia ſanctum uocabitur
Filius Dei.Virgo te gratia matré præſtitit,non natu
ra:genetricem te dici pietas uoluit, quá non ſinebat
integritas:in tuo cóceptu, in tuo partu creuit pudor:
aucta eſt caſtitas:integritas roborata eſt : eſt ſolida/
ta uirginitas:omnes perſeuerauere uirtutes.Virgo ſi
tibi ſalua ſunt oía,quid dediſti ?Si Virgo,quomodo
mater? Si ſponſa, genitrix quomodo? ille quo tibi
aucta ſunt omnia nil minuit Virgo. Virgo,concipi/
tur ex te auctor tuus:tua ex te oritur origo:i tuo ger/
mine eſt genitor tuus : in tua carne eſt Deus tuus : et
ipſe lucem mundi per te cepit , qui lucé mundo de/
dit.Monita ergo per Angelum Virgo ne præſumas
hunc uocare filiú tuum,ſed mox ut genueris inuoca
Saluatoré : quia uirginitas non ſibi parit filium,ſed
parit pignus auctoris :et integritas ſuum geſtat Do/
„ minú,nó alumnú,dicente Angelo . Et uocabis no/
„ mé eius IESVM. Quod Saluator latino uocabulo
„ nuncupatur. Dixit auté MARIA ad Angelú. Quo/
„ modo fiet iſtud? Ecce MARIA interrogat:et ſi qui
interrogat dubitat,cur ſolus Zacharias uelut queru/
lus percunctator incurrit? quia pectorum cognitor
non uerba,ſed corda peruidit : nó quid dixerint, ſed
quid ſenſerint iudicauit: erat.n.interrogantiú cauſa
diſſimilis, ſpecies perdiuiſa : hæc contra naturá cre/
didit,ille dubitat pro natura : hæc integræ rei ordi/
nem quærit,ille quæ Deus iubet fieri non poſſe per/
ſcribit:ille impellentibus exemplis non accedit ad fi
dem,hæc ſine exemplo percurrit ad fidem: hæc mi/

ratur de partu Virginis,ille de conceptu diſputat cõ/
iugali.Merito ergo hæc loquitur,hæc Deum ſuo co/
gnoſcit,et confitetur in corpore, ille tacet,donec Io
hannem quem negabat conuictus proprio redderet
» ex corpore. Quomodo fiet iſtud? Quare? Quia
» uirũ non cognoſco. Mulier quẽ uirũ quæris? quem
tu in paradiſo perdidiſti? Redde uirum mulier: red
de depoſitũ Dei: redde ex te quẽ pdidiſti per te: præ/
termitte naturæ ordinẽ, recognoſce ordinẽ creato/
ris. Ille ex te aſſumet,et faciet uirum,qui ĩ principio
te fecit,et aſſumpſit ex uiro: ne quæras uirum: ceſſet
opus hominis: quia ad reparationẽ hominis ſufficit
ars diuina. Hinc eſt quod Deus ipſe ad te uenit, qa te
pœnituit ad hominẽ pueniſſe. Nec iã caro ad carnẽ,
» Sed Spiritus ſanctus ſupueniet in te. Quia quod de Iohã.3.
carne natum eſt: caro eſt: & quod de ſpũ, ſpũs eſt: qui
ergo de ſpiritu naſcitur, ſine cõtrouerſia Deus eſt, qa
» ſpũs eſt Deus. Spũs ſanctus ſuperueniet in te, & uir/ Ioãh.4.
» tus altiſſimi obũbrabit tibi. Obũbrat Dei uirtus, ne
» portatura Deũ fragilitas humana ſuccũbat. Et uir/
» tus altiſſimi obũbrabit tibi. Aeſtus nr̃i corporis ne/
ſcit, quã diuinæ protegit umbra uirtutis: nec ſecretũ
mundanæ habitationis inquirit, quæ ſe ſeptã ſuperni
» ſplẽdoris circũſpicit uelamẽto. Propterea quod na
» ſcetur ex te ſanctũ, uocabit̃ filius Dei. Nemo hic cõ
muniter accipiat Sãctũ, ſed illa ſingularitate qua cla
matur in cæleſtibus. Sãctus, Sãctus, Sãctus, Dominus Iſa.6.
Deus ſabaoth. Mittitur aũt MARIA ad Eliſabet, uir/
go ad ſterilẽ, infans ad anũ, ut certamine pio ſumãt
ambæ, percipiant pariter; altera de nouitate fidẽ, al/
tera de neceſſitate uirtutẽ. His auditis reſpondit MA
» RIA. Ecce ãcilla Domini, fiat mihi ſecundũ uerbũ

tuum. Quæ uocatur ab Angelo domina, ipſa ſe co-
gnoſcit,& cõfitetur ancillã. Quia deuotus animus in
ſulis beneficiorũ creſcit ad obſequiũ:augetur ad gra
tiã:non ad arrogantiã proſilit:nõ ad ſuperbiã pertu-
„ meſcit. Fiat mihi ſecundũ uerbũ tuum. Quæ credit
Ioã.1. uerbo,merito concipit Verbũ. In principio erat Ver
bum :& Verbũ erat apud Deũ:& Deus erat Verbũ:et
ad totam rem peruenit, quæ ſecretum fidei conſen-
tit auditu. Quãtũ peccat hæreticus,qui poſt cauſam
nõ credit,cũ tñ hãc crediđiſſe cõſpicit ante cauſam?

DE EADEM. SERMO. CXLIII.

Ebet quidẽ uobis natalitius ſermo,ſed
ineffabile natiuitatis Dñicæ ſacramen
tũ credere magis conuenit, q̃ referre.
Virgo pepit. Quod natura non habet,
& uſus neſcit,ignorat ratio,mens non
capit,pauet cælũ,ſtupet terra,creatura miratur, quõ
ſermo narrabit humanus? Deniq; Euãgeliſta conce
ptũ Virginis,Virginis partũ ſicut humano ſermone
pãdit,ita diuino claudit arcano:& hoc facit,ut homo
qđ credere iuſſus eſt,diſcutere nõ p̃ſumat. Quis at-
tingat arcanũ Dei?partũ Virginis?rerũ cauſas?ſæcu
lorũ negociũ?cõmerciũ diuinitatis,et carnis?hoiem
Luc.1.„ Deũq; unũ Deũ?Euãgeliſta ſic ait. Miſſus eſt Ange-
„ lus Gabriel a Deo ĩ ciuitatẽ Galilææ,cui nomen erat
„ Nazareth:ad Virginẽ deſpõſatã uiro,cui nomen erat
„ Ioſeph:et nomẽ uirginis Maria. Miſſus ẽ Angelus a
Deo:ubi mediator ẽ Angelus,humana ceſſet opinio:
ubi cæleſtis ẽ nũtius,ĩterp̃tatio terrena pellat̃. Curio
ſitas humana torpeſcat, ubi ſupernus habet̃ ĩterpres.

» Miſſus ẽ Angelus a Deo. Qui audit attẽtius q̃ a Deo miſſus ſit, Deitatis refugit pſcrutari ſecretũ. Quod p Angelũ Deus mãdat ille meret̃ ſcire, qui timet ſcire. Audi Dñm dicẽtẽ. Sup quẽ reſpiciã, niſi ſup humilẽ, Iſa.66. et mãſuetũ, et tremẽtẽ uerba mea? Humilẽ, et manſuetũ: quantũ manſuetus eſt ille qui iuſſis obtẽperat, iuxta.lxx.
» imãſuetus tm̃ eſt ille q iuſſa diſcutit. Miſſus eſt An-
» gelus ad Virginẽ. Quia ſemp eſt Angelis cognata uirginitas. In carne p̃ter carnẽ uiuer̃ nõ terrena uita eſt, ſed cæleſtis. Et ſi uultis ſcire, Angelicã gloriã acq̃rere maius eſt, q̃ hr̃e: eſſe Angelũ felicitatis ẽ, Virginẽ eſſe uirtutis: uirginitas.n. hoc obtinet uiribus, q̃d habet Angelus ex natura. Angelus ergo, & Virgo, di
» uinũ agũt officiũ, nõ humanũ. Ingreſſus, inq̃t, Ange-
» lus ad eã dixit. Aue gr̃a plena: Dñs tecũ: benedicta tu
» iter mulieres. Aue gr̃a plena, Dñs tecũ: uidetis qui-
» bus eſt uirgo oppignerata muneribus. Aue gr̃a ple
» na: Dñs tecũ. Aue, hoc eſt accipe: quid ẽuirtutes mu-
» neꝶ, nõ pudoris. Aue gr̃a plena. Hæc eſt gr̃a, q̃ dedit cælis gloriã: terris Deũ: fidẽ gẽtibus: finẽ uitiis: uitæ ordinẽ: moribus diſciplinã. Hãc gratiã detulit An
» gelus: accepit Virgo ſalutẽ ſæculis redditura. Aue
» gr̃a plena. Quia ſingulis gr̃a ſe eſt largita p partes, Mariæ uero ſimul ſe totã dedit gr̃æ plenitudo. Oẽs, inq̃t, Euãgeliſta, de plenitudine eius accepimus. Vñ & Iohã.1. Dauid dicit. Deſcẽdit ſicut pluuia in uellus. Vellus cũ Pſal.71. ſit de corpore neſcit corporis paſſiões, ſic uirginitas cũ ſit i carne uitia carnis ignorat: cæleſtis ergo iber uirgineũ in uellus placido ſe fudit illapſu: & tota diuinitatis unda bibulo ſe nr̃æ carnis celauit in uellere, donec p patibulũ crucis exp̃ſſũ terris oĩbus in pluuiã ſalutis effũderet. Et ſicut ſtillicidia ſtillãtia ſup terrã.

Pſal.71. Vt uitalibus partita ſtillicidiis tempora fidei rigarēt
" germina,nō necarēt. Aue grã plena:Dñs tecũ. Miſ
ſus eſt Angelus a Deo,& qd dicit? Dñs tecũ. Ergo
erat cũ uirgine,qui ad Virginē miſerat.Præceſſit nũ
tiũ ſuũ Deus,ſed a deo nõ receſſit:teneri locis nõ põt
qui oĩbus habet̃ i locis:& totus ubiq; ẽ,ſine quo nihil
" eſt totũ. Benedicta tu inter mulieres. Vere benedi
cta Virgo,q̃ & uirginitatis poſſidet decus:matris & p
tulit dignitatē.Vere bñdicta,q̃ & ſupni cõceptus me/
ruit gratiã,& ſuſtulit ĩtegritatis coronã.Vere benedi
cta,q̃ & diuini germinis ſuſcepit gloriã,et regina to/
tius extitit caſtitatis.Vere benedicta,q̃ fuit maior cæ
lo,fortior terra,orbe latior:nã Deũ quē mundus nõ
capit ſola cepit.Portauit eum qui portat orbem:ge/
nuit genitorē ſuũ:nutriuit omniũ uiuẽtiũ nutritorē.
" Sed uideamus quid ait Euãgeliſta. MARIA,īquit,
" ut uidit Angelũ, turbata eſt in ſermone eius. Tur/
bata eſt caro,cõcuſſa ſunt uiſcera,mens tremuit,to/
ta cordis obſtupuit altitudo,quia in ingreſſu Angeli
Virgo ſenſit diuinitatis ingreſſum.Turbatur huma/
ni corporis tẽplum,et carnalis domicilii mouebant̃
anguſtiæ,cũ ſe in uirgineo pectore tota Dei cõderet
magnitudo.Sed,ſi placet,priuſq̃ fidei Chriſtianæ pe
netremus arcanũ,loquamur ad eos qui partũ uirgi/
nis,qui magnũ pietatis ſacramentũ, qui reparationē
ſalutis humanæ referunt ad diuinitatis iniuriã.Venit
" ad uirginē Deus,hoc eſt ad opus ſuũ opifex: creator
Ioã.1.,, ad creaturã ſuã. Q uãdo ad opificis honorē opis re/
ſtauratio nõ redundat?qñ honor nõ deputat̃ ad glo
riã,ſi factor facturã ſuã reparet?ne amittat quis opus
ſuũ,nõne cũ ueteraſcit renouat?et cũ cadit erigit?et
cum deſtruitur, in melius nõ reformat? Ergo quod

In partu uirginis agitur: nõ eſt creatoris iniuria, ſed ſalus eſt creaturæ. Si Deus fecit hominẽ, quis arguit cur refecit? & quod ex limo formaſſe digne credit, quare ex carne reformaſſe iudicatur indignũ? Quid pretioſius caro, aut limus? ergo reparationis noſtræ quanto pretioſior materia, tanto maior eſt gloria. Aut quando Deus non in utero plaſmator eſt hominis? Audi Iob. Manus tuæ fecerunt, & finxerũt me. Iob. 10.
Et poſt, Vt caſeum coagulaſti me: oſſibus, et neruis inſeruiſti me: uitam, et miſericordiam dediſti mihi.
Et Dauid. Tu formaſti me, et poſuiſti ſuper me ma- ps. 138.
num tuam. Et ad Hieremiam Deus. Priuſq̃ eſſes in Hie. 1.
utero noui te: et in uulua ſanctificaui te. Si ergo parentis in aluo Iob liniamenta depinxit, ſi matris in utero Dauid membra compegit, ſi Hieremiam genetricis ſanctificauit in uulua, ſi Iohãnem ſterilis in utero repleuit Spiritu ſancto, quid mirum modo, ſi uirginis habitauit in utero, qui mulierem hominis ſumpſit ex latere? Ipſe hominem mulieris reſumpſit ex utero, qui uirginem uiri formauit ex corpore: ac perinde homo quæ tibi uidentur noua, Deo habentur antiqua. Sed dicis, Quæ naſcendi neceſſitas Deo, cui ſuppetit faciendi poteſtas? quæ? ut ipſam naturam naſcendo reficeret, quam fecerat operãdo: quia quæ facta fuerat ut generaret ad uitã, ipſa generabat ad mortẽ. Per peccatũ primi hominis natura lethale uulnus accepit: et cœpit eſſe origo mortis, quæ erat initiũ uitæ.

Hoc eſt ergo negotiũ natiuitatis qđ naſci cõpulit xp̃m, ut naturæ curã natiuitas daret auctoris: et naturæ curatio eſſet uiuificatio filiorũ.

SERMO
DE EADEM. SERMO. CXLIIII.

DE natiuitate CHRISTI nos cōpetenter ordinare ſermonem altitudo rei facit, et cogit myſterii magnitudo. Virgo peperit: quis loquetur? Verbū caro factū eſt: quis narrabit? ſi uerbū Dei īfantiæ dat uagitum, homo imperfectus quomodo clamabit in uerbo? quātā ſtella Magis nocte dedit qrētibus lucē, tantā doctoris ſermo ortus Dñici præbet audiētibus claritatē: ut CHRISTVM inueniſſe gaudeant, diſcutere non præſumant: honorent muneribus infantiā, nō minorent. Sed orate frēs, ut qui noſtro ſenſim creuit in corpore, paulatim noſtro creſcere dignetur in uerbo. Euāgeliſta hodie Angelū retulit ſic locutū.
Luc. 1. „ Ne timeas MARIA, inueniſti.n. gratiā apud Deum.
„ Ne timeas MARIA: quare? Quia inueniſti gratiā. Timet nō qui inuenit, ſed qui perdit. Inuenit, inuenit hæc concipiendo superni germinis gratiam, quæ pariendo nō perdidit uirginitatis inſignia. Ne timeas
„ MARIA. Quid timet, quæ ſecuritatem rerum concipit? parit gaudia ſæculorum? Timor non eſt, ubi diuinum eſt negotium, non humanum: ubi uirtutis conſcientia eſt, non pudoris. Quid timet, quæ ſuſcepit eum, quem timent omnia quæ timentur? quid timet, cui Iudex cauſæ eſt aſſertor: integritas teſtis in-
„ nocentiæ? Ne timeas MARIA, inueniſti.n. gratiam
Ioā. 1. „ apud Deum. Quod erat ī principio apud Deū Verbum Deus intra ſe uirgo repperit: et factum eſt magnum Deitatis templum, quæ erat puſillum humanitatis hoſpitium: et quem nō capiebat puſillitas humani corporis, cœpit uirginalis uteri magnitudo.

» Ecce, inquit, concipies in utero. Propter reuerentiã dixiſſe ſuffecerat, concipies: quod exaggerat, ĩ utero, quid eſt? ut conceptus eſſet ueritas, nõ figura: ut partus eſſet proprietas, non imago: ut ſicut de Deo uero Deus uerus natus eſt, ſic de uero conceptu ueritas humani corporis naſceretur. In ortu CHRISTI, fratres, humani corporis iniuria ſublata eſt, nõ natura: nec eſt creatura deleta, ſed culpa damnata. Eſt ergo hæreſis, quæ CHRISTVM aerium corpus aſſumpſiſſe mẽtitur: nec habuiſſe carnem, ſed hominem ſimulaſſe confingit. Concipies, inquit, in utero: et paries filium: et uocabis nomen eius I E S V M. Quod hebraice IESVS, græce Soter, hoc dicitur latine Saluator. Merito ergo Virgini ſalua ſunt omnia, quæ omnium genuit Saluatorem. Et uocabis nomen eius IESVM. Quia ĩ hoc nomine Deitatis tota adoratur maieſtas: omnes qui cõmorantur in cælis, uniuerſi qui habitant terram, cuncti qui in profundo tenentur inferni, huic proſternũtur nomini: hunc adorant: audi Apoſtolum dicentem. Vt in nomine IESV omne genu flectatur cæleſtium, terreſtrium, & iſernorum. Hoc nomen, quod dedit cæcis uiſum: auditum ſurdis: claudis curſum: ſermonem mutis: uitam mortuis: totãq; Diaboli poteſtatem de obſeſſis corporibus uirtus huius nominis effugauit. Et ſi nomen tãtũ eſt, quãta poteſtas? Sed quis eſt iſte, qui uocatur hoc nomine? Iã dicat Angelus. Et filius altiſſimi uocabitur. Videtis quia quod cõcipit Virgo, nõ terrenum germen eſt, ſed cæleſte: Virgo peperit, ſed Deus ſuſcepit filiũ. Ergo q de hac natiuitate humano modo diſputat, ad omnem tendit tanti genitoris in

Phil. 1.

„ iuriam. Et dabit, inquit, ei Dominus ſedem Dauid
„ patris ſui. Hinc hæreticus generat perfidiæ ſuæ ne-
bulas: hinc ſibi fingit erroris materiã. Ecce, inquit, nõ
ego dico, ſed Angelus, dabit illi Dominus Deus: nũ-
quid nõ maior eſt qui dat, quã qui accipit? & qui ac-
cipit anteꝗ acciperet non habebat. Sed nos iſta frẽs
audiamus non ut perfidi, ſed ut fideles: & ſit nobis ar
„ gumentum fidei, quod illis eſt erroris occaſio. Da-
„ bit illi Dominus Deus. Quid dat? aut cui dat? utiꝗ
„ Deus homini dat: diuinitas carni. Dabit illi Domi-
„ nus Deus, Quis Deus? utiꝗ Verbũ quod erat in prin „
Ioãn. 1. cipio ſemper Deus. Cui dat? quod caro factum eſt, &
2. Cor. 5 habitauit in nobis: audi Apoſtolũ dicentẽ: Deus erat
in CHRISTO mundũ recõcilians ſibi. Sibi utiꝗ, nõ
alii. Hic ergo Deus qui in CHRISTO erat, regnum
ſibi dabat in CHRISTO: et conferebat ſuſcepto cor-
pori, quod ſemper ſua diuinitate poſſederat: ſicut ex
„ ipſo Angeli probatur eloquio. Dabit illi Dñs Deus
„ ſedem Dauid patris ſui. Vides quia quãdo accipit,
Dauid filius dicitur: quãdo dat, Dei filius nũcupatur:
Ioã. 16. ipſe dixit. Omnia quæ habet pater mea ſunt. Et quæ
neceſſitas accipiendi, ubi eſt habendi poteſtas? Ait:
omnia quæ habet pater mea ſunt. Quis accipit q̃ ſua
ſunt? aut in gratia dantis eſt, ſi accipientis eſt quod
donatur? Fatemur quia accepit, ſed iſte qui natus eſt:
qui ſuſcepit carnem: qui ſuſcepit iſantiã: qui cunabu-
la pertulit: qui ſuſcepit ætates: qui laborẽ ſuſtinuit: q
famẽ ſenſit: qui ſitim paſſus eſt: qui tota iniuriarũ ge
nera non refugit: qui aſcendit crucẽ: qui ſubiit mor-
tem: qui intrauit ſepulchrũ: hæretice huic quod acce
pit aſcribe. Aut putas qđ honorẽ a Deo dedignatur
accipere,

accipere, qui ab hominibus tantas accepit iniurias? aut exiſtimas quod conferri ſibi regnum a patre faſtidit, qui ab inimicis pœnas, mortéq; ſuſcepit? hæretice quod eſt iniuriæ, quod infantiæ, quod ætatis, qđ tẽporis, quod dati, quod accepti, quod minoratiõis, quod mortis, ſi intellexeris non eſſe diuinitatis, ſed corporis, tu nullã filio irrogabis iniuriã: nullã tu facies in Trinitate diſtantiã. Sed reuertamur ad nos, et
„ quæ ſunt noſtra iam loquamur. Dabit illi, iquit, Do
„ mini Deus ſedẽ Dauid patris ſui: et regnabit i domo
„ Iacob in æternũ: et regni eius non erit finis. Qui in cælo ſemper conſedit patri, nunc ſedem Dauid accepit in terra: qui regnauit ſibi ſemper, modo nobis in domo Iacob regnum ſortitus eſt æternũ. Gaudeamus fratres, quia qui ſibi regnauit, regnaturus eſt nobis: gaudeamus, qa uenit regnaturus in terra, ut nos cum illo regnare poſſimus i cælo: audi Apoſtolum. Si cõpatimur, et corregnabimus. Nobis natus eſt: no 2.Tim.2
bis utiq; regnum uenit donaturus, ipſo promittente cum dicit. Venite benedicti patris mei, percipite re Mat.25.
gnum quod uobis paratũ eſt ab origine mundi. Vobis dixit, nõ mihi: ueniet ut ſit nobiſcũ ſemper: ut noſtris ſit ſemper i oculis, qui nunc tantum noſtris habetur in cordibus: ueniet, ut quibus eſt gloria de re
„ gno, ſit de familiaritate fiducia. Et regni eius non
„ erit finis. Qui eius aduentum credis gaude, quia regnum ſine fine promiſit: ubi eſt ſine ſucceſſore militia: ubi ſunt perpetuæ dignitates. Sed quid eſt quod permanſura non ambiunt, qui ambiunt tranſitura? quid eſt? quid eſt q caducos honores auro cõparãt: et nolũt gratis accipere ſempiternos? Fratres hic parantur officia: hic decernuntur loca: hic honores de

ſignantur:hic qui non de Euãgelii fide acceperit co/
dicillos,ibi æternarum infulas non habebit dignita
tum.Ergo ſi delectat militia,ſi uolumus ſemper mi
litare, arripiamus arma CHRISTI : uigilemus : ſo/
brii ſimus:uincamus diabolum:proſternamus uitia:
ut poſſimus accipere præmia pariter, & coronas ab
ipſo Domino noſtro IESV CHRISTO,qui cũ
Deo patre regnat nunc,et ſemper, et per
omnia ſæcula ſæculorum:Amen.

DE GENERATIONE CHRISTI. SERMO.CXLV.

AVdituri eſtis hodie frẽs quẽadmodũ
nobis beatus Euangeliſta generatio/
nis CHRISTI retulit ſacramentum.
CHRISTI,inquit, generatio ſic erat.
Mat.1. ,, Cum eſſet deſpõſata mater eius MA/
,, RIA Ioſeph, anteq̃ couenirent inuenta eſt in utero
,, habẽs de Spiritu ſancto:Ioſeph autẽ uir eius cũ eſſet
,, iuſtus,& nollet eã traducere,uoluit occulte dimitte/
,, re eã. Et quomodo iuſtus ,qui conceptũ ſponſæ du
xit non diſcutere & ſuſpecti nõ exquirit cauſam pudo
,, ris? coniugii famã non uindicat, ſed relinquit? Vo
,, luit occulte dimittere eã. Hoc pio magis uidetur cõ
uenire,q̃ iuſto:ſed humano iudicio non diuino. Pe/
nes Deum neq; pietas ſine iuſtitia eſt, neq; ſine pieta
te iuſtitia : cæleſti ſenſu ſine bonitate æqtas,ſine æq/
tate bonitas nõ habetur. Virtutes ſi ſeparatæ fuerint
dilabuntur:æquitas ſine bonitate ſæuitia eſt: & iuſti/
tia ſine pietate crudelitas.Ioſeph ergo merito iuſtus,
quia pius:& pius,quia iuſtus. Deniq; dum pietatẽ co/

gitat,crudelitate caruit:dum cauſam temperat,iudicium cuſtodiuit:dum uindictam differt,crimen euaſit:dum refugit accuſatorē,fugit ſentētiā. Aeſtuabat animus ſanctus negotii nouitate pculſus:ſtabat ſponſa prægnans,ſed uirgo:ſtabat plena pignore, ſed nō uacua pudore:ſtabat de conceptu ſollicita, ſed de integritate ſecura:ſtabat ueſtita materno munere,ſed non honore uirginitatis excluſa. Sponſus quid faceret ad iſta? accuſaret de crimine? ſed erat ipſe innocentiæ teſtis: culpā diceret? ſed erat ipſe cuſtos pudoris: urgeret adulterium? ſed erat ipſe uirginitatis aſſertor. Quid faceret ad iſta? Cogitat dimittere: qa nō poterat uel foris ꝑdere, uel intus quod euenerat continere. Cogitat dimittere,& dicit Deo totū, quia quod homini diceret non habebat. Et nos frēs quotiens res turbat,fallit ſpecies, facit color negotii interna neſcire,declinemus iudiciū: ſubtrahamus uindictā:ſententiā fugiamus: dicamus Deo totū, ne dū facile īnocentum forte geſtimus in pœnā, ipſi nobis noxiam ſententiam proferamus:dicēte Domino. In quo iudicio iudicaueritis,iudicabitur de uobis. Certe ſi nos tacuerimus,clamabit Deus:reſpondebit Angelus,qui Ioſeph ne innocentiam deſereret, ſic præuenit. Ioſeph,inquit,fili Dauid, noli timere accipere MARIAM coniugem tuam: quod enim in ea natum eſt,de Sſpiritu ſancto eſt. Pariet autē filium , & uocabis nomen eius IESVM: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum. Ioſeph fili Dauid:uideris fratres in perſona genus uocari: uidetis in uno totam proſapiam nuncupari:uidetis in Ioſeph feriem Dauidici ſtēmatis iam citari. Ioſeph fili Dauid. Triceſima octaua generatiōe natus quomō Mat.7.

Dauid filius dicitur, niſi quia generis aperitur arca/
num? fides promiſſionis impletur? ſuperna conce/
ptio cæleſtis partus uirginea iam ſignatur in carne?
„ Ioſeph fili Dauid. Tali uoce ad Dauid prolata fue/
ps. 131. rat promiſſio Dei patris. Iurauit Dominus Dauid ue
ritatem, et non fruſtrabitur eum: de fructu uẽtris tui
ponã ſuper ſedem tuam. Quod factum quidem tali
ps. 109. gloriatur in cantico. Dixit Dominus Dño meo, ſede
a dextris meis. De fructu uentris tui: bene fructus uẽ/
tris tui: bene de utero: quia cæleſtis hoſpes, ſupernus
habitator, ſic in uteri deſcendit hoſpitiũ, ut corporis
clauſtra neſciret: ſic de habitaculo uẽtris exiit, ut uir/
ginalis ianua non pateret: & impleret illud quod can
Can. 4, tatur in Cantico canticoꝝ. Hortus clauſus ſoror mea
„ ſponſa: hortus clauſus, fons ſignatus. Ioſeph fili Da/
„ uid noli timere. Spõſæ cauſas ſponſus ne timeat ad
monetur: & uere pius animus dum cõpatitur, plus pa
„ ueſcit. Ioſeph fili Dauid noli timere. Ne qui de cõ
ſcientia ſecurus ſis, de ſacramenti cognitione ſuccũ
„ bas. Ioſeph fili Dauid noli timere. Quã uides uir/
tus eſt iſta, non crimen: hic non humanus lapſus eſt,
ſed eſt diuinus illapſus: hic præmiũ eſt, non reatus:
hic incremẽtum cæli eſt, non corporis detrimẽtum:
hic non eſt proditio perſonæ, iudicis eſt ſecretum:
hic palma cognitoris eſt, non ſupplicii pœna: hic ho
minis furtum non eſt, theſaurus eſt Dei: hic non eſt
mortis cauſa, ſed uitæ. Et ideo noli timere, quia quæ
„ uitam parturit, nõ meretur occidi. Ioſeph fili Dauid
„ noli timere MARIAM coniugẽ tuã accipere. Spon
ſam uocari coniugẽ legis eſt hoc diuinæ: ſicut ergo
manente uirginitate mater eſt, ita coniux dicitur pu
„ dore pmanente. Ioſeph fili Dauid noli timere acci

„ pere MARIAM coniugem tuam : quod enim in ea
„ natum eſt, de Spiritu ſancto eſt. Veniant, audiant, q
„ requirunt, quis ſit quem MARIA genuit. Quod in
„ ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt. Veniant, audiát,
qui græco turbine latiná nubilare niſi ſunt puritaté
Ἀνθρωποτόκον, χριστοτόκον, ut θεοτόκον tolleret, blaſphe .i. hoíem
„ mantes. Quod in ea natũ eſt, de Spiritu ſancto eſt. parientẽ,
Et quod de Spiritu sancto natũ eſt, spiritus eſt: quia Chriſti=
Deus spiritus eſt. Quid ergo requiris, quis eſt qui de parã, Dei
Spiritu ſãcto natus eſt, cum tibi quia Deus eſt, Deus parã.
ipſe reſpondeat? cũ te Iohãnes increpet qui dicit, In Ioãh. 3.
prĩcipio erat Verbũ, & uerbũ erat apud Deũ, & Deus et. 4.
erat uerbũ: & uerbũ Deus caro factũ eſt: & habitauit ĩ Iohã. 1.
nobis: & uidimus gloriã eius. Iohãnes uidit gloriã:
„ reſpicit infidelis iniuriã. Quod ĩ ea natũ eſt, de Spi-
„ ritu ſancto eſt. Et uidimus gloriã eius: cuius eius?
qui natus eſt de Spiritu sancto: eius qui uerbũ caro
„ factũ eſt, & habitauit in nobis. Quod in ea natũ eſt,
„ de Spiritu ſancto eſt. Virgo concepit, ſed de spiritu:
uirgo parturit, ſed eũ quẽ prædixit Iſaias. Ecce Vir- Iſa. 7.
go in utero accipiet, & pariet filiũ: & uocabũt nomẽ
eius Emanuel: quod interp̃tatur nobiſcũ Deus. No- Mat. 1.
biſcũ Deus, cũ illis homo: &, Maledictus homo qui
ſpem ſuam ponit in homine. Audiãt qui requirunt, Hie. 17.
„ quis eſt qui natus eſt de MARIA. Paries filiũ, inqt
„ Angelus: & uocabis nomẽ eius IESVM. Quare IE- Phil. 3.
SVM? Apoſtolus dicit, Vt ĩ nomine IESV omne ge
nu flectatur cæleſtium, terreſtrium, & infernorũ: et
tu quis ſit IESVS doloſus cognitor nunc requiris?
Omnis iam lingua cõfitetur quia Dominus IESVS
in gloria eſt Dei Patris: et tu adhuc inquiris quis eſt
„ IESVS. Paries filiũ, et uocabis nomen eius IESVM:

„ ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum. Non alte-
„ rius ſaluum faciet. Vnde? A peccatis eorum. Eſſe
Deum qui peccata donat, ſi Chriſtianis non credis,
Ioã. 10. crede infidelissime uel Iudæis dicentibus. Cum ſis
Mar. 2. homo, facis te ipſum Deum. Quis poteſt peccata di-
mittere, niſi ſolus Deus? illi eum negabant Deum,
qui eum peccata dimittere non credebant: tu ab eo
peccata dimitti credis, & Deum dubitas confiteri?
Verbum caro factum eſt, ut hominis caro promoue-
retur in gloriam Dei, non ut Deus in carnis uerteretur iniuriam,
1. Cor. 6. ſicut dicit Apoſtolus. Qui ſe iungit Domino, unus Spiritus eſt. Et quomõ nõ, quãdo ſe iun-
git Deus homini, unus eſt Deus? Humanæ leges intra
triginta annos litigioſas oẽs interimũt qõnes: et xp̃s
Aetas Chryſologi. circa qngentos annos natiuitatis ſuæ cãs p̃ſtat: ortus
ſui lites patit̃: ſtatus ſui ſuſtinet quæſtiones: Hæreti-
ce deſine iudicare iudicem tuum: & adora in cælis
Mat. 2. Deum, quem Deum Magus adorauit in terris.

DE EADEM. SERMO. CXLVI.

QVotiens trãſcurſis anni metis dies Dominicæ natiuitatis aduentat, & uirginei partus fulgor orbe toto diffũditur flãmeo coruſco, uoluntatis non pauoris eſt quod tacemus. Quæ mens in ipſo ortu diuini regis obiicere ſe præſumat? Solis radii cum erumpunt uiſus hebetatur humanus: radiante Deo quomodo non totus animorũ ſauciatur aſpectus? reparatis ergo ſenſibus noui luminis poſt ſtuporem, tẽpus eſt quo iam nobis per carnẽ ipſius diuinitatis uiſu generationis CHRISTI contemple-
Mat. 1. „ mur arcana. CHRISTI, inquit Euangeliſta, gene-

» ratio ſic erat. Fratres ſi uolumus intelligere quæ di
cuntur, diuina uerba modis nõ penſemus humanis:
ſeponendus eſt humanus ſenſus, ubi totum quod di-
citur eſt diuinum. Sic CHRISTVS ꝙ naſcitur nõ eſt
conſuetudo, ſed ſignum: nõ eſt natura, ſed uirtus: nõ
ordo eſt, ſed poteſtas: & eſt cæleſte miraculum, ratio
non humana. Hic mundana ſcientia quid capiet? hic
» carnis intelligentia quid requiret? CHRISTI, in-
» quit, generatio ſic erat. Non dixit ſic facta eſt, ſed ſic
erat: quia CHRISTI generatio erat apud patrem,
quando generabatur ex matre. Quod erat, ſemper
erat: quod factum eſt, hoc reddebat: erat Deus, red-
debatur homo: ex utero nos ſuſcepit ille, q nos plaſ-
» mauerat ex luto. Cum deſponſata eſſet mater eius
» MARIA. Suffecerat dixiſſe, cum deſponſata eſſet
MARIA. Quid ſibi uult ſponſa mater? ſi mater, nõ
» ſponſa: ſi ſponſa, non adhuc mater. Cum deſponſa-
» ta eſſet MARIA mater eius. Virginitate ſponſa, fœ
cunditate mater: mater uiri neſcia, partus conſcia.
Aut quomodo non ante cõceptum mater, quæ poſt
partum uirgo mater? aut genetrix quando non, quæ
ſæculorũ generauit auctorem? principium dedit re
bus? natura uirgo mater ſemper: ſic rerum ſemper
nouerca corruptio. Eſt ergo muneris uirginalis, ut
regeneret per Deum uirgo, quod per Deum uirgo
generauit: Deus, & integritas eſt cæleſte conſortium:
uirginitas iuncta CHRISTO copula eſt perfecta uir
tutis. Quod uirgo cõcipit, ẽ honor ſpũs, nõ onus eſt
carnis: quod parturit uirgo, ſecretũ eſt Dei, non eſt
miniſteriũ cõiugale: quod naſcitur CHRISTVS di-
uinæ maieſtatis eſt, nõ eſt imbecillitatis humanæ: eſt
gloria Deitatis tota, ubi nulla carnis ſentitur iniuria.

„ Cum eſſet deſpõſata mater eius MARIA Ioſeph,an
„ teq̃ cõuenirent,inuẽta eſt in utero hñs de Spũ sãcto.
Quid eſt ꝙ ad ſpõſam,& non ad liberam cæleſtis in
nocentiæ deſtinatur arcanum? quid eſt ꝙ ſic zelo
ſponſi ſponſæ periculum cõparatur? quid eſt ꝙ uir/
tus tãta putatur crimen? ſalus certa diſcrimen?quid
eſt ꝙ inter innocentes taliter laborat pudor?uerecũ
dia ſuccumbit? fatigatur caſtitas? ſauciatur fides?
extat accuſatio? urget cauſa? facultas tota excuſatio
ne aufertur? quis excuſat ſponſam,quam conceptus
accuſat? aut quid proficiet defenſor externus,quan
do facti teſtis iternus aſſiſtit?Quid tenemus fratres?
non apices,non literæ,non ſyllabæ,non uerbum,nõ
nomina, non perſonæ,in Euangelio diuinis uacua
ſunt figuris. Sponſa quæritur , ut iam tunc Eccleſia
CHRISTI ſponſa ſignetur, iuxta illud Oſee Prophe
Oſee.2. tæ.Sponſabo te mihi in iuſtitia,& iudicio,& in miſe/
ricordia,& miſerationibus: & deſponſabo te mihi in
Iohã.3. fide.Hinc Iohannes ait. Qui habet ſponſam ſponſus
2.Cor.ii eſt.Et beatus Paulus. Sponſaui uos uni uiro uirginẽ
caſtam exhibere CHRISTO.Vere ſponſa,quæ uirgi
nali partu nouam CHRISTI regignit infantiã.Pro/
curatur Ioſeph ſponſus,ut iſte in illo Ioſeph CHRI/
STI figuram impleat paſſionis : Ioſeph prophetali/
bus ſomniis incurrit zelum, CHRISTVS propheti/
cis uiſionibus ſuſcepit inuidiam:Ioſeph miſſus in la/
cũ mortis, uiuus emergit a lacu,CHRISTVS mor/
tis ſepulchro datus,uiuus remeat a ſepulchro.Ioſeph
uenũdatus eſt,p̃tio taxatus eſt CHRISTVS . Ioſeph
tranſducitur in Aegyptum , ad Aegyptum fugatur
CHRISTVS. Ioſeph eſurientibus populis panem co
pioſe ſubminiſtrat , CHRISTVS cæli pane manẽtes

orbe toto exaturat nationes. Sic lucet cur Ioſeph
iſte cæleſtis ſponſi typum prætulerit:portauerit ima
ginem:ambulauerit in figuram. MARIA mater uo
catur:et quando non MARIA mater? Congrega/ Gen.1.
tiones, iquit,aquarum appellauit Maria. Nõne hæc
exeuntem populum de Aegypto concepit uno ute/
ro,ut emergeret cæleſtis in nouam creaturã renata
progenies? iuxta illud Apoſtoli. Patres noſtri oẽs i.Cor.ii.
ſub nube fuerunt:& omnes mare trãſierunt: & oẽs in
Moyſe baptizati ſunt ĩ nube,& in mari. Et ut ſemper
MARIA humanæ præuia ſit ſalutis,populum quem
unda generatrix emiſit in lucem ipſa iure præceſſit ĩ
Cantico:MARIA,inquit,ſoror Aaron ſumens tym Exo.15.
panum in manu ſua dixit. Cantemus Domino,glo/
rioſe enim honorificatus eſt.Nomen hoc prophetiæ
germanũ eſt:hoc renaſcẽtibus ſalutare:hoc uirgini/
tatis inſigne:hoc pudicitiæ decus:hoc indicium caſti
tatis:hoc Dei ſacrificiũ:hoc hoſpitalitatis uirtus:hoc
collegiũ ſanctitatis: merito ergo matris CHRISTI
nomen eſt hoc maternũ.Diximus quare mater ſpon
ſa,quare Ioſeph ſponſus,quare MARIAE maternũ
nomen,ut totum circa ortum CHRISTI fuiſſe my/
ſticũ panderemus: nunc quare ſponſa quæſita ſit ad
partũ CHRISTI, aliis prodamus ex cauſis. Prædixe
rat Iſaias & uirginẽ parere Deũ cæli: regẽ terræ:or/ Iſa.7.
bis Dominũ:reparatorẽ mundi:mortificatorẽ mor
tis:redditorẽ uitæ:perpetuitatis auctorẽ: hoc q̃ eſſet
mundanis triſte,terribile regibus, pauendũ Iudæis,
ipſe Dñicæ natiuitatis probauit euẽtus.Nãq; ubi natũ
CHRISTVM nuntiãtibus Magis audiuit iudæa,He/ Mat.2.
rodes didicit,mox perdere Iudæi,Herodes occidere
molitus ẽ CHRISTVM: & dũ ſucceſſorẽ ſibi timet,

omnium perdere conati ſunt Saluatorẽ: deniq; quia
ipſum inuenire nequierunt, delent patriam : lac mi-
ſcent ſanguini:coæuos eius parricidali furore colli-
dunt : laniant innocentiæ ſocios, quia culpæ partici-
pes inuenire non poterant quos punirent : et ſi iam
nato CHRISTO hæc faciunt, cõcepto CHRISTO
tanta feritas quid feciſſet? Hinc eſt ꝙ prouidetur ſpõ
ſus, prouidetur maritalis ſpecies, ut celet miraculũ:
ut tegat ſignum: ut uelet Virginis partum : ut crimi-
ni non det locũ: ut furentis inſidias ſic eludat. CHRI
STVS quãuis morti deditus in utero ſi fuiſſet extin-
ctus, mors præceps quod noſtræ ſaluti uenerat abſtu
liſſet. Et quia locus iſte multa nobis conferre poterit
ſi dicatur, prælibaſſe nos hodie fratres Dominicum
ſufficiat ſacramentum.

DE INCARNATIONIS SACRAMEN- TO. SERMO. CXLVII.

DOminũ CHRISTVM fratres quæ res
fecerit terreni corporis inire cõmer-
ciũ, intrare humanæ carnis anguſtias,
habitare uirginalis uteri manſionem,
quia antehac audire cœpimus, hodie
plenius audiamus. Vos mihi uita, uos mihi ſalus, uos
mihi gloria : & ideo non patior neſcire uos, quod
Ioãh. 1. Deus mihi dederit ſcire. Deum ſciuit Euangeliſta cũ
dicit. Deum nemo uidit unq̃. Ergo Deum quem ſcie
bat, agnoſcebat, ſentiebat, quia uidere non poterat
creatura, ferebatur ſeruitute dura : triſte exhibebat
obſequium pro inuiſibili maieſtate : obſederat pa-
uor omnia: timor ſoluerat uniuerſa: cuncta concuſ-

ſerat terror: in cælo diuinus ſplendor proſtrauerat Angelos:in terra tonitrua & fulmina corda morta/lium quaſſabant. Sic nimius pauor amorem domi/nantis excluſit:Angelos fugauit ad terras: homines traxit ad idola:mundum uanis erroribus occupauit: fecit omnes creatoré fugere,colere creaturas. Ama re non poteſt,qui ſatis timet: hinc eſt ꝙ mundus pe/rire maluit,ꝙ̃ timere:pauore mors ipſa leuior.Deni/que Cain ubi parricidali cœpit terrore uexari, mor/tem petit,requié credit ſi perierit. Et quid dicá Cainé Elias ille ubi ſenſit toto ſe timore aſpergi,repetebat quam fugerat mortem,melius exiſtimás morti ſuc/cumbere,quam timori.Petrus quoq; dominicæ uir/tutis timore turbatus, CHRISTVM ut a ſe diſcede/ret ſupplicabat.Diſcede,inquit,a me,quia homo pec cator ſum. Hoc dicebat quia quicquid erat amoris, & fidei,pódus pauoris extinxerat:ſic timor niſi amo re fuerit temperatus,quáuis deuotam ſeruitutem ef/ficit contumacem.Videns ergo Deus mundum labe factari timore cótinuo, agit ut eum amore reuocet: inuitet gratia:charitate teneat: & cóſtringat affectu. Hinc eſt ꝙ inueteratam malis terrá abluit ulciſcen/te diluuio:& Noe noui ſæculi uocat parentem:blan/do ſermone cópellat:dat familiaré fiduciá:pie de p̃/ſentibus inſtruit:cóſolatur per gratiá de futuris: & iá nó iuſſis,ſed participato labore una i arca claudit to/tius ſæculi partú,ut ſocietatis amor timoré ſeruitutis auferret:& ſeruaret amore cói,quod fuerat cói labo re ſaluatum. Hinc eſt ꝙ Abrahá uocat de gétibus au get nomine,patré fidei facit,comitatur uia,inter ex/teros ſeruat,ditat rebus,honorat triúphis, promiſſis

Gen.4.
3.Re.19.
Luc.5.
Gen.7.
Gen.12.

oppignerat,eripit iniuriis,hoſpitalitate blãditur,mi/
rificat germine deſperato,ut tot repletus bonis,tan
ta diuinæ illectus dulcedine charitatis, Deum dilige
re diſceret,non timere: amando colere, non pauen/
Gen.28. do. Hinc eſt ꝙ Iacob fugientem ſolatur in ſomnis,
redeuntem pio certamine prouocat,luctatoris con/
ſtringit amplexu,ut amaret partem certaminis,non
Exo.3. timeret.Hinc eſt ꝙ Moyſen patria uoce uocat,pater/
na alloquitur charitate ,ut ſit plebis ſuæ liberator in
uitat. Et quid plura? Deum facit: dedit eum in Deũ
Pharaonis: Deum facit:munit ſignis: armat uirtuti/
bus:iuſſis bella expugnat: militem ipſo uerbo uince/
re tribuit: præceptis triumphare concedit: atq; per
omnes uirtutum coronas ad amicitiam ſuam pro/
mouet,cæleſtis regni præſtat eſſe participẽ:& ut ipſe
ſit legiſlator indulget:totum tamen ut amaret acce
pit: deniq; tantum eſſet Dei amore ſuccenſus,ut ipſe
ardenter diligeret: & alios ut diligerẽt ſic moneret.
Exo.20. Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo,ex
tota anima tua,& ex tota uirtute tua. Quicquid eſt
cordis, quicquid mentis, quicquid uirtutis humanæ,
ita Dei amore uoluit poſſideri, ut hominis munda/
nus non haberet quid uiolaret affectus. Sed per hæc
quæ memorauimus,ubi humana corda flamma di/
uinæ charitatis accendit, & humanis ſenſibus amo/
ris Dei tota ſe fudit ebrietas, ſaucia mente cœpe/
runt Deum carnalibus uelle oculis intueri. Deum
quem mundus non capit, anguſtus quomodo cape/
re poterat humanus aſpectus? Quid erit, quid de/
beat, quid poſſit, non reſpicit ius amoris. Amor
ignorat iudicium: ratione caret: modum neſcit.

Amor non accipit de impoſſibilitate ſolatium, non recipit de difficultate remediũ. Amor niſi ad deſiderata peruaſerit, necat amantem: & ideo uadit quo ducitur, non quo debeat. Amor parit deſideriũ. gliſcit ardorem: ardor ad inconceſſa pertendit. Et quid plura? Amor quod amat non poteſt nõ uidere: hinc eſt ꝙ oẽs ſancti omnia quæ meruerant parua duxerũt, ſi Dominũ nõ uiderent. Et re uera fratres quomodo pro beneficiis reddet obſequiũ, ſi beneficiorum non uideat largitorẽ? aut quomõ credit a Deo ſe amari, cuius non meretur aſpectum? Hinc eſt ꝙ amor q cupit uidere Deũ, & ſi nõ habet iudiciũ, habet tamẽ ſtudiũ pietatis. Hinc eſt ꝙ Moyſes audet dicere. Si inueni gratiá coram te, oſtende mihi faciẽ tuam. Hinc Exo. 33. eſt ꝙ alius dicit. Oſtende faciem tuam. Deniq; & ipſi Pſal. 79. gentiles ob hoc ſimulacra finxerunt, ut in ipſis erroribus oculis cernerent quod colebant. Sciens ergo Deus uiſendi ſe deſiderio cruciari, laſſariq; mortales, unde ſe uiſibilem faceret hoc elegit, quod eſſet & terrenis magnũ, & nõ minimũ ſupernis. Nam quod in terra a Deo ſibi ſimile factum eſt, in cælo poterat honorificũ non haberi. Faciamus, inquit, hominem Gen. 1. ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram. Perfecta deuotio hoc debet imagini, quod debet & regi. Si de cælo ſumpſiſſet Angelum, nihilominus inuiſibilis haberetur: ſi de terra minus hominem, & diuinitatis eſſet iniuria, & deieciſſet hominem, nõ leuaſſet. Nemo ergo Chariſſimi Dei credat iniuriam, ſi Deus ad homines per hominem uenit: & aſſumpſit ex nobis, ut uideretur a nobis: qui uiuit, & regnat Deus nunc, et per omnia ſæcula ſæculorum:

AMEN.

SERMO
DE EODEM. SERMO. CXLVIII.

HOdie fratres heſternũ debemus redhi
bere ſermoné : hodie Dñicæ natiuita/
tis lætitiã debemus iterare: quãdo cõ/
cipit Virgo, uirgo parit, manet uirgo,
non eſt conſuetudo, ſed ſignũ: non eſt
ratio, ſed uirtus : auctor eſt, non natura: nõ eſt cõmu
ne, ſed ſolũ: diuinũ eſt, non humanũ. Ceſſet ergo ina
nis philoſophiæ labor: naſci CHRISTVM nõ fuit ne
ceſſitas, ſed poteſtas: fuit honor, iniuria nõ fuit: ſacra/
mentum pietatis fuit, Deitatis non fuit detrimentũ:
fuit reparatio ſalutis humanæ, imminutio ſubſtãtiæ
non fuit hoc diuinæ. Qui non naſcendo ex intacto li
mo fecit hominem, naſcendo ipſe hominem de cor
pore fecit intacto: manus quæ in noſtrum plaſma lu
tum dignanter aſſumpſit, ad reparationem noſtram
dignãter aſſumpſit & carnem. Ergo quod creator in
creatura ſua, quod Deus inuenitur in carne, creatu/
ræ honor eſt, non eſt creatoris iniuria. Sed hoc con/
tumeliam credit, qui credit lutum pretioſius eſſe q̃
carnem. Fortaſſe pœnitet de luti iniuria in honorem
carnis, in hominis gloriam ſe mutatum? Homo qua
re tibi tam uilis es, qui tam pretioſus es Deo? quare
ſic honoratus a Deo te ipſum taliter inhonoras? qua
re quæris unde factus ſis, & ad quid factus ſis non re/
quiris? Nõne tota iſta quam uides tibi facta eſt mun
di domus? tibi infuſa lux circũfuſas remouet tene/
bras: tibi eſt temperata nox : tibi dimenſus eſt dies:
tibi cælũ Solis, Lunæ, Stellarũ uario fulgore radiatũ
eſt : tibi terra floribus, nemoribus, fructibus eſt de/
picta : tibi creata eſt in aere, in campis, in aqua ſpe/

cioſa continens mirabilis animantium multitudo, ne gaudium noui ſæculi triſtis ſolitudo cõfunderet. Hinc eſt quod fecit te eſſe de terra, ut eſſes tu Domi/nus terrenorum: & eſſes ipſis in ipſius ſubſtantiæ cõ/munione cõmunis: nec tamen te terrenum terreſtri bus ſic æquauit, ut non etiam cæleſtibus animatum te cælitus exæquaret: & ut eſſet tibi cũ Deo ratio cõ/munis, corpus cõmune cum iumentis, dedit tibi ani mam de cælo, dedit tibi corpus de terra, ut ĩ te nexa cæli, terræq; concordia ſeruaretur. Adhuc tamen quid adiiciat ad honorem tuum tuus creator exco/gitat: in te imaginem ſuam ponit, ut terris iuuiſibi/lem cõditorem uiſibilis imago præſentem poneret: & in terrenis dedit tibi uices ſuas, ut non fraudare/tur Domini uicario mundi tam larga poſſeſſio. Et ſi iſta ita ſunt: quare modo putatur iniuria, quando Deus quod per ſe fecit in te, in ſe clementer excepit? & in homine ſe uere uideri uoluit, in quo ante ima/ginario uoluit ſe uideri? deditq; ut proprietas eſſet ipſe, qui ante ut ſimilitudo eſſet acceperat? conce/pit Virgo: Virgo peperit: non te conceptus turbet, partus te non confundat auditus, quando uirginitas quicquid eſt humani pudoris excuſat. Aut quæ ibi uerecundiæ læſio, ubi init Deitas cũ amica ſibi ſemp integritate conſortium? ubi eſt interpres Angelus? fides pronuba? deſponſatio caſtitas? donatio uir/tus? iudex conſcientia? cauſa Deus? conceptus inte gritas? uirginitas partus? Virgo mater? Nemo er/go iudicet humano modo, quod diuino geritur ſa/cramento: nemo myſterium cæleſte diſcutiat ratio/ne terrena: nemo ex uſu tractet nouitatis arcanum: nemo quod ſingulare eſt metiatur exemplo: nemo

Gen. 1.

matum humano ſpiritu, ſpũm uiuificat in diuinũ: et ſic eum totum tollit in Deum, ut in eo quod peccati, quod mortis, quod laboris, quod doloris, quod terræ eſt nil relinquat: præſtãte Domino noſtro IESV CHRISTO, qui cum patre uiuit, & regnat, in unitate Spiritus ſancti Deus, nũc, & ſemper, & per immortalia ſæcula ſæculorum. Amen.

DE NATIVITATE CHRISTI. SERMO. CXLIX.
Quem quidam D. Seueriani Epiſcopi putant, ſed falſo.

IN aduentu Domini, & Saluatoris noſtri, atq; in pſentia eius corporali Angeli ducentes choros cæleſtes euangelizabant paſtoribus dicentes. » Annuntio uobis gaudium magnũ, quod erit » omni populo. Luc. 2. Ab ipſis ergo ſanctis Angelis etiam nos mutuati uocem annuntiamus uobis gaudiũ magnũ. Hodie. n. Eccleſia in pace eſt, et Hæretici in ira: hodie Eccleſiæ nauis in portu eſt, & hæreticorum furor iactatur in fluctibus: hodie fratres paſtores Eccleſiæ in ſecuritate, & hæretici in perturbatione ſunt: hodie oues Domini in tuto, et lupi inſaniunt: hodie uinea Domini in abnndantia, & operarii iniquitatis in indigentia: hodie populus CHRISTI chariſſimi exaltatus eſt, et inimici ueritatis humiliati ſunt: hodie dilectiſſimi CHRISTVS in læti tia, et diabolus in luctu: hodie Angeli in exultatione, et dæmones in confuſione. Et quid plura dicere? Hodie CHRISTVS q eſt rex pacis, cum ſua pace procedens fugauit omne

diſſidium:diſſenſiones depulit:diſcordiam perturba
uit:et ſicut cælum ſplēdor ſolis,ita Eccleſiam fulgor
» pacis illuminat. Quia natus eſt uobis hodie,ait, Sal
» uator mundi. O quam deſiderabile nomen pacis:q̄
religionis Chriſtianæ ſtabile fundamentum: et alta/
ris Dominici cæleſtis ornatus. Et quid dignum poſſu
mus de pace proloqui? Pax nomen eſt ipſius CHRI
Eph.2 STI,ſicut et Apoſtolus dicit. Quia CHRISTVS eſt
pax noſtra,qui fecit utraque unum:quæ non ſenten/
tiis,neq; fide,ſed inuidia diaboli diſſidebant. Verum
ſicut procedente rege,et plateæ mundantur, et om/
nis Ciuitas diuerſis floribus,& ornatibus coronatur,
ut nihil ſit,qđ minus dignum uultui regis appareat:
ita et nunc procedente CHRISTO rege pacis, om/
ne quod triſte eſt auferatur a medio: et illuceſcente
ueritate,fugetur mēdacium:fugiat diſcordia:reſplē/
deat concordia. Et ſicut frequēter fieri uidemus, ubi
Regum, uel fratrum tabulæ depinguntur, ut inter
utroſq; unanimitatis declarentur inſignia, artifex pi
ctor fœmineo habitu poſt tergum utriuſq; concor/
diam ſtatuit,quæ brachiis ſuis utrunq; complectens
indicet,q hi qui uidentur corporibus ſeparati, ſentē
tiis,& uoluntate conueniant:ita nūc pax Domini me
dia aſſiſtens,et utrunq; noſtrū gremio palpante con
nectens, diſcreta corpora in unum cōuenire animū
ulnis iungentibus docet:in quo ſine dubio comple/
Zach.6. tur ſermo propheticus,qui ait. Et erit conſilium paci
ficum inter utroſq;. Et heſterno quidē pater noſter
cōmunis Euangelico pacis ſermone præfatus eſt, ho
die uero nos uerba pacis expromimus: ipſe nos he/
ſterno reſupinis manibus in uerbo pacis excepit, et
nos hodie dilatato pectore,ulniſq; patentibus ad eū

cum muneribus pacis occurrimus. Iam bella deſtru
cta ſunt. Omnia pulchritudo pacis obtinuit: nunc in
luctu eſt diabolus, et in lamentatione omnis dæmo/
num turma: nunc in cæleſtibus lætitia, et in Angelis
exultatio, quibus ſpecialius familiaris eſt pax: hãc.n.
etiam cæleſtes admirantur uirtutes, apud quas fons
eius habetur perennis: ex quo etiã terreni guttis qui/
buſdam exinde diſtillantibus irrorãtur. Et ideo etiã
ſi in terris pax laudatur a ſanctis, laudis eius ſplẽdor
redundat in cælum: laudant etiam cæleſtes Angeli,
» et dicunt. Gloria in altiſſimis Deo: et in terra pax ho
» minibus bonæ uoluntatis. Videtis fratres quomo/
do cæleſtes omnes, terreſtres inuicem ſibi munera
pacis mittunt: cæleſtes Angeli pacem terris annun/
tiãt: ſancti in terris CHRISTVM qui eſt pax noſtra
collaudant in cæleſtibus poſitum et myſticis choris
» cõclamãt. Hoſiah anna in excelſis. Dicamus ergo
et nos cũ Angelis, Gloria in altiſſimis Deo: qui hu/
miliauit diabolum, et exaltauit CHRISTVM ſuum.
Gloria in altiſſimis Deo: qui diſcordiam fugauit: et
pacem ſtatuit. Videte fratres uocẽ Angelicam exul/
tantem. Gloria in excelſis Deo: et in terra pax. Dico
enim uobis artẽ diaboli, cuius neque uos ignoratis
aſtutias. Vidit Satanas firmitatem fidei, ſtabilitatẽq́;
uidit eam pietate dogmatum ſeptam: uidit eam ope
rum bonorum fructibus abundãtem: et ideo pro his
omnibus ad inſaniã uenit, et rabie furoris exar
ſit, ut inſcinderet concordiam: ut conuel/
leret charitatem: ut diſrumperet
pacem: ſed pax ſem
per ſit no/
biſcum.

SERMO
DE FVGA CHRISTI IN AEGY/PTVM. SERMO. CL.

SI cóceptum uirginis, uirginis partum,
ſermo non aperit, ſenſus nó recipit, nó
capit més humana: deum fugiſſe ut ho/
Mat. 2. ,, minem quis loquatur? Apparuit, inqt,
,, Angelus Domini in ſomnis Ioſeph di/
,, cens. Accipe puerum, & matré eius, & fuge in Aegy/
,, ptú. Si pietatis eé diximus ꝙ natus eſt CHRISTVS,
CHRISTVS quod fugiſſe legit' quid dicemus? For/
te ſicut natum diximus, ut repararet naturam: dica/
mus, ut fugaces reuocaret, aufugit. Et reuera ſi ut re/
Mat. 18. uocet errantem ouem in mótibus ipſe errat, quomo
,, do ipſe non fugit fugientes populos ut reducat? Ac
,, cipe puerum, & matrem eius: & fuge in Aegyptum.
Quid eſt ꝙ ſic cæleſtis cauſa triſtatur, ut humanus ſe
confundat auditus? laſſetur animus? laboret intelli
gentia? ſenſus hebetet? fides nutet? ſpes titubet? cre
,, dulitas ipſa ſuccumbat? Accipe puerum, & matrem
,, eius: & fuge in Aegyptú. Perſequente homine Deus
fugit: ſæuiente terra cælum trepidat: et uolitante pul/
uere pauore turbantur Angeli: et pauor patris filio
,, fugiente móſtratur. Accipe puerum, et matré eius:
1. Reg. ,, et fuge in Aegyptum. Dauid perſequéte Saul ad Iu
21. et. 22 dæam confugit, recepit uicinia: domus unius uiduæ
3. reg. 17 Eliæ ſufficit ad latebras: CHRISTO fugiente locus
deeſt: prouincia deficit: nó ſubuenit patria. Dum mi/
grat, non uicinæ gentes, non finitimæ ſufficiút regio
+ nes: ſed Aegypti triſtem locum, extorrem habitu, lin
,, gua, moribus barbarú ꝓcurat exiliú. Accipe puerú,
,, & matrem eius: et fuge in Aegyptum. Si rerum re/

fugium fugit,auxilium lateſcit omnium,ſi formidat fortitudo cunctorum,ſi ſe uniuerſorum defenſio nõ defenſat,quare humana notatur fuga? arguitur trepidatio? formido culpatur? Quare uocatur in crimen Petrus qui negat? Iohannes, qui expaueſcit, et fugit? diſcipuli omnes quia deſerunt per pauorem? Et iſta fratres eſto facta ſint, quare literis mandantur? quare referuntur in libris? quare recitãtur ſæculis? quare cotidianis lectionibus innoteſcũt? quare omnes panduntur in gentes? nunquid ut diuinũ timoré lingua,locus,ætas,tempus, uniuerſa cognoſcãt? ſicut .n.cum uirtutes leguntur,animos erigunt ad profectum:ita deponunt animos cum recitantur infirma.Quid ſibi uult ergo Euangeliſta ꝙ hæc ſcribit ad memoriam ſempiternam? Deuoti militis eſt regis ſui tacere fugam,referre conſtantiam: uirtutes loqui,timores ſilere:aperire fortia,infirma reticere: aduerſa delere,prædicare uictorias,quo et hoſtium frãgere auſus poſſit, et ſociorum excitare uirtutem. Euangeliſta igitur referendo talia,uidetur excitaſſe hæreticorum latratus,et defenſioné fidelibus ſuſtuliſſe. Tolle,ait,puerum,& matré eius,& fuge in Aegyptum. Mandatur fuga,non profectio:imponitur neceſſitas,non uoluntas:indicit Angelus latenté peregrinationem,non liberum cõmeatum: ut uia quæ eſt per ſe moleſta ſemper,eſſet moleſtior per timorem.Ergo ob quam cauſam hæc nobis ſcripta ſint, iam tempus eſt ut quæramus. Tolle puerum,& matrem eius,& fuge in Aegyptum. Bellicoſus ꝙ in bello fugit artis eſt,non timoris:Deus quando fugit hominem ſacramenti eſt,non pauoris:potens qñ ſe ſub ducit infirmo,inſequentem non pauet,ſed foris pro

Mat.26.
Mar.14.

ducit:uult enim in aperto uincere, qui publicam re/ferre cupit ex hoſte uictoriam:occultum ſe non patitur inire conflictum, qui mandare ſuum ſæculis uult triumphum. Secreta uictoria, uirtuſq; latens exem/plum poſteris non relinquunt. Hinc eſt q CHRI/STVS fugit ut cedat tempori, nõ Herodi: neq; enim mortem fugit, qui uenerat de hoſte reportare uictoriam: neq; humanas inſidias expaueſcit, qui totas ue/nerat diabolicæ fraudis aperire uerſutias: neq; tunc timuit, quando infans, et ſecundum hominem timere neſciuit: et ſecundum Deum potuit non timere. CHRISTVS fratres ſi mactatus in illo grege lactentium tunc fuiſſet, mors ei caſus fuerat, non uoluntas non uirtus fuerat, ſed infirmitas: neceſſitas fuerat, nõ poteſtas: et innocentiæ fuiſſet præmium, maieſtatis
Exo. 23. gloria non fuiſſet. Certe ubi eſſet quod a Deo dictũ
et. 34. „ eſt. Non coques agnum in lacte matris ſuæ. Futurũ
„ eſt, inquit, ut Herodes quærat puerum. Herodes q̃rebat, ſed q̃rebat diabolus per Herodẽ, qui uidebat ſibi Magos quos habebat in erroribus ſuis principes au/fugiſſe. CHRISTVS ſi uinctus pannis, ſi ſub matris uberibus occupatus, ſi tacens lingua, ſi latens opere, ſi greſſu nullus, diaboli ſigniferos, hoc eſt Magos in duces fideliſſimos cõmutauit, perfectæ ætatis CHRISTVS quid poſſet facere diabolus iam uidebat: et ideo mouebat Iudæos, inſtigabat Herodẽ, ut CHRISTI ſuſpectam ſibi præueniret infantiam: ut futura uirtutis eius anticiparet inſignia: ut peremptorium ſibi, nobis uictorioſiſſimũ uexillum Crucis callidus machinator auferret. Sentiebat diabolus, ſentiebat q CHRISTVS doctrinis, uirtutibus, uitam mox re/pararet: et mundum totum qui adhuc uagiẽs ipſum

quod erat mundani uerticis, occuparet: iuxta illud
Prophetæ, Priuſq́ ſciat puer uocare patrem, aut ma- Iſa.8.
trem, accipiet et uirtutem Damaſci, et ſpolia Sama-
riæ. Et ut ipſis probantibus Iudæis, cum dicunt: Vide Ioā. 12.
tis quia nihil proficimus: ecce mundus totus poſt ip-
ſum uadit: CHRISTVS ſe in carne uenturum, aſcen
ſurum per ætatum gradus, annuntiaturum gloriam
cæleſtis regni, prædicaturum fidei doctrinam, et im
perio uerbi ſolo fugaturum dæmones, daturum cæ-
cis uiſum, claudis curſum, mutis uerbum, auditum
ſurdis, peccatoribus remiſſionem, mortuis uitam,
per legem promiſerat, et per prophetas: unde hæc
CHRISTVS impleturus uir, infans mortem diſtu-
lit, non fugit. Deniq; fugā eius non de periculi metu,
ſed de prophetiæ ueniſſe myſterio Euangeliſta aſſe-
» rit, ſic dicendo. Accipe puerum, et matrem eius: et
» fuge in Aegyptum. Et poſt. Vt impleretur quod
» dictum eſt a Domino per Prophetam dicentem. Ex
» Aegypto uocaui filium meum. CHRISTVS ergo Oſee.11.
fugit, ut ſtaret legis ueritas: prohetiæ fides: Pſalmiſtæ
teſtimonium: dicente ipſo Domino. Neceſſe erat im Luc.24.
pleri omnia quæ ſcripta ſunt in lege Moyſi, et pro-
phetis, et pſalmis de me. CHRISTVS fugit nobis,
non ſibi: CHRISTVS fugit, ut diſpenſata tempori-
bus ſacramenta ſeruaret. CHRISTVS fugit, ut futu-
ris uirtutibus, et perfidis materiā tolleret excu- ✠
ſandi: et credituris fidei fiduciam largire
tur: quia in perſecutione melius eſt
fugere, q̄ negare. Deniq; Petrus Mar.14.
quia fugere noluit abne
gauit: Iohānes ne ab
negaret aufugit.

SERMO
DE EADEM. SERMO. CLI.

Mat. 2. ,, HOdierna lectio mouit corda:concuſſit
,, uiſcera:ſtupere fecit auditum. Ecce,in
,, quit,Angelus Dñi apparuit Ioſeph in
,, ſomnis dicens.Surge, accipe puerum,
,, et matrem eius,et fuge in Aegyptum.
Cui naſcenti uirginitas nõ reſiſtit,non obuiat ratio,
nõ cõtradicit natura,poteſtas quæ, quæ uis,quod diſ
,, crimen præualeret,ut compelleretur ad fugam? Ac
,, cipe puerum,et matrem eius,et fuge in Aegyptum.
Reuerentius diceret,uade in Aegyptum:ut eſſet pro
fectio,non fuga:uoluntas,non neceſſitas:iudiciũ, nõ
metus,humanum ſaltem,ſi non diuinũ: at nunc mã/
datur fuga:mandatur cælitus,mãdatur per Angelũ,
,, ut uideatur cælum timor ante tenuiſſe, ꝗ terrã. Ac/
,, cipe puerum,& matrem eius, & fuge in Aegyptum.
In Aegyptum fuge a tuis ad extraneos:ad ſacrilegos
a ſanctis:a templo tuo ad dæmonum fana : ad idolo
rum patriam e regione ſanctorũ.Sic Iudææ nõ ſuffi
cit latitudo:ſic anguſtatur ſæculi diffuſa poſſeſſio:nõ
capit ſecretum templi:ſacerdotum turba non ſuſci/
pit:non abſcondit numeroſitas inueſtigabilis cogna
torũ : ut ad deitatis latebras profana Aegyptus cõdu
catur:ſic res urget:ſic non uacat intueri uerecũdiam
uirginis:laborem matris:ſexus pudorem:periculum
Ioſeph:longinquitatis fatigationem : exitium totius
domus:et quod his durius, Iudæos peregrinaturos
in gentibus: quibus nec ipſa eſt cõmunio, immo eſt
profundum legis trãſgreſſione naufragium.O ꝗ du/
rum eſt peregrinatio etiam inter ciues,fratreſq;: ſa/
pit quid ſit ſua domus,qui ſentit alienam:et ubi eſt il

lud. Dominē refugium factus es nobis? Et, Deus no⸗ Pſal. 89.
ſter refugium, et uirtus? Si refugium fugit, ſi timet Pſal. 45.
uirtus, ſi præſidium migrat, quæ uita? quæ ſpes? quæ
ſecuritas? quod munimen? Eliæ cōtra inſidias libe⸗ 3. reg. 17
ri regis uidua una ſufficit, CHRISTO contra Hero⸗
dis captiui minas Iudæa tota nō ſufficit: Elias miſſos 4. reg. 1.
ad ſe cæleſti igne cōſumit, CHRISTVS ſola fuga fit
ſaluus. Hucuſq; fugæ CHRISTI q̄rimonias exagge⸗
raſſe ſufficiat. Frēs qđ fugit CHRISTVS, fuit my⸗
ſterii, non timoris: fuit liberatio, nō periculum crea⸗
toris: diuinæ uirtutis fuit, non fuit fragilitatis huma⸗
næ: non fugit propter auctoris mortē, ſed fugit pro⸗
pter ſæculi uitam: nam qui mori uenerat, quare fuge
ret mortem? CHRISTVS totam cauſam noſtræ ſa
lutis occiderat, ſi ſe paruulū pmiſiſſet occidi. CHRI⸗
STVS uenerat, ut quos præceptis docuerat, firmaret
exemplis: et ipſe faceret quæ facienda mandauerat:
et uiſu probaret poſſibilia, quæ impoſſibilia uideban
tur auditu. Venerat ut mundo notitiam ſuæ deitatis
infunderet: et humani generis ignorātiam auferret.
Venerat, ut pigra mortalium corda ad fidem uirtuti
bus excitaret. Venerat diabolū publico ſuperare con
flictu: ut ab omnibus et diuino uinceretur iuſſu, et hu
mano proſterneretur exemplo. Venerat præſentiæ
ſuæ promiſſa perſoluere: ut quibus ſcire ſe dederat,
concederet ſe uidere. Venerat, ut ueniret Iudæus de
contemptu legis. Venerat introducere ad fidē gen⸗
tes. Venerat eligere Apoſtolos doctores orbis, eoſq;
cæleſtibus implere doctrinis: munire uirtutibus: ar⸗
mare ſignis, ut ſignis edomarent feros: ſanarent uir⸗
tutibus infirmos: doctrinis dociles edocerent: et ad
ſummum, uenerat mortem perdere moriendo: pe⸗

netrando inferna diſſoluere: reſurgendo ſepulchra reſerare: aſcendendo ad cælos cæleſtibus donare terrenos. Oia hæc utiq; periiſſent nobis, ſi CHRISTVS cum eſſet in cunabulis non fugiſſet. Sed auditor dicas, cum poſſet aliter, quare tantis, quare talibus ſummiſit iniuriis? Quare? Primum quia neq; ſine homine poterat ſaluari homo: neq; ſine humanis iniuriis iniuriæ humanæ poterant amputari: cauſam ſuã facit, qui alterius uult cauere: qui non compatitur, amputare non poteſt paſſiones. CHRISTVS nos in ſe ſuſcepit, ut ſe daret nobis: pertulit paſſiones noſtras, ut noſtras tolleret paſſiões. Hinc eſt, ꝙ CHRISTVS fugit, ut noſtras fugas in perſecutionibus temperaret. Martyr comprehenſus debet tenere conſtantiã, non comprehenſus debet fugere perſequentem: ut et perſecutori indulgeat reſipiſcendi tempus, et ſibi tempus non auferat ſupplicandi, dicente Domino.

Mat. 10. Si uos perſecuti fuerint in hac ciuitate, fugite in aliã. Perſecutorem qui prouocat facit: corrigit qui declinat. Fugere debemus ergo, prouocare nõ debemus, ſi ſaluari perſecutores noſtros uolumus, pro quibus

Mat. 5. præceptum eſt nos orare. Orate, inquit, pro perſequẽtibus uos. Orandum eſt, fugiendum eſt, ut et ille qui per ignorantiam furit ſanetur: et ille qui patitur de patientia palmam ſubeat, non ſubeat de temeritate diſcrimen. Fratres ſi Paulum martyres nõ fugiſſent, Paulum non feciſſent. Hoc faciendum docuit CHRISTVS: hoc nobis reliquit exemplum, ut fugiente domino, fugere indignum non putet ſeruus. Et alia eſt cauſa ꝙ fugit CHRISTVS: ꝙ infans tempus ſuæ diſtulit paſſionis: ꝙ crucem ſupra triceſimum annum uitæ corporalis aſcendit: ut qui ad uitam perfectum

hominem fecerat,perfectam repararet in uitam : et qualem terris dederat,talem redderet cælo.Et ꝙ ad ad Aegyptum fugit,aliam procedit ad cauſam . Fugit ad Aegyptum,ut perfidiam Iudæorum per fidẽ gentium caſtigaret:nam dominum ſuum quem Iudæa fugauerat,Aegyptus obſequenter accepit:ut Eccleſiam ſynagogæ,Iudæis gentes anteponendas in fide ſuam panderet per figuram.

DE INFANTIVM NECE, SERMO. CLII.

Qui non recte tamen D.Seuerini titulo circunfertur.

ZElus quo tẽdat,quo proſiliat liuor,inuidia quo feratur , Herodiana hodie patefecit ĩmanitas: q̃ dum temporalis regni æmulatur anguſtias , æterni regis ortũ molitur extinguere : ſicut ait
,, Euangeliſta. Tunc Herodes uidẽs quia illuſus eſſet Mat. 2.
,, a Magis iratus eſt ualde : et mittens occidit omnes
,, pueros qui erant in Bethlehem , et in omnibus fini/
,, bus eius. Videns quia illuſus eſſet a Magis: dolet impietas ſe illuſam:dilatam ſe crudelitas furit : fremit doloſitas ſe deceptam:et in ſe fraus reuerſa colliditur.Herodes ſtridet cadens ipſe in laqueũ quem tetendit:hinc iniquitatem quam cõdiderat euaginat: de fide perfidiæ ſumit arma : terreno quærit furore quem natum cælitus non credit : ad ſinus matrum militum cogit caſtra:inter ubera arcem pietatis oppugnat: in teneris uberibus ferrum durat : lac ſun/

dit anteq̃ ſanguinem: dat ante mortem ſentire,q̃ uitam:tenebras ingerit intrantibus lucem.Sic agit magiſter mali,miniſter doli,iræ artifex,inuentor ſceleris,impietatis auctor,pietatis prædo,inimicus innocentiæ,hoſtis naturæ,malus omnibus, ſuis peior,peſſimus ſibi:quē CHRISTVS non ut euaderet, ſed ne uideret aufugit.In altum tendens cadit ab alto: cælũ pulſans intrat profundũ:in ſe uadit,qui uadit in Deũ: ſe occidit , qui uitam conatur occidere:quia capi nō poteſt perditione ſalus,occiſione uita,æternitas fine. O ambitio q̃ cæca ſemper.O q̃ ſemper præſumptio peſſima.O q̃ perdit conceſſa, qui inconceſſa captat. Herodes obſidens terrenum regnum,impugnat cæleſte:terrenis inhians,irruit in diuina:ipſamq; pietatem tota impietate ſectatur. Audierat natum regē, quæſierat ubi,quando,unde,et ad quid: aſt qualiter debuerat non quæſiuit: quia apud illum peccandi amor, amor innocentiæ non manebat. Deſtinatus ad ſcelus,ad piaculum promptus,paratus ad crimē, cauſas innocentiæ non requirit:ius abrogat:confundit fas,nefaſq;:cui nequitia eſt ſodalis: cui odioſa eſt æquitas:iniquitas ſemper eſt amica: qui cædibus uiuit:qui ſe munit ſanguine: qui crudelitatem ſectatur:cui de timore ſtat totum, de amore nil conſtat. Herodes tūc cæcus ſic CHRISTVM gladiis quærit:inueſtigat cruore:crudelitate rimatur: ſucceſſorem timens,inceſſit in auctorem: peremit innocentes,uolens innocentiam deperire.Rector populi,morum cuſtos,diſciplinæ cenſor, iuſtitiæ indagator,æquitatis defenſor, ſeruator innocentiæ, ampliator populi,innocentis cauſam facit innocentium crimen: munus nati natorum uertit in pœnam : auctoris

ortum,orientum mandat occaſum:negotium ſaluã
tis,ſaluandorum iubet eſſet diſcrimen.Iudex audien
tes uocat:interrogat loquentes:negantes arguit: ur/
get reos:percellit noxios:cōſcios corripit:addicit cō/
plices:ſentētiæ dat detectos:infantes quid? quorum
lingua tacuit:oculi nil uiderunt:nil audierunt aures:
manus nil fecerunt:et qbus actus nullus eſt, unde cul
pa? ſumpſerunt mortem,qui uiuere neſcierunt:non
tempus affuit:non excuſauit ætas:ſilentium nō defen
dit:quibus apud Herodem ſolū ꝙ nati ſunt, hoc fuit
crimen:et reuera quomodo non redderent naturæ
creditum,a quibus cauſa exigebatur auctoris? Infe/
lix homo, qui ſibi ad accuſationem parauit omnia:
ad excuſandum ſpeciem non reliquit, ſed totum pa/
rauit ad pœnam.Quis excuſabit quem pulſat innocē
tia? infantia impetit? lac ut ſanguis accuſat? Hoc cō
tra Herodem. At CHRISTVS futurorum præ/
ſcius, conſcius ſecretorum, cogitationum iudex,
mentium perſcrutator, quare deſeruit quos ſcie/
bat quærendos eſſe propter ſe? et propter ſe no/
uerat occidendos? Natus rex, et rex cæleſtis quare
neglexit milites innocentiæ ſuæ? coætaneum ſibi
quare contempſit exercitum? quare cunabulis ſuis
deputatas excubias ſic reliquit, ut regē ſolum quæ/
ſiturus hoſtis totum craſſaretur in militem? Fra/
tres CHRISTVS non deſpexit ſuos milites,ſed
prouexit: quibus dedit ante triumphare, q̃ uiuere:
quos fecit capere ſine concertatione uictoriā: quos
donauit coronis anteq̃ membris:quos uoluit uirtuti
bus uitia præterire:ante cælum poſſidere q̃ terram:
nec ante humanis inſerere q̃ diuinis. Præmiſit ergo
CHRISTVS ſuos milites,non amiſit:recepit ſuas

acies,non reliquit.Beati,quos martyrio natos uidi/
mus eſſe,non ſæculo.Beati,qui labores in requiẽ ,in
refrigerium dolores,mœrores in gaudium cõmuta
runt.Viuunt,uiuunt,quia uere uiuunt,qui pro CHRI
STO merentur occidi. Beati uentres qui portaue/
runt tales: beata ubera quæ ſe talibus infuderunt:
beatæ lachrymæ quæ pro talibus fuſæ flentibus gra/
tiam baptiſmatis contulerunt. Nam diuerſo mo/
do,dono uno, ĩ lachrymis ſuis matres,et ſui filii ſuo
ſanguine baptizantur.In martyrio filiorũ paſſæ ſunt
matres:nam gladius filiorũ pertranſiens mẽbra ad
matrum corda peruenit:et neceſſe eſt ut ſint præmii
conſortes,quæ fuerũt ſociæ paſſionis. Arridebat par
uulus occiſori:gladio adiocabatur infantulus: nutri
cis loco attendebat lactans percuſſoris horrorem:ne
ſcia lucis ætas moritura gaudebat:infans filius om/
nem hoĩem non hoſtem reſpicit,ſed parentẽ. Mr̃es
tulerunt quicqd et angoris extitit,et doloris:et ideo
non carebunt martyrii gaudio,martyrii lachrymas
quæ fuderunt.Hoc loco attendat auditor,attẽdat, ut
intelligat martyrium non cõſtare per meritũ,ſed ue
nire per grãm: in paruulis quæ uoluntas, quod arbi/
triũ,ubi captiua fuit et ipſa natura? de martyrio er/
go demus totũ deo, nil nobis. Vincere diabolum,
corpus tradere,contemnere uiſcera, tormenta ex/
pendere,laſſare tortorem,capere de iniuriis gloriã,
de morte uitam,non eſt uirtutis humanæ, muneris
eſt diuini. Ad martyrium qui ſua uirtute currit, per
CHRISTVM nõ peruenit ad coronã:ſed ipſe nos cæ
leſte perducat ad pabulũ,qui noſtro dignatus ẽ iace
re ĩ ſtabulo IESVS CHRISTVS Nazarenus Dñs nr̃,
qui uiuit,et regnat in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE EADEM. SERMO. CLIII.

FRatres humani ſenſus nō eſt Virginei partus aperire myſterium: quod natura non habet, auctoris eſt, non naturæ: eſt opus ſuperni ſpiritus, quod ſentire non poteſt caro: ubi non eſt humanitatis indicium, ibi deitatis eſt ſignum, dicente Propheta. Ipſe dn̄s Deus dabit uobis ſignum. Ecce uirgo in utero accipiet. Vbi nil eſt terreni uſus, eſt ibi cæleſtis ordinis totum: quod de mundo nō eſt, mundano intellectui non poteſt ſubiacere. Conceptus qui uirginem ſeruat, partus uirginē qui relinquit, diuinū eſt quod generat, non humanū: Deus graditur, ubi ueſtigium nullatenus humani trāſitus inuenit, cōſuetudo deficit, miracula cū geruntur: cōſuetudines nō reſpiciunt ſigna: ſingularitas non admittit exemplū: ſicut hodierna pandit lectio, q̄ diuina narrat p̄lia paruulorum. Coorta regi cohors ſuo magis præmori, quam cōmori tota geſtit: CHRISTO dicati milites cœperunt ante militare, q̄ uiuere: ante pugnare, q̄ ludere: fundere ante ſanguinē, q̄ lactis ubera perpotare: ardentes aīæ moras corporis nō tulerunt, a gremío ad furētes hoſtiū cuneos peruolātes: anticipāt uirtutibus blādimēta, uulneribus oſcula, unguēta ferro, ut cælū poſſint añ inhabitare, q̄ terrā: p̄mia ſp̄s ante portare, q̄ carnē: ante referre triūphos Deo, q̄ perferre hoīum nutrimēta. Vere, uere f̄res iſti ſunt gr̄æ martyres: cōfitent̄ tacētes: neſciētes pugnāt: uincūt inſcii: moriunt̄ incōſcii: ignari tollūt palmas: coronas rapiūt ignorātes. Ergo ſicut uirginitas corruptionis neſcia cōtulit honorē matri, ſic infantia paſſionis ignara martyrii

Iſa. 7.

palmas rapuit,et coronas.Sed quid dicemus, ꝙ rex ipſe qui ſtare debuit fugit ſolus? et fugit monẽte pa tre? Fugere iſtud eſt amoris intimi,nõ timoris igna uiæ. Si ſtetiſſet CHRISTVS,haberet eos Synagoga filios,hos Eccleſia martyres uon haberet.

IN DIVVM STEPHANVM PROTOMAR TYREM. SERMO. CLIIII.

SIcut dominum prædiorum limitibus affi xi tituli proloquuntur,ita nomina ipſa ſæ pe Sanctorũ merita indicant: teſtantur in ſignia.Ita Abraham ꝙ fide credidit,nomi nis adiectione monſtrauit:quãdo ex Abrã Abraham diuinitus nuncupatur: ut dilatandus ge
Gen.17. nere, nomine ante dilataretur:dicente Domino. Et non uocabiť amplius nomen tuũ Abram,ſed Abra ham erit nomen tuum:quia patrem multarum gen tium poſui te. Sic coniux ſancta eius cum de ſterili fit fœcunda,ex Sarai uocitata eſt Sarah: ut et ipſa an te creſcat nomine,ꝗ creſcat pignore: et quia promit tente domino riſum credidit,ſi uetula cõciperet exa rata iam rugis,ſi pareret deſperata iam fœcunditas, ſi ſterilitas iam penes ſenectutis extrema ꝑgnãs fie
Gen. 21. ret,riſum mox quod genuit nuncupauit: et hoc apta uit in nomine,quod ſenſu paſſa eſt cũ rideret: et uo cauit nomen eius Iſaac,quod interpretatur riſus. Sic
Gen. 25 Iacob qui in utero cœpit ante luctari,ꝗ uiuere, ante uiribus ſuperare,quam membris,ẽt inter uiſcera ma terna ipſa ſupplantatoris eſt uocabulum conſecutus, eo quod anteꝗ naſceretur,noſcitur diuinitus repro batum ſupplantaſſe germanum.Et quia longum eſt

ire per

ire per ſingula: ſicut Petrus a petra nomen adeptus eſt, quia primus meruit Eccleſiā fidei firmitate fundare: ita Stephanus uocatus eſt a corona, qa primus meruit pro CHRISTI nomine ſubire conflictū: primus meruit ſanguine ſuo militū CHRISTI martyriū dedicare. Petrus apoſtolici chori uetuſtū teneat principatū: aperiat intrantibus regna cælorū: reos poteſtate uinciat: pœnitentes clementer abſoluat: Stephanus eſt martyrū primus: Stephanus purpuratum ducit exercitum: qui pro Domini ſui adhuc calente ſanguine ſanguinē ſuum auidus bellator effudit. Et quia cruore proprio tinctā ſibi ipſe purpurā conquiſiuit, merito a rege ſuo conſecutus eſt poſt coronā: qui iam cū naſceretur nomen ſortitus eſt a corona: uere quē præſciuit, & prædeſtinauit, ipſum nūc martyrii primum uocauit ad gloriam.

DE CALENDIS IANVARIIS, QVAE VARIA GENTIVM SVPERSTITIONE POLLVEBANTVR. SERMO. CLV.

VBI noſtrā CHRISTVS pie natus eſt ad ſalutē, mox diabolus diuinæ bonitati numeroſa genuit, & pnicioſa portenta: ut ridiculū de religione cōponeret: ī ſacrilegiū uerteret ſanctitatem: de honore Dei Deo pararet iniuriā. Hinc eſt fratres, hinc eſt ꝙ hodie Gentiles Deos ſuos fœditatibus exquiſitis, excogitato dedecore, & ipſa turpitudine turpiores deos ſuos uidendos trahunt, diſtrahunt, pertrahunt, quos faciunt non uidendos. Quæ uanitas,

qualis dementia,quãta cæcitas,fateri Deos,& eos lu-
dibriis infelicibus infamare? irriſores ſunt, cultores
non ſunt,qui Deos quos uenerãtur illudunt: iniuriis
afficiunt,non honorant,qui Deos a quibus ſe forma
tos exiſtimant ſic deformant:confundunt,nõ glorifi
cant,qui eos de ipſa confuſione componunt.Vere, ſi
Rom.1. cut ait Apoſtolus, quia non probauerũt Deũ habere
in notitia,tradidit illos Deus in reprobũ ſenſum, ut
faciant ea quæ non conueniunt: quando eis quibus
humana abrogant,dant diuina: quando eos iudicãt
dignos cælo:quando ipſos faciunt terra ipſa non di-
gnos:uere dati ſunt in reprobũ ſenſum: & nõ eſt hoc
iudicii diuini, eſt hoc ſapientiæ Dei, ut ipſi ſint iniu-
riarũ Dei uindices, qui iniuriæ probantur auctores.
Quæ ira,quæ ultio, ſic in Deum de idolis exequere-
tur offenſam,ut eos quos uetuſtas aris,incenſo,uicti-
mis,gẽmis,auro,Deos eſſe mẽtita eſt,poſteritas tur-
pi cum homines fuiſſe turpiſſimos iudicaret? & eoꝝ
uitã,mores,actus, ipſis eorũ ſignaret in uultibus? ac
doceret tales fugiendos eſſe potius quam colendos?
Defleamus fr̃es & eos qui talia ſunt ſecuti:& nos eua-
ſiſſe talia cælitus gaudeamus.Quoꝝ formant adulte
ria ĩ ſimulachris,quoꝝ fornicatiões imaginibus mã-
dant, quorũ titulãt inceſta picturis, quorũ crudelita
tes cõmendant libris,quorũ parricidia tradunt ſæcu
lis,quorũ impietates perſonant tragœdiis,quorũ ob
ſcæna ludunt,hos qua dementia Deos crederent,niſi
quia criminũ deſiderio,amore ſcelerũ poſſidentur?
criminũ deos exoptãt habere criminoſos?Qui pecca
re cupit,peccatoꝝ colit,& ueneratur auctores: hinc ẽ
ꝙ Veneri adulter inſeruit: hinc eſt ꝙ ſe Marti crude

lis addicit. Hæc diximus frēs, ut ꝑderemus cauſam, quare facientes hodie quæ talia ſuſtinemus, faciant gentiles Deos ſuos: & faciant tales, qui uidentibus & horrori ſint, & pudori: faciant ut eos aliqñ & ipſi qui faciunt horreant, & relinquant: & Chriſtiani glorientur a talibus ſe liberatos eſſe p CHRISTVM: ſi modo nō eoꝝ ex ſpectaculis polluantur: ſi eorū nō inq̄nent thura tactu: ſi huiuſmodi fugiant de aſſenſione diſcrimen: quia factis ſemp eſt æqualis aſſenſus, Apoſtolo probāte, cū dicit. Non ſolū qui faciunt ea, ſed ēt qui cōſentiunt faciētibus. Et ſi tāta eſt de aſſenſione damnatio, quis ſatis lugeat eos q ſimulachra faciūt ſemetipſos? nōne iſti amiſerunt imaginē Dei? ſimilitudinē perdiderunt CHRISTI? exuti ſunt indumētū, q ſe ſimulachrorū formis ſacrilegis formauerūt? Sed dicit aliquis, nō ſunt hæc ſacrilegiorū ſtudia, uota ſunt hæc iocorū: & hoc eſſe nouitatis lætitiā, nō uetuſtatis errorē: eſſe hoc anni principiū, nō gentilitatis offenſam. Erras homo: nō ſunt, nō ſunt hæc ludicra, ſunt crimina. Quis de impietate ludit? de ſacrilegio quis iocatur? piaculum quis dicit riſum? ſatis ſe decipit, qui ſic ſentit: tyrannus eſt, tyranni habitum qui præſumit. Qui ſe Deum facit, Deo uero contradictor exiſtit: imaginem Dei portare noluit, qui idoli uoluerit portare perſonam: qui iocari uoluerit cum diabolo, non poterit gaudere cum CHRISTO. Nemo cum ſerpente ſecurus ludit: nemo cum diabolo iocatur impune. Si qua ſunt ergo uiſcera pietatis ĩ nobis, ſi qua eſt in nobis cōtēplatio humanitatis, ſi qua nos habet fraternæ ſalutis affectio, abſtrahamus eos qui ſic ad perditionē currunt: rapiuntur ad mortē: trahuntur ad tartara: feſtini ſunt ĩ gehēnā. Rom. 1.

Abſtrahat ergo pater filium: ſeruũ dominus: parens parentem: ciuem ciuis: homo hominẽ: Chriſtianos omnes qui ſe beſtiis compararunt: exæquarunt iumentis: aptauerunt pecudibus: dæmonibus formauerunt. Et ille qui liberat, inuenit præmiũ: qui negligit, acquirit offenſam. Beatus qui ſuæ uitæ cuſtos eſt, & prouiſor eſt ſalutis alienæ.

DE EPIPHANIA, ET MAGIS. SERMO. CLVI.

QVOtiens ſalutaribus ſuccis contra lethales morbos ãtidotum tẽperat peritia præcauta medicorum, ſi præter artem, præter medicinã, præter tempus, accipere præſumat ægrotus, fit periculi cauſa quod ꝓuiſum eſt ad ſalutẽ: ſic Dei uerbũ ſi præter magiſteriũ, præter doctrinã, præter dogma fidei, ſcire temerarius præſumat auditor: quod eſt uitæ materia, fit perditionis occaſio. Quærendũ eſt, fratres, ne per audiendi imperitiã, quod ad profectũ nobis diuinitus ſcriptũ eſt, ad animarũ ueniat detrimentũ. Putas ne Chaldæos ſiderum ſcrutatores, errantes per aſtra Magos, cæli negotia in tenebris noctium perquirẽtes, naſcendi, moriendi cauſas ſtellarũ curſibus aſcribentes, bona, malaue hominũ de arbitrio luminarium firmãtes, Euangeliſta hodie ortum CHRISTI abſconditũ ſæculis ſtella duce docuit inueniſſe? abſit: ſic ſentit mũdus: ſic Gẽtiles intelligunt: ſic fallit ſpecies lectionis: cæterũ ſermo Euãgelicus nõ humana loquitur, ſed

291

diuina:non uſitata,ſed noua : non arte fallentia, ſed
ueritate ſubnixa:non oculis alludentia, ſed cordibus
infixa:nõ coniecturis nutantia,ſed auctoritate firma
ta:a Deo uenientia,non a fato : nõ collecta numeris,
„ ſed uirtutibus acquiſita. Cũ natus eſſet IESVS,inqt, Mat. 2.
„ in Bethlehẽ Iudæ ĩ diebus Herodis regis: ecce Magi
„ ab oriente uenerunt Hieroſolymã,dicentes. Vbi eſt
„ qui natus eſt rex Iudæorũ ? uidimus ſtellam eius in
„ oriente,& uenimus adorare eum. Cum naſcitur IE
SVS,oritur origo rerũ: generatur largitor generis:
naſcitur auctor naturæ:ut repararet naturam:genus
redderet : originẽ recrearet. Adã primus homo,pa-
ter generis,origo generationis,naturæ bonũ, liber-
tatẽ generis,& germinis uitã; ſic perdidit dũ deliqt,
ut malũ naturæ, ſeruitutẽ generis, germinis mortẽ
ſucceſſio lamẽtãda portaret. Hinc ẽ ꝙ CHRISTVS
naſcendo naturã reddidit: tulit moriendo mortem:
uitã reuocat dũ reſurgit:& qui homini animã dede-
rat de cælo,ĩde hominẽ fecit & carne cõſtare:ne ter-
rena labes cæleſtẽ ſenſum rurſum carnis demergat
in lapſum; dicente Apoſtolo. Primus hõ de terra ter i.Cor.15
renus,ſecũdus hõ de cælo cæleſtis:qualis terrenus,ta
les & terreni:& qualis cæleſtis,tales & cæleſtes.Et Io-
hãnes Euãgeliſta.Oĩs qui ex Deo natus eſt nõ peccat: Iohã. 5.
ſed generatio Dei ſeruat illũ.Hinc eſt ergo ꝙ naſcit̃
CHRISTVS,ut iacẽtes in terreno germine cæleſtẽ
„ tolleret ad naturã. Cũ natus eẽt IESVS in Bethlehẽ
„ Iudæ. Bethlehẽ frẽs hebraice, domus panis uocat̃.
His ergo uocabulis Iudæ ſignat̃ domus,genus uocat̃,
ut promiſſionis fides,ut ꝓphetiæ ueritas ĩpleat̃,dicẽ-
te Iacob.Iuda te laudabunt frẽs tui:manus tuæ ſupra Gen.49.
dorſum inimicorũ tuoꝝ: adorabũt te filii patris tui. iuxta.lxx.

Et poſt. Non deficiet princeps ex Iudá, nec dux ex fe/
moribus eius, donec ueniat, cui repoſita ſunt: & ipſe
Ps. 59. „ expectatio gentiũ. Vñ & Dauid. Iuda rex meus. Cũ
„ natus eſſet IESVS in Bethlehẽ Iudæ in diebus Hero
„ dis regis. Quid eſt quod tẽpore regis nefandi Deus
deſcẽdit ad terras? miſcetur diuinitas carni? fit terre
no corpori cæleſte cõmerciũ? Quid eſt? & qñ nõ ue/
rus rex expulſurus tyrãnũ, uindicaturus patriã, inſtau
raturus orbẽ, libertatẽ redditurus aduentat? Herodes
refuga gẽtis Iudaicæ inuaſit regnũ: libertatẽ ſuſtulit:
pfanauit ſancta: cõfudit ordinẽ: quicqd diſciplinæ, qc
qd cultus eſt aboleuit: merito ergo gẽti ſanctæ quia
humana deſunt, diuina ſuccurrũt: & adeſt Deus ipſe,
cui homo nõ erat q adeſſet. Sic iterum CHRISTVS
ueniet ut Antixpm ſubruat: liberetur orbis: paradi/
ſi patria reddat: mũdi perpetuet libertas: ſæculi ſerui
„ tus tota tollat. Ecce Magi ab oriẽte uenerunt. Ab
oriẽte ad orientẽ ueniunt Magi, ut ſuſciperet uenien
tes ipſe, qui iuſſerat ut uenirent: quando.n. Deũ Ma/
gus niſi Deo iubẽte perquireret? qñ regẽ cæli niſi re/
uelãte Deo aſtrologus inueniſſet? qñ unũ Deum ſine
Deo Chaldæus adoraret in terra, qui in cælo diis to/
tidẽ, quot ſideribus ſeruiebat? plus cæleſte de Magis,
q̃ de ſtella ſignũ eſt: q Iudææ regẽ, q legis auctorẽ
Magus ſcit, neſcit Iudæus: Chaldæa defert, nõ defert
Iudæa: Hieroſolyma auerſat & refugit, Syria ſequit,
„ & adorat. Ecce Magi ab oriente uenerunt, dicentes:
„ ubi eſt qui natus ẽ rex Iudæorũ? uidimus ſtellã eius.
2. Cor. 8. Et quid nõ ẽ quod uidetur? uere ſicut dixit Apls. Cũ
eſſet diues, pauper factus eſt: cum eſſet ĩ Deitate ſua
diues, noſtra fit pauper in carne: et habere cœpit ſtel
lam unam, totã qui fecit, habet, et continet creaturã.

„ Vidimus ſtellã eius. Aliqñ uidet Magus, qui habet
ſtellã, non habetur a ſtella: nec ipſe agit̃ curſu ſtellæ,
ſed ipſe ſtellæ agit curſum: cuius per cælũ ſic curſum
dirigit, ſic moderat̃ inceſſum, ſic uiã tẽperat, ut Ma-
gorũ ſeruiat, et mittatur ad greſſum: nã ambulante
Mago ſtella ambulat: ſedente Mago ſtat ſtella: Ma-
go dormiente excubat ſtella: ſic ſentit Magus, ut qui
bus uiãdi par cõditio eſt, par ſit neceſſitas ſeruiẽdi: et
ſtellã iam nõ Deũ credit, ſed iudicat eſſe cõſeruã, quã
„ cernit taliter ſuis obſequiis mãcipatã. Vbi eſt qui na
„ tus eſt rex Iudæorũ? uidimus ſtellã eius in oriẽte, et
„ uenimus adorare eũ. Dicẽdo: ubi eſt q natus eſt rex
Iudæorũ? nõ interrogant, ſed inſultant, qñ ſcientes in
terrogant, neſcientes non ignorant: ſed negligentes
arguunt: increpant deſides: malos produnt: cõtuma-
ces uerberant: ſeruũ Domino nõ occurriſſe cauſant.
Nã quid ab hominibus quærunt, qui per Deũ noue-
rant quod q̃rebant? ut quid illis ad hoc humanæ de-
mõſtrationis officiũ, quibus ad hoc cæli ſidera ſeruie
bant? quo illis lucerna tẽpli, quibus cæli ſidus mira-
„ bile perlucebat? Vbi eſt qui natus eſt rex Iudæorũ?
Hoc eſt dicere: cur rex Iudæorũ in præſepe iacet, &
non decũbit in tẽplo? cur non fulget in purpura, ſed
ſqualleт in pannis? cur latet in ſpecu, & manifeſtus in
ſanctuario nõ habetur? Receperunt iumenta in præ
ſepe, quẽ in domo ſua recipere uos ſpreuiſtis. Agno
uit, ſicut ſcriptum eſt, bos poſſeſſorem ſuum, & aſi- Iſa. I.
nus præſepe Domini ſui: tu autem Iſrael tuum Do-
„ minũ non quæſiſti. Vidimus ſtellã eius. Apparuit
ſtella non uolens, ſed iuſſa: nõ cæli nutu, ſed diuinita
tis ĩpulſu: nõ lege ſiderũ, ſed nouitate ſignorũ: nõ cæ
li climate, ſed uirtute naſcẽtis: nõ ab arte, ſed a Deo:

non Aſtrologi ſcientia, ſed præſcientia conditoris: nō Arithmetica ratione, ſed ſanctione diuina: ſuperna procuratione, non curioſitate chaldæa: non arte magica, ſed Iudaica prophetia. Sic ubi uidit Magus humanas periiſſe curas, ſuas defeciſſe artes, mūdanæ ſapientiæ exinanitos labores, omnium ſudores obrui guiſſe ſectarū, totius philoſophiæ theſauros eſſe uacuatos, fugiſſe paganā noctem, opinionū nebulas cōcidiſſe, ipſas dæmonū delituiſſe umbras, ſtellam non ut cometē inconfuſo crine occultare quod nuntiat, obſcurare quod lucet: ſed, dici fas eſt, uade, & tenuo radio, ſignifero lumine, ſplendore certo radiare Iudæam: illicq; natum regem, præter mundi legē, ꝑter carnis ordinem, præter humanā monſtrare naturā: ſic depoſito errore ſequitur: currit: peruenit: inuenit: gaudet: procidit: adorat: quia non per ſtellā, non per artem, ſed per Deum Deū ſe inueniſſe humana miratur in carne. Ergo fratres lectione præſenti nō eſt firmatus error Magicus, ſed ſolutus: ſed ſufficiāt iſta hodie, ut ꝑ Deū q̄ ſunt in ſequētibus clare eluceſcāt.

DE EISDEM. SERMO. CLVII.

Ominicæ feſtiuitates cauſas ſuas ſuis uocabulis eloquuntur: nam ſicut naſcēdo CHRISTVS diem dedit natalem, & reſurgendo Reſurrectionis diē dedit, ſic lumine ſignorum diem ſuæ illuminationis oſtendit. Qui. n. naſcēdo ante humano corpore ſe uelauit, poſtea operando ipſe ſe cæleſti reuelauit arcano: poſt Deus ipſe apparuit trino modo, qui homo i partu paruit ſingularis. Merito ergo ſoléni

tas præſens Epiphaniæ uocabulo nuncupatur, in qua illuxit Deitas, quæ noſtra nobis obſcurabatur in car/ne. Iſta eſt fratres, iſta eſt feſtiuitas, quæ concepta té/pore diuerſo peperit tria Deitatis inſignia. Per Epi/phaniá Magi CHRISTVM Dominũ muneribus my/ſticis confitentur, & cultores ſiderũ, noctis incolæ, au ctorem lucis denſis inueniunt in tenebris: ut ſit hoc auctoris gratia, non ſit hoc induſtria ſic quærentis: non ſit ſtellæ, ſed Dei: ſit creatoris donum, non ſit beneficium creaturæ: non ſit humanæ artis, mune/
» ris ſit diuini. Ecce Magi, inquit, ab oriente uene/ Mat. 2.
» runt dicentes: ubi eſt qui natus eſt rex Iudæorum?
» uidimus enim ſtellá eius in oriente: & uenimus ado
» rare eum. Vidimus ſtellam eius. Et quid non eius?
» ſtella eius eſt, non ille ſtellæ. Stellá eius: Quæ acce pit eſſe, ſed nõ dedit: ſtellá, cuius ortũ tenebat auctor,
» non quæ ortum tenebat auctoris. Stellá eius: Ve/nientem non a geneſi, ſed a genitore: mandato, non fato: nõ a cõputatore, ſed ab auctore: non quæ daret ortũ, ſed quæ ſuſtineret occaſum: Stellá non legiſe/ram, ſed ſigniferá: ferenté non dierũ ordiné, ſed no/ctiũ lumen. Stella hæc miniſtra uiæ, non uitæ: comes Magorũ, non cognata xpi: non dñantis domina, ſed ancillula ſeruorum. Sed dicit aliquis: quare Magi? quare per ſtellam eſt cũ ſtellis, cũ origine nulla cau/ſa eſt? nulla ratio cũ natura? quare Magi? quare ſtel la? ut per CHRISTVM ipſa materia erroris ſic fie/ret ſalutis occaſio: quẽadmodũ p CHRISTVM mor tis cauſa cauſa facta eſt uitæ. Hoſté ꝓprio mucrone turbare ſingulare eſt inſigne uirtutis. Apud Magos in culpa erat ignorántia, non uoluntas; & erat in cri/mine nõ ſtudiũ, ſed error. Quærere Deũ, & neſcire

quærere,neceſſitas magis eſt,q̃ reatus.Fuit ergo piũ,
ut et Deus inuenire ſe quærentibus daret:et culpã de
putaret errori. Deniq; Paulus iudicio tali de perſecu
tore factus eſt prædicator:quia per zelũ legis ĩpugna
bat legẽ:& in Deũ Dei amore peccabat: hinc eſt ꝙ fi
des currit ad Paulũ: perfidia ad ignorantiã recurrit.
Sed adhuc dicit auditor:eſto,ꝙ ſtella nõ nutu ꝓprio,
ſed Dei iuſſu oſtẽderet uiã q̃rentibus Magis:unde tã-
ta munerũ ſcientia myſticorũ? unde donorũ ſacra-
menta tanta? nõ Chaldæa arte,ſed de priſca ſancto-
rũ traditione maiorũ:erant iſti de genere Noe,de fi-
liis Abrahæ,qui CHRISTVM naſci per Deũ didice-
rant,non per artem:eumq; hominẽ,Deũ,Regẽ,mo-
riturũ alto cognouerant ſacramẽto.Hinc eſt ꝙ apta
patrum fidei munera portauerũt:ut aurum Regi,in
cenſum Deo,morituro myrrhã ſcienter offerrent:ta
liq; munere & pietati ſatiſfacerent,& honori. Sed de
Iohã. 2. Magis iſta ſufficiant. Per Epiphaniã CHRISTVS in
nuptiis aquas ſaporauit in uinũ:ut CHRISTVM nu-
ptiis interfuiſſe uirtutis fuerit,nõ uoluptatis:non fue-
rit humanitatis,ſed poteſtatis:ſigni fuerit cauſa,non
uentris:ebrietatis nõ fuerit apparatus, fuerit Deitatis
oſtenſio.Deniq; ubi aqua mutauit naturã,mox pate-
fecit auctorẽ:& elementorũ creator mutatione reue
latus eſt creaturæ. Felices nuptiæ,felices illæ, quibus
CHRISTVS eſt p̃ſens:quæ nõ luxu,ſed uirtutibus cõ
Mat. 3. ſecrantur : quid ibi nõ trãſiuit in gratiã, ubi aqua trã
ſiuit in uinũ? Per Epiphaniã xp̃s Iordanis alueũ ba-
ptiſma noſtrũ cõſecraturus intrauit,ut quos naſcẽdo
in terra ſuſceperat, hos renaſcẽdo releuaret in cælũ:
in ſe hr̃et liberos, quos p̃ter ſe uiderat eſſe captiuos:
faceret uitales ipſe, quos culpa fecerat eſſe mortales:

perpetuos redderet,quos mors dederat tẽporales:& quos diabolus exules fecerat terrenorũ,hos ipſe ĩ cæleſtibus ſibi faceret eẽ cõſortes. Hinc eſt tñcs qđ Spiritus ſanctus tunc toto ſe fudit illapſu,qñ Pater de cæleſtibus clamat:Hic ẽ filius meus dilectus: ut qbus in Mat.3.
creandis nobis operatio fuerat una cũ filio, una fieret de noſtra reparatiõe dignatio: ſicq; CHRISTVS diuerſo tẽpore uno,eodẽq; die Magorũ munere, aq̃ mutatione,atq; pr̃is uoce Deus trino teſtimonio noſceretur:fieretq; de trina oſtenſione CHRISTI Epiphaniæ una,& ſacrata ſolennitas.

DE EISDEM. SERMO.CLVIII.

SAepe q̃rimus,q̃re ſic mundũ CHRISTVS intrat,ut uẽtris experiatẽ anguſtias :partus patiatur iniuriã:ſuſtineat uincla pannorũ: cunabula toleret ĩbecilla:lachrymis uberũ nutrimẽta diſquirat:ætatũ gradus, neceſſitatesq; perſentiat.Et qualiter uenire debuit,qui uoluit apportare gratiã ꝛtimorẽ pellere ꝛq̃rere charitatẽꝛnatura docet oẽs quid ualeat,quid mereẽ ĩfantia. Infantia quã barbariẽ nõ uincit ꝛquã nõ feritatẽ mitigat ꝛquã crudelitatẽ nõ cõprimit ꝛquẽ nõ cõpeſcit furorẽ ꝛquã nõ poteſtatẽ deponit ꝛquẽ nõ mollit rigorẽꝛquã duritiã nõ reſoluit ꝛqđ nõ amoris expoſtulat ꝛqđ nõ affectionis extorquet ꝛquã nõ imponit gratiã ꝛquã nõ impetrat charitatẽ ꝛ Hoc ita eſſe ſciunt patres:matres ſentiunt:probant omnes:uiſcera humana teſtantur. Sic ergo naſci uoluit,qui amari uoluit,non timeri:& tamen apud malitiam humanam ſic blanda,ſic pia,ſic
» chara,audite quid proficit infantia. Audiẽs,inquit, Mat.2.

„ Herodes Rex turbatus eſt:& omnis Hieroſolyma cũ
„ ipſo:& congregans omnes principes ſacerdotum,
„ & ſcribas populi,ſciſcitabatur ab eis ubi CHRISTVS
„ naſceretur. Si Hieroſolyma,ſi rex,ſi ſcribæ,ſi princi
pes ſacerdotũ ad CHRISTI ſic turbãtur infantiam,
quid iſti facerent, CHRISTVS perfectũ mox in ho/
minẽ ſi ueniſſet ?ſi fultus diuitiis;& multitudine,ſi cũ
ſuſpectis,ſi cũ extrãneis?qui nil dant tẽpori,nil ætati,
nil pauperi, nil parenti ;?ſed ut audiunt natũ,parant
naſcenti mortẽ:inocenti dolos:ſcelus pio: nudo gla/
dios:ſoli milites:uagiẽti necẽ:pœnã parenti: & ut uis
miſceat̃ ſanguini, crudelitas acerba bella cunabulis
indicit:ubera telis urget:clypeos illidit gremiis: qua
tenus humanã,diuinãq; ſobolẽ ante ſepulchrũ faciat
intrare,q̃ mundũ.Eſto ꝙ Herodes rex amore regni,
ſucceſſoris timore,coactus ſit talia moliri,q̃re Hiero
ſolyma ?quare principes ? quare ſcribæ ?quare ?quia
naſci non uult profanus Deũ:ſeruus Dominũ:iudicẽ
reus:rebellis principem: perfidus cognitorem.Hier/
ſolyma uaria ſe contaminatione perfuderat: ſacer/
dotes profanauerant ſancta: & peccata uendentes,
in quæſtum ueniam,pietatemq; cõuerterant: ſcribæ
doctrinam cæleſtem, ſcientiam ſalutarem, uitale
magiſterium, in ſuum ſenſum, in perfidiæ lapſum,
in lethale uaniloquium cõmutarant. Hinc eſt ꝙ
CHRISTVM nolũt naſci, uiuere timent, quia no/
uerant ſe mox ignominiæ dandos: trahendos op/
probriis: eiiciendos templo: priuandos ſacerdo/
tio: oblationum munere uacuandos. Semel enim
cupiditate flammati, capti pompa, uitiis ſauciati,
uanitate ebrii, madefacti luxu, quia de correctio/
ne nil cogitare poterant, de uenia nil ſperabant.

Bonus uillicus quãdo copioſum fructũ continuo la/
bore conquirit, uenire Dominũ ſuũ ad lucrũ ſuũ cu
pit: ſuũ concupiſcit ad gaudium: diligens operarius
quãdo opus ſuſcepti laboris impleuerit, ut mercedẽ
percipiat, patrẽfamilias deſiderat aduenire: deuo/
tus miles poſt cõflictũ, poſt uictoriã, præſentiã regis
optat, ut præmiis ſudores, & uulnera remuneratione
cõpẽſet: ſic ad palmã ſuã cupit uenire CHRISTVM,
qui bella mundi indefeſſa uirtute ꝓſternit: ſic CHRI
STVM uenire non uult, qui ſuperatus illecebris ſæ/
culi de pœna trepidat: de uenia nil præſumit. Fratres
faciamus bona, declinemus a malis: fugiamus uitia,
uirtutes ſequamur: diſſimulemus præſentia, futura
cogitemus: noſtrũ petamus ad regnum: noſtrã ue/
niamus ad palmã: optemus ad gloriã: tendamus uo/
tis oĩbus ad coronã. Sed ad illa ſermo quæ ſunt in ſe
» quẽtibus iam recurrat. Tunc Herodes, inquit, clam
» uocatis Magis diligenter didicit ab eis tẽpus ſtellæ q̃
» apparuit eis: & mittẽs in Bethlehem, dixit: Ite, & inter
» rogate diligenter de puero: & cum inueneritis, renũ
» tiate mihi, ut & ego ueniens adorem eum. Occulte
uocat Magos, quia palã nil audet ſimulata mens: cõ/
ſcientia doloſa: occulte uocat Magos, quia fur amat
noctẽ: latro in occulto tendit ĩſidias. Diligẽter inqui
rit tẽpus ſtellæ: ſed cũ timet regnũ, ſignũ cæli non ti
met: tẽporis non pertimeſcit auctorẽ. Quid turbaris
Herodes? quid es tantũ de ſucceſſore ſollicitus? cui
» ſydera militant, terreno imperio nõ tenetur. Ite, &
» interrogate diligenter de puero, & cũ inueneritis re
» nuntiate mihi. Herodes, Magus adorare iuſſus eſt,
non deferre: teſtari uenit ille, nõ prodere: uidere illi
» datũ eſt, tibi non datum eſt inuenire. Ite, & interro

rogate. Quaſi Magos ſemel interrogare nō ſufficit. Int errogantibus pie datum eſt ſine pietate reſponſum: ſalutis nuntius male audientibus conuerſus eſt in ruinam. Contumax ſeruus audit natū Dominum, ſed Domino naſcenti parat laqueos, non honorem: mortem præparat, ut careat ſeruitute. Sed quia nec finiri Deus, nec perire ſalus, nec uita poterat īter ire, permanet in honore Dominus, ſeruus remanſit i crimine: et ad pœnā trahitur, qui ad obſequium uenire contēpſit: capitur ad ſentētiam, qui ad gratiā noluit
„ peruenire. Ite, & interrogate diligenter de puero: &
„ cum inueneritis renuntiate mihi. Conuenienter dixit renuntiate mihi, quia ſemper diabolo renuntiat, qui peruenire feſtinat ad CHRISTVM. Chriſtianus futurus a ſacerdote cū audit, renuntias diabolo? reſpondet, renuntio. Proprie ergo Herodes a Magis ſibi renuntiari debere dicit, qui ſe diaboli ſciebat te
„ nere locū: ſatanæ nouerat implere perſonam. Vt &
„ ego ueniens adorem eum. Vult mentiri, ſed nō poteſt: ueniet, ut ad tormenta curuetur: ad ſupplicia iaciatur: ſternatur ad pœnam, qui adorare finxerat ut ſæuiret: ſed Magi ubi Iudaicæ perfidiæ nubila tranſierunt, & in Chriſtianæ fidei ſereno reuident quam uiderant ſtellam, ipſa præuia, ipſa duce, ad ortus Do
„ minici locum ſacratiſſimum peruenerunt. Et aper
„ tis theſauris ſuis obtulerunt ei munera, Aurū,
„ Thus, & Myrrhā. Aurū regi, Thus Deo, mo riturо Myrrhā, Dñicæ deuotioni offerunt, ſcientiæ theſauros maximos i poſterū credituris: ſic ad ſua per īnocentiæ uiā redeūt, q iter Herodianæ frau dis calcauerunt in ruinam.

DE EISDEM. SERMO.CLIX.

ANTE hos dies,id eſt diem octa/
uum Kalendarũ huius,quo cre/
ſcere dies cœpit,quia dies uerus
illuxit,in carne natum Dominũ
CHRISTVM IESVM in Euan
gelio ſcriptum facile recolunt,
qui legerunt, uel qui aurem le/
gentibus præbuerũt. Iſraelitici
paſtores ſuper gregem ſuum uigilantes Angelis nũ Luc.2.
tiantibus cognouerunt:hodie in eadem carne mani
feſtatum Gentiles Magi curioſa ſectãtes ſignis indi/
cantibus inuenerunt: illis ortum Dominicæ natiuita
tis annuntians locuta eſt uox ſpiritalium miniſtro/
rum,iſtis ſtella tanq̃ linguæ cælorum: dicunt illi ad
quos ſæpius Prophetæ miſſi fuerant,tranſeamus uſq;
Bethlehem,& uideamus hoc uerbum quod factum
eſt ad nos,dicunt iſti quibus nullus unq̃ locutus fue/
» rat prophetarum,& ſciſcitantes interrogant. Vbi eſt Mat.2.
» qui natus eſt Rex Iudæorum? uidimus ſtellam eius
» in oriẽte,et uenimus adorare eum. Accedunt ergo
illi de proximo, hi ueniunt de longinquo: utriq; ta/
men ad unum,eundẽq; fidei locum, quia deuotione
conueniunt: ibiq; regem CHRISTVM appoſitum
ante duo Prophetica illa iumenta,duorum uidelicet
populorũ typum, figurãq; geſtantia ĩueniũtur:admi/
rantur: agnoſcunt. Agnouit enim bos poſſeſſorem Iſa.1.
ſuum:et aſinus præſepe Domini ſui. Agnouit enim
bos Iudæus iugo legis excuſſo: agnouit et aſinus pa/
ganus ſtultitiæ feritate depoſita: ille deſerens ſuper/
fluum obſeruationis laborem,hic relinquẽs uagum

ſuperſtitionis errorem. Vterq; agnouit, quia uterque ad unum præſepe Domini epulaturus acceſſit, epulatarus non fœnum mortis, ſed cibum ſalutis. Edite, edite pia animalia æterne uitæ cibaria: et perpetuæ retributionis eſcam auidis quantum poteſtis faucibus occupate: nō diuidentes in fruſta, ſed integrum, ſolidūq; ſumentes. Nō poteſt enim edi CHRISTVS, et diuidi: integer a credētibus ſumitur: īteger in ore
Ioān. 1. cordis recipitur. Verbum enim caro factū eſt, et habitauit in nobis: habitauit, ex quo uterum uirginis
„ dignāter impleuit. Obtulerunt illi, ut ſcriptum eſt,
„ Aurum, Thus, et Myrrham. Nos fidei Thus longinquæ regiōis, nos proximæ cōfeſſionis myrrhā boni odoris, nos ſuaueolentia dona charitatis: tria nāq; iſta offerimus, quando CHRISTVM, et regē, et Dominum, et hominem confitemur: ſed ſi in ſpiritu, et ueritate adoramus CHRISTVM: ſi ei munera fidei, et confeſſionis obtulimus: et nos ſicut illi Magi qui ſunt fidei noſtræ duces, credulitatiſq; pricipes, commoniti in ſomnis, id eſt in hac uita quæ ſomno eſt ſimilis, illuſo Herode Rege, id eſt Diabolo huius mundi principe, per aliā uiā, id eſt per alteram uitam ad illam noſtram patriā reuertamur, de qua per Adā eiecti infeliciter ſumus, p CHRISTVM uero miſericorditer nunc reducti.

DE EISDEM, SERMO. CLX.

QVamuis in in ipſo Dñicæ incarnatio/ nis ſacramēto affuerint clara ſemper diuinitatis inſignia, Deum tamen ue/ niſſe in humanū corpus multis modis aperit,& reuelat hodierna ſolennitas: ne perdat per ignorantiā ſemper obſcuritatibus in/ uoluta mortalitas,quod tantā tenere meruit,et poſſi dere per gratiam.Nam qui nobis naſci uoluit, a no/ bis noluit ignorari:et ideo ſic aperit, ne magnū pie/ tatis ſacramentum magni fieret erroris occaſio. Ho die Magus quem fulgentē quærebat in ſtellis,in cu/ nis reperit uagiētem. Hodie Magus clarum miratur in pannis,quem diu in aſtris patiebatur obſcurū. Ho die Magus quid ubi uideat profundo ſtupore peruo/ luit:in terra cælū,in cælo terram,in Deo hominē, in homine Deum,et uniuerſo ſæculo non capacem cō/ cludi corpore perpuſillo.Vnde Magus quia ſcrutari non ualet,capere nō poteſt,mox adorat; uidet.n.nō ſic lucere in cælo ſtellas,lunam,ſolem,qualiter illu/ xiſſe carnem cōtemplatur in terris: uidet in uno, eo/ demq; corpore Diuinitatis,et humanitatis cōueniſſe cōmercium.Hic dum credit Deum,ſentit regem:in/ telligit humani generis amore moriturum: et paui/ da cogitatione pertractat,quēadmodum poſſit mo/ ri Deus:qualiter poſſit uitæ reſtitutor occidi. Ac ſic Magus ceſſat arte quærere,quod arte non poteſt in/ uenire:et quia ſe in cælo diu cum aſtris errātibus ui/ det erraſſe,gaudet in terra ſe ad Deum ducatu unici ſideris perueniſſe:et deprehendit Magus cuncta quæ uidētur in cælo,humanis clara oculis, profundis eſſe

obſcurata myſteriis. Iamq; uidens credere ſe, & non
diſcutere myſticis muneribus cōfitetur, Thure Deū:
auro regem: Myrrha eſſe moriturum. Thure deū, au
ro regem: ut eum diuiti placaret obſequio, quem cu
rioſo, & importuno inceſſerat, & offenderat inſtitu/
to: atq; implet illud, qđ multi de ſpadone ex Aethio/
Pſal.67. pia ſuſpicantur. Aethiopia p̄ueniet manus eius Deo.
Videt CHRISTVM Magus Iudæum præueniēs ma/
nibus ſuis, quia quādo CHRISTVM Iudæus Herodi
ſcelere prodebat, tunc Magus Deū CHRISTVM mu
neribus fatebatur. Hinc eſt ꝙ gentilis qui erat nouiſ/
ſimus, factus eſt primus: quia tunc ex Magorum fide
eſt gentium credulitas dedicata: et Iudæorū eſt no/
tata crudelitas. Hodie CHRISTVS Iordanis alueū
mundi peccatum lauaturus intrauit: ad hoc eum ue/
Ioā.1. niſſe Iohānes ipſe teſtatur. Ecce Agnus Dei, ecce qui
tollit peccata mundi. Hodie ſeruus dominū, homo
Deum, Iohannes CHRISTVM tenet: tenet acceptu/
rus ueniam, non daturus. Hodie, ſicut ait Propheta,
Pſal.28. Vox Dñi ſuper aquas. Quæ uox? Hic eſt filius meus
Mat.3. dilectus in quo mihi complacui. Hodie uox Dei ſup
aquas, qa p̄r Deus ut ꝓbaret generis fidem, ipſe ſui te
ſtis filii, ip̄e aſſertor aſſiſtit. Hic ē filius meus dilectus,
quia alterū qui teſtimonium diceret nō habebat: ar/
canum patris, arbitrum non habebat: teſtem genera
tio neſcit diuina: diuinitas externam non recipit no/
Mat.11. tionem, ipſo filio dicēte: Nemo nouit filiū niſi pater:
neq; patrē quis nouit niſi filius. Hodie Sp̄us ſanctus
ſupernatat aquis in ſpecie columbæ: ut ſicut illa colū
Gen.8. ba Noe nuntiauerat diluuiū diſceſſiſſe mundi, ita iſta
indice noſceretur perpetuum mundi ceſſaſſe naufra
gium: neq; ſicut illa ueteris oliuæ ſurculū portaret,

ſed totam in caput parentis noui chriſmatis pingue/
dinem fundit,ut impleat illud quod Propheta prædi
xit.Propterea unxit te Deus deus tuus oleo lætitiæ p̄/ Pſal.44
conſortibus tuis.Hodie dominus ſuper aquas: Bene
ſuper aquas,et nō ſubtus aquas:quia CHRISTVS ba
ptiſmati ſuo non ſeruit,ſed imperat ſacramentis.Ho
die Deus maieſtate intonuit: et ſi pater de cælo into
nat,ſi filius Iordanis inſiſtit fluentis, ſi Spūs ſanctus
corporaliter apparet de ſupernis, quid eſt ꝙ Iorda/
nis qui fugit ad præſentiā legalis arcæ,ad totius Tri/
nitatis præſentiam non refugit? quid eſt? quia qui
pietati obſequitur,incipit non eſſe timori. Hic Trini
tas exercet gratiam totam: totam ſecum loquitur
charitatem:ibi elementa corripit, ut ſeruulos inſti/
tuat ad timorem. Inter hæc tamen talia, et tanta in/
trepidus ſtat Iohannes,quia timere non poteſt, qui
totus ad Dei amorem natus Angelico teſtimonio
comprobatur. Hodie CHRISTVS initium dat
ſignorum cæleſtium,dum cōuertit aquas in uinum:
ut quem Pater uoce filium iam probarat, ipſe ſe
Deum uirtutibus approbaret:qui elementa commu
tat,et naturam fecit ipſe: qui contra naturam face/
re non laborat,aquam transfert in uinum, ut diui/
nitatis in uigore naturæ noſtræ proficiat hebetu/
do. Nam qui panes quinque fragmento pro/ Mat.14.
fluo, et furtiuo incremento, ad quinque millia
hominum tetendit, et dilatauit ſaginam, potu/
it augmentis ſuccreſcentibus ad nuptiarum fe/
ſta uini ampliare, et perpetuare menſuras. Sed
aqua in ſanguinis erat conuertenda myſterium,
ut mera pocula de uaſe corporis ſui CHRI/
STVS bibentibus propinaret: ut impleret illud

Pſal.22. prophetæ. Et calix tuus inebrians q̃ præclarus eſt. Tribus autem modis hodie CHRISTI deitas eſt probata, magorum munere: patris teſtimonio: aquæ mutatione in uinum: quia tribus ſtare omne uerbum ſcri/
Mat.18. pturæ firmauit auctoritas, dicẽdo. In ore duorũ, uel trium teſtium ſtet omne uerbũ. Sed quia feſtiuitas ipſa ad menſam nos Domini, et calicis iſtius lætitiã cõmonet iam uenire: res amplas breui ſermone ſufficit cõcluſiſſe, per Dñm noſtrum IESVM CHRISTVM, qui uiuit, et regnat nunc, et ſemper, & per omnia ſæcula ſæculorum: Amen.

DE PARABOLA SERVI AB AGRO REGRESSI, DEQ. HOMINIS ERGA DEVM GRATITVDINE. SERMO. CLXI.

AVdiſtis fratres quemadmodum famulatum diuinũ Dominus exigit huma/
Luc.17. „ næ ſeruitutis exemplo, dicẽdo. Quis
„ ueſtrum habens ſeruum arantem, aut
„ paſcẽtem, qui regreſſo ab agro dicat:
„ ſtatim tranſi, recumbe: et non dicit ei: para quod cœ
„ nem, & præcingere: et miniſtra mihi, donec mandu/
„ cem, et bibam: et poſt hæc tu manducabis, et bibes?
„ Nunquid gratiã habet ſeruo illi, quia fecit quæ ſibi
„ imperauit? Nõ puto. Sic et uos, inquit, cum feceritis
„ omnia quæ præcepta ſunt uobis, dicite: Serui inutiles
„ ſumus: quod debuimus facere fecimus. Sic et uos: q̃d ſimile? immo longe diſſimile: tantum debet homo Deo, quantum debet homini homo? Abſit. Nam eſt alter ordo, diuerſa cauſa, diſſimilis fides. Deus homi

nem fecit eſſe:naſci iuſſit:dedit uiuere:conceſſit ſape
re:donauit et tempora:diſtribuit ætates:conceſſit ad
gloriam:aperuit ad honorē : præfecit animantibus:
et toti terræ dñm definita lege,& ætate præſcripſit:et
cum talia,tantaq; homini Dei beneficia deperiiſſent,
ſecunda reparauit tanto maiora,quanto diuina: præ
ſtantiora tanto,quanto cæleſtia. Nam cæli poſt habi
tatorem dedit,quem dederat ante incolam terreno
rum,ut aduerſum nullū illi,nullus incurſus, nulluſq;
terrenis irreparet bonis amplius in hominem nō ua +
leret: ſeruaretq; cōditio iam certa,quem perdiderat
incerta libertas:& eſſet homo liber omnium ſola do
mini ſeruitute:cui cōditionem qua factus eſt debet:
debet originem: quod redemptus eſt, q̄ emptus eſt,
debet utiq; ſeruitutem,dicente Apoſtolo. Pretio em i.cor.7.
pti eſtis,nolite fieri ſerui hominū.Et propheta ut cō
ditionem,ut originem fateretur.Ego ſeruus tuus, in Pſal.115.
quit,et filius ancillæ tuæ.Deo iſta , homini quid tale
debet homo? Et tamen quærit Deus uel tantū: quia
reddere homo Deo nil uult cui debet totum. Sed re
petamus lectionem:et oculis noſtris ſimilitudinem
proponamus ipſam : et quod diximus tunc lucebit:
quia nullam Deo,homini totam dependimus ſerui/
» tutem. Quis ueſtrum habens ſeruum arantem , aut
» paſcentem,cui regreſſo ab agro dicat: ſtatim tranſi,
» recumbe? et non dicit ei,para quod cœnem:& præ/
» cingere,et miniſtra mihi , donec māducem,et bibā:
» et poſt hæc tu manducabis,& bibes? Quam familia
ris,q̄ uernacula,q̄ de cotidiano uſu ueniens, q̄ cōmu
nis eſt iſta doctrina.Si dñs eſt qui audit,agnoſcit ta/
lia ſe exigere a ſeruo:ſi ſeruus , exhibere ſe dño iſta
cognoſcit.Seruus nāq; poſt uigilias antelucanas,poſt

totius diei uarios,et duros labores, poſt trepidãtes, et anxios concurſus,et parat domino ſuo cœnam: et cinctus quod parauerat ſumminiſtrat:non eſt elatus quia fecit,ſed cum deuotione ſingula faciens cõtre/miſcit: et apponit domino ſuo cibos multiplices, ar/te tota totius ſaporis conditos,ipſe aũt ſemicoctam, nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus:porrigens crebra pocula,uarios calices,uina mutat:ad longiſſi/mi conuiuii fabulas longiores ſtat fixus:ſtat moueri neſcius:ſtat cui laſſeſcere non licet ſeruituti.Et cũ do minus iam partem noctis inſomnem deducit,pera/git inquietem,ſeruus colligit,curat, accurat, ponit, componit,reponit: et ſic in rebus neceſſariis imora/tur,ut nihil ſibi,aut parum noctis ad eſcam reſeruet, et ſoporem.Poſt hæc omnia niſi peruigilet in craſti num,et dominum præuenerit dormiẽtem, feſſus,in defeſſus manicabit ad uerbera: ad præſentem pœnã nihil heſterno ei ſubuenit de labore : quia quicquid dominus indebite,iracunde,libens, nolens, oblitus, cogitans,ſciens,neſciens,circa ſeruũ fecerit, iudiciũ, iuſtitia,lex eſt:imperantis ira ſubdito ius eſt:et ad h/bitum domini uocem non habet cõditio ſeruitutis. Si ergo et ſeruus ſentit quid Deo debeat homini ta/liter ſeruiendo:et dominando dñs qualem ſeruitu/tem Dño dominorum debeat docetur:et itelligit ſe magiſtrũ.Hoc implebat Paulus,qui ſeruitutis ſuæ ti/

i.cor.4. tulos ſic ſcribebat.Vſq; ad hanc horam eſurimus: et ſitimus:et nudi ſumus:et colaphis cædimur.Et alibi.

i.cor.9. Liuidum facio corpus meũ:et ſeruituti ſubiicio.Præ/bebat uindictam bonus ſeruus,qui ſe uſq; ad liuorẽ ſic agens iugiter uerberabat: nec laxabat frena cor/pori,ne per indulgentiam caro laxata alterius incur

reret ſeruitutem. Sed homo quod a ſeruo exigis, im
pende ei qui te dominum fecit. Tu qui ſemper dor/
mis, et a ſeruo exigis uigilias indeſeſſas, aliquãdo ui/
gila tuo domino pro te ſine ceſſatione uigilanti: aſſi
ſte tuo dño uel momento uno ieiunanti, cui mandu
canti tuus ſeruus ſemper aſſiſtit: remitte ſeruo inno
centi, cui peccanti blandit̃ dominus tuus: da interim
ueniã, cui tuus dominus ſemp ignoſcit. Certe ſi quic
quã boni feceris, crede te dominanti ſoluiſſe debitũ,
" non beneficiũ præſtitiſſe. Cũ feceritis, inquit, oĩa q̃
" p̃cepta ſunt uobis, dicite: ſerui inutiles ſumus: qđ de/
" buimus facere fecimus. Quando per ſe homo utilis
ad diuina, qui ſic ſibi ẽ inutilis ad humana? Cogitet
homo cordis mala: carnis uitia: uoluptatum fluctus:
deſideriorũ procellas: irarũ ſcopulos: naufragia cri/
minum: et tunc quicquid in ſe ẽ utile dabit Deo: ſibi
quicquid inutile eſt deputabit. Sed ad ꝓpoſita redea
mus: ut, quare Dñs diſcipulos ſuos admonuerit, iam
pateſcat. Apoſtolos ſuos CHRISTVS ut mitteret ad
populos uario dolore languentes, dedit illis uirtutẽ
ſpiritus: poteſtatem ſupernam dedit: dedit gratiã ſa/
nitatum: unde perambulantes illi reddebant uiſum
cæcis: claudis curſum: ſurdis auditum: et ne per ſingu
la uos morer, cunctis male habẽtibus dabant ſalutẽ:
unde redeuntes gloriabãtur dicentes. Dñe ẽt in noĩe Luc. 10.
tuo dæmonia ſubiecta ſunt nobis. Quos dñs tẽperat
dicens. Nolite gaudere, quia Dæmonia ſubiecta ſunt
uobis: gaudete autẽ quia noĩa ueſtra ſcripta ſunt in
cælis. Ergo ne per elationem perderent quod cõqui/ "
ſierant per laborem, et deputarent ſibi quod diuini/
tus fuerant conſecuti, ad humilitatem quæ mater eſt
doctrinæ, tali reuocat exemplo. Quis ueſtrum ha/

» bes ſeruum arantem,aut paſcétem, qui regreſſo ab
» agro dicat ei:ſtatim tranſi,& recumbe:et nõ dicit ei,
» para quod cœnem:et præcingere , et miniſtra mihi
» donec manducem ,et bibam:et poſt hæc tu máduca
» bis,et bibes? Poſt exactos labores,et magna,et mul
ta documenta uirtutum,Apoſtoli ſatis ſibi utiles ui/
debantur:ſed uerſari in luto carnis,et limo corporis
huius,et quod eſſent inutiles neſciebant:ſed deprché
Mat.26. dũtur cum Iudas tradit:Petrus negat:Iohánes fugit:
Mar.14. relinquũt omnes,ut ſolus in quo erat, et ex quo erat
» tota utilitas appareret.Quod autem dixit. Et poſtea
» tu manducabis.Monet diſcipulos ut poſt aſcenſioné
ſuã ſtatim copulari ſe dño in illa beatitudine ſupna
geſtirent.Nam deniq; hic relicturos approbat:et præ
cingit ad tolerantiam paſſionis:et miniſterii ſui per
ficit ad laborem.Nam tunc tanto tempore miniſtra
runt Apoſtoli diſcumbenti,quanto tépore inter pec
catorum coquinas,& gentium focos,cœnam domi/
ni ſuper menſas Eccleſiæ in memoriam perpeté præ
pararũt.Hanc cœnam qui fidelis é nouit : qui neſcit,
et ſcire deſiderat,ſit fidelis.

DE EO QVI VOLEBAT DIVIDERE HAE/ REDITATEM. SERMO. CLXII.

AVdiſtis fratres hodie quid a Domino
hæres bonorum petierit mũdanorũ.
Luc.12 » Magiſter,inquit,dic fratri meo, ut di/
» uidat mecum hæreditatem. Præceps
cupiditas,et incauta,mundanæ litis ar
bitrum credidit ipſum ſæculi cognitorem:et eũ fie/
ri uoluit diuiſionis auctorem , qui ad reſtituendam

301

» uenerat humani generis unitatem. Magiſter dic fra
» tri meo, ut diuidat mecum hæreditatẽ. Hic non ma
» giſter quæſtus eſt, ſed amoris. Dic fratri meo, ut di/
» uidat mecũ hæreditatem. Cũ dicit, dic fratri meo:
præmiſit quod charitatẽ moneat: qđ interpellet na/
» turam: qđ pulſet affectũ. Dic fratri meo, ut diuidat
» mecum hæreditatem. Non poteſt dicere fratri diui
de, qui per Prophetam docuit. Ecce q̃ bonũ, & q̃ iucũ Pſal. 132
» dum habitare fratres in unum. Dic fratri meo, ut di
» uidat mecũ hæreditatem. Quæ maior hæreditas, q̃
melior hæreditas, q̃ diuinæ uinculũ charitatis? quia
hæreditas aliqñ perit, charitas nunq̃, dicente Apoſto
lo. Charitas nunq̃ excidit. Sed dicit aliquis: ergo cha/ 1.Cor.13.
ritas nunq̃ perit? nunq̃ uiolatur? plane nunq̃, quia
charitas ſi eſt, permanet: ſi non permanet, non eſt. Si
cut ſterilis arbor quæ uernali tempore cum tota can
deſcit in flore, fructum non dat illa, ſed fallit: ita iſta
charitas quæ putatur, et non eſt, occaſionum cõcuſſa
fluctibus euaneſcit: ac ſic lædit ſollicitos, et decipit in
» cautos. Sed ad cœpta redeamus. Magiſter dic fratri
» meo, ut diuidat mecum hæreditatẽ. Hæreditas mũ
dana ante poſteris infert iurgia, q̃ conferat cenſum:
anteq̃ diuidat facultates, ſcindit hæredes: anteq̃ debi
tas tradat ſingulis portiones, ſucceſſores ipſos deſe/
cat, et mittit in partes. Proinde nõ eſt hæreditas iſta,
ſed pugna: et hæc nouerca filiorum eſt, non facultas.
Ille ditat filios, qui relinquit filiis pleniſſimam chari
tatẽ. At tu quiſquis ille es, qui dñm tali petitione cõ/
pellas: Dominum prouocas: dominũ producis ad li/
tem, cũ quo tibi Apl's hæreditatẽ docet, et oſtẽdit eẽ Rom.8.
cõem. Hæredes, inquit, Dei ſumus, cohæredes autem
CHRISTI. Hic tibi ſic hæres eſt, hic ẽ tibi frater, qui

naſcendi ſorte,conditione creſcendi,uiuẽdi ordine, moriendi exitu,per omnia tibi uoluit ſimilis inueni ri.Nam cum eſſet et ſolus Dei hæres, et filius unicus per naturam,te participem ſibi,te cohæredẽ ſibi uo/ luit,et fecit eſſe per gratiam:qui eras miſer, et ſubie/ ctus ultimæ ſeruitutis.Habebis itaq;, et collata pote/ ris feliciter poſſidere,ſi manſeris in aula patris: ſi fue ris in diuina hæreditate cõmunis.Dari poteſt,diuidi non poteſt ſors diuina: quia cæleſtia et qui dederit non amittit,et qui acceperit ſibi ſingulariter non re condit.Vnde homo quid hũc ad diuiſionem uocas? quid hũc ad diſcuſſionem miſerandus inuitas? quid ab eo partem petis,qui tibi quæſiuit, et cõtulit totũ? uel expertus ceſſa:et iã pœniteat talia te petiiſſe.Nam
Luc.15. partem ſubſtantiæ principalis accepiſti:et acceptam peregrinus,uagus,luxurioſus cũ luxurioſis heluo per didiſti.Hinc paradiſi exul, hinc hæreditatis exors, hinc extorris a uita. Homo dicit tibi CHRISTVS, quod a me,et per me conſecutus es,ſine me non po/ teris poſſidere:quia ſine me qualis fueris iã uidiſti: hoc ſciens pro te patrem ingrate omnium ſic popo/
Ioã.17. ſci:Pater quos dediſti mihi uolo ut ubi ego ſum,et il li ſint mecum.Et quia nec hoc tibi ſufficere poterat ad tutelam,nam cum mecum eſſes in paradiſo,et ex tra me tu periiſti,adieci dicens.Pater ſicut tu in me, et ego in te,ita et iſti in nobis unũ ſint.Ego ut patris bona habeam,proceſſi de patre,a patre penitus nõ re ceſſi:et ideo tantum te in nobis habere uolo, quantũ nos ipſi ſumus,et manemus ĩ nobis. Deſine ergo uel ſuperna diuidere:uel de terrenis me audiente litiga re:ne quem tenes,et habes hodie largitorẽ pium,ſe/ ueriſſimum ſentias poſtmodum cognitorem. Sed

iam quid reſponderit Dominus audiamus. Homo,
» inquit, quis me conſtituit iudicem, aut diuiſorem ſu
» per uos? Quis me conſtituit iudicem? Et ubi eſt il
_ lud quod tu dixiſti domine? Pater neminé iudicat, Ioã. 5.
» ſed omne iudicium dedit filio. Aut diuiſorem ſup
» uos? Et quis diuidet iuſtos ab iniuſtis, ſicut ſegregat Mat. 25.
paſtor oues ab hædis? Si tibi iudiciũ debetur homi
nis, & per te eſt totius ſæculi celebranda diuiſio, qũo
dicis, quis me cõſtituit iudicẽ, aut diuiſorẽ ſuper uos?
Eſt quidẽ penes CHRISTVM, et fuit, atq; erit, oẽ iu/
dicium, ſed tunc nõ iudicaturus uenerat, ſed iudican
dus: nec addicturus reos, ſed a reis innocens addicen
dus. In homine agebat deum: in ſeruo dñm, ut eſſet
uernula temporis, qui erat et factor, et cognitor ſæ/
» culorum: merito ergo rñdit. Quis me conſtituit iu
» dicem, aut diuiſorem ſuper uos? Et quis eũ cõſtitue
ret iudicẽ, qui cõſtituit, et reſtituit uniuerſa? CHRI/
STVS ad litigatoris arbitriũ arbiter eſſe nõ poterat,
qui totius iudicii ſumma eſt: et poteſtas. illi iurgator
nõ inuitatus a patre taliter tu petiſti, hæc dicit, ſed in
uiſus aſtitit, ut adiudicãtes, illi fas non ſit reſilire ſen/
tentiã. Et quia correcturus uenerat, nõ damnaturus
reum, præcepto remouet fomitẽ iurgiorũ, dicendo.
» Videte, cauete ab auaritia. Hoc eſt dicere, abiiciatur
auaritia, & non erit in hæreditate cõtentio. Auaritia
fratres, parentes negat: germanos diuidit: ſeparat ſo
cios: amicitiã ſoluit: excludit affectũ: hanc qui intra
ſe habuerit, erit nullius: ſuus non erit. Auaritia fr̃es,
ſicut dicit Apoſtolus, radix eſt oĩum malorũ: quæ cũ i. Tim. 6
radicari cœperit in corde, ſic morum diſſipat orna/
mẽta, ſicut arbor noxia feralibus radicibus nexa ſol
uit, et diſſipat monumenta maiorum.

SERMO
DE TERRENORVM CVRA DESPICIENDA. SERMO.CLXIII.

BEati quorum corda hodiernus Domi
nici ſermonis penetrauit auditus. Bea
ti quorum mẽtes promouit ad fidem
tãta,et talis promiſſio Saluatoris. Bea
ti qui credulitate cæleſtiũ mandatorũ
duris abſoluti ſunt præſentiũ curis. Tali namq; hodie
diſcipulos ſuos,immo oẽs auditores ſuos, dñs uoce
Luc.12,, cõpellat. Nolite ſolliciti eſſe aiæ ueſtræ quid mãdu
,, cetis:neq; corpori ueſtro qđ ueſtiamini. Aĩa plus eſt
,, q̃ eſca,et corpus plus eſt q̃ ueſtimentũ. Quis ſic ita
inuidus bonis ſuis,qs ſic deliciis ſuis inimicus, ut ſpõ
tanea,et cælitus præparata deſpiciat? et concupiſcat
mundanis laboribus,& doloribus conquiſita? Dege
ner nimis animus,mens tota ſeruilis eſt,quæ cocorũ
affatus,ſquallores coquinæ,heſterno horrore fœten
tia perqrat obſonia,cui iugiter regius deſeruit, atq;
adiacet apparatus. Noli ergo homo inania prouidẽ-
do gemere,noli laborare caduca præparando, quia
prandii tui ſemper,et ubiq; Deus præparator aſſiſtit.
Quis rex deuotis militibus debitã non procurat an-
nonã? quis dñs fidelibus ſeruis iuſta cibaria nõ mi-
niſtrat? quis pater nõ dat panẽ filiis? Si ergo nobis
Deus,et Rex,et Dñs,& Pr̃ eſt,quid negabit? Stipẽdiis
ſuis militãs derogat miles Regi:ſuis ſumptibus uiuẽs
Dñm ſeruus accuſat:p ſe ſollicitus filius culpat ſupſti
tẽ pr̃em. Noli ergo hõ exponere Deũ p te taľr cogi-
tãdo,q et iuſtitia regnãtis,et dñantis ſtudio,et gñan-
tis affectu,in ſe totã tuĩ recepit ſollicitudinẽ, refudit
,, et curã,dicẽdo. Nolite ſolliciti eẽ aie ur̃æ qd mãdu

cetis. Sed te forte mellitus imber, et ſingularis ci/
bus, Iudaici faſtidii deterret exemplo: nec carnē cre/
dis humorum uarietate concretam per ſolum Man/
na ſua uoluntate cōpleri: dicis, Deus corpus ſicut ex
diuerſis uoluit conſtare membris, ita uariatis dapi/
bus uoluit, et iuſſit enutriri. Superfluus eſt o homo
iſte, qui te exagitat, timor: nam creatoris ad prandiū
tota concurrit, et aduolat creatura. Vnde ſi te legalis
cibi ſingularitas, et parcitas terret, inuitet, et prouo/
cet Euangelici conuiuii cæleſtis effuſio: quæ in uno
ferculo manducaturo Petro totius apponit genera Act. 10.
creaturæ: nam quicquid Noe uector noui ſæculi ſæ/
culi ſeruauit ad ſemē, quicquid in aere uolitat, et fer/
tur, quicquid gignitur, & uiuit in terra, quicquid in
aquis ē, & mouetur, hoc uno Petri cælitus mactatur,
et exhibetur ad cœnam. Si ergo uis homo accipere
et omnia mãducare, deſpice uilia tibi prouidere cel/
laria. Et nos quidem magnis exemplis tibi ſuperna
cogitanti carnalia non defutura probare contendi/
mus: Deum autem pro ſuæ maieſtatis inſignibus de
ſuis dubitantem promiſſis ad uilia, et extrema remit
tit exempla: ut te tali examinatione redarguat, quē
» tanta mutatione non traxit. Conſiderate, inquit, Cor
» uos, quia non ſeminãt, neq; metunt: qbus non eſt cel
» larium, neq; horreum, et Deus paſcit illos: quãto ma
» gis uos pluris eſtis illis? Dubium merito infidelē ad
auem mittit amicam belli: furoris ſociam: inſatiatã
ſanguine: et in ipſos mortuos ferro grauius ſæuiētē.
Namq; ceſſante gladio carnifex improbiſſimus exa/
nime graſſatur in corpus: laniat: diſſipat: ſpargit: ne
quid funeris inuentum quieti miſericors ſepultura
cōmendet. Itaq; Dominus exēplo tali exaggerat du/

bitantis inſaniam:qui putat Deum hoc piis filiis de/negaturum,quod impiis auibus ſubminiſtrat:& exi/ſtimat relinquentibus propter ſe patriam,domũ, pa rentes,filios,coniuges,uictus ſubſidia non daturum: qui naſcenti indulſit creſcere:terminauit corporis in crementum.O miſerum,o tota infelicitate digniſſi/mum,cui cum detur regnum,ſuſpirat panem:cũ per petuitate donetur,deflet potum : cum immortalita/tis gloria induatur,plangit corporis ueſtimentũ. Ge/nuinæ infelicitatis conſcius fieri non credit ſe felicé: et terreno enutritus in puluere cæli incolam dubitat ſe futurum.Conuenienter ergo Dominus quæ ſequũ
» tur adiecit. Quis autem ueſtrum cogitando poteſt
» adiicere ad ſtaturam ſuam cubitum unum? Huma/narum mentium cogitationes intimus ſcrutator ex/ponit:nam omnis homo dum ſui corporis pulchri/tudinem concupiſcit,procerum ſe eſſe exoptat : ſed cogitare homo hoc poteſt:hoc per ſe homo obtine/re non poteſt:ad id credendo peruenit,ad quod per/uenire non poteſt cogitando.Hinc eſt quod Domi/nus humani cõſcius deſiderii hominem CHRISTI tetendit in formam : ut in menſuram CHRISTI ſpecioſitate tota decorus eſſet, qui in breuitate ſua erat ipſo erubeſcente deformis:unde bene ſubiũxit.
» Si ergo neq; quod minimum eſt poteſtis, de cæteris
» quid ſolliciti eſtis? Hoc eſt, quid cogitatione ho/mo maiora præſumis,qui per fidem minora deſpe/ras? quid ueſtimento minus? quid maius corporis incremento? crede ergo tibi a Deo ueſtitum corpo ris poſſe præſtari,a quo tibi fides corporis incremen ta repromittit.Verum quia Deus ſic humanum dili/git genus,ut ipſos quos dominatis iure corripit,mox

paterno ſolet,& mulceat blandimento: quos cõpara
tione fœdiſſimæ auis exaſperaſſe uidebatur,ad floris
» odorati,& ſpecioſi nimiũ hos reducit exemplũ. Cõſi
» derate,inquit,lilia quõo creſcunt:non laborant , neq;
» nent: dico autẽ uobis,nec Salomon in omni gloria
» ſua ueſtiebatur ſicut unum ex iſtis. O quãtum ſe ſu/
perna pietas hominis amore deponit:nam qui pote
rat præcepta ſua ſola auctoritate firmare , toto inſi/
nuat,& aſtruit labore doctoris:et q ſufficiebat in ſola
fide promiſſionis ſuæ termínũ collocare , auditores
ad fidẽ ꝓmiſſi ſuaſoris ꝑducit exẽplo:dubios lilii cõ
paratione confirmat : liliũ Salomonis ſublimat exẽ
plo:qa ipſo Dño teſtãte,inter oẽs mundi reges Salo/
mon ſingulari gloria,ornatu unico, ſpecioſus efful/
ſit:et oẽs terræ flores liliũ uincit,et ꝓcellit in gr͂a:tan
tũq; diſtat ab uniuerſo germine liliũ , quãtũ regem
ſpecie,gloria,cũctos cõſtat excellere. Nec a nobis la/
tius lilii deſcribẽda eſt pulchritudo,cuius ꝓrogatiuã
Dñica teſtatio reddit ſingularẽ : iterãda ſunt ſane il/
la,q̃ ad robur fidei nr͂æ geminato Dñs cõmendauit
exẽplo : quia Chriſtianus de uita,de regno, de ĩmor
talitate certus,de paſtus,et ueſtitus nõ debet neceſſi/
tate pulſari,cũ uideat Deũ hodie nato, & perituro in
craſtinũ germini tantã ueſtibus gloriã cõtuliſſe : ſed
ſicut ariditati iſta,ſicut clibani deputant̃ incẽdio, ita
mortis,ita gehẽnæ ignibus deſtinãt̃, q ꝓ̃ſentia ſibi a
Deo p̃ſtari dubitant,cũ futura ſibi iam ſentiãt cõtri/
» buta. Et uos nolite quærere quid mãducetis, aut qd
» bibatis:et nolite in ſublime tolli:hæc.n.omnia gẽtes
» mundi quærunt : Pater autem ueſter ſcit quoniam
» his indigetis. Veruntamen quærite regnum Dei: &
» hæc omnia adiicientur uobis. Cũ ſe patrẽ noſtrum

dicit,noſtri ſibi piam curam comprobat non deeſſe: cum nos regnum cæleſte iubet quærere,nobis ſubii/cienda monſtrat omnia:nobis quicquid cæleſtis exigit apparatus indicat affuturum.

IN ILLVD LVCAE. IGNEM VENI MIT/TERE IN TERRAM: ETC. SERMO. CLXIIII.

Sicut febrientibus amarus eſt ſemper ſa
lutaris cibus,ita et ſæpe Dominicus ſer/
mo contrarius imperitis: utriſq; tamen
aliter,aut ex corporis , aut ex mentis in
firmitate contingit.Hodie Dñs exaſpe/
Luc.12. raſſe nõnullorum uidetur auditum dicendo. Ignẽ
ueni mittere in terram:et quid uolo niſi ut accenda/
tur? Et infra. Putatis quia pacẽ ueni mittere in ter/
ram? non, dico uobis,ſed ſeparationẽ. Et ubi eſt il/
Ioã.1. lud,Ecce Agnus Dei? ubi illud,Sicut ouis ad occiſio
Iſa.53. nem ductus eſt,et ſicut agnus coram tõdente ſe mu/
Mat.21. tus,ſic non aperuit os ſuum? ſed et illud, Dicite filiæ
ſion,ecce rex tuus uenit tibi manſuetus? et quid eſt
q agnus iſte tam dure in prædicatione percu/
tit? quid ſic arietat in uerbo? qui in paſſione tanta
patientia tacet:in morte tota humilitate ſuccumbit?
Et reuera fratres mundum ſuum CHRISTVS per omnia mitis,et manſuetus intrauit,dum naſcitur noſtro dulcis in germine: dum cunis blande blandior ipſe fouetur:dum paruulus in gremio ſe fundit, et reſoluit humano: dum parentis in collo ſtringitur , et ſtringit toto charitatis amplexu : et ut enutriat toto dũ nutritur affectu,per omnes ſenſim currit,et ado/

leſcit

leſcit ætates:pauper agit ſemper:ſolitarius ſemper in
cedit:quia pauper cõmunis eſt ſemper:patet oĩbus ſo
litarius ſemper. Et quid eſt ꝙ tantum uerbis ſpargit
ignem? quod tanta,& talia inflãmat,& dilatat incen
" dia,dicẽdo, Ignẽ ueni mittere in terrã? Quid eſt?
Ager quotiẽs longa incuria ſilueſcit, & toto luxuriæ
agreſtis ſordeſcit horrore, peritiſſimi cultoris utiq;
ſemper aperitur,& purgatur incendio: ac ſtudio be-
nigno cultor ignis apponitur,ut exuſtis ſentibus re-
ueletur prima facies cãpi: præſtetur agricolæ liber-
tas:fiat facilis uia uomeri: ſit germinis ferax ſterilis
diu terra:& longa,ac mœſta otia læto lætiſſima iam
repenſet in fructu. Ergo ubi Iudaicus ceſpes cõtinuo
aratro legis, & iugi cultu effectus ad inopiã, non re-
ſpõdit germini, non labori,ſed pro tritico loliũ red-
didit:protulit pro uitibus ſpinas: CHRISTVS ad ſa-
ta gentium diuini cultus conuertit induſtriã: ac diu
oppreſſa dumis nationum cupiẽs noualia purgare,
ignem mittit primũ maximus magiſter ĩ terram: &
quicquid naturalis ſqualleſecerat luxus, quicqd are-
fecerat brumalis rigor,artifici depurgat, & cõſumit
incendio:quatenus ſola longo exhauſta ieiunio ipſo
ſuo cinere ſaginata pingueſcerẽt: & poſt diuturnã
duritiem tenera redderentur,& mollia: ac ſic Euãge
lico apta cultro ſemini redderentur cõmoda:& feli-
ci ſulco iam redderẽt triceſimũ,ſexageſimũ,ac cen-
teſimũ fructũ.Sed hic ipſe cultus non eſt nouus agri
colæ ueteri,& cæleſti:nam legem pangere, gratiam
ſerere, ignis ſemper opere cõſueuit. Daturus legem
ignem præmiſit in rubo: ſed diuinũ rubus portauit, Exo. 3
non concepit incendiũ:iam tunc aculeis malitiæ ple
nũ,et ingratũ culturæ legis populum præfigurans:et

nunc in arua gentium cum deſtinaret Apoſtolos,ſic
eos igneo imbre perfudit, & ignis cõſedit ſuper eos,
ut poſſent humecta ſiccare: ſicca ĩfundere:decoque-
re cruda:frigida calefacere:accendere extincta: com
burere noxia:& in opere diuerſo uno,atq; eodẽ igne
ad cæleſtem copiam tota percolere deſerta terrarũ:
Pſal. 18. dicente Propheta,In omnẽ terram exiuit ſonus eo-
rum:& in fines orbis terræ uerba eorum:ſed ad illud
„ iam quod ſequitur tranſeamus. Ignẽm ueni mitte-
„ re in terram:& quid uolo niſi ut accendatur? ſed ba-
„ ptiſmo habeo baptizari: & quomõ coarctor donec
„ perficiatur?Vrget aqua ignem:cogitanda eſt talis,tã
diuiſa coniunctio. Vrget unda flãmam: multiplicat
flãma undam. Quæ eſt talis,tam concors iſta diſcor
dia? geritur hic, ſicut diximus, agricolæ diuini ſpe-
cies:plena namq; omnia calore germinant:humore
nutriuntur. Vnde rerum parens Deus ignis, & aquæ
cõmercio nos germinat:nos enutrit: quorũ tanto ar
„ det,calet, exæſtuat, anhelat affectu. Baptiſmo ha-
„ beo baptizari. CHRISTVS ſuo baptizatur ĩ ſangui-
ne,ut quicquid ex noſtra carne ſuſcepit diluatur:re-
nouetur:& totam ſuæ diuinæ maieſtatis redigatur ĩ
formã.Baptizatur CHRISTVS ſuæ baptiſmate paſ-
ſionis,qui totius peccatum mundi lauit:quod non ni
„ ſi ab eo qui mundum fecerat poterat aboleri. Puta
„ tis,ait,quia pacem ueni mittere in terram?non,dico
„ uobis,ſed ſeparationem. Quare? quia coniunctio
cæleſtis eſt in iſta ſeparatione terrena. Nemo poteſt
connecti terræ,& iungi cælo.Grata ergo,& chara ſit
iſta terrena ſeparatio,quæ nos ſic a terrenis ſeparat,
„ ut inſerat nos diuinis. Erunt,inquit,ex hoc quinq; in
„ domo una diuiſi:tres in duos,& duo ĩ tres:diuidetur

» Pater in filium,et filius in patrem : mater i filiam,et
» filia in matrem:ſocrus in nurum ſuam,& nurus i ſo/
» crum ſuam. Cum quinq; dixerit ex una domo diui
dendos numero, nomina ſex uidentur, pater,filius,
mater,filia,ſocrus,nurus:ſed quia eſt ipſa ſocrus quæ
mater eſt,certum eſt quinq; tantum perſonas in his
nominibus inueniri. Diuiduntur autem tres in duo,
dum in ſponſo ſponſa coniuncta, ſocrus q̃ tertia eſt,
diuiſa remanebit in domo.Ergo iſta in qua Eccleſia
coniungitur CHRISTO Synagoga, quæ mater eſt,
& ſocrus,permanet ſuo iam marito perdiuiſa. Duo
ergo in tres ita diuiduntur, dum de iſto CHRISTI,
& Eccleſiæ conſortio altera hæres ſcinditur, & diui/
ditur Synagoga:ut CHRISTVS,& Eccleſia diui/
ſi ab hæreticis uno maneāt, & iungantur in Spiritu.
Diuiditur & Pater in filium,& filius in patrem : dum
Iudaicus populus qui per carnalē CHRISTI genera
tionē paternū ſortitus eſt nomen,a CHRISTO filio
p inuidiā ſeparaẽ: pater liuidus i odiū uertit affectū,
cui filii gloria iugis eſt pœna:eſt cōtinuus cruciatus:
dicēte Apoſtolo. Quoq; Patres,ex quibus eſt CHRI/ Rom.9.
STVS ſecundū carnē:qui eſt ſuper oīa Deus benedi/
ctus i ſæcula. Diuiditur & mater in filiā:eſt nāq; Syna
goga mater,ex qua per Petrū, et cæteros Apoſtolos
naſcitur Eccleſia filia : quæ ubi diuini regis CHRI/
STI meruit habere conſortiū, matrem et æmulam
pertulit,et nouercam:et quæ filiæ mater talis, qualis
nurui ſocrus ? Hæc namq; Synagoga mater ubi Ec/
cleſiam nurum uidit ex gentibus aduenisſe, occidit
ſceleſta filium,nurus conſortium ne uideret:occidit
CHRISTVM, ſi uel ſic amorem nurus furibūda ua/
leret extinguere : ſed ex morte totum reſurrexit in

Eccleſiæ coniugium CHRISTVS:ut probaret cha/
ritatem non ſeparari morte,ſed creſcere. Arguit eos
auté Dominus qui facié cæli,ortus nubiũ, ſtellarum
curſus,plagas orbis ſtudent nimia curioſitate perqui
rere, et tépus ſalutis ſuæ nullis ſtudiis, nullis indiciis
,, nituntur agnoſcere. Hypocritæ,ait,facié cæli,et ter
,, ræ noſtis probare: et quomodo tépus iſtud non pro
,, batis? Oculus effuſus perdit lumen,quia tota homi/
nis intra pupillã uiſio continetur: ne ergo ſtudeas ui
dere multa,ut uideas temetipſum:ne pſumas excelſa
contueri,nec longinqua ambias conſpicere, quia an
guſtus oculus non capit multa: nõ penetrat excelſa:
longinqua non perſpicit:atq; ita uidet nihil,qui uide
re exiſtimat totum. Agnoſce ergo diem ſalutis: tem
pus acceptum per CHRISTVM IESVM Dominum
noſtrum,ſi uis a te   Deeſt finis.

DE CONSECRATIONE DIVI PROIECTI EPISCOPI FOROCORNELIENSIS. SERMO.CLXV.

OMnibus quidé Eccleſiis uenerationẽ debere me ꝓfiteor, et fideliſſimã ſer/uitutem:ſed Cornelienſi Eccleſiæ iſer uire peculiarius ipſius nominis amo/re cõpellor. Cornelius nãq; memoriæ beatiſſimæ uita clarus,cũctis uirtutũ titulis ubiq; ful/gés,operũ magnitudine notus uniuerſis,pater mihi fuit:ipſe me per Euangeliũ genuit: ipſe pius piiſſime nutriuit:ipſe ſanctus ſancta iſtituit ſeruitute:ipſe pon tifex ſacris obtulit, et conſecrauit altaribus: et ideo mihi charum,colendum,mirabile Cornelii nomen.

Amor ergo cognominis me compellit Corneliẽſis Eccleſiæ deſideriis deſideranter occurrere:et Proiectum uenerabilẽ uirum amabilibus pontificem con
ſecrare.Proiectũ dixi,ſed non abiectũ:iuxta illud.In Pſal. 21.
te proiectus ſũ ex utero: de uentre matris meæ Deus meus es tu. Et uere iſte Proiectus ex utero humanæ matris mřis diuinæ ĩ utero iugiter mãſit:qui domus ſuæ neſcius domus Dei eſſe perſtitit habitator:q̃liter autem fratres cunabulis ab ipſis gradus Eccleſiaſticæ militiæ conſcenderit,et officia, quia dicere mihi
longum eſt,ſicut dicit Dominus,ætatem habet: ipſe Iohã. 9.
pro ſe loquatur: per Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM, qui uiuit, et regnat cum Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE QVADRAGESIMALI IEIVNIO. SERMO. CLXVI.

HAbet quidẽ ſimplicitas ĩnocentiæ ſuæ gratiam:habet fidei ſuæ fructum:ſciẽtiæ premiũ habere non poteſt:palmã habere nõ poteſt uirtutum. Aliud eſt otio,et ſecuritati ſuæ uiuere:aliud eſt pro omnibus ferre uigilias,et labores.Simplicitas ciuem bonum facit,nõ facit militem fortem ; hinc eſt quod ille cenſum ſoluit,hic ſtipendia percipit,et honores. Quis aut cedit,aut ſuccũbit aduerſis, aduerſa miles ſuſtinet,et propellit : ille pugnare non didicit, hic non timere:ille cauet ſemper,hic uincit. Hæc diximus,ut quæ ſit diſtantia monſtraremus inter eum qui Chriſtianæ fidei ſimpliciter accipit,et ſequitur ſacramentũ:et inter eũ qui ſtudet ipſius fidei et appre/

hendere ſciēter, et noſſe myſteriū. Ecce Quadrage-
ſimæ ieiunium, quod deuotione ſolenni die craſti-
no ſuſcipit uniuerſalis Eccleſia, multi putant abſtinē
tiæ tantū ſtudio, uel nobis traditū, uel pro nobis Do-
minū peregiſſe, nec altioris intelligentiæ continere
myſteriū, ſed ſolūmodo caſtigandis corporibus, re-
ſecandis uitiis, temperādis mentibus hoc prouiſum.
Porro quadragenarius iſte numerus tā ſacratus eſſe
a ſæculis, tam myſticus reperitur, ut ſemper in efficiē
dis rebus diuinis, & maximis Dei negotiis explicādis
adhibitus lege inuiolabili perſcribatur: quod ut lu-
ceat ad purū copioſiſſimis percurramus exēplis. Cū
mundus intra generis humani primordia perdeflen
da nefando uitiorū ſquallore ſordeſceret, & totus cri
minū fœteret horrore, ac pene ipō iniquitatis ſuæ fu
mo fuſcare cæli tantā contenderet claritatē, quadra
Gen. 7. ginta diebus ac noctibus expiaturus terram cæleſtis
imber effunditur: ut, quia perire ſibi mūdus quod fa-
ctus fuerat iam debebat, gauderet tali baptiſmate ſe
renatū: ſciretq; quod eſt non ſe naturæ, ſed auctoris
ſui gratiæ iā debere: ipſamq; noſtri baptiſmatis for-
mā terra noſtri corporis origo p̄libaret: ut quæ ante
natos homines producebat ad mortē, hos ad uitam
produceret iam renatos. Attendite fratres quātus ſit
quadragenarius numerus iſte, qui & tunc cælū terris
aperuit abluendis: & nunc fonte baptiſmatis orbem
totum pandit gentibus innouandis. Merito nos qua
draginta diebus per ieiunium currimus, ut perueniā
mus ad fontem baptiſmatis, & ſalutis. Quadraginta
Exo. 16. annis populū Iudæorū panificus in cremo pauit im
ber: nec ſolito miniſtratu incrementa germinis pro-
duxit e terra: ſed ipſe terris potius fluxit frumenta to-

rumq; ſeruitutis humanæ ademit laborem, qui blan
do rore eſurientibus cæleſtem præbuit, & euexit an/
noná. Quadraginta diebus terrá repromiſſiôis explo Num. 13
ratio miſſa diuinitus circuiuit: ut hic ſacratus nume/
rus promiſſas Iſraeliticú populú euocaret ad terras:
qui nos quadragenariis ieiuniorú curſibus euocat, &
perducit ad cælum. Náq; & noſtri corporis terrá qua
draginta diebus explorat nunc, & circuit cæleſtis in/
ſpectio: ut expugnatis, & expulſis uitiorú gentibus, re
gioné noſtri cordis poſſideat turba uirtutú. Et quia
nihil omittendú eſt, Moyſes ipſe dierú quadraginta Exo. 24.
ieiunio ita humano defæcatus eſt, & exinanitus a cor
pore, ut totus diuinitatis mutaretur í gloriá: & adhuc
in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine Dei
tatis: neq; intueri eum mortaliú uiſus poſſet, qui ſub/
ſtantia Dei diu paſtus tota mortalis cibi oblitus fue
rat adiumenta: unde didicit corá Deo, et cú Deo cô/
morantibus uitæ ſubſidia non deeſſe. Et reuera fra/
tres neſcit laſſari, mori non poteſt, cui panis, cui uita
Deus eſt. Merito hic talis legem ſancire meruit, qui
totú quicquid in homine lex urgere poterat perami
ſit. Præſtiterat hoc Moyſi iuge fortaſſe ieiunium: ſed
nódum reddiderat talé, ſi defuiſſet quadragenarius
numerus hic ſacratus. Ieiunium Eliam leuauit ad cæ 4. Re. 2.
lú, et purificato ſic corpori ignei currus addixit ob/
ſequium: ut oſtenderet gehenna quæ exurit reos, in/
nocuis quá deſeruit: ſed ut ad hoc perueniat et Elias 3. Re. 19
quadragenarii numeri ante uiam myſticam præcu/
currit. Ezechiel eximius Prophetarum quadragin/ Ezech. 4
ta diebus iacens latere uno, ſcientibus legem lo/
quor captiuitatem futuram dum præfigurat abſol/
uit: quia ſacratus numerus iſte ſuſcipit iniquitates

ut deleat:inquitares ut abſoluat ingreditur: uincula
Mat.4. patitur ut relaxet. Hinc eſt ergo quod Dominus auctor
a ſæculis in hoc numero abſcōditū ſacramenti intrat
ipſum numerū dierū quadraginta ieiunii: ut quod
adumbrauerat in famulis, ipſa per ſe iam ueritate ſa
cta,& cœpta perficeret:firmaret tenera:inchoata ſup
pleret: & quæ præceptis inſtituerat, roboraret exēplo:
non .n. ſuffecerat hoc tantū tanti numeri ſacramen-
tum imperaſſe uerbis, niſi cōmēdaſſet & facto. Et ta-
men fratres a tempore diluuii ſacramenti huius con
tendimus aperire myſteriū:non auſi anteriora con-
tingere:ſuperiora rimari:loqui tacita:tam diu certe
repoſita proferre: præſertim cum mihi temerariū,
& uobis non neceſſariū uideam, cauſarum tales, tan-
taſque origines perſcrutari. Veræ deuotionis eſt, fide-
liſſimæ ſeruitutis eſt, quid fieri uelit, nō quare uelit,
dominator inquirere. Si ergo quadraginta dierum
ſimplex, purum, æquale, tantis teſtimoniis, ſub tanti
numero ſacramenti traditum nobis a Domino ieiu
nium perdocetur: unde iſta uarietas? unde nouitas
iſta? unde hebdomadæ nunc reſolutæ, nunc rigidæ?
nunc indulgentes nimium, nunc ſeueræ? unde intē-
perati ieiunii uſus iſte, quē aut afficiat ſine uenia, aut
remittat ad crapulam? hoc eſt, ſeparatim calida, ſe-
paratim frigida, ſeparatim ſalis, ſeparatim cibi, ſuis
uſibus deputare, & totum uitæ negligere condito-
rem? certe qui corporis cibos condiunt, ſapienter di
ſcant animæ pabulum temperare: ne aut plus ſalitū,
aut penitus inſulſum ſalutaris cibi generet lethale fa
ſtidium. Ieiunium ſit æquale: et ut eſt nobis traditū,
ſeruetur ad corporis, & animæ diſciplinā. Certe qui
ieiunare non poteſt, non præſumat inducere nouita

tem:ſed fateatur eſſe fragilitatis propriæ quod rela/
xat: & redimat eleemoſynis quod non poteſt ſupple
re ieiuniis: quia illius gemitus Dominus nó requirit,
qui pro ſe gemitus pauperum ſic redemit.

DE DIVO IOHANNE BAPTISTA PRAE/ DICANTE, DEQ. POENITENTIA AGENDA. SERMO. CLXVII.

Opportune nobis Iohãnes beatiſſimus ieiunii tẽpore pœnitentiæ doctor ad/ uenit: doctor dicto, factoq; magiſter uerus: quod uerbo aſſerit, demonſtrat exemplo. Magiſterium ſtat de ſcien/ tia, ſed magiſterii auctoritas conſtat ex uita: docen/ da faciens obedientem perficit auditorem. Docere factis ſola é norma doctrinæ: doctrina in dictis ſciẽ/ tia eſt, in factis uirtus. Scientia ergo illa uera eſt, quæ fuerit mixta uirtuti: illa, illa diuina eſt, non humana, Euangeliſta probante cum dicit. Quæ cœpit IESVS Act. 1. facere, & docere. Præceptor cum docenda facit, & au ditu inſtruit, & ĩformat exemplo. In diebus, inquit, Mat. 3. illis uenit Iohannes Baptiſta prædicans in deſerto Iudææ, & dicens. Pœnitentiam agite, appropinqua/ uit enim regnum cælorum. Pœnitentiã agite: qua/ re non magis gaudete? gaudete magis, quia ſucce/ dunt humanis diuina: cæleſtia terrenis: temporali/ bus ſempiterna: malis bona: ſecura anxiis: ærumnis beata: manſura perituris. Pœnitentiam agite. Pœ niteat plane, pœniteat qui diuinis prætulit humana: qui ſeruire uoluit mundo, & dominationem mundi

cum mundi Domino non habere. Pœniteat qui ma luit perire cum diabolo, q̃ regnare cū CHRISTO. Pœniteat qui uirtutum libertatem fugiens, captiuus uoluit eſſe uitiorum. Pœniteat, & ſatis pœniteat, qui
„ ne uitam teneret manus tradidit morti. Appropin/
„ quauit enim regnum cælorum. Regnum cælorum, eſt præmium iuſtorū: iudicium peccatorum, impiis pœna. Beatus ergo Iohannes, qui pœnitentia iudi/ cium uoluit præueniri, peccatores non iudicium uo/ luit habere, ſed præmium: impios uoluit regnum in trare, non pœnam. Et tunc Iohannes uicinum ceci/ nit regnum cælorum, quando adhuc puer mundus ætatum conquirebat augmenta: modo cælorum re/ gnum q̃ proximum iam ſcimus: quando mundus ſe nectute feſſus extrema uacuatur uiribus, membra de ponit, amittit ſenſus, doloribus urgetur, curam re/ ſpuit, uitæ moritur, uiuit morbis, defectum clamat: teſtatur finem. Nos ergo duriores Iudæis, qui fugiē/ tem ſequimur mūdum: qui futurorum tēporum ob liuiſcimur: præſentibus inhiamus, qui in ipſo poſiti iam iudicio non timemus: qui uenienti iam Domi/ no non occurrimus: qui uolumus manere mortem, reſurrectionem nolumus mortuorum: qui ſeruire uolumus, nolumus regnare: ut tantum regnum no/ ſtro Domino differamus. Vbi eſt illud? Cum orabi/
Luc.ii. tis dicite. Veniat regnū tuum. Maiori ergo pœniten tia opus eſt nobis: & pro modo uulneris modus ad/ hibendus eſt medicinæ. Pœniteamus, fratres, pœni/ teamus cito, quia nobis ſpatium temporis iam nega tur: iam nobis ipſa hora concluditur: iudicii præſen/ tia iam nobis ſatiſſactionis locum excludit. Currat

pœnitentia, ſententia ne præcurrat: quia Dominus quod non uenit adhuc, quod adhuc expectat, quod moras facit, nos ſibi redire deſiderat, non perire: quos pietate tali ſemper eſt allocutus. Nolo mortem peccatoris, ſed ut reuertatur impius a uia ſua, & uiuat. Pœnitentes ergo reuertamur fratres, & ne de arcto temporis pertimeſcamus: quia auctor temporis tempore neſcit arctari: probat hoc Euangelicus latro, qui in cruce, & in hora mortis rapuit ueniam: inuaſit uitam: effregit paradiſum: penetrauit ad regnũ. Et nos fratres qui de uoluntate meritum non quæſiuimus, acquiramus uel de neceſſitate uirtutem: ne iudicemur, iudices noſtri ſimus: pœnitentiam demus nobis, ut poſſimus nobis auferre ſententiam. Prima eſt felicitas perpetua innocentiæ ſecuritate gaudere: inuiolatam ſeruare mentis, & corporis ſanctitatem: nulla immunda mundi inquinamenta ſentire: reatus conſcientiam non habere: uulnera neſcire peccati: gratiam ſemper poſſidere uirtutum: ſemper ſub ſpe uiuere cæleſtium præmiorum: ſed ſi quo forte noſtra mens iaculo fuerit confixa peccati, ſi caro tumeſcat ex crimine, ſi uitiorum ſanie fragilitas humana corrumpatur, tunc ægris illa, quæ non ſanis, pœnitentiæ medicina ſuccurrat: ferrum compunctionis accedat: apponatur aduſtio tunc doloris: adhibeantur ſuſpiriorum tunc fomenta: tumentis conſcientiæ feruor euaporet: tunc reatus hulcera lachrymis abluantur: immunditiam corporis cilitia tunc detergant. Ferat, ferat amaram pœnitentiæ curam, qui ſeruare debitam noluit ſanitatem. Cui uita ſua chara eſt, dura nulla eſt cura: medicus non ſit ingratus, qui per dolorem reuocat ad ſalutem.

Ezec. 33

Luc. 23.

Qui innocentiæ creditum ſeruat, pœnitentiæ non
Mat.9. ſoluit uſuram. Dominus hoc aperit dicẽdo. Non eſt opus ſanis medicus, ſed male habentibus. Et qui male haberent patefecit, iterũ dicens. Non ueni uocare iuſtos ſed peccatores. Reuocat per pœnitentiã Iohãnes, CHRISTVS per gratiã uocat: hinc eſt quod Iohannes ueſtitu, uictu, loco, totus pœnitẽtia formatus
„ incedit. Venit, inquit, Iohãnes Baptiſta prædicãs in
„ deſerto Iudææ, et dicens. Pœnitentiã agite. Per deſerta Iudææ pœnitentiã clamat Iohannes, quæ legis cultũ, prophetarũ laborem, fœcunditatẽ patrum, frugem Dei ſua ſterilitate perdebat: unde ad pœnitentiã merito uocantur diſciplinarũ deſerta, non hominũ, non locorũ: uacat clamor, ubi nõ aſſiſtit auditor.
„ Ipſe autẽ Iohãnes habebat ueſtimentum de pilis Ca
„ melorũ. Potuit de capraꝝ, ſed cilicio opus nõ erat: ſed accepit tortuoſiſſimi pilos animantis, nihil habẽtis recti, nihil gratiæ, nihil decoris: quẽ natura dedit labori duro: addixit magno ponderi: extremæ tradidit ſeruituti: tali pœnitentiæ magiſter indui debuit ueſtimento, ut qui a recti detorſerãt diſciplina, & deformes ſe totos formis reddiderãt peccatorum, magnis pœnitentiæ ſarcinis ſubderentur: addicerentur duris ſatiſfactionis angoribus; ſuſpiria compunctionis laborioſa portarent, ut directi, & attenuati in modũ acus per anguſtũ pœnitẽtiæ foramen ampla remiſſionis intrarẽt: & impleretur Dominicũ dictum.
Mat.19. „ Camelũ per foramen acus poſſe tranſire. Eſca aũt
„ eius erãt locuſtæ, & mel ſilueſtre. Locuſta caſtigandis peccatoribus attributa merito pœnitentiæ figuratur in paſtum: ut de peccati loco exiliens, in pœnitentiæ locum ad cælũ poſſit pẽnis ueniæ peruolare.

Hoc Propheta ſenſerat qui dicebat. Sicut umbra cũ Ps.108.
declinat ſublatus ſum: et excuſſus ſum ſicut locuſtæ:
genua mea infirmata ſunt præ ieiunio: et caro mea
imutata eſt propter miſericordiã. Audiſtis quemad-
modum de peccato in pœnitentiã excuſſus eſt ut lo-
cuſta: et curuauit genua ut pœnitẽtiæ pondera baiu-
laret: et addiicitur mellis cibus, ut amara pœniten-
tiæ dulcis miſericordia temperaret.

DE PARABOLA CENTVM OVIVM. SERMO. CLXVIII.

SIcut profunda maris ingredi, & li-
quentis uiæ calles inuios tranſmea
re artifex uiator inuenit: ita de Dei
dictis aliqd audire, & ad diuini ſen
ſus penetrare ſecretum dedit, & do
cuit lex diuina. Hinc eſt ꝙ ratẽ no-
ſtræ mentis carnis e litore ſoluen-
tes in pelagus Euangelici ſermonis intramus, credẽ
tes ꝙ flante Spiritu Sancto cæleſtis intelligentiæ per
ueniamus ad portum. Dominus noſter hodie ſpem
peccatorũ promouit ad ueniam: & ſuperborũ mur-
„ mur piiſſimo cõpreſſit exẽplo. Erãt, inquit, appro- Luc.15.
„ pinquantes Domino publicani, & peccatores ut audi
„ rent illum: & murmurabant Phariſæi, & ſcribæ dicẽ-
„ tes: quia hic peccatores recipit, & mãducat cum illis.
Non minus inuidi, q̃ ſuperbi malitiam de Dominica
bonitate capiebant: de pietate Dei impii reddebant:
fiebãt de CHRISTI miſeratione crudeles: ſumebãt
de cæleſti curatione languorẽ: et pœnitentiũ ueniã
„ uertebant iudicis in reatũ. Peccatores recipit: & mã

" ducat cum illis. Sic uidet iuidus: ſic ſuperbus ſentit:
" auarus ſic ſapit : intelligit ſic malignus. Peccatores
" recipit. Non dicunt ſuſcipit. Quid amiſerat, qui recepit & donat culpas, iram uertit in gaudiũ, doloré mu
" tat in gratiã, quicunq; inuenit quod amiſit. Peccato
" res recipit. Recipit peccatores Deus, ſed Deus peccatores eſſe non ſinit, quos recipit: peccator Deum nõ uiolat approquinquãs: Deus peccatoré ſanctificat cũ propinquat. Phariſæe CHRITVS peccata nõ recipit cum recipit peccatorem: quia deus non criminis, ſed hominis eſt receptor. Vnde Phariſæus non quales uenerant, ſed quales redibant uidere debuit peccatores: certe Paulum quem perſecutorem miſerant, prædicatorem uideant mox rediiſſe. Sed iam Deus gaudium ſuum de reditu peccatoris comparatione qua,
" qua ſimilitudine inſinuet audiamus. Et ait ad illos
" parabolã. Quis ex uobis homo, qui habet cétũ oues:
" & ſi perdiderit ex illis unam, nõne dimittit nonagin
" ta nouem in deſerto: et uadit ad illam quæ perierat,
" donec inueniat eam & et cum inuenerit eam impo
" nit ſuper humeros ſuos gaudens: et ueniens domum
" conuocat amicos, et uicinos, dicens illis. Congratula
" mini mihi, quia inueni ouem meam, quæ perierat.
" Ita dico uobis, gaudium erit in cælis ſuper uno pec
" catore pœnitentiam agente, ꝙ ſuper nonaginta no
" uem iuſtis qui nõ indigent pœnitentia. Semper quidem cum perdita reperimus, nouũ capimus cumulum gaudiorum: et eſt iucundius nobis inueniſſe perdita, quam non perdidiſſe ſeruata. Sed hæc parabola plus diuinæ pietatis, ꝙ conſuetudinis humanæ loquitur, et exprimit ueritatem. Magna relinquere, amare minora Dei poteſtatis eſt, non eſt cupiditatis hu-

manæ:quia Deus et quæ non ſunt facit eſſe:et perdi/
ta ſic ſequitur,ut teneat quæ reliquit :et amiſſa ſic in
uenit,ut quæ ſeruata ſunt non amittat:ergo non ter/
renus paſtor iſte eſt,ſed cæleſtis:& parabola hæc to/
ta nō figurata eſt laboribus humanis, ſed diuinis eſt
obumbrata myſteriis:ſicut ex ipſo numero mox luce
» ſcit,cum dicit. Quis ex uobis homo, qui habet cen/
» tum oues, & ſi perdiderit ex eis unam. Quare non
quinquaginta?quare non ducentas?ſed centū?qua/
re non quatuor?quare non quinque?ſed unam?ut
oſtenderet non ex damno fuiſſe,ſed ex numero plus
dolorem.Nāq; amiſſio unius totum diſſipauerat cen
tenariū numerū:& totum de dextera redegerat ad ſi
niſtram:ut diſpendio unius & ſiniſtra clauderet oēs,
et dextera nil haberet.Nonageſimus,& nonus nume
rus in ſiniſtra latet clauſus,conſtrictus hæret,tenetur
oppreſſus:qui tamen ubi unius perceperit, & ſenſerit
augmentū,mox dexteræ tranſit ad palmā:mox cen/
tenarii numeri peruenit ad coronā. Et ſi nō habuiſſe
cētenariū numerū doloris eſt, cuius doloris eſt per
didiſſe?Videtis quia per unius ouis amiſſionē paſtor
iſte totū gregē cecidiſſe de dextera, & totū i ſiniſtrā
doluerat recidiſſe:& ideo relictis nonaginta nouem
unā ſequitur,unā quærit,ut inueniret in una oēs, re/
dintegraret oēs in una:ſed iā cæleſtis parabolæ pan/
damus ſecretū.Homo habēs oues cētū CHRISTVS
eſt, Paſtor bonus, paſtor pius : qui in una oue, hoc
eſt i Adam,poſuerat totum gregem generis huma/
ni : hanc inter amœna Paradiſi, hanc in regione ui/
talis paſcuæ collocarat : ſed illa uocem paſtoris ob/
lita dum lupinis ululatibus credit, & caulas perdidit
ſalutares, et tota lethalibus eſt ſauciata uulneribus.

Hác ergo CHRISTVS ueniens quærere in mundú in utero uirgineæ regionis inuenit, Venit ſuæ natiuitatis in carne:& in crucem leuans humeris ſuæ impoſuit paſſionis:& gaudens toto reſurrectionis gaudio per aſcenſum ad cæleſté tulit, & pertulit manſioné.
» Et uocauit amicos,& uicinos:hoc eſt, Angelos. Di
» cens illis. Congratulamini mihi, quia inueni ouem
» meam quæ perierat. Congratulátur,& congaudent CHRISTO Angeli ſup ouis Dominicæ reditu:nec ĩdignantur in toto ſibi præſidere ſolio maieſtatis,qa de cæleſtibus inuidia cum diabolo fuerat iam fugata:nec poterat per agnum qui peccatũ mũdi tulerat in ſuperna amplius inuidiæ penetrare peccatum.Fratres ille nos quæſiuit in terra,nos illum quæramus ĩ cælis:ille nos portauit ſuæ diuinitatis ad gloriá, nos illũ ſanctitate tota noſtro portemus ĩ corpore:Glo-
1.Cor.6 rificate,inquit Apoſtolus,& portate Deũ in corpore ueſtro.Ille Deum in corpore ſuo portat,qui nullum portat in ſuæ carnis operatione peccatum.

DE PARABOLA DRACHMAE PERDITAE. SERMO. CLXIX.

PER omnes Euágelicas lectiones latere myſticos ſenſus, & cæleſtis intelligentiæ manere ſecreta, norũt ſoli quicũq; diuini Spiritus gratiá percepere. Ecce poſteaq̃ paſtor ſupernus perditá centenarii gregis ouem perquiſiuit, inuenit, & Angelorũ lætitiam totam cæleſte iam rettulit ad ouile, mulier Euangelica producitur in figuram: quæ lumine accenſo de decem drachmis unam drachmá perditam ſic

tam ſic requirit,ut inuenta hac de lucro ſuo , de ſuo
gaudio,cauſam pariat cæleſtium gaudiorum : ſic.n.
» dicit. Aut quæ mulier habens drachmas decē,ſi per Luc.15.
» diderit drachmam unam,nō accendit lucernam , et
» euerrit domum,et quærit diligēter,donec inueniat?
» et cum inuenerit conuocat amicas,& uicinas,dicēs.
» Cōgratulamini mihi,quia inueni drachmam quam
» perdideram.Ita dico uobis,gaudium erit coram an
» gelis dei ſuper uno peccatore pœnitētiā agente. Pu
tas ne mulier iſta cōmunis eſt? aut habuiſſe eam de
cem drachmas humano putatur exceſſu? aut unam
caſu creditur perdidiſſe mundano? aut ſimpliciter
contigit,quod eam nocturno requirit in tempore?
aut lucernam de noſtri uſus more ſuccendit? aut cō
ſuetum,quod eam perdidit,et inuenit intra domū?
aut familiare,quod amicas ad lætitiam conuocat, et
uicinas,quas perdens conuocaſſe nō legitur ad mœ/
rorem? Nouum damni genus,et quod drachmā nō
ablatam patefaciat,ſed dilapſam: et quod eā dome/
ſticis abſconditam tenebris,et nō defoſſam dolis lo/
quatur extraneis.Videtis q̄ ſingulare ſit totū : q̄ mo/
rem tranſeat,et ſupergrediatur humanum: q̄ diuinū
ſpiret,& redoleat ſenſum: q̄ attollat ad cælum men/
tis intellectum: q̄ collocet in ſupernis: q̄ cogat ſuper/
ni cordis accendere lucernam:et inſtar Euangelicæ
mulieris per Dominicæ lectionis obſcura drachmā
quærere ſcientiæ ſalutaris.Antequā CHRISTVS ad
ouem ueniret errantem,et miſerādis diſcurſibus at/
tritam miſericordibus humeris ſubleuaret ad cælū,
et honuſtus pecore pio inacceſſas lupis pueniret ad
caulas,mulier habens decē drachmas tenebras diu/
tinas ſuſtinebat:et non ſolum drachmam perditam

deflebat unã, ſed ipſas nouẽ drachmas ſibi reſiduas
nõ uidebat. Nox ei erat iugis, erat ei ꝓfunda et pſeuc
rãs caligo, cui lucerna ſine diuino igne ad noctis ſo/
latiũ nõ lucebat: ſed poſteaꝗ̃ ſupnus ignis, ignis Spũs
ſancti flãmeo ſe ſup Ap̃los ĩbre diffudit, et nõ minus
frigida, ꝗ̃ tetra mortaliũ corda toto ignis ſui calore
ſuccẽdit, Mulier, id eſt Eccleſia, accendit lucernã ſuã,
id eſt internũ illũ ſui cordis obtutũ, hoc ẽ, illumina
Eph. 1. tos, ut inqt Ap̃lus, oculos cordis uñi. Accẽdit ergo lu
cernã ſuã: et illã Iudaicã domũ ignorãtiæ cæcã tene/
bris euerrit Ap̃licũ poſt laborẽ, donec iã de decem
drachmis, hoc ẽ decalogo legis drachmã perditã re
periret in xp̃o. CHRISTVS eſt plenũ Deitatis numiſ
ma: CHRISTVS ẽ drachma nr̃æ redẽptionis, et p̃rii:
CHRISTVS ẽ q et erat in legis decalogo, et latebat:
CHRISTVS eſt quẽ hẽbat Synagoga, et tenebris im
pugnãtibus nõ uidebat. Decẽ drachmas decẽ legis di
ximus uerba: ex qbus uerbũ pdiderat ſynagoga unũ.
Ioã. 5. Q d' unũ ẽ Illud qđ in Eccleſia primus, qa lucerna ar
dẽs erat, Iohãnes inuenit, dicẽte Dño. Ille erat lucer/
Ioã. 1. na ardẽs, dicẽte Euãgeliſta. In ꝑncipio erat Verbũ: &
uerbũ erat apud Deũ: & Deus erat uerbũ. Hoc fuiſſe
Deu. 6. in decalogo iã pateſcat. Audi, inqt, Iſrael Dñs Deus
Mar. 12. tuus, Deus unus ẽ. Hoc Synagoga dũ nõ uidet ĩ filio,
amittit in p̃re: dũ nõ credit ĩ xp̃o, CHRISTVM letha
liter crucifigit: cui merito p decalogũ cõſequẽter di
Exo. 20. citur. Nõ occides. Siquidẽ dũ Iudæus ipſam mãdato
rũ feriẽ capite detruncat, ante CHRISTI, ꝗ̃ legis exti
tit homicida: unde et totũ corpus retorſit ĩ xp̃m. Nõ
occides: nõ mœchaberis: dãnata ẽ Synagoga, ꝗ̃ iũcta
diis gẽtiũ reppulit xp̃m, q ſepoſita poteſtate dñantis
cõiugis ad eã deſcẽdit affectu. Nõ furtũ facies. Furata

eſt Dñicã reſurrectionẽ,q̃ pretiũ militibus dedit, ut Mat.28.
reſurrectionis infoderet,et occuleret ueritatẽ.Nõ fal
ſum teſtimoniũ dicẽs.Hæc eſt q̃ conquiſiuit falſos te Mat.26.
ſtes:ut ĩpleret illud.Exurgẽtes teſtes iniq̃ q̃ ignorabã Pſal.34.
ĩterrogabãt me. Et reuera aliter tradere nõ poterat
ueritatis auctorẽ:qa ſemp ſola ĩpugnat falſitas uéri-
tatẽ.Sic ruit,ſic p gradus cadit, q de ſcalis labitur,&
corruit p̃ceptorũ.Nam ſi dñm Deũ crediſſet unũ,
ad hoc ruinarum barathrum non ueniſſet. Sed nos
lucernam matris Eccleſiæ iam ſequamur,et ambulã
tes in lumine Dominici uultus CHRISTI peruenia-
mus ad drachmam,atq; amicas,et uicinas,id eſt Ec-
cleſias gentium conuocemus, ne matrem noſtram
drachmam ſuam neſciant inueniſſe:et dicamus cum
propheta.Paraui lucernã CHRISTO meo. Et qd lu p̃s.131.
cerna ꝓfuerit audiamus.Ecce audiuimus eã ĩ Ephra-
ta:ĩuenimus eã in cãpis ſiluæ.Introibimus ĩ taberna-
culũ eius:adorabimus ĩ loco ubi ſteterũt pedes eius.
Ecce qđ p diſtenſos cãpos,et nemora diffuſa q̃teba-
mus in Dño,hoc mr̃is ĩuenimus ad lucernã. Sup hoc
lætẽt et cælũ:qa in uno peccatore pniam agente to-
tius Chriſtiani populi claruit pœnitudo:et totaDeita
tis forma CHRISTI noſtram refulſit in drachmã.

DE EO QVOD CHRISTVS MISIT APOSTOLOS CVRATVM VARIOS MORBOS. SERMO. CLXX.

BEatus Marcus hodie cũ Galileæ dñm
rettulit circũiſſe caſtella,ineffabilẽ cir
ca nos prodidit eius pietatẽ. Et circui Mat.6.
bat,inqt,IESVS caſtella ĩ circuitu do
cẽs.Audiſtis quẽadmodũ circuit,quẽ-

admodum te,et propter te ubiq; pietas indefeſſa per
quirit.Et ille qui capit ipſe omnia, nec ab ulla capiť
ipſe creatura,intrat,et tuo anguſtať in corpore : tuis
in habitaculis ſe coarctat.Et ille cuius maieſtatẽ uox
fidelium cotidiana teſtatur clamans.Pleni ſunt cæli,
et terra gloria tua : tuis propter te circuit,apparet,ui
detur , et tenetur in locis. Quo ſe mouet immobilis
plenitudo ? quo accedit, uel unde recedit , quo ſunt
plena omnia ? et tamen uadit:redit: deſcendit:aſcen/
dit : et totum te , et propter te, homo deus patitur:
qa te nimis diligit:nimis amat.Habitus ſuſcipit: for/
Exod. 3. mas uariat:cõmutat officia:& nunc igneus tibi reſplẽ
det in rubo:ut perfidia te frigidũ fidei calore ſuccen
Exo. 13. dat:nunc eluceſcit cæleſti flãmeus in columna , ut re
motis ignorantiæ tuæ tenebris,per ſolitudines mun
di huius uiã poſſis ſcientiæ percurrere ſalutaris : nũc
idem tibi nubis uertitur in columnã,ut ardentes tuo
rum temperet æſtus animorũ:nunc te ut aquila pro/
tegit pennis ſapientiæ:et cæleſtem prouocat ad uola
Deu. 32. tum:dicente Moyſe. Sicut aquila protegit nidũ ſuũ:
iuxta.lxx. et ſuper pullos ſuos confidit: extendens alas ſuas ac/
cepit eos:et ſuſcepit eos ſuper ſcapulas ſuas.Dñs ſolus
ducebat eos :et non erat cum eis Deus alienus. Nunc
Mat. 23. ſicut gallina educit,ducit,uocat,recipit,protegit,por
tat,fouet,ambit,amplectiť: et ſui uolatus oblita , ſuæ
tẽporaliter immemor libertatis , tuis in penetralibus,
tuo uerſať in puluere:ut te uernaculis , familiaribus,
domeſticis,alat,erudiat,inſtituat,nutrimentis : nunc
Luc. 15. ut paſtor bonus altiſſimis errantem ſolus requirit in
montibus:ſolus inuenit:ſolus ſuis humeris imponit:
et ne amplius in terrena paſcua luporum morſibus
peruadaris,cæleſtes euehit,et perducit ad caulas.Sic,

ſicut diximus habitus ſuſcipit:formas uariat: et ut te mutet in melius, ipſe ſua totiens mutat, et cómutat officia.Et quia diu circuierat ut diriperet,et deuora/ret inimicus,nunc neceſſario circuit ut te uindicet,ut eripiat CHRISTVS,dicente ſcriptura. Aduerſarius i.Pet.5.
ueſter ſicut Leo rugiens circuit quærens quem deuo rer. Et conuocauit,inquit,duodecim. Poſt diutur/
" na tempora tetræ noctis,auroræ ſuæ deſiderato ſplé dore æternus dies CHRISTVS noſter reluxit in lu/cem:qui duodecim ſuas horas in Apoſtolis ſuis duo decim ſignanter aptaret.Hunc diem beatus Pſalmi/ſta prophetali uidit ſpiritu,cum canebat. Hæc é dies ps.117.
quam fecit Dñs: exultemus,et lætemur in ea. Vnde et Apoſtolus,Lucis,ac diei filios appellat credentes. Vos filii lucis eſtis,& diei. Et cóuocauit duodecim. i.theſ.5.
" Duodenarius numerus iſte per quaternarium tripar titam nobis monſtrat,et format quadrigá: per quá Trinitas tota toto orbe Apoſtolicis uehitur,et fertur excurſibus,ut diabolum mitis bellator expugnet: ut mundi ſuperbiam máſuetus uictor inclinet:ut diſcor dias gétium pacificus auferat præliator:ut deſtructo inferno,hoc eſt peccati fouea,diuturno carcere ani/marũ humani generis captiuitaté liberam triumphi ſui perducat ad gloriam.Hunc Trinitatis currũ bea/tus pſalmiſta uidit Prophetali ſpiritu, cum dicebat. Aſcendiſti in altũ:captiuam duxiſti captiuitaté: acce Pſal.67.
piſti dona in hominibus.Hunc currũ ſibi, ſuo patri, et Spiritui ſancto,Dñs cum diceret præparat. Tollite Mat.11.
iugũ meũ ſuper uos: qa iugũ meũ ſuaue eſt: et onus meũ leue eſt.Neſcit laſſeſcere baiulus miſericordiæ, pietatis euector. Duodecim patriarchas duodecim Gen.49.
diſtinctos in tribubus,duodecim fontes eremi, duo/ Exo.15.

Ioſ.4. decim lapides eleuatos ex alueo in figurã, formãq;
Apoſtolici numeri fuiſſe deſcriptos ſcrutatori legis
relinquamus altius ad ꝓbandũ:quia nobis cur binos
ad prædicandũ diſcipulos miſerit propoſitæ lectio/
„ nis ſeries conatur aperire. Et cœpit eos mittere bi/
„ nos,et binos. Binos mittebat,ne deſtituta ſingulari
Mar.14. tas aut negaret,ut Petrus:aut fugeret,ut Iohãnes. Ci
to cadit fragilitas humana,quæ de ſe ſuperbe cõfiſa
ſocios deſpicit:non uult habere collegã, dicente ſcri
Eccl.4. ptura.Et uæ uni cum ceciderit: et non eſt ſecundus
qui erigat eum.Quantum aũt alter alterius roboret
Prou.18. auxilio,eadem ſcriptura teſtatur:cũ dicit. Frater qui
„ adiuuatur a fratre quaſi ciuitas munita.Et cœpit eos
„ mittere binos,et binos.Nec mirũ fratres, ſi Trinitas
quæ ex duodenario numero tripartitã cõſcendit qua
drigam,nunc aſcendit et bigã:ut duobus nuntiis duo
rum uocatio monſtretur,et clareat populorũ,dicẽte
Rom.3. Apoſtolo.Nunquid Iudæorũ Deus tm̃? nõne et gen
Iſa.21. tium? imo et gentium:et impleatur Iſaiæ uaticiniũ:
qui ſe aſcẽſorem bigæ uidiſſe teſtatur, unde mox ce
cidiſſe Babylonem clamat,et omnia ſculptilia.Quis
dubitat fratres per has bigas CHRISTVM ſalutares
inequitaſſe diſcurſus:cum uideat Apl̃ica prædicatio/
ne corruiſſe tẽpla? idola deperiiſſe? ceſſaſſe pecudũ
mugitus,et uictimas? ipſas aras cum thuris ſic fumo
iam tota euanuiſſe per ſæcula? Has bigas Abacuc ui
Abac.3 derat:cum clamaret.Qui aſcendis ſuper equos tuos:
„ et equitatus tuus ſanitas. Et dedit,inquit, eis poteſta
„ tem ſpirituũ im̃undorũ.Hoc eſt diuinæ uirtutis inſi/
gne:hoc trophæũ ſingularis triũphi:ut ꝓdæ ſuæ præ/
do ipſe ipſis captiuis ſuis ipe captiuus, uinctis quon/
dã ſuis uinctus ipe Diabolus nũc tradaẽ:q̃tenus corũ

ſubiiciat imperio, quorũ ante fuerat magnificus ſer/
uitute. Merito dolet, gemit merito, merito ſtridet, q
ſe uidet hoĩum ſententia, hominũ poteſtate percelli,
qui ſe Deũ hoĩbus longa diu fuerat perſuaſione mé/
" titus. Et præcepit eis, ne quid tollerent in uia, niſi uir
" gá tantũ: non peram, non pané, non in zonis æs. Ho/
mo cũ operarios inuitat ad opera, non neceſſaria ui/
ctus ſolũ, ſed et largo fundit epulas apparatu: ut cõui
uium humanitatis effuſæ põdus operis ſuperet, et la/
boré: Deũ quãtũ credit inhumanũ, qui ad opera eius
inuitatus, pera, pane, pretio honuſtus incedit, & an/
xius: ut aut laſſus, aut tardior ad opus operarius infi/
delis occurrat: aut occurrere fortaſſis nõ poſſit: p̃mia
promittit ille copioſa: tot chirographis, tot teſtibus,
largã ſpõdet ille mercedé: tu cũ neq; pané, neq; ueſti
mentũ impio ſpũ æſtimas p̃biturũ. Teipſum cum nõ
eſſes dedit eſſe: et qcqd hõ hés dedit ipſe: et cũ tibi, ac
tuis uoluptatibus uiueres, uictus neceſſaria nõ nega/
uit: hunc ſuis uirtutibus, ſuis opibus ſeruiẽti, nõ pané,
nõ ueſtimentũ æſtimas largiturũ? Hoc ipm qđ in pe
ra, qđ in zona portas, quis dedit tibi? Quid illi de ſuo
inſultaturus occurris? Nouit quia diues es. Ceſſa hõ
opibus tuis: ſufficit tibi diuina pauptas: depone ſarci/
nas diuitiarũ tuarũ: honuſtus nõ põt p anguſtã uiã ad
opus dñicæ meſſis puenire: ueni expeditus, ueni liber
ad opa ante ꝙ nudus, & expoliatus, ĩfidelis oĩbus opa
rius rapiaris ad pœnã: qa ſicut ſcriptũ eſt. Moriẽté di Pſal. 48.
uitiæ nõ ſequũť. Sit tibi pera cõſcientia tua: ſit tibi pa
nis uita tua: ut ſit uerus panis xp̃s in uita, qui dixit.
Ego ſum panis. Sit tibi in p̃tiũ merces tua: qa ille præ Ioã. 6.
miũ exigit ſecurus a CHRISTO, qui ut ſequeretur
xp̃m, nudus deſpexit reſpuẽs fideliter qđ habebat.

DE DISCIPVLIS ILLOTIS MANIBVS PRANDENTIBVS. SERMO. CLXXI.

SIcut fulgura cum ſaxa, mõtes, arbores, ipſa domorum culmina, terribili colliſione diſſoluunt, ſenſus hominũ, mentesq́ corripiũt: ita Dñs quotiens in pharisæos intonat, ſuos timore ſalutari corrigit, et emendat: ſicut hodie Euangelicus ſermo per docuit, phariſæos, & ſcribas uituperaſſe aliquos diſcipulorũ Domini, eo q̄ non lotis manibus manducarent. Nemo cũ hæc audit, exiſtimet diſcipulos domini ſub ſpecie contemptus incultis, et lutulentis manibus edere: nec mẽſæ Domini, nec conuiuii cõmunis ſeruare, et colere honeſtatem: quando iſtud neq; natura patit: neq; hoſpitalitatis admittit affectio. Quis aquam manibus non offerat mox ad uenientis obſequium? quis ad offerentis triſtitiã mox recuſet? præſertim cum Dominus ipſe arguat Simonẽ inuitatus
Luc. 7. ad menſam. Pedibus meis, inquit, aquam non dediſti. Vult itaq; fieri, quod ſic exigere perdocetur. Sed phariſæi non diligentiam corporis in diſcipulis Domini, ſed ſuperſtitionis ſuæ baptiſmata perquirebãt: neſcientes unum baptiſma, quod dominus nõ lauandis ſolum, ſed innouandis animabus, et corporibus inueniſſet: quod non corpus ad cultum uitæ, ſed conſcientiam dilueret ad ſalutem. Hoc propheta preca
Pſal. 50. bat, cũ diceret. Amplius laua me ab iniuſtitia mea. Ideſt quouſq; me legaliter lauas, et me non lauas? laua me p gratiã ſemel, quẽ lauacra legis inumera nõ lauerũt. Sed hoc aperiat nobis ipſe, qui ſeqt Euãge
Mar. 7 „ licus ſermo. Phariſæi, inqt, et oẽs Iudæi niſi crebro

» lauerint manus non manducant tenētes traditionē
» ſeniorum:et cū de foro ueniūt niſi baptizati fuerint
» non manducant,ſeruantes baptiſmata calicū, et ur/
» ceorum,ac æramentorum, et lectorum. Phariſæe
quid te mūdum credis,cū tua omnia tuo ſint pollu/
ta conuiuio? in foro tu de innocētis ſanguine diſpu
taſti,de rapienda ſubſtantia pauperis perquiſiſti,per
ſcrutatus es qualiter libertatem addiceres ſeruituti,
et cū interiora tua tanto ſint confecta crimine, quē/
admodum te exterior lauare, & mundare ſufficiet
aqua? Corda,& corpora noſtra mundare hæc pote/
rit,cū fuerit et ipſa Spūs ſancti purificata cōmercio,
ut uiſibili miniſterio inuiſibile purificationis noſtræ
perficiat ſacramētum. Sed tu Iudæe calices,urceos,
æramenta baptizas, quæ motu, ſenſuque carentia
per naturam, ut reatum neſciunt, ita non ſentiunt:
hæc honoras,et te per quem cōtaminata ſunt om
nia, non emundas: tuis uſibus, tuis obſequiis hæc
mancipata purificas,et te diuinis officiis,diuinis mi/
niſteriis non purificas mancipatum. Sed nos fratres
non quid Iudæis,ſed quid diſcipulis ſuis Dominus re
» ſpōderit,audiamus. Dicebat autem: ꝙ quæ de ho/
» mine exeunt,illa contaminant hominē. Abintus .n.
» de corde hominū procedūt cogitationes malæ,adul
» teria,fornicationes,homicidia,furta,auaritiæ,nequi
» tiæ,dolus,impudicitia, oculus malus,blaſphemiæ,ſu
» perbia,ſtultitia:oīa hæc mala ab intus procedunt: et
» cōtaminant hominē. Quæ ſpatia terrarū,ꝗ magni/
tudo urbiū,ꝗ latitudo regionū, tantos hoſtes ferre,
tot inimicos capere,tantas ſuſtinere præualet natio/
nes, quot uitia, quot delicta,quot crimina, rapiunt
humanos ſenſus? hominū corda patiuntur? ad unā

ouem genera tota,tota feritas beſtiarũ: quæ magis "
eo ſæuiunt,quo ſe explere nequeunt,ſatiari non poſ- "
ſunt unius captione uoraci dente prædones: qui plus "
hinc æſtuant,et tabeſcunt,quod capere nequeunt, et "
uorare:quod ad unã Columbã tot Milui,tot Aquilæ,
Vultures tot uoraces,tantarũ curras congeries auiũ
+ ſordidarum. Hanc numeroſitatẽ,hanc multitudinẽ
Pſal. 39. ſenſerat propheta:cũ caneret.Circũdederunt me ma
la quorũ non eſt numerus:cõprehenderunt me iniq
" tates meæ:et non potui ut uiderẽ. Ab intus de cor-
" de hominũ procedunt. Tolerabilis eſt hoſtis cũ mu
ros arietat extrinſecus:cũ foris poſitus cedit aliquan
do conflictu:cui uero eſt intus inimicus, cuius aduer
ſarius in ipſis penetralibus iam deſæuit,iſte ſe intelli
git,et ſentit oppreſſum:iſte ſe et captiuũ perdit,et de
plorat:iſte ſuus expugnator eſſe non poteſt:ſuus eſſe
non põt liberator:alienũ requirit auxiliũ:quærit alte
" rum defenſorẽ. Ab intus exeunt de corde. Nouus
eſt hic ordo bellandi: de homine contra hominem
gentes exeunt bellaturæ: nõ contentæ in occulto uin
cere,proſternere in abdito:quaſi quæ famã quærant
hominis de ruina.Iudæi qui foris ſunt,ſe,et ſua forin
ſecus lauent, nos frẽs ab iſtis uitiorũ ſordibus emũ-
demur intrinſecus:has nequitiarũ gentes in nr̃is mẽ
tibus CHRISTO propugnãte uincamus: has delicto
rũ beſtias de nr̃is cordibus terrore Dñici nois effuge
mus:has criminũ rabies,& uoraciſſimas aues a nr̃is
ſenſibus Crucis haſta fortiter ꝓpellamus:ut ciuitatis
nr̃æ ſplẽdor,tẽpli noſtri ſanctitas,domus nr̃æ iteger,
et ſingularis ornatus,ad habitãdũ ſemp in nobis no-
ſtrũ prouocet,et inuitet auctorẽ.Illuc uitia redire ne
queunt,ubi xp̃s cũ ſuis uirtutibus cõmoratur.

DE INVIDIA, ET HYPOCRISI. SERMO. CLXXII.

AVdiſtis hodie fratres, queádmodũ dũ ſeclusit alios, ſeipſum ianitor inuidioſus excluſit. Væ uobis, inquit, legis pe- Luc. 11. ritis, quia tuliſtis clauem ſcientiæ: ipſi non introiſtis, et eos qui introibãt prohibuiſtis. Audiſtis ergo queádmodũ dum ſecluſit alios, ſeipſum ianitor inuidioſus excluſit. Acceperat claues Phariſæus non ut clauderet, ſed ut intrare deſiderãtibus aperiret: ſed ne intraret alter, ipſe permanere foris maluit per liuorem. Omnia quidem uitia ad ſuorũ ſemper intendunt, et proſiliunt læſionem, ſed ſuos ſemp amplius inuidia cõſumit: inuidia ſuoque carnifex ſemp extitit: extẽdit ſenſus: torquet animos: diſcruciat mẽtes: corda corrũpit. Et quid plura? Hãc qui receperit, ſua ſuſtinet ſine fine ſupplicia: quia in ſe domeſticũ ſemper diligit habere tortorẽ. Quis ibi malorũ finis, ubi alterius bonũ pœna eſt? ubi cruciatus eſt aliena felicitas? Malũ multiplex: quot ſunt proſperitates hominũ, tot tormenta ſunt inuidorũ. Cũ aliis uitiis animus poterit confligere Chriſtianus: inuidiam quiſquis anteq̃ ſentiat nõ fugerit nõ euadit. Hæc peritis legis legẽ ſuaſit non aperire, ſed claudere: et ſalutaris præcepti non cõmodare doctrinã, ſed negare: obſerare ſcientiæ fontem, et uitalis fluẽti originis ſuæ ſecreto diuitias obſtruere. Iſte uelociter fugiendus eſt morbus: quia quos contigerit non patiẽ iam ſanari. Inuidia cælum tẽtat: ibi enim diabolum fecit ex Angelo: urit terras, quæ utique paradiſi nobis amœna flammeo cuſtode ſecluſit. Reges

Mat. 2. urget,quia hæc Herodem in coæuos CHRISTI ſic compulit deſæuire,ut ante lac q̃ ſanguis teneris fun/
Gen. 4. deretur ex mẽbris. Charitatem uiolat, nã hæc Cain reddidit fratricidam:et innocuam adhuc terram no ui ſanguinis cruore pfudit. Vaſtat pplos: nãq; Iudæos hæc,ſi dici fas ẽ,ſi capit ſermo, fecit eẽ Deicidas:Dei cidas diximus, non quo pucnit,ſed quo facinus hoc tetendit:in CHRISTO.n.Iudæi non hominem tan/ tum,ſed Deum filiũ Dei conati ſunt opprimere, ne/
Mat. 12. care uirtutes,cum dicunt.Hic eſt hæres: uenite occi/ damus eũ:et noſtra erit hæreditas eius. Sed quid ua/ let diabolus ad Deum? Inuidia quid ualet ad Domi nicã charitatem? inuidit diabolus terram,ſed dona/
Mat. 16. uit cælũ Deus:claues ſciẽtiæ legis peritus ſuſtulit, ſed claues cæleſtis regni per Petrũ largitus eſt CHRI/ STVS: ac ſic inuidia ſuis cõmodis eſt nudata: et ho mo ditatus eſt ipſa neceſſitate damnorũ. Bene ergo
Luc. 12. „ in ſequentibus Dñs adiecit,dicens. Attẽdite uobis à „ fermento phariſæorũ. Quia in fermẽto non eſt mo les magnitudinis,ſed tumoris:et conſparſio tali ſpe/ cie inflata eſt,nõ ditata:quantum.n.efferbuerit ferue tius,tantũ farris maſſa turgeſcit:et totam formã leui tatis implet, et tumoris.Congrue ergo a dño dictũ „ eſt. Attendite uobis a fermẽto phariſæorũ,quod eſt „ hypocriſis. Quid eſt hypocriſis,niſi ſpẽs arte cõpoſi ta,q̃ aliud in re agit,aliud pmit in uultu? hæc penes phariſæos per ſcientiã tumeſcebat, Aplo ſic dicente.
I.cor. 8. Scia inflat. Illos nãq; ſcia inflabat ad ſuperbiã, nõ in/ ſtruebat ad uitam:et corrũpebat ad malitiã, non ad prudẽtiam promouebat.Erat in eorũ facie hypocri/ ſis:erat in eorũ mente inuidiæ hydrops:erat in pecto re ſiticuloſus fons:erat ardens unda, quæ ſuis magis,

3 13

ac magis inflãmabatur fluentis, ut bibentis nõ extinguerет ſitim, ſed augeret incẽdium: ſic ſic hypocriſi miniſtrãte ſuis ſemper inuidia propinat: ab hoc nos morbo ſubtrahit Apoſtolus: Cũ nos nõ in fermento ueteri, neq; in fermento malitiæ, et nequitiæ, ſed in azymis ſynceritatis, & ueritatis ſanctum paſcha Domini celebrare compellit. Veritas neſcit tumorẽ: ſimplicitas hypocriſim prorſus ignorat. In azymis ſynceritatis, et ueritatis. Hæc ſunt cordis azyma: hæc cæleſti dulcedine confecta: hæc grãæ ſaporata pinguedine: hæc ſancti Spiritus igne decocta: hæc nos manducantes agnum Dei, agnum qui tollit peccatum mundi, ad noſtrum paſcha ſolenniter imolamus: quibus CHRISTVS ad lætitiam totam, totã eſt et natus, et immutatus ad gloriam. i.Cor.5.

DE DIVO IOHANNE BAPTISTA, ET HERODE. SERMO. CLXXIII.

PAſtor bonus peruigiles noctes, dies anxios ducit, ne quid callidus latro, neq; luporũ feritas aſtuta pernicioſum charo gregi, ne quid noxiũ moliatur. Paſtor bonus, ſicut dominus dixit, animã ſuam ponit pro ouibus ſuis. Ioã.10. Sed et oues bonæ paſtoris ſui audiunt attentis auribus uocẽ, paſtoris ſui ſemper ſequuntur arbitrium: paſtoris ſui totam faciunt uoluntatem: aſcendunt colles: petunt ardua: mutant ſæpe regiones: ac ſic apta paſcuis, irrigua fluẽtis, umbroſa, accõmoda, ſecreta quietis loca penetrãt: reperiunt amœnitates: et deliciis perfruũtur. Et uos filioli Dominici gregis portio copioſa, niueo, et diuino

ueſtita iam uellere,molli fœtu, cæleſti germine per fœcunda,ſi per noſtræ uocis auditū ad loca ſæpe ſalutaria,ad ſalutaria paſcua perueniſtis, ſi per noſtri ſermonis fluenta animi ueſtri æſtus,ueſtræ ſitis tem peraſtis ardorē,ſi ſub doctrinæ noſtræ tegmine aliquanta cōmoditate recubaſtis,quæ ordinamus attēdite: quæ dicimus audite:q̄ facimus approbate:nec ꝑ uoluntate ueſtra,ſed pro diſpoſitione noſtra prædicationis noſtræ percipite rationem:et ſiue cum dicimus de gradu iſto,ſiue cum de ſacerdotali ſede pro temporis rōne tractamus,ut oues bonæ,ut chari greges,dilecta pignora,ſine faſtu impigræ,ac toto fidei curſu conuenite:concurrite:nec uos locorum mutatio tam propinqua,et ſpacia ſic arctata, aut reddant deſides:aut faciant murmurantes: quia nec ouis ad caulas peruenit,ſi pro ſuo libito peruagetur: nec ſciētiā diſcipulus poterit obtinere,ſi doceri pro ſua uolūtate contenderit:ægrotus quoq; nunq̄ poterit recipere ſanitatē,ſi pro ſuo fuerit curatus arbitrio. Sed qa nobis hodie contra lupum furentem ſermo eſt,arrepto paſtorali baculo tranſeamus ad Euangelicam le

Mar. 6,, ctionem. Audiuit inquit Herodes rex,manifeſtū.n.

» factum erat nomen IESV,et dicebat: quia Iohannes

» Baptiſta reſurrexit a mortuis, ꝑpterea uirtutes ope

» rantur in illo. Stultus de mortuo pie credit, quē feraliter perſecutus eſt uiuum:Iohannes reſurrexit, et tamen confitetur ignorans,quia in CHRISTO pro CHRISTO reſurgit occiſus.Herodes quid egit gladius tuus? crudelitas tua quid profecit? quo proceſſit impietas tua? ſi ut ipſe dicis rediit ad uirtutes, reſurrexit ad opera diuina,qui furore tuo putabat extinctus? Iohannes reſurrexit,ſicut fateris ipſe:nō hic

perſona,ſed infirmitas perit: non hic Iohannes, ſed mors magis tali morte ſuccubuit:illuſa ē pœna:carnifex habet̃ irriſus:ipſa ē cognitoris miſeri decepta ſententia,quæ interēptū nō perdidit, ſed promouit.
» Iohānes reſurrexit a mortuis,propterea uirtutes ope
» rant̃ in illo.Et ſi hoſtis legis per legē tñ ille reſurrectionē promiſſam didicerat mortuorū. Et ſi reſurrecturū Iohānē nouerat,cur inſanus occidit? Si ad totius Diuinæ uirtutis culmen,ſi ad totū qcqd eſt poteſtatis inſigne tali morte ſciebat eleuandū:cur ſe tantæ mortis eſſe fecit auctorē? Semper febrit īpietas: a phreneſi ſemper crudelitas obtinet̃:carere demētia furor neſcit,in ſe nāq; ſæuit, quotiēs in alterū tendit: ſe punit,dū percellit inſontem: ſibi lethalis eſt totus, cū erga iuſtū crudelis exiſtit.Ecce Iohānes, ut ipſe dicis,iā uiuit in CHRISTO:ad tuā pœnā redit, q uenit
» ad oīum cæleſti munere medicinā. Alii aūt dicebāt,
» qa Elias eſt:alii uero dicebāt,qa ꝓpheta eſt,aut quaſi
» unus ex prophetis.Quo audito Herodes ait. Ipſe eſt
» Iohānes quē ego decollaui:hic reſurrexit a mortuis. Maleuolo qdē ,at ueraci ſenſu teſtis ipſe criminis ſui, aſſertor ſceleris ſui,ſui facinoris accuſator exiſtit. Io
» hānes quem ego decolaui ipſe eſt : hic reſurrexit a
» mortuis.Verū dicit:nā ſicut in CHRISTO ſui reſurgūt,ita in ſuis ipſe patit̃ CHRISTVS: et ſicut honor capitis ad mēbra pertēdit,ita mēbrorū pœna ad do
» lorē capitis,ad capitis redūdat iniuriā. Iohānes,quē
» ego decollaui,ipſe ē. Iſte rex ſapiēs,egregius iudex, cenſor moꝝ,diſciplinæ cuſtos,uindex innocētiæ, criminū pœna, quod decollauerit Iohānē dicit,quare decollauerit tacet:ne poteſtatē regiā tanti facti confunderet turpitudo:ſed Euāgeliſta prodit,ut interfe-

" ctoris dedecus interfecti ꝑducat ad gloriā. Nā ipſe
" Herodes, inquit, miſit, ac tenuit Iohannē: et uinxit eū
" in carcere pp Herodiaden uxorē Philippi fratris ſui,
" quia duxerat eam uxorem. Dicebat enim Iohannes
" Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Herodias, quæ uxor eſſe duorum fratrum ſceleris amore contendit, ut affectione uiolaret affectum, et ſociaretur Herodi Herodias, ne eſſent uel nomine diſſimiles, qui erant ſcelere, moribus, uitaq; conſimiles: et iungerentur uocabulo, quos criminum iunxerat turpitudo; hæc ergo Herodias inſidiabatur Iohāni. Herodes adulteræ non uincebat animum: nefas tñ adulteræ differebat. Illa ne eſſet arguens, arguentis tēdebat ad mortem: ille ut placeret incæſtæ, captiuus ipſe iuſtum tantū tenuit, uinxit incluſum, quia in innocētem reus facile non poterat dictare ſententiā. Cum
" accidiſſet, inquit, opportunus dies. *Herodes natalis*
" ſui cœnam fecit principibus, tribunis, et primis Galilææ: cumq; intraſſet filia ipſius Herodiadis, et ſaltaſſet, & placuiſſet Herodi, ſimulq; recumbentibus, Rex
" ait puellæ. Pete a me quod uis, et dabo tibi. Et iurauit
" illi quicquid petieris dabo tibi, etiam ſi dimidium re
" gni mei. Ingratus, inhumanus rex, qui uirtuti tātæ, tam glorioſo labori, tam memorabili facto, non totum regnum ſuum, ſed dimidiū dedit: et quare ſibi uel pro parte ſeruauit, qui poſt tantā domus ſuæ gloriam, poſt tantam familiæ ſanctitatē, poſt tale caſtitatis exemplum, eſſe, uideri, uiuere, non debebat? Illa ergo criminis filia, non naturæ, nō tam ad matrē, q̄ ad ipſam ſentinam ſui ſceleris mox currit: ut quæ fluida tota, tota ierat reſoluta, ſæua, et truculenta reuolaret: et ut de ipſis artibus loquar, ut tragœdiam

nefandam

nefandā caneret, quæ impleuerat turpiſſime comœ/
» diā. At illa egreſſa dixit matri ſuæ: quid petam? il/
» la uero dixit: caput Iohānis Baptiſtæ. Et ingreſſa ſta/
» tim cum feſtinatione ad regem, petiuit dicens. Volo
» ut protinus des mihi in diſco caput Iohannis Bapti
» ſtæ. Et contriſtatus eſt Rex propter iuſiurandum, et
» propter ſimul recūbentes, noluit eam contriſtare: et
» ſtatim Rex miſſo ſpiculatore iuſſit afferri caput eius:
» ille autem abiit, et decollauit eum in carcere: et attu/
» lit caput eius in diſco: et dedit illud puellæ, et puella
» dedit illud matri ſuæ. Sic iudicat mens oppreſſa cra
pulis, ſoluta uino, et toto quodāmodo ebrietatis de/
» merſa naufragio. Volo ut protinus des mihi in di/
» ſco caput Iohānis. Serpētis germen caput hominis
petit, cui ſuū caput ſentētia pricipali ſciebat addictū:
dicente Deo. Ipſe ſeruabit caput tuū, et tu illius obſer Gen. 3.
uabis calcaneū. In longū nos trahit prolixitas lectio/
nis: et ſatis in altū promouit loci ipſius imenſa pro/
funditas: differamus hodie quæ ſequuntur, ne dū ſer
mo feſtinat ad finem, quæ ſunt prolixe dicēda tranſ
mittat. Id in clauſula noſtri cōmendamus eloquii,
quod ſine cauſa cucurrerit ſerpens: nam tota germi
na ſerpentis antiqui iſte Iohānes noſter interemit: et
effuſione ſui ſanguinis extinxit occiſus.

DE DECOLLATIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO. CLXXIIII.

HErodianæ cœnæ cruētas epulas, conui/
uiū ſic ferale, tunc terra, tunc cælū, ho/
die mecū ueſter horruit, et expauit au
» ditus. Herodes, inquit, natalis ſui cœ/ Mar. 6.

„ nam fecit. Bene cœnam, quia non luci, ſed tenebris addictus eſt hic natalis, in quo noctis filius natus eſt, „ non diei. Natalis ſui, inquit, cœnam fecit principi„ bus, tribunis, & primis Galilææ. Quid agit icauta, & cæca ſemper impietas? oẽs euocat poteſtates, ut nõ tam multos conuiuii ſui ſocios, quã inumeros crimĩnis ſibi teſtes aſſumat: & tot habeat facinoris ſui arbi„ tros, quot habuit præſides diſciplinæ. Cũq; intraſſet „ filia ipſius Herodiadis, et ſaltaſſet, iquit, & placuiſſet „ Herodi. Reſpondit ſuo turpis generi, dum patri cõplacet turpiori: de adulterio nãq; non niſi turpis debuit procreari: quæ fractis greſſibus, corpore diſſoluto, diſiuncta cõpage mẽbrorũ, fluentibus ex arte uiſceribus, tota patri fieret deformitate formoſior. Et reuera ſuam credidit tũc Herodes cum talem uidit: nam putaſſet alienam, ſi pudicam uel aliquantulum peruidiſſet. Serpens tunc latebat in fœmina, quæ reptans greſſibus flexuoſis lethale toto corpore uirus effudit: ut diſcũbentium mentes furor, uenenum corpora sauciaret: homines uerterentur in beſtias: nec uino iam tales, ſed ſanguine potarentur: nec pane rabidi, ſed carnibus ueſcerentur humanis. Tales utiq;, tales reddidit, quibus adhuc fumãte ſanguine caput intulit tunc Iohannis: ut illud Pſalmiſtæ canticũ pro-
Pſal. 78. baretur. Dederunt carnes ſanctorum tuorum beſtiis terræ: effuderunt ſanguinem eorum tanq̃ aquã. Ecce quid pariunt totis noctibus protracta conuiuia: ecce quid generat quod cum menſura emitur, & ſine mẽſura bibitur uinum: ecce quo præcipitatur caro, cum ad luxuriæ facinus uoluptatis inflãmatur incendiis. Rogo quid tantis cuneis arctatur? ſufficit infelix caro ſibi ſuis caſibus ad ruinã, atteſtãte Propheta cum

dicit. Vt quid irruitis in hominem? interficitis uni/ Pſal.61.
uerſi uos tanq̃ parieti inclinato, & maceriæ impul/
ſæ? iacebat in Herode caro oppreſſa crapulis, ebrie
tate captiua, quæ titillante luxuria, & non tam luden
te, quam illudente laſciuia, promitteret quicquid tur
» pitudo peteret ſe daturam. Pete a me quod uis, in/
» quit, & dabo tibi: & iurauit illi. Iurat miſer, dũ quic/
» quid honeſtatis eſt, et uirtutis abiurat. Pete a me
» quod uis. Quid peteret luxuria, niſi caſtitatis interi/
tum? pudicitiæ necem? mortem ſibi ſemper con/
» trariæ ſanctitatis? Volo ut des mihi in diſco caput
» Iohannis. Si caput uiri eſt, iuxta Apoſtolum, CHRI i.Cor.ii.
STVS, iam tunc nouello ore antiquiſſimus ſerpens
» CHRISTI Domini tendebat ad mortem. Volo ut
» des mihi in diſco caput Iohannis. Iam tunc auidus
draco in ſerui capite Domini deguſtabat ſitiens paſ/
» ſionem. Volo ut des mihi in diſco. Cur in diſco?
cur pretioſe geſtas, quẽ uiliter occidis? niſi quia, Pre/ Ps.115.
tioſa in conſpectu Domini mors ſanctorũ eius. Hoc
ipſum quod uis nõ agis quomõ ipſa uis: quia agit te
ſuperna ratio aliter q̃ uis: in illo quidem tunc ferali
antro, nõ aula regis, rabies tunc fera paſtũ ſuũ credi
dit, cũ caput Martyris uidit: torũ ſuũ ſenſit, cũ liquo/
rẽ ſacri ſanguinis ſitiens aſpexit: ferculũ crudelitatis
ſuæ toto ore, totis faucibus cõtendit, & conatur ab/
ſorbere. Sed Iohãnes uenit i ſublimi poſitus, ut lucer
na ſuper candelabrũ, tenebras ut fugaret: dicẽte Do/
mino. Ille erat lucerna ardens, & lucẽs. Venit Iohan/ Iohã.5.
nes, ut iudex in tribunali reſplẽdens: ut qui arguit ad
ulterũ, exponeret, & dãnaret homicidã: & qui pie ui/
uens incæſtũ uocarat ad pœnitentiam, reſeruauerat
ad ueniam, homicidium etiam damnaret occiſus.

Quam quæſo meretur ueniam, qui in morte Iohã-
nis ipſam pœnitentiam tam crudeliter interemit?
Gratis cucurriſtis Herodes, Herodias, nomina non
affectione ſociata, ſed crimine: quæ uocem intercipi
Iohã. 1. poſſe ſtultiſſime crediſtis. Ego ſum, inquit, uox cla
mantis in deſerto. Vox occidi non poteſt, ſed magis
Gen. 4. clamat anguſtiis corporis abſoluta. Sic uox Abel in
ſuo iã effuſa ſanguine magis ſonat: magis penetrat:
magis pertendit ad cælum. Sic nunc Iohannes toto
orbe clamat: totis ſæculis facinus ueſtrum cunctis re
fert, & oſtentat in gentibus. Ecce Iohãnes CHRISTI
capite gloriatur, qui capite putabatur addictus. Ecce
eo die quo tu finiſti tuũ, ille ſibi natalem cælitus con
quiſiuit: quia quando tuus ortus merſit in finẽ, tunc
illius finis ortus eſt in natalẽ. Iuſtus.n. tũc inchoat ui
uere, cum pro CHRISTO meretur occidi: transfer-
tur iſta morte uita Martyris, nõ aufertur: morte ma
gis claruit, qui ob hoc mortuus eſt, ut uiueret in æter
num. Ecce tu iaces in mortem: Iohannes uiuit occi-
ſus. Tu fucatam murice purpurã perdidiſti, Iohãnes
cruore ſuo fulgenti purpura ſemper gloriatur indu-
tus. Tui conuiuæ nunc participes efficiũtur in pœnis,
Iohannes cæleſti menſa cum choris ueſcitur Ange-
lorum. Ille audit cæleſtem iugiter ſymphoniam, tu
audis iferni ſemper gemitum, & ſtridorem. Ille me-
retricis tuæ, ſaltatricis tuæ addictus in pretium, nũc
regno, nũc præmiis cæleſtibus honoratur, tu merce
dem ſentẽtiæ tuæ cum tua filia in tartaro percepiſti.
Gen. 39. Veſtimentũ Ioſeph cum adulteram fugeret dereli-
quit, Iohannes ne uideret adulterã ipſum proiecit et
corpus. Ioſeph ne adulterium faceret libens carcerẽ
ſuſcepit, Iohannes ut argueret adulterium eremum

carcere cõmutauit.Ioſeph ſomnia dum reuelat,eua/
ſit ex morte:Iohannes ut Dei filium reuelaret, ſuſce
pit & mortem.Ioſeph dum panem præparat tempo
ralem,ex auro torquem meruit,& honorem:Iohan
nes ut oſtenderet cæleſtem credentibus panem,Mar
tyrii torquem meruit ex cruore. Merito in natis mu Mat.ii.
lierum cunctis maior eſt hic Iohãnes: qui nõ ſolum
adulteras arguit,ſed & licita mulierum cõſortia uir/
ginitatis amore calcauit.Et ſi Iohãnes tantus,Iohan
nes talis,tanta eremo ſeparatus a fœminis fœmina/
rum pericula nõn euaſit , quis eſt qui inter fœminas
uiuens euaſurum ſe ſine labore maximo,maxima ſi
ne cautione cõfidit, niſi is qui ſancto alitur Spiritu ?
qui cum genitore, natoq; una cuncta diſponit ſæcu/
la per æui omnia ſpatia .

DE MARCELLINO EPISCOPO VICOHA/ VENTINO, ET DIVAE MARIAE VIRGINIS PARTV. SERMO . CLXXV.

OMnium quidem rerũ primordia ſunt
dura, ſed duriora ſunt oĩbus primor/
dia generantis. Sancta Eccleſia Rauẽ
nas ut primũ pareret,uiam fecit:ango
res pertulit:ſenſit dolores.Et hoc egit
fratres, ut ordinem partus diuini toto ueritatis tra/
mite cuſtodiret:nã poſteaq̃ primogenitũ totius crea
turæ Virgo mater ut pareret, uiã totius patriæ per/
cucurrit:ſic uirgineus partus, ſic primitiuorũ eſt de/
dicata natiuitas. Et neceſſario ,fratres,uia generatur
in uia.Ego ſum,inquit,uia:ut omnis aditus exclude/ Iohã.14.

retur erroris,et uiator tandem cælũ peteret, qui ter/
reni itineris incaſſum diu ſudores pertulerat,et labo
Luc. 2. „ res. Et factum eſt in diebus illis, inquit, Euágeliſta,
„ Exiit edictum a Cæſare Auguſto,ut profiteretur uni
„ uerſus orbis. Aſcendit aũt et Ioſeph a Galilæa de ci/
„ uitate Nazareth in Iudæam ad ciuitatem Dauid quæ
„ uocatur Bethlehem, eo ꝙ eſſet de domo, et familia
„ Dauid,ut profiteretur cũ Maria deſponſata ſibi uxo/
„ re prægnante.Et factũ eſt in diebus illis impleti ſunt
„ dies ut pareret:et peperit filium ſuum primogenitũ.
Libet hic aliqd de dolore dicere. Edicto Cæſaris, et
pagani Dñs obtemperaturus occurrit:et decreto bea
ti Petri,decreto principis Chriſtiani,ſeruus adhuc ali
quis irreuerenter obſiſtit? Verum quia neq; proſpe/
ra aduerſis,neq; gaudiis miſcéda ſũt triſtia, his omiſ
ſis,hodierni germinis lætitiã proloquamur. Habeat
modo natus,qui primum natus eſt, primogeniti re/
uerentiam,teneat et honoré:Marcellinus hodie uer/
naculi partus totum rapuit, et conquiſiuit affectum.
Circunſtant filii:adſunt propinqui:cognatio tota cõ
currit:familia exultat oĩs: et ipſa penetralia domus
tripudiant,et lætantur:quia uidere oculis, ſuſcipere
manibus,hodie primum ſanctæ genetricis partum,
ſobolemq; meruerunt.Ipſa quoq; genetrix ſpõſa ma
ter,et uirgo,in ipſo ſponſi ſui thalamo,in ipſo cõiun
ctionis ſuæ cubiculo,genuiſſe noua gratulatione mi
ratur.Sed neminé turbet,nullũ moueat,ꝙ in thala/
mo ipſo ſponſa ipſa cernitur peperiſſe:talis nõ eſt de
crimine,ſed de uirginitate conceptus:quando in tali
germine cæleſtis partus eſt,non humanus: nec ullus
hic eſt ſiniſtræ ſuſpitionis locus,ubi ipſe ſponſus ſpõ
ſæ ſuæ teſtis habetur,et cuſtos.Quicunq; ſollicitus es

de facto,eſto de exemplo maximo perſecutus: et p̄/
cedentis trepidatio ad tuam cautelá proficiat, et mu
niaten.Ioſeph ille maritus ſolo nomine , conſciētia
ſponſus,prægnantem ſponſam fluctuās,et anxius in/
tuetur:quia neq; accuſare innocentem,neq; prægná/
tem poterat excuſare:tacere tutum non erat,erat lo/
qui periculum.Admittit,non prodit crimina accuſa
tor inſontis.Erat ipſe teſtimonium caſtitatis: erat cu
ſtos pudoris:aliud nouerat,aliud intuebatur: confun
debat uirginis fides:actus,et uita in biuio ;mēs iuſta,
et ſanctus animus , ancipiti cogitatione torquetur:
ſentit,ſed tantum non poteſt penetrare ſacramentū:
quia nec accuſare poterat:et defenſare penes homi/
nes non ualebat.Merito mox occurrit Angelus:me/
rito reſponſum ſubuenit mox diuinū , cui humano
deficiente conſilio iuſtitia nō defecit.Et quid dicit?
» Ioſeph fili Dauid noli timere. Qui nihil fecerat , qd
timebat? Timebat, quia et ſi nullus in facto reatus
erat,erat in cauſa maximus pauor . Sanctus animus
quicquid nō aſſequitur expaueſcit. Caue ergo homo
de partu noſtræ matris taliter diſputare cum Ange/
» lum reſpondiſſe ſufficiat. Noli timere accipere MA
» RIAM coniugē tuam:quod.n.in illa natū eſt de Spi/
» ritu ſancto eſt. Feliciter parturit,quæ uirginitatis co
ronam magis,magiſq; pariendo conquiſiuit,et glo/
riam.Hic uero qui nobis hodie natus eſt, ſemper re/
tia tetendit in mare.Nemo ergo miretur ſi piſcatorē
Petrus geſtiuit habere collegam . Orate ergo
fratres,ut piſcari mereatur homines, qui
hactenus piſces capere homi/
num laborauit ad
uitam.

DE CAECO. SERMO. CLXXVI.

DEVS quotiens deſperatas humanorum curat corporum paſſiones, Deitatis ſuæ totiens potentiam pandit: ſed in una, eadẽq; infirmitate, quando ordinem ſuæ curationis imutat, cauſas propter quas hoc faciat, facit nos altius perſcrutari: nam iuxta uiá ſedenti cæco uiſum ſola reſtituit iuſſione: alii a natiuitate cæco, nato non lumini, ſed tenebris, & cui natura uiſum iuiderat, atq; ipa quæ parat, & aperit oculos, oculos clauſerat, & negarat, CHRISTVS impo/
Iohã.9. nit lutum: et collyrio materiali fingit, facit, procurat oculos, non recurat: ut creante, non medicáte manu inde homini ſuppleret lumina, unde hominem fecerat totũ. Iſte uero cæcus, cuius nobis Euágeliſta Marcus rettulit curam, ſic nouo ſanatur modo, ut omnes compellat exquirere, cur contumax cæcitas moram facere ſic præſumit auctori: cuius nutu, uiſu, iuſſu, īfirmitates pereunt, redeunt ſanitates: uita oritur, mors
Mar.8. „ finitur: ſtant omnia, cũcta dilabuntur. Venit, inquit,
„ IESVS Bethſaida: et adducunt ei cæcum: et rogabát
„ eum, ut eum tangeret: et apprehenſa manu cæci edu
„ xit eum foras extra uicũ. Quaſi eum curare nõ potuerit in loco: aut beneficio loci indiguerit, uniuerſis qui contulit uiſum. Hæc eſt Bethſaida, cuius perfidiã
Mat.ii. Dominus exprobat dicens. Væ tibi Chorozaim, uæ tibi Bethſaida: quia ſi ĩ Tyro, et Sidone uirtutes factæ fuiſſent quæ in te factæ ſunt, olim in cilicio, & cinere pœnitentiam egiſſent. Ergo apprehenſa manu eius de domo infidelitatis educit: leuat eum de perfidiæ ſeſſione: ut ante fidẽ, ꝙ oculos daret: ante mẽti, quam

corpori redderet ſanitatem: ante præberet humani ducatus obſequium, q̃ diuinæ uirtutis operaretur inſigne. Illi rogabant ut uel tangeret eum: ſed CHRISTVS, qui horrere neſcit pauperem, pauperem ſcit amare, totam dedit pauperi manũ: & debilitati Deus publicam præbuit ſeruitutem, ut homo non horreat hominem: & uidens non uidenté uideat: & duce manu cæcum lucis faciat neſcire orbitaté: nec dicat homo, non habet manus mea quod det pauperi: det ipſam manum pauperi: & plus erit manum pauperi dediſſe, q̃ nũmum: iter præbuiſſe pauperi, q̃ pauperi
» panis dediſſe fragmentum. Et eduxit eum foras ex-
» tra uicum: & expuit in oculos eius. Dominico ſputo uacuas oculorum replet lacunas, diuino ore luciferã dat ſaliuam, ut ſancti roris gutta baptizaret oculos peccatoris: ut aperiat uenia, quos clauſerat culpa. Nemo ergo dubitet diuino imbre tota arefacta mortalia membra poſſe reuiuiſcere: cũ uideat parua Dominici ſputi gutta arentes cæcitate oculos ſubito ſic ſuſcitatos in lucem. Exurgent, inquit, Iſaias, mortui: Iſa. 26.
et reſurgent qui in monumentis ſunt: & lætabuntur qui ſunt in terra. Quomodo? Ros .n. qui abs te eſt ſanitas eſt illis: quod eſt pluuia ſemini, hoc reſurre-
» cturis Dominicus iber. Et impoſuit iiii manus. In faciendo, in reparando, in componendo hominem Dominicæ manus curatrices hominibus ſemper adſunt. Manus tuæ, inquit, fecerunt me, & plaſmauerũt ps. 118.
» me. Et iterrogauit eum ſi aliquid uideret. Interrogat ut homo, operatẽ ut Deus. Qui uidet abdita terrarũ, qui cordis intuetur occulta, cui omnia ſunt nuda quæ ſunt tecta omnibus, i opere ſuo, in oculis ſuis uidere quærit? laborat ſcire? alio referente cogno-

ſcit? abſit. Sed interrogat ut præſentes ſcirent, futuri
cognoſcerent, cæcitatis huius nõ eſſe ſimplicem, ſed
myſticam curam. Deniq; non lumen, ſed auroram
quandã, lucemq; erumpentem datam ſibi adhuc qui
curabatur Domino interrogãte reſpondit. Video,
inquit, homines ut arbores ambulãtes. Imperfectis
oculis grandeſcunt formæ, turbantur ſpecies, res fal/
luntur ipſæ, quia non iam uiſionem capiunt, ſed ad/
huc umbram ſuſtinẽt uiſionis. Et quare tamen ſicut
Pſal. 39. arbores, non ut columnæ? aut aliud quid? neq; ſtã/
tes, ſed ambulantes? quia poſt curam CHRISTI
uiderat, ꝙ homines uelut arbores tranſirent in hoc
ſæculo, non manerent: temporalem plantationẽ ger
minis humani eſſe in hac uita mox uidet quem cura
uerit CHRISTVS. Iterãda eſt ergo cura CHRISTI,
ut perfecti oculi futura certa, manentia uideant, &
æterna. Iterum, inquit, poſuit manus ſuper oculos
eius, & cœpit uidere: & reſtitutus eſt, ita ut clare ui/
deret omnia: & miſit illum in domum ſuam, dicens.
Vade in domum tuam: & ſi in uicum introieris ne/
mini dixeris. Aperiatur iam ſpiritalis intelligentia,
ut qui ſit iſte cæcus cognoſcamus: & quare non ſpon
te uenit, ſed ab aliis adducitur: & ducit manu CHRI
STI, & educitur extra uicum: & alibi recipit uiſum,
qui diu apud ſuos longam ſui pertulerat orbitatem:
& expuit in oculos eius: & iteratur diuinæ manus im
poſitio: & cui uidere extra domum datur, quid uide/
rit, quomodo uiderit, per quem uiderit, ſuis dicere
non donatur. Fratres Cæcus iſte eſt Iudæus, qui in
Synagoga, hoc eſt in perfidiæ domo, & in uico, hoc
eſt in conuentu malignantium, ignorantiæ cæcitate
tenebatur, & ſedebat oppreſſus. Hinc eſt ꝙ nõ uenie/

bat ad CHRISTVM,ſed uenit ad eum CHRISTVS
& apprehendit manum eius, ut dono uocantis, non
beneficio legis, non proprio curatũ ſe gloriaretur
arbitrio. Educit eum foras, ut in Eccleſia lucem fi/
dei uideat per libertatem gratiæ, qui ſub legis
uelamine nil uidebat. Imponit ei primum
manũ, ut uideat tranſire umbram legis:
ut ſacerdotes, ſcribas, phariſæos, & fi/
guram totam Iudaicæ obſeruantiæ
uideat uelut arbores præterire: q̃
ut naſcuntur, uireſcunt, flore/
ſcunt, fructificant in tẽpore,
ſic cũ tẽpore ſeneſcũt: pe
reunt: euaneſcũt. Iterũ
imponit ei manũ,
ut reſurgens nõ
iam caduca
uideat, ſed
æterna:
& ui/
de/
at qcqd
eſt diuini lu/
minis, honoris, &
gloriæ: ſicut ille magnus ex
ipſis Paulus, qui extra uicũ, & in
uia Iudæus cecidit, cecidit, ut reſur/ Act. 9.
geret Chriſtianus: & cæcatus eſt i lege,
ut uideret in grã: ſicut ab ipſo perhibetur. Nũc ui/ i. cor. 13.
demus i ſpeculo, & in ænigmate: tũc aũt uidebimus
facie ad faciẽ. Tũc, qñ qđ ſepultũ eſt in morte, ſurget
in uita: & quicqd ſatũ eſt in cõtumelia, ſurget in glía.

IO.BAPTISTA PHAELLVS BONONIEN.
BONONIAE IMPRESSIT, III.
KAL.IVNII.M.D.
XXXIIII.

REGESTVM.

+ A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll
Mm Nn Oo PP Q q Rr
Oés ſunt quaterni

ERRATA GRAVIA.

Folio.	Facie.	Linea.	
8.	2.	27.	propria uoluntas
9.	1.	17.	dele,nec
13.	1.	19.	hydrops
31.	1.	26.	præſcribunt.
36	1.	25.	in cordibus ſcribarum
36.	2.	31.	uiſu deteſtanda
41.	2.	13.	alienorum
41.	2.	1[illegible].	doler,triſtē,ĩhonorũ eē,q̃le ē ĩ p/
45.	1.	26.	expeditos reddat, (petua patria ꝑ
56.	2.	8.	in Apoſtolum
81.	1.	24.	ĩ margine,Nu.20. Exo.24.&.35.
96.	1.	18.	dele,ſaltem
96.	2.	22.	DE EODEM.
138.	1.	17.	conſecutus eſt per naturam.
141.	2.	20.	DE EADEM.
175.	2.	13.	ad Phariſæi prandiũ ueniſſe xp̃m
188.	1.	7.	hoc totam
208.	1.	27.	largiturum,q̃
210.	2.	25.	plane ſuccurrit:
220.	1.	13.	PRIMVS HOMO ADAM IN
221.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	25.	diſponisꝑ
226.	1.	1.	dele in margine, Ro.12.
227.	1.	16.	mors pauperis totam
230.	1.	18.	gremioꝑ chaosꝑ beatorumꝑ
230.	1.	23.	dele,illum
235.	1.	1.	ſublimitas ad ruinam.
235.	2.	18.	accuſatorꝑ
241.	2.	5.	traditur adulteræ:
248.	1.	25.	adde in margine, ✠

VA1 1529790

HIERO M S

Legatura distaccata conservata a parte

sPC
Studio P.Crisostomi
ANNO ....

IO.BAPTISTA PHAELLVS BONONIEN.
BONONIAE IMPRESSIT, III.
KAL.IVNII.M.D.
XXXIIII.

REGESTVM.

+ A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll
Mm Nn Oo PP Q q Rr
Oés ſunt quaterni

ERRATA GRAVIA.

Folio.	Facie.	Linea.	
8.	2.	27.	propria uoluntas
9.	1.	17.	dele,nec
13.	1.	19.	hydrops
31.	1.	26.	præſcribunt.
36	1.	25.	in cordibus ſcribarum
36.	2.	31.	uiſu deteſtanda
41.	2.	13.	alienorum
41.	2.	1[illegible].	doler,triſtē,īhonorū eē,q̈le ē ī p/
45.	1.	26.	expeditos reddat, (perua patriaꝯ
56.	2.	8.	in Apoſtolum
81.	1.	24.	ī margine, Nu.20. Exo.24.&.35.
96.	1.	18.	dele,ſaltem
96.	2.	22.	DE EODEM.
138.	1.	17.	conſecutus eſt per naturam.
141.	2.	20.	DE EADEM.
175.	2.	13.	ad Phariſæi prandiū ueniſſe xp̄m
188.	1.	7.	hoc totam
208.	1.	27.	largiturum,q̄
210.	2.	25.	plane ſuccurrit:
220.	1.	13.	PRIMVS HOMO ADAM IN
221.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	25.	diſponisꝯ
226.	1.	1.	dele in margine, Ro.12.
227.	1.	16.	mors pauperis totam
230.	1.	18.	gremioꝯ chaosꝯ beatorumꝯ
230.	1.	23.	dele,illum
235.	1.	1.	ſublimitas ad ruinam.
235.	2.	18.	accuſatorꝯ
241.	2.	5.	traditur adulteræ:
248.	1.	25.	adde in margine, ✠

VA1 1529790

HIERO M S

Digitized by

Digitized by Google

Legatura distaccata conservata a parte

Studio P.Crisostomi

ANNO ..00..........

Digitized by Google